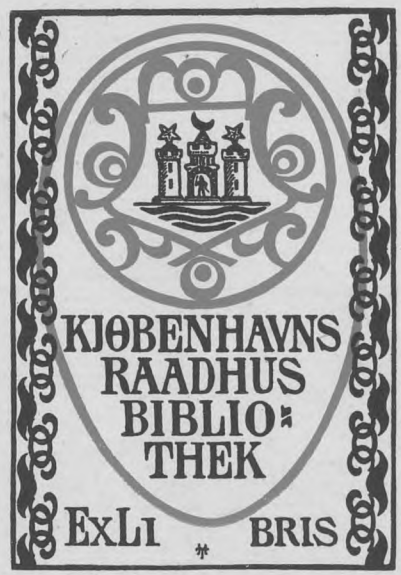
KJØBENHAVNS
RAADHUS
BIBLIO-
THEK
EXLI
BRIS

AARSBERETNING

ANGAAENDE

SUNDHEDSTILSTANDEN I KØBENHAVN

FOR

1929

AF

J. P. CHROM
Stadslæge

RAADHUS-
BIBLIOTHEKET

KØBENHAVN
F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI
1930

09.614
Aa 75
1929-34

5277

INDHOLD

Indledning 1
A. Medicinalberetning for København for Aaret 1929 5
Befolkningsforhold 5
Ægteskaber 5
Fødsler 6
Dødsfald 8
Dødfødte 11
Sygdomsforhold 12
1) *Epidemiske Sygdomme* 13
Febris typhoidea 13
Febris paratyphoidea 13
Febris undulans 13
Meningitis cerebro-spinalis 14
Poliomyelitis anterior acuta 14
Encephalitis lethargica 14
Singultus epidemica 14
Diphtheria 14
Scarlatina 15
Morbilli 16
Tussis convulsiva 16
Erysipelas 17
Parotitis 17
Febris puerperalis 18
Febris rheumatica 18
Pneumonia crouposa 19
Bronchopneumonia 20
Tracheo-bronchitis acuta 21
Angina tonsillaris 21
Icterus catarrhalis 22
Influenza 22
Catarrhus intestinalis acutus 24
2) *Tuberkulose* 25
3) *Kræft* 28
4) *Kønssygdomme* 29
5) *Andre Sygdomme* 30
Scabies 30
Alcoholismus 30
6) *Sygdomme i Garnisonen* 31

B. Offentlig Sundhedspleje 32
Børneforsorg 32
Sanitært Tilsyn med Boliger m. m. 35
Tilsyn med Næringsmidler 36
Tilsyn med smitsomme Sygdomme 38
Sundhedskommissionens Desinfektionsanstalt 41
Tilsyn med Forhandling af animalske Næringsmidler 43
A) Tilsyn med Forhandling af Mælk 43
B) Tilsyn med Kød, Kødvarer, Pølser m. m. 51
Boligtilsynet 53
Vandklosetter 59
Sundhedskommissionens Laboratorium 59
Karantænevæsen 64
Vaccination 65

Meteorologiske Forhold 66

Tabeller: 1. Dødsaarsager efter Aldersklasser. — 2. Dødsaarsager efter Maaneder og hygiejniske Kvarterer. — 3. Dødelighed efter Maaneder og Aldersklasser. — 4. Dødsfald og Dødfødsler efter hygiejniske Kvarterer. — 5. Anmeldte Sygdomstilfælde efter Alder, Køn, Maaneder og hygiejniske Kvarterer.

Sundhedsvæsenets Personale.

J. P. Chrom, Stadslæge.

Gustav Jørgensen, 1. Sanitetslæge.
Poul Heiberg, 2. Sanitetslæge, Vicestadslæge.
V. Nissen, 3. Sanitetslæge.
A. Blume, 4. Sanitetslæge.
William Olsen, Assistentlæge.
Holger Terp, Assistentlæge.
N. Schoubye, Assistentlæge.
Søren Hansen, Chef for medicinalstatistisk Kontor.
Robert Nielsen, Assistentlæge.
H. Hansen, Overdyrlæge.
Kai V. Seidel, Dyrlæge.
Holger Schmidt, Chef for Boligtilsynet.
Søren Larsen, Ingeniør.

Den 1. Januar 1929 afgik Fabriksanitetslæge S. Schou ved Døden. Hverken Sanitetslægestillingen eller Assistentlægestillingen, der var vakant, er blevne besatte i Aarets Løb, fordi der eventuelt bliver Tale om en Ændring i Tilsynet ved Revisionen af Fabrikloven. Arbejdet har i det forløbne Aar været varetaget af Stadslægen sammen med en af de under Sundhedskommissionen ansatte Assistenter. Paa given Foranledning er der fra Stadslægens Side udtalt Ønskeligheden af et Anmeldelsessystem, da Fabriktilsynet ellers næppe kan blive tilstrækkelig effektivt. Et Anmeldelsessystem synes efter den Erfaring, der er gjort i de forløbne Aar, ligesaa nødvendigt ved Fabrikhygiejnen som ved Bekæmpelsen af de epidemiske Sygdomme.

De epidemiske Sygdomme har i Aarets Løb ikke givet Anledning til særlige Foranstaltninger. De i Aarsberetningen for 1928 omtalte Immuniseringer mod Diphteritis er blevne fortsatte i Aar under samme Form som i Fjor, og ialt er der bleven immuniseret ca. 5000 Børn. Foruden i Vuggestuer og Asyler er der bleven foretagen Immunisering paa »Karens Minde«, hvor der var optraadt Diphteritis paa en af Afdelingerne. Da der i forholdsvis kort Tid var konstateret 7 Tilfælde af Diphteritis paa Theklavej, og Beboerne følte sig noget opskræmte, foretoges en omfattende Podning fra Svælget af ialt 36 Personer, for om muligt at finde en Bacilbærer. Det lykkedes ikke. Der indtraf imidlertid i de paafølgende 3 Maaneder kun 1 Tilfælde af Diphteritis paa nævnte Vej.

Der er givet Tilladelse til at udskrive 3 Tyfusbacilbærere fra Blegdamshospitalet mod, at de mødte paa Stadslægekontoret for at blive nærmere instruerede om, hvorledes de havde at forholde sig. De har ikke givet Anledning til nye Tilfælde. Endvidere viste en Skipper og hans Kone paa et hollandsk Skib, der var indkommen i Havnen med en Matros lidende af Tyfus, sig at være Bacilbærere. De blev instruerede som sædvanlig. Det blev forbudt dem at bruge Skibstoilettet, da dettes Beholder gennem et Faldrør udtømtes i Vandet. De henvistes til at bruge en Beholder, der hentedes, tømtes og desinficeredes af Renholdningsselskabet.

Den 12. September fik 165 Personer paa Almindelig Hospital Diarrhoe efter Nydelsen af Kalvekød. Det lykkedes hverken i Maden eller i de syges Afføring at paavise nogen pathogen Bakterie.

3 Sager angaaende smittefarlige tuberkuløse Patienters Arbejdsforhold sendtes i Henhold til Lov af 12. Marts 1918, § 5 til Sundhedskommissionen, der først tillod de paagældende at genoptage Arbejdet, naar der forelaa en Lægeerklæring om, at Smittefare ikke længere var til Stede.

Der paavistes et Tilfælde af Trachom — ægyptisk Øjensyge — hos et Barn i Dronningensgades Skole. Barnet blev indlagt paa Hospital. Dets Søskende og og Skolebørnene blev undersøgte af en Specialist i Øjensygdomme. Der paavistes ikke flere Tilfælde af Lidelsen.

Til Bekæmpelse af skadelige Insekter — »Husbukke« o. a. — er der, med Politiets Tilladelse og efter Stadslægens nærmere Anvisninger, udført Blaasyrebehandling af 7 Lokaler eller Bygninger. Desuden er en Del Indbo og andre Effekter bleven blaasyrebehandlede i en »Gasvogn«, der er udstationeret paa Vestre Gasværk. Der er her Tale om en privat Virksomhed, der drives af en dertil autoriseret Mand.

Balsamering af Lig har i Aarets Løb været Genstand for en mindre Reform, og den fremtidige Ordning vil fremgaa af følgende Skrivelse, der den 7. November 1929 fremsendtes til Direktionen for Begravelsesvæsenet. Der forudskikkes den Bemærkning, at de i Skrivelsen nævnte Institutioner i Forvejen havde tiltraadt Ordningen.

»Foranlediget ved telefonisk Samtale angaaende de Krav, der bør stilles i Tilfælde, hvor et Lig ønskes balsameret, skal jeg herved meddele Hr. Direktøren, at de ved Kirke- og Undervisningsministeriets Cirkulære af 15. Maj 1914 fastsatte Bestemmelser om Balsamering af Lig alene har Hensyn til helt eller delvis overjordiske, udefra tilgængelige Gravkamre paa Kirkegaarde, hvorfor det formentlig vil være tilstrækkeligt at indskærpe Kravet om Balsamering i hvert enkelt Tilfælde, hvor Begæring om Tilladelse til Indretning af saadanne Gravkamre fremsættes.

Attest for, at Balsameringen er udført paa efter mit Skøn betryggende Maade, vil kunne udfærdiges, naar Balsameringen er udført enten paa Kirurgisk Akademi, Bredgade 62, paa Patologisk-anatomisk Institut, Frederik 5. Vej 11, paa Retsmedicinsk Institut, Frederik 5. Vej 9, eller paa et af Stadens Hospitaler, men ikke naar den er udført af Ligkistefabrikanter. Fremsættes Begæring om Balsamering af Lig udenfor de nævnte Institutioner, henvises de paagældende til en af disse«.

Balletskolen paa det kgl. Theater har været inspiceret, og Eleverne er fremtidig forlangt vejede og maalt paa tilsvarende Maade som Kommunens Skolebørn. Resultatet af de foretagne Maalinger og Vejninger viste Forhold svarende til dem hos Børnene i Kommunens Skoler.

Hvad Medicinalpersonalet og de herhen hørende Forhold angaar skal anføres, at en Jordemoder anmeldte en Person, der gav sig af med Fosterfordrivelse. Anmeldelsen videresendtes til Politiet.

Ulovlig Annoncering af Lægemidler har været paatalt i 7 Tilfælde. Der er behandlet 20 Sager angaaende Tandteknikere, der enten havde gjort sig skyldig i ulovlig Reklame eller i Udøvelse af Tandlægevirksomhed. Der har været behandlet 8 Anmeldelser om Kvaksalveri, hvoraf følgende skal kortelig omtales.

En »Naturlæge«, der tidligere var idømt Bøde, arbejdede efter »Coué's« Metode.

En anden Naturlæge averterede, at han kunde hjælpe lidende Mennesker, og han havde hertil opfundet et Apparat, »en psykomagnetisk Krystal«, der bestod af en Glaskugle fæstet paa Enden af en Stang og omsluttet af en Metalring. Han idømtes ved Byretten en Bøde paa 100 Kr. — en Dom, der stadfæstedes af Landsretten.

I et Avertissement i et herværende Dagblad anbefaledes et Apparat, der opfangede Jordmagnetismen og kunde forebygge en Række Sygdomme. Vedkommende Annoncør tog ikke Folk under Behandling, men var kun Agent for Apparatet, der blev fremstillet i Udlandet. Da det ikke hidtil var lykkedes ham at sælge noget Apparat, og da han herefter ikke vilde have mere med Salget at gøre, henlagdes Sagen.

En »Naturlæge«, der gav sig af med at kurere Sukkersyge, fik en Bøde paa 400 Kr.

Der har fra Apoteker været indsendt 1 falsk Morfinrecept og 4 falske Recepter paa Opium. Sagen overgaves til politimæssig Undersøgelse.

Der har været indgivet 2 Andragender om Oprettelse af Haandkøbsudsalg for Medicin. Det fraraadedes at oprette saadanne her i Staden, og de er heller ikke blevne tilladte.

Der har været behandlet 7 Andragender om Oprettelse af nye Apoteker.

Ved Udgangen af Aaret 1929 var der i København 534 autoriserede Læger, 293 Tandlæger og 108 Jordemødre. Antallet af Apoteker i Drift var 55, hvoraf de 5 var Hospitalsapoteker. Ved kgl. Resolution af 18. Juli blev der givet Bevilling til at oprette et Apotek paa Østerbro med Beliggenhed paa Strækningen Østerbrogade—Strandvejen mellem Jacob Erlandsensgade og Nyborggade eller paa Strækningen Jagtvejen—Strandboulevarden mellem Vennemindevej og Randersgade, og ved Resolution af 7. November blev der givet Bevilling til at oprette et Apotek i Husum paa Frederikssundsvej mellem Mørkhøjvej og Højstrupvej. Ingen af disse 2 Apoteker var aabnet for Drift ved Aarets Udgang.

MEDICINALBERETNING FOR KØBENHAVN FOR AARET 1929.

(Ved Chef for det medicinalstatistiske Kontor, *Søren Hansen.*)

Befolkningsforhold.

Staden København havde ved Folketællingen 5. November 1929 ialt 611,000 Indbyggere mod 603,758 i 1928, 598,447 i 1927, 593,555 i 1926 og 587,150 i 1925. Tilvæksten har i det forløbne Aar været lidt større end i de nærmest foregaaende, nemlig 7242 mod 5311 i 1928 og 4892 i 1927, hvilket hovedsageligt skyldes et forøget Indvandringsoverskud, medens Fødselsoverskuddet er gaaet ned til 2299 mod 2768 i 1928 og 3109 i 1927.

Stadens statistiske Kontor beregner pr. 1. Juli 1929 et Middelfolketal paa 608,500, der fordeler sig paa de hygiejniske Kvarterer, som nedenfor angivet tillige med de for 1928 beregnede Tal, hvoraf det vil ses, at over Halvdelen af Tilvæksten falder paa Brønshøjkvarteret, en Fjerdedel paa Sundbykvarteret og noget mindre paa Valbykvarteret, medens Folkemængden er aftaget i den indre By og paa det indre Nørrebro og kun er tiltaget lidt paa Østerbro, Vesterbro og det ydre Nørrebro.

Beregnet Folkemængde pr. 1. Juli	Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Havn og Rhed	Hele Staden
1928	117600	78700	86000	58200	79000	37500	56600	86600	1500	601700
1929	117400	78900	85600	58700	79100	38600	60300	88400	1500	608500
	÷ 200	+ 200	÷ 400	+ 500	+ 100	+1100	+3700	+1800	—	6800

Ægteskaber.

Der blev i 1929 indgaaet ialt 5694 Ægteskaber eller ca. 9,4 for hver 1000 Indbyggere, det samme relative Antal som gennemsnitligt i det nærmest foregaaende Femaar og lidt flere end gennemsnitligt siden Aarhundredskiftet. Af samtlige Ægteskaber var 3060 eller ca. 54 pCt. borgerlige mod ca. 52 i 1928, 50 i 1927, 49 i 1926, 47 i 1925, 43 i 1924, 38 i 1923 og 15 i Femaaret 1918—22, umiddelbart før den nye Ægteskabslov traadte i Kraft.

Aarligt Gennemsnit	Ægteskaber			
	ialt	pr. 1000 Indb.	heraf borgerlige	pCt.
1903—1907	3626	8,5	591	16,4
1908—1912	4051	8,8	823	20,3
1913—1917	4261	8,4	832	19,5
1918—1922	6101	10,9	924	15,2
1923—1927	5585	9,5	2525	45,2
1928	5778	9,5	3006	52,0
1929	5694	9,4	3060	53,7

Vielsernes Fordeling paa Aarets Maaneder ses af nedenstaaende Oversigt. De fleste faldt som sædvanligt i de senere Aar i Maj, samt i Oktober, November og December, de færreste i Januar, Februar og Marts.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
1903—1907	180	205	262	341	402	272	265	246	246	273	390	353
1908—1912	197	232	282	363	455	284	291	279	260	396	436	389
1913—1917	229	263	314	394	559	340	315	313	295	443	518	440
1918—1922	329	394	470	468	566	446	459	422	461	523	540	580
1923—1927	292	384	456	468	537	468	457	417	419	497	538	568
1928	347	408	413	442	571	398	489	497	473	565	577	560
1929	323	326	382	439	546	505	508	492	413	549	560	576

Fødsler.

Statens statistiske Departement har velvilligst meddelt, at der i Aaret 1929 blev født 9257 levende Børn i København, deraf 2256 udenfor Ægteskab. Det samlede Antal udgjorde kun 15,2 ‰ af Stadens Folkemængde eller mindre end i noget foregaaende Aar, hvorom Efterretninger haves. Den relative Fødselshyppighed er derved gaaet betydeligt ned under Halvdelen af, hvad den var i Femaaret 1882—1886, da Nedgangen begyndte, og Fødselsoverskuddet er gaaet ned til en Fjerdedel.

Aarligt Gennemsnit	Fødsler pro mille	Dødsfald pro mille	Fødselsoverskud pro mille
1882—1886	36,7	22,4	14,3
1887—1891	34,1	22,0	12,1
1892—1896	30,7	19,3	11,4
1897—1902	29,4	17,3	12,1
1903—1907	28,5	15,7	12,8
1908—1912	26,1	14,6	11,5
1913—1917	23,1	13,9	9,1
1918—1922	21,5	12,7	8,8
1923—1927	17,9	11,5	6,4
1928	16,2	11,6	4,6
1929	15,2	11,6	3,6

Antallet af uægtefødte Børn udgjorde 23,3 % af samtlige levendefødte, hvilket var omtrent det samme som i 1928 og lidt mere end i det nærmest forudgaaende Femaar, men dog betydelig mindre end i Femaaret 1913—1917, da det relative Antal kulminerede med 27,6 % efter en ret jævn Stigning gennem en længere Aarrække.

Aarligt Gennemsnit	Mandkøn			Kvindekøn			Begge Køn		
	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt
1903—1907	4583	1539	6122	4352	1436	5788	8935	2976	11911
1908—1912	4554	1644	6198	4332	1543	5876	8886	3187	12074
1913—1917	4321	1643	5965	4137	1574	5711	8459	3217	11676
1918—1922	4732	1499	6231	4486	1373	5859	9218	2871	12090
1923—1927	4166	1224	5390	3995	1165	5160	8161	2389	10550
1928	3869	1170	5039	3598	1105	4703	7467	2275	9742
1929	3538	1100	4638	3563	1056	4619	7101	2156	9257

Beregnet i Forhold til Antallet af Kvinder mellem 15 og 45 er Antallet af uægtefødte Børn fremdeles i Nedgang, selv om det langtfra er aftaget saa stærkt som Antallet af ægtefødte Børn.

Aarligt Gennemsnit	Af 1000 Kvinder mellem 15 og 45 Aar fødtes følgende Antal Børn			Af 1000 gifte Kvinder 15—45 Aar fødtes følgende Antal Børn	Af 1000 ugifte Kvinder 15—45 Aar fødtes følgende Antal Børn
	i Ægteskab	udenfor Ægteskab	tilsammen		
1882—1886	109	27	136	254	47
1887—1891	103	25	128	241	43
1892—1896	90	25	115	216	43
1897—1902	84	26	110	200	45
1903—1907	79	26	105	183	46
1908—1912	72	26	98	166	45
1913—1917	62	24	86	142	42
1918—1922	60	19	79	131	34
1923—1927	50	15	65	105	28
1928	45	14	59	94	26
1929	42	13	55	88	25

Opgørelsen af Fødslernes Fordeling paa Aarets Maaneder maa bygges paa de til Stadslægekontoret ugentligt indkommende Beretninger fra Sognene og stemmer derfor ikke helt med den fra Statens statistiske Departement modtagne korrigerede Aarsopgørelse, hvis Resultater iøvrigt maa lægges til Grund for Fødselsstatistikken. I 1929 var Afvigelsen dog saa ringe — 62 —, at den er uden al Betydning.

Fødsler 1929	Mandkøn			Kvindekøn			Begge Køn		
	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt
Januar	338	104	442	315	85	400	653	189	842
Februar	294	100	394	280	94	374	574	194	768
Marts	309	91	400	300	95	395	609	186	795
April	295	111	406	287	96	383	582	207	789
Maj	276	91	367	311	107	418	587	198	785
Juni	330	87	417	298	91	389	628	178	806
Juli	292	97	389	314	98	412	606	195	801
August	296	90	386	285	85	370	581	175	756
September	286	92	378	278	88	366	564	180	744
Oktober	281	76	357	295	72	367	576	148	724
November	261	84	345	258	71	329	519	155	674
December	324	91	415	340	80	420	664	171	835

De fleste Børn fødtes i Januar og December, de færreste i November, og Fødslernes Fordeling paa Aarets Maaneder var i det Hele noget uregelmæssig, uden at der dog kan tillægges Afvigelserne fra det sædvanlige nogen større Betydning.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Mar.	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
1903—1907	1032	927	1044	1002	987	987	980	990	991	1003	956	985
1908—1912	1040	921	1087	1008	1023	979	1007	1009	965	971	945	991
1913—1917	990	934	1024	984	986	921	953	959	963	936	881	928
1918—1922	1028	983	1071	973	1005	918	964	955	947	966	948	988
1923 -1927	901	857	956	913	943	904	890	867	840	837	806	851
1928	824	749	903	806	864	779	861	820	799	818	787	771
1929	842	768	795	789	785	806	801	756	744	724	674	835

Dødsfald.

Der døde i Aaret 1929 ialt 7087 Personer i København, men heraf var 486 hjemmehørende i Provinserne, hvor der i Aarets Løb døde 466, der var hjemmehørende i København. Af Stadens samlede Befolkning døde der saaledes ialt 7067 eller 11,6 promille mod 11,6 i 1928, 11,5 i 1927, 11,6 i 1926, 11,8 i 1925, 11,9 i 1924 og 11,8 i 1923. Den summariske Dødelighed har saaledes nu i en Aarrække været saa godt som ganske konstant, men der er Grund til at antage, at den atter vil stige, da det betydelige Fald i de forudgaaende Aar saa godt som udelukkende skyldes den aftagende Børnedødelighed, der har medført en tilsvarende Forøgelse af Folkemængden i de højere Aldersklasser.

I nedenstaaende Tabel er Dødeligheden i 1929 samt i 1928 og de fem nærmest forudgaaende Femaar beregnet i Forhold til 1000 levende af hvert Køn og hver Aldersklasse, hvorved dog maa bemærkes, at Middelfolketallene er rent kalkulatoriske:

Aarligt Gennemsnit	0-1 Aar		1-5 Aar		5-15 Aar		15-25 Aar		25-35 Aar		35-45 Aar		45-55 Aar		55-65 Aar		65-75 Aar		75-85 Aar		85 Aar og derover		Tilsammen af alle Aldre		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
1903–1907	201,1	151,0	13,9	13,4	2,4	2,4	4,3	3,4	6,0	4,3	11,6	7,2	19,4	10,8	35,5	19,9	67,5	44,9	145,6	113,7	273,3	247,5	17,7	14,0	15,7
1908—1912	162,8	129,8	12,3	11,4	2,5	2,7	4,1	3,1	6,4	4,7	10,6	6,8	19,5	11,0	34,7	19,1	65,2	44,4	131,7	106,4	263,0	228,2	16,4	13,2	14,6
1913—1917	140,9	109,2	10,4	9,0	2,3	2,3	4,1	3,4	5,7	4,3	10,1	6,5	17,7	11,2	32,5	20,4	65,8	46,7	138,7	120,5	290,8	285,6	15,1	12,9	13,5
1918—1922	97,4	71,2	8,6	7,3	2,2	2,3	5,5	4,3	7,1	6,1	7,6	6,5	12,8	10,1	26,9	19,4	55,3	43,4	132,2	119,8	255,4	240,3	13,3	12,3	12,8
1923—1927	99,1	67,5	7,4	6,3	1,6	1,3	2,9	2,8	3,6	3,2	6,3	5,1	11,2	8,9	25,8	18,2	56,7	43,9	135,5	111,2	269,3	241,8	11,9	11,2	11,5
1928	82,7	61,7	7,1	5,3	1,3	1,9	2,5	2,6	3,2	3,3	6,3	4,4	11,5	8,6	27,3	17,5	63,5	46,0	168,6	144,0	280,1	316,8	11,9	11,4	11,6
1929	73,2	53,3	5,6	4,2	1,4	1,4	2,4	2,6	3,2	3,7	6,3	4,7	12,6	9,2	26,2	17,7	60,3	49,7	152,1	124,5	301,8	270,6	11,7	11,6	11,6

Der døde i 1929 færre Børn under et Aar i København end i noget tidligere Aar, men, som nærmere udviklet i Beretningen for 1926, er Opgørelsen af Forholdet mellem Antallet af døde og af levendefødte Børn ikke helt sikker.

Aarligt Gennemsnit	Døde i første Leveaar					Af 100 levendefødte				
	Ialt	ægte	uægte	Drenge	Piger	Ialt	ægte	uægte	Drenge	Piger
1903—1907	1737	1148	589	988	749	14,3	12,5	20,0	15,9	12,7
1908—1912	1425	922	503	795	630	11,8	10,4	16,2	12,8	10,7
1913—1917	1167	759	408	669	498	10,0	8,8	12,7	11,2	8,7
1918—1922	935	666	269	548	387	7,7	7,2	9,4	8,9	6,6
1923—1927	749	558	191	442	307	7,1	6,4	8,0	8,2	5,9
1928	664	494	170	378	286	6,8	6,6	7,5	7,5	6,1
1929	589	454	134	338	251	6,4	6,4	6,2	7,3	5,4

Til Oplysning om Børnedødelighedens Tilbagegang i København i de sidste 50 Aar tjener endvidere følgende Oversigt, hvor der er sondret mellem Dødeligheden i første Levemaaned og i de efterfølgende elleve Levemaaneder. Det ses heraf, at Dødeligheden i første Aar under et er gaaet ned til en Trediedel.

Døde af 100 levendefødte Børn.

	1878—1882	1883—1887	1888—1892	1893—1897	1898—1902	1903—1907	1908—1912	1913—1917	1918—1922	1923—1927	1928	1929
1. Maaned	6,3	6,0	5,0	4,7	4,4	4,3	3,8	3,5	3,3	3,0	3,1	3,0
2.—11. Maaned	15,0	14,5	13,8	13,4	12,2	10,0	8,0	6,5	4,4	4,1	3,7	3,4
1. Aar	21,3	20,5	18,8	18,1	16,6	14,3	11,8	10,0	7,7	7,1	6,8	6,4

Af nedenstaaende Oversigt over Dødsaarsagerne i første Leveaar i de sidste fem Femaar vil det ses, at Tilbagegangen fortrinsvis skyldes Kolerinen, men den langt overvejende Del af denne betydelige Nedgang falder paa det første Leveaars elleve sidste Maaneder, medens Nedgangen i første Levemaaned har været langt mindre, fordi der fremdeles dør et forholdsvis stort Antal Børn kort efter Fødselen paa Grund af manglende Levedygtighed.

Aarligt Gennemsnit	Mæslinger	Skarlagensfeber	Difteritis	Kighoste	Kolerine	Syfilis	Stivkrampe	Tuberkulose	Bronch. Pneum. Infl.	Tarmsygdomme	Børnetæring	Medfødt Svaghed	Andre Dødsaarsager	Tilsammen
1903—1907	27	2	7	76	452	38	22	32	248	50	144	367	273	1737
1908—1912	17	4	6	69	338	38	18	24	218	34	81	336	241	1425
1913—1917	19	3	4	53	180	39	9	22	213	24	41	362	196	1167
1918—1922	10	1	5	30	81	24	12	17	226	10	22	348	150	935
1923—1927	16	»	3	30	64	13	5	16	163	11	12	310	106	749
1928	29	»	5	19	53	6	5	16	149	7	3	285	87	664
1929	1	1	1	7	55	7	2	12	111	11	7	280	94	589

Fordelingen af Dødsfaldene i første Leveaar mellem Aarets Maaneder var i det væsentlige som i de nærmest foregaaende Aar. Sommerkolerinen, der tidligere gav de mange Dødsfald i August og September, spiller ikke mere nogen Rolle, medens derimod nu Forkølelsessygdommene gør sig forholdsvis stærkere gældende i den kolde Aarstid.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	137	129	154	158	158	134	140	193	168	133	114	120	1737
1908—1912	134	121	131	131	115	104	111	153	120	100	99	105	1425
1913—1917	103	104	133	141	113	85	75	95	82	76	80	80	1167
1918—1922	87	111	108	96	92	66	57	52	54	64	62	87	935
1923—1927	75	71	82	85	73	53	56	44	43	43	60	66	749
1928	98	50	60	93	64	46	37	29	45	47	39	56	664
1929	67	56	70	53	67.	27	44	27	37	38	45	58	589

Den efterfølgende summariske Oversigt viser Aarsagerne til de i 1929 indtrufne Dødsfald, beregnet pr. 100,000 Indbyggere og sammenholdt med de tilsvarende Tal for Tiaaret 1903—1912 og 1913—1922, for Femaaret 1923—1927, og for 1928.

Døde pr. 100,000 Indbyggere aarligt Gennemsnit	1903—1912	1913—1922	1923—1927	1928	1929	Døde pr. 100,000 Indbyggere aarligt Gennemsnit	1903—1912	1913—1922	1923—1927	1928	1929
1. Variolæ	—	—	—	—	—	21. Ecclampsia	19	10	4	2	2
2. Dysenteria	—	—	—	—	—	22. Apoplexia	52	58	53	59	64
3. Febr. typhoidea	3	2	1	—	1	23. Al. morb. cer. & m. spin.	65	59	67	64	54
4. Diphtheria	6	6	5	12	8	24. Morbus cordis	133	135	142	153	155
5. Croup	3	2	1	2	1	25. Pleuritis	7	8	6	7	6
6. Scarlatina	10	5	1	1	—	26. Alii morb. pectoris	41	28	20	23	22
7. Morbilli	13	8	8	13	—	27. Peritonitis (puerper. excl.)	13	9	4	5	5
8. Tussis convuls.	29	12	8	5	3	28. Nephritis	37	33	28	26	27
9. Febr. puerperal.	4	2	1	2	2	29. Alii morb. abdom.	75	67	68	71	70
10. Erysipelas	5	4	1	2	1	30. Morbi extern. part.	23	22	19	19	20
11. Febr. rheumatica	3	2	1	1	1	31. Suicidium	28	21	25	28	27
12. Pneum. crouposa	43	37	24	35	27	32. Alii casus mortiferi	34	27	24	27	27
13. Bronchopn. & Br. cap.	100	99	97	97	100	33. Vitia innata	80	68	53	48	46
14. Choler. & Cat int. acut	99	29	15	14	11	34. Atrophia infantil.	19	3	1	1	1
15. Alii morb. epidemici	33	97	30	26	56	35. Marasmus senilis	56	74	92	87	84
16. Tuberculosis	184	147	109	95	90	36. Caus. mort. non. ind.	77	62	51	50	49
17. Cancer	156	159	157	159	160						
18. Syphilis	10	8	4	2	2						
19. Alcoholismus	20	5	1	2	3						
20. Alii morb. constitut.	36	34	31	21	27	Omnes causæ mortis	1520	1345	1154	1160	1163

Dødeligheden i Stadens hygiejniske Kvarterer efter den fra og med 1928 ændrede Inddeling var som nedenfor anført. Efter den ældre Inddeling er Dødeligheden for de fem forudgaaende Femaar meddelt i Aarsberetningen for 1928.

Døde pr. 10,000 Indb.	Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Hele Staden
1928	121	105	200	91	119	87	79	83	116
1929	126	104	194	99	119	84	80	82	116

Paa Hospitalerne i København indtraf der i 1929 ialt 4612 Dødsfald, nemlig paa Kommunehospitalet 1209 (deraf 285 paa forskellige Filialer), paa Bispebjerg Hospital 839, paa Blegdamshospitalet 285, paa Øresundshospitalet 389, paa Sundby Hospital 95, paa Balders Hospital 157, paa Rudolph Berghs Hospital 21, paa Almindeligt Hospital 166 (deraf 51 Husfæller), i de Gamles By 419, paa Tuberkulosehjemmet 12, paa Sundholms Sygehus 16, paa Rigshospitalet 328 samt paa Fødeafdelingerne 84 spæde Børn og 18 Barselkvinder, paa St. Josephs Hospital 242, paa St. Elisabets Hospital 75, paa St. Lukas Stiftelsen 54, paa Welanderhjemmet 2, paa Finsens medicinske Lysinstitut 38, paa Dronning Louises Børnehospital 105, paa Københavns Militærhospital 48 og paa Homøopatisk Hospital 10.

Antallet af Dødsfald paa Hospitalerne udgjorde ca. 65 pCt. af det samlede Antal mod 63 i 1928 og gennemsnitlig 60 pCt. i Tiaaret 1918—1927.

Af *medikolegale Dødsattester,* som i Henhold til Lov af 4. Maj 1875 skal udstedes i Tilfælde af Selvmord, saavel som naar Lig opdrive, Personer eller Fostre findes døde, eller naar Mennesker omkommer ved ulykkelig Hændelse, samt naar ellers Undersøgelse er indledet af det Offentlige i Anledning af et indtruffet Dødsfald, indkom i Aaret 1929 ialt 457 eller ligesom i 1928 et usædvanligt stort Antal.

Ifølge Mortalitetstabellen omkom der i 1929 ialt 161 Personer ved ulykkelige Hændelser, heri indbefattet 6 Tilfælde af Manddrab, mod 165 i 1928, 152 i 1927, 133 i 1926, 150 i 1925 og 140 i 1924. Heraf omkom 20 Mænd og 7 Kvinder ved Fald eller Knusning, 16 Mænd og 1 Kvinde ved Drukning, 4 Mænd og 1 Kvinde ved Kvælning eller Ihjelligning, 10 Mænd og 2 Kvinder ved Forbrænding eller Skoldning, 1 Mand ved Forfrysning, 12 Mænd og 10 Kvinder ved Forgiftning (heraf 8 Mænd og 8 Kvinder ved Kulilte, 4 Mænd ved Karbolsyre, Veronal, kronisk Blyforgiftning og kronisk Morfinforgiftning, 2 Kvinder ved klorsurt Kali og Salvarsan) samt 46 Mænd og 25 Kvinder ved forskellige eller ikke nærmere oplyste Ulykkestilfælde. — Ifølge Aarsberetningen fra Københavns Politi omkom her i Aarets Løb 61 Personer ved Trafikulykker.

Der forøvedes 163 Selvmord eller ca. 27 pr. 100,000 Indbyggere mod ca. 28 i 1928, 25 i 1927, 28 i 1926, 24 i 1925 og 23 i 1924. Af samtlige Selvmord forøvedes 119 af Mænd og 44 af Kvinder. 11 Mænd og 4 Kvinder tog sig af Dage ved Drukning, 46 Mænd og 5 Kvinder ved Hængning, 7 Mænd ved Skydning, 55 Mænd og 29 Kvinder ved Gift (deraf 45 Mænd og 19 Kvinder ved Belysningsgas, 2 Mænd og 1 Kvinde ved Morfin, 3 Mænd og 5 Kvinder ved Veronal o. lign., 3 Mænd ved Cyankalium, 1 Mand ved Arsenik og 1 Mand og 4 Kvinder ved ubekendt Gift); 6 Kvinder aflivede sig ved Nedstyrtning.

Medikolegalt Ligsyn blev foretaget ved samtlige Selvmord og i 146 Tilfælde af Død ved ulykkelig Hændelse (heraf 6 Drab), men ikke i 15 Tilfælde, hvor Døden først indtraadte efter nogen Tids Forløb, under Lægebehandling. Der er desuden foretaget medikolegalt Ligsyn ved 148 Dødsfald, navnlig ved pludselig Død, som i 9 Tilfælde skyldtes overdreven Nydelse af Alkohol og i 68 Tilfælde forskellig Sygdom, medens der i 71 Tilfælde ikke kunde paavises nogen bestemt Dødsaarsag.

Legal Obduktion blev foretaget i 146 Tilfælde.

Dødfødte.

Foruden de allerede omtalte 9257 levendefødte Børn blev der i 1929 bragt 251 dødfødte Børn til Verden. De i den foreskrevne Generaltabel over dødfødte forlangte Oplysninger om Køn og Legitimitet samt om Arten og Hyppigheden af anvendt Kunsthjælp m. m. er i nedenstaaende Tabel sammenstillet med tilsvarende Oplysninger fra foregaaende Aar.

Generaltabel over **Dødfødte** gennemsnitlig	Fosterets Modenheds Grad								Med Tegn til Forraadnelse	Fødslen fuldførtes ved								Totalsummen af dødfødte Børn				
	For tidlig født				Fuldbaaret					Naturen		Instrumenter		Vending		Fremtrækning		Ægte		Uægte		Tilsammen
	Ægte		Uægte		Ægte		Uægte															
	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige		Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	
1903—1907	60	42	23	20	62	49	18	14	139	113	95	20	12	14	7	16	10	122	91	41	34	288
1908—1912	45	45	27	23	70	52	16	16	135	105	96	24	14	12	13	17	13	115	97	43	38	294
1913—1917	49	45	29	30	66	50	28	16	138	111	101	29	16	14	10	18	14	115	95	57	46	312
1918—1922	49	47	23	23	84	65	24	18	141	110	106	33	19	16	15	20	14	133	113	48	42	334
1923—1927	46	42	20	18	62	47	14	11	105	83	80	31	19	9	6	19	13	108	90	34	29	261
1928	51	33	25	19	53	51	12	9	92	89	72	20	17	13	7	19	16	104	84	37	28	253
1929	40	48	17	18	56	45	17	10	100	79	78	20	18	10	7	21	18	96	93	34	28	251

I efterfølgende Tabel gives for en Aarrække en Oversigt over Forholdet mellem Antallet af Drenge og Piger og mellem Antallet af ægtefødte og uægtefødte blandt dødfødte Børn.

	Af 1000 dødfødte var				Af 1000 ufuldbaarne dødfødte var				Af 1000 fuldbaarne dødfødte var			
	Md.	Kv.	ægte	uægte	Md.	Kv.	ægte	uægte	Md.	Kv.	ægte	uægte
1903—1907	566	434	737	263	571	429	700	300	561	439	777	223
1908—1912	538	462	724	276	514	486	645	355	560	440	794	206
1913—1917	550	450	672	328	509	491	615	385	589	411	725	275
1918—1922	539	461	733	267	506	494	673	327	563	437	778	222
1923—1927	545	455	758	242	523	477	698	302	566	434	815	185
1928	557	443	743	257	594	406	655	345	520	480	832	168
1929	518	482	753	247	463	537	715	285	570	430	789	211

I Forhold til det samlede Antal af levendefødte og dødfødte var Antallet af dødfødte noget mindre end sædvanligt, men det har i det hele været ret uforandret i de senere Aar med flere Drenge end Piger og flere uægtefødte end ægtefødte.

	Drenge	Piger	Ægte	Uægte	Ialt
1903—1907	26,4 p. m.	21,1 p. m.	23,8 p. m.	24,7 p. m.	23,6 p. m.
1908—1912	24,9 —	22,6 —	23,4 —	24,8 —	23,8 —
1913—1917	28,0 —	24,0 —	24,2 —	30,8 —	26,0 —
1918—1922	28,1 —	25,6 —	25,9 —	30,1 —	26,9 —
1923—1927	23,8 —	20,6 —	21,6 —	26,5 —	22,0 —
1928	27,2 —	23,3 —	24,6 —	27,8 —	25,3 —
1929	27,8 —	25,5 —	25,9 —	28,0 —	26,4 —

Efter de fra Læger og Jordemødre indkomne Anmeldelser om Dødfødsler kan der til det foregaaende føjes følgende nærmere Oplysninger om forskellige Omstændigheder ved Dødfødslerne.

Ansigtsstilling forekom 5, Forissestilling 4 Gange, Skraaleje 12, Underkropstilling 4, Sædestilling 31, Sædefodstilling 6 og Fodstilling 10 Gange. Navlesnoren var fremfalden 19 Gange og omslynget 14 Gange, Moderkagen var forliggende 9 Gange og løsnedes 25 Gange for tidligt, i 4 Tilfælde var der mekanisk Misforhold, i 5 Tilfælde Fødselskrampe, i 9 Tilfælde Blødning og i 6 Tilfælde langvarig og besværlig Fødsel uden nærmere Angivelse af Aarsagen. Syfilis forekom 1 Gang og anden Sygdom hos Moderen 20 Gange. I 9 Tilfælde var Fosteret misdannet og i 14 omkom det ved Operation.

Mødrenes Alder opgives saaledes:

15—20 Aar	18	35—40 Aar	32
20—25 —	55	40—45 —	20
25—30 —	75	45—50 —	4
30—35 —	44	Ubekendt	3
		Ialt	251

Sygdomsforhold.

Af Stadens Læger og fra dens Hospitaler blev der i Henhold til Epidelovens § 24 i Aarets Løb til Stadslægen anmeldt ialt 88689 Sygdomstilfælde, hvoraf

78001 Tilfælde af epidemisk Sygdom. I Forhold til den for Aarets Midte — 1. Juli 1929 — beregnede Folkemængde — 608500 — udgjorde den epidemiske Sygdomskvotient saaledes 128 pro mille, mod 85 i 1928, 125 i 1927, 85 i 1926, 84 i 1925, 94 i 1924 og 83 i 1923.

Aarligt Gennemsnit	Middel-folketal	Alle anmeldte Sygdomstilfælde	Tilfælde af epidemiske Sygdomme	pr. 1000 Indbyggere
1877—1881	234850	45945	38167	163
1882—1886	280054	52933	42767	153
1887—1891	312859	62586	54437	174
1892—1896	333835	58873	51695	155
1897—1902	365152	53233	44733	123
1903—1907	426540	53365	44314	104
1908—1912	462161	58516	45706	99
1913—1917	506390	59293	45334	90
1918—1922	561344	100913	84124	150
1923—1927	588000	65177	55478	95
1928	601700	63206	52082	85
1929	608500	88689	78001	128

Den efterfølgende tabellariske Oversigt udviser, hvor mange epidemiske Sygdomstilfælde, der gennemsnitligt blev anmeldt hver Dag i Aarets forskellige Maaneder, sammenholdt med 1928 og med Gennemsnittet for de fem forudgaaende Femaar.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	185	197	157	125	105	96	74	97	94	99	114	119	121
1908—1912	209	182	143	121	108	100	76	110	106	95	127	127	125
1913—1917	172	179	177	149	117	99	73	86	94	109	119	120	124
1918—1922	448	442	204	156	119	87	176	134	123	415	251	219	230
1923—1927	302	244	232	162	127	82	59	69	102	123	158	158	154
1928	237	186	177	188	255	123	47	57	76	108	118	140	142
1929	980	490	181	144	106	72	45	62	96	122	148	131	214

1) Epidemiske Sygdomme.

Der forefaldt i 1929 ingen Tilfælde af de Sygdomme, der i Henhold til Epidemilovens § 6 altid skal tages under offentlig Behandling.

Tyfoid Feber (Febris typhoidea) optraadte med 20 anmeldte Tilfælde, hvoraf dog de 4 forefaldt paa Skibe i Havnen, og 2 andre var indslæbte fra Udlandet. De øvrige Tilfælde var spredte over hele Byen uden Antydning af epidemisk Ophobning.

Af **Paratyfus** (Febris paratyphoidea) blev der ialt anmeldt 37 Tilfælde med 2 Dødsfald.

Af **Svingefeber** (Febris undulans), for hvilken Sygdom der ikke er foreskrevet særlig Anmeldelse, er der paa Statens Seruminstitut diagnosticeret 38 Tilfælde.

Nærmere Oplysninger om epidemiologiske Forhold ved disse Sygdomme findes i Aarsberetningen fra 4de Sanitetslæge. — Ifølge Meddelelse fra Statens Seruminstitut blev der i 1929 paa Institutet foretaget Undersøgelser ved Widals Reaktion af 1102 Prøver fra Patienter boende i København. Heraf fandtes 46 positive for Tyfus, 60 positive for Paratyfus B. og 91 positive for Bac. abortus Bang.

Epidemisk Hjerne- og Rygmarvsbetændelse (Meningitis cerebro-spinalis epidemica) forekom med 19 anmeldte Tilfælde, omtrent det samme Antal som i de nærmest foregaaende Aar. De fleste Tilfælde indtraf paa Østerbro (6) og i Brønshøj (5), men der var ingen paaviselig epidemisk Ophobning i noget af Kvartererne. Sygdommen medførte 15 Dødsfald.

Paa Statens Seruminstitut blev der undersøgt 58 Prøver Spinalvædske, af hvilke 9 indeholdt Meningokokker, og der blev foretaget 46 Svælgpodninger, hvoraf 4 gav positivt Resultat.

Akut spinal Børnelammelse (Poliomyelitis anterior acuta) optraadte i September og Oktober med epidemisk Karakter, idet der i Aarets fem sidste Maaneder forefaldt henholdsvis 6, 14, 13, 4 og 1 Tilfælde, ialt 38, spredte over hele Byen og med et enkelt Dødsfald.

Af **Sovesyge** (Encephalitis epidemica) blev der anmeldt 10 Tilfælde, men Sygdommen medførte 16 Dødsfald. idet en Del Tilfælde som sædvanligt havde en kronisk Karakter og enten var anmeldte i tidligere Aar eller slet ikke anmeldte.

Af **Hikkesyge** (Singultus epidemica) blev der anmeldt 87 Tilfælde, deraf 76 i Februar og Marts i Tilslutning til den da herskende svære Influenzaepidemi.

Ondartet Halsbetændelse, Difteritis (Diphteria faucium et laryngis) optraadte med 2188 anmeldte Tilfælde eller 3,6 pr. 1000 Indbyggere, omtrent som gennem-

Diphtheria faucium et laryngis	Anmeldt Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	942	4.0	137	14.6	5.9
1882—1886	1002	3.6	152	13.2	5.4
1887—1891	3486	11.1	424	12.2	13.6
1892—1896	2729	8.2	250	9.2	7.5
1897—1902	1565	4.3	81	5.2	2.2
1903—1907	915	2.2	35	3.8	0.9
1908—1912	1358	2.9	44	3.2	0.9
1913—1917	1259	2.5	32	2.6	0.6
1918—1922	2347	4.2	50	2.1	0.9
1923—1927	1698	2.9	35	2.1	0.6
1928	3149	5.2	82	2.6	1.4
1929	2188	3.6	52	2.4	0.9

snitlig siden Aarhundredskiftet. Sygdommen var som sædvanligt i samme Tidsrum ret godartet, idet der kun døde 52 eller 2,4 pCt. af de angrebne.

I Tilslutning til Sygdommens ret betydelige Udbredelse i Slutningen af 1928 forefaldt de fleste Tilfælde — 342 — i Januar, men allerede i Februar gik Antallet ned til 280, hvorefter det aftog til 76 i Juli for som sædvanligt at stige i Aarets sidste Maaneder.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	89	77	78	68	69	73	75	68	72	105	113	116	1002
1887—1891	324	280	306	273	281	325	306	255	250	280	305	300	3486
1892—1896	261	230	272	222	231	250	226	187	190	217	222	222	2729
1897—1902	167	144	150	134	131	124	98	104	114	129	141	129	1565
1903—1907	106	81	86	74	72	64	52	56	61	83	86	93	915
1908—1912	168	132	134	122	104	94	60	69	96	122	127	130	1358
1913—1917	144	119	99	93	81	79	54	71	101	126	156	135	1259
1918—1922	282	239	219	178	143	132	91	127	183	240	260	251	2347
1923—1927	197	132	146	111	106	88	67	84	114	193	242	218	1698
1928	372	363	324	225	159	145	81	141	208	309	367	455	3149
1929	342	180	183	141	135	154	76	87	178	241	207	264	2188

Paa Hospital behandledes 1814 Tilfælde, deraf 59 paa Militærhospitalet.

Til Laboratoriet for Difteridiagnostik paa Blegdamshospitalet, blev der i Aarets Løb indsendt ialt 11686 Kulturer, af hvilke 908 indeholdt Difteribaciller.

Skarlagensfeber (Scarlatina) havde i 1929 en usædvanligt ringe Udbredelse, idet der kun blev anmeldt 353 Tilfælde eller 0,6 for hvert 1000 Indbyggere, hvilket var mindre end i noget Aar, hvorom Efterretninger haves.

Scarlatina	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	1040	4.4	77	7.4	3.3
1882—1886	1127	4.5	51	4 7	1.8
1887—1891	1623	5.2	101	6.2	3.2
1892—1896	2603	7.8	94	3 6	2 8
1897—1902	2019	5.6	44	2 2	1.4
1903—1907	1392	3.3	20	1.5	0.5
1908—1912	2272	4.9	71	3.1	1.5
1913—1917	1574	3.1	32	2.0	0.6
1918—1922	2230	4.0	19	0.9	0.3
1923—1927	705	1.2	6	0.9	0.1
1928	790	1.3	4	0.5	0.1
1929	353	0.6	2	0.6	0.0

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	90	83	82	73	87	84	85	78	97	125	120	122	1127
1887—1891	173	138	138	98	69	109	127	106	140	161	182	181	1623
1892—1896	300	247	231	198	179	187	159	133	181	234	272	281	2603
1897—1902	204	157	162	130	163	174	137	138	178	189	202	183	2019
1903—1907	136	117	105	97	81	89	86	117	142	151	152	121	1392
1908—1912	263	215	188	183	177	141	133	151	197	190	212	220	2272
1913—1917	130	121	121	111	92	87	92	158	156	197	174	135	1574
1918—1922	265	224	197	135	132	109	92	140	205	254	248	229	2230
1923—1927	61	46	49	48	46	44	31	49	67	90	97	77	705
1928	126	103	75	82	67	36	25	50	42	69	64	51	790
1929	29	19	23	16	23	19	17	24	59	42	50	32	353

Den laveste hidtil registrerede Morbiditetskvotient var 0,9 pro mille i 1926, den højeste 16,38 i 1894.

Sygdommen medførte 2 Dødsfald.

Paa Hospital behandledes 253 Tilfælde, deraf 5 paa Militærhospitalet.

Mæslinger (Morbilli) havde ligeledes en meget ringe Udbredelse, idet der kun blev anmeldt 949 Tilfælde eller 1,5 pr. 1000 Indbyggere, men Morbiditetskvotienten har dog tidligere af og til været endnu mindre. I Aarene 1883, 1886 og 1889 var den henholdsvis 0,3, 0,3 og 0,5 pro mille, men ved den Tid kunde den i enkelte Aar naa op imod 40 pro mille. Nu er disse aarlige Svingninger betydeligt mindre, og siden 1901, da Kvotienten var 16,8, har den kun i enkelte Aar været over 10—12 pro mille.

Morbilli	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1882—1886	3281	11.7	138	4.2	4.9
1887—1891	4126	13.2	180	4.4	5.7
1892—1896	3780	11.3	92	2.4	2.8
1897—1902	2985	8.2	71	2.4	1.9
1903—1907	3803	8.9	70	1.8	1.7
1908—1912	3319	7.2	47	1.4	1.0
1913—1917	3743	7.4	50	1.3	1.0
1918—1922	3700	6.6	30	0.8	0.5
1923—1927	4955	8.5	48	1.0	0.8
1928	6260	10.4	80	1.3	1.3
1929	949	1.5	3	0.3	0.5

Dødsfaldenes Antal var kun 3, eller usædvanligt faa.

Morbilli	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	387	614	485	216	83	74	99	96	99	241	499	387	3281
1887—1891	127	78	79	128	231	430	539	357	462	868	561	266	4126
1892—1896	233	182	241	380	373	338	226	112	148	372	608	568	3780
1897—1902	527	438	386	250	179	172	108	61	80	137	266	380	2985
1903—1907	398	316	358	408	467	448	295	118	122	209	313	359	3803
1908—1912	339	289	328	367	517	589	331	117	82	78	134	149	3319
1913—1917	372	440	468	380	466	479	285	123	90	149	201	290	3743
1918—1922	700	402	318	300	363	273	159	61	66	148	342	567	3700
1923—1927	842	531	334	209	205	196	139	100	197	432	805	963	4955
1928	2697	1605	850	433	226	132	40	39	49	95	74	20	6260
1929	15	11	24	10	15	17	24	28	46	111	282	366	949

I Aarets første Halvdel var Antallet af anmeldte Tilfælde særlig lavt, men i dets sidste Maaneder steg det ret betydeligt som Indledning til en i Foraarsmaanederne 1930 herskende større Epidemi.

Paa Hospital behandledes 88 Tilfælde, deraf 2 paa Militærhospitalet.

Af **Kighoste** (Tussis convulsiva) blev der anmeldt 956 Tilfælde eller 1,6 for hvert Tusinde, lidt mindre end i 1927 og 1928. Sygdommen regnes i det hele at

Tussis convulsiva	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	af 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1882—1886	1722	6.1	124	7.2	4.4
1887—1891	2024	6.5	157	7.5	5.0
1892—1896	1824	5.5	125	6.9	3.7
1897—1902	1559	5.1	143	7.6	3.9
1903—1907	1876	4.4	127	6.8	3.0
1908—1912	1663	3.6	125	7.5	2.7
1913—1917	1699	3.4	118	7.0	2.5
1918—1922	1941	3.5	67	3.5	1.2
1923—1927	1618	2.8	49	3.0	0.8
1928	1068	1.8	30	2.8	0.5
1929	956	1.6	21	2.2	0.3

være i Tilbagegang, men i Aarets sidste Maaneder fik den dog en lettere epidemisk Karakter, som holdt sig langt hen i det følgende Aar.

Tussis conv.	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	158	130	142	134	119	128	131	150	130	142	182	175	1722
1887—1891	221	227	212	197	179	161	143	137	110	125	166	146	2024
1892—1896	143	141	168	179	171	178	164	166	140	138	131	104	1824
1897—1902	120	93	123	130	137	145	146	165	164	133	114	90	1559
1903—1907	163	156	195	192	186	174	136	148	115	129	135	149	1876
1908—1912	173	152	149	128	146	157	142	148	130	97	120	121	1663
1913—1917	242	231	191	177	123	97	82	98	88	100	126	145	1699
1918—1922	65	69	70	88	100	114	139	227	225	303	306	234	1941
1923—1927	253	162	160	103	104	96	87	103	111	145	162	131	1618
1928	126	105	114	78	75	63	42	72	64	91	123	115	1068
1929	105	86	70	59	33	37	28	58	61	122	130	167	956

Sygdommen medførte kun 21 Dødsfald, og dens Letalitet synes ligeledes i det hele at være i Tilbagegang.

Paa Hospital behandledes 167 Tilfælde. Statens Seruminstitut foretog 1034 Kighosteundersøgelser, hvoraf 162 med positivt Resultat.

Rosen (Erysipelas) optraadte ligesom i de nærmest foregaaende Aar ret sjældent. Der blev kun anmeldt 313 Tilfælde eller 0,5 for hvert 1000 Indbyggere, og Sygdommen er i det Hele gaaet stærkt tilbage. Der døde 9 af de angrebne.

Erysipelas	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	978	4.2	35	3.6	1.5
1882—1886	992	3.5	37	3.7	1.3
1887—1891	848	2.7	33	3.8	1.1
1892—1896	656	2.0	28	3.7	0.8
1897—1902	625	1.7	18	2.8	0.5
1903—1907	657	1.5	27	4.1	0.6
1908—1912	547	1.2	22	4.0	0.5
1913—1917	532	1.1	21	3.9	0.4
1918—1922	438	0.8	16	3.7	0.3
1923—1927	365	0.6	11	3.0	0.2
1928	445	0.7	10	2.2	0.2
1929	313	9.5	9	2.9	0.1

Paa Hospital behandledes 132 Tilfælde.

Faaresyge (Parotitis epidemica, Angina parotidea) havde imod Sædvane en betydelig Udbredelse, idet der blev anmeldt 4543 Tilfælde eller 7,5 for hvert 1000 Indbyggere. Sygdommen havde allerede i November og December 1928 faaet en epidemisk Karakter, der kulminerede i April 1929 med 959 anmeldte Tilfælde eller flere end i hele det foregaaende Aar, der kun havde 715 Tilfælde, men derefter tabte den sig hurtigt, og i Aarets sidste Halvdel blev der kun anmeldt 343 Tilfælde. Epidemien var den største, der overhovedet vides at være iagttaget i København, og siden 1882 er Morbiditetskvotienten kun to Gange, i 1890 og 1905, naaet op over 4 pro mille. — Den langt overvejende Del af de angrebne var Børn mellem 5 og 15 Aar.

Nedenstaaende Oversigt over Sygdommens Optræden efter Aarstiden i de to sidste Aar viser, i hvor Grad den er knyttet til Foraarsmaanederne.

Parotitis	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1920	91	67	49	55	48	39	16	19	31	45	70	93	623
1921	180	227	248	194	147	109	42	32	34	38	45	45	1341
1922	117	68	92	79	53	38	11	5	20	18	45	73	619
1923	105	74	116	168	150	106	36	35	49	51	86	111	1087
1924	96	198	175	115	95	46	11	11	13	21	29	14	824
1925	21	32	43	27	30	36	9	10	14	42	120	117	501
1926	131	136	231	250	218	154	50	41	48	94	200	225	1778
1927	299	182	200	215	167	111	28	13	15	10	20	33	1293
1928	15	28	21	27	15	15	12	10	18	56	162	336	715
1928	613	777	829	959	718	304	83	29	55	63	54	59	4543

Paa Hospital behandledes 341 Tilfælde, deraf 194 paa Militærhospitalet.

Af **Barselfeber** (Febris puerperalis) blev der kun anmeldt 15 Tilfælde eller færre end i noget forudgaaende Aar, alene med Undtagelse af 1927, da der kun blev anmeldt 12. Det maa dog antages, at der er forefaldet adskilligt flere, men Sygdomsbegrebet er i det hele ret forældet. I de sidste 25 Aar er der aarligt uden

Febris puerperalis	Anmeldte Tilfælde			Dødsfald			
	aarligt Gennemsnit	paa 100000 Indb.	paa 1000 Fødsler	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 100000 Indb.	paa 1000 Fødsler
1862—1871	195	113.6	34.7	79	40.5	46.0	14.1
1872—1881	117	53.3	15.1	41	35.0	18.7	5.3
1882—1891	155	53.3	14.8	35	22.6	12.0	3.3
1892—1902	93	26.5	9.0	28	30.1	8.0	2.7
1903—1912	64	14.4	5.4	16	25.0	3.6	1.3
1913—1922	33	6.2	2.8	12	36.4	2.3	1.0
1923—1927	17	2.9	1.6	11	64.7	1.9	1.0
1928	17	2.8	1.7	14	88.9	2.3	1.3
1929	15	2.5	1.6	12	80.0	2.0	1.8

større Svingninger død 10—15 af hvert 10,000 fødende Kvinder, medens Antallet af anmeldte Tilfælde af Barselfeber i samme Tidsrum er gaaet ned til en Fjerdedel. I 1929 døde der 12 af de 15 anmeldte.

Gigtfeber (Febris rheumatica) optraadte med 360 anmeldte Tilfælde eller omtrent 1 for hvert 1000 Indbyggere, en relativ Hyppighed, der er over 7 Gange mindre end for et halvt Aarhundrede siden, og Sygdomsbegrebet synes ikke at have ændret sig. Der dør nu som den Gang mellem 15 og 20 af hvert 1000 angrebne; i 1929 var Antallet af Dødsfald kun 8.

Febris rheumatica	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	1059	4.5	13	1.2	0.6
1882—1886	1158	4.1	18	1.6	0.6
1887—1891	1087	3.5	17	1.6	0.5
1892—1896	934	2.8	18	1.9	0.5
1897—1902	1083	3.0	23	2.1	0.6
1903—1907	971	2.3	14	1.4	0.5
1908—1912	916	2.0	15	1.6	0.3
1913—1917	823	1.6	10	1.2	0.2
1918—1922	709	1.3	13	1.8	0.2
1923—1927	558	1.0	9	1.6	0.2
1928	601	1.0	8	1.3	0.1
1929	360	0.6	8	2.2	0.1

De fleste Tilfælde forefaldt som sædvanligt i den kolde Aarstid, Februar, Oktober og December havde henholdsvis 40, 43 og 42, Juni kun 9.

Febris rheumatica	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	100	88	94	91	90	88	55	64	67	75	82	72	971
1908—1912	94	80	96	93	84	71	53	51	69	69	77	79	916
1913—1917	77	70	74	74	80	73	61	53	57	65	70	71	823
1918—1922	76	67	71	65	58	58	37	32	50	58	68	68	709
1923—1927	59	46	49	50	49	40	37	39	38	49	54	49	558
1928	76	67	57	56	63	67	39	19	35	38	50	34	601
1929	27	40	39	27	35	9	19	19	26	43	34	42	360

Paa Hospital behandledes 138 Tilfælde, deraf 6 paa Militærhospitalet.

Krupøs Lungebetændelse (Pneumonia crouposa) havde en endnu mindre Udbredelse end i de nærmest foregaaende Aar. Der blev kun anmeldt 379 Tilfælde eller 0,6 for hvert 1000 Indbyggere mod 0,9 i 1928 og 1,0 i Femaaret 1923—27, men Dødeligheden var ligesom i 1928 ret betydelig, idet der døde 162 eller 42,7 pCt. af de anmeldte.

Pneumonia crouposa	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 1000 Indbyggere
1887—1891	1395	4.5	293	21.0	0.9
1892—1896	1090	3.3	189	17.3	0.6
1897—1902	913	2.5	156	17.1	0.6
1903—1907	959	2.3	167	17.4	0.4
1908—1912	1014	2.2	216	21.3	0.5
1913—1917	1097	2.2	228	20.8	0.5
1918—1922	1009	1.8	166	16.5	0.3
1923—1927	583	1.0	152	26.1	0.3
1928	570	0.9	209	36.7	0.3
1929	379	0.6	162	42.7	0.3

Den overvejende Del af de angrebne var som sædvanligt Voksne mellem 15 og 65 Aar, og heraf var ligeledes som sædvanlig de fleste Mænd; paafaldende er den stærke Nedgang i Antallet af angrebne Børn.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1903—1907	28	128	178	358	191	31	44	959
1908—1912	23	113	178	413	200	36	51	1014
1913—1917	30	108	179	476	226	35	43	1097
1918—1922	16	75	140	434	283	22	39	1009
1923—1927	6	40	84	239	162	26	26	583
1928	3	32	65	272	145	27	26	570
1929	3	15	60	177	94	14	16	379

Sygdommen var som sædvanligt mest udbredt i den kolde Aarstid.

Pneumonia crouposa	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	92	81	111	121	110	97	51	46	58	59	60	72	959
1908—1912	100	104	117	130	114	86	54	39	55	64	74	77	1014
1913 - 1917	95	102	127	141	120	98	67	48	63	79	73	83	1097
1918—1922	90	85	92	79	98	83	71	47	52	149	91	72	1009
1923—1927	56	52	66	62	57	45	37	28	30	40	48	62	583
1928	57	59	101	98	70	30	21	21	27	26	19	41	570
1929	40	42	32	38	38	27	29	19	16	35	27	36	379

Paa Hospital behandledes 152 Tilfælde, deraf 3 paa Militærhospitalet.

Katarrhalsk Lungebetændelse (Bronchitis capillaris & Pneumonia catarrhalis) havde ligesom i de nærmest forudgaaende Aar en forholdsvis ringe Udbredelse, men Sygdommen er dog ikke gaaet saa stærkt tilbage som den krupøse Lungebetændelse. Der blev ialt anmeldt 1745 Tilfælde med 1846 i 1928, 2281 i 1927, 2044 i 1926 og 2214 i 1925, men disse Tal er dog som oftere omtalt i Aarsberetningerne mindre paalidelig, idet der navnlig i de højere Aldersklasser døer adskillige af katarrhalsk Lungebetændelse uden at have været anmeldte som lidende netop af denne Sygdom. I 1929 døde der ialt 608, deraf 404 over 65 Aar og 100 i første Leveaar.

Pneumonia catarrhalis	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 1000 Indbyggere
1887—1891	1438	4.6	305	21.2	1.0
1892—1896	1418	4.2	432	30.5	1.3
1897—1902	1707	4.6	467	27.4	1.3
1903—1907	1966	4.6	445	22.6	1.0
1908—1912	1985	4.3	459	23.1	0.9
1913—1917	2376	4.7	513	21.6	1.0
1918—1922	3135	5.6	536	17.1	1.0
1923—1927	2147	3.7	568	26.5	1.0
1928	1846	3.1	582	31.5	1.0
1929	1745	2.9	608	34.8	1.0

De anmeldte Tilfældes Fordeling paa de enkelte Aldersklasser og efter Køn var som sædvanligt en anden end for den krupøse Lungebetændelses Vedkommende, idet henimod Halvdelen af de angrebne var Børn under 15 Aar, og af de Voksne var der flere Kvinder end Mænd.

Pneumonia catarrhalis	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1903—1907	428	621	245	225	280	51	116	1966
1908—1912	391	575	252	261	283	81	141	1985
1913—1917	451	616	298	387	356	93	175	2376
1918—1922	396	632	393	663	780	105	167	3135
1923—1927	266	544	325	358	404	85	155	2147
1928	198	402	284	304	383	90	185	1846
1929	161	346	238	296	374	116	214	1745

Sygdommen er i betydeligt højere Grad knyttet til den kolde Aarstid end den krupøse Lungebetændelse; alene i Januar blev der anmeldt flere Tilfælde end tilsammen i Juni, Juli, August og September.

Pneumonia catarrh.	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	255	214	268	246	172	124	80	76	93	113	142	184	1966
1908—1912	268	260	235	199	166	118	96	67	90	109	172	205	1985
1913—1917	301	266	344	355	221	142	98	65	100	159	153	172	2376
1918—1922	331	452	357	330	257	129	101	106	124	397	285	265	3135
1923—1927	282	235	297	222	162	98	80	88	116	155	193	220	2147
1928	237	213	287	229	208	117	50	44	55	98	116	192	1846
1929	316	190	142	148	145	81	66	44	67	133	206	207	1745

Paa Hospital behandledes 676 Tilfælde, deraf 10 paa Militærhospitalet.

Af **Akut Brystkatarrh** (Tracheo-bronchitis acuta) blev der i Aarets Løb anmeldt 5612 Tilfælde, et usædvanligt ringe Antal. Sygdommen synes i det hele at være langt mindre udbredt nu end for et halvt Hundrede Aar siden, da der — under Hensyn til den ringere Folkemængde — aarligt blev anmeldt fire Gange saa mange Tilfælde som nu. — Dødsfaldenes Antal var som sædvanligt ringe.

Tracheo-bronchitis	Anmeldte Tilfælde	af 1000 Indbyggere	Dødsfald	af 1000 anmeldte
1882—1886	11891	42.5	71	6.0
1887—1891	11087	35.4	67	6.0
1892—1896	10054	30.1	38	3.7
1897—1902	9293	25.4	39	4.1
1903—1907	8851	20.8	43	4.9
1908—1912	7988	17.8	51	6.4
1913—1917	8082	16.0	53	6.5
1918—1922	7260	12.9	35	4.9
1923—1927	7215	12.8	12	1.6
1928	6785	11.3	22	3.2
1929	5612	9.2	35	6.2

Ligesom i de foregaaende Aar indkom den langt overvejende Del af Anmeldelserne i den kolde Aarstid.

Tracheo-bronchitis	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
1882—1886	1789	1385	1510	1115	857	569	393	317	452	768	1255	1482	11891
1887—1891	1585	1398	1296	1073	862	538	311	313	499	700	1062	1449	11087
1892—1896	1420	1230	1253	919	720	432	253	238	441	748	1147	1254	10054
1897—1902	1331	1195	1030	932	812	506	262	225	436	631	908	1028	9293
1903—1907	1370	1080	1126	930	677	457	240	240	387	625	778	941	8851
1908—1912	1386	1154	928	727	562	342	180	166	344	520	816	863	7988
1913—1917	1212	1027	1135	938	604	391	208	184	347	703	637	697	8082
1918—1922	882	828	851	839	621	356	206	206	371	636	743	721	7260
1923—1927	878	804	920	780	621	346	169	233	430	586	711	737	7215
1928	762	746	939	992	754	389	195	214	289	461	421	623	6785
1929	933	619	472	488	358	238	172	184	275	553	699	623	5612

Paa Hospital behandledes 172 Tilfælde, deraf 27 paa Militærhospitalet.

Akut Halsbetændelse (Angina tonsillaris) havde omtrent samme Udbredelse som i de nærmest foregaaende Aar, idet der blev anmeldt 11930 eller 19,6 for hvert Tusind Indbyggere mod 20,1 i 1928, 17,7 i 1927, 17,2 i 1926 og 18,8 i 1925.

Anmeldte Tilfælde af Angina tonsillaris 1881—1929

paa 1000 Indbyggere.

1881	25.6	1891	25.5	1901	22.7	1911	26.9	1921	23.6
1882	19.7	1892	25.2	1902	22.6	1912	20.1	1922	16.8
1883	22.5	1893	27.8	1903	22.0	1913	17.6	1923	16.0
1884	22.6	1894	24.5	1904	22.1	1914	21.3	1924	17.5
1885	24.6	1895	18.1	1905	20.1	1915	24.8	1925	18.8
1886	25.9	1896	22.0	1906	19.6	1916	19.2	1926	17.2
1887	24.7	1897	23.9	1907	18.7	1917	21.1	1927	17.7
1888	24.5	1898	22.8	1908	20.2	1918	15.0	1928	20.1
1889	26.7	1899	24.2	1909	19.0	1919	21.9	1929	19,6
1890	28.0	1900	19.5	1910	21.8	1920	24.7		

De fleste Tilfælde blev anmeldt i September, Oktober og November, de færreste i Juli.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	911	775	728	651	667	646	508	554	722	836	909	836	8743
1908—1912	1075	877	849	722	762	655	499	698	942	932	1017	887	9914
1913—1917	945	966	963	885	802	712	556	681	869	1040	1097	874	10389
1918—1922	1174	1189	994	813	757	695	563	742	1098	1123	1100	1128	11376
1923—1927	992	792	823	754	763	607	471	795	1014	1084	1162	999	10257
1928	1290	1091	1251	1081	927	578	454	691	913	1189	1256	1256	12077
1929	989	696	961	917	886	736	544	859	1346	1455	1500	1141	11930

Paa Hospital behandledes 970 Tilfælde, deraf 294 paa Militærhospitalet.

Epidemisk Gulsot (Icterus catarrhalis, Hepatitis infectiosa), som kun har været regelmæssig anmeldt i de senere Aar, forekom i 1929 med 216 anmeldte Tilfælde. Fordelingen paa Køn og Aldersklasser var som nedenfor angivet.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1925	1	3	57	22	7	»	»	90
1926	»	3	6	10	2	1	1	23
1927	»	2	6	28	15	»	»	51
1928	2	2	21	38	22	1	1	87
1929	»	7	48	95	61	2	3	216

Sygdommen synes at være mest udbredt i Efteraarsmaanederne.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1925	13	6	7	2	»	3	2	4	14	23	10	6	90
1926	3	»	1	4	»	»	1	»	4	4	2	4	23
1927	2	3	4	1	2	3	3	6	5	16	6	»	51
1928	3	3	5	1	3	5	8	7	8	11	18	15	87
1928	18	14	19	5	9	14	15	17	27	30	26	22	216

Influenza optraadte umiddelbart efter Aarsskiftet i en større Epidemi, der efter den sædvanlige hurtige Stigning kulminerede i Ugen til den 26de Januar

med 9749 anmeldte Tilfælde, det største Antal, der er anmeldt i en enkelt Uge siden Februar 1920. Derefter aftog Epidemien langsomt indtil Aarets Midte, men Sygdommen medførte for hele Aaret ialt 46120 anmeldte Tilfælde eller flere end i noget Aar siden 1920 og 1922, der dog i Forhold til Folketallet havde lidt flere.

Hosstaaende Oversigt over Antallet af ugentligt anmeldte Influenzatilfælde fra 3. Juli 1927 til 28. Juni 1930 er en Fortsættelse af den i Stadslægens Aarsberetning for 1922, Side 23 og for 1926, Side 21 meddelte Oversigt over Sygdommens Optræden i København fra 30. Juni 1918 til 2. Juni 1927. Der døde i Aarets Løb 229 eller ca. 5 pro mille af de angrebne, nogle flere end i de 4 nærmest forudgaaende Aar.

Influenza	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
Anm. Tilfælde	99635	33832	41490	2570	41675	12415	20387	11771	12254	39575	15284	46120
Døde	1623	754	997	21	198	72	102	46	46	135	53	229
Døde af 1000 anm. Tilfælde	16.4	22.3	24.0	8.2	4.8	5.6	5.0	3.9	3.8	3.4	3.5	5.0

Paa Hospital behandledes 2119 Tilfælde, deraf 1011 paa Militærhospitalet.

Ugen til	Anm. Tilf.	Ugen til	Anm. Tilf.	Ugen til	Anm. Tilf.	Ugen til	Anm. Tilf.
9. Juli 1927	52	7. April 1928	194	5. Januar 1929	972	5. Oktbr. 1929	118
16. —	50	14. —	275	12. —	4099	12. —	178
23. —	38	21. —	375	19. —	8027	19. —	144
30. —	42	28. —	955	26. —	9749	26. —	150
6. August	45	5. Maj	1185	2. Februar	5986	2. Novbr.	175
13. —	34	12. —	1287	9. —	4059	9. —	221
20. —	74	19. —	1336	16. —	2369	16. —	203
27. —	75	26. —	1042	23. —	1961	23. —	257
3. Septbr.	101	2. Juni	886	2. Marts	1122	30. —	247
10. —	141	9. —	701	9. —	974	7. Decbr.	220
17. —	166	16 —	430	16. —	637	14. —	226
24. —	136	23. —	306	23. —	435	21. —	186
1. Oktbr.	181	30. —	185	30. —	334	28. —	151
8. —	171	7. Juli	106	6. April	348	4. Januar 1930	243
15. —	199	14. —	64	13. —	294	11. —	320
22. —	206	21. —	48	20. —	314	18. —	263
29. —	223	28. —	40	27. —	314	25. —	249
5. Novbr.	243	4. August	41	4. Maj	234	1. Februar	254
12. —	193	11. —	37	11. —	219	8. —	273
19. —	268	18. —	43	18. —	194	15. —	206
26. —	226	25. —	79	25. —	132	22. —	226
3. Decbr.	311	1. Septbr.	61	1. Juni	86	1. Marts	204
10. —	282	8. —	75	8. —	84	8. —	224
17. —	294	15. —	83	15. —	74	15. —	216
24. —	231	22. —	86	22. —	67	22. —	179
31. —	248	29. —	102	29. —	59	29. —	214
7. Januar 1928	318	6. Oktbr.	97	6. Juli	44	5. April	205
14. —	316	13. —	129	13. —	49	12. —	139
21. —	244	20. —	123	20. —	38	19. —	116
28. —	227	27. —	176	27. —	34	26. —	125
4. Februar	200	3. Novbr.	154	3. August	28	3. Maj	112
11. —	205	10. —	152	10. —	48	10. —	143
18. —	168	17. —	171	17. —	52	17. —	91
25. —	173	24. —	124	24. —	51	24. —	99
3. Marts	159	1. Decbr.	137	31. —	60	31. —	114
10. —	215	8. —	121	7. Septbr.	52	7. Juni	73
17. —	265	15. —	180	16. —	90	14. —	95
24. —	261	22. —	140	23. —	90	21. —	59
31. —	264	29. —	264	28. —	89	28. —	67

Kolerine (Catarrhus gastro-intestinalis acutus) havde ligesom overhovedet i de senere Aar en langt mindre Udbredelse end tidligere. Der blev kun anmeldt 2422 Tilfælde med 66 Dødsfald eller omtrent en Syvendedel af, hvad der forefaldt for 40—50 Aar siden.

aarligt Gennemsnit	Alle Aldersklasser				Aldersklassen under 1 Aar				
	Anmeldte		Døde		Anmeldte		Døde		
	Ialt	p. M. af Befolkn.	Ialt	pCt. af anmeldte	Ialt	pCt. af alle anmeldte	Ialt	pCt. af anmeldte 0—1 Aar	pCt. af alle Kolerine-Dødsfald
1882—1886	8589	30.7	466	5.4	2049	23,9	420	20,5	90.1
1887—1891	8093	25.9	470	5.8	1921	23.7	415	21.6	88.3
1892—1896	7873	23 6	451	5.7	1948	24.7	410	21.0	90.9
1897—1902	6575	18 0	473	7.2	1729	26.3	432	25.0	91 3
1903—1907	6103	14.8	495	8.1	1759	28.8	452	25.7	91.3
1908—1912	5912	12.8	398	6.7	1664	28.1	338	20.3	84.9
1913—1917	4789	9.5	207	4.3	1091	22 8	180	16.5	87.0
1918—1922	3399	6.1	91	2.7	651	19.2	86	13.2	94.5
1923—1927	3086	5.2	87	2.8	451	14.6	64	14 2	73.6
1928	2896	4.8	84	2.9	410	14.2	53	12.9	63.1
1929	2422	4.0	66	2.7	320	13.2	55	17.2	83.3

Antallet af anmeldte Tilfælde i første Leveaar udgjorde kun 13,2 % af det samlede Antal, og de i Forhold til Befolkningens Aldersfordeling beregnede Kvotienter var gennemgaaende lavere end i de foregaaende Aar.

I første Leveaar døde der kun 55 eller 17,2 % af de anmeldte.

Anmeldte Tilfælde af **Kolerine** pr. 1000 Indb.	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	over 15 Aar		Ialt
				Md.	Kv.	
1903—1907	178.1	35.1	6.8	7.9	8.8	14.3
1908—1912	171,0	34.0	6.3	7.4	7.5	12.8
1913—1917	117.2	28.3	5.9	5 4	6.1	9 5
1918—1922	58 8	21.0	4.4	3.4	4.0	6.1
1923—1927	50.1	21.4	4.9	2.8	3.3	5.2
1928	44.5	19.0	5.0	2.5	3.2	4.8
1929	34.7	14.7	4 0	2.5	2,6	4.0

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	381	331	369	403	474	641	1322	1698	1494	657	444	375	8589
1887—1891	394	373	419	476	543	945	1192	1126	1096	666	487	376	8093
1892—1896	347	331	337	372	451	768	986	1744	1186	581	412	359	7873
1897—1902	310	247	253	298	396	546	671	1591	992	547	424	300	6575
1903—1907	281	229	249	291	363	487	664	1429	886	510	402	313	6103
1908—1912	287	205	231	247	283	434	602	1673	905	428	340	278	5912
1913—1917	245	200	205	231	384	394	513	960	692	378	329	258	4789
1918—1922	251	198	216	228	223	259	371	507	388	265	246	247	3399
1923—1927	228	149	168	164	202	205	375	557	332	243	222	241	3086
1928	326	264	372	218	199	147	222	222	218	290	239	179	2896
1929	154	101	160	145	136	200	152	329	355	257	232	191	2452

Sygdommen var mest udbredt i August og September med henholdsvis 329 og 355 anmeldte Tilfælde, medens Februar kun havde 101 og Maj 136.

Paa Hospital behandledes 169 Tilfælde, deraf ingen paa Militærhospitalet.

Af de 55 Børn, der døde af Kolerine i første Leveaar, var 49 ægtefødte og 6 uægtefødte. Deraf havde 5 ægtefødte udelukkende faaet Bryst, 20 ægtefødte og 2 uægtefødte dels Bryst dels kunstig Ernæring, og 23 ægtefødte og 4 uægtefødte udelukkende kunstig Ernæring, medens Ernæringsmaaden ikke var opgivet for et ægtefødt Barn.

Af samtlige i første Leveaar døde 454 ægtefødte og 134 uægtefødte Børn havde henholdsvis 76 og 10 udelukkende faaet Bryst, 98 og 23 dels Bryst dels kunstig Ernæring og 160 og 33 udelukkende kunstig Ernæring, medens Ernæringsmaaden ikke var opgivet for 120 ægtefødte og 68 uægtefødte Børn, af hvilke dog et betydeligt Antal kun havde levet saa kort Tid efter Fødselen, at de overhovedet ikke havde faaet nogen Næring.

2) Tuberkulose.

Af **Lungetuberkulose** (Tuberculosis pulmonum) blev der i 1929 anmeldt 1000 nye Tilfælde, svarende til 1,6 Tilfælde for hvert Tusinde Indbyggere mod henholdsvis 1,4, 1,5, 1,3, 1,5 og 1,4 i de foregaaende Aar.

Nye Tilfælde af Lunge- og Strubetuberkulose i 1929.

	0—5	5—15	15—25	25—35	35—45	45—55	55—65	65 og derov.	ubek. Alder	Ialt	
Mænd	21	25	131	108	75	49	23	16	»	448	1000
Kvinder	16	28	212	157	70	31	16	17	5	552	

Der er som Helhed anmeldt betydeligt flere Kvinder end Mænd, men det viser sig, at hele Overskuddet udelukkende falder paa Alderen fra 15—30 Aar, hvilket fremgaar af følgende Tal:

	15—20	20—25	25—30	30—35
Mænd	45	86	55	53
Kvinder	90	122	114	43

Under 15 Aar anmeldes omtrent lige mange af begge Køn, men over 30 Aar anmeldes flest Mænd.

Af de 1000 anmeldte foreligger der Meddelelse om Ekspektoratundersøgelse hos 892, og heraf havde 584 + TB, d. v. s. i 65 % af Tilfældene.

Paa Øresundshospitalets Tuberkulosediagnosestation blev der i 1929 undersøgt 3973 Prøver af Opspyt, hvoraf 803 indeholdt Tuberkelbaciller.

Antallet af Dødsfald som Følge af Lungetuberkulose har i 1929 været 463, svarende til 0,76 ‰ af Befolkningen, mod 0,78, 0,78, 1,01, 0,88 og 0,87 i de fem foregaaende Aar.

Af samtlige 463 Dødsfald indtraf de 357 eller 77 % paa Hospitaler eller Sanatorier, deraf 245 paa Øresundshospitalet. I Hjemmet døde 38 Mænd og 68 Kvinder.

Siden 31. December 1905 er ialt anmeldt 26599 Tilfælde af Lunge- og Strubetuberkulose. Af disse vides 13919 at være døde. Tilbage bliver et Antal af 12680, hvoraf dog over Halvdelen maa regnes for helbredte (og en Del i Tidens Løb død af andre Dødsaarsager).

Nedenstaaende Tabel viser Aar for Aar Antallet af døde af de forskellige Aargange af anmeldte.

	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	Ialt
31/12 1905 ..	181	64	47	31	21	12	12	10	5	2	8	3	5	5	1	3	3	3	»	2	»	1	1	»	420
1906	479	208	104	57	33	39	29	21	19	9	13	11	10	3	7	3	2	1	1	1	3	2	»	2	1057
1907	»	337	154	63	38	23	19	13	13	6	10	7	8	2	2	3	1	2	»	»	1	1	3	2	708
1908	»	»	353	139	67	44	26	19	9	10	10	9	7	5	6	»	4	3	1	2	»	2	2	»	718
1909	»	»	»	303	99	73	50	24	16	14	10	11	8	3	4	5	1	»	»	1	»	1	2	1	626
1910	»	»	»	»	283	136	83	36	22	16	15	9	4	5	4	1	1	1	2	4	3	1	1	»	627
1911	»	»	»	»	»	283	141	62	30	21	19	25	15	7	3	2	1	1	4	1	»	1	»	»	616
1912	»	»	»	»	»	»	283	121	68	38	26	25	11	3	6	2	7	1	1	1	1	3	2	1	600
1913	»	»	»	»	»	»	»	263	137	63	40	34	18	9	5	10	6	4	3	4	3	4	1	1	605
1914	»	»	»	»	»	»	»	»	291	130	65	36	21	15	7	7	5	3	4	»	1	2	2	2	591
1915	»	»	»	»	»	»	»	»	»	282	132	77	29	19	11	11	5	3	4	1	4	1	2	1	582
1916	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	417	158	60	29	17	16	12	7	6	2	2	1	1	3	731
1917	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	412	139	55	24	26	16	10	11	4	4	6	4	3	714
1918	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	318	118	54	28	23	17	10	7	6	3	2	3	589
1919	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	285	123	55	29	16	18	11	10	7	2	1	557
1920	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	251	118	52	29	26	16	9	8	6	3	518
1921	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	236	101	52	35	31	13	7	12	7	494
1922	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	230	72	55	33	18	13	16	18	455
1923	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	228	101	50	26	27	18	9	459
1924	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	307	113	57	32	21	12	542
1925	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	233	100	56	36	21	446
1926	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	255	94	38	36	423
1927	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	208	94	40	342
1928	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	202	82	284
1929	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	215	215
Tilsammen	660	609	58	593	541	610	643	569	610	591	765	817	653	563	525	526	499	453	589	517	516	481	468	463	13919

Baade denne og den følgende Tabel, der angiver hvormange Procent af anmeldte af de forskellige Aargange, der var døde henholdsvis i 1926, 1927, 1928 og 1929, tjener til Belysning af Spørgsmaalet om Sygdommens sædvanlige Varighed.

	31/12 1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
1926....	53	61	57	57	59	67	62	64	65	65	55	52	51	49	48	43	46	40	40	53	33	30	»	»	»
1927....	53	61	57	57	59	67	62	64	65	65	55	52	51	49	48	43	46	43	42	57	38	40	22	»	»
1928....	54	61	57	57	59	67	62	65	66	65	56	52	52	49	49	44	48	45	44	59	42	45	33	23	»
1929....	54	61	57	57	59	67	62	65	66	65	56	52	52	49	49	44	49	47	45	61	44	50	37	33	22

Langt de fleste, ca. 22 %, dør samme Aar, som de anmeldes, ca. 10 % Aaret efter. Derefter aftager Dødeligheden fra Aar til Aar betydeligt, og af de, der er anmeldte for mere end 8 Aar siden, dør kun ganske enkelte. En Del af disse er endda ikke døde af deres Tuberkulose, men af en anden Sygdom, og kun registrerede som Tuberkulosedødsfald, fordi de engang har været anmeldte.

Nedenstaaende grafiske Fremstilling af Dødsfald af Lungetuberkulose pr. 1000 Indbyggere i Aarene 1882 til 1926 er udarbejdet efter udjævnede Kvotienter.

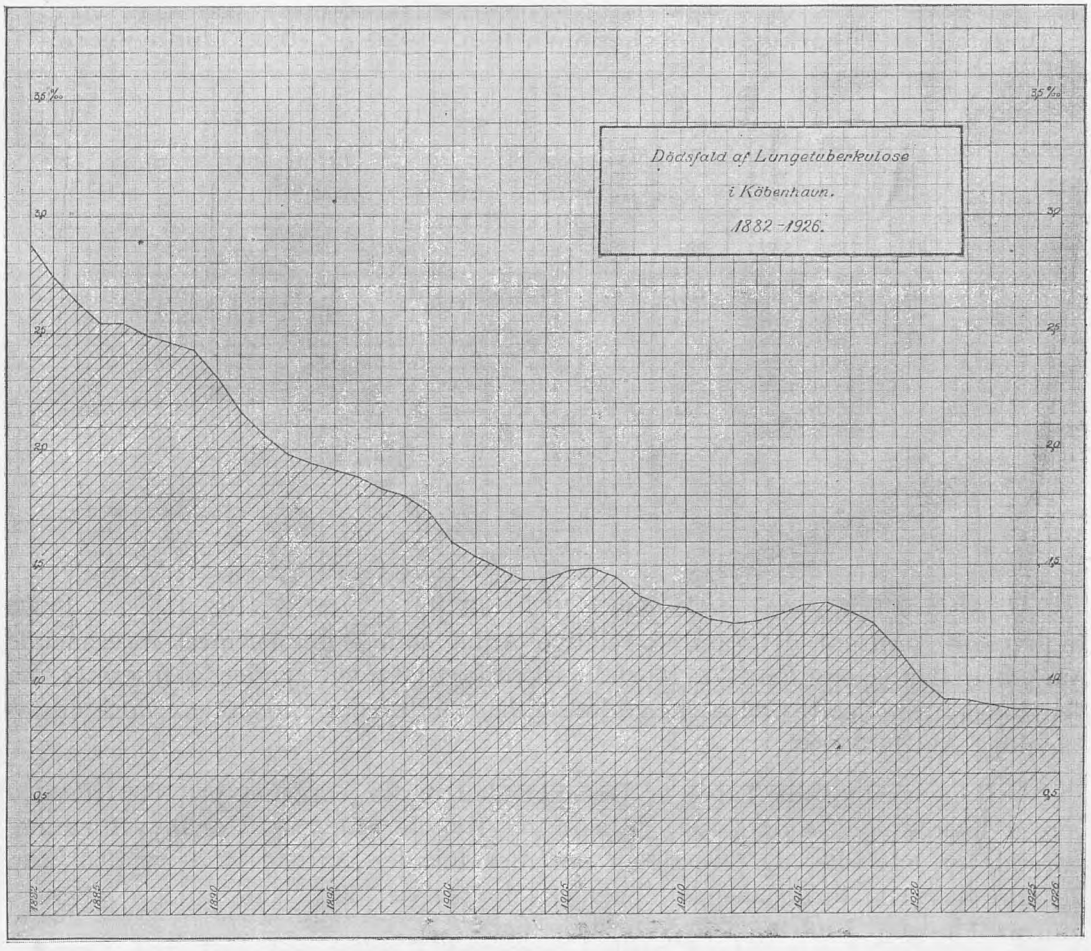

Af **andre tuberkuløse Sygdomme** døde der i 1929 ialt 85, mod 147, 153, 117 121, 92 og 105 i Aarene 1923—28.

Af nedenstaaende Oversigt over den samlede Tuberkulosedødelighed pr. 1000 i de forskellige Aldersklasser vil det ses, at Nedgangen i de sidste 25 Aar

Aarligt Gennemsnit	0—1 Aar		1—5 Aar		5—15 Aar		15—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65 Aar o. derov.		Tilsammen af alle Aldre		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
1903—1907	3.68	2.82	2.88	2.40	0.86	1.02	1.78	1.70	2.30	1.70	3.24	1.64	3.70	1.26	4.12	1.45	3.42	1.52	2.41	1.58	1.96
1908—1912	2 82	2.14	2.08	1.78	0 64	0.90	1.54	1.46	2.22	2.04	2.94	1.66	3.00	1.32	3.20	1.12	2.04	1.16	2.01	1.48	1.72
1913—1917	2.36	2.36	1.68	1.60	0.60	0.78	1.68	1.70	2.24	1.74	2.72	1.48	2.86	1.28	2.98	1.12	2.94	1.12	1.98	1.39	1.66
1918—1922	1.74	1.28	1.48	1.33	0.54	0.74	1.44	1.62	1.40	1.30	1.58	1.10	1.78	0.92	2.08	0.90	1.84	0.85	1.40	1.14	1.26
1923—1927	2.15	1.48	1.28	1.13	0.41	0.42	1.12	1.68	1.24	1.23	1.57	0.84	1.36	0.62	1.28	0.57	1.53	0.73	1.22	0.98	1.09
1928	2.41	1.08	1.56	0.84	0.24	0 50	1.07	1.55	1.05	1.03	1.12	0.64	1.15	0.48	0.98	0.52	1.35	0.83	1 07	0.85	0.95
1929	1.52	1.96	0.93	1.36	0.24	0.24	1.02	1.46	0.98	1.35	1.11	0.77	1.12	0.56	0.72	0.30	1.07	0.87	0.90	0.90	0.90

gennemgaaende har været størst og navnlig i de højere Aldersklasser betydeligt større for Mændenes Vedkommende end for Kvindernes, medens der kun har

været en ringe Nedgang i Aldersklasserne mellem 15 og 35 Aar, hvor Lungetuberkulosen spiller den største Rolle. Navnlig for Kvindernes Vedkommende er Tallene her kun ubetydeligt lavere.

Dødsfald af Tuberkulose i København 1880—1929 pr. 10,000 Indbyggere.

Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose
1880	40.0	31.7	1890	32.2	23.4	1900	24 5	18.3	1910	15.3	11 8	1920	12.0	9.4
1881	36.2	28.2	1891	30.6	21.3	1901	21.7	15.3	1911	17.6	13.1	1921	11.6	9.3
1882	39.8	30.0	1892	29.1	19.6	1902	17.2	11.9	1912	17.7	13.6	1922	11.2	8.8
1883	34.6	26.6	1893	27.7	18.7	1903	19.7	14 1	1913	15.1	11.8	1923	10.3	7 8
1884	37.4	27.4	1894	27.5	19.9	1904	20.2	14.9	1914	15.4	12.4	1924	12.7	10.1
1885	33.8	24.8	1895	29.3	19.7	1905	21.3	15.8	1915	14.8	11.9	1925	10.8	8.8
1886	32.2	24 4	1896	26.6	19 0	1906	19 0	14.7	1916	18.8	15.0	1926	10.8	8.7
1887	32.7	25.6	1897	25.2	18.1	1907	17.7	13.9	1917	19.6	15.6	1927	9.6	8.1
1888	36.0	26.6	1898	24.4	17.5	1908	18.8	14.8	1918	15.6	12.1	1928	9.5	7.8
1889	33.4	24 8	1899	22.7	17.1	1909	17.1	13.2	1919	13.2	10.2	1929	9.0	7.6

3) Cancer.

Af **Kræft** (Cancer) døde der i 1929 ialt 974 Personer eller 16,0 pr. 10000 Indbyggere, omtrent det samme relative Antal som i de nærmest foregaaende Aar, men denne summariske Mortalitetskvotient er uden synderlig Interesse, da den langt overvejende Del af Kræftdødsfaldene indtræder i de højere, forholdsvis faatallige Aldersklasser.

I nedenstaaende Tabel er Dødeligheden derfor beregnet pr. 1000 Indbyggere i hver enkelt Aldersklasse, Mænd og Kvinder for sig. Udenbys hjemmehørende er udeladte, og Oversigten omfatter foruden Aarene 1928 og 1929 kun de fem nærmest forudgaaende Femaar, i hvilke der ikke kan antages at være indtraadt nogen Ændring i Sygdomsbegrebet.

Dødsfald af Kræft pr. 1000 Indbyggere.

Aarligt Gennemsnit	Under 35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75 Aar og derover	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
1903—1907	0.0	0.1	0.7	1.2	2.2	2.8	6.2	4.7	11.5	8.9	14.8	14.9
1908—1912	0.1	0.1	0.6	1.1	2.6	2.7	6.1	4.9	11.7	8.5	15.9	11.5
1913—1917	0.1	0 1	0.6	1.0	2.3	2.7	6.2	5.0	12.0	8.6	16.6	13.6
1918—1922	0.1	0 1	0.5	0.9	2.1	2.5	5.8	5.1	11.1	7.9	17 3	13.3
1923—1927	0.1	0.1	0.4	1.1	1.9	2.4	5.8	4.8	12.2	8.5	17.6	13.0
1928	0.1	0.1	0.5	1.0	1.9	2.4	5.1	4.5	13.6	10.0	11.9	14.3
1929	0.0	0.1	0.6	1.0	1.8	2.4	5.8	4.5	12.9	9.0	17.7	14.9

Det fremgaar heraf, at Kræftdødeligheden i København er aftaget for de yngre Aldersklassers Vedkommende og tiltaget for de ældres, ialfald i de sidste 25 Aar. Det er en naturlig Følge af den Forskydning, der har fundet Sted i Befolkningens Sammensætning, hvorved Middellevetiden er betydeligt forlænget, men det kan ikke med Rette siges, at Kræftdødeligheden er tiltagende. Med endnu større Tydelighed fremgaar dette af den efterfølgende Oversigt over det relative Antal Kræftdødsfald over 45 Aar i de sidste 9 Aar.

Af 1000 Indbyggere over 45 Aar døde af Kræft.

	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
Mænd	5.7	6.1	6.1	5.9	6.0	7.0	5.8	5.4	5.8
Kvinder	5.6	5.8	5.4	5.6	5.6	5.7	5.3	5.6	5.4
Ialt	5.7	5.9	5.7	5.7	5.8	6.7	5.5	5,5	5.6

Som det ses heraf, har Kræftdødeligheden i disse Aar varieret en Del for Mændenes Vedkommende, men saa godt som slet ikke for Kvindernes, og for begge Køn under et er den ialfald ikke tiltaget.

Dødsfald af **Cancer**	Aarligt Gennemsnit					Af 100000 Indbyggere				
	C. ventriculi	C. uteri	C. mammæ	C. in aliis corp. part.	Tilsammen	C. ventriculi	C. uteri	C. mammæ	C. in aliis corp. part.	Tilsammen
1903—1907	198	72	32	277	579	47	17	8	65	137
1908—1912	202	76	37	335	650	44	17	8	73	142
1913—1917	210	82	48	401	741	42	16	9	80	148
1918—1922	228	89	60	424	810	41	16	11	77	145
1923—1927	253	99	66	501	919	43	17	11	85	156
1928	248	95	79	537	959	41	16	13	89	158
1929	250	113	82	529	974	41	19	14	89	160

Den foranstaaende Oversigt over Kræftdødsfaldenes Fordeling efter Sygdommens Lokalisation viser, at der ikke i de senere Aar er indtraadt nogen nævneværdig Forandring.

4) Kønssygdomme.

Af **Kønssygdomme** (Morbi venerei) i alle Former blev der i 1929 kun anmeldt 6622 Tilfælde eller i Forhold til Folkemængden færre end i noget foregaaende Aar. Den betydelige Tilbagegang i disse Sygdommes Udbredelse, der er indtraadt efter Verdenskrigen, vedvarer saaledes endnu.

Anmeldte Tilfælde	Gonorrhoe		Ulcus venereum		Syphilis	
	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere
1887—1891	4746	152	863	28	1177	38
1892—1896	4165	125	809	24	1153	35
1897—1902	4765	135	709	19	1781	49
1903—1907	5094	119	579	14	1643	39
1908—1912	6142	133	878	19	2446	53
1913—1917	6884	136	660	13	2336	46
1918—1922	7449	133	564	10	2315	41
1923—1927	6267	104	173	3	1349	23
1928	5919	98	71	1	943	16
1929	5629	93	83	1	910	15

Af **Gonorrhoe** blev der ialt anmeldt 5629 Tilfælde mod 5919 i 1928, 6110 i 1927, 6737 i 1926, 6234 i 1925, 6015 i 1924 og 6241 i 1923. I Forhold til Folkemængden udgjorde det samlede Antal 9,3 ‰ mod 9,8 i 1928, 10,4 i Femaaret 1923—27 og 13,3 i Femaaret 1918—22, og Tilbagegangen er saaledes for denne Sygdoms Vedkommende nu ret betydelig, men rimeligvis adskilligt større, end

det fremgaar af Tallene, fordi den lettere Adgang til Lægehjælp medfører, at der nu anmeldes flere Tilfælde end for en Snes Aar siden. — Af de anmeldte Tilfælde forefaldt 4218 hos voksne Mænd, 1364 hos voksne Kvinder og 47 hos Børn under 15 Aar.

Paa Hospital behandledes 642 Tilfælde, deraf 168 paa Militærhospitalet.

Venerisk Saar (Ulcus molle s. venereum) anmeldes nu saa sjældent, at Sygdommen kun har ringe Interesse. Der blev kun anmeldt ialt 83 Tilfælde eller 1 pr. 10,000 Indbyggere mod gennemsnitligt 28 i Femaaret 1887—91, men den Gang indgik der rimeligvis adskillige Tilfælde af Syfilis i det store Tal.

Syfilis forekom med ialt 910 anmeldte Tilfælde, hvoraf 874 blev anmeldt som Syphilis acquisita (herunder saakaldet Syphilis insons) og 36 som Syphilis congenita. Antallet udgjorde 15 ‰ af Folkemængden mod 16 i 1928, 23 i Femaaret 1923—27, 41 i 1918—22, 46 i 1913—17 og 53 i 1908—12. Syfilis er saaledes nu i betydeligt stærkere Tilbagegang end Gonorrhoe. — Af de erhvervede Tilfælde optraadte 530 hos voksne Mænd, 340 hos voksne Kvinder og 4 hos Børn under 15 Aar. Forskellen mellem Sygdommens Hyppighed hos Mænd og hos Kvinder var som sædvanligt betydeligt mindre end for Gonorrhoens Vedkommende, antageligt fordi adskillige Kvinder med denne sidste Sygdom ikke kommer under Lægebehandling.

Af samtlige Syfilistilfælde behandledes 215 paa Hospital, deraf 28 paa Militærhospitalet.

Af medfødt Syfilis døde 7 Børn under 1 Aar og af erhvervet Syfilis 5 Voksne, men der er desuden død adskillige Voksne af Organsygdomme, som direkte eller indirekte skyldes Syfilis.

5) Andre Sygdomme.

Af **Fnat** (Scabies) blev der i Aarets Løb anmeldt 4039 Tilfælde, lidt færre end i 1928, men adskilligt flere end i de nærmest forudgaaende Aar.

Alkoholisme medførte som umiddelbart Dødsaarsag 18 Dødsfald (15 Mænd, 3 Kvinder) eller lidt flere end i de nærmest forudgaaende Aar, men efter den meget betydelige Nedgang i 1917 er det aarlige Antal af saadanne Dødsfald nu saa ringe, at der ikke kan tillægges mindre Svingninger i dem nogen synderlig Betydning.

Af Delirium tremens blev der i Aarets Løb anmeldt 27 Tilfælde, eller omtrent det siden 1917 sædvanlige Antal.

Da den her i Landet anvendte Mortalitetsnomenklatur, der uden væsentlige Ændringer har været i Brug siden 1876, udelukker Muligheden af at opføre en Række ret vigtige Dødsaarsager paa Mortalitetstabellen, er der ligesom for 1926, 1927 og 1928 forsøgsvis udarbejdet omstaaende Supplement til denne, umiddelbart efter Dødsattesterne.

Dødsaarsag	0—15		15—25		25—35		35—45		45—55		55—65		65 og derover		Ialt		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
Anæmia perniciosa	»	2	1	»	»	1	»	3	»	»	2	5	1	9	4	20	24
Leukæmia	1	4	1	1	2	»	3	1	4	1	4	1	3	»	18	8	26
Appendicitis	2	5	4	2	5	2	3	2	5	2	4	5	3	5	26	23	49
Otitis media	5	1	2	3	1	2	1	»	2	»	»	1	1	1	12	8	20
Morbus Basedowii	»	»	»	1	»	»	»	2	»	3	»	»	»	»	»	6	6

Sygdomme i Garnisonen.

Ifølge velvillig Meddelelse fra Hærens Lægekorps var Antallet af de i 1929 paa Militærhospitalet behandlede Tilfælde af epidemiske Sygdomme følgende: Diphtheria 12, Scarlatina 5, Morbilli 1, Rubeolæ 1, Varicellæ 5, Parotitis 202, Erysipelas 2, Angina tonsillaris 501, Influenza 718, Meningitis cerebro-spinalis 1, Paratyfus 1, Paradysenteri 1, Poliomyelitis 1, Pneumonia croup. 3 og Febris rheumatica 6.

Antallet af veneriske Sygdomstilfælde var i Hæren: Gonorrhoe 105, Syfilis 13 og Ulcus venereum 4, i Flaaden henholdsvis 81, 13 og 4.

OFFENTLIG SUNDHEDSPLEJE

Tilsyn med Vuggestuer, Asyler, Fødehjem og private Skoler.

(Meddelt af 1. Sanitetslæge, Dr. med. *Gustav Jørgensen*.)

Vuggestuer og Asyler.

Under Sundhedskommissionens Tilsyn stod i Aarets Løb ialt 11 Vuggestuer — samme Antal som i 1928 — samt 22 Smaabørnsasyler — mod 21 i 1928 — idet Københavns Kommune har aabnet et nyt Daghjem i Sjællandsgade 22 med Plads til 75 Børn.

Alle Vuggestuer og Asyler er blevet inspicerede i Aarets Løb; Forholdene har i det Store og Hele været tilfredsstillende og giver ikke Anledning til nærmere Omtale.

Af de maanedlige Indberetninger angaaende det daglige Antal Børn i Vuggestuer og Asyler samt Antallet af de paa Grund af Pladsmangel afviste Børn fremgaar, at samtlige Vuggestuer har afvist 983 Børn — mod 466 i 1928; samtlige Asyler har afvist 334 Børn — mod 323 i 1928.

For de enkelte Institutioner stiller Forholdet sig paa følgende Maade:

Vuggestuen	Erik Ejegodsgade 5	afviste	ialt	21	Børn
—	Frederikssundsvej 102	—	-	4	—
—	Læssøegade 6	—	-	63	—
—	Prinsessegade 45	—	-	59	—
—	Sjællandsgade 15	—	-	565	—
—	Thorsgade 50	—	-	182	—
—	Øhlenschlægersgade 3	—	-	12	—
—	Øresundsgade 25	—	-	77	—
Asylet	Assensgade 2	—	-	68	—
—	Erik Ejegodsgade 5	—	-	41	—
—	Frederikssundsvej 102	—	-	37	—
—	Læssøgade 6	—	-	20	—
—	Rantzausgade 48	—	-	87	—
—	Ryesgade 22	—	-	6	—
—	Sjællandsgade 15	—	-	42	—
—	ved Sundholm	—	-	33	—

De øvrige Vuggestuer og Asyler har ikke afvist Børn paa Grund af Pladsmangel. Det fremgaar heraf, at der stadig er betydelig Trang til Vuggestuepladser, særlig i Nørrebrokvarteret, idet Vuggestuerne Sjællandsgade 15 og Thorsgade 50 tilsammen har afvist 747 Børn.

Som omtalt tidligere — se Aarsberetning 1928 — vejes og maales alle Børn 4 Gange aarlig paa de kommunale Daghjem.

Resultaterne fremsendes til 1. Sanitetslæge, der giver Daghjemmet Meddelelse om Børnene har en i Forhold til Højden normal eller for ringe Vægt.

Vejning og Maaling i Oktober 1929 af 276 Drenge og 235 Piger viste, at 11,2 % af Drengene og 4,2 % af Pigerne havde en i Forhold til Højden ringe Vægt; Daghjemmene opfordrer disse Børns Forældre til at lade Børnene undersøge af en Læge.

Fødehjemmene.

Ved Aarets Udgang fandtes ialt 7 Fødehjem med tilsammen 28 Pladser. Der har i disse Fødehjem fundet 323 Fødsler Sted mod 316 i 1928.

Fødehjemmene er alle inspicerede i Aarets Løb, og Forholdene har i det Store og Hele været tilfredsstillende i sanitær Henseende.

I et enkelt Fødehjem viste det sig, at det af Sundhedskommissionen fastsatte Patientantal blev overskredet. Ejerinden fik Meddelelse om, at hun i Gentagelsestilfælde vilde miste Tilladelsen til at drive Fødehjem.

Private Skoler.

Under Sundhedskommissionens Tilsyn stod ved Aarets Udgang ialt 27 private Skoler — samme Antal som i 1928.

Alle Skolerne er blevet inspicerede i Aarets Løb.

I 2 Skoler var det tilladte Elevantal overskredet, hvorfor Sundhedskommissionen anmodede Skoledirektionen om at paalægge disse Skolers Bestyrere om nøje at overholde det tilladte Elevantal, hvad der er saa meget desto mere Grund til, fordi de private Skoler ifølge Lov af 8/3 1856 ikke behøver at regne med mere end 2,78 m^3 Luft pr. Elev, medens der nu om Stunder bør regnes med 4 à 5 m^3 Luft pr. Elev og Time for at undgaa Luftfordærvelsens skadelige Følger.

Sættes Grænsen ved 4,5 m^3 Luft pr. Elev kan man regne med — se Aarsberetning 1928 —, at op mod Halvdelen af alle Klasseværelser i de private Skoler i København er overfyldte i større eller mindre Grad.

Ogsaa den kunstige Belysning lader meget tilbage at ønske i de private Skoler.

De Krav, der nu om Stunder stilles til den kunstige Belysning i et Klasseværelse, for at det Arbejde, som udføres der, ikke skal virke skadeligt for Elevernes Syn, er i Hovedsagen følgende:

Lyset skal være blændfrit og fordelt saa ensartet som muligt, med mindst 40 Lux paa hver Arbejdsplads.

Hele Klasseværelset skal være godt belyst, for at Eleverne let kan se, hvad der skrives paa Vægtavlerne, ligesom de uden Anstrengelse skal kunne se Landkort og Billeder paa Væggene.

Lamperne skal være saaledes anbragt, at de ikke hindrer den fri Udsigt over Klasseværelset, hverken fra Katederet eller fra Elevernes Pladser.

Lyset bør være af en saadan Art, at det *ikke helt* udelukker Skyggedannelser.

En Række Undersøgelser, der foretoges under Ledelse af Stadsarkitektens Direktorat i Aarene 1927—28 i en københavnsk Kommuneskole, har vist, at der til Opfyldelse af de nævnte Krav maa fordres: 1) at Lyskilden, d. v. s. den glødende Metaltraad i Lampen, hverken direkte eller indirekte kan ses af Eleverne, hvor-

for Lampen maa være af mat Glas eller dækket af Underskærm, 2) at det i Forhold til Klasseværelsets Størrelse nødvendige Antal Lamper — 6 i et Klasseværelse af almindelig Størrelse (c. $8{,}_0 \times 6{,}_3 \times 3{,}_4$ Meter) — anbringes i indbyrdes bestemt Afstand og i bestemt Højde over Bordene, dog saaledes, at de to nærmest Katederet værende Lamper af Hensyn til den bedst mulige Tavlebelysning anbringes i et højere Plan end de 4 andre Lamper.

I Specialklasser, f. Ex. Haandarbejdsklasser, er de ovenfor omtalte Krav til Belysning ikke tilstrækkelige; her maa mindst kræves 120 Lux paa hver Arbejdsplads, hvad bedst naas paa ved et passende Antal Hejselamper.

En Undersøgelse af den elektriske Installation i 22 private Skoler i Aarene 1927—28, foretaget af 1. Sanitetslæge, viste, at de ovenfor anførte Krav til god kunstig Belysning kun opfyldes af ganske enkelte Skoler.

Ganske vist kræves en nøjagtig Bedømmelse af Belysningen, bl. a. Lysmaaling paa hver Arbejdsplads, og en saadan Undersøgelse er ikke foretaget; men ogsaa uden direkte Lysmaaling vil man ved at sammenligne de private Skolers Lysinstallationer med de Installationer, som ved Forsøgene i den københavnske Kommuneskole bedst opfyldte de til god Belysning stillede Krav, kunne drage visse Slutninger.

I 1 Skole fandtes kun Gasblus.
- 14 Skoler — kun elektriske Lamper af klart Glas med en lille Poseskærm.
- 7 — — Lamper med Underskærm af mat Glas.

Det fremgaar heraf, at der i $^2/_3$ af de undersøgte Skoler findes direkte Belysning, idet den glødende Metaltraad i den elektriske Lampe ikke dækkes af Underskærm.

Alene dette Forhold vil medføre væsentlige Mangler: Lyset bliver stærkt blændende og ganske overordentlig uensartet fordelt paa de forskellige Arbejdspladser; Lyset bliver tillige stærkt skyggedannende, og da Eleverne ofte vil sidde saaledes, at de skygger for sig selv eller andre, vil dette Forhold medføre, at de tvinges til at indtage uheldige Arbejdsstillinger ved skriftligt Arbejde.

Hertil kommer andre væsentlige Mangler:

I	4	Skoler	fandtes	1	Lampe pr. Klasseværelse.
-	6	—	—	2	Lamper - —
-	1	Skole	—	1-3	— - —
-	2	Skoler	—	2-4	— - —
-	2	—	—	3-4	— - —
-	4	—	—	4	— - —
-	1	Skole	—	3-6	— - —
-	1	—	—	4-6	— - —
-	1	—	—	8	— - —

Selv om en Del af disse Klasseværelser er mindre end det nævnte Klasseværelse i en Kommuneskole, vil Belysningen paa Grund af det ringe Antal Lamper blive ganske utilstrækkelig paa de fleste Arbejdspladser, ligesom Belysningen af Tavler og Vægkort vil blive uheldig, da der ikke er taget Hensyn hertil ved Lampernes Ophængning.

Der er saaledes ikke Tvivl om, at Eleverne i de fleste private Skoler udsættes for de Farer, som betinges af at arbejde ved utilstrækkeligt og uhensigtsmæssigt fordelt kunstigt Lys.

Sundhedskommissionen har derfor gjort saavel Undervisningsministeriet som Skoledirektionen i København opmærksom paa Forholdene og anmodet disse Myndigheder om at paalægge de private Skoler i Løbet af 3 Aar at bringe den kunstige Belysning i Klasseværelserne i Overensstemmelse med de ovenfor stillede Krav til god kunstig Belysning, derunder ogsaa Anbringelse af Hejselamper i Haandarbejdsklasser og lignende Arbejdsrum.

Sanitært Tilsyn med Boliger m. m.

(Meddelt af 2. Sanitetslæge, Dr. med. *Povl Heiberg*.)

I Aaret 1929 er der i Samarbejde med Sanitetslægeassistenterne, Dr. William Olsen og Dr. Holger Therp samt under et Sygevikariat med Dr. Anker Chrom journalført 1248 Sager med 3011 Undersøgelser og Ekspeditioner.

Efter Sundhedsvedtægtens andet Afsnit (Ordning af Afløb m. m.) har der været 3 Sager.

Efter tredie Afsnit (den offentlige Renlighed) har der været 4 Sager.

Efter fjerde Afsnit (Latrinvæsen) og de sig dertil knyttede Forskrifter af 1/11 1905 har der været 1213 Sager.

Efter femte Afsnit (de for de omboendes Sundhed skadelige Anlæg) har der været 32 Sager.

Endelig har der efter syvende Afsnit (Boliger) været 71 Sager.

Antallet af Sager indenfor de forskellige Afsnit af Sundhedsvedtægten i Aarene 1921—1929 har været følgende:

	II Ordning af Afløb	III Den off. Renlighed	IV Latrinvæsen	V De for de omboendes Sundhed skadelige Anlæg	VII Boliger
1921	8	4	306	74	72
1922	190	7	478	62	116
1923	393	3	543	34	222
1924	191	9	917	53	159
1925	426	4	1003	63	126
1926	343	6	895	33	173
1927	24	22	1303	52	324
1928	4	9	1303	45	141
1929	3	4	1213	32	71

Af denne Tabel fremgaar de Forandringer, der i de sidste 9 Aar er sket med Antallet af Sager indenfor de her behandlede Afsnit af Sundhedsvedtægten.

Det store Antal Sager under fjerde Afsnit skyldes delvis Parcelbevægelsen, idet der i 1929 var ikke mindre end 324 Sager om Nedgravning af Latrin i Haverne.

Der har desuden under dette Afsnit været talrige W.C.-Sager om Dispensationer ved Opførelsen af Nybygninger.

Tilsyn med Næringsmidler m. m.

(Meddelt af 3. Sanitetslæge *V. Nissen.*)

Af 3. Sanitetslæge og Assistent er i Aaret 1929 behandlet:

Andragende ang.	Beværtninger	297	S.	V.	§§ 70
—	- Logihuse	1	—	—	71—80
—	- Kødudsalg	97	—	—	34 og 43
—	- Høkerforretninger	250	—	—	—
—	- Vildt- og Fiskeforretninger	28	—	—	—
—	- andre Næringsmiddelforretninger	6	—	—	—
—	- Drikkevandsbrønde	5	—	—	63 og 64
		Ialt 684			

Fra forskellige Udsalg i Byen er der gennem Sundhedspolitiet til Undersøgelse paa Sundhedskommissionens Laboratorium udtaget Prøver af The, Kaffe, Kakao, Konfekt, Honning, Spiseolie, Eddike, Peber, Sennep, Byggryn, Havregryn, Hvedemel, Iscream, Iscreampulver, Flødeskumskager, Slikpinde, Æbler, Pærer, tørret Frugt, Vin, Julelys, Legetøjsfløjter (jfr. iøvrigt Laboratoriets Beretning).

Anledning til Paatale gav: en Blanding af forskellige Olier, der uden videre Deklaration paa Etiketten var betegnet Salatolie — en Prøve Peber, tilsat Skaldele — en Prøve Honning, der gav Reaktion for kunstig Invertsukker — et Parti Legetøjsfløjter af Celluloid, gennemfarvet med Blykromat.

Endvidere viste Undersøgelse af 18 indkøbte Prøver af Æbler fra 10 af disse (indenlandsk og udenlandsk) Indhold af Arsen og Bly (fra Insektbesprøjtning). Der paavistes af Arsen ialt $0{,}_{59}$ mg og af Bly ialt $2{,}_{39}$ mg pr. kg.

Der behandledes 27 Klager om sundhedsskadelige eller forfalskede Levnedsmidler og 2 Klager ang. sanitære Mangler ved ovennævnte Næringsbrug.

Sundhedskommissionens Kontrol med Drikkevandet.

Der er i Tidsrummet 1. April 1929—31. Marts 1930 indvundet følgende Vandmængder fra de underjordiske, vandførende Lag:

Anlægget ved Søndersø	8.300.560 m³
Anlæggene vest for Søndersø	4.447.350 —
»Kilderne«	6.056.750 —
Nybølle	7.235.520 —
Thorsbro	11.309.020 —
Taastrup—Valby	1.463.010 —
Valby	20.450 —
Ialt	38.832.660 m³
Til Byledningerne er ialt indført	38.762.630 m³
heraf afgivet til Frederiksberg Kommune	3.996.390 —
— — til Gladsaxe Kommune	24.750 —
— — til andre udenbysboende	45.860 —
Vandforbruget i København var da i 1929—30	34.695.630 m³
Det gennemsnitlige Dagsforbrug	95.060 —

Dagsforbruget var $6{,}_{68}$ % større end i 1928—29.

Det største Vandforbrug i København pr. Dag fandt Sted Onsdag d. 19. Juni med ..... 118.280 m³
og Leveringen til Frederiksberg m. fl. Forbrugere medregnet Onsdag den 19. Juni med ..... 130.450 —
Det mindste Vandforbrug i København pr. Dag fandt Sted Søndag d. 19. Maj (1. Pinsedag) med ..... 58.620 —

Med den af Statistisk Kontor beregnede Folkemængde 608,500 bliver Gennemsnitsforbruget pr. Dag pr. Individ 156,22 Liter.

Vandforbruget var:

Aar	Millioner m³ aarlig	m³ daglig	Liter daglig pr. Individ
1900	11,31	31.000	86,52
1905	14,26	39.060	102,70
1910	19,70	53.980	117,40
1915	22,19	62.270	124,36
1920	23,85	65.350	116,28
1925	30,26	82.890	141,33
1926	30,82	84.440	143,14
1927	31,49	86.030	144,52
1928	32,54	89.150	147,09
1929	34,70	95,060	156,22

Af det ovenanførte Forbrug i København 34.695.630 m³ er til Næringsbrug (inkl. Stats- og kommunale Institutioner) medgaaet 14.814.275 m³, heri indbefattet Forbrug til Vanding af Gader og Parker, til offentlige Springvand, til offentlige Nødtørftsanstalter og Pissoirer, til Udskylning af Kloaker og Snebrønde samt til Isbaner.

Forbruget til Klosetskylning har i 1929—30 udgjort 5.169.000 m³.

Arbejderne paa Vandindvindingsanlægget ved Kildedal fortsættes.

De kemiske og bakteriologiske Undersøgelser af Vandet er fortsat som tidligere gennem Sundhedskommissionens Laboratorium.

De bakteriologiske Undersøgelser fra de forskellige Indvindingsanlæg og Filtre har givet samme tilfredsstillende Resultater som i de foregaaende Aar. Vandet aftaget fra Taphaner i Byens forskellige Kvarterer, har vist et gennemsnitligt Kimtal af 5 (efter 3 Døgns Dyrkning) — det højeste Kimtal var 13 pr. cm³.

I Aarets Løb genoptoges den systematiske Kontrol med Drikkevandsforsyningen i Parcelforeninger og Kolonihaveforeninger. Ialt undersøgtes Forholdene i 69 Foreninger. De fleste af disse viste sig at være forsynede med Ledningsvand fra Københavns Vandforsyning. I 19 Tilfælde fandtes endnu Drikkevandsbrønde, fra hvilke Vandprøver indsendtes til Undersøgelse paa Sundhedskommissionens Laboratorium; i 11 Tilfælde nedlagdes Forbud mod fremtidig Anvendelse som Drikkevandsbrønd paa Grund af utilfredsstillende Resultater af Undersøgelserne.

Tilsyn med smitsomme Sygdomme.

(Meddelt af fung. 3. Sanitetslæge *William Olsen*).

I Aarets Løb gav følgende Infektionssygdomme Anledning til særlige Foranstaltninger:

Difteri: I en Haveforening optraadte 3 ret svære Tilfælde i Løbet af én Uge. Beboerne fik Vejledning m. H. t. at forebygge videre Smitteudbredelse.

7 Tilfælde af Difteri, der indtraf omtrent samtidig blandt Beboerne af et begrænset Kvarter i samme Bydel, gav Anledning til Eftersøgning af Smittekilden. Samtlige Medlemmer af forskellige Husstande i det omhandlede Kvarter blev bakteriologisk kontrollerede ved Podninger fra Næse-Svælgrum; alle Podninger viste negativt Resultat. — Der indtraf ingen nye Tilfælde senere.

I et Børneasyl foranledigedes Desinfektion udført af alt Sengetøj, Tæpper, Puder o. l. efter Difteri blandt Børnene.

I en Familie viste en 10-aarig Dreng sig at være Bacilbærer. Der gaves Vejledning til Familien, og de øvrige Familiemedlemmer tilraadedes at lade sig indpode med Difteri-Anatoxin.

En Sporvognskonduktør, der var Bacilbærer, holdtes borte fra Virksomheden, indtil 3 paa hinanden følgende Podninger havde vist negativt Resultat.

Encephalitis epidemica: Der anmeldtes til Stadslægens Kontor ialt 18 Tilfælde i Alderen fra 13 Aar til 72 Aar, omtrent ligeligt fordelt paa begge Køn. — Størstedelen af Tilfældene behandledes paa Hospital.

Et Tilfælde af *Erysipelas,* der optraadte i en Jordemoders Husstand, gav Anledning til særlige Foranstaltninger.

Malaria therapeutica: 4 Kvinder og 1 Mand i Alderen fra 30 til 51 Aar anmeldtes fra Sct. Hans Hospital som udskrevne efter endt Kur.

Meningitis cerebrospinalis epidemica: 25 Tilfælde blev anmeldte i Alderen fra 10 Maaneder til 57 Aar. — Blandt disse Tilfælde var 3 Søskende i Alderen 2—4 Aar, som alle døde af Meningococsepsis i Løbet af 14 Dage efter Indlæggelse paa Hospital. Hjemmet blev inspiceret, Husstanden holdtes under Observation, en skolesøgende Søster holdtes borte fra Skolen i 3 Uger, efter at Smittekilden var fjernet fra Hjemmet. — Der optraadte ingen nye Tilfælde indenfor Familien.

Paradysenteri: 10 Tilfælde anmeldtes i Alderen fra 2 Aar til 59 Aar, af disse anmeldtes 3 Tilfælde som Typen Sonne. I alle Tilfældene inspiceredes Hjemmene, Desinfektion foranledigedes udført, og der gaves den sædvanlige Instruks m. H. t. skolesøgende Børn og for at forebygge nye Tilfælde af Sygdommen. I nogle af Tilfældene foretoges bakteriologiske Undersøgelser af Fæces og Urin fra Husstandens øvrige Medlemmer.

En Familie (2 Voksne og 1 Barn), som var overført fra 1928 til 1929 som Baciludskillere, viste sig i Løbet af 1929 ved gentagne Undersøgelser at være blevne bacilfri.

Paratyfus A: En 52-aarig Musiklærerinde blev efter Hjemkomsten fra en Rejse i Italien og Frankrig indlagt paa Blegdamshospitalet. Antagelig var hun bleven smittet i Udlandet. De sædvanlige Foranstaltninger blev truffet.

Paratyfus B: 36 Tilfælde anmeldtes i Alderen fra 1½ Aar til 70 Aar.

Blandt disse var en 19-aarig Køkkenkarl, som havde Bopæl i den Beværtning, hvor han tjente. Han havde ligget syg i ca. 8 Dage paa Stedet, inden han blev indlagt paa Hospital. I den Anledning blev der foretaget bakteriologisk Under-

søgelse af Fæces og Urin fra Værtens samlede Husstand samt fra det i Beværtningen ansatte Personale, ialt 13 Personer. Alle Prøver viste negativt Resultat. Desinfektion og de sædvanlige Foranstaltninger udførtes. — Der optraadte ingen nye Tilfælde.

En 7-aarig Datter af en Mælkehandler blev indlagt paa Hospital, lidende af Paratyfus B. Hun havde ligget syg i Hjemmet i ca. 11 Dage inden Indlæggelsen. Den bakteriologiske Undersøgelse af Fæces og Urin fra de øvrige Medlemmer af Husstanden samt fra Personalet i Forretningen viste negativt Resultat. Smittekilden fandtes ikke.

I en Familie blev en 9-aarig Søn angrebet og indlagt paa Hospital. Ved Undersøgelsen af den øvrige Husstand, fandtes Paratyfusbaciller i Fæces fra 2 Brødre, som derefter indlagdes.

Amtslægen i Københavns Amt anmeldte et Tilfælde, hvor en Pige, boende paa Frederiksberg, var bleven indlagt paa Amtssygehuset for Paratyfus. Hun tjente hos en Viktualiehandler i København; der foretoges derfor Undersøgelser af Viktualiehandlerens Husstand, uden at der blev Anledning til at træffe videre Foranstaltninger.

En 10-aarig Datter af en Leverpostejfabrikant fik Paratyfus og blev indlagt paa Blegdamshospitalet. Pathogene Tarmbakterier fandtes ikke ved Undersøgelsen af Husstandens øvrige Medlemmer.

En Sporvejsfunktionærs 40-aarige Hustru indlagdes paa Blegdamshospitalet for Paratyfus, efter at hun havde tilbragt 5 Sygedage hos hendes Fader, som var Staldmester paa et Mejeri her i Byen; han havde Bolig paa Mejeriet. Patienten havde benyttet et Bækken, som udtømtes i en Latrinspand, der henstod paa Staldmesterens Loft. Spandens Indhold anvendtes som Gødning i en Kolonihave i Nærheden. Sygeværelse og Latrinspand blev grundigt desinficeret, Kolonihavens Jord og Gødning overhældtes med Kalk. Ved den bakteriologiske Undersøgelse af Staldmesterens Urin og Fæces fandtes ingen pathogene Tarmbakterier.

Paratyfusbaciludskillere: En 52-aarig Pensionatsværtinde havde ligget paa Blegdamshospitalet for Paratyfus, som hun antagelig havde erhvervet paa en Rejse i Italien. Efter Sygdommens Forløb vedblev hun at være Baciludskiller og fik i den Anledning den sædvanlige Instruks meddelt, og der blev nedlagt Forbud mod, at hun deltog i Madens Tilberedning og Anretning. Hendes private Opholdsrum laa isolerede med egen Indgang Ved regelmæssigt gentagne Undersøgelser af hendes Fæces og Urin fandtes endnu ved Aarets Udgang Paratyfus i Fæces, medens Urinen gav negativt Resultat.

En 54-aarig Ingeniør blev syg ved Aarets Begyndelse. Han vedblev stadig efter Sygdommens Forløb at udskille Baciller i Fæces; der førtes Kontrol med hans Husstand, der bestod af tre Voksne. — Han døde i Sommerens Løb. Smittekilden blev ikke fundet. Der opstod ingen nye Tilfælde i Husstanden.

Efter Anmodning fra Embedslægen i et nærliggende Distrikt eftersøgtes en 29-aarig Fodermester, som havde tjent paa en Gaard i Distriktet; han mentes at være flyttet til København, og han formodedes at være Smittekilden til flere Paratyfustilfælde dér paa Egnen. Det viste sig, at han var rejst videre til Bornholm, hvor Amtslægen lod ham internere paa Rønne Sygehus. Ved den bakteriologiske Undersøgelse af hans Ekskrementer fandtes Paratyfusbaciller i disse.

En 26-aarig Husmoder fik Sundhedskommissionens Tilladelse til at lade sig udskrive fra Blegdamshospitalet som Bacilbærer paa Betingelse af, at hun stadig holdtes under Kontrol, endvidere modtog hun den sædvanlige Instruks. Ved Aarets Udgang fandtes stadig Paratyfusbaciller i hendes Fæces.

Endelig er der ført regelmæssig Kontrol med en 43-aarig Husmoder, som gennem Fæces udskilte Paratyfuskødforgiftningsbaciller (Newport).

Tyfus: 20 Tilfælde anmeldtes i Alderen fra 11 Aar til 74 Aar; blandt disse var en 18-aarig Matros paa en hollandsk Motortjalk. Ved Inspektion af Skibet viste det sig, at Kaptejnen og hans Hustru begge var Baciludskillere; Skibet blev desinficeret. Kaptejnen og hans Hustru meddeltes den sædvanlige Instruks; der blev endvidere sørget for, at Urin og Fæces fra de to Baciludskillere blev isoleret og afhentet af Københavns Renovationskompagni. Ved Afgangen her fra Byen blev Myndighederne i næste Havn underrettet om Tilfældet.

Tyfusbaciludskillere: En 60-aarig Enke, som var overført som Baciludskiller fra 1928, opnaaede ved Indenrigsministeriets Afgørelse i 1929 fremdeles at erholde en maanedlig Godtgørelse af det offentlige, saalænge Sundhedskommissionens Forbud mod at hun arbejdede paa den Konservesfabrik, hvor hun var ansat, før hendes Tilfælde blev erkendt, stod ved Magt.

En 49-aarig Kvinde ophørte med at udskille Baciller, efter at hun havde gennemgaaet en Galdeblæreoperation.

Ved Aarets Udgang førtes der regelmæssig Kontrol med 2 Tyfusbaciludskillere og med 5 Paratyfusbaciludskillere, som alle overførtes til fortsat Kontrol i 1930.

Poliomyelitis ant. acut.: I Løbet af Eftersommeren og Efteraaret anmeldtes 37 Tilfælde i Alderen fra 7 Maaneder til 26 Aar; med et Par enkelte Undtagelser behandledes alle Tilfældene paa Hospital. — I samtlige Tilfælde blev der truffet de sædvanlige Foranstaltninger i Hjemmene m. H. t. Desinfektion, Forbud mod Skolegang og Eftersøgning af Smittekilde.

Scarlatina: En tilrejsende Familie fra Aarhus søgte om Tilladelse til at rejse tilbage til Hjemmet med en 2-aarig Datter, der havde faaet Scarlatina under Opholdet her i Byen. Tilladelsen blev givet paa Betingelse af, at Tilbagerejsen foretoges i en særlig Sygetransport.

Singultus epidemica: 4 Tilfælde blev anmeldte i Alderen fra 17 Aar til 80 Aar; alle behandledes paa Hospital.

Tuberkulose: Der anmeldtes 302 Tilfælde af Tuberkulose og 366 Dødsfald af Tuberkulose med Henblik paa Desinfektion.

En Del Sager angaaende Tilfælde af smittefarlig Tuberkulose har været til Behandling:

To skolesøgende Børn blev henvist til Kurskolen; — der blev nedlagt Forbud mod at en Kelner med + Tb. i Ekspectoratet arbejdede som Tjener ved Beværtninger o. l.; — en smittefarlig Chauffeur, som førte Lillebil, foranledigedes indlagt paa Hospital; — en tidligere Tuberkulosepatient, som havde haft Arbejde paa en Farsfabrik, fik efter Ansøgning Tilladelse til at genoptage Erhvervet, efter at det ved Lægeattest var dokumenteret, at Ansøgeren ikke led af smittefarlig Tuberkulose.

Af andre Sager, som har været til Behandling i Aaret Løb, kan anføres:

En Familiefader anmeldte, at hans kvindelige Logerende havde paaført hele hans Familie Fnat, samt at hun nægtede at lade sig behandle. Paagældende blev indkaldt til en Undersøgelse; da hun ikke frembød Tegn paa Scabies, blev Sagen henlagt.

En Konditorsvend blev anmeldt for at lide af en Hudsygdom. Det viste sig at være et middelstærkt Tilfælde af Psoriasis. — Han indvilgede i at lade

sig behandle af Specialist og modtog endvidere en Instruks, hvorefter Sagen henlagdes.

Fem Sundhedskommissionssager angaaende Indretning og Ændring ved Lighuse her i Byen har været til Behandling.

I Anledning af Omlægning af Gader i forskellige Bykvarterer er 257 Undersøgelsesforretninger blevne ekspederede.

Der er indgaaet 794 Anmeldelser af Patienter, der er udeblevne fra Behandling for *Venerisk Sygdom*. Anmeldelserne er fra 4. Sanitetslæge videresendte til kommunale Kliniker i København, Sædelighedspolitiet her i Byen eller til Embedslæger i Provinserne.

Den i H. t. Lov af $^{30}/_{3}$ 1906 indførte vederlagsfrie ambulante Behandling af Kønssygdomme har i 1929 været benyttet af 3818 nytilkomne Patienter — mod 4466 i 1928, 4802 i 1927, 4988 i 1926, 4917 i 1925, 4814 i 1924 og 4810 i 1923. — Af dette Antal var 2735 Mænd, 1054 Kvinder og 29 Børn under 15 Aar.

For Syfilis behandledes ialt 408 nytilkomne Patienter, hvoraf 150 ikke tidligere var anmeldte.

Af Tilfældene var 239 Mænd, 166 Kvinder og 3 Børn under 15 Aar.

For Gonorrhoe behandledes ialt 1775 nytilkomne Patienter, heraf var 1686 ny Infektion, medens 89 af Tilfældene var Recidiv.

Af Tilfældene var 1466 Mænd, 308 Kvinder og 1 Barn under 15 Aar.

For venerisk Saar behandledes ialt 17 nytilkomne Patienter, nemlig 15 Mænd og 2 Kvinder.

1618 nytilkomne Patienter har været til Observation for venerisk Sygdom, heraf var 1015 Mænd, 578 Kvinder og 25 Børn.

Af de i Aarets Løb anmeldte 6622 Tilfælde af veneriske Sygdomme blev der saaledes behandlet ca. 58 % af de ved disse Kliniker ansatte Læger.

Som sædvanligt ydedes desuden vederlagsfri Behandling for Kønssygdomme paa Poliklinikerne paa Kommunehospitalet, paa Rudolph Berghs Hospital og paa Rigshospitalet.

I Lighed med forrige Aar er der ogsaa i Aar i Forening med det øvrige Lægepersonale paa Stadslægekontoret foretaget Besøg paa forskellige Børneasyler for gennem et kort, populært Foredrag angaaende Difteri og Difterianatoxin at tilskynde Forældrene til at lade Børnene immunisere mod Difteri.

Sundhedskommissionens Desinfektionsanstalt.

Der blev i Aaret 1929 udført:

A.	1565	Desinfektioner	for offentlig Regning.
B.	149	—	- Ubemidlede.
C.	90	—	- privat Regning.
	Tilsammen 1804	Desinfektioner.	

Disse fordeler sig saaledes:

Boligdesinfektioner alene	548
Effektdesinfektioner alene	576
Boligdesinfektioner og Effekterne desinficerede med Damp	599
Antal af Persondesinfektioner	81
Tilsammen	1804

Ved Boligdesinfektioner anvendtes 1144 Gange Desinfektion med Formaldehyddampe og desinficeredes 1423 Værelser, 50 Entreer, 90 Køkkener og 64 W.C.-Rum. Der blev 3 Gange anvendt Desinfektion ved Afvaskning med Kresolvand, og desinficeret 3 Værelser, 195 W.C.-Rum og 26 Latrinrum. De ovennævnte 81 Persondesinfektioner omfattede 2698 enkelte Personer.

De desinficerede Rum havde et Kubikindhold af 57,640 Kbm. Heraf desinficeredes 56,460 Kbm. med Formaldehyddampe og 1180 Kbm. med Kresolvand. Der anvendtes fast Formalin til 56,140 Kbm. (36,120 Kbm. ved Brug af Generatorer og 20,020 Kbm. ved Brug af Haandlamper). Til Resten — 320 Kbm. — anvendtes Kaliumpermanganat-Metoden.

De i Desinfektionsanstalten ved Blegdamshospitalet desinficerede Effekter havde et Kubikindhold af 992,9 Kbm.

I de ved Desinfektionsstationen oprettede Desinfektionskursus deltog i Aarets Løb 6 Elever, 2 fra Jylland, 3 fra Sjælland og 1 fra Bornholm.

Desinfektionsstationen i 1929.

Maaned	Begæringer	A. Desinfektioner for offentlig Regning							B. Desinfektioner for Ubemidlede			C. Desinfektioner for privat Regning		
		Tyfus	Difteri	Skarlagensfbr.	Tuberkul. Dødsfald	Tuberkul. Flytning	Fnat	Forskll. Sygd.	Kræft	Utøj	Forskll. Sygd.	Kræft	Rosen	Forskll. Sygd.
Januar	175	1	57	8	15	70	»	»	7	9	2	2	2	2
Februar	115	»	34	3	7	49	4	1	3	10	»	1	»	3
Marts	160	1	37	1	11	79	»	3	5	13	1	3	»	6
April	158	15	37	4	10	71	»	2	4	6	2	2	»	5
Maj	154	9	37	7	9	76	»	»	2	8	1	1	»	4
Juni	137	6	22	8	7	66	»	2	3	9	2	»	»	12
Juli	116	5	20	6	7	63	»	1	2	5	»	»	»	7
August	123	5	15	8	10	58	2	9	2	9	»	»	»	5
September	172	4	38	11	7	75	3	18	1	4	2	3	»	6
Oktober	206	3	55	12	11	86	1	22	3	4	»	4	»	5
November	152	1	49	4	9	59	1	6	5	9	1	3	»	5
December	136	2	42	7	10	49	1	1	3	11	1	»	»	9
Ialt	1804	52	443	79	113	801	12	65	40	97	12	19	2	69

Antallet af Effektdesinfektioner og af Boligdesinfektioner i de enkelte Maaneder i Aaret 1929.

Maaned	Antal				
	Begæringer	Effektdesinfektion Kbm.	Boligdesinfektion		
			Fast Formalin Kbm.	Permanganat Kbm.	Kresolvand Kbm.
Januar	175	86,9	5080	»	»
Februar	115	52,3	3190	80	10
Marts	160	99,4	5550	30	20
April	158	73,9	5520	»	60
Maj	154	71,9	4800	70	20
Juni	137	95,5	3130	20	30
Juli	116	74,4	3330	20	20
August	123	75,9	3680	70	»
September	172	78,6	6310	»	550
Oktober	206	113,2	7730	30	340
November	152	87,5	4370	»	90
December	136	83,4	3450	»	40
Ialt	1804	992,9	56140	320	1180

Antallet af Desinfektioner ved de enkelte Sygdomme i 1928 og 1929.

Sygdomme	1928		1929	
	Antal	pCt. af samtlige Desinfektioner	Antal	pCt. af samtlige Desinfektioner
Tyfus	23	1,2	52	2,8
Difteritis	684	34,2	443	24,5
Skarlagensfeber	175	8,9	79	4,9
Tuberkulose ved Dødsfald	124	6,3	113	6,2
Tuberkulose ved Flytning	645	32,3	801	44,4
Smits. Hjerne- Rygmarvsbet.	5	0,3	8	0,4
Kræft	64	3,3	59	3,2
Fnat	18	1,0	12	0,6
Lungebetændelse	7	0,4	2	0,1
Rosen	6	0,3	3	0,1
Kønssygdomme	4	0,2	1	0,1
Børnelammelse	4	0,2	47	2,6
Utøj	124	6,3	97	5,3
Forskellige Sygdomme	87	4,6	87	4,8

Beretning om Københavns Sundhedskommissions Dyrlægers Virksomhed i Aaret 1929.

(Meddelt af Overdyrlæge *H. Hansen.*)

Sundhedskommissionens Dyrlægers Virksomhed omfatter Tilsyn med Forhandling i København af Mælk, Kød og andre Næringsmidler af animalsk Oprindelse, desuden udøves konsultativ Virksomhed for Sundhedskommissionen ved Behandling af Sager, der kræver veterinærsagkyndig Udtalelse og Bistand, saasom Indretning af Stalde, Andragender om Indførsel af Kødvarer fra Udlandet, o. a. m., yderligere foretages Undersøgelse af de animalske Næringsmidler, der af private, fordi de formenes utjenlige til Menneskeføde, indleveres til Sundhedspolitiet til Undersøgelse.

Sundhedskommissionens Dyrlægepersonale bestaar af en Overdyrlæge og en Dyrlæge.

Der samarbejdes i det daglige Arbejde med Sundhedspolitiets Personale, af hvilket 1 Overbetjent og 3 Politibetjente er beskæftigede med Tilsynet med Forhandling af Mælk, og 1 Overbetjent og 7 Politibetjente er beskæftigede ved Tilsynet med Forhandling af Kød. Foruden det rent politimæssige Arbejde, Afhøringer, Rapportskrivning til Retten o. s. v., udfører Sundhedspolitiets Betjente de almindelige Prøveudtagninger og medvirker desuden ved Arbejdet med Eftersyn af de Virksomheder, hvor Næringsmidler af den omhandlede Art tilvirkes, opbevares og forhandles.

Det med Kontrollen med de omhandlede Næringsmidler forbundne Laboratoriearbejde udføres paa et privat Laboratorium i en derværende særlig af Københavns Kommune underholdt Afdeling, *Sundhedskommissionens Laboratorium.*

A.

Tilsyn med Forhandling af Mælk.

København har i Aaret 1929 modtaget Mælk (Sødmælk, Fløde og Skummetmælk til Eksportfløde) fra ialt 3309 Kvægbesætninger med tilsammen 65766 Køer. En Del af disse Kvægbesætninger har dog kun leveret Mælk i et kortere Tidsrum een eller flere Gange i Aarets Løb, idet Antallet af Kvægbesætninger

regelmæssig foroges en kort Tid i Tilslutning til de store Højtider, navnlig Jul og Paaske, ved hvilke Lejligheder navnlig Indførselen af Fløde tiltager.

Af det samlede Antal Kvægbesætninger har 18 med et Koantal af ca. 2011 leveret Børnemælk og 10 med et Koantal af ca. 1000 leveret Jerseymælk.

Saavidt det kan skønnes, tilføres der daglig København ca. 275,000 Liter Sødmælk, foruden Fløde, Kærnemælk og Skummetmælk. Af det indførte Kvantum Sødmælk forhandles daglig ca. 13.000 Liter som Børnemælk og ca. 3000 Liter som Jerseymælk.

Den Mælk og Fløde, der indføres i København, hidrører hovedsagelig fra Kvægbesætninger paa Sjælland og Lolland-Falster, men ogsaa fra Odense-, Aarhus- og Randersegnen samt Bornholm sendes Mælk og navnlig Fløde fra ca. 150 Kvægbesætninger.

Den Mælk og Fløde, der indføres i København, sendes dels direkte fra Produktionsstederne til herværende Bymejerier, dels gennem udenbys beliggende Andels- og Privatmejerier som saakaldt Suppleringsmælk. Suppleringsmælken skaffer Bymejerierne sig dels ved privat Overenskomst med de leverende Mejerier, dels gennem en særlig en gros Forretning, Andelsmejeriernes Mælkeudvalg.

De for Indførsel og Forhandling af Mælk i København gældende Bestemmelser findes i Tillæg af 6. Oktober 1924 til Københavns Sundhedsvedtægt af 4. Nov. 1918, §§ 48—62 incl. samt i Justitsministeriets Anordning 273 af 22. Okt. 1925 om, hvad der maa forhandles som Mælk, Fløde o. l.

Kontrollen med disse Bestemmelsers Overholdelse kan deles i to Hovedopgaver, nemlig: »Kontrollen med Mælkens Produktion« og »Kontrollen med Mælkens Forhandling«.

1) Kontrollen med Mælkens Produktion.

Denne Kontrol omfatter dels det i Sundhedsvedtægtens § 49, Stk. 2 omhandlede maanedlige Dyrlægeeftersyn af Kreaturbesætninger, hvis Mælk indføres til København som Sødmælk, eller hvis Mælk benyttes til Fremstilling af Fløde, derunder ogsaa Eksportfløde; dels det i Sundhedsvedtægtens § 52 omhandlede 2 Gange maanedlige Dyrlægeeftersyn af Kreaturbesætninger, hvis Mælk indføres til København som Børnemælk, og yderligere omfatter denne Kontrol de af Sundhedspolitiet foretagne Eftersyn af Mejerivirksomheder, der indsender Mælk m. m. til København, samt den af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Efterkontrol i saavel Kreaturbesætninger som Mejerivirksomheder.

De maanedlige Dyrlægeeftersyn foretages af ca. 110 Dyrlæger, af hvilke et Faatal 5 er ansatte ved de store Mælkeforsyninger, medens de øvrige er lokalt praktiserende Dyrlæger.

Ved den maanedlige Kontrol med Kvægbesætningerne foretages en nøje Undersøgelse af hver enkelt Ko i Besætningen, særlig indgaaende af alle i Øjeblikket malkende Køer, og desuden inspiceres Staldforhold, Foder og Malkeredskaber, og naar Tilsynet foretages under Malkningen, paases, at dette udføres paa tilbørlig Maade og i Overensstemmelse med de herfor givne Regler.

I Tilslutning til Eftersynet udfærdiges af Dyrlægen en Attest, paa hvilken der anføres, hvilke eventuelle syge Dyr, der er fundet, hvad disse Dyr lider af, og hvad der er beordret med Hensyn til disse Dyrs Isolation og deres Mælk. Yderligere anføres paa Attesterne de eventuelle forefundne Overtrædelser af de for Produktion af Mælk til København gældende Bestemmelser.

Disse Attester indsendes maanedsvis bagud til Sundhedskommissionens Sekretariat af de her i Byen værende Modtagere af Mælk og Fløde.

Paa Grundlag af de i Tidsrummet fra 1. Januar 1929 til 31. December 1929 udstedte Dyrlægeattester fremgaar, at det paa Grund af Sygdom, i kortere eller længere Tid har været forbudt at levere Mælken til København af et større Antal Køer.

De paa Dyrlægeattesterne opførte Lidelser grupperer sig maanedsvis saaledes som fremgaar af nedenstaaende Skema, til hvilket skal bemærkes, at Antallet af anmeldte Sygdomstilfælde ikke er det samme som Antallet af Køer, der har været syge, idet talrige Køer har været syge gennem længere Tid, og derfor mere end een Gang indgaar i Skemaet.

Antal af anmeldte Sygdomstilfælde i 1929.

Maaned	Diagnosticerede Lidelser						Mistænkelige Tilfælde			Ialt
	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Yver-Sygdomme	Patte-Sygdomme	Bør-Sygdomme	Andre Sygdomme	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Sygdomme	
Januar	17	2	2438	35	97	28	3	»	»	2620
Februar	14	4	2483	33	105	8	3	3	»	2653
Marts	28	2	2615	31	119	8	27	1	»	2831
April	22	4	2725	31	120	13	6	5	»	2926
Maj	10	2	2833	17	56	10	4	2	»	2934
Juni	2	3	2773	19	40	8	2	»	»	2847
Juli	6	1	2951	26	43	12	10	»	»	3049
August	10	1	3024	56	63	11	7	1	»	3173
September	7	3	3118	40	54	13	11	»	»	3246
Oktober	5	1	3188	20	71	10	5	»	»	3300
November	14	5	2994	21	64	10	7	1	»	3116
December	17	1	3090	22	89	16	7	2	»	3244
Ialt	152	29	34232	351	921	147	92	15	»	35939

I Anledning af de *kontrollerende Dyrlægers* Bemærkninger paa de indsendte Dyrlægeattester skal anføres, at det i eet Tilfælde paa Grund af Sygdom i en Besætning har været nødvendigt at kræve Eftersyn to Gange maanedlig gennem et længere Tidsrum.

I de øvrige Tilfælde, hvor Dyrlægen har paaført Attesten Bemærkninger om Fejl og Mangler med Hensyn til Overholdelsen af de for Indførsel af Mælk til København gældende Bestemmelser, er Attesterne almindeligvis blevet tilbagesendt de respektive Mejerier med Anmodning om at foranledige de af Dyrlægerne ved Eftersynene paatalte Fejl m. m. rettede og Ekstraattest indsendt i Løbet af 8—14 Dage. I en Del Tilfælde har Dyrlægernes Bemærkninger paa Attesterne foranlediget, at der er blevet foretaget særligt Eftersyn paa Stedet af Sundhedskommissionens Dyrlæger.

Af *Sundhedskommissionens Dyrlæger* er der ialt i 1929 foretaget 942 Eftersyn af Kobesætninger og Mejerivirksomheder nemlig:

93 Eftersyn af Mejerier og Flødefabrikker.
849 — - Kvægbesætninger, deraf
23 — - Børnemælksbesætninger.

Af Kvægbesætningerne havde:

157 et Koantal af 50 og derover,
560 - — - 10—49 og
312 - — - 1—9.

Ved disse Eftersyn er der i et ret stort Antal Tilfælde konstateret Forhold, som var i Strid med de for Indførsel af Mælk til København gældende Bestemmelser.

De konstaterede Fejl og Mangler har angaaet saavel Renholdelse som Vedligeholdelse af Redskaber og Lokaliteter, uheldige Staldforhold, mangelfuld Renholdelse og Klipning af Køer samt Overtrædelser af de for Malkearbejdets rette Udførelse givne særlige Bestemmelser.

Disse Sager behandles iøvrigt paa den Maade, at Ejerne i direkte Tilslutning til Eftersynet modtager en skriftlig Meddelelse om de forefundne Misforhold, hvorefter de respektive Mejerier og kontrollerende Dyrlæger underrettes om de stedfundne Eftersyn hos Producenterne og anmodes om henholdsvis at drage Omsorg for, at de paatalte mangelfulde Forhold virkelig rettes, og at Bemærkning herom paaføres Attesten for næste Eftersyn.

I særlige Tilfælde er krævet indsendt Ekstraattest, og i nogle faa Tilfælde, hvor Manglerne har været væsentlige eller ikke trods gentagne Forsøg har været til at faa rettede, er der blevet nedlagt Forbud mod Indsendelse af Mælk til København fra de paagældende Besætninger. Forbud er saaledes i 1929 nedlagt i 5 Tilfælde af følgende Grunde: i to Tilfælde paa Grund af Opbevaring af Roeaffald i Stalden, i eet Tilfælde paa Grund af Opstaldning af Svin i Kostalden, i eet Tilfælde paa Grund af at Ejeren direkte nægtede at overholde de givne Bestemmelser og underskrive Attesten og i eet Tilfælde paa Grund af mangelfuld Isolering af syge Køer og mangelfuld Tilbageholdelse af disse Køers Mælk fra Indsendelse m. m.

I 3 Tilfælde er der blevet rejst Tiltale mod Ejere som Følge af, at det ved Eftersynene har vist sig, at der er blevet tilblandet Mælken af de sunde Køer Mælk, som hidrørte fra de paa Grund af Sygdom af de kontrollerende Dyrlæger »udsatte« Køer.

Yderligere skal tilføjes, at der ved de af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Eftersyn er blevet »udsat« fra Mælkeleverance paa Grund af Yver-, Bør- og andre Lidelser ca. 350 Køer.

Disse Udsættelser af Køer har foranlediget en Del mikrobakteriologiske Undersøgelser, dels for at underbygge den kliniske Diagnose, der betinger »Udsættelsen fra Leverance«, dels for at understøtte den kliniske Undersøgelse, naar Tidspunktet for Helbredelse menes at være indtraadt, saaledes at fornyet Mælkeleverance kan finde Sted.

Ialt har der af Sundhedskommissionens Dyrlæger og de kontrollerende Dyrlæger været udtaget 395 Prøver fra Køer mistænkte for eller lidende af Yversygdom.

Angaaende de af *Sundhedspolitiets Betjente* foretagne Eftersyn af Mejerier, hvorfra indsendes Suppleringsmælk og Fløde skal anføres, at der i 1929 ialt er foretaget 134 Eftersyn af 89 Mejerier og 15 Eftersyn af 11 Flødefabrikker.

Eftersynene gaar væsentlig ud paa at kontrollere, om den indsendte Mælk eller Fløde hidrører fra Køer, der staar under Dyrlægekontrol, som anført i Sundhedsvedtægtens § 49, Stk. 2., og om det Antal Køer, der kontrolleres, kan yde det dagligt indsendte Kvantum Mælk m. m., men desuden paases Orden, Renlighed og Vedligeholdelse af Lokaliteter og Redskaber. Paa Virksomheder, hvor Mælk og Fløde tappes paa Flasker, paases ogsaa, om Flaskerensningen er fyldestgørende.

2) Kontrollen med Mælkens Forhandling.

Dette Arbejde omfatter dels a) Eftersyn af Mejerivirksomheder, Mælkeudsalg og Koholderier i København, dels b) Laboratorieundersøgelse af indkøbte og indleverede Mælkeprøver.

a) Eftersyn af Mejerivirksomheder, Mælkeudsalg og Koholderier.

Der er i 1929 dels af Sundhedspolitiets Betjente, dels af Sundhedskommissionens Dyrlæger til ubestemte Tider foretaget ialt 2982 Eftersyn af Mejerier, Mælkeudsalg og Detailvogne, og ved disse Eftersyn er der i 12 Tilfælde forefundet Mangler med Hensyn til Vedligeholdelse af Lokaler m. m.

Der fandtes i København i 1929 i den gamle By 3 Kostalde, og i de indlemmede Distrikter 8 Kostalde med henholdsvis 9 Køer og 189 Køer, ialt 11 Kostalde med 198 Køer. Kostaldene i den indre By er Handelsstalde, fra hvilke der ikke forhandles Mælk, men fra Kvægbesætningerne i de indlemmede Distrikter forhandles Mælken enten direkte ved Stalddør, eller den leveres til nærmeste Mejeri.

b) Laboratorieundersøgelse af indkøbte Mælkeprøver.

Til Laboratorieundersøgelse er ialt indleveret 10,075 Prøver Mælk og Fløde, hidrørende fra ca. 1700 Udsalgssteder, heri indbefattet Mejeriernes Detailvogne.

De undersøgte Prøver var:

Børnemælk	179 Prøver	Halvskummetmælk	30 Prøver	Eksportfløde	182 Prøver
Jerseymælk	273 —	Skummetmælk	183 —	Fløde (3)	497 —
Sødmælk	6448 —	Kærnemælk	855 —	Fløde (2)	777 —
				Piskefløde	646 —
				Kogt Fløde	3 —
				Fløde (1)	2 —

Resultatet af Undersøgelse af Mælk og Fløde.

1) Undersøgelse af Fedtindhold i Børnemælk, Jerseymælk, Sødmælk, Fløde og Halvskummetmælk.

Indhold af Fedt i 179 Prøver Børnemælk:

Under 3,25 %	0 Prøver
3,25—3,50 %	4 —
3,50—4,00 %	153 —
4,00—5,00 %	22 —

Ingen Prøver havde altsaa mindre Fedtindhold end den i Sundhedsvedtægtens § 52 foreskrevne Minimumsfedtprocent 3,25.

Indhold af Fedt i 273 Prøver Jerseymælk var:

Under 4,75 %	0 Prøver
4,75—5,00 %	9 —
5,00—6,00 %	252 —
6,00 % og derover	12 —

Af dette fremgaar, at ingen af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 4,75 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Jerseymælk.

Indhold af Fedt i 6026 Prøver Sødmælk var:

Under 3,25 %	117 Prøver
3,25—3,50 %	2054 —
3,50—4,00 %	3431 —
4,00—5,00 %	408 —
5,00 % og derover	16 —

Af dette fremgaar, at 1,94 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 3,25, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Sødmælk.

Indhold af Fedt i 646 Prøver Piskefløde var:

Under 30 %	9	Prøver
30,00—32,00 %	264	—
32,00—34,00 %	236	—
34,00 % og derover	137	—

Af dette fremgaar, at 1,39 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 30,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Piskefløde.

Indhold af Fedt i 777 Prøver Fløde 2 var:

Under 13,00 %	5	Prøver
13,00—15,00 %	611	—
15,00—16,00 %	71	—
16,00 % og derover	90	—

Af dette fremgaar, at 0,64 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 13,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Fløde 2.

Indhold af Fedt i 497 Prøver Fløde 3 var:

Under 9,00 %	0	Prøver
9,00—11,00 %	433	—
11,00 % og derover	64	—

Af dette fremgaar, at ingen af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 9,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Fløde 3.

Indhold af Fedt i 182 Prøver Eksportfløde var:

Under 9,00 %	31	Prøver
9,00 % og derover	151	—

Af dette fremgaar, at 17,03 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 9,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Eksportfløde.

Indhold af Fedt i 30 Prøver Halvskummetmælk.

I ingen af de undersøgte Prøver Halvskummetmælk fandtes mindre Fedtindhold end 0,75 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Halvskummetmælk.

Vandtilblanding til Mælk.

Tilblanding af Vand til Mælk er fundet i 18 Prøver Sødmælk og 5 Prøver skummet Mælk. Prøverne hidrører fra 8 forskellige Sager.

Tørstofindhold i Kærnemælk.

Ved Undersøgelsen af 855 Prøver Kærnemælk, fandtes 56 Prøver, d. v. s. 6,55 %, der havde mindre Tørstofindhold end foreskrevet i Sundhedsvedtægtens § 55.

Undersøgelser for Smuds.

Ved Undersøgelse for Smuds i 1907 Prøver Sødmælk, hvilke Prøver er udtaget ved Mælkens Ankomst til Byen, fandtes i et ret stort Antal Prøver Smuds i kendelig Mængde.

Dette Forhold har for de enkelte Besætningers og Mejeriers Vedkommende foranlediget særlig Skrivelse eller Eftersyn herfra.

I Mælkeprøver udtagne i Mælkeudsalgene her i Byen fandtes i intet Tilfælde Smuds i kendelig Mængde.

Undersøgelser for Pasteurisering.

Ved Undersøgelse af 8616 Prøver Mælk og Fløde for Pasteurisering har det vist sig:

1) at 126 Prøver, der var solgt som pasteuriserede, reagerede som raa ved Paraphenylendiaminprøver, nemlig:

Sødmælk	72	Prøver
Skummetmælk	8	—
Piskefløde	14	—
Fløde 2	21	—
Fløde 3	11	—

2) at 56 Prøver, der var solgt som raa, var pasteuriserede (Paraphenylendiaminprøven) nemlig:

Sødmælk	19	Prøver
Halvskummetmælk	1	—
Skummetmælk	4	—
Piskefløde	16	—
Fløde 2	12	—
Fløde 3	4	—

Af dette fremgaar, at 2,1 % af Prøverne har reageret fejlagtigt ved Paraphenylendiaminprøven.

Undersøgelser for Aciditetsgrad.

Ved Undersøgelse af Aciditetsgraden (Antal cm^3 $^1/_{10}$ Na OH som neutraliserer 100 cm^3 Mælk) i 2584 Prøver Børnemælk, Jerseymælk og Sødmælk fandtes følgende Talværdier:

Under 15	45	Prøver
15	402	—
16	841	—
17	766	—
18	388	—
19	117	—
20	18	—
over 20	7	—

Reduktase- og Gæringsprøveundersøgelser.

Reduktaseprøve er foretaget med 2563 Prøver Børnemælk, Jerseymælk og Sødmælk. For de 1907 Prøvers Vedkommende har Prøven været kombineret med Gæringsprøve.

1) Oversigt over Affarvningstiderne:

Under 1 Time	74	Prøver
1—2 Timer	85	—
2—3 —	132	—
3—4 —	125	—
4—5 —	155	—
over 5 —	1497	—

2) Oversigt over Gæringstyperne:

Den geleagtige Type	1142	Prøver
— ostede —	231	—
— svampede —	291	—
— blærede —	243	—

Bakteriologiske Undersøgelser.

For 1933 Prøver Børne-, Jersey- og Sødmælks Vedkommende er Undersøgelsen kombineret med Kimtælling.

Kimtællingerne er foretaget i Fortyndinger 10 og 100,000 og som Næringssubstrat er anvendt Kød-Pepton-Gelatine. Aflæsningen har fundet Sted efter 6 Dages Forløb.

Oversigt over Kimtallene.

Under $0{,}_1$ Mill.	152	Prøver
$0{,}_1$—$0{,}_3$ —	793	—
$0{,}_3$—$0{,}_5$ —	288	—
$0{,}_5$—$0{,}_7$ —	152	—
$0{,}_7$—$1{,}_0$ —	132	—
1— 2 —	134	—
2— 3 —	65	—
3— 5 —	87	—
5— 7 —	38	—
7—10 —	34	—
10—15 —	21	—
15—20 —	15	—
over 20 —	22	—

Katalaseundersøgelse.

Ved Undersøgelse af 200 Prøver Mælk fandtes følgende Katalasetal:

Under 10	20	Prøver
10—20	19	—
20—30	54	—
30—40	80	—
40—50	22	—
50 og derover	5	—

Shardingers Reaktion.

Ved Undersøgelse af 203 Prøver Mælk fandtes følgende Affarvningstid:

Under 10 Minutter	185	Prøver
Over 10 —	18	—

Albuminprøve.

Ved Undersøgelse af 203 Prøver Mælk fandtes:

Stort Bundfald	193	Prøver
Opalescens	10	—

Mikrobakteriologisk Undersøgelse.

470 Prøver Mælk blev centrifugeret i Trommsdorffs Glas og de fremkomne Bundfald efter Aflæsning mikroskopisk undersøgt.

1 Mælkeprøve blev centrifugeret, og fra det fremkomne Bundfald foretoges Spredning paa Endoplader. Fra mistænkelige Kolonier anlagdes Renkulturer, der prøvedes ved Gæring og Agglutination.

Ingen Kolonier hørte til Tyfus-Paratyfusgruppen.

Undersøgelse for Konserveringsmidler.

Konserveringsmidler er ikke i 1929 paavist i nogen Mælkeprøve.

Sager henvist til retslig Afgørelse.

Ved Udøvelsen af Mælkekontrollen i 1929 har de forefundne Overtrædelser af Sundhedsvedtægtens forskellige Bestemmelser i 405 Tilfælde foranlediget, at Sundhedskommissionen har henvist de paagældende Sager til retslig Tiltale.

Disse Sager har drejet sig om

1) Overtrædelser af Tillæg af $^{6}/_{10}$ 1924 til Sundhedsvedtægten af $^{4}/_{11}$ 1918.		
§ 51, for ringe Fedtindhold i Sødmælk	82	Sager
§ 51, — — i Fløde	44	—
§ 53, Overtrædelse af Pasteuriseringsbestemmelserne	157	—
§ 55, for ringe Tørstofindhold i Kærnemælk	52	—
§ 49 II. Indførsel af Mælk fra ukontrollerede Besætninger, mangelfulde Staldforhold m. m.	23	—
§ 51, Vand i Mælk (Udsalgsmælk)	6	—
§ 58[6], Omhældning af Mælk paa aaben Gade, Vej, Plads m. m.	22	—
§ 59, Salg af Varer, der ikke maa forhandles sammen med Mælk fra aaben Beholder	5	—
§ 58[5], Transportspandelaag uden Kæde	10	—
2) Lov af $^{18}/_{4}$ 1910 § 5 (Vand i Mælk)	2	—
3) Justitsministeriel Anordning af $^{20}/_{3}$ og $^{22}/_{10}$ 1925 § 9[6] (Ulovlig Opvarmning af Mælk)	2	—

Det samlede Bødebeløb for de i 1929 begaaede Overtrædelser af Sundhedsvedtægtens Bestemmelser m. m. om Mælk udgjorde 6919 Kr.

B.

Tilsyn med Handel med Kød, Kødvarer, Pølser o. l.

Tilsyn med Slagter- og Høkerbutikker, Undersøgelse af Pølser m. m.

Der er i 1929 af Sundhedspolitiets Betjente, i nogle Tilfælde i Forbindelse med Sundhedskommissionens Dyrlæger, foretaget 22,048 Eftersyn hos Slagtere og Høkere, nemlig henholdsvis 5,835 og 16,213 Eftersyn.

Ved disse Eftersyn er der i 10 Tilfælde forefundet Overtrædelser af Sundhedsvedtægten, og i 8 Tilfælde af Lov om indenrigs Kødkontrol. Disse Sager er bleven henvist til Afgørelse ved Retten. I 30 Sager er der sket Henvisning til Retten for Overtrædelse af Regulativ af $^{18}/_{5}$ 1925.

Ved Eftersynene fandtes i 12 Tilfælde Varer, som var fordærvede. Disse Varer, ialt 601 Kg., blev i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 35 kasserede som uskikkede til Menneskeføde.

Foruden de fornævnte Eftersyn hos Slagtere og Høkere, har der været foretaget 3,227 Eftersyn hos Vildt- og Fiskehandlere.

281 Prøver var indkøbt til Undersøgelse for Indhold af ikke tilladte Konserveringsmidler, og der paavistes i 75 Prøver Tilsætning af Natriumsulfat og i 1 Prøve Borsyre. Disse Sager er i alle Tilfælde blevet henvist til retslig Behandling.

Kødvarer, indleverede til Undersøgelse.

Der er i 1929 indleveret til Undersøgelse 58 forskellige Prøver Kød- og Madvarer. Aarsagerne var i 9 Tilfælde Formodningen om, at de paagældende Varer havde foraarsaget lettere Forgiftningstilfælde, i de øvrige Tilfælde skyldtes Indleveringen, at Varerne formodedes at være utjenlige til Menneskeføde. I de 9 Tilfælde, hvor der forelaa Formodning om, at de indleverede Kødvarer havde forvoldt Sygdomstilfælde, er Sagerne efter Varernes Undersøgelse og Prøveudsendelse til Laboratorieundersøgelse blevet overgivet 3. Sanitetslæge til videre Foranstaltning.

Som Følge af Undersøgelse af samtlige indleverede Varer skete i 37 Tilfælde Kassation og Destruktion, medens Godkendelse fandt Sted i 22 Tilfælde.

Fjerkræ, indleverede til Undersøgelse.

Der er i 1929 foretaget Undersøgelse af 184 Stk. Fjerkræ.

Af 132 Gæs, der paa Grund af formodet indtraadt Fordærvelse som Følge af daarlig Behandling og Opbevaring blev undersøgt samlede, blev 38 godkendt ubetinget tjenlige til Menneskeføde. 90 blev godkendt efter foretagen Udrensning, ialt ca. 100 Kg., og 4 blev totalt kasserede.

25 Stk. Troldænder, der var fundet selvdøde i Øresund og indbragte til Havnen, blev kasserede. Troldænderne viste sig ved Undersøgelsen at være døde af akut Fosforforgiftning.

I øvrigt er der i Aarets Løb indbragt til Undersøgelse 27 Stkr Fjerkræ, Høns, Gæs og Ænder, af disse blev kasseret som utjenlige til Menneskeføde 9 Stk. paa Grund af Tuberkulose, 7 Stk. paa Grund af indtraadt Forraadnelse, 1 Stk. paa Grund af Æggelederbetændelse.

De øvrige 10 til Undersøgelse indbragte Stykker Fjerkræ blev godkendte som anvendelige til Menneskeføde.

Fisk, indleverede til Undersøgelse.

Der er i 1929 i to Tilfælde af private indleveret Fisk til Undersøgelse, nemlig i ét Tilfælde Rødspætter og i ét Tilfælde røgede Sild. I sidste Tilfælde skete Kassation paa Grund af indtraadt Fordærvelse, hvorimod Rødspætterne godkendtes som tjenlige til Menneskeføde.

I ét Tilfælde blev foretaget Undersøgelse af Kaviar, indkøbt i Anledning af en verserende Kriminalsag. Den undersøgte Kaviar fandtes ikke at frembyde nogen Afvigelse fra normal Vare.

Smør, indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1929 ikke indleveret Smør eller andet Fedtstof til Undersøgelse.

Æg, indleverede til Undersøgelse.

Der er i 1929 foretaget Undersøgelse af et mindre Parti, ca. 1 Snes, Æg. 11 af Æggene fandtes utjenlige til Menneskeføde og blev kasserede.

Undersøgelse af Konserves.

Der er i 1928 foretaget Undersøgelse af et Parti Fiskekonserves, der totalt kasseredes.

C.

Angaaende Indførsel af Kødvarer fra Udlandet.

Der er i 1929 behandlet ét Andragende angaaende Indførsel af Kødvarer fra Udlandet, nemlig vedrørende et Parti slagtede islandske Lam, ialt 100 Stk., der pr. Skib var ankommen her til Byen i fersk Tilstand uden Organer, men stemplede efter islandsk Lovgivning.

Lammene, der var af god Kvalitet og særdeles vel behandlede, blev tilladt indført, da det viste sig, at de var slagtede paa Slagtehus og der behandlet efter samme Regler, som den danske Slagtehuskontrol udføres efter i Henhold til Lov om indenrigs Kødkontrol.

D.

Angaaende Kødkroppe, der er bleven afvist paa den herværende Kødkontrolstation for indført Kød.

Paa Kødkontrollen i Flæskehallen er der i 1929 i 87 Tilfælde foretaget Afvisning af hele eller Dele af Kødkroppe, som var stemplede med 2. Kl. i Kommuner med Kødkontrol i Henhold til § 2 i Lov om indenrigs Kødkontrol, eller som var indsendt uden Organer.

I 69 Tilfælde drejede det sig om Oksekød, i 28 Tilfælde om Kalvekød, i 29 Tilfælde om Svinekød og i 2 Tilfælde om Hestekød.

E.

Angaaende Indretning og Forandring m. a. vedrørende Stalde.

Der er i 1929 behandlet 10 Sager af denne Art, samtlige Sager vedrørte Hestestalde.

Boligtilsynet i København 1929.

(Meddelt af Overingeniør, *Dr. Holger Schmidt.*)

Boligtilsynets Arbejde bestaar dels i systematisk Eftersyn af samtlige Byens Lejeboliger med Behandling af de forefundne Mangler, dels i Behandling af indgaaede Anmeldelser samt Behandling af de Sundhedskommissionssager, der henvises til Boligtilsynet.

Det til Boligtilsynet knyttede teknisk-hygiejniske Kontors Virksomhed bestaar i Besvarelser af Forespørgsler fra Sundhedskommisionen angaaende tekniske Forhold, Foretagelse af Undersøgelser samt Udarbejdelse af Forslag.

Boligtilsynet faste Personale bestaar af en Overingeniør, en Ingeniør og en Assistent; hertil slutter sig Kommunelægerne, de kommunale Hjemmesygeplejersker

og Tuberkulosestationernes Sygeplejersker, ialt 55 Personer, hvem det paahviler til Boligtilsynet at anmelde de sanitære Mangler, som de bemærker ved Udførelsen af deres Hverv. Desuden samarbejder Boligtilsynet med Magistratens 3. Afdeling, saavel Børnetilsynet som Husvildeafdelingen.

Foruden fra de ovennævnte Personer og Institutioner indgaar ogsaa Anmeldelser fra Privatpersoner til Boligtilsynet. Antallet af sidstnævnte Anmeldelser var i 1929 357, nemlig 11 fra Grundejere og 346 fra Lejere.

Boligtilsynet har i 1929 ved 7311 Besøg undersøgt 5503 Boliger. Der fandtes i 1521 af disse Boliger ialt 2815 Mangler, som blev paatalt og for de flestes Vedkommende afhjulpet ved skriftlig Overenskomst med Ejere og Lejere. Til en forud fastsat Tid foretoges Eftersyn for at fastslaa, om de paatalte Mangler var afhjulpet paa forsvarlig Maade. I modsat Fald rettedes en sidste Henvendelse til Vedkommende, og hvis Sagen ikke dermed gik i Orden, indstilledes det til Sundhedskommissionen at give Tilhold.

Tabel I indeholder en Oversigt over de undersøgte Boliger ordnet efter Værelsernes Antal samt en Beregning af Gennemsnitslejen i Kr. pr. m^3 pr. Aar.

Tabel I.

	Antal af undersøgte Boliger	Pris pr. m^3 pr. Aar
1 Værelse m. Køkken	492	Kr. 6,22
2 —	3059	— 5,42
3 —	1481	— 5,30
4 —	419	— 4,50
5 —	45	— 4,00
6 —	7	— 3,30

Der indgik i Aarets Løb 812 Anmeldelser paa mangelfulde Boliger. Derudover har Boligtilsynet ved sine systematiske Undersøgelser konstateret Overtrædelser af bestaaende Bestemmelser i 709 Lejligheder. De forefundne Mangler fordeler sig efter deres Art, som angivet i Tabel II. Der findes ofte flere Mangler i samme Bolig, Manglernes Antal er derfor større end Antallet af mangelfulde Boliger.

De Mangler, der er opført under Rubrikken »Delvis afhjulpne«, er dels dem, der i længere Tid holdes under Observation, for at man kan fastslaa deres Aarsag (ved Fugtighed, Vandindtrængen og lignende), dels saadanne, hvor Paalæg er givet Lejere om bedre Renholdelse, bedre Udluftning o. s. v., eller hvor man af forskellige Grunde maa tolerere en daarlig Bolig, indtil Beboerne selv er i Stand til at skaffe sig en anden, endvidere de ved det systematiske Eftersyn af større Ejendomme paapegede Mangler, der af økonomiske Grunde ikke kan afhjælpes indenfor et kortere Tidsrum.

De 261 nævnte Tilfælde af Fugtighed skyldes utætte Tage, Tagrender, Nedløbsrør, Kloakledninger, Brønde, Køkkenvaske og Vandlaase, itugaaede W. C.-Skaale og Grundfugt, endvidere Overbefolkning, Mangel paa grundig Udluftning og Fortætningsvand i daarligt byggede Huse med tynde Vægge.

Tabel II.

Mangler	Antal	Helt afhjulpne	Delvis afhjulpne
Fugtighed	261	159	102
Svamp	32	32	0
Røg (Mangler ved Ovne etc.)	985	744	241
Overbefolkning	54	21	33
Urenlighed	51	35	16
Rotter (Mus)	23	23	0
Væggetøj	77	29	48
Andre sanitære Mangler	1011	824	187
Istandsættelse tiltrænges	111	28	83
Stank fra Vask etc.	180	143	37
Snegle	6	5	1
Kakerlakker	3	0	3
Daarlig Belysning	21	7	14
Summa	2815	2050	765

Alle Sager angaaende Fugt behandles indgaaende ved gentagne Besøg, og hvor Beboerne selv er Skyld i Ulempen, gives der nøjagtige Anvisninger paa, hvorledes Boligen skal behandles, for at Fugten kan forsvinde. Naar der kræves Opgravning for at konstatere Aarsagen til Fugtigheden, sendes Sagen til Stadsingeniørens Direktorat. Hvor tynde, kolde Vægge foraarsager Afsætning af Fortætningsvand, paabydes det at belægge Væggene med et passende Isolationslag. De delvis afhjulpne Sager holdes fremdeles under Observation.

Alle Tilfælde af Svamp er afhjulpne, dels ved frivillig Overenskomst mellem Ejeren og Boligtilsynet, dels ved Tilhold fra Sundhedskommissionen.

De fleste Røgsager drejer sig om Mangler ved Kakkelovne og Skorstene samt om Røg fra Fabriksvirksomheder. I de Tilfælde, hvor det ikke har været muligt at afgøre Sagen i Mindelighed, er denne ordnet ved Tilhold.

Af Overbefolkningstilfældene lykkedes det at afhjælpe 21. I de alvorligste Tilfælde af Overbefolkning anbefaledes omgaaende Beboerne til Magistratens 2. Afdeling til en rummeligere Bolig; det maa siges, at Afdelingen altid har vist sig meget imødekommende til saa hurtigt som muligt at anvise saadanne Boliger. Af særlig graverende Tilfælde af Overbefolkning skal her nævnes:

Borgergade	5,0	m^3	pr. Person
Dannebrogsgade	6,6	-	- —
Finlandsgade	6,6	-	- —
Fredericiagade	2,7	-	- —
Frederiksborgvej	5,0	-	- —
Langebrogade	6,0	-	- —
Prinsessegade	4,0	-	- —

Nogle af disse Boliger er beliggende i Kældere eller Stuetager, for hvilke Sundhedsvedtægten kræver mindst 12 m^3 pr. Person (i de øvrige Etager 10 m^3). Foruden at være sundhedsnedbrydende er saadanne Boliger ogsaa uheldige i andre Henseender, blandt andet paa Grund af Sammenstuvningen af Voksne af begge Køn og Børn i alle Aldre.

Anmeldelser om Rotteplage tilstilles Magistratens 2. Afdeling i saadanne Tilfælde, hvor det drejer sig mere om Fornyelse af bortgnavet Træværk og lignende. De fleste Sager ordnes af Boligtilsynet ved Forhandling med Ejeren af den paagældende Ejendom.

Sager om Væggetøj, Snegle og Kakerlakker ordnes som oftest med Lejerne ved Underretning om, hvorledes man bedst bekæmper disse Ulemper. Hvor Lejerne uvedkommende Aarsager kan paavises, tilkaldes Ejeren til Forhandling om, hvorledes Ulempen bedst angribes.

Sanitære Mangler, der omfatter raaddent Træværk, raadne Gulve og Køkkenborde o. s. v., brøstfældige Vinduesindfatninger, Døre og lignende Ulemper, er behandlet i 1011 Tilfælde, hvoraf 824 blev afhjulpne straks, de 187 over længere udstrakt Frist.

Fuldstændig Istandsættelse af Lejligheder blev gennemført i 28 Tilfælde; i 83 opnaaedes delvis Istandsættelse. I en Del Sager af denne Art gøres Istandsættelsen afhængig af en samtidig Huslejeforhøjelse; Sagerne maa da afgøres af Huslejenævnene.

Der fandtes af Værelser, hvis Gulvareal er mindre end de i Byggeloven af 12. April 1889 forlangte 5,91 m^2:

19	Værelser	med	Gulvareal	fra	2—3 m^2
274	—	-	—	-	3—4 -
97	—	-	—	-	4—5 -
143	—	-	—	-	5—5,91 -

Den maalte Loftshøjde var i nogle Lejligheder under de foreskrevne 2,51 m. Den laveste Højde var 1,90 m.

Der fandtes ved Undersøgelserne 30 Rum uden direkte Lys, som benyttedes dels til Soverum, dels til Køkkener. De fleste af disse Rum har et Gulvareal, som er mindre end 5,91 m^2.

Tabel III giver en almindelig Oversigt over de Sager, som Boligtilsynet har behandlet i Aarets Løb, hvem der har anmeldt Sagen og Resultatet af Behandlingen.

I Tabellen er ikke medtaget de Sager, der er henvist til Overingeniøren i hans Egenskab af Sundhedskommissionens tekniske Konsulent. Disse Sager fordeler sig saaledes:

Sundhedskommissionssager	45
Tekniske Sundhedskommissionssager	162
Boligtilsynssager	237
Ialt...	444

Der blev i Aarets Løb dels ved frivillig Overenskomst, dels efter Henvisning af Sagen til Bygningskommisionen sat Vandlaase paa 190 Vaske; 180 manglende Klokkeriste blev anbragt.

Af de Sager, som Boligtilsynet i Aarets Løb har behandlet, skal her anføres nogle specielle Eksempler:

Tabel III.

Sager tilstillet Boligtilsynet af:	Antal	Ekspederet af Boligtilsynet:				Sagen henvist til:									
		Ordnet ved Overenskomst med Ejeren	Ordnet ved Overenskomst med Lejeren	Tilhold indstillet	Foreløbig henlagt	Stadslægen	Bygningskommissionen	Stadsing. Direktorat	Sundhedspolitiet	Magistratens I Afdeling	Magistratens II Afdeling	Magistratens III Afdeling	Huslejenævnene	Arbejds- og Fabrikstilsynet	Brandvæsenet	Vandforsyningen
Sundhedskommissionen	359	99	9	59	33	65	33	27	»	»	14	13	3	2	1	1
Kommunelæger	10	4	»	»	1	»	1	»	1	»	3	»	»	»	»	»
Tuberkulosestationer	39	13	1	»	6	»	»	»	5	1	12	1	»	»	»	»
Børnetilsynet	3	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»
Kommunale Hjemmesygeplejersker	9	4	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	2	»	»	»
Skolesygeplejersker	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»
Lejere	346	170	6	»	51	1	25	5	57	»	21	2	3	»	»	5
Grundejere	11	»	4	»	1	»	»	1	2	»	3	»	»	»	»	»
Magistratens II Afdeling	7	1	»	»	2	»	»	»	»	»	3	1	»	»	»	»
Magistratens III Afdeling	15	4	»	»	»	»	»	»	»	»	2	9	»	»	»	»
Huslejenævnene	10	3	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	2	»	»	1
Sager rejst af Boligtilsynet	709	573	49	»	65	»	1	2	8	»	4	5	2	»	»	»
Summa	1521	871	69	59	161	66	63	35	76	1	64	34	12	2	1	7

I Baghuset til en Ejendom paa Nørrebro boede i Stueetagen i en 1-Værelses-Lejlighed en Familie bestaaende af Mand, Kone og 3 Børn. Lejligheden var paa Grund af Naboejendommens nære Beliggenhed meget mørk, Luften var yderst daarlig, idet Gaardlatriner og Skarnkasser var anbragt meget nær ved Vinduerne. Det samlede Rumfang var 27 m³. Da Konen ventede et Barn, og 2 af Børnene var sygelige og ikke kunne komme sig under disse daarlige Forhold, blev der skaffet Familien Plads i Komunens Ejendomme. Lejligheden maa herefter kun udlejes til enlige Folk.

Under omtrent samme Forhold som ovenfor omtalt boede en Familie i den indre By. Lejligheden bestod her af 2 Værelser og Køkken, men det ene Værelse var uden Vinduer, og dette Rum benyttedes fortrinsvis til Soveværelse, medens det lidt lysere Værelse var Familiens Opholdsrum. Da flere af Familiens Medlemmer var angrebet af Tuberkulose og ikke havde Haab om at kunne blive helbredet her, blev ogsaa denne Familie overført til en bedre Bolig i Kommunens Ejendomme.

En Familie paa Mand, Kone og 4 Børn i Alderen 1—6 Aar boede i et gammelt faldefærdigt Hus paa Amager. Lejligheden var paa 1 Værelse og Køkken, meget forfalden hvad angik Maling, Tapetsering og Hvidtning, Væggene var meget

fugtige, dels fordi Grundvand trængte op i det gamle Murværk, dels som Følge af Fortætningsvand, der skyldtes Overbefolkningen. Da det ikke kunde betale sig at sætte Lejligheden i en saadan Stand, at den kunde beboes uden Fare for Sundheden, blev det henstillet til Sundhedskommissionen at nedlægge Forbud mod Benyttelsen; Familien blev optaget i Husvildeafdelingen.

I en gammel Ejendom i Rosenborgkvarteret var en Familie paa Mand, Kone og 2 smaa Børn installeret i et Rum under Trappen. Der fandtes hverken Køkken, Vand eller Afløb; der var end ikke noget Ildsted. Rumfanget var 18 m^3, medens Sundhedsvedtægtens § 67 til 4 Personer i Kælderen forlanger mindst 48 m^3. Det ene af Børnene var meget svageligt og havde tilbragt Størstedelen af sit Liv paa Hospital og Sanatorium, det andet kunde heller ikke trives i det beskrevne Rum. Rummet, der uberettiget var taget i Brug til Beboelse, blev rømmet, og Familien overflyttet til Husvildeafdelingen.

Et usselt Kvistværelse, egentligt et Pulterkammer, i en Ejendom i den indre By var beboet af en enlig, meget gammel Kone. Rummet var fuldstændig fyldt med Tøjstykker, Aviser og gammelt Husgeraad, mest aldeles værdiløse Ting. Det belystes gennem et lille Vindue, der var dækket af Støv og Spindelvæv; der fandtes ikke Ildsted; Beboeren benyttede en Petroleumsovn. Da Ejeren ansaa Ejendommen for truet af Brandfare, og da han ikke kunde faa den gamle Kone, der havde benyttet Værelset i mere end 25 Aar, til at rømme det godvilligt, henvendte han sig i Boligtilsynet for at faa Sagen undersøgt. Det lykkedes at overtale Konen, der daarligt kunde klare sig selv, til at søge ind i De gamles By, hvorefter Rummet nedlagdes som Menneskebolig.

Et almindeligt Kolonihavehus i en Haveforening i et af Byens Yderdistrikter, opført af et enkelt Lag Brædder, dækket af Tagpap beboedes af en Familie paa 5 Medlemmer. Der var i Huset 2 Rum, 1 Værelse og Køkken, begge usædvanlig smaa. Ildsted var opstillet i Værelset med Aftræk til et Rør, der var stukket ud gennem Væggen. Gulvet var lagt direkte paa Jorden, det var opslidt og raaddent. Vinduer var indsat, men de kunde ikke lukkes op. Pladsen var fuldstændig optaget af det allernødvendigste Bohave, og det var derfor meget vanskeligt for ikke at sige umuligt at foretage selv den nødtørftigste Rengøring. Rotterne, der havde let ved at skaffe sig Adgang gennem de tynde Bræddevægge og det raadne Gulv, huserede slemt og ødelagde Familiens Madvarer. Familien, der kunde betale en nogenlunde ordentlig Leje, fik en Bolig i Kommunens Ejendomme.

En Familie, der maatte rømme deres Lejlighed paa Grund af Nedrivning af det Hus, hvori de boede, og som ikke vilde lade sig indkvartere paa Sundholm, tog Ophold i et Træhus i Nærheden af en Losseplads. Skuret var meget daarligt bygget af et enkelt Lag Brædder; Taget var oprindelig dækket af Tagpap, men Størstedelen af dette manglede nu, og Regnen trængte følgelig ned gennem Aabningerne mellem Brædderne. Gulvbrædderne laa i Opholdsrummet direkte paa Jorden; i Køkkenet fandtes ikke noget Gulv. Familien bestod af Mand, Kone og 8 Børn, hvoraf de 3 var angrebne af Tuberkulose, hvilket var saa meget mere uheldigt, som flere Børn paa Grund af Pladsmangel maatte ligge i samme Seng. Ved Forhandlinger med Magistraten lykkedes det at anvise dem en selvstændig Bolig i Kommunens Ejendomme.

Vandklosetter.

Ifølge Meddelelse fra Stadsingeniørens Direktorat udgjorde Antallet af installerede Vandklosetter m. m.:

	Ældre By			Indlemmede Distrikter			Hele Byen		
Installeret 1ste Januar	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer
1905	21335	1005	312	105	4	5	21440	1009	317
1915	68611	2245	410	4661	57	34	73272	2302	444
1916	71787	2350	415	5747	69	34	77534	2419	449
1917	75690	2378	414	7694	80	38	83384	2458	452
1918	79800	2392	412	8969	119	38	88769	2511	450
1919	83071	2399	444	9641	119	36	92712	2518	480
1920	85074	2430	433	11015	119	36	96089	2549	469
1921	89736	2638	420	13242	170	37	102978	2808	457
1922	92995	2707	449	14805	202	37	107300	2909	486
1923	95382	2815	481	16333	241	37	111715	3056	518
1924	96428	2814	481	18821	241	37	115249	3055	523
1925	103225	2782	476	20888	300	36	124113	3082	512
1926	107149	2754	501	22894	303	36	130043	3057	537
1927	115057	2652	509	28748	354	36	143805	3006	545
1928	118677	2574	508	31675	360	36	150352	2934	544
1929	123034	2508	501	34063	323	38	151097	2831	539

Sundhedskommissionens Laboratorium.

I Aaret 1929 har der til Undersøgelse i Sundhedskommissionens Laboratorium været indleveret 11646 Prøver, om hvis Resultater der er afgivet Beretning i 954 Skrivelser.

Der har været foretaget:

11189 kemiske Undersøgelser
160 mikroskopiske Undersøgelser
2474 bakteriologiske Undersøgelser
470 mikrobakteriologiske Undersøgelser.

De undersøgte Stoffer har været:

A. Vand (543 Prøver).

a. Vandværksvand ..... 294 Prøver
b. Vand fra Kolonihave- og Parcelbrønde ..... 57 —
c. Saltvand (Søvand) ..... 192 —

a. Vandværksvand.

I. Kemiske og mikroskopiske Undersøgelser:

Fra Trykledninger i Byen ..... 12 Prøver
— Filterpladsen ..... 12 —
— Thorsbro ..... 2 —
— Nybølle ..... 3 —
— Søndersø ..... 2 —
— Bogøgaard ..... 3 —
— forskellige Kilder og Søer ..... 18 —

II. Bakteriologiske Undersøgelser:

Fra Borups Allé	filtreret	12	Prøver
	ufiltreret	11	—
— Thorsbro	efter Søndermarksbassin	14	—
	Tryk- & Brøndpumperne	23	—
— Husledningerne		51	—
— Islevbro		12	—
— Nybølle		18	—
— Taastrup Valby		7	—
— Søndersø		16	—
— Fra andre Boringer og Kilder		78	—

Resultatet af den kemiske Undersøgelse af de fra Trykledningen i Byen tagne Prøver, sammendraget af de maanedlige Undersøgelser, findes i nedenstaaende Tabeller.

Vand fra Trykledningen i Byen	Milligram i 1 Liter									
	Inddampningsrest	Ammoniak	Salpetersyre	Salpetersyrling	Saltsyre	Svovlsyre	Fri og halvb. Kulsyre	Fosforsyre	Kalk	Magnesia
Højeste Indhold	448	0	7	0	67	50	158	0	148	29
Laveste Indhold	376	0	0	0	20	17	119	0	136	19

Indhold af organisk Stof:

	Iltforbrug: Milligram i 1 Liter											
	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December
Vand fra Trykledningen i Byen	1.3	1.6	1.3	1.0	0.8	0.8	1.5	1.0	1.0	0.8	0.7	1.0
Vand fra Filterpladsen	1.6	2.0	1.4	1.5	1.6	1.5	1.8	1.6	1.5	1.5	1.5	1.7

Ved den bakteriologiske Undersøgelse (Kimtælling) er der efter dobbelt udførte Forsøg fundet følgende Antal Kolonier i 1 cm^3 af Vandet.

Antal Prøver:

	Vand fra Borups Allé				Vand fra Thorsbro				Vand fra Husledningerne i Byen	
	Filtreret		Ufiltreret		Fra Tryk- & Brøndpumperne		Efter Søndermarksbassin			
	Talt		Talt		Talt		Talt		Talt	
	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.
Indtil 10 Kolonier	11	8	9	6	14	11	22	11	49	12
10— 20 —	1	2	1	1	»	3	1	6	2	32
20— 50 —	»	2	»	3	»	»	»	5	»	7
50—100 —	»	»	1	1	»	»	»	1	»	0

b. Vande fra Kolonihave- og Parcelbrønde.

57 Prøver blev undersøgt for Indhold af Ammoniak, Salpetersyre, Salpetersyrling samt for Colibakterier.

c. Saltvand (Søvand).

192 Prøver undersøgtes, der blev bestemt Gæringstiter (i Dekstrosepepton ved 44 ° C).

Oversigt over Gæringstiteren.

Gæringstiter:	
0,01 cm^3	1 Prøver
0,1 —	95 —
1,0 —	56 —
10,0 —	23 —
over 10,0 —	17 —

B. Fødemidler (10612).

a. Mælk og Fløde	10075 Prøver
b. Andre Fødemidler	537 —

a. Mælk og Fløde.

Prøver af:	Undersøgelse for: Kvalitet	Smuds	Pasteurisering	Surhedsgrad	Reduktase	Gærreduk.	Bakterier
Børnemælk	179	»	179	2584	2563	»	1933*)
Jerseymælk	273	»	273			»	
Sød Mælk	6448	1907	6026			1907	
Halvskummet Mælk	30	»	30	»	»	»	»
Skummet Mælk	183	»	183	»	»	»	4
Kærnemælk	855	»	»	»	»	»	»
Eksportfløde	182	»	»	»	»	»	»
Fløde Nr. 3	497	»	497	»	»	»	16
— Nr. 2	777	»	777	»	»	»	
Piskefløde	646	»	646	»	»	»	

b. Andre Fødemidler (537 Prøver).

1 Prøve *Agurker* (syltede). Tværsnit af Agurkerne viste ved mikroskopisk Undersøgelse, at Cellerne var meget tyndvæggede, men hele. Der er ikke fundet Tegn paa Fordærvethed; at Agurkerne var bløde skyldes antagelig for stærk Opvarmning.

16 Prøver *Byggryn*. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 0,8—1,3 %. Der paavistes ikke Svovlsyrling i nogen af Prøverne. I 3 af Prøverne fandtes nogle Middeekskrementer og døde Midder. I 1 Prøve en Larve og nogle Larvespind.

1 Prøve *Chocolade*. Der paavistes hverken Arsen eller giftige Metaller.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes paa Stykkernes Overflade og navnlig i Fordybningerne Skimmel i rigelig Mængde.

*) Heraf 470 Prøver til mikrobakteriologisk Undersøgelse.

10 Prøver *Eddike*. Indholdet af Eddikesyre varierede fra 3,6—5,1 %, der paavistes hverken fri Mineralsyrer, Bly eller Kobber i nogen af Prøverne.

9 Prøver *Fedtemulsion*. Fedtindholdet varierede fra 10,28 %—42,07 %. I 3 Prøver fandtes fra 1—7 % Smørfedt, i de øvrige Prøver paavistes ikke Smørfedt i kendelig Mængde.

10 Prøver *Fisk* (raa). Der paavistes hverken Svovlsyrling, Borsyre, Benzoesyre eller Salicylsyre i nogen af Prøverne.

10 Prøver *Flødeskumskager*. Det af Flødeskummet ekstraherede Fedt gav ikke Reaktion for Sesamolie.

10 Prøver *Frugt* (tørret). I 9 Prøver fandtes Svovlsyrling (SO_2) fra 0,08—0,93 g/kg. I 1 Prøve Æbler paavistes et Spor af Zink.

10 Prøver *Pærer og Æbler*. I 2 Prøver paavistes baade Arsen og Bly, i 1 Prøve Arsen, i de øvrige 7 Prøver paavistes hverken Arsen eller Bly.

10 Prøver *Havregryn*. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 1,5—1,8 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at alle Prøverne var fri for fremmede Indblandinger og i god Opbevaringstilstand.

1 Prøve *Havresuppe*. Der paavistes hverken Arsen eller giftige Metaller.

13 Prøver *Honning*. 2 Prøver var tilsat enten kunstig Invertsukker eller stærkt opvarmet Honning, de øvrige 11 Prøver forholdt sig som Naturhonning.

10 Prøver *Hvedemel*. Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at alle Prøverne var rene og uden fremmede Indblandinger.

10 Prøver *Iscremepulvere* undersøgtes baade mikroskopisk og bakteriologisk. Der paavistes ikke Colibakterier i 0,5 Gram af nogen af Prøverne.

10 Prøver *Iskager* undersøgtes for Indhold af pathogene Bakterier, hvad der ikke paavistes i nogen af Prøverne.

1 Prøve *Jordbær med Blade*. I hele Prøven paavistes et Spor af Kobber (ikke over 0,1 mg) men hverken Bly eller Arsen.

11 Prøver *Kaffe*. Ekstraktindholdet varierede fra 22,4 %—26,7 %. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 4,3 %—4,9 %. Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke til nogen af Prøverne.

10 Prøver *Kakaopulver*. Ved kemisk Undersøgelse fandtes:

	Højeste Indhold	Laveste Indhold
Askebestanddele	7,4 %	4,9 %
Fedt	26,2 —	12,9 —
Alkalinitet svarende til tilsat Potaske	1,5 —	0 —

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes ingen fremmede Indblandinger i nogen af Prøverne. Mængden af Skaldele skønnedes i ingen af Prøverne at være over 4 %.

1 Prøve *Kaviar*. Undersøgtes kemisk for Konserveringsstoffer og bakteriologisk ved Udsæd paa Endo-Agar og almindelig Agar.

11 Prøver *Konfekt*. 10 Prøver blev undersøgt for Indhold af kunstig Farve. I 2 Pøver paavistes Rhodamin, i 1 Prøve Syregult, i 1 Prøve Orange og i 1 Prøve Ponceau. De øvrige Prøver var enten helt farveløse eller ogsaa var det tilsatte kunstige Farvestof tilstede i for ringe Mængde til at det lod sig identificere.

1 Prøve Chocoladekonfekt blev undersøgt for Fordærvethed. Ved kemisk Undersøgelse af det ekstraherede Fedt fandtes:

Fri Syre beregnet som Oliesyre	2,2 %
Refraktion ved 40 °	40 —

Fedtet gav ikke Kreis' Reaktion for Harskhed, men Prøven havde en ubehagelig Smag, der mindede om harsk Kokosfedt.

298 Prøver *Kødvarer*. 292 Prøver undersøgtes for Indhold af Konserveringsstoffer, som paavistes i 85 Prøver nemlig: Svovlsyrling i 84 Prøver og Borsyre i 1 Prøve.

Der foretoges Udsæd paa Drigalskitallerkner, og fra mistænkelige Kulturer foretoges Udsæd i Bouillon. Disse Kulturer undersøgtes nærmere mikroskopisk, kulturelt og serologisk.

I 1 Prøve Kalvekød paavistes talrige Proteusbaciller, i 1 Prøve Lobeskobes paavistes Bacillus putrificus.

5 Prøver *Likør*. Alkoholindholdet varierede fra 21,4—36,1 Rumfangprocent. Der paavistes ikke kunstig Farve i nogen af Prøverne.

1 Prøve *Melis* indeholdt ca. 10 % Rismel.

12 Prøver *Peber* undersøgtes baade kemisk og mikroskopisk.

3 Prøver med fra 12—15 % Askebestanddele viste sig ved mikroskopisk Undersøgelse at være sort Peber med stort Indhold af Skaldele.

For de øvrige Prøver fandtes intet at bemærke.

10 Prøver *Sennep*. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 3,0—6,8 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke til nogen af Prøverne.

10 Prøver *Slikpinde*. 5 Prøver indeholdt kunstig Farve.

10 Prøver *Spiseolie*. 1 Prøve forholdt sig som en Blanding af forskellige Olier. De øvrige 9 Prøver forholdt sig som de paa Etiketterne angivne Olier.

1 Prøve *Suppe*. Der paavistes ikke Svovlsyrling i Prøven.

10 Prøver *The*. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 4,9 % til 5,8 %. Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

5 Prøver *Vand* blev undersøgt baade kemisk og bakteriologisk.

5 Prøver *Vin*. Der bestemtes Vægtfylde samt Indhold af Alkohol, Ekstrakt, Invertsukker og Askebestanddele.

2 Prøver *Æg* (kogte og delvis befriet for Skallen). Æggene havde ved Modtagelsen et utiltalende Ydre, men et Tværsnit udviste intet abnormt Udseende og ejheller fordærvet Lugt eller Smag.

3 Prøver *Ænder* (3 Stk.). I Kraasen af alle 3 Ænder paavistes frit Fosfor.

C. Andre Stoffer (75 Prøver).

47 *Flasker* (Mælke- og Flødeflasker). Flaskerne paahældes Næringsgelatine som fordeltes over Flaskernes Indre. Efter 3 Døgns Henstand i Thermostat ved 20° C foretoges Tælling af de fremvoksede Kolonier.

1 Prøve *Konserveringsmiddel* undersøgtes for Sammensætning.

15 Prøver *Legetøjsfløjter* (Celluloid). I 14 Prøver paavistes baade Bly og Krom, men ingen af Prøverne afgav Blykromat ved Kogning med fortyndet Saltsyre.

10 Prøver *Lys*. Der paavistes ikke Arsen i nogen af Prøverne.

1 Prøve *Pelskrave*. Afklippede Haar af Kraven gav en svag Erdmanns Reaktion for Farvning med Parafenylendiamin, men ikke Lauths Reaktion for uomdannet Parafenylendiamin.

1 Prøve *Vædske*. Prøven forholdt sig som Kamferdraaber.

Foruden ovennævnte Prøver, som indsendtes til Laboratoriet gennem Stadslægekontoret, har Laboratoriet fra forskellige Institutioner modtaget 416 Prøver til Undersøgelse, nemlig:

Fra Belysningsvæsenet:
2 Prøver Sæbe (Fedtsyre, frit Alkali og Alkalikarbonat).

Fra Bispebjerg Hospital:
12 Prøver Mælk (Fedt % og Vægtfylde).
8 Prøver Fløde (Fedt %).

Fra Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen:
4 Prøver Frugtsaft (Farvnings- og Konserveringsstoffer).
5 Prøver Margarine (Fedt %, Vand % og Kogsalt %).
2 Prøver Sæbe (Fedtsyre, frit Alkali, Alkalikarbonat og Kiselsyre).

Fra Kommunehospitalet:
35 Prøver Mælk (Fedt % og Vægtfylde).
24 Prøver Fløde (Fedt %).
4 Prøver Kaffe (Ekstrakt % og Mikroskopisk Undersøgelse).
2 Prøver Rugkiks (Fedt %, Protein, Kulhydrater, Aske og Vand %).
7 Prøver Sæbe (Fedtsyre, Vand %, frit Alkali og Alkalikarbonat).
1 Prøve Honning (kunstig Farve).

Fra Københavns Almindelige Hospital:
5 Prøver Margarine (Vand %, Fedt % og Salt %).
5 Prøver Madvarer (Tyfus-Paratyfus).

Fra Københavns Kommunes Folkekøkken:
6 Prøver Frugtsaft (Konserveringsstoffer).
1 Prøve Soda (Na_2Co_3 %).

Fra Rudolph Berghs Hospital:
8 Prøver Mælk (Fedt % og Vægtfylde).
4 Prøver Fløde (Fedt %).

Fra Sct. Hans Hospital:
89 Prøver Mælk (Fedt % og Vægtfylde).
18 Prøver Fløde (Fedt %).
38 Prøver Øl (Alkohol og Ekstrakt).

Fra Sundby Hospital:
2 Prøver Mælk (Fedt % og Vægtfylde).
1 Prøve Fløde (Fedt %).
2 Prøver Sæbe (Fedtsyre %).

Fra Sundholm:
13 Prøver Margarine (Fedt %, Kogsalt og Vand %).

Fra Øresundshospitalet:
118 Prøver Mælk (Fedt %, Vægtfylde og Pasteurisering).

Karantænevæsen.

Ifølge Meddelelse fra Karantænelægen er der i Aaret 1929 sket Anmeldelse til Karantænestationen af 2875 Skibe (heri indbefattet Orlogs- og Lystfartøjer, Bugserbaade og Lægtere etc.) som dels forbigaaende, dels var indgaaende, men alle anmeldelsespligtige. Ialt med en Besætning af 29828 Personer og 9078 Passagerer.

Af disse Skibe bordedes paa Rheden af Karantæneofficianterne og Lægepersonalet 2504 Skibe.

Antallet af de i Havnen (Frihavnen, Jernhavnen, Refshaleøen samt nordre og søndre Toldbod) indkomne Skibe, der er fritaget for Anmeldelsespligt til Karantænestationen, var 6085 Skibe, en Del af disse Skibe — kommende fra oversøiske Havne med 15800 Passagerer — er dog daglig inspiceret.

Det Antal Skibe, som af Lægerne i Aarets Løb er inspicerede (i Overensstemmelse med Justitsministeriets derom givne Bekendtgørelse om almindeligt Eftersyn etc., og i Henhold til Lov af 12. April 1911) var 104 Skibe paa tilsammen 325319 N. R. T. Besætning 3462 og Passagerer 90.

Af disse Besætninger og Passagerer er der i det forløbne Aar indlagt 20 Patienter paa Øresundshospitalets Karantæneafdeling. Heraf indlagdes 11 for akute Infektionssygdomme (ingen »Karantænesygdomme«), 1 for Lungetuberkulose, 4 for forskellige medicinske, 3 for kirurgiske Sygdomme samt 1 for venerisk Sygdom.

Til Desinfektion og Opstilling af Fælder om Bord i Skibe, kommende fra udenrigs Sted har været henvist 133 Skibe. Heraf er til Statens Seruminstitut indbragt 101 Rotter, heraf 58 tropiske, zoologisk betegnet Bananrotter. Alle Prøver viste negativt Fund.

Desuden er der til Undersøgelse for Tyfus indbragt 3 Prøver Fæces, heraf 1 positiv, samt 3 Prøver Urin hvoraf 2 positive.

Endelig er der ved det daglige Eftersyn for Rotter blevet undersøgt ca. 1000 Skibe. 8 Skibe er blevet desinficeret for smitsomme Sygdomme. Med Skibe, ankommet fra Udlandet, er der indbragt 46 Lig.

Vaccination.

Paa *den kgl. Vaccinationsanstalt* forefandtes i Følge Anstaltens Beretning for 1929 ved Begyndelsen af Aaret en Beholdning af 48,255 Portioner animal Vaccine. Der indvandtes 167,065 Portioner, saaledes at Anstalten ialt har haft 215,320 Portioner Vaccine til Raadighed. Heraf medgik til Vaccination paa Anstalten ca. 5000, til Podning af Kalve og til Forsøg 2200, og der udsendtes til Læger, Hospitaler og andre Institutioner samt til Udlandet 159,920 Portioner i 3508 Forsendelser, saaledes at Anstaltens Beholdning ved Aarets Slutning var 48,200 Portioner.

Af den udsendte Vaccine modtog Københavns kommunale Vaccinationsanstalt 445 Portioner, forskellige Hospitaler, Institutioner og praktiserende Læger i København 15,296. Med den paa den kgl. Vaccinationsanstalt til Vaccination forbrugte Vaccine har Hovedstadens samlede Forbrug i 1929 udgjort 20,741 Portioner, hvoraf en Del dog er anvendt i Stadens nærmeste Omegn, medens Hærens og Flaadens Forbrug ikke er medregnet.

Paa Anstalten vaccineredes 4401 Børn, hvoraf 17 udeblev fra Eftersyn. Blandt de til Eftersyn mødte opnaaedes Anslag hos 4338 ved første Vaccination og ved Omvaccination yderligere hos 42, saaledes at positivt Resultat opnaaedes hos 99,91 pCt. af de til Eftersyn mødte Børn.

Endvidere revaccineredes 501 Personer.

Den kommunale Vaccinationsanstalt har været aaben 1 Gang ugentlig undtagen i de to Sommermaaneder Juli og August, hvor der lukkes.

Der er foretaget 1085 Vaccinationer og 6 Revaccinationer, ialt 1091 mod 1411 i 1928 og 1361, 1122, 886, 6625 og 1108 i Aarene 1927—23.

Tilgangen til Vaccinationsanstalten har de enkelte Dage været meget varierende, fra 0 (d. $^{24}/_{12}$) til 126. Tilgangen er stærkest i Foraarsmaanederne, mindst i Vintermaanederne, navnlig i December.

Der benyttedes animal Vaccine fra den kgl. Vaccinationsanstalt.

2 udeblev fra Eftersyn. 14 Børn vaccineredes med positivt Resultat, og Anslag opnaaedes saaledes hos alle de til Eftersyn mødte. Komplikationer er ikke iagttaget.

De vaccinerede Børn fordelte sig paa følgende Maade efter Køn og Alder:

Alder i Aar	Drenge	Piger	Tilsammen
0—1	3	»	3
1—2	9	12	21
2—3	21	20	41
3—4	38	31	69
4—5	52	59	111
5—6	92	90	182
6—7	293	260	553
7—8	54	47	101
over 8	2	2	4
Ialt	564	521	1085

METEOROLOGISKE FORHOLD

1929	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktober	Novbr.	Decbr.	Aaret
Middeltemperatur C°	÷1.9	÷6.2	1.5	2.7	10.3	12.5	15.6	15.9	14.3	10.2	6.3	4.6	7.2
Middelfugtighedsgrad i pCt.	82	76	85	73	70	71	75	74	77	84	86	87	78
Middellufttryk i mm. ved Havet og 45° Br.	768.7	770.9	766.5	759.3	762.9	759.2	760.9	761.3	763.4	755.2	758.4	756.6	761.0
Nedbør, mm	28	4	18	31	20	88	36	51	35	93	43	64	511
Dage med Nedbør	7	4	4	9	12	10	10	8	6	17	10	15	112
» » Sne	7	4	1	4	»	»	»	»	»	»	»	1	17
» » Hagl	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
» » Torden	»	»	»	»	»	»	3	1	1	»	»	»	5
» » Storm	2	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1	1	6
Antal Timer med Solskin	35	79	100	190	233	218	215	223	210	71	53	19	1646

Januar: Meget hyppigt Vinde omkring Nord og Øst; Frost i hele Maaneden; Middeltemperaturen ca. 2° lavere end Normalen; enkelte spredte Dage fik dog over normal Temperatur. Nedbøren var omtrent normal; den faldt særlig i Maanedens sidste Halvdel; Solskinnets Varighed omtrent normal.

Februar: Overvejende Vinde omkring Øst og Sydøst med koldt Vejr hele Maaneden; Middeltemperaturen blev ca. 6° under Normalen. Nedbøren var meget lille; Solskinstimernes Antal var henved det dobbelte af Normalen.

Marts: Vinde omkring Sydvest, Vest og Nordvest var de hyppigste. Temperaturen var i Maanedens Begyndelse oftest under, i Slutningen oftest over det normale. Nattefrost forekom i næsten hvert Døgn i Maanedens første to Tredjedele. Lille Nedbør. Solskinnet omtrent normalt.

April: Temmelig skiftende Vindretninger med Temperatur under det normale paa enkelte Døgn nær; Middeltemperaturen for Maaneden ca. $2^1/_2{}^0$ under Normalen. Nattefrost forekom spredt i hele Maanedens Løb. Ret rigelig Nedbør i Begyndelsen og Slutningen af Maaneden og noget mere end normal Varighed af Solskin.

Maj: Skiftende Vindretninger, Temperaturen oftest lidt over det normale; Middeltemperaturen ca. 1^0 over Normalen. Nedbøren lille; den faldt paa spredte Dage i hele Maanedens Løb. Solskinstimernes Antal normalt.

Juni: Overvejende Vinde omkring Vest, oftest med Temperatur under det normale. Middeltemperaturen ca. $2^1/_2{}^0$ under Normalen. Nedbøren var stor; den faldt navnlig i Maanedens Begyndelse og Slutning. Solskinnets Varighed var lidt under det normale.

Juli: Overvejende Vinde omkring Vest, oftest med Temperatur under det normale; Middeltemperaturen 1^0 under Normalen. Nedbøren temmelig lille; lidt under normal Varighed af Solskinnet.

August: Vinden blæste hyppigst fra Retninger fra Sydøst over Syd til Nordvest. Temperaturen var oftest i Nærheden af det normale, Nedbøren var noget under og Solskinnet en Del over Normalen.

September: Vinden blæste overvejende fra Retninger fra Sydøst over Syd til Nordvest; Temperaturen var snart over, snart under det normale; Middeltemperaturen blev $1^1/_2{}^0$ højere end Normalen. Nedbøren var forholdsvis lille; den faldt væsentlig paa Dagene d. 19.—22. Solskinstimernes Antal var ca. 30% større end normalt.

Oktober: Overvejende Vinde omkring Syd og Vest med over normal Temperatur det meste af Maaneden; Middeltemperaturen blev ca. $1^1/_2{}^0$ højere end normalt. Nedbøren var stor og faldt paa mange Dage fordelte over hele Maaneden. Solskinstimernes Antal var lidt under det normale.

November: Vinde overvejende omkring Syd og Sydvest med over normal Temperatur i næsten hele Maaneden; Middeltemperaturen ca. $1{,}5^0$ over Normalen. Lidt over normal Nedbør, fordelt paa mange Dage, jævnt spredte over hele Maaneden. Noget mere end det normale Antal Solskinstimer.

December: Vinde omkring Syd og Sydvest med mildt Vejr i hele Maaneden; Middeltemperaturen ca. 3^0 højere end normalt; stor Nedbør, som faldt i Maanedens første Halvdel og paa de sidste 6 Dage. Solskinnets Varighed omtrent normal.

København.

Ville de Copenhague.

Kvarterernes Beliggenhed. — Situation des Quartiers.

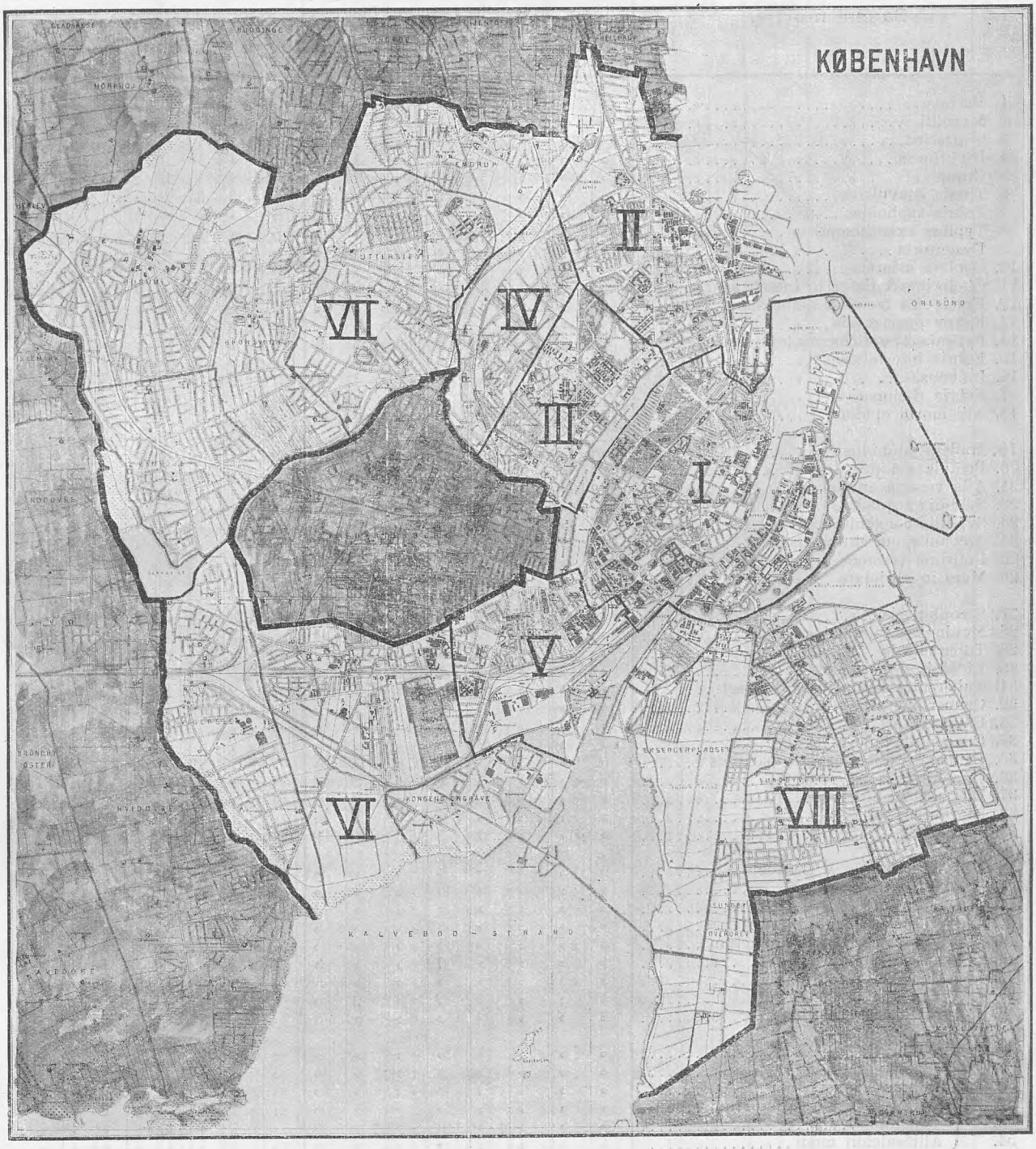

I. Byen.
II. Østerbro.
III. Indre Nørrebro.
IV. Ydre Nørrebro.
V. Vesterbro.
VI. Valby.
VII. Brønshøj.
VIII. Sundby.

Tab. 1

Københavns Mortalitets-Tabel for 1929.

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
1. Variolæ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2. Morbilli	»	»	»	»	1	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»
3. Scarlatina	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
4. Diphtheria	»	»	»	»	1	»	1	»	3	»	1	1	5	3	3	2
5. Croup	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	1	2	»	»	»
6. Tussis convulsiva	»	»	»	»	5	2	5	2	5	3	3	2	»	1	»	»
7. Febris typhoidea	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
8. Typhus exanthematicus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
9. Dysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
10. Cholera asiatica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
11. Cholerine & Catarrh. intest. acut.	3	2	11	6	15	18	29	26	3	2	»	»	1	»	»	»
12. Erysipelas faciei & ambulans	»	»	»	»	»	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»
13. Febris puerperalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
14. Pyæmia & Septichæmia (extra puerperium)	2	1	»	»	3	1	5	2	»	1	»	»	»	»	1	»
15. Febris intermittens	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
16. Influenza	1	»	»	»	3	5	4	5	1	2	1	1	»	»	»	»
17. Febris rheumatica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
18. Alii morbi epidemici	1	»	»	»	3	4	4	4	2	2	3	»	»	»	»	»
19. Malleus humidus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
20. Pustula maligna	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
21. Alia venena animalia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
22. Syphilis acquisita	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
23. Syphilis congenita	2	»	2	1	1	1	5	2	»	»	»	»	»	»	»	»
24. Alcoholismus chronicus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
25. Delirium tremens	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
26. Mors in ebrietate	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
27. Scrophulosis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
28. Meningitis tuberculosa	»	»	»	»	5	1	5	1	5	3	1	2	3	2	2	6
29. Tuberculosis	»	»	»	»	»	1	»	1	»	3	»	2	»	»	1	»
30. Phthisis pulmonum	»	»	»	1	2	2	2	3	3	5	1	»	1	»	»	»
31. Tuberculosis in aliis corp. part.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	1	»	»	»
32. Cancer ventriculi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
33. Cancer uteri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
34. Cancer mammæ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
35. Cancer in aliis corporis partibus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
36. Rhachitis	»	»	»	»	8	4	8	4	1	»	»	1	»	»	»	»
37. Diabetes mellitus	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
38. Scorbutus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
39. Anæmia	»	»	»	1	1	1	1	2	»	1	»	»	»	1	»	»
40. Casus mortiferi: Præcipitatio & Contusio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	1	»	»
41. Casus mortiferi: Submersio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
42. Casus mortiferi: Suffocatio	»	»	»	»	»	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»
43. Casus mortiferi: Vulnus sclopetarium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
44. Casus mortiferi: Vulnus incisum & punctum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
45. Casus mortiferi: Ambustio	»	»	»	»	1	»	1	»	4	1	»	»	»	»	1	»
46. Casus mortiferi: Congelatio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
47. Casus mortiferi: Veneficium	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
48. Casus mortiferi: Alii casus mortiferi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»
49. Suicidium: Submersio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
50. Suicidium: Strangulatio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
51. Suicidium: Vulnus sclopetarium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
52. Suicidium: Vulnus incisum & punctum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
53. Suicidium: Venenum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
54. Suicidium: Alii suicidii modi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
55. Homicidium	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
56. Cyanosis	1	2	»	»	»	»	1	2	»	»	»	»	»	»	»	»
57. Debilitas congenita	122	83	5	4	4	2	131	89	»	»	»	»	»	»	»	»
58. Spina bifida	4	2	1	1	»	2	5	5	»	»	»	»	»	»	»	»
59. Atelectasis pulmonum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
60. Alia vitia innata	13	11	5	3	8	7	26	21	»	1	»	»	»	»	»	»

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3	2
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	3
11	8	2	6	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	27	20	47	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	1	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	13	8	21	6
»	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	5	7	7
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10
»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	36	30	66	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	2	1	1	1	»	»	»	»	»	»	5	4	9	12
»	»	»	»	»	1	»	2	»	8	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	12	12	13
1	1	»	»	»	»	1	2	1	»	»	4	2	1	3	1	»	5	1	1	»	»	»	»	15	18	33	14
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	15
»	1	»	2	1	»	1	1	6	10	11	5	14	11	6	16	19	29	15	36	14	17	»	»	93	136	229	16
1	»	»	»	1	2	1	»	1	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	3	8	17
1	1	»	1	2	2	»	»	4	»	1	1	3	5	1	3	»	3	»	1	»	»	»	»	21	23	44	18
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	19
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	20
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	21
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	2	3	5	22
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	2	7	23
»	»	»	»	»	»	1	2	4	1	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	3	10	24
»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»	5	25
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3	26
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	27
»	6	2	3	1	1	2	2	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	22	27	49	28
3	»	»	»	»	3	»	1	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	13	17	29
1	»	1	3	17	32	28	43	49	81	46	36	35	19	13	8	10	11	5	9	»	1	»	»	212	251	463	30
4	»	»	»	1	»	2	2	1	»	»	1	»	1	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	11	8	19	31
»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	2	3	13	10	38	21	48	49	32	26	2	3	»	»	136	114	250	32
»	»	»	»	»	»	»	»	»	13	»	20	»	27	»	28	»	20	»	5	»	»	»	»	»	113	113	33
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	9	»	17	»	21	»	23	»	7	»	3	»	»	»	82	82	34
»	1	»	»	»	1	3	»	6	7	21	15	44	37	75	52	98	72	29	62	2	4	»	»	278	251	529	35
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	5	14	36
»	»	»	1	»	»	1	1	»	4	1	»	4	7	13	11	8	19	7	7	»	1	»	»	35	51	86	37
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	38
»	1	2	3	2	1	»	»	1	1	3	5	5	1	6	6	4	9	1	4	»	1	»	»	25	36	61	39
2	»	»	»	»	»	2	2	4	»	4	1	1	»	2	»	1	2	1	»	»	»	»	»	20	7	27	40
»	»	2	»	1	»	2	»	5	»	2	»	2	»	2	»	»	1	»	»	»	»	»	»	16	1	17	41
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	1	5	42
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	43
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	44
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	10	2	12	45
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	46
»	»	»	»	1	1	1	»	1	2	»	1	»	1	1	3	4	2	1	»	1	»	»	12	10	22	47
2	1	»	2	4	»	1	2	7	»	8	3	7	4	7	2	2	8	3	3	2	»	»	»	46	25	71	48
»	»	»	»	1	1	»	»	»	1	2	»	4	2	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	11	4	15	49
»	»	»	»	»	1	2	»	6	1	10	1	10	»	5	»	8	1	4	1	1	»	»	»	46	5	51	50
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	4	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	7	»	7	51
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	52
»	»	»	»	1	1	2	4	12	8	14	7	12	5	11	2	3	1	»	1	»	»	»	»	55	29	84	53
»	»	»	»	»	2	»	1	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	6	6	54
1	1	1	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	6	55
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3	56
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	131	89	220	57
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	5	10	58
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	59
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	26	23	49	60

Københavns Mortalitets-Tabel for 1929. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar: i 1ste Maaned M.	i 1ste Maaned K.	i 2den-3die Maaned M.	i 2den-3die Maaned K.	i 4de-12te Maaned M.	i 4de-12te Maaned K.	Tilsammen i 1ste Aar M.	Tilsammen i 1ste Aar K.	I 2det Aar M.	I 2det Aar K.	I 3die Aar M.	I 3die Aar K.	I 4de Aar M.	I 4de Aar K.	I 5te Aar M.	I 5te Aar K.
61. Encephalitis & Meningitis cerebral.	»	1	»	»	3	3	3	4	2	»	2	1	2	1	»	»
62. Apoplexia cerebri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
63. Morbi cerebri chronici	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
64. Morbus mentalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
65. Tetanus	»	2	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»
66. Trismus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
67. Epilepsia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
68. Ecclampsia	4	»	1	»	3	1	8	1	»	1	»	»	»	»	»	»
69. Myelitis & Meningitis spinalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
70. Ataxia sive Tabes dorsalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
71. Alii medullæ spinal. morbi chron.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
72. Laryngitis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
73. Morbi laryngis chronici	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
74. Pneumonia crouposa	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	1	»
75. Pleuritis, Empyema	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	1
76. Bronchitis acuta simplex	»	»	1	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
77. Bronchitis cap. & Pneum. catar.	4	5	8	5	38	40	50	50	12	11	5	1	»	1	1	»
78. Bronchitis chr. & Bronchiectasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
79. Emphysema pulmonum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
80. Alii pulmonum morbi chronici	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
81. Peri- & Endocarditis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
82. Morbus cordis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
83. Aneurysma Aortæ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
84. Phlebitis (extra puerperium)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
85. Ulcus perforans ventriculi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
86. Peritonitis (extra puerperium)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
87. Enteritis, Colitis, Typhlitis	»	»	»	»	2	2	2	2	»	»	1	»	»	»	»	1
88. Ileus	»	»	»	»	5	1	5	1	1	1	»	»	»	»	»	»
89. Hernia incarcerata	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»
90. Cirrhosis hepatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
91. Echinococcus hepatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
92 Cholelithiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
93. Nephritis acuta & chronica	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
94. Lithiasis renalis & vesicalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
95. Cystitis	»	»	»	»	2	1	2	1	1	»	»	»	»	»	»	»
96. Strictura urethræ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
97. Hypertrophia prostatæ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
98. Tumor ovarii, Hydrops ovarii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
99. Alii morbi abdominales chronici	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
100. Hydrops ex ignota causa ortus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
101. Alii morbi organorum interiorum	»	»	»	»	1	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»
102. Phlegmone, Abscessus	2	»	»	1	4	»	6	1	1	1	1	»	»	»	»	»
103. Caries & necrosis ossium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
104. Arthroitis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
105. Fractura colli femoris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
106. Gangræna	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
107. Carbunculus & Furuncul. malig.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
108. Alii externarum partium morbi	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
109. Marasmus senilis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
110. Atrophia infantilis	»	»	2	3	2	»	4	3	»	»	»	»	»	»	»	»
111. In partu aut brevi post eand mortuæ *)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
112. Mors repentina sine nota causa	1	1	»	1	4	3	5	5	»	1	»	»	»	»	»	»
113. Caus. mort. vel male vel non indicat.	2	4	3	3	4	1	9	8	1	2	»	»	1	»	»	1
Omnes mortis causæ	162	115	39	30	137	106	338	251	53	43	24	15	21	10	11	12

*) Febr. puerp. excl.

Deraf døde uden Lægebehandling (Mors medico non vocato obveniens)
Mdk. 102. Kvk. 111. Tilsammen 213.

5—10 Aar M.	5—10 Aar K.	10—15 Aar M.	10—15 Aar K.	15—20 Aar M.	15—20 Aar K.	20—25 Aar M.	20—25 Aar K.	25—35 Aar M.	25—35 Aar K.	35—45 Aar M.	35—45 Aar K.	45—55 Aar M.	45—55 Aar K.	55—65 Aar M.	55—65 Aar K.	65—75 Aar M.	65—75 Aar K.	75—85 Aar M.	75—85 Aar K.	85 Aar og derover M.	85 Aar og derover K.	Af ubekendt Alder M.	Af ubekendt Alder K.	Tilsammen af alle Aldere M.	Tilsammen af alle Aldere K.	Tilsammen af alle Aldere Begge Køn	Dødsaarsag Nr.
1	»	2	»	2	1	»	1	»	»	1	2	2	2	2	»	»	1	»	»	»	»	»	»	19	13	32	**61**
»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	7	2	12	20	35	53	49	91	30	66	5	18	»	»	138	253	391	62
»	1	1	»	1	»	3	»	3	3	2	5	8	10	23	21	44	52	16	48	7	6	»	»	109	146	255	63
»	»	»	»	»	»	1	»	3	9	6	6	9	11	2	8	7	2	»	4	1	»	»	»	29	40	69	64
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3	65
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	66
3	1	1	»	1	»	1	»	1	1	2	»	2	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	11	4	15	67
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	3	12	68
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	69
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	1	4	70
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	»	1	1	»	2	»	»	»	»	3	4	7	71
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	**72**
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	73
»	»	1	1	4	»	2	»	11	9	16	11	18	13	22	16	12	13	1	8	»	1	»	»	90	72	162	74
1	»	»	»	»	»	2	2	1	1	6	2	3	3	1	3	7	1	1	»	»	»	»	»	24	13	37	75
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	1	»	2	5	7	8	4	4	»	»	17	18	35	76
»	2	1	»	»	1	»	»	1	3	5	4	13	6	21	16	60	95	68	122	16	43	»	»	253	355	608	77
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	3	2	5	13	11	11	24	4	7	»	»	34	50	84	78
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	4	4	1	1	»	»	»	»	»	7	5	12	79
»	»	»	»	»	»	»	2	1	2	1	2	3	3	7	1	5	6	1	2	»	»	»	»	18	18	36	80
»	»	1	1	»	»	»	2	4	1	3	»	»	3	3	»	1	»	»	»	»	»	»	»	11	8	19	81
»	»	1	1	5	1	»	1	14	12	21	21	54	45	89	91	122	172	67	131	10	24	»	»	383	499	882	82
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	2	1	1	3	1	1	»	»	»	»	»	7	5	12	83
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	»	3	2	9	2	5	»	1	»	»	»	»	5	23	28	84
»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	4	1	7	3	5	3	2	3	1	»	»	»	»	»	21	11	32	**85**
»	1	»	»	»	»	»	1	1	2	1	3	1	4	2	4	3	3	»	»	»	1	»	»	8	20	28	86
1	3	»	1	2	1	1	3	6	3	3	4	8	6	4	7	2	7	3	5	»	»	»	»	33	43	76	87
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	4	3	»	2	5	3	1	»	»	»	»	15	14	29	88
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	4	3	2	1	4	8	2	1	»	»	»	»	15	14	29	89
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	1	8	2	5	»	3	»	»	»	»	»	»	»	19	3	22	90
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	91
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	3	4	1	7	4	13	3	2	»	1	»	»	11	29	40	92
1	1	2	1	»	5	»	1	6	4	10	7	19	14	20	17	17	18	9	8	»	»	»	»	85	76	161	93
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	3	2	»	1	»	2	»	2	»	»	»	»	»	9	3	12	94
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	2	1	2	4	7	3	1	1	»	»	15	12	27	95
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	3	»	3	96
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	»	22	»	26	»	2	»	»	»	60	»	60	97
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	7	98
»	»	»	»	1	»	»	1	1	1	6	15	10	8	5	5	5	19	5	8	»	»	»	»	33	57	90	99
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	100
»	»	1	1	1	1	»	1	1	2	4	4	7	3	6	8	8	6	4	6	2	2	»	»	35	35	70	101
2	1	1	»	2	4	2	»	3	6	4	»	2	2	2	3	2	1	1	1	»	»	»	»	29	20	49	**102**
»	1	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	2	5	103
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	104
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	2	1	5	2	8	»	1	»	»	4	16	20	105
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	3	1	6	2	7	9	1	3	»	»	18	16	34	106
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	107
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	1	2	1	3	1	»	»	1	»	»	4	8	12	108
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	30	58	106	161	36	114	»	»	174	334	508	**109**
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	3	7	110
»	»	»	»	»	1	»	1	»	14	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	19	19	111
»	»	»	1	»	1	»	1	»	1	»	6	2	15	4	25	9	18	16	11	12	1	1	»	82	52	134	112
»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	3	1	8	3	5	5	5	14	2	3	1	1	»	»	36	40	76	113
37	34	26	29	51	65	67	85	166	227	261	230	399	344	515	481	684	906	501	809	112	260	»	»	3266	3801	7067	

Desuden dødfødte (Præterea exanimis natus)
Mdk. 130. Kvk. 121. Tilsammen 251.

Tab. 2. Udtog af Københavns

Mortalitetstabel for 1929.

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Ialt
1. Variolæ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2. Dysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
3. Febris typhoidea	»	»	1	1	1	1	1	»	»	1	1	»	7
4. Diphtheria	9	3	4	2	3	3	1	1	3	8	3	7	47
5 Croup	1	»	»	»	»	1	1	»	»	»	2	»	5
6. Scarlatina	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2
7. Morbilli	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	3
8. Tussis convulsiva	6	3	1	»	1	2	»	»	»	1	4	3	21
9. Febris puerperalis	»	3	»	»	1	»	1	1	2	2	1	1	12
10. Erysipelas	»	1	»	2	»	2	»	1	»	»	»	3	9
11. Febris rheumatica	»	»	1	»	1	2	»	»	1	»	2	1	8
12. Pneumonia crouposa	18	13	25	12	26	12	9	3	7	8	12	17	162
13. Bronchopneum. & Bronchit. capill.	98	100	65	53	48	38	25	29	27	36	42	47	608
14. Cholerine & Catarrh. intestinalis acut.	7	2	8	5	8	3	6	4	5	2	6	10	66
15. Alii morbi epidemici	91	123	33	14	18	4	11	10	4	13	12	9	342
[Meningitis cerebro-spinalis	3	»	2	1	1	1	1	1	»	3	1	1	15
16. Tuberculosis	44	39	72	49	49	49	34	50	33	52	23	54	548
17. Cancer	90	66	76	64	94	85	80	90	87	85	88	69	974
18. Syphilis	4	»	1	1	1	1	»	»	1	1	1	1	12
19. Alcoholismus	1	»	2	2	1	1	4	1	»	2	2	2	18
20. Alii morbi constitution.	17	13	15	16	16	10	11	11	12	12	15	13	161
21. Ecclampsia	1	3	3	1	»	»	»	»	2	1	1	»	12
22. Apoplexia cerebri	41	36	37	33	41	30	38	23	25	27	33	27	391
23. Alii morbi cerebri & med. spinal.	40	30	42	44	32	33	29	21	18	36	34	28	387
24. Mb. cordis	84	81	92	80	78	79	84	71	56	74	72	90	941
25. Pleuritis	6	2	4	6	1	4	2	2	»	2	5	3	37
26. Alii morbi pectoris	15	13	12	7	14	11	14	11	8	12	12	5	134
27. Peritonitis (puerperal. excl.)	4	3	2	2	4	»	2	5	»	2	1	3	28
28. Nephritis acuta & chron.	13	17	17	14	14	13	13	10	16	9	11	14	161
29. Alii morbi abdominis	37	40	34	38	35	38	37	32	32	28	38	38	427
30. Morbi externar. part.	7	7	14	12	12	11	13	6	14	7	10	11	124
31. Suicidium	10	6	20	7	17	20	16	11	17	13	13	13	163
32. Alii casus mortiferi	8	10	9	12	14	17	21	21	14	10	12	13	161
33. Vitia innata	24	30	31	25	34	13	25	19	16	23	17	25	282
34. Atrophia infantilis	1	1	1	»	1	»	»	»	2	»	»	1	7
35. Marasmus senilis	74	63	46	44	47	33	30	34	28	30	47	32	508
36. Causa mort. non indic.	34	25	37	24	23	29	22	12	17	26	27	23	299
Summa	786	734	706	570	635	546	530	479	447	523	548	563	7067

Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Uden Bolig	Havn og Red	Udenbys	
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII				
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2
2	1	2	»	»	1	»	1	»	»	»	3
9	5	2	8	7	6	5	5	»	»	»	4
3	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	5
»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	6
»	»	2	1	»	»	»	»	»	»	»	7
3	1	2	4	4	1	4	2	»	»	»	8
2	2	1	3	2	»	»	2	»	»	»	9
1	3	1	1	2	»	»	1	»	»	»	10
3	»	2	»	1	»	1	1	»	»	»	11
37	16	26	15	20	13	8	24	3	»	»	12
104	52	244	41	61	15	32	55	4	»	»	13
15	8	6	4	5	5	6	17	»	»	»	14
75	40	77	17	59	13	15	42	2	1	1	15
»	2	4	1	5	1	2	»	»	»	»]	
96	61	89	64	89	34	44	62	8	1	»	16
221	117	207	77	143	36	56	116	1	»	»	17
1	3	3	2	1	1	»	1	»	»	»	18
5	»	2	2	1	»	2	3	3	»	»	19
35	25	28	13	19	5	13	22	»	»	1	20
»	»	2	»	5	»	2	3	»	»	»	21
109	45	85	26	47	17	24	36	»	»	2	22
82	49	93	31	41	18	27	40	6	»	»	23
224	113	211	78	128	43	67	75	1	»	1	24
6	5	6	5	8	1	1	5	»	»	»	25
25	14	34	11	24	3	6	17	»	»	»	26
3	1	5	4	4	3	3	5	»	»	»	27
30	27	33	19	23	6	9	13	1	»	»	28
98	55	82	28	66	22	34	38	3	1	»	29
21	21	28	6	19	10	5	14	»	»	»	30
35	22	27	14	23	10	9	17	5	1	»	31
34	22	12	16	24	8	17	20	5	»	3	32
37	25	86	25	25	15	38	30	1	»	»	33
3	»	1	»	1	»	1	1	»	»	»	34
102	55	184	29	58	23	26	29	1	»	1	35
56	33	68	32	34	15	26	29	5	»	1	36
1477	821	1653	578	944	324	481	726	49	4	10	

Tab. 3. Oversigt over Dødsfaldenes Fordeling efter Alder, Køn og Maaneder i Aaret 1929.

	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar		5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere		Ialt
	i 1ste Maaned		i 2.—3. Maaned		i 4.—12. Maaned		Ialt i 1ste Aar																																		Begge Køn
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
Januar .	16	9	5	2	20	15	41	26	11	9	4	»	1	1	2	4	3	2	2	2	4	4	8	5	8	26	24	19	41	31	49	54	79	96	65	104	18	43	»	»	360	426	786
Februar	23	7	2	2	16	6	41	15	8	5	1	2	»	»	2	»	5	3	1	2	2	4	5	7	12	21	31	16	29	40	52	40	53	99	62	110	21	45	»	»	325	409	734
Marts ..	17	11	4	4	18	16	39	31	3	8	2	1	1	1	2	3	4	4	4	4	5	8	4	13	27	21	27	24	43	37	54	49	58	93	48	59	9	20	»	»	330	376	706
April ...	16	11	4	1	14	7	34	19	6	2	3	1	2	2	»	»	»	3	3	4	3	11	5	5	17	18	26	17	32	22	46	29	52	66	29	82	13	18	»	»	271	299	570
Maj	16	15	7	2	13	14	36	31	5	1	3	3	1	1	»	»	1	3	»	»	3	6	5	7	12	20	30	27	36	31	51	46	59	71	46	67	7	26	»	»	295	340	635
Juni....	6	5	2	1	6	7	14	13	3	5	1	»	1	»	1	»	5	4	3	2	9	6	4	10	14	15	14	23	37	20	49	39	57	74	35	61	8	19	»	»	255	291	546
Juli	13	12	1	3	7	8	21	23	3	2	3	1	4	»	1	2	2	2	3	3	6	1	4	5	5	18	21	22	31	31	41	42	57	54	40	61	5	16	»	»	247	283	530
August .	7	8	4	3	3	2	14	13	3	3	1	3	2	»	»	»	4	2	1	»	4	3	4	6	16	23	16	13	27	27	38	42	55	59	34	52	5	9	»	»	224	255	479
Septbr. .	5	11	4	1	8	8	17	20	4	2	1	»	3	2	1	2	5	5	2	2	1	3	6	7	12	13	20	14	27	24	24	28	47	64	29	44	5	13	»	»	204	243	447
Oktober	16	9	2	1	7	3	25	13	»	2	2	1	1	»	»	1	4	3	»	7	3	5	8	6	13	22	15	15	31	22	37	34	70	70	35	57	6	15	»	»	250	273	523
Novbr...	11	6	2	6	10	10	23	22	2	3	2	2	1	1	1	»	1	1	3	»	»	6	5	6	15	12	18	20	27	37	39	44	50	80	37	60	5	25	»	»	229	319	548
Decbr...	16	11	2	4	15	10	33	25	5	1	1	1	4	2	1	»	3	2	4	3	11	8	9	8	14	17	20	21	38	22	35	34	47	80	41	52	10	11	»	»	276	287	563
Tils.	162	115	39	30	137	106	338	251	53	43	24	15	21	10	11	12	37	34	26	29	51	65	67	85	165	226	262	231	399	344	515	481	684	906	501	809	112	260	»	»	3266	3801	7067
	277		69		243		589		96		39		31		23		71		55		116		152		391		493		743		996		1590		1310		372		»		7067		
Af 1000 Døde	22.9	16.3	5.5	4.2	19.4	15.0	47.8	35.5	7.5	6.1	3.4	2.1	3.0	1.4	1.6	1.7	5.2	4.8	3.7	4.1	7.2	9.2	9.5	12.0	23.3	32.0	37.1	32.7	56.5	48.6	72.9	68.1	96.8	128.2	70.9	114.5	15.8	36.8	»	»	462.1	537.9	
	39.2		9.7		34.4		83.3		13.6		5.5		4.4		3.3		10.0		7.8		16.4		21.5		55.3		69.8		105.1		140.9		225.0		185.4		52.6		»		1000.0		

Tab. 4. Oversigt over Dødsfald og Dødfødsler i Aaret 1929.

København. Ville de Copenhague.	Beregnet Folkemængde Population calculée 1. Juli 1929	Dødsfald — Décès								Dødfødte Morts-nés	
		Dødsfald efter Alderen Décès par âge						Ialt Total	pr. 1000 Indb.	Ægtefødte Légitimes	Uægtefødte Illégitimes
		0—1	1—5	5—15	15—65	65 og derover	Af ubekendt Alder				
Hele Byen. Total	608,500	589	189	126	2891	3272	»	7067	116	189	62
1. Byen	117,400	88	29	17	567	776	»	1477	126	23	3
2. Østerbro	78,900	52	17	24	345	383	»	821	104	17	2
3. Indre Nørrebro	85,600	134	15	12	454	1038	»	1653	194	22	45
4. Ydre Nørrebro	58,700	53	26	16	279	204	»	578	99	29	5
5. Vesterbro	79,100	72	35	21	435	381	»	944	119	28	3
6. Valby	38,600	28	10	15	159	112	»	324	84	9	»
7. Brønshøj	60,300	74	26	13	228	140	»	481	80	25	»
8. Sundby	88,400	84	31	8	371	232	»	726	82	26	»
Uden Bolig	»	4	»	»	39	6	»	49		»	3
Havn og Red	1,500	»	»	»	4	»	»	4		»	»
Udenbys	»	»	»	»	10	»	»	10		10	1

Kvarter 1

omfatter den indre By med det gamle Voldterræn og Kastellet samt Christianshavn. Det begrænses af Frihavnsterrænet, Classensgade, Østersøgade, Nørresøgade, Gyldenløvesgade, St. Jørgens Sø, Gl. Kongevej, Trommesalen, Helgolandsgade, Kvægtorvsgade, Tietgensgade, Bernstorffsgade og Pladsen mellem Godsbanegaarden og Flæskehallen til Havnen samt Voldterrænet paa Amagersiden.

Kvarter 2

omfatter Frihavnsterrænet og Terrænet Nord og Øst for Classensgade, Østerbrogade, Øster Alle, Lyngbyvej til Emdrup Grænse, som danner Grænsen mod Nordøst til Stadens Grænse.

Kvarter 3

begrænses af Østersøgade, Nørresøgade, Gyldenløvesgade, Aaboulevarden, Jagtvejen, Øster Alle og Østerbrogade.

Kvarter 4

begrænses af Jagtvejen, Ladegaardsaaen, Lygteaaen, Lersøens Midterlinje til Lyngbyvej og Lyngbyvej.

Kvarter 5

begrænses af Pladsen mellem Godsbanegaarden og Flæskehallen, Bernstorffsgade, Tietgensgade, Kvægtorvsgade, Helgolandsgade, Trommesalen, Gl. Kongevej, Værnedamsvej, Frederiksberg Alle, Boyesgade, en lige Linje fra denne bag Vesterbrogade til Rahbeks Alle Nr. 23, hvorfra Grænsen gaar i lige Linje mod Syd til Stedet, hvor Tranehavevej støder til Enghavevej, Enghavevej og Vasbygade til Sydhavnen.

Kvarter 6

omfatter Terrænet Vest for Kvarter 5 (Valby og Vigerslev Sogne).

Kvarter 7

omfatter Terrænet Vest for Frederiksberg og Kvarter 4 (Brønshøj Sogn).

Kvarter 8

omfatter Terrænet Syd for Kvarter 1 (Sundby Sogn).

Tab. 5. Oversigt over de epidemiske Sygdomstilfælde, anmeldte af Læger

Cas de maladies épidémiques signalés par

København. Ville de Copenhague. ca. 608,500 Indbyggere.	Byen ca. 117,400 Indb.	Østerbro ca. 78,900 Indb.	Indre Nørrebro ca. 85,600 Indb.	Ydre Nørrebro ca. 58,700 Indb.	Vesterbro ca. 79,100 Indb.	Valby ca. 38,600 Indb.	Brønshøj ca. 60,300 Indb.	Sundby ca. 88,400 Indb.	Havnen og Reden ca. 1,500 Indb.	Deraf behandlede paa Hospital		
										Paa civile Hospitaler	Paa Militærhosp.	Tilsammen
Morbi epidemici.												
1. a. Febris typhoidea	5	3	1	1	2	3	1	»	4	17	»	17
b. Febris paratyphoidea	5	2	5	4	5	6	5	5	»	33	»	33
2. Meningitis cerebrospinalis epid.	»	6	3	»	2	2	5	1	»	18	1	19
3. Diphtheria (incl. Croup)	268	261	310	223	378	204	274	267	3	1755	59	1814
4. Scarlatina	55	38	44	50	25	16	46	79	»	248	5	253
5. Morbilli	86	69	245	81	44	48	30	346	»	86	2	88
6. Tussis convulsiva	144	129	107	66	154	79	127	150	»	167	»	167
7. Parotitis epidemica	648	642	811	458	547	269	327	841	»	147	194	341
8. Febris puerperalis	5	2	»	1	4	»	1	2	»	6	»	6
9. Tetanus & Trismus neonat.	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
10. Pemphigus neonat.	6	»	3	1	1	»	1	5	»	6	»	6
11. Pneumonia crouposa	74	50	63	33	44	35	24	54	2	149	3	152
12. Tracheo-Bronchitis	1080	797	1048	556	778	269	128	953	3	145	27	172
13. Bronchopneumonia & Bronchitis capill.	317	210	221	116	399	94	149	237	2	666	10	676
14. Influenza	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1108	1011	2119
15. Angina tonsillaris	1728	2123	1736	1213	1650	737	871	1870	2	676	294	970
16. Cholerine & Catarrhus intest. acut.	452	312	394	193	320	174	134	442	1	169	»	169
17. Varicellæ	59	46	68	25	40	»	2	36	»	14	1	15
18. Rubeolæ	1	2	7	4	10	»	2	3	»	2	»	2
19. Icterus epidemica	42	23	38	15	36	16	19	26	1	17	»	17
20. Encephalitis epid.	3	1	»	»	1	»	3	2	»	10	»	10
21. Poliomyelitis ant. ac.	1	4	4	3	6	3	9	8	»	35	»	35
22. Singultus epidemica	19	7	17	8	6	8	13	9	»	5	2	7
23. Febris undulans*)	5	10	5	3	4	3	4	4	»	6	1	7
Sum...	5003	4738	5130	3054	4456	1966	2176	5340	18	5485	1610	7095
Alii morbi.												
24. Gonorrhoea										474	168	642
25. Ulcus venereum										12	4	16
26. Syphilis acquisita										172	26	198
27. Syphilis congenita										15	2	17
28. Scabies										59	84	143
29. Delirium tremens										12	»	12
										6229	1894	8123

*) Anmeldte af Seruminstitutet.

i Aaret 1929, fordelte efter Alder, Køn, Maaneder og Lokaliteter.

les médecins (déclaration obligatoire).

Fra 0—1 Aar	Fra 1—5 Aar	Fra 5—15 Aar	Fra 15—65 Aar		65 Aar og derover		Ialt. Total	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	
			Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder														
»	»	2	10	7	»	1	20	»	»	1	1	1	2	4	1	4	2	2	2	1 a
»	7	12	6	10	1	1	37	1	»	»	14	6	4	4	2	2	»	1	3	b
3	9	1	6	»	»	»	19	3	1	2	4	1	2	2	2	»	»	1	1	2
48	559	1223	93	264	»	1	2188	342	180	183	141	135	154	76	87	178	241	207	264	3
6	120	202	10	15	»	»	353	29	19	23	16	23	19	17	24	59	42	50	32	4
20	410	502	4	13	»	»	949	15	11	24	10	15	17	24	28	46	111	282	366	5
119	505	304	11	17	»	»	956	105	86	70	59	33	37	28	58	61	122	130	167	6
3	588	3013	485	444	4	6	4543	613	777	829	959	718	304	83	29	55	63	54	59	7
»	»	»	»	15	»	»	15	»	3	»	»	2	»	2	»	»	1	6	1	8
2	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	9
17	»	»	»	»	»	»	17	1	1	1	2	4	»	2	1	»	4	1	»	10
3	15	60	177	94	14	16	379	40	42	32	38	38	27	29	19	16	35	27	36	11
324	995	1137	1018	1486	233	419	5612	933	619	472	488	356	238	172	184	275	553	699	623	12
161	346	238	296	374	116	214	1745	316	190	142	148	145	81	66	44	67	133	206	207	13
447	3918	9450	13793	16808	665	1039	46120	26795	10901	2750	1320	753	302	175	223	355	681	978	887	14
144	1697	4676	2279	3076	25	33	11930	989	696	861	917	886	736	544	859	1346	1455	1500	1141	15
320	553	371	464	555	56	103	2422	154	101	160	145	136	210	152	329	355	257	232	191	16
6	66	192	7	5	»	»	276	26	18	17	39	22	13	4	4	12	27	34	60	17
3	8	16	1	1	»	»	29	1	4	2	2	»	2	»	2	3	9	2	2	18
»	7	48	95	61	2	3	216	18	14	19	5	9	14	15	17	27	30	26	22	19
»	»	»	4	5	1	»	10	»	»	3	2	1	»	»	2	»	1	»	1	20
1	13	15	5	4	»	»	38	»	»	»	»	»	»	»	6	14	13	4	1	21
»	2	2	62	7	14	»	87	1	52	24	2	1	2	»	1	1	1	1	1	22
»	»	2	24	12	»	»	38	4	2	6	1	2	3	3	1	7	6	2	1	23
1627	9818	21466	18850	23273	1131	1836	78001	30386	13717	5621	4313	3288	2167	1402	1923	2883	3787	4445	4069	
9	16	22	4179	1356	39	8	5629	442	450	409	374	485	400	475	604	523	555	491	421	24
»	»	»	71	12	»	»	83	5	2	2	11	7	5	9	21	6	10	2	3	25
»	1	3	524	340	6	»	874	62	64	92	58	60	66	86	80	85	90	70	61	26
23	2	5	2	3	»	1	36	3	4	4	1	1	2	5	»	4	5	7	»	27
19	68	128	2029	1788	4	3	4039	420	347	350	305	262	264	286	287	359	416	421	322	28
»	»	»	25	1	1	»	27	»	5	1	1	1	3	2	3	4	4	»	3	29
1678	9905	21624	25680	26773	1181	1848	88689	31318	14589	6479	5063	4104	2907	2265	2918	3864	4867	5436	4879	

RAADHUS-
BIBLIOTHEKET

AARSBERETNING

ANGAAENDE

SUNDHEDSTILSTANDEN I KØBENHAVN

FOR

1930

AF

J. P. CHROM
Stadslæge

RAADHUS-
BIBLIOTHEKET

KØBENHAVN
F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI
1931

INDHOLD

Indledning 1
A. Medicinalberetning for København for Aaret 1930 5
Befolkningsforhold 5
Ægteskaber 5
Fødsler 6
Dødsfald 8
Dødfødte 11
Sygdomsforhold 13
1) *Epidemiske Sygdomme* 13
Febris typhoidea 13
Febris paratyphoidea 13
Febris undulans 13
Meningitis cerebro-spinalis 14
Poliomyelitis anterior acuta 14
Encephalitis lethargica 14
Singultus epidemica 14
Paradysenteri 14
Psittacosis 14
Diphtheria 14
Scarlatina 15
Morbilli 16
Tussis convulsiva 16
Erysipelas 17
Parotitis 18
Febris puerperalis 18
Febris rheumatica 18
Pneumonia crouposa 19
Bronchopneumonia 20
Tracheo-bronchitis acuta 21
Angina tonsillaris 22
Icterus catarrhalis 22
Influenza 23
Catarrhus intestinalis acutus 23
2) *Tuberkulose* 24
3) *Kræft* 27
4) *Kønssygdomme* 28
5) *Andre Sygdomme* 29
Scabies 29
Alcoholismus 29
6) *Sygdomme i Garnisonen* 29

B. Offentlig Sundhedspleje 30
Børneforsorg 30
Sanitært Tilsyn med Boliger m. m. 33
Tilsyn med Næringsmidler 35
Tilsyn med smitsomme Sygdomme 36
Sundhedskommissionens Desinfektionsanstalt 40
Tilsyn med Forhandling af animalske Næringsmidler 42
A) Tilsyn med Forhandling af Mælk 42
B) Tilsyn med Kød, Kødvarer, Pølser m. m. 53
Boligtilsynet 55
Vandklosetter 61
Sundhedskommissionens Laboratorium 61
Karantænevæsen 67
Vaccination 68

Meteorologiske Forhold 69

Tabeller: 1. Dødsaarsager efter Aldersklasser. — 2. Dødsaarsager efter Maaneder og hygiejniske Kvarterer. — 3. Dødelighed efter Maaneder og Aldersklasser. — 4. Dødsfald og Dødfødsler efter hygiejniske Kvarterer. — 5. Anmeldte Sygdomstilfælde efter Alder, Køn, Maaneder og hygiejniske Kvarterer.

Sundhedsvæsenets Personale.

J. P. Chrom, Stadslæge.

Gustav Jørgensen, 1. Sanitetslæge.
Poul Heiberg, 2. Sanitetslæge, Vicestadslæge.
V. Nielsen, 3. Sanitetslæge.
Ahrend Larsen, 4. Sanitetslæge.
Elisabeth Johansen, Assistentlæge.
Laurids Christensen, Assistentlæge.
Kai Poulsen, Assistentlæge.
Søren Hansen, Chef for medicinalstatistisk Kontor.
Robert Nielsen, Assistentlæge.
H. Hansen, Overdyrlæge.
Kai V. Seidel, Dyrlæge.
Holger Schmidt, Chef for Boligtilsynet.
Søren Larsen, Ingeniør.

Den 1ste Marts 1930 fratraadte Dr. Blume efter at være fyldt 70 Aar i Februar Maaned. I hans Sted ansattes Dr. Ahrend Larsen som 4de Sanitetslæge. Dr. Blume havde været autoriseret til paa Stadslægens Vegne at foretage medicolegale Ligsyn udenfor de Staten eller Kommunen tilhørende Hospitaler. Ved kgl. Resolution af 23. December 1930 skete der en Ændring paa dette Omraade, idet det bestemtes, at de lovmæssige Ligsyn i København udenfor de Staten eller Kommunen tilhørende Sygehuse, fremtidig foretages ved Foranstaltning af Universitetets Retsmedicinske Institut.

Fra 1ste Maj 1930 ansattes Dr. Elisabeth Johansen som Sanitetslægeassistent i Stedet for Dr. Schoubye, og den 1ste Oktober s. A. ansattes Dr. Laurids Christensen som Sanitetslægeassistent i Stedet for Dr. Therp. Begge disse Stillinger er honorarlønnede, og Ansættelserne gælder kun for et Tidsrum af 3 Aar.

De epidemiske Sygdomme har ikke givet Anledning til særlige Foranstaltninger fra Stadslægens Side. (Se iøvrigt 4de Sanitetslæges Beretning.)

I Begyndelsen af Februar ankom et Skib, blandt hvis Mandskab der under Rejsen var udbrudt Psittacosis (Papegøjesyge). De syge indlagdes paa Hospitalet, enkelte af Mandskabet interneredes, og Resten underkastedes Eftersyn. En Læge, der havde haft med Undersøgelsen at gøre, blev smittet, ellers optraadte ingen Tilfælde udenfor Skibets Besætning.

I Slutningen af Aaret 1929 indtraf en Del Forgiftningstilfælde blandt Funktionærerne paa Kommunehospitalet. Tilfældene var karakteriserede ved afebrile Diarrhoer af forbigaaende Natur. De ledsagedes ikke af Komplikationer af nogen Art. De sædvanlige Undersøgelser, der blev iværksatte straks, afsluttedes først ind i Aaret 1930.

Efter det ved disse Undersøgelser og de foretagne Afhøringer fremkomne, kunde der næppe være Tvivl om, at Forgiftningerne hidrørte fra en Frokost, der bestod af kogt Oksetunge med stuvede Ærter og Gulerødder. Der var af denne Ret udleveret 175 Portioner til Piger og Portører og ca. 400 Portioner til andre Funktionærer. Frokosten var serveret Kl. 11—12, og Kl. ca. 22 indfandt Sygdomstilfældene sig med ret stærke Diarrhoer.

De paagældende Oksetunger var leverede fra Folkekøkkenerne, der ligesaa vel som Funktionærkøkkenet blev indgaaende inspiceret. Den Lage, hvori Tungerne havde været opbevarede paa Folkekøkkenerne undersøgtes bakteriologisk. Der fandtes ret talrige Bakterier bestaaende af Proteusbaciller, Colibaciller, Streptococcer, Staphylococcer, nogle ovoide Baciller, samt Høbaciller. Ved Inspektionen fandtes intet som helst at bemærke. Renlighedstilstanden var god, og de tilstede-

værende Varer var af udmærket Kvalitet. Den meget forskelligartede Bakterieflora, der fandtes i Lagen — og den samme fandtes i de Rester af kogt Tunge, der var levnet, dog med Undtagelse af de ovoide Baciller og Høbaciller — tydede da ogsaa afgjort paa, at der forelaa en tilfældig Infektion af Tungerne, saa meget mere som det ikke lykkedes at paavise pathogene Tarmbakterier. Heller ikke i Afføring fra de syge Funktionærer lykkedes det at paavise pathogene Tarmbakterier.

Hvor den tilfældige Infektion af disse Oksetunger er sket, lader sig ikke afgøre med Sikkerhed. Det kan være, at den er sket i Lagen. Denne kasseredes, og Lagebeholderen desinficeredes. Men Infektionen kan ogsaa være sket andetsteds, maaske i selve Funktionærkøkkenet. Bakterierne har haft udmærkede Udviklingsmuligheder ved Tilberedningen, idet denne var foregaaet paa følgende Maade: Tungerne kogtes, og efter at være blevet møre toges de op af Suppen og lagdes i koldt Vand. Suppen henstilledes til Afkøling. Derefter nedlagdes Tungerne atter i Suppen og henstod derpaa til næste Dag (altsaa meget nær et Døgn). Denne Fremgangsmaade, der anvendtes for at Tungerne ikke skulde smage »tørt«, er iøvrigt i Henhold til Bestemmelser, der af Stadslægen er foreskrevet Hospitalers Køkkenpersonale, ikke tilladt og blev paatalt.

Tøjrensningsmidlet »Asordin«, der er bestemt til at anvendes i »tætte« Anlæg, for at Personalet ikke skal udsættes for at indaande Dampene, har givet Anledning til et ret alvorligt Forgiftningstilfælde, hvis Symptomer dog ikke er nærmere kendt. Forgiftningen opstod hos en Arbejder, der var beskæftiget med at reparere Anlæget, hvorved han var saa uheldig at spilde en Del Asordin paa Gulvet og paa sit Tøj. Tiltrods for, at han saaledes var udsat for Dampe af Asordin, arbejdede han dog i længere Tid, 3—4 Timer. Han blev alvorlig syg i sit Hjem, og indlagdes straks paa Hospitalet. Ved foretagen Inspektion var der intet at bemærke, og ingen af de i Virksomheden beskæftigede Personer havde været syge.

Cyangas har, som i de foregaaende Aar, været anvendt til Udryddelse af Husbukke og andre Insekter, ialt 9 Gange. I en Gasovn, der er henstillet paa en indhegnet og aflaaset Plads, er der udført 10 Gasbehandlinger af Møbler. Der er intet Uheld sket ved disse Behandlinger.

Kvaksalverisager har der været meget faa af i 1930. Der indløb Anmeldelse om en Mand, der »kurerede for alle mulige Sygdomme«, og Anmelderen var selv blevet behandlet med en Udgift paa 92 Kr., men uden Resultat. Behandlingen bestod af Strygninger, og ved Politiundersøgelsen viste det sig, at Manden havde behandlet en Del Mennesker. Paa det Tidspunkt, Sagen rejstes, havde han 20 under Behandling, men han paastod, at han kun behandlede Folk, der havde været hos Læge og der faaet at vide, at de led af Gigt, Nervøsitet eller Asthma. Han fik en Bøde paa 40 Kr.

En Sag mod en Chiropraktiker maatte henlægges, da en Læge paatog sig Ansvaret for Behandlingen.

En averterende stillede Helbredelse og Forebyggelse af kroniske Sygdomme i Udsigt. Ved nærmere Undersøgelse viste det sig, at »Institutet« lededes af en Mand, der ikke havde nogen speciel Viden udover den, han havde forskaffet sig ved Læsning i Dagspresse og Ugeblade om Raakost, Bramsens Tyggemetode og »den moderne« Gersondiæt, men ikke desto mindre tilbød han et Kursus pr. Korrespondance om disse Emner. Kursus varede i 12 Uger og kostede 12 Kr. »Institutet« havde paa det Tidspunkt, da Undersøgelsen fandt Sted, endnu ingen reflekterende haft. Sagen henlagdes.

Der har i Aarets Løb været behandlet 10 Sager angaaende Tandteknikeres Virksomhed.

Ved Udgangen af 1930 var der i København 550 praktiserende Læger, 318 Tandlæger (heri indbefattet 18 ved de kommunale Skoletandkliniker ansatte Tandlæger, som ikke havde selvstændig Praksis) og 102 Jordemødre. Antallet af Apoteker i Drift var 56, hvoraf de 5 var Hospitalsapoteker. Det ved kgl. Resolution af 18. Juli 1929 oprettede Apotek paa Østerbro, blev den 8. Februar 1930 aabnet for Drift i Ejendommen Østerbrogade 140 under Navn af Østerfælled Apotek, hvorimod det ved kgl. Resolution af 7. November 1929 oprettede Apotek i Husum, ikke endnu ved Udgangen af 1930 var aabnet for Drift. Ved kgl. Resolution af 18. April 1930 blev der givet Bevilling til at oprette et Apotek i Borups Alle mellem Hillerødgade og Gyldenstensvej. Dette Apotek var ikke aabnet for Drift ved Aarets Udgang.

MEDICINALBERETNING FOR KØBENHAVN FOR AARET 1930

(Ved Chef for det medicinalstatistiske Kontor, *Søren Hansen.*)

Befolkningsforhold.

Ved Folketællingen 5. November 1930 havde Staden København ialt 617,069 Indbyggere mod 611,000 i 1929, 603,758 i 1928, 598,447 i 1927, 593,555 i 1926 og 587,150 i 1925. Tilvæksten i det sidst forløbne Aar har saaledes været lidt mindre end i det nærmest forudgaaende, da den var særlig stor. Fødselsoverskuddet har dog ikke været mindre, men Indvandringsoverskuddet var aftaget noget.

Befolkningens Fordeling paa Stadens hygiejniske Kvarterer og de Forskydninger, der er foregaaet siden Aarhundredskiftet, ses af nedenstaaende Oversigt, som viser kendelig Tilbagegang i den indre By med Christianshavn og Voldkvarteret, ingen Forandring i det indre Nørrebro og Fremgang i de øvrige Kvarterer, navnlig de ydre Distrikter Valby, Brønshøj og Sundby.

	Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Havn og Rhed	Hele Staden
1. Febr. 1901 . . .	152722	36251	83328	22182	65564	7484	9964	22491	589	400575
1. Febr. 1911 . . .	127785	61724	81111	42661	74681	13679	18214	41312	994	462161
1. Febr. 1921 . . .	128812	76083	89402	50407	84820	26507	32677	71267	1369	561344
5. Novbr. 1925 . .	122029	75763	88249	56130	80204	33464	49158	80665	1488	587150
5. Novbr. 1930 . .	116222	79059	83759	57204	78931	40911	68830	90462	1691	617069

Stadens statistiske Kontor beregner pr. 1. Juli 1930 et Middelfolketal for Aaret paa 615,700, der fordeler sig paa de hygiejniske Kvarterer som anført i Tabel 4 og Tabel 5.

Ægteskaber.

Der blev i Aaret 1930 indgaaet ialt 5969 Ægteskaber eller ca. 9,7 for hvert Tusinde Indbyggere, lidt flere end gennemsnitligt siden Aarhundredskiftet. Af samtlige Ægteskaber var 3254 eller henimod 55 pCt. borgerlige mod ca. 54 i 1929, 52 i 1928 og 45 i Femaaret 1923—27. I det forudgaaende Femaar 1918—22, umiddelbart før den nye Ægteskabslov traadte i Kraft, udgjorde det relative Antal af borgerlige Ægteskaber kun lidt over 15 pCt. af samtlige Ægteskaber.

Aarligt Gennemsnit	Ægteskaber			
	ialt	pr. 1000 Indb.	heraf borgerlige	pCt.
1903—1907	3626	8,5	591	16,4
1908—1912	4051	8,8	823	20,3
1913—1917	4261	8,4	832	19,5
1918—1922	6101	10,9	924	15,2
1923—1927	5585	9,5	2525	45,2
1928	5778	9,5	3006	52,0
1929	5694	9,4	3060	53,7
1930	5969	9,7	3254	54,5

Vielsernes Fordeling paa Aarets Maaneder ses af nedenstaaende Oversigt. De fleste faldt, som sædvanligt i de senere Aar, i Maj samt i Oktober, November og December, de færreste i Januar, Februar og Marts.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
1903—1907	180	205	262	341	402	272	265	246	246	273	390	353
1908—1912	197	232	282	363	455	284	291	279	260	396	436	389
1913—1917	229	263	314	394	559	340	315	313	295	443	518	440
1918—1922	329	394	470	468	566	446	459	422	461	523	540	580
1923—1927	292	384	456	468	537	468	457	417	419	497	538	568
1928	347	408	413	442	571	398	489	497	473	565	577	560
1929	323	326	382	439	546	505	508	492	413	549	560	576
1930	320	390	446	513	552	517	506	510	459	536	591	576

Fødsler.

Ifølge velvillig Meddelelse fra Statens statistiske Departement blev der i 1930 født 9512 levende Børn i København, deraf 2211 udenfor Ægteskab. Det samlede Antal udgjorde 15,4 pro mille af Stadens beregnede Folkemængde, ubetydeligt mere end i 1929, men iøvrigt mindre end i noget foregaaende Aar, hvorom Efterretninger haves. Den relative Fødselshyppighed er derved gaaet betydeligt ned under Halvdelen af, hvad den var i Femaaret 1882—86, da Nedgangen begyndte, og Fødselsoverskudet er gaaet ned til en Fjerdedel.

Aarligt Gennemsnit	Fødsler pro mille	Dødsfald pro mille	Fødselsoverskud pro mille
1882—1886	36,7	22,4	14,3
1887—1891	34,1	22,0	12,1
1892—1896	30,7	19,8	11,4
1897—1902	29,4	17,8	12,1
1903—1907	28,5	15,7	12,8
1908—1912	26,1	14,6	11,5
1913—1917	23,1	13,9	9,1
1918—1922	21,5	12,7	8,8
1923—1927	17,9	11,5	6,4
1928	16,2	11,6	4,6
1929	15,2	11,6	3,6
1930	15,4	11,5	3,9

Antallet af uægtefødte Børn udgjorde 23,2 pCt. af samtlige levendefødte eller omtrent det samme som i de to nærmest forudgaaende Aar og lidt mere end i Tiaaret 1918—27, men betydeligt mindre end i Femaaret 1913—17, da det relative Antal kulminerede med 27,6 pCt. efter en ret jævn Stigning gennem en længere Aarrække.

Aarligt Gennemsnit	Mandkøn			Kvindekøn			Begge Køn		
	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt
1903—1907	4583	1539	6122	4352	1436	5788	8935	2976	11911
1908—1912	4554	1644	6198	4332	1543	5876	8886	3187	12074
1913—1917	4321	1643	5965	4137	1574	5711	8459	3217	11676
1918—1922	4732	1499	6231	4486	1373	5859	9218	2871	12090
1923—1927	4166	1224	5390	3995	1165	5160	8161	2389	10550
1928	3869	1170	5039	3598	1105	4703	7467	2275	9742
1929	3538	1100	4638	3563	1056	4619	7101	2156	9257
1930	3803	1108	4911	3498	1103	4601	7301	2211	9512

Beregnet i Forhold til Antallet af Kvinder mellem 15 og 45 er Antallet af uægtefødte Børn fremdeles i Nedgang, selv om det langtfra er aftaget saa stærkt som Antallet af ægtefødte Børn.

Aarligt Gennemsnit	Af 1000 Kvinder mellem 15 og 45 Aar fødtes følgende Antal Børn			Af 1000 gifte Kvinder 15—45 Aar fødtes følgende Antal Børn	Af 1000 ugifte Kvinder 15—45 Aar fødtes følgende Antal Børn
	i Ægteskab	udenfor Ægteskab	tilsammen		
1882—1886	109	27	136	254	47
1887—1891	103	25	128	241	43
1892—1896	90	25	115	216	43
1897—1902	84	26	110	200	45
1903—1907	79	26	105	183	46
1908—1912	72	26	98	166	45
1913—1917	62	24	86	142	42
1918—1922	60	19	79	131	34
1923—1927	50	15	65	105	28
1928	45	14	59	94	26
1929	42	13	55	88	25
1930	43	13	56	90	25

Opgørelsen af Fødslernes Fordeling paa Aarets Maaneder maa bygges paa de til Stadslægekontoret ugentligt indkommende Beretninger fra Sognene og stemmer derfor ikke helt med den fra Statens statistiske Departement modtagne korrigerede Aarsopgørelse, hvis Resultater iøvrigt maa lægges til Grund for Fødselsstatistikken. I 1930 var Afvigelsen dog saa ringe — 26 —, at den er uden al Betydning.

Fødsler 1930	Mandkøn			Kvindekøn			Begge Køn		
	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt
Januar	316	102	418	274	193	377	590	205	795
Februar	302	84	386	271	92	363	573	176	749
Marts	325	94	419	332	99	431	657	193	850
April	334	97	431	301	113	414	635	210	845
Maj	314	105	419	314	107	421	628	212	840
Juni	325	87	412	268	92	360	593	179	772
Juli	312	95	407	317	81	398	629	176	805
August	331	98	429	293	101	394	624	199	823
September	329	89	418	274	94	368	603	183	786
Oktober	314	82	396	278	91	369	592	173	765
November	309	83	392	285	82	367	594	165	759
December	292	87	379	286	84	370	528	171	749

De fleste Børn fødtes i Marts, April og Maj, de færreste i Februar og December, og Fødslernes Fordeling paa Aarets Maaneder var i det Hele noget uregelmæssig, uden at der dog kan tillægges Afvigelserne fra det sædvanlige nogen større Betydning.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Mar.	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
1903—1907	1032	927	1044	1002	987	987	980	990	991	1003	956	985
1908—1912	1040	921	1087	1008	1023	979	1007	1009	965	971	945	991
1913—1917	990	934	1024	984	986	921	953	959	963	936	881	928
1918—1922	1028	983	1071	973	1005	918	964	955	947	966	948	988
1923—1927	901	857	956	913	943	904	890	867	840	837	806	851
1928	824	749	903	806	864	779	861	820	799	818	787	771
1929	842	768	795	789	785	806	801	756	744	724	674	835
1930	795	749	850	845	840	772	805	823	786	765	759	749

Dødsfald.

Der døde i Aaret 1930 ialt 7080 Personer i København, men heraf var 484 hjemmebørende i Provinserne, hvor der i Aarets Løb døde 515, der var hjemmehørende i København. Af Stadens samlede Befolkning døde der saaledes ialt 7111 eller 11,5 pro mille mod 11,6 i 1929 og 1928, 11,5 i 1927, 11,6 i 1926, 11,3 i 1925, 11,9 i 1924 og 11,3 i 1923. Den summariske Dødelighed har saaledes nu i en Aarrække været saa godt som ganske konstant, men der er Grund til at antage, at den atter vil stige, da det betydelige Fald i de forudgaaende Aar saa godt som udelukkende skyldes den aftagende Børnedødelighed, der har medført en tilsvarende Forøgelse af Folkemængden i de højere Aldersklasser.

I nedenstaaende Tabel er Dødeligheden i 1928, 1929 og 1930 og de fem nærmest forudgaaende Femaar beregnet i Forhold til 1000 levende af hvert Køn og hver Aldersklasse, hvorved dog maa bemærkes, at Middelfolketallene er rent kalkulatoriske:

Aarligt Gennemsnit	0-1 Aar		1-5 Aar		5-15 Aar		15-25 Aar		25-35 Aar		35-45 Aar		45-55 Aar		55-65 Aar		65-75 Aar		75-85 Aar		85 Aar og derover		Tilsammen af alle Aldre		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
1903–1907	201,1	151,0	13,9	13,4	2,4	2,4	4,3	3,4	6,0	4,3	11,6	7,2	19,4	10,8	35,5	19,9	67,5	44,9	145,6	113,7	273,3	247,5	17,7	14,0	15,7
1908—1912	162,8	129,8	12,3	11,4	2,5	2,7	4,1	3,1	6,4	4,7	10,6	6,8	19,5	11,0	34,7	19,1	65,2	44,4	131,7	106,4	263,0	228,2	16,4	13,2	14,6
1913—1917	140,9	109,2	10,4	9,0	2,3	2,3	4,1	3,4	5,7	4,3	10,1	6,5	17,7	11,2	32,5	20,4	65,8	46,7	138,7	120,5	290,8	285,6	15,1	12,9	13,5
1918—1922	97,4	71,2	8,6	7,3	2,2	2,3	5,5	4,3	7,1	6,1	7,6	6,5	12,8	10,1	26,9	19,4	55,3	43,4	132,2	119,8	255,4	240,3	13,3	12,3	12,8
1923—1927	99,1	67,5	7,4	6,3	1,6	1,3	2,9	2,8	3,6	3,2	6,3	5,1	11,2	8,9	25,8	18,2	56,7	43,9	135,5	111,2	269,3	241,8	11,9	11,2	11,5
1928	82,7	61,7	7,1	5,3	1,3	1,9	2,5	2,6	3,2	3,3	6,3	4,4	11,5	8,6	27,3	17,5	63,5	46,0	168,6	144,0	280,1	316,8	11,9	11,4	11,6
1929	73,2	53,3	5,6	4,2	1,4	1,4	2,4	2,6	3,2	3,7	6,3	4,7	12,6	9,2	26,2	17,7	60,3	49,7	152,1	124,5	301,8	270,6	11,7	11,6	11,6
1930	83,8	59,5	7,2	4,8	1,6	1,4	2,4	3,0	3,7	3,5	6,2	4,5	11,1	9,1	25,6	20,5	57,8	47,2	146,8	113,9	232,0	251,8	11,6	11,5	11,5

Der døde i 1930 lidt flere Børn under 1 Aar end i de nærmest forudgaaende Aar, men iøvrigt betydeligt færre end tidligere og mindre end Halvdelen af Antallet ved Begyndelsen af indeværende Aarhundrede. Nedgangen har været langt større for de uægtefødte Børns Vedkommende end for de ægtefødtes.

Aarligt Gennemsnit	Døde i første Leveaar					Af 100 levendefødte				
	Ialt	ægte	uægte	Drenge	Piger	Ialt	ægte	uægte	Drenge	Piger
1903—1907	1737	1148	589	988	749	14,3	12,5	20,0	15,9	12,7
1908—1912	1425	922	503	795	630	11,8	10,4	16,2	12,8	10,7
1913—1917	1167	759	408	669	498	10,0	8,8	12,7	11,2	8,7
1918—1922	935	666	269	548	387	7,7	7,2	9,4	8,9	6,6
1923—1927	749	558	191	442	307	7,1	6,4	8,0	8,2	5,9
1928	664	494	170	378	286	6,8	6,6	7,5	7,5	6,1
1929	589	454	134	338	251	6,4	6,4	6,2	7,3	5,4
1930	676	524	152	392	284	7,1	7,2	6,9	8,0	6,2

Til Oplysning om Børnedødelighedens Tilbagegang i København i de sidste 50 Aar tjener endvidere følgende Oversigt, hvor der er sondret mellem Dødeligheden i første Levemaaned og i de efterfølgende elleve Levemaaneder. Det ses heraf, at Dødeligheden i første Aar under et er gaaet ned til en Trediedel.

Døde af 100 levendefødte Børn.

	1878—1882	1883—1887	1888—1892	1893—1897	1898—1902	1903—1907	1908—1912	1913—1917	1918—1922	1923—1927	1928	1929	1930
1. Maaned	6,3	6,0	5,0	4,7	4,4	4,3	3,8	3,5	3,3	3,0	3,1	3,0	3,0
2.—11. Maaned	15,0	14,5	13,8	13,4	12,2	10,0	8.0	6,5	4,4	4,1	3,7	3,4	4,1
1. Aar	21.3	20,5	18,8	18,1	16,6	14,3	11,8	10,0	7,7	7,1	6,8	6,4	7,1

Af nedenstaaende Oversigt over Dødsaarsagerne i første Leveaar i de sidste tre Aar og fem forudgaaende Femaar vil det ses, at Tilbagegangen fortrinsvis skyldes Kolerinen, men den langt overvejende Del af denne betydelige Nedgang falder paa det første Leveaars elleve sidste Maaneder, medens Nedgangen i første Levemaaned har været langt mindre, fordi der fremdeles døer et forholdsvis stort Antal Børn kort efter Fødselen paa Grund af manglende Levedygtighed.

Aarligt Gennemsnit	Mæslinger	Skarlagensfeber	Difteritis	Kighoste	Kolerine	Syfilis	Stivkrampe	Tuberkulose	Bronch. Pneum. Infl.	Tarmsygdomme	Børnetæring	Medfødt Svaghed	Andre Dødsaarsager	Tilsammen
1903—1907	27	2	7	76	452	38	22	32	248	50	144	367	273	1737
1908—1912	17	4	6	69	338	38	18	24	218	34	81	336	241	1425
1913—1917	19	3	4	53	180	39	9	22	213	24	41	362	196	1167
1918—1922	10	1	5	30	81	24	12	17	226	10	22	348	150	935
1923—1927	16	»	3	30	64	13	5	16	163	11	12	310	106	749
1928	29	»	5	19	53	6	5	16	149	7	3	285	87	664
1929	1	1	1	7	55	7	2	12	111	11	7	280	94	589
1930	16	»	1	54	49	7	4	9	139	7	3	290	97	676

Fordelingen af Dødsfaldene i første Leveaar mellem Aarets Maaneder var i det væsentlige som i de nærmest foregaaende Aar. Sommerkolerinen, der tidligere gav de mange Dødsfald i August og September, spiller ikke mere nogen Rolle, medens derimod nu Forkølelsessygdommene gør sig forholdsvis stærkere gældende i den kolde Aarstid.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	137	129	154	158	158	134	140	193	168	133	114	120	1737
1908—1912	134	121	131	131	115	104	111	153	120	100	99	105	1425
1913—1917	103	104	133	141	113	85	75	95	82	76	80	80	1167
1918—1922	87	111	108	96	92	66	57	52	54	64	62	87	935
1923—1927	75	71	82	85	73	53	56	44	43	43	60	66	749
1928	98	50	60	93	64	46	37	29	45	47	39	56	664
1929	67	56	70	53	67	27	44	27	37	38	45	58	589
1930	59	71	66	91	54	80	46	40	33	39	45	52	676

Den efterfølgende summariske Oversigt viser Aarsagerne til de i 1930 indtrufne Dødsfald, beregnet pr. 100,000 Indbyggere og sammenholdt med de tilsvarende Tal for Tiaarene 1903—1912 og 1913—1922, for Femaaret 1923—1927 og for 1928 og 1929.

Døde pr. 100,000 Indbyggere aarligt Gennemsnit	1913—1922	1923—1927	1928	1929	1930
1. Variolæ	—	—	—	—	—
2. Dysenteria	—	—	—	—	—
3. Febr. typhoidea	2	1	—	1	—
4. Diphtheria	6	5	12	8	7
5. Croup	2	1	2	1	1
6. Scarlatina	5	1	1	—	—
7. Morbilli	8	8	13	—	9
8. Tussis convuls.	12	8	5	3	13
9. Febr. puerperal.	2	1	2	2	1
10. Erysipelas	4	1	2	1	2
11. Febr. rheumatica	2	1	1	1	2
12. Pneum. crouposa	37	24	35	27	30
13. Bronchopn. & Br. cap.	99	97	97	100	91
14. Choler. & Cat. int. acut	29	15	14	11	12
15. Alii morb. epidemici	97	30	26	56	21
16. Tuberculosis	147	109	95	90	89
17. Cancer	159	157	159	160	164
18. Syphilis	8	4	2	2	4
19. Alcoholismus	5	1	2	3	3
20. Alii morb. constitut.	34	31	21	27	21
21. Ecclampsia	10	4	2	2	1
22. Apoplexia	58	53	59	64	63
23. Al. morb. cer. & m. spin.	59	67	64	54	62
24. Morbus cordis	135	142	153	155	167
25. Pleuritis	8	6	7	6	9
26. Alii morb. pectoris	28	20	23	22	18
27. Peritonitis (puerper. excl.)	9	4	5	5	2
28. Nephritis	33	28	26	27	27
29. Alii morb. abdom.	67	68	71	70	70
30. Morbi extern. part.	22	19	19	20	20
31. Suicidium	21	25	28	27	30
32. Alii casus mortiferi	27	24	27	27	29
33. Vitia innata	68	53	48	46	48
34. Atrophia infantil.	3	1	1	1	—
35. Marasmus senilis	74	92	87	84	83
36. Caus. mort. non. ind.	62	51	50	49	51
Omnes causæ mortis	1345	1154	1160	1163	1155

Dødeligheden i Stadens hygiejniske Kvarterer efter den fra og med 1928 ændrede Inddeling var som nedenfor anført. Efter den ældre Inddeling er Dødeligheden for de fem forudgaaende Femaar meddelt i Aarsberetningen for 1928.

Døde pr. 10,000 Indb.	Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Hele Staden
1928	121	105	200	91	119	87	79	83	116
1929	126	104	194	99	119	84	80	82	116
1930	127	105	177	93	126	93	84	87	115

Paa Hospitalerne i København indtraf der i 1930 ialt 4716 Dødsfald, nemlig paa Kommunehospitalet 1260 (deraf 278 paa Filialerne), paa Bispebjerg Hospital 849, paa Blegdamshospitalet 386, paa Øresundshospitalet 350, paa Sundby Hospital 65, paa Balders Hospital 159, paa Rudolph Berghs Hospital 21, paa Almindelig Hospital 229 (deraf 82 Husfæller), i De Gamles By 382, paa Tuberkuloseplejehjemmet 12, paa Sundholms Sygehus 10, paa Rigshospitalet 297 samt paa dettes Føde- og Plejeafdelinger 123 spæde Børn og 19 Kvinder, paa St. Josephs Hospital 249, paa St. Elisabeths Hospital 76, paa St. Lukas Stiftelsen 49, paa Welanderhjemmet 5, paa Finsens medicinske Lysinstitut 60, paa Dronning Louises Børnehospital 63, paa Københavns Militærhospital 44 (deraf 14 paa Rigshospitalets Afdeling for Nervesygdomme) og paa Homøopatisk Hospital 8.

Antallet af Dødsfald paa Hospitalerne udgjorde ca. 66 pCt. af alle Dødsfald mod 65 pCt. i 1929, 63 pCt. i 1928 og gennemsnitlig 60 pCt. i Tiaaret 1918—1927.

Af *medikolegale Dødsattester,* som i Henhold til Lov af 4. Maj 1875 skal udstedes i Tilfælde af Selvmord, saavel som naar Lig opdrive, Personer eller Fostre findes døde, eller naar Mennesker omkommer ved ulykkelig Hændelse, samt naar ellers Undersøgelse er indledet af det Offentlige i Anledning af et indtruffet Dødsfald, indkom i Aaret 1930 ialt 528 eller ligesom i 1928 og 1929 et usædvanligt stort Antal.

Ifølge Mortalitetstabellen omkom der i 1930 ialt 181 Personer ved ulykkelig Hændelse, heri indbefattet 8 Tilfælde af Manddrab, mod 161 i 1929, 165 i 1928, 152 i 1927, 133 i 1926 og 150 i 1925. Heraf omkom 30 Mænd og 5 Kvinder ved Fald eller Knusning, 18 Mænd og 2 Kvinder ved Drukning, 4 Mænd og 4 Kvinder ved Kvælning eller Ihjelligning (7 spæde Børn), 2 Mænd ved Vaadeskud, 1 Mand ved Snitsaar, 7 Mænd og 5 Kvinder ved Forbrænding eller Skoldning, 8 Mænd og 8 Kvinder ved Forgiftning (heraf 5 Mænd og 5 Kvinder ved Kulilte, 1 Mand ved Saltsyre og 1 ved Methylalkohol samt 3 Kvinder ved forskellige Sovemidler). 58 Mænd og 21 Kvinder omkom ved forskellige eller ikke nærmere oplyste Ulykkestilfælde. — Ifølge Aarsberetningen fra Københavns Politi omkom der i Aarets Løb 45 Personer ved Trafikulykker.

Der forøvedes 186 Selvmord eller ca. 30 pr. 100,000 Indbyggere mod ca. 27 i 1929, 28 i 1928, 25 i 1927, 28 i 1926 og 24 i 1925. Af samtlige Selvmord forøvedes 127 af Mænd og 59 af Kvinder. 6 Mænd og 4 Kvinder aflivede sig ved Drukning, 38 Mænd og 2 Kvinder ved Hængning, 1 Mand og 2 Kvinder ved Skud, 2 Mænd og 1 Kvinde ved Snit eller Stik, 74 Mænd og 46 Kvinder ved Gift (heraf 64 Mænd og 38 Kvinder ved Belysningsgas, 6 Mænd og 7 Kvinder ved Veronal eller lignende Sovemidler, 2 Mænd ved Cyankalium (?), 1 Mand ved Morfin og 1 ved Kloral samt 1 Kvinde ved Stryknin (Eastontabletter). 5 Mænd og 4 Kvinder aflivede sig ved Nedstyrtning og 1 Mand ved Overkørsel paa Jernbane.

Medikolegalt Ligsyn blev foretaget ved samtlige Selvmord og Drab og i 155 Tilfælde af Død ved ulykkelig Hændelse, men ikke i 18 Tilfælde, hvor Døden først indtraadte efter nogen Tids Forløb under Lægebehandling. Der er desuden foretaget medikolegalt Ligsyn ved 179 Dødsfald, navnlig ved pludselig Død, som i 65 Tilfælde skyldtes forskellig Sygdom, medens der i 114 Tilfælde ikke kunde paavises nogen bestemt Dødsaarsag.

Legal Obduktion blev foretaget i 131 Tilfælde

Dødfødte.

Foruden de allerede omtalte 9512 levendefødte Børn blev der i 1930 bragt 216 dødfødte Børn til Verden. De i den foreskrevne Generaltabel over dødfødte forlangte Oplysninger om Køn og Legitimitet samt om Arten og Hyppigheden af anvendt Kunsthjælp m. m. er i nedenstaaende Tabel sammenstillet med tilsvarende Oplysninger fra foregaaende Aar.

Generaltabel over **Dødfødte** gennemsnitlig	Fosterets Modenheds Grad								Med Tegn til Forraadnelse	Fødslen fuldførtes ved								Totalsummen af dødfødte Børn				
	For tidlig født				Fuldbaaret					Naturen		Instrumenter		Vending		Fremtrækning		Ægte		Uægte		
	Ægte		Uægte		Ægte		Uægte															
	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige		Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Tilsammen
1903—1907	60	42	23	20	62	49	18	14	139	113	95	20	12	14	7	16	10	122	91	41	34	288
1908—1912	45	45	27	23	70	52	16	16	135	105	96	24	14	12	13	17	13	115	97	43	38	294
1913—1917	49	45	29	30	66	50	28	16	138	111	101	29	16	14	10	18	14	115	95	57	46	312
1918—1922	49	47	23	23	84	65	24	18	141	110	106	33	19	16	15	20	14	133	113	48	42	334
1923—1927	46	42	20	18	62	47	14	11	105	83	80	31	19	9	6	19	13	108	90	34	29	261
1928	51	33	25	19	53	51	12	9	92	89	72	20	17	13	7	19	16	104	84	37	28	253
1929	40	48	17	18	56	45	17	10	100	79	78	20	18	10	7	21	18	96	93	34	28	251
1930	34	29	14	15	52	50	15	7	83	63	64	27	13	6	7	19	17	86	79	29	22	216

I efterfølgende Tabel gives for en Aarrække en Oversigt over Forholdet mellem Antallet af Drenge og Piger og mellem Antallet af ægtefødte og uægtefødte blandt dødfødte Børn.

	Af 1000 dødfødte var				Af 1000 ufuldbaarne dødfødte var				Af 1000 fuldbaarne dødfødte var			
	Md.	Kv.	ægte	uægte	Md.	Kv.	ægte	uægte	Md.	Kv.	ægte	uægte
1903—1907	566	434	737	263	571	429	700	300	561	439	777	223
1908—1912	538	462	724	276	514	486	645	355	560	440	794	206
1913—1917	550	450	672	328	509	491	615	385	589	411	725	275
1918—1922	539	461	733	267	506	494	673	327	563	437	778	222
1923—1927	545	455	758	242	523	477	698	302	566	434	815	185
1928	557	443	743	257	594	406	655	345	520	480	832	168
1929	518	482	753	247	463	537	715	285	570	430	789	211
1930	532	468	764	236	522	478	685	315	540	460	823	177

I Forhold til det samlede Antal af levendefødte og dødfødte var Antallet af dødfødte noget mindre end sædvanligt, men det har i det hele været ret uforandret i de senere Aar med flere Drenge end Piger og flere uægtefødte end ægtefødte.

	Drenge	Piger	Ægte	Uægte	Ialt
1903—1907	26,4 p. m.	21,1 p. m.	23,3 p. m.	24,7 p. m.	23,6 p. m.
1908-1912	24,9 —	22,6 —	23,4 —	24,8 —	23,8 —
1913-1917	28,0 —	24,0 —	24,2 —	30,8 —	26,0 —
1918—1922	28,1 —	25,6 —	25,9 —	30,1 —	26,9 —
1923—1927	23,3 —	20,6 —	21,6 —	26,5 —	22,0 —
1928	27,2 —	23,3 —	24,6 —	27,8 —	25,3 —
1929	27,3 —	25,5 —	25,9 —	28,0 —	26,4 —
1930	23,4 —	22,0 —	22,6 —	23,1 —	22,7 —

Efter de fra Læger og Jordemødre indkomne Anmeldelser om Dødfødsler kan der til det foregaaende føjes følgende Oplysninger om forskellige Omstændigheder ved Dødfødslerne:

Ansigtsstilling forekom 3, Pandestilling 1, Forissestilling 2, Skraaleje 13, Sædestilling 32 og Fodstilling 8 Gange; Navlesnoren var fremfalden 11 og omslynget 8 Gange; Moderkagen var forliggende 7 Gange og løsnedes for tidligt 8 Gange; i 7 Tilfælde var der mekanisk Misforhold, i 7 Tilfælde Blødning, i 3 Tilfælde Syfilis og i 13 anden Sygdom hos Moderen; som Aarsag til Dødfødslerne angives Fald og Sindsbevægelse hver 1 Gang og i 15 Tilfælde langvarig og besværlig Fødsel uden nærmere Oplysning om Grunden. I 13 Tilfælde var Fosteret misdannet, og i 16 Tilfælde blev der foretaget Perforation.

Mødrenes Alder opgives saaledes:

Under 20 Aar	11	35—40 Aar	32
20—25 Aar	51	40—45 —	16
25—30 —	60	45 og derover	2
30—35 —	42	Ubekendt	2
		Ialt	216

Sygdomsforhold.

Af Stadens Læger og fra dens Hospitaler blev der i Henhold til Epidemilovens § 24 i Aarets Løb til Stadslægen anmeldt 57,760 Sygdomstilfælde, hvoraf 48,020 Tilfælde af epidemisk Sygdom. I Forhold til den for Aarets Midte — 1. Juli 1930 — beregnede Folkemængde — 615,700 — udgjorde den epidemiske Sygdomskvotient saaledes 78 pro mille mod 128 i 1929, 85 i 1928, 125 i 1927, 85 i 1926, 84 i 1925, 94 i 1924 og 83 i 1923.

Aarligt Gennemsnit	Middel-folketal	Alle anmeldte Sygdomstilfælde	Tilfælde af epidemiske Sygdomme	pr. 1000 Indbyggere
1877—1881	234850	45945	38167	163
1882—1886	280054	52933	42767	153
1887—1891	312859	62586	54437	174
1892—1896	333835	58873	51695	155
1897—1902	365152	53233	44733	123
1903—1907	426540	53365	44314	104
1908—1912	462161	58516	45706	99
1913—1917	506390	59293	45334	90
1918—1922	561344	100913	84124	150
1923—1927	588000	65177	55478	95
1928	601700	63206	52082	85
1929	608500	88689	78001	128
1930	615700	57760	48020	78

Den efterfølgende tabellariske Oversigt udviser, hvor mange epidemiske Sygdomstilfælde der gennemsnitligt blev anmeldt hver Dag i Aarets forskellige Maaneder og i hele Aaret, sammenholdt med 1928 og 1929 og med Gennemsnittet for de fem forudgaaende Femaar.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	185	197	157	125	105	96	74	97	94	99	114	119	121
1908—1912	209	182	143	121	108	100	76	110	106	95	127	127	125
1913—1917	172	179	177	149	117	99	73	86	94	109	119	120	124
1918—1922	448	442	204	156	119	87	176	134	123	415	251	219	230
1923—1927	302	244	232	162	127	82	59	69	102	123	158	158	154
1928	237	186	177	188	255	123	47	57	76	108	118	140	142
1929	980	490	181	144	106	72	45	62	96	122	148	131	214
1930	164	187	190	146	114	82	61	81	116	113	143	185	132

1) Epidemiske Sygdomme.

I Aaret 1930 optraadte af de Sygdomme, som i Henhold til Epidemilovens § 6 altid skal tages under offentlig Behandling, et enkelt Tilfælde af *Lepra*, hvorom henvises til 4de Sanitetslæges Beretning.

Af **Tyfoid Feber** (Febris typhoidea) blev der i Aarets Løb anmeldt 12 Tilfælde, af hvilke dog Halvdelen forefaldt paa Skibe i Havnen. Der døde 3 af de angrebne.

Paratyfus (Febris paratyphoidea) optraadte med 29 anmeldte Tilfælde, der var spredte over hele Byen med indtil 5 Tilfælde i de enkelte Kvarterer. Den langt overvejende Del af Tilfældene forefaldt i Sommermaanederne. — Sygdommen medførte kun et enkelt Dødsfald.

Af **Svingefeber** (Febris undulans), for hvilken Sygdom der ikke er foreskrevet særlig Anmeldelsespligt, blev der paa Statens Seruminstitut diagnosticeret 32 Tilfælde.

Nærmere Oplysninger om disse Sygdommes epidemiologiske Forhold findes i Aarsberetningen fra 4. Sanitetslæge. — Der blev ifølge Meddelelse fra Statens Seruminstitut foretaget Undersøgelser ved Widals Reaktion af 1187 til Institutet indsendte Blodprøver fra Patienter boende i København. Heraf fandtes 46 positive for Tyfus, 37 for Paratyfus B og 78 positive for Bacillus abortus Bang.

Epidemisk Hjerne-Rygmarvsbetændelse (Meningitis cerebro-spinalis epidemica) optraadte med 13 Tilfælde, af hvilke de 8 forløb dødeligt. Det indre Nørrebro, Brønshøj og Sundby havde hver 3 Tilfælde, Østerbro 4. Blandt de angrebne var 12 Børn under 15 Aar og en 33-aarig Mand.

Paa Statens Seruminstitut blev der undersøgt 64 Prøver Spinalvædske, af hvilke 4 indeholdt Meningokokker. Af Podninger blev der foretaget 40, deraf 4 med positivt Resultat.

Af **akut spinal Børnelammelse** (Poliomyelitis anterior acuta) blev der ligeledes anmeldt 13 Tilfælde, men Sygdommen medførte kun et enkelt Dødsfald. Epidemisk Ophobning iagttoges ikke.

Sovesyge (Encephalitis epidemica) blev anmeldt med 11 Tilfælde. Af denne Sygdom er der siden December 1919 ialt heri Staden konstateret 130 Tilfælde med 95 Dødsfald, men mange af de døde har ikke været anmeldte som syge. I Aarene 1927—29 blev der saaledes ialt anmeldte 27 Sygdomstilfælde, medens der døde 41, og det synes derfor paafaldende, at der i 1930 kun indtraf et enkelt Dødsfald.

Af **Hikkesyge** (Singultus epidemica) blev der anmeldt 13 Tilfælde.

Paradysenteri, hvoraf der blev anmeldt 19 Tilfælde, medførte et enkelt Dødsfald.

Af **Papegøjesyge** (Psittacosis), der ikke tidligere er forefaldet heri Staden, blev der med Skib fra Troperne indført 6 Tilfælde.

Ondartet Halsbetændelse. Difteritis (Diphtheria faucium et laryngis) forekom med 1896 anmeldte Tilfælde mod 2188 i 1929, 3149 i 1928 og gennemsnitligt 1698 i Aarene 1923—27.

I Forhold til Folkemængden var Antallet omtrent som gennemsnitligt siden Aarhundredskiftet.

Diphtheria faucium et laryngis	Anmeldt Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	942	4.0	137	14.6	5.9
1882—1886	1002	3.6	152	13.2	5.4
1887—1891	3486	11.1	424	12.2	13.6
1892—1896	2729	8.2	250	9.2	7.5
1897—1902	1565	4.3	81	5.2	2.2
1903—1907	915	2.2	35	3.8	0.9
1908—1912	1358	2.9	44	3.2	0.9
1913—1917	1259	2.5	32	2.6	0.6
1918—1922	2347	4.2	50	2.1	0.9
1923—1927	1698	2.9	35	2.1	0.6
1928	3149	5.2	82	2.6	1.4
1929	2188	3.6	52	2.4	0.9
1930	1896	3.1	51	2.7	0.8

De fleste Tilfælde anmeldtes som sædvanligt i de senere Aar i Aarets første og sidste Maaneder, og Sygdommen antager i det hele mere og mere Karakteren af en til den kolde Aarstid knyttet Sæsonsygdom uden egentlig epidemisk Karakter

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	89	77	78	68	69	73	75	68	72	105	113	116	1002
1887—1891	324	280	306	273	281	325	306	255	250	280	305	300	3486
1892—1896	261	230	272	222	231	250	226	187	190	217	222	222	2729
1897—1902	167	144	150	134	131	124	98	104	114	129	141	129	1565
1903—1907	106	81	86	74	72	64	52	56	61	83	86	93	915
1908—1912	168	132	134	122	104	94	60	69	96	122	127	130	1358
1913—1917	144	119	99	93	81	79	54	71	101	126	156	135	1259
1918—1922	282	239	219	178	143	132	91	127	183	240	260	251	2347
1923—1927	197	132	146	111	106	88	67	84	114	193	242	218	1698
1928	372	363	324	225	159	145	81	141	208	309	367	455	3149
1929	342	180	183	141	135	154	76	87	178	241	207	264	2188
1930	241	197	192	129	138	108	65	121	146	182	181	196	1896

Der døde 51 af de angrebne eller 2,7 pCt., omtrent det samme som gennemsnitligt i de sidste 15 Aar.

Paa Hospital behandledes 1864 Tilfælde, deraf 14 paa Militærhospitalet.

Til Laboratoriet for Difteridiagnostik paa Blegdamshospitalet, blev der i Aarets Løb indsendt 11717 Kulturer, hvoraf 804 indeholdt Difteribaciller.

Skarlagensfeber (Scarlatina) havde ligesom i 1929 en usædvanlig ringe Udbredelse, idet der kun blev anmeldt 340 Tilfælde eller 0,6 for hvert 1000 Indbyggere, hvilket var mindre end i noget Aar, hvorom Efterretninger haves.

Scarlatina	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	1040	4.4	77	7.4	3.3
1882—1886	1127	4.5	51	4.7	1.8
1887—1891	1623	5.2	101	6.2	3.2
1892—1896	2603	7.8	94	3.6	2.8
1897—1902	2019	5.6	44	2.2	1.4
1903—1907	1392	3.3	20	1.5	0.5
1908—1912	2272	4.9	71	3.1	1.5
1913—1917	1574	3.1	32	2.0	0.6
1918—1922	2230	4.0	19	0.9	0.3
1923—1927	705	1.2	6	0.9	0.1
1928	790	1.3	4	0.5	0.1
1929	353	0.6	2	0.6	0.0
1930	340	0.6	3	0.9	0.0

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	90	83	82	73	87	84	85	78	97	125	120	122	1127
1887—1891	173	138	138	98	69	109	127	106	140	161	182	181	1623
1892—1896	300	247	231	198	179	187	159	133	181	234	272	281	2603
1897—1902	204	157	162	130	163	174	137	138	178	189	202	183	2019
1903—1907	136	117	105	97	81	89	86	117	142	151	152	121	1392
1908—1912	263	215	188	183	177	141	133	151	197	190	212	220	2272
1913—1917	130	121	121	111	92	87	92	158	156	197	174	135	1574
1918—1922	265	224	197	135	132	109	92	140	205	254	248	229	2230
1923—1927	61	46	49	48	46	44	31	49	67	90	97	77	705
1928	126	103	75	82	67	36	25	50	42	69	64	51	790
1929	29	19	23	16	23	19	17	24	59	42	50	32	353
1930	33	27	44	29	25	20	10	18	36	43	31	23	340

De fleste Tilfælde blev anmeldt i Marts (44) og i Oktober (43), de færreste i Juli (10), men heller ikke denne Sygdom har i de senere Aar haft nogen udpræget epidemisk Karakter.

Sygdommen medførte kun 3 Dødsfald eller 0,9 pCt. af de angrebne.

Paa Hospital behandledes 304 Tilfælde.

Mæslinger (Morbilli) optraadte epidemisk i Aarets første Maaneder. Allerede i Slutningen af 1929 var Antallet af anmeldte Tilfælde i kendelig Stigning og Epidemien kulminerede i Marts med 1840 Tilfælde, hvorefter den aftog, indtil der i August kun blev anmeldt 29 og i September 34 Tilfælde. Derefter kom der en mindre Stigning i Oktober, der havde 104 Tilfælde, men ved Aarets Udgang var Antallet atter ganske ringe.

Morbilli	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	387	614	485	216	83	74	99	96	99	241	499	387	3281
1887—1891	127	78	79	128	231	430	539	357	462	868	561	266	4126
1892—1896	233	182	241	380	373	338	226	112	148	372	608	568	3780
1897—1902	527	438	386	250	179	172	108	61	80	137	266	380	2985
1903—1907	398	316	358	408	467	448	295	118	122	209	313	359	3803
1908—1912	339	289	328	367	517	589	331	117	82	78	134	149	3319
1913—1917	372	440	468	380	466	479	285	123	90	149	201	290	3743
1918—1922	700	402	318	300	363	273	159	61	66	148	342	567	3700
1923—1927	842	531	334	209	205	196	139	100	197	432	805	963	4955
1928	2697	1605	850	433	226	132	40	39	49	95	74	20	6260
1929	15	11	24	10	15	17	24	28	46	111	282	366	949
1930	658	1368	1840	1322	664	246	75	29	34	104	65	25	6430

Der blev i hele Aaret ialt anmeldt 6430 Tilfælde eller 10,4 pr. 1000 Indbyggere, det samme ret betydelige relative Antal som i 1928 og flere end i noget Aar siden 1923, der havde 12,4 pro mille.

Morbilli	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1882—1886	3281	11.7	138	4.2	4.9
1887—1891	4126	13.2	180	4.4	5.7
1892—1896	3780	11.3	92	2.4	2.8
1897—1902	2985	8.2	71	2.4	1.9
1903—1907	3803	8.9	70	1.8	1.7
1908—1912	3319	7.3	47	1.4	1.0
1913—1917	3743	7.4	50	1.3	1.0
1918—1922	3700	6.6	30	0.8	0.5
1923—1927	4955	8.5	48	1.0	0.8
1928	6260	10.4	80	1.3	1.3
1929	949	1.5	3	0.3	0.5
1930	6430	10.4	58	0.9	0.9

Antallet af Dødsfald var 58 eller som sædvanligt i lang Aarrække omkring ved 1 pCt. af de angrebne.

Paa Hospital behandledes 360 Tilfælde, deraf 10 paa Militærhospitalet.

Af **Kighoste** (Tussis convulsiva) blev der i Aarets Løb anmeldt 2292 Tilfælde eller 3,7 pr. 1000 Indbyggere, et ret betydeligt Antal, og flere end gennemsnitligt i den sidste Snes Aar.

Tussis convulsiva	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	af 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1882—1886	1722	6.1	124	7.2	4.4
1887—1891	2024	6.5	157	7.5	5.0
1892—1896	1824	5.5	125	6.9	3.7
1897—1902	1559	5.1	143	7.6	3.9
1903—1907	1876	4.4	127	6.8	3.0
1908—1912	1663	3.6	125	7.5	2.7
1913—1917	1699	3.4	118	7.0	2.5
1918—1922	1941	3.5	67	3.5	1.2
1923—1927	1618	2.8	49	3.0	0.8
1928	1068	1.8	30	2.8	0.5
1929	956	1.6	21	2.2	0.3
1930	2292	3.7	83	3.6	1.3

Allerede i det foregaaende Aars tre sidste Maaneder indløb Anmeldelserne i stigende Mængde, og Epidemien kulminerede i Marts med 313 Tilfælde, hvorefter den tabte sig noget, men henimod Slutningen af Aaret bredte den sig atter, og i November og December blev der anmeldt henholdsvis 169 og 168 Tilfælde. Sygdommen synes ikke at være knyttet til nogen bestemt Aarstid.

Tussis conv.	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	158	130	142	134	119	128	131	150	130	142	182	175	1722
1887—1891	221	227	212	197	179	161	143	137	110	125	166	146	2024
1892—1896	143	141	168	179	171	178	164	166	140	138	131	104	1824
1897—1902	120	93	123	130	137	145	146	165	164	133	114	90	1559
1903—1907	163	156	195	192	186	174	136	148	115	129	135	149	1876
1908—1912	173	152	149	128	146	157	142	148	130	97	120	121	1663
1913—1917	242	231	191	177	123	97	82	98	88	100	126	145	1699
1918—1922	65	69	70	88	100	114	139	227	225	303	306	234	1941
1923—1927	253	162	160	103	104	96	87	103	111	145	162	131	1618
1928	126	105	114	78	75	63	42	72	64	91	123	115	1068
1929	105	86	70	59	33	37	28	58	61	122	130	167	956
1930	208	285	313	275	188	152	99	146	150	139	169	168	2292

Der indtraf 83 Dødsfald eller 3,6 pCt. af de anmeldte, hvilket var lidt mere end gennemsnitligt i de senere Aar.

Paa Hospital behandledes 316 Tilfælde, deraf 3 paa Militærhospitalet. — Der blev paa Statens Seruminstitut foretaget 2436 Undersøgelser for Kighostebaciller, hvoraf 463 med positivt Resultat.

Rosen (Erysipelas) forekom som sædvanligt i de senere Aar ret sjældent. Der blev kun anmeldt 350 Tilfælde eller 0,6 for hvert Tusinde Indbyggere med

Erysipelas	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	978	4.2	35	3.6	1.5
1882—1886	992	3.5	37	3.7	1.3
1887—1891	848	2.7	33	3.8	1.1
1892—1896	656	2.0	28	3.7	0.8
1897—1902	625	1.7	18	2.8	0.5
1903—1907	657	1.5	27	4.1	0.6
1908—1912	547	1.2	22	4.0	0.5
1913—1917	532	1.1	21	3.9	0.4
1918—1922	438	0.8	16	3.7	0.3
1923—1927	365	0.6	11	3.0	0.2
1928	445	0.7	10	2.2	0.2
1929	313	0.5	9	2.9	0.1
1930	350	0.6	12	3.4	0.2

0,5 i 1929, 0,7 i 1928 og gennemsnitligt i det foregaaende Tiaar, og Sygdommen er saaledes fremdeles i sikker Tilbagegang. — Der døde 12 af de angrebne.

Paa Hospital behandledes 100 Tilfælde.

Faaresyge (Parotitis epidemica, Angina parotidea), som i 1929 optraadte usædvanligt hyppigt, medførte kun 687 Anmeldelser, hvoraf de 391 eller betydeligt over Halvdelen indløb i Aarets fire første Maaneder, som en forbigaaende Opblussen af det foregaaende Aars Epidemi, der var den største, der vides at være iagttaget her i Staden.

Parotitis	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1920	91	67	49	55	48	39	16	19	31	45	70	93	623
1921	180	227	248	194	147	109	42	32	34	38	45	45	1341
1922	117	68	92	79	53	38	11	5	20	18	45	73	619
1923	105	74	116	168	150	106	36	35	49	51	86	111	1087
1924	96	198	175	115	95	46	11	11	13	21	29	14	824
1925	21	32	43	27	30	36	9	10	14	42	120	117	501
1926	131	136	231	250	218	154	50	41	48	94	200	225	1778
1927	299	182	200	215	167	111	28	13	15	10	20	33	1293
1928	15	28	21	27	15	15	12	10	18	56	162	336	715
1929	613	777	829	959	718	304	83	29	55	63	54	59	4543
1930	98	97	101	95	55	44	19	22	20	33	47	36	687

Sygdommen medførte imod Sædvane et enkelt Dødsfald hos en 38-aarig Mand.

Paa Hospital behandledes 129 Tilfælde, deraf 88 paa Militærhospitalet.

Af **Barselfeber** (Febris puerperalis) blev der anmeldt 18 Tilfælde, eller omtrent det samme ringe Antal som i de nærmest foregaaende Aar, men det maa dog, som tidligere omtalt i Aarsberetningen, antages at der er forefaldet adskilligt

Febris puerperalis	Anmeldte Tilfælde			Dødsfald			
	aarligt Gennemsnit	paa 100000 Indb.	paa 1000 Fødsler	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 100000 Indb.	paa 1000 Fødsler
1862—1871	195	113.6	34.7	79	40.5	46.0	14.1
1872—1881	117	53.3	15.1	41	35.0	18.7	5.3
1882—1891	155	53.3	14.8	35	22.6	12.0	3.3
1892—1902	93	26.5	9.0	28	30.1	8.0	2.7
1903—1912	64	14.4	5.4	16	25.0	3.6	1.3
1913—1922	33	6.2	2.8	12	36.4	2.3	1.0
1923—1927	17	2.9	1.6	11	64.7	1.9	1.0
1928	17	2.8	1.7	14	88.9	2.3	1.3
1929	15	2.5	1.6	12	80.0	2.0	1.3
1930	18	2.9	1.9	9	50.0	1.5	0.9

flere. Antallet af Dødsfald var kun 9 eller 0,9 for hvert 1000 Fødsler, omtrent det samme relative Antal som gennemsnitligt siden Aarhundredskiftet, medens Antallet af anmeldte Tilfælde i samme Tidsrum er gaaet ned til en Fjerdedel.

Gigtfeber (Febris rheumatica) var i 1930 noget mere udbredt end i det foregaaende Aar, men Sygdommen er ellers kendeligt aftagende. Der blev anmeldt 607 Tilfælde mod 360 i 1929, 601 i 1928 og 558 i det forudgaaende Femaar, svarede til 1,0 pr. 1000 Indbyggere, mod 2,0 i Femaaret 1908—12, 3,0 i 1897—1902,

3,5 i 1887—91 og 4,5 i 1877—81. Der døde 13 af de angrebne eller omtrent det i en lang Aarræke sædvanlige relative Antal.

Febris rheumatica	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	1059	4.5	13	1.2	0.6
1882—1886	1158	4.1	18	1.6	0.6
1887—1891	1087	3.5	17	1.6	0.5
1892—1896	934	2.8	18	1.9	0.5
1897—1902	1083	3.0	23	2.1	0.6
1903—1907	971	2.3	14	1.4	0.5
1908—1912	916	2.0	15	1.6	0.3
1913—1917	823	1.6	10	1.2	0.2
1918—1922	709	1.3	13	1.8	0.2
1923—1927	558	1.0	9	1.6	0.2
1928	601	1.0	8	1.3	0.1
1929	360	0.6	8	2.2	0.1
1330	607	1.0	13	2.1	0.2

Tilfældenes Fordeling paa Aarets Maaneder var mindre tydeligt knyttet til den kolde Aarstid end sædvanligt.

Febris rheumatica	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	100	88	94	91	90	88	55	64	67	75	82	72	971
1908—1912	94	80	96	93	84	71	53	51	69	69	77	79	916
1913—1917	77	70	74	74	80	73	61	53	57	65	70	71	823
1918—1922	76	67	71	65	58	58	37	32	50	58	68	68	709
1923—1927	59	46	49	50	49	40	37	39	38	49	54	49	558
1928	76	67	57	56	63	67	39	19	35	38	50	34	601
1929	27	40	39	27	35	9	19	19	26	43	34	42	360
1930	65	52	58	52	90	46	27	45	39	27	47	55	607

Paa Hospital behandledes 246 Tilfælde, deraf 1 paa Militærhospitalet.

Krupøs Lungebetændelse (Pneumonia crouposa) optraadte lidt hyppigere end i 1929, men er ellers fremdeles i Tilbagegang, og der blev ialt kun anmeldt 461 Tilfælde med 182 Dødsfald.

Pneumonia crouposa	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 1000 Indbyggere
1887—1891	1395	4.5	293	21.0	0.9
1892—1896	1090	3.3	189	17.3	0.6
1897—1902	913	2.5	156	17.1	0.6
1903—1907	959	2.2	167	17.4	0.4
1908—1912	1014	2.2	216	21.3	0.5
1913—1917	1097	2.2	228	20.8	0.5
1918—1922	1009	1.8	166	16.5	0.3
1923—1927	583	1.0	152	26.1	0.3
1928	570	0.9	209	36.7	0.3
1929	379	0.6	162	42.7	0.3
1930	461	0.7	182	39.5	0.3

Den overvejende Del af de angrebne var som sædvanligt Voksne mellem 15 og 65 Aar, og heraf var ligeledes som sædvanlig de fleste Mænd, paafaldende er den stærke Nedgang i Antallet af angrebne Børn.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1903—1907	28	128	178	358	191	31	44	959
1908—1912	23	113	178	413	200	36	51	1014
1913—1917	30	108	179	476	226	35	43	1097
1918—1922	16	75	140	434	283	22	39	1009
1923—1927	6	40	84	239	162	26	26	583
1928	3	32	65	272	145	27	26	570
1929	3	15	60	177	94	14	16	379
1930	2	19	68	200	127	15	30	461

De fleste Tilfælde forefaldt i Marts (60) og December (54), de færreste i August (19) og September (22).

Pneumonia crouposa	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	92	81	111	121	110	97	51	46	58	59	60	72	959
1908—1912	100	104	117	130	114	86	54	39	55	64	74	77	1014
1913—1917	95	102	127	141	120	98	67	48	63	79	73	83	1097
1918—1922	90	85	92	79	98	83	71	47	52	149	91	72	1009
1923—1927	56	52	66	62	57	45	37	28	30	40	48	62	583
1928	57	59	101	98	70	30	21	21	27	26	19	41	570
1929	40	42	32	38	38	27	29	19	16	35	27	36	379
1930	28	45	60	48	36	41	30	19	22	33	45	54	461

Paa Hospital behandledes 195 Tilfælde, deraf 2 paa Militærhospitalet.

Katarrhalsk Lungebetændelse (Bronchitis capillaris & Pneumonia catarrhalis) optraadte med samme forholdsvis ringe Udbredelse som i de nærmest forudgaaende Aar. Der blev ialt anmeldt 1930 Tilfælde eller 3,1 for hvert Tusind Indbyggere mod 2,9 i 1929, 3,1 i 1928, 3,7 i Femaaret 1923—27, 5,6 i Femaaret 1918—22 og mellem 4 og 5 pro mille gennemsnitlig i de forudgaaende 30 Aar. Disse Tal er dog, som oftere omtalt i Aarsberetningerne, mindre paalidelige, fordi der særlig i de højere Aldersklasser døer adskillige af katarrhalsk Lungebetændelse, uden at have været anmeldte som lidende netop af denne Sygdom. I 1930 døde der ialt 562, deraf 128 i første Leveaar og 329 i Aldersklasserne over 65 Aar. I Forhold til Folkemængden var Dødeligheden 0,9 pro mille eller omtrent det samme som gennemsnitligt i de 40—50 Aar.

Pneumonia catarrhalis	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 1000 Indbyggere
1887—1891	1438	4.6	305	21.2	1.0
1892—1896	1418	4.2	432	30.5	1.3
1897—1902	1707	4.6	467	27.4	1.3
1903—1907	1966	4.6	445	22.6	1.0
1908—1912	1985	4.3	459	23.1	0.9
1913—1917	2376	4.7	513	21.6	1.0
1918—1922	3135	5.6	536	17.1	1.0
1923—1927	2147	3.7	568	26.5	1.0
1928	1846	3.1	582	31.5	1.0
1929	1745	2.9	608	34.8	1.0
1930	1930	3.1	562	29.1	0.9

De anmeldte Tilfældes Fordeling paa de enkelte Aldersklasser og efter Køn var som sædvanlig en anden end for den krupøse Lungebetændelses Vedkommende, idet over Halvdelen af de angrebne var Børn under 15 Aar, og af de Voksne var der flere Kvinder end Mænd.

Pneumonia catarrhalis	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1903—1907	428	621	245	225	280	51	116	1966
1908—1912	391	575	252	261	283	81	141	1985
1913—1917	451	616	298	387	356	93	175	2376
1918—1922	396	632	393	663	780	105	167	3135
1923—1927	266	544	325	358	404	85	155	2147
1928	198	402	284	304	383	90	185	1846
1929	161	346	238	296	374	116	214	1745
1930	242	442	316	262	370	87	211	1930

Sygdommen var som sædvanligt knyttet til den kolde Aarstid i betydeligt højere Grad end den krupøse Lungebetændelse; alene i December blev der anmeldt adskilligt flere Tilfælde end tilsammen i Maanederne Juni, Juli, August og September.

Pneumonia catarrh.	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	255	214	268	246	172	124	80	76	93	113	142	184	1966
1908—1912	268	260	235	199	166	118	96	67	90	109	172	205	1985
1913—1917	301	266	344	355	221	142	98	65	100	159	153	172	2376
1918—1922	331	452	357	330	257	129	101	106	124	397	285	265	3135
1923—1927	282	235	297	222	162	98	80	88	116	155	193	220	2147
1928	237	213	287	229	208	117	50	44	55	98	116	192	1846
1929	316	190	142	148	145	81	66	44	67	133	206	207	1745
1930	215	193	186	150	128	105	68	62	103	142	193	385	1930

Paa Hospital behandledes 637 Tilfælde, deraf 2 paa Militærhospitalet.

Af **Akut Brystkatarrh** (Tracheo-bronchitis acuta) blev der i Aarets Løb anmeldt 6368 Tilfælde, et ret ringe Antal. Sygdommen synes i det hele at være langt mindre udbredt nu end for et halvt Hundrede Aar siden, da der — under Hensyn til den ringere Folkemængde — aarligt blev anmeldt fire Gange saa mange Tilfælde som nu. Dødsfaldenes Antal var som sædvanligt ringe.

Tracheo-bronchitis	Anmeldte Tilfælde	af 1000 Indbyggere	Dødsfald	af 1000 anmeldte
1882—1886	11891	42.5	71	6.0
1887—1891	11087	35.4	67	6.0
1892—1896	10054	30.1	38	3.7
1897—1902	9293	25.4	39	4.1
1903—1907	8851	20.8	43	4.9
1908—1912	7988	17.8	51	6.4
1913—1917	8082	16.0	53	6.5
1918—1922	7260	12.9	35	4.9
1923—1927	7215	12.8	12	1.6
1928	6785	11.3	22	3.2
1929	5612	9.2	35	6.2
1930	6368	10.8	16	2.5

Ligesom i de foregaaende Aar indkom den langt overvejende Del af Anmeldelserne i den kolde Aarstid.

Tracheo-bronchitis	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
1882—1886	1789	1385	1510	1115	857	569	393	317	452	768	1255	1482	11891
1887—1891	1585	1398	1296	1073	862	538	311	313	499	700	1062	1449	11087
1892—1896	1420	1230	1253	919	720	432	253	238	441	748	1147	1254	10054
1897—1902	1331	1195	1030	932	812	506	262	225	436	631	908	1028	9293
1903—1907	1370	1080	1126	930	677	457	240	240	387	625	778	941	8851
1908—1912	1386	1154	928	727	562	342	180	166	344	520	816	863	7988
1913—1917	1212	1027	1135	938	604	391	208	184	347	703	637	697	8082
1918—1922	882	828	851	839	621	356	206	206	371	636	743	721	7260
1923—1927	878	804	920	780	621	346	169	233	430	586	711	737	7215
1928	762	746	939	992	754	389	195	214	289	461	421	623	6785
1929	933	619	472	488	358	238	172	184	275	553	699	623	5612
1930	828	724	660	467	445	217	137	196	416	501	726	1051	6368

Paa Hospital behandledes 157 Tilfælde, deraf 2 paa Militærhospitalet.

Akut Halsbetændelse (Angina tonsillaris) havde en lidt større Udbredelse end sædvanligt, idet der blev anmeldt 14163 Tilfælde eller 23 for hvert Tusinde Indbyggere mod 19 i det foregaaende og 21 i det næst foregaaende Tiaar.

Anmeldte Tilfælde af Angina tonsillaris 1881—1930
paa 1000 Indbyggere.

1881	25.6	1891	25.5	1901	22.7	1911	26.9	1921	23.6
1882	19.7	1892	25.2	1902	22.6	1912	20.1	1922	16.8
1883	22.5	1893	27.8	1903	22.0	1913	17.6	1923	16.0
1884	22.6	1894	24.5	1904	22.1	1914	21.3	1924	17.5
1885	24.6	1895	18.1	1905	20.1	1915	24.3	1925	18.8
1886	25.9	1896	22.0	1906	19.6	1916	19.2	1926	17.2
1887	24.7	1897	23.9	1907	18.7	1917	21.1	1927	17.7
1888	24.5	1898	22.3	1908	20.2	1918	15.0	1928	20.1
1889	26.7	1899	24.2	1909	19.0	1919	21.9	1929	19,6
1890	28.0	1900	19.5	1910	21.8	1920	24.7	1930	23.0

De fleste Tilfælde blev anmeldt i September, November og December, de færreste i Juli.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	911	775	728	651	667	646	508	554	722	836	909	836	8743
1908—1912	1075	877	849	722	762	655	499	698	942	932	1017	887	9914
1913—1917	945	966	963	885	802	712	556	681	869	1040	1097	874	10389
1918—1922	1174	1189	994	813	757	695	563	742	1098	1123	1100	1128	11376
1923—1927	992	792	823	754	763	607	471	795	1014	1084	1162	999	10257
1928	1290	1091	1251	1081	927	578	454	691	913	1189	1256	1256	12077
1929	989	696	961	917	886	736	544	859	1346	1455	1500	1141	11930
1930	1223	1114	1250	1015	1082	894	764	1097	1550	1287	1560	1327	14163

Paa Hospital behandledes 651 Tilfælde, deraf 279 paa Militærhospitalet.

Epidemisk Gulsot (Icterus catarrhalis, Hepatitis infectiosa), som kun har været regelmæssig anmeldt i de senere Aar, forekom i 1930 med 403 anmeldte Tilfælde. Fordelingen paa Køn og Aldersklasser var som omstaaende angivet.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1925	1	3	57	22	7	»	»	90
1926	»	3	6	10	2	1	1	23
1927	»	2	6	28	15	»	»	51
1928	2	2	21	38	22	1	1	87
1929	»	7	48	95	61	2	3	216
1930	3	20	155	99	117	4	5	403

Sygdommen synes at være mest udbredt i Efteraarsmaanederne.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1925	13	6	7	2	»	3	2	4	14	23	10	6	90
1926	3	»	1	4	»	»	1	»	4	4	2	4	23
1927	2	3	4	1	2	3	3	6	5	16	6	»	51
1928	3	3	5	1	3	5	8	7	8	11	18	15	87
1929	18	14	19	5	9	14	15	17	27	30	26	22	216
1930	29	30	38	23	29	16	20	30	50	45	48	45	403

Sygdommen medførte et enkelt Dødsfald.
Paa Hospital behandledes 40 Tilfælde, deraf 9 paa Militærhospitalet.

Influenza havde i 1930 en usædvanlig ringe Udbredelse, idet der kun blev anmeldt 9671 Tilfælde, det laveste Tal siden 1921. Der var en ringe Ophobning af Tilfældene i Aarets første og sidste Maaneder. Ogsaa Dødsfaldenes Antal var ringe; der døde kun 39 eller 4 pro mille af de anmeldte, omtrent den samme Letalitetskvotient som i Aarene 1922 til 1929.

Influenza	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Anm. Tilfælde.....	99635	33832	41490	2570	41675	12415	20387	11771	12254	39575	15284	46120	9671
Døde.....	1623	754	997	21	198	72	102	46	46	135	53	229	39
Døde af 1000 anm. Tilfælde.....	16.4	22.3	24.0	8.2	4.8	5.6	5.0	3.9	3.8	3.4	3.5	5.0	4.0

Paa Hospital behandledes 369 Tilfælde, deraf 94 paa Militærhospitalet.

Kolerine (Catarrhus gastro-intestinalis acutus) havde ligesom overhovedet i de senere Aar en langt mindre Udbredelse end tidligere. Der blev kun anmeldt

aarligt Gennemsnit	Alle Aldersklasser				Aldersklassen under 1 Aar				
	Anmeldte		Døde		Anmeldte		Døde		
	Ialt	p. M. af Befolkn.	Ialt	pCt. af anmeldte	Ialt	pCt. af alle anmeldte	Ialt	pCt. af anmeldte 0—1 Aar	pCt. af alle Kolerine-Dødsfald
1882—1886	8589	30.7	466	5.4	2049	23.9	420	20,5	90.1
1887—1891	8093	25.9	470	5.8	1921	23.7	415	21.6	88.3
1892—1896	7873	23 6	451	5.7	1948	24.7	410	21.0	90.9
1897—1902	6575	18.0	473	7.2	1729	26.3	432	25.0	91.3
1903—1907	6103	14.3	495	8.1	1759	28.8	452	25.7	91.3
1908—1912	5912	12.8	398	6.7	1664	28.1	338	20.3	84.9
1913—1917	4789	9.5	207	4.3	1091	22.8	180	16 5	87.0
1918—1922	3399	6.1	91	2.7	651	19.2	86	13.2	94.5
1923—1927	3086	5.2	87	2.8	451	14.6	64	14.2	73.6
1928	2896	4.8	84	2.9	410	14.2	53	12.9	63.1
1929	2422	4 0	66	2.7	320	13.2	55	17.2	83.3
1930	2714	4.4	74	2.7	378	13.9	49	13.0	66 2

2714 Tilfælde med 66 Dødsfald eller omtrent en Syvendedel af, hvad der forefaldt for 40—50 Aar siden.

Antallet af anmeldte Tilfælde i første Leveaar udgjorde kun 13,9 % af det samlede Antal, og de i Forhold til Befolkningens Aldersfordeling beregnede Kvotienter var gennemgaaende lavere end i de foregaaende Aar.

I første Leveaar døde der kun 49 elter 13 % af de anmeldte.

Anmeldte Tilfælde af **Kolerine** pr. 1000 Indb.	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	over 15 Aar		Ialt
				Md.	Kv.	
1903—1907	178.1	35.1	6.8	7.9	8.8	14.3
1908—1912	171,0	34.0	6.3	7.4	7.5	12.8
1913—1917	117.2	28.3	5.9	5.4	6.1	9.5
1918—1922	58.8	21.0	4.4	3.4	4.0	6.1
1923—1927	50.1	21.4	4.9	2.8	3.3	5.2
1928	44.5	19.0	5.0	2.5	3.2	4.8
1929	34.7	14.7	4.0	2.5	2,6	4.0
1930	40.0	17.9	4.2	2.5	2.7	4.4

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	381	331	369	403	474	641	1322	1698	1494	657	444	375	8589
1887—1891	394	373	419	476	543	945	1192	1126	1096	666	487	376	8093
1892—1896	347	331	337	372	451	768	986	1744	1186	581	412	359	7873
1897—1902	310	247	253	298	396	546	671	1591	992	547	424	300	6575
1903—1907	281	229	249	291	363	487	664	1429	886	510	402	313	6103
1908—1912	287	205	231	247	283	434	602	1673	905	428	340	278	5912
1913—1917	245	200	205	231	384	394	513	960	692	378	329	258	4789
1918—1922	251	198	216	228	223	259	371	507	388	265	246	247	3399
1923—1927	228	149	168	164	202	205	375	557	332	243	222	241	3086
1928	326	264	372	218	199	147	222	222	218	290	239	179	2896
1929	154	101	160	145	136	200	152	329	355	257	232	191	2452
1930	256	145	173	156	215	258	294	326	290	219	191	191	2714

Sygdommen var mest udbredt i Juli, August og September med henholdvis 294, 326 og 290 anmeldte Tilfælde, medens Februar kun havde 145 og April 156.

Paa Hospital behandledes 142 Tilfælde.

Af de 49 Børn, der døde af Kolerine i første Leveaar, var 39 ægtefødte og 10 uægtefødte. Heraf havde 6 ægtefødte udelukkende faaet Bryst, 18 ægtefødte og 2 uægtefødte dels Bryst og dels kunstig Ernæring, og 15 ægtefødte og 8 uægtefødte udelukkende kunstig Ernæring.

Af samtlige i første Leveaar døde 524 ægtefødte og 152 uægtefødte Børn havde henholdsvis 99 og 9 udelukkende faaet Bryst, 100 og 15 dels Bryst dels kunstig Ernæring og 171 og 47 udelukkende kunstig Ernæring, medens Ernæringsmaaden ikke var opgivet for 154 ægtefødte og 81 uægtefødte Børn, af hvilke dog et betydeligt Antal kun havde levet saa kort Tid efter Fødslen, at de overhovedet ikke havde taget Næring til sig.

2) Tuberkulose.

Af **Lungetuberkulose** (Tuberculosis pulmonum) blev der i 1930 anmeldt 925 Tilfælde, svarende til 1,5 for hvert Tusinde Indbyggere med henholdsvis 1,6, 1,4, 1,5, 1,3 og 1,5 i de fem foregaaende Aar.

Nye Tilfælde af Lunge- og Strubetuberkulose i 1930.

	0—5	5—15	15—20	20—25	25—30	30—35	35—45	45—55	55—65	65 og derov.	ubek. Alder	Ialt	
Mænd.....	15	23	65	102	38	50	65	20	22	16	3	440	925
Kvinder...	16	28	84	118	96	47	42	41	16	16	1	485	

I Alderen 15—30 Aar anmeldtes et betydeligt større Antal Kvinder end Mænd, saaledes at Tallet her ogsaa relativt bliver større end Mændenes, medens Mændene i de senere Aldersklasser har et baade absolut og relativt større Anmeldelsestal.

Hos 598 af de 925 anmeldte er der paavist + TB i Ekspektoratet, omtrent i 65 % af Tilfældene. Hos de øvrige 327 var Tuberkelbaciller ikke paavist eller Ekspektoratundersøgelse ikke foretaget.

Paa Øresundshospitalets Tuberkulosediagnosestation, blev der i 1930 undersøgt 4506 Prøver af Opspyt, hvoraf 787 indeholdt Tuberkelbaciller.

Antallet af Dødsfald som Følge af Lungetuberkulose har i 1930 været 448, svarende til 0,73 ‰ af Befolkningen, mod 0,76, 0,78, 0,78, 1,01 og 0,88 i de fem foregaaende Aar.

Af samtlige 448 Dødsfald indtraf 330 eller 74 % paa Hospitaler eller Sanatorier, deraf 250 paa Øresundshospitalet. I Hjemmet døde 40 Mænd og 78 Kvinder.

Nedenstaaende Tabel viser Antallet af døde af de forskellige Aargange af anmeldte.

Anmeldte		Deraf døde									
Aargang	Antal	før 1923	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	Ialt
31/12 1905.....	785	413	3	»	2	»	1	1	»	1	421
1906.....	1731	1047	1	1	1	3	2	»	2	1	1058
1907.....	1235	699	2	»	»	1	1	3	2	»	708
1908.....	1250	708	3	1	2	»	2	2	»	1	719
1909.....	1056	621	»	»	1	»	1	2	1	»	626
1910.....	938	615	1	2	4	3	1	1	»	1	628
1911.....	985	609	1	1	1	»	1	»	»	1	617
1912.....	923	590	1	1	1	1	3	2	1	»	600
1913.....	918	585	4	3	4	3	4	1	1	»	605
1914.....	901	577	3	4	»	1	2	2	2	2	593
1915.....	1043	566	3	4	1	4	1	2	1	2	384
1916.....	1403	709	7	6	2	2	1	1	3	4	735
1917.....	1373	672	10	11	4	4	6	4	3	4	718
1918.....	1197	541	17	10	7	6	3	2	3	3	592
1919.....	1138	492	16	18	11	10	7	2	1	2	559
1920.....	1174	421	29	26	16	9	8	6	3	4	522
1921.....	1015	337	52	35	31	13	7	12	7	7	501
1922.....	975	230	72	55	33	18	13	16	18	9	464
1923.....	1017	»	228	101	50	26	27	18	9	14	473
1924.....	892	»	»	307	113	57	32	21	12	10	552
1925.....	1011	»	»	»	233	100	56	36	21	14	460
1926.....	853	»	»	»	»	255	94	38	36	19	442
1927.....	918	»	»	»	»	»	208	94	40	27	369
1928.....	868	»	»	»	»	»	»	202	82	36	320
1929.....	1000	»	»	»	»	»	»	»	215	98	313
1930.....	925	»	»	»	»	»	»	»	»	188	188
Tilsammen...	27524	10432	453	589	517	516	481	468	463	448	14367

Det ses, at Dødeligheden er størst i Almeldelsesaaret og de nærmest følgende Aar. Af de ældst anmeldte dør der nu kun ganske enkelte af Lungetuberkulose,

saaledes at de, der endnu er tilbage, for Størstedelen kan betragtes som helbredte. En Del er dog i Tidens Løb død af andre Dødsaarsager.

Bestanden af egentlig syge indbefattes væsentligt kun i de sidste 8 Aars anmeldte, saa at denne maa ansættes til ca. 4500 à 4700 Personer.

Af **andre tuberkuløse Sygdomme** døde der i 1930 ialt 100, mod 147, 153, 117, 121, 92, 105 og 85 i Aarene 1923—29.

Af nedenstaaende Oversigt over den samlede Tuberkulosedødelighed pr. 1000 i de forskellige Aldersklasser vil det ses, at Nedgangen i de sidste 25 Aar.

Aarligt Gennemsnit	0—1 Aar		1—5 Aar		5—15 Aar		15—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65 Aar o. derov.		Tilsammen af alle Aldre		
	M.	K.	M.	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
1903—1907	3.68	2.82	2.88	2.40	0.86	1.02	1.78	1.70	2.30	1.70	3.24	1.64	3.70	1.26	4.12	1.45	3.42	1.52	2.41	1.58	1.96
1908—1912	2.82	2.14	2.08	1.78	0 64	0.90	1.54	1.46	2.22	2.04	2.94	1.66	3.00	1.32	3.20	1.12	2.04	1.16	2.01	1.48	1.72
1913—1917	2.36	2.36	1.68	1.60	0.60	0.78	1.68	1.70	2.24	1.74	2.72	1.48	2.86	1.28	2.98	1.12	2.94	1.12	1.98	1.39	1.66
1918—1922	1.74	1.28	1.48	1.33	0.54	0.74	1.44	1.62	1.40	1.36	1.58	1.10	1.78	0.92	2 08	0.90	1.84	0.85	1.40	1.14	1.26
1923—1927	2.15	1.48	1.28	1.13	0.41	0.42	1.12	1.68	1.24	1.23	1.57	0.84	1.36	0.62	1.28	0.57	1.53	0.73	1.22	0.98	1.09
1928	2.41	1.08	1.56	0.84	0.24	0 50	1.07	1.55	1.05	1.03	1.12	0.64	1.15	0.48	0.98	0.52	1.35	0.83	1 07	0.85	0.95
1929	1.52	1.96	0.93	1.36	0.24	0.24	1.02	1.46	0.98	1.35	1.11	0.77	1.12	0.56	0.72	0.30	1.07	0.87	0.90	0.90	0.90
1930	0.95	0.95	0.09	0.10	0.19	0.32	0 91	1.61	1.21	1.20	1.22	0.47	1.06	0.68	1.05	0.51	0.92	0 54	0.93	0.86	0.89

gennemgaaende har været størst og navnlig i de højere Aldersklasser betydeligt større for Mændenes Vedkommende end for Kvindernes, medens der kun har været ringe Nedgang i Aldersklasserne mellem 15 og 35 Aar, hvor Tuberkulosen spiller den største Rolle. Særlig for Kvindernes Vedkommende er Tallene her kun ubetydeligt lavere.

Dødsfald af Tuberkulose i København 1881—1930 pr. 10,000 Indbyggere.

Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose
1881	36.2	28.2	1891	30.6	21.3	1901	21.7	15.3	1911	17.6	13.1	1921	11.6	9.3
1882	39.8	30.0	1892	29.1	19.6	1902	17.2	11.9	1912	17.7	13.6	1922	11.2	8.8
1883	34.6	26.6	1893	27.7	18.7	1903	19.7	14.1	1913	15.1	11.8	1923	10.3	7.8
1884	37.4	27.4	1894	27.5	19.9	1904	20.2	14 9	1914	15.4	12.4	1924	12.7	10.1
1885	33.8	24.8	1895	29.3	19.7	1905	21.3	15.8	1915	14 8	11.9	1925	10.8	8.8
1886	32.2	24 4	1896	26.6	19 0	1906	19.6	14.7	1916	18.8	15.0	1926	10.8	8.7
1887	32.7	25.6	1897	25.2	18.1	1907	17.7	13.9	1917	19.6	15.6	1927	9.6	8.1
1888	36.0	26.6	1898	24.4	17.5	1908	18.8	14.8	1918	15.6	12.1	1928	9.5	7.8
1889	33.4	24.8	1899	22.7	17.1	1909	17.1	13.2	1919	13.2	10.2	1929	9.0	7.6
1890	32.2	23.4	1900	24.5	18.3	1910	15.3	11.8	1920	12.0	9.4	1930	8.9	7.3

3) Cancer.

Af **Kræft** (Cancer) døde der i 1930 ialt 1008 Personer eller 16,4 pr. 10000 Indbyggere, omtrent det samme relative Antal som i de nærmest foregaaende Aar, men denne summariske Mortalitetskvotient er uden synderlig Interesse, da den langt overvejende Del af Kræftdødsfaldene indtræder i de højere, forholdsvis faatallige Aldersklasser.

I nedenstaaende Tabel er Dødeligheden derfor beregnet pr. 1000 Indbyggere i hver enkelt Aldersklasse, Mænd og Kvinder for sig. Udenbys hjemmehørende er udeladte, og Oversigten omfatter foruden Aarene 1928, 1929 og 1930 kun de fem nærmest forudgaaende Femaar, i hvilke der ikke kan antages at være indtraadt nogen Ændring i Sygdomsbegrebet.

Dødsfald af Kræft pr. 1000 Indbyggere.

Aarligt Gennemsnit	Under 35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75 Aar og derover	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
1903—1907	0.0	0.1	0.7	1.2	2.2	2.8	6.2	4.7	11.5	8.9	14.8	14.9
1908—1912	0.1	0.1	0.6	1.1	2.6	2.7	6.1	4.9	11.7	8.5	15.9	11.5
1913—1917	0.1	0.1	0.6	1.0	2.3	2.7	6.2	5.0	12.0	8.6	16.6	13.6
1918—1922	0.1	0.1	0.5	0.9	2.1	2.5	5.8	5.1	11.1	7.9	17.3	13.3
1923—1927	0.1	0.1	0.4	1.1	1.9	2.4	5.8	4.8	12.2	8.5	17.6	13.0
1928	0.1	0.1	0.5	1.0	1.9	2.4	5.1	4.5	13.6	10.0	11.9	14.3
1929	0.0	0.1	0.6	1.0	1.8	2.4	5.8	4.5	12.9	9.0	17.7	14.9
1930	0.0	0.2	0.4	1.1	1.9	2.9	5.1	5.5	10.9	9.1	20.7	14.6

Det fremgaar heraf, at Kræftdødeligheden i København er aftaget for de yngre Aldersklassers Vedkommende og tiltaget for de ældres, ialfald i de sidste 25 Aar. Det er en naturlig Følge af den Forskydning, der har fundet Sted i Befolkningens Sammensætning, hvorved Middellevetiden er betydeligt forlænget, men det kan ikke med Rette siges, at Kræftdødeligheden er tiltagende. Med endnu større Tydelighed fremgaar dette af den efterfølgende Oversigt over det relative Antal Kræftdødsfald over 45 Aar i de sidste 9 Aar.

Af 1000 Indbyggere over 45 Aar døde af Kræft.

	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Mænd	5.7	6.1	6.1	5.9	6.0	7.0	5.8	5.4	5.8	5.4
Kvinder	5.6	5.8	5.4	5.6	5.6	5.7	5.3	5.6	5.4	5.9
Ialt	5.7	5.9	5.7	5.7	5.8	6.7	5.5	5,5	5.6	5.7

Som det ses heraf, har Kræftdødeligheden i disse Aar varieret lidt for Mændenes Vedkommende, men saa godt som slet ikke for Kvindernes, og for begge Køn under et er den ialtfald ikke tiltaget.

Dødsfald af **Cancer**	Aarligt Gennemsnit					Af 100000 Indbyggere				
	C. ventriculi	C. uteri	C. mammæ	C. in aliis corp. part.	Tilsammen	C. ventriculi	C. uteri	C. mammæ	C. in aliis corp. part.	Tilsammen
1903—1907	198	72	32	277	579	47	17	8	65	137
1908—1912	202	76	37	335	650	44	17	8	73	142
1913—1917	210	82	48	401	741	42	16	9	80	148
1918—1922	228	89	60	424	810	41	16	11	77	145
1923—1927	253	99	66	501	919	43	17	11	85	156
1928	248	95	79	537	959	41	16	13	89	158
1929	250	113	82	529	974	41	19	14	89	160
1930	245	109	88	566	1008	40	18	14	91	164

Den foranstaaende Oversigt over Kræftdødsfaldenes Fordeling efter Sygdommens Lokalisation viser, at der ikke i de senere Aar er indtraadt nogen nævneværdig Forandring.

4) Kønssygdomme.

Af **Kønssygdomme** (Morbi venerei) i alle Former blev der i 1930 kun anmeldt 6308 Tilfælde eller i Forhold til Folkemængden færre end i noget foregaaende Aar. Den betydelige Tilbagegang i disse Sygdommes Udbredelse, der er indtraadt efter Verdenskrigen, vedvarer saaledes endnu.

Anmeldte Tilfælde	Gonorrhoe		Ulcus venereum		Syphilis	
	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere
1887—1891	4746	152	863	28	1177	38
1892—1896	4165	125	809	24	1153	35
1897—1902	4765	135	709	19	1781	49
1903—1907	5094	119	579	14	1643	39
1908—1912	6142	133	878	19	2446	53
1913—1917	6884	136	660	13	2336	46
1918—1922	7449	133	564	10	2315	41
1923—1927	6267	104	173	3	1349	23
1928	5919	98	71	1	943	16
1929	5629	93	83	1	910	15
1930	5377	87	83	1	848	14

Gonorrhoe forekom med 5377 anmeldte Tilfælde mod 5629 i 1929 og 5919 i 1928 eller i Forhold til Folkemængden 8,7 pro mille mod 9,3 i 1929 og 9,8 i 1928. Af de anmeldte var 40 Børn under 15 Aar, 4017 voksne Mænd og 1320 voksne Kvinder. Antallet af Kvinder har i Forhold til Antal af Mænd i de senere Aar været jævnt stigende, neppe fordi der nu angribes flere end tidligere, men snarere fordi der kommer flere under Behandling.

Paa Hospital behandledes 608 Tilfælde, deraf 109 paa Militærhospitalet.

Venerisk Saar (Ulcus molle s. venereum) anmeldes nu saa sjældent, at Sygdommen kun har historisk Interesse. Der blev kun anmeldt ialt 83 Tilfælde eller 1 pr. 10,000 Indbyggere mod gennemsnitligt 28 i Femaaret 1887—91, men den Gang indgik der rimeligvis adskillige Tilfælde af Syfilis i det store Tal.

Af **Syfilis** blev der ialt anmeldt 816 Tilfælde som Syphilis acquisita (herunder indbefattet saakaldet Syphilis insons) og 32 som Syphilis congenita. Antallet udgjorde 14 pr. 10,000 af Folkemængden mod 15 i 1929, 16 i 1928, 23 i Femaaret 1923—27, 41 i 1918—22, 46 i 1913—17 og 53 i 1908—12, det Femaar i hvilket Sygdommen havde sin største Udbredelse. Sygdommen er saaledes i stærk Tilbagegang, stærkere end Gonorrhoen, hvis relative Hyppighed i samme Tidsrum kun er gaaet ned fra 133 pr. 10000 til 87. Af de erhvervede Tilfælde forefaldt 525 hos voksne Mænd, 288 hos voksne Kvinder og 3 hos Børn under 15 Aar. Blandt de 32 anmeldte Tilfælde af medfødt Syfilis, forefaldt 17 eller over Halvdelen hos Voksne, som en naturlig Følge af, at der nu diagnosticeres talrige Tilfælde, uden der kan oplyses noget om, hvornaar de har paadraget sig Sygdommen.

Der døde 9 Børn af medfødt Syfilis, deraf 7 under et Aar. Af erhvervet Syfilis døde der 7 Mænd og 7 Kvinder, foruden adskillige, der døde af Organsygdomme, som direkte eller indirekte skyldes Syfilis.

Paa Hospital behandledes 250 Tilfælde, deraf 16 paa Militærhospitalet.

Om den vederlagsfrie ambulatoriske Behandling af Kønssygdomme henvises til 4de Sanitetslæges Beretning.

5) Andre Sygdomme.

Fnat (Scabies) var noget mindre udbredt end i de nærmest foregaaende Aar. Der blev kun anmeldt 3424 Tilfælde mod 4039 i 1929 og 4168 i 1928, men Antallet er dog fremdeles betydeligt større end tidligere, og den Tilbagegang, der indtraadte efter Krigsaarene, har ikke holdt sig.

Alkoholisme medførte som umiddelbar Dødsaarsag 17 Dødsfald, omtrent det samme Antal som i de nærmest foregaaende Aar og i Sammenligning med Forholdene før 1917 saa faa, at Alkoholismen ikke længere spiller nogen nævneværdig Rolle som Dødsaarsag.

Af Delirium tremens blev der i Aarets Løb kun anmeldt 8 Tilfælde, det laveste Tal, der overhovedet er observeret her i Staden. Nærmest kommer 1919 med 12 og 1918 med 15 Tilfælde — mod 438 i 1916 og 801 i 1907.

Fra 1. Januar 1931 er der indført en ny Mortalitetsnomenklatur i Stedet for den heri Landet hidtil anvendte, som uden væsentlige Ændringer har været i Brug siden 1876, og som udelukker Muligheden af at opføre en Række vigtige Dødsaarsager paa Mortalitetstabellen. Ligesom i de fire foregaaende Aar er der forsøgsvis udarbejdet nedenstaaende Supplement til denne, umiddelbart efter Dødsattesterne.

Dødsaarsag	0—15		15—25		25—35		35—45		45—55		55—65		65 og derover		Ialt		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
Anæmia perniciosa	»	»	»	»	2	»	»	»	2	2	3	3	5	6	12	11	23
Leukæmia	2	1	1	»	»	1	»	1	3	2	»	1	3	3	9	9	18
Appendicitis	2	5	9	4	6	2	3	2	7	5	6	4	8	1	41	23	64
Otitis media	7	5	»	2	1	»	1	»	»	1	»	»	»	2	9	10	19
Morbus Basedowii	»	»	»	1	»	1	1	1	1	1	»	»	»	»	2	4	6

Sygdomme i Garnisonen.

Ifølge velvillig Meddelelse fra Hærens Lægekorps var Antallet af de i 1930 paa Militærhospitalet behandlede Tilfælde af epidemiske Sygdomme følgende: Diphtheria 14, Scarlatina 1, Morbilli 10, Rubeolæ 11, Varicellæ 6, Tussis convulsiva 2, Parotitis 86, Erysipelas 2, Febris rheumatica 1, Pneumonia crouposa 9, Angina tonsillaris 302, Influenza 91.

Antallet af veneriske Sygdomstilfælde var: Gonorrhoe 98 i Hæren, 56 i Søværnet, deraf henholdsvis 48 og 33 friske Tilfælde, Syphilis 13 i Hæren, 9 i Søværnet, deraf henholdsvis 7 og 5 friske Tilfælde, samt et Tilfælde af Ulcus venereum i Søværnet.

OFFENTLIG SUNDHEDSPLEJE

Tilsyn med Fødehjem, Vuggestuer, Asyler, private Skoler.

(Meddelt af 1ste Sanitetslæge Dr. med. *Gustav Jørgensen.*)

Fødehjem.

Ved Aarets Udgang fandtes ialt 6 Fødehjem mod 7 i 1929 med tilsammen 27 Pladser; der har i disse Fødehjem fundet 419 Fødsler Sted mod 323 i 1929.

Fødehjemmene er alle inspicerede i Aarets Løb, og Forholdene har i det Store og Hele været tilfredsstillende i sanitær Henseende.

Der har ikke været anmeldt nye Tilfælde af Barselfeber.

Vuggestuer og Asyler.

Under Sundhedskommissionens Tilsyn stod i Aarets Løb ialt 11 Vuggestuer og 22 Smaabørnsasyler — samme Antal som i 1929.

Alle Vuggestuer og Asyler er inspicerede i Aarets Løb.

Forholdene i Vuggestuerne har været tilfredsstillende og giver ikke Anledning til nærmere Omtale.

Flere Asyler havde endnu ikke anskaffet den i Aarsberetning for 1928 beskrevne »Smitteboks« til Isolation af Børn med smitsomme Sygdomme, hvor Barnet paa Grund af Forholdene ikke kan sendes hjem straks ved Sygdommens Erkendelse.

En Del Asyler havde ikke Lejer nok til Brug ved Børnenes Middagssøvn; talrige Børn maatte sidde og sove ved Bordene.

Sundhedskommissionen har paalagt Asylernes Bestyrelser at ordne de forskellige Forhold.

Af de maanedlige Indberetninger angaaende det daglige Antal Børn i Vuggestuer og Asyler samt Antallet af de paa Grund af Pladsmangel afviste Børn fremgaar, at Vuggestuerne har afvist ialt 1115 Børn, Asylerne 685 Børn.

I Femaaret 1926—30 har Asylerne og Vuggestuerne afvist følgende Antal Børn paa Grund af Pladsmangel.

Aar	Asyler	Vuggestuer
1926	751	269
1927	593	358
1928	323	466
1929	334	983
1930	685	1115

Det fremgaar heraf, at Pladsmangelen for Asylernes Vedkommende har været aftagende indtil 1930, muligvis paa Grund af Aabningen af de kommunale

Daghjem i Erik Ejegodsgade 5 i September 1927 og i Sjællandsgade 22 i Juni 1929; i 1930 er der atter en meget betydelig Stigning i Pladsmangelen i Asylerne, som særlig gør sig gældende dels paa Vesterbro, hvor Daghjemmet i Erik Ejegodsgade har maattet afvise 275 Børn, dels paa Nørrebro, hvor Asylerne i Rantzausgade 48 og i Sjællandsgade 22 tilsammen har maattet afvise 173 Børn.

For Vuggestuernes Vedkommende er Pladsmangelen stærkt stigende fra Aar til Aar og nu meget betydelig, idet der i 1930 som nævnt, har været afvist 1115 Børn. Pladsmangelen gør sig særlig gældende paa Nørrebro, hvor Vuggestuerne i Sjællandsgade og i Thorsgade 50 har maattet afvise henholdsvis 559 og 177 Børn.

Der er af 1ste Sanitetslæge gjort Indstilling til Sundhedskommissionen om at gøre Magistratens 3die Afdeling opmærksom paa Forholdet, for om muligt at raade Bod paa Pladsmangelen.

Børnene i de kommunale Daghjem vejes og maales 4 Gange aarligt, Resultaterne fremsendes til 1ste Sanitetslæge, der giver Daghjemmene Meddelelse om, hvorvidt Børnene har en i Forhold til Højden normal eller for ringe Vægt.

Vejning og Maaling i Oktober 1930 af 287 Drenge og 284 Piger viste, at 10 % af Drengene og 4,5 af Pigerne havde en i Forhold til Højden ringe Vægt; Daghjemmene opfordrer disse Børns Forældre til at lade Børnene undersøge af en Læge.

Private Skoler.

Under Sundhedskommissionens Tilsyn stod ialt 24 Skoler mod 27 i Aaret 1929, idet Skolerne paa Dosseringen 77, i Rosenvængets Hovedvej 16 og i Overgaden n. V. 29 standsede deres Virksomhed med Udgangen af Skoleaaret 1929/30.

Alle Skolerne er blevet inspicerede i Aarets Løb.

I flere Skoler fandtes ikke Termometer i Klasseværelserne, og da »daarlig Luft« oftest beror paa, at Temperaturen i de paagældende Lokaler er for høj, har Sundhedskommissionen anmodet Skoledirektionen om at paalægge disse Skoler at anskaffe det fornødne Antal Termometre for at kontrollere, at Temperaturen ikke overstiger 19° C.

At Luften i Klasseværelserne jævnlig er fundet tung og trykkende, kan ikke undre, idet Halvdelen af Klasseværelserne i de private Skoler er overfyldte i større eller mindre Grad.

Loven af 8/8 1856, giver nemlig disse Skoler Lov til at nøjes med 2,78 m^3 Luft pr. Elev, medens der nu om Stunder regnes med 4 à 5 m^3 Luft pr. Elev, for at undgaa Luftfordærvelsens skadelige Følger.

Iøvrigt har Forholdene i Skolerne ikke givet Anledning til Paatale.

Det af Kjøbenhavns Kommunalbestyrelse vedtagne og af Indenrigsministeriet d. 30. 10. 1930 stadfæstede Tillæg til Sundhedsvedtægten af 4. 11. 1918 har for § 82's Vedkommende faaet følgende Affattelse:

§ 82.

Skoler, Vuggestuer, Asyler, Børnehaver m. m.

1. Sundhedskommissionen fører Tilsyn med de hygiejniske Forhold i private Skoler, og Planer til saadanne nye Skoler eller Planer til Forandring af saadanne Skoler, skal godkendes af Sundhedskommissionen.

2. Personer eller Institutioner, som for Børn, der endnu ikke gaar i Skole, driver Børnehave, Vuggestue, Asyl, Daghjem eller lignende Virksomhed, skal anmelde dette for Sundhedskommissionen, naar Børneantallet er 10 eller derover. Vuggestuer skal dog altid anmeldes uden Hensyn til Børneantallet. Sundhedskommissionen udfærdiger de fornødne hygiejniske Forskrifter for disse Virksomheder og fører Tilsyn med dem. Til at være Leder af en Vuggestue saavel som til, hvor Børneantallet er 10 eller derover, at være Leder af en Børnehave, et Asyl, et Daghjem eller lignende Virksomheder, kræves der, at Sundhedskommissionen har godkendt den paagældende som Leder af Virksomheden. Denne Bestemmelse finder dog ikke Anvendelse paa saadanne Institutioner af nævnte Art, som er anerkendte i Henhold til Lov om Værgeraadsforsorg § 52 eller som oppebærer Statstilskud i Henhold til Lov Nr. 420 af 30. Juni 1919.

3. Sundhedskommissionen fører endvidere hygiejnisk Tilsyn med Institutioner, som for Børn i den skolepligtige Alder driver Fritidshjem, Fortsættelsesasyler, Arbejdsstuer o. lign. Ogsaa om disse Virksomheder maa der derfor af den paagældende Institution gøres Anmeldelse til Sundhedskommissionen.

Det fremgaar heraf, at Sundhedskommissionens Tilsyn med de i § 82 nævnte Institutioner er blevet udvidet i væsentlig Grad.

Hvad de private Skoler angaar, skal Sundhedskommissionen fremtidig føre hygiejnisk Tilsyn i Almindelighed, medens Tilsynet tidligere fortrinsvis angik Renlighedsforholdene og eventuel Overfyldning af Lokalerne.

Der er endvidere den nye Bestemmelse, at Planer til Skoler og Forandring af Skoler skal godkendes af Sundhedskommissionen.

For Asyler, Børnehjem og Vuggestuers Vedkommende er der ligeledes truffet forskellige nye Bestemmelser angaaende Tilsynet.

Medens tidligere kun Vuggestuer, Asyler og Børnehjem skulde anmeldes for Sundhedskommissionen, gælder det nu ogsaa Daghjem og lignende Institutioner — i Virkeligheden altsaa alle Institutioner, der optager Børn, som endnu ikke gaar i Skole.

Anmeldelsespligten gælder som tidligere dog kun, hvis Børneantallet er 10 eller derover, med Undtagelse af Vuggestuer, der, som tidligere, altid skal anmeldes, uafhængigt af Børneantallet.

Sundhedskommissionens Tilsyn, der tidligere kun angik Asyler og Vuggestuer, omfatter nu ogsaa Børnehaver, Daghjem og lignende Institutioner, ligesom Sundhedskommissionen skal udfærdige Regulativer med hygiejniske Forskrifter for alle de nævnte Institutioner.

Der er endvidere truffet den Bestemmelse, at Sundhedskommissionen fremtidig skal godkende, hvem der skal være Leder af en Børnehave, et Asyl, et Daghjem eller lignende Institution, hvor Børneantallet er 10 eller derover — dog med de i § 82 nævnte indskrænkende Bestemmelser.

Nyt er det ogsaa, at Sundhedskommissionen skal føre hygiejnisk Tilsyn med Institutioner, som for Børn *i den skolepligtige Alder* driver Fritidshjem, Fortsættelsesasyler, Arbejdsstuer o. l., som derfor ogsaa skal anmeldes for Sundhedskommissionen; Tilsynet omfatter saaledes alle Institutioner, som optager Børn indtil 14 Aars Alderen.

I Henhold til Bestemmelsen om, at Sundhedskommissionen skal udfærdige hygiejniske Forskrifter for forskellige af de nævnte Institutioner, er der af 1ste Sanitetslæge efter Stadslægens Opfordring udarbejdet Forslag til Regulativ og Rengøringsbestemmelser.

Sanitært Tilsyn med Boliger m. m.

(Meddelt af 2. Sanitetslæge, Dr. med. *Povl Heiberg.*)

I Aaret 1930 er der i Samarbejde med Sanitetslægeassistent Dr. William Olsen journalført 1372 Sager med 2992 Undersøgelser og Ekspeditioner.

Efter Sundhedsvedtægtens andet Afsnit (Ordning af Afløb m. m.) har der været 1 Sag.

Efter tredie Afsnit (den offentlige Renlighed), har der været 2 Sager.

Efter fjerde Afsnit (Latrinvæsen) og de sig dertil knyttede Forskrifter af 1/11 1905, har der været 1315 Sager.

Efter femte Afsnit (de for de omboendes Sundhed skadelige Anlæg), har der været 47 Sager.

Endelig har der efter syvende Afsnit (Boliger), været 107 Sager.

Antallet af Sager indenfor de forskellige Afsnit af Sundhedsvedtægten, har i det sidste Tiaar i aarligt Gennemsnit været følgende:

	II Ordning af Afløb	III Den off. Renlighed	IV Latrin-væsen	V De for de omboendes Sundhed skadelige Anlæg	VII Boliger
1921—30.....	158	7	928	50	151
1930.....	1	2	1315	47	107

Af denne Tabel fremgaar de Forandringer, der i 1930 er sket med Antallet af Sager indenfor de her behandlede Afsnit af Sundhedsvedtægten i Forhold til det forløbne Tiaar.

Det store Antal Sager under fjerde Afsnit skyldes delvis Parcelbevægelsen, idet der i 1930 var ikke mindre end 234 Sager om Nedgravning af Latrin i Haverne.

Der har desuden under dette Afsnit været talrige W.C.-Sager om Dispensationer ved Opførelsen af Nybygninger.

Beboelsesvogne.

I Tilslutning til Meddelelserne i Stadslægens Aarsberetning for 1922, 1923 og 1926 om de uregelmæssige Beboelsesforhold i København (Parcelbevægelsen, Vinterbeboelse i Lysthuse og Sommerhuse, Sommerbeboelserne i Kolonihaveforeningerne), skal her gives en kort Oversigt over Beboelsesvogne i de ydre Distrikter i København i 1930.

Anledningen til Undersøgelsen af Beboelsen i Vogne, var en Klage over de Ulemper, som en Vognpark paa flere Beboelsesvogne medførte for det omliggende Kvarter.

Der fandtes i Sommeren 1930, 35 Beboelsesvogne samt een Beboelsesbaad i de ydre Distrikter i København.

De 6 var dog paa Undersøgelsens Tidspunkt ikke beboede, idet Beboerne midlertidig var fraværende, og om de 9 manglede detaillerede Oplysninger om Beboernes Antal.

I de øvrige 20 Vogne boede 69 Mennesker (39 voksne Personer og 30 Børn).

Mellem Beboerne fandtes een Artist, een Gyngeejer og 4 Slibere, medens Resten var Folk, der intet havde at gøre med omrejsende Gøglerliv. Der fandtes

saaledes 9 Arbejdsmænd, 6 Handelsmænd, 2 Haandværkere, een Gartner, een Marketender, een Fisker samt 2 Enker.

Den 5/7 30 inspicerede jeg de 2 Pladser, hvor der fandtes flest Vogne — henholdsvis 6 og 7 Beboelsesvogne. De 2 Pladser vil i det følgende blive benævnt A og B.

Paa begge Pladser, der skønnedes at være henholdsvis 1200 m² og 1000 m² store, var indlagt Vand fra Københavns Vandværk, men fandtes intet Afløb.

Paa Pladsen A hjalp man sig dels ved at kaste Spildevandet ud paa Jorden mellem Vognene, dels ved at hælde det i en Art Sivebrønd, der bestod af nogle større Sten, som var halvt nedgravede omkring Pladsens eneste Vandhane.

Paa Pladsen B klarede man sig hovedsagelig ved at smide Spildevandet ud paa Grunden samt ved at bære en Del af det hen til den forbi passerende Gades Kloak.

Medens Vognparken paa Pladsen A laa godt gemt for Enden af en blind Vej og delvis omgivet af levende Hegn samt af Marker og Haver, var Vognparken paa Pladsen B lige ud til 2 befærdede og bebyggede Gader. Denne Plads manglede Hegn mod de 2 Gader, og Beboelsesvognene stod her uordentlig spredte paa Grunden, medens Beboelsesvognene paa Pladsen A var opstillede i en lige Række med en lille Afstand mellem de enkelte Vogne.

Begge Pladser havde en ret fast og udyrket Overflade. De var altsaa uskikkede baade til at opsuge Spildevand og til at bearbejde nedgravet Latrin.

Begge Steder fandtes omtrent en Snes Beboere og var indrettet et Par primitive Nødtørftshuse.

Beboelsesvognene paa Pladsen A gjorde Indtryk af at være køredygtige Artistvogne, medens flere af Vognene paa Pladsen B saa ud til at være ude af Stand til at køre, og var enten stillede helt paa Pæle eller dog støttede af Pæle.

Den ene af disse Beboelsesvogne saa ud til at være Overdelen af en gammel Omnibus, der var anbragt løst ovenpaa en gammel Ladvogn.

Paa den sidst nævnte Plads fandtes desuden en Del Skrammel samt flere smaa Hønsehuse og Kaninstalde.

Den inderste træbevoksede Del af denne Plads lignede nærmest en Mødding.

For 7 af de beboede Vogne forelaa der ingen Oplysninger om, hvor længe de havde været beboede.

Om de øvrige var det oplyst, at:

i 1925	fandtes	kun	2	af	dem,	
- 1926	—	—	3	-	—	
- 1927	—	—	4	-	—	
- 1928	—	—	10	-	—	
- 1929	—	—	16	-	—	og
- 1930	—	—	27	-	—	

Hertil kom den paa Undersøgelsens Tidspunkt strandede Beboelsesbaad, en lille Kutter, der havde været beboet i 5 Aar.

Tolereringen af Beboelsesvognene syntes altsaa at have forøget deres Antal i stadig stigende Grad.

Forholdene holdes stadig under Observation.

Tilsyn med Næringsmidler m. m.

(Meddelt af 3. Sanitetslæge *V. Nissen.*)

Andragende ang.	Beværtninger	330	S. V. §§	70
— -	Logihuse	1	— —	71—80
— -	Kødudsalg	67	— —	34 og 43
— -	Høkerforretninger	235	— —	—
— -	Vildt- og Fiskeforretninger	24	— —	—
— -	Andre Næringsmiddelforretninger	7	— —	—
— -	Drikkevandsbrønde	12	— —	63 og 64
	Ialt	676		

Fra forskellige Udsalg i Byen er der gennem Sundhedspolitiet til Undersøgelse paa Sundhedskommissionens Laboratorium udtaget Prøver af Kaffe, The, Frugtkonserves, Gemysekonserves, Cacao, Byggryn, Havregryn, Spiseolie, Krydderier, Iscream, Eddike, Sennep, Peber, Slikpinde, tørrede Frugter, Honning, Julelys, Konfekt, Chokolade, malet Legetøj. Pattetolde og Kautsjuklegetøj.

Anledning til Paatale gav: en Prøve Sennep, indeholdende Hvedemel og Kartoffelmel uden Deklaration samt en Prøve Abrikoser, som indeholdt meget Svovlsyrling.

Der behandledes 26 Klager over sundhedsskadelige eller forfalskede Levnedsmidler og 5 Klager ang. andre sanitære Forhold.

Sundhedskommissionens Kontrol med Drikkevandet.

Der er i Tidsrummet 1. April 1930—31. Marts 1931 indvundet følgende Vandmængder fra de underjordiske vandførende Lag:

Anlægget ved Søndersø	8.067.100 m³
Anlægene vest for Søndersø	6.613.540 —
»Kilderne«	6.619.330 —
Nybølle	7.248.080 —
Thorsbro	10.641.870 —
Taastrup—Valby	1.688.350 —
Valby	» —
Ialt	40.878.270 m³

Til Byledningerne er ialt indført	40.933.610 m³
heraf afgivet til Frederiksberg Kommune	4.279.110 —
til Gladsaxe Kommune	27.220 —
og til andre udenbysboende	39.990 —
Vandforbruget i København var da i 1930—31	35.587.290 —
Det gennemsnitlige Døgnforbrug	97.499 —

Døgnforbruget var altsaa 5,45 % større end i 1929—30.

Det største Vandforbrug, København pr. Døgn, fandt Sted Torsdag den 19. Juni med	136.700 —
og Leveringen til Frederiksberg m. fl. Forbrugere medregnet Torsdag den 19. Juni med	152.000 —
Det mindste Vandforbrug i København pr. Døgn fandt Sted Torsdag den 25. December med	60.130 —

Med den af Statistisk Kontor beregnede Folkemængde 615,000 bliver Gennemsnitsforbruget pr. Døgn pr. Indbygger 158,53 Liter.

Vandforbruget var:

Aar	Millioner m³ aarlig	m³ daglig	Liter daglig pr. Individ
1900	11,31	31.000	86,52
1905	14,26	39.060	102,70
1910	19,70	53.980	117,40
1915	22,19	62.270	124,36
1920	23,85	65 350	116,28
1925	30,26	82.890	141,32
1926	30,82	84.440	143,14
1927	31,49	86.030	144,52
1928	32,54	89.150	147,09
1929	34,70	95.060	156,22
1930	35,59	97.499	158,53

Af det ovennævnte Forbrug i København 35.587.290 m³ er til Næringsbrug (inkl. Stats- og kommunale Institutioner) medgaaet 15.995.095 m³, heri indbefattet Forbrug til Vanding af Gader og Parker, til offentlige Springvand, til offentlige Nødtørftsanstalter og Pissoirer, til Udskylning af Kloaker og Snebrønde samt til Isbaner.

Forbruget til Klosetskylning har i 1930—31 udgjort 5.570.851 m².

Værket ved Kildedal indgik i Driften fra 7. April 1930.

De kemiske og bakteriologiske Undersøgelser af Vandet er fortsat som tidligere gennem Sundhedskommissionens Laboratorium.

De bakteriologiske Undersøgelser fra de forskellige Indvindingsanlæg og Filtre, har givet samme tilfredsstillende Resultater som i de foregaaende Aar. Vandet aftaget fra Taphaner i Byens forskellige Kvarterer, har vist et gennemsnitligt Kimtal af 7,3 (efter 3 Døgns Dyrkning) — det højeste Kimtal var 22 pr. m³.

I 4 Parcelforeninger har Drikkevandsforsyningen givet Anledning til Paatale. Der har været 13 Andragender om Godkendelse af Drikkevandsbrønde.

Tilsyn med smitsomme Sygdomme.

(Meddelt af 4. Sanitetslæge *S. Ahrend Larsen.*)

I Aarets Løb gav følgende Infektionssygdomme Anledning til særlige Foranstaltninger:

Tyfus: 12 Tilfælde anmeldtes i Alderen fra 7—57 Aar. Blandt disse Skibsfører, Maskinmester, Kok og Letmatros fra samme Skib, de var bleven syge under Ophold i Leningrad og indlagt til Karantæne paa Øresundshospitalet, hvorfra de overflyttedes til Blegdamshospitalet. Fra et andet Skib indlagdes en Maskinmester, som var bleven syg i Rio de Janeiro.

Ved de øvrige Tilfælde blev Hjemmene inspiceret, Familiemedlemmernes Sundhedstilstand undersøgt (Fæces- og Urinprøve), der blev foretaget Desinfektion og Renholdningsselskabet fik Anmodning om at lade Latrintønder omskifte og desinficere.

Paratyfus B: 15 Tilfælde anmeldtes i Alderen fra 4—55 Aar. Der blev truffet de sædvanlige Foranstaltninger i Hjemmene m. H. t. Desinfektion, Forbud mod Skolegang og Eftersøgning af Smittekilde.

Paratyfuskødforgiftning: 10 Tilfælde anmeldtes af Paratyfuskødforgiftning (Newport) og 1 Tilf. af Paratyfuskødforgiftning (Gläser).

Tilfældene optraadte spredte over hele Byen. Hjemmene blev inspicerede, det var ikke muligt at paavise nogen bestemt Smittekilde.

Kontrollen med Tyfus- og Paratyfusbacilbærere i København og Omegn.

Da samtlige Fæces- og Urinprøver fra Patienter Landet over (incl. København) indsendes til Seruminstitutet, er der paa Institutet efter Aftale med Sundhedsstyrelsen oprettet et Kartotek over Tyfus- og Paratyfusbacilbærere.

Saasnart Diagnosen Tyfus eller Paratyfus er fastslaaet bakteriologisk (ved Paavisning af Tyfus- eller Paratyfusbaciller i Afføring eller Urin), gaar Patienten ind i Gruppen: »*Tyfus-* eller *Paratyfuspatienter*«. Viser det sig, at Patienten selv efter overstaaet Sygdom stadig udskiller Tyfus- eller Paratyfusbaciller, flyttes han (hun) over i Gruppen: »*Obs. for Bacilbærere*«. Naar endelig Observanden *et Aar* eller mere, efter at der første Gang er konstateret Tyfus- eller Paratyfusbaciller stadig viser sig at udskille Baciller, gaar han (hun) over i Gruppen: »*Permanente Tyfus- eller Paratyfusbacilbærere*«, og betragtes herefter som *Bacilbærere for Livstid.*

Erfaringerne fra Udlandet saavelsom herhjemme, berettiger denne Ordning, da man aldrig har set at nogen Person, der i mere end 1 Aar har udskilt Tyfus- eller Paratyfusbaciller, senere ophører hermed. Der kan hos Bacilbæreren godt optræde frie Intervaller, hvor det er vanskeligt at paavise Bacillerne, men tager man gennem en længere Periode tilstrækkelig mange Fæcesprøver, optræder der positive Prøver imellem. Man har derfor afstaaet fra til Stadighed at lade de permanente Bacilbærere undersøge, for det første fordi det er overflødigt, og for det andet fordi en Undersøgelse i et frit Interval med negative Fæcesprøver let kan indgyde vedkommende Person den Tro, at han (hun) ikke mere udskiller Baciller og derved medføre en Afslappelse af de trufne Forholdsregler til Forhindring af Smittespredning.

Efter at den permanente Bacilbærer har faaet Instruks om, hvorledes han (hun) skal forholde sig for ikke at smitte Omgivelserne, kan Kontrollen derfor indskrænkes til en Kontrol med Bacilbærerens Opholdssted. Det har imidlertid vist sig at være et svagt Punkt i Kontrollens Effektivitet, at Anmeldelsen til Kredslægen om Fra- og Tilflytning til en Lægekreds er overladt til Bacilbæreren.

Da Sundhedsstyrelsen (i Skr. af $^{7}/_{3}$ 30) rettede en Forespørgsel til Stadslægekontoret ang. Bacilbærere i Kbhs. Kommune, fandt vi derfor Anledning til at tage Spørgsmaalet op til Revision i Samarbejde med Sundhedsstyrelsen og Folkeregistret.

Resultatet blev, at der:

I Københavns Kommune ved Udgangen af 1930 fandtes 12 permanente Bacilbærere, nemlig 7 Tyfusbacilbærere og 5 Paratyfusbacilbærere.

For at gøre Kontrollen med disse saa effektiv som mulig, har Stadslægekontoret i Samarbejde med Folkeregistret indført følgende Ordning:

1. Flytning saavel indenfor Københavns Kommune som bort fra Kommunen anmeldes til Stadslægekontoret, hvorefter Kopi af Anmeldelsen gaar til Sundhedsstyrelsen.

(Folkeregistrets Kartotekskort over de paa Fortegnelsen nævnte Tyfus- og Paratyfusbacilbærere paastemplede: »Flytning anmeldes til Stadslægen«).

2. Konstateres nye Bacilbærere indenfor Københavns Kommune (efter over 1 Aars Observation) anmeldes disse af Stadslægekontoret til Folkeregistret og
3. Anmeldelser til Stadslægekontoret fra Amts- og Kredslæger om Tilflytning til Københavns Kommune af Bacilbærere, videresendes til saavel Folkeregistret som Sundhedsstyrelsen.
4. Anmeldelse til Stadslægekontoret fra Folkeregistret om Fraflytning fra Københavns Kommune videresendes til Amts- eller Kredslægen i den Lægekreds, hvortil vedkommende er flyttet.

Fordelen ved denne Ordning er, at der gennem Folkeregistret føres Kontrol med Bacilbærernes Opholdssted uden disses Vidende. Opstaar Tilfælde af Tyfus eller Paratyfus i Nabolaget, kan man straks undersøge, om der er nogen Forbindelse med Bacilbæreren, og man kan til enhver Tid indkalde Bacilbæreren.

Paradysenteri: 19 Tilfælde af Paradysenteri (Sonne). 1 Tilfælde af Paradysenteri (Flexner). Hjemmene inspiceredes, Desinfektion foranlediges udført, og de sædvanlige Instrukser m. H. t. skolesøgende Børn for at forebygge nye Tilfælde blev givet. I nogle Tilfælde foretoges bakteriologiske Undersøgelse af Fæces og Urin fra Husstandens øvrige Medlemmer.

Meningitis cerebrospinalis epidemica: 13 Tilfælde blev anmeldte i Alderen $^{4}/_{12}$—19 Aar. Desuden var der 3 Tilfælde af Meningokoksepsis i Alderen 46, 32 og $^{7}/_{12}$ Aar. Alle Enkelttilfældene spredte over Byen. Der optraadte ingen nye Tilfælde indenfor Husstandene.

Poliomyelitis ant. acut: Fra $^{18}/_{8}$—$^{24}/_{10}$ anmeldtes 14 Tilfælde af Poliomyelitis i Alderen fra $^{3}/_{12}$—19 Aar. Foruden de sædvanlige Foranstaltninger, Desinfektion, Forbud mod Skolegang o. lign. blev der i samtlige Hjem foretaget en epidemiologisk Undersøgelse, hvor man særlig lagde Vægt paa nøjagtige Oplysninger om Sygdommens Begyndelse og søgte at opspore event. abortive Tilfælde hos Omgivelserne. Man udspurgte endvidere om Ferieophold, Mælkeforsyning, Nydelse af Frugt o. lign. Særlig Interesse knytter sig til en Husstand, hvori der utvivlsomt optraadte *abortive* Tilfælde hos 2 Søskende til en 7 Aars Dreng, som blev syg med Poliomyelitis, hvorfor vi anfører Rapporten: »Husstand: M + K + 3 Børn (Tove 10 Aar, Per 9 Aar, Ole 7 Aar). *11. Aug.* Form. fik Børnene af Barnepigen en Pose rødgule Blommer. Moderen syntes de saa lidt »grumsede« ud i Ansigtet om Eftm., men de fik dog Lov til at gaa i Vandet. Ole var lidt sløj samme Aften, men alle 3 Søskende gik i Skole d. 12. (1ste Skoledag i Østerfarimagsgades Kommuneskole) og 13. Aug. Da Børnene kom hjem fra Skole d. *13. Aug.* var de *alle 3* daarlige med *stærk Hovedpine, Opkastninger, Obstipation* og *Feber* (Ole 38,$_{3}$°, Per 39,$_{3}$°, Tove 38,$_{3}$°). Moderen gav alle 3 amerikansk Olie, Ole kastede det meste op. *14. Aug.* var Aff. kommen i Gang hos de 2 ældre Søskende og Temp. blev norm. Ole, 7 Aar, havde stadig fuldst. Opstipation og let Feber. De følgende Dage gav Moderen ham 6 Gange Kamillethelavement, stadig uden

Virkning — det var Grunden til, at hun tilkaldte Børnespecialist (Dr. Aage Bojesen), som konstaterede en *Parese af venstre Ben*, og d. 16. Aug. indl. Barnet paa Blegdamshospitalet.«

Encephalitis epidemica: Der anmeldtes 10 Tilfælde af *encephalitis epidemica acuta* i Alderen fra 2—56 Aar. 1 Tilf. indl. til Obs. for *encephl. ac. in chr.*

Endvidere anmeldtes 3 Tilfælde til Obs. for *encephalitis post vaccinat.* i Alderen 5, 6 og 6 Aar.

Malaria therapeutica: 9 Tilf. i Alderen fra 17—57 Aar udskrevet til Hjemmet fra St. Hans Hosp. efter Behandling med Malaria tertiana.

Febris puerperalis: 18 Tilf. anmeldt.

Pemphigus neonatorum: 3 Tilf. anmeldt.

Tetanus neonatorum: 2 Tilf. anmeldt.

Tuberkulose: I 785 Tilfælde af Lungetuberkulose og ved 122 Dødsfald af Lungetuberkulose, blev foretaget Desinfektion.

Nogle Sager angaaende Tilfælde af smittefarlig Tuberkulose har været til Behandling, i et Tilf. resulterende i Tvangsindlæggelse paa Øresundshospitalet i Henhold til Tuberkuloselovens § 5. 4 skolesøgende Børn blev henvist til Kurskolen.

Af sjældent forekommende Sygdomme optraadte:

Psittacosis (»Papegøjesyge«): 6 Personer blev indl. paa Øresundshospitalets Karantæneafdeling med Symptomer paa Psittacosis, de var alle fra M/S »Louisiana« og i Alderen fra 34—61 Aar. Af Besætningen indl. yderligere 12 til Observation, men kun de 6 ovennævnte anmeldte som lidende af Psittacosis. Da det er første Gang Psittacosis er konstateret indført her i Landet, skal Forhistorien kort omtales.

Den ½ 1930 indkom M/S »Louisiana« med ca. 40 Mands Besætning. Skibet kom fra Bahia, hvor en Del af Mandskabet havde indkøbt 30 brasilianske Papegøjer. Efter Afrejsen fra Bahia udbrød der hurtig Sygdom blandt Papegøjerne, hvorved adskillige døde. De fleste, som var i Live, solgtes paa Madeira, saaledes at der ved Ankomsten til København kun var 5 Papegøjer tilbage, hvoraf 2 var syge. Ved Ankomsten til København var 6 af Mandskabet syge og indlagdes paa Ø. H.s Karantæneafdeling. Overlæge C. H. Würtzen fastslog Diagnosen Psittacosis hos alle 6 med et ensartet klinisk Billede, hvor det karakteristiske var lobulære Pneumonier uden Hoste, Expektoration el. Sting og med ringe Dyspnoe. Tilfældene var benigne, der indtraadte intet Dødsfald. (Ang. nærmere Redegørelse henvises til Würtzen, C. H., Ugeskr. f. Læger, Nr. 39, Pag. 907, 1930).

Lepra: Der anmeldtes 1 Tilfælde af Lepra (Makulo-anæsth. Form) hos en i Byen bosiddende Kvinde, der stammede fra Memelegnen og var gift med en Jamaica-Neger. Pt. var indl. paa Rud. Berghs Hosp., hvor Manden herefter blev observeret, uden at man hos ham konstaterede Sygdommen.

Endvidere blev en Tjener indl. paa Øresundshosp. til Obs. f. *variolæ*. Anmeldtes senere som *variceller*. Da Diagnosen ved Indlæggelsen var tvivlsom, blev der foretaget Vakcination i den Ejendom paa Nørrebro, hvor Tjeneren boede, samt i den Café, hvor han arbejdede.

Af andre Sager, som har været til Behandling i Aarets Løb, kan anføres: To Sundhedskommissionssager angaaende Indretning og Ændring ved *Lighuse* her i Byen.

I Anledning af *Omlægning af Gader* i forskellige Bykvarterer er 371 Undersøgelsesforretninger blevet ekspederet.

En Sag ang. Forgiftningstilfælde efter Indaanding af Tøjrensningsmidlet »Asordin«.

Difteribekæmpelse: I Lighed med forrige Aar blev der fra Statens Serum-institut ved Dr. Ahrend Larsen foretaget profylaktisk *Vakcination med Difterianatoksin* i 31 Børneasyler (Menighedsbørnehaver og kommunale Daghjem) samt i enkelte Kommuneskoler.

Den vederlagsfri ambulatoriske Behandling af Kønssygdomme.

Den i Henh. til Lov af 30. Marts 1906 indførte vederlagsfri ambulatoriske Behandling af Kønssygdomme paa de kommunale Kliniker af de visiterende Læger, har i 1930 været benyttet af 3531 nytilkomne Patienter — mod 3818 i 1929, 4466 i 1928, 4802 i 1927, 4988 i 1926, 4917 i 1925, 4814 i 1924 og 4810 i 1923. — Af Patienterne var 2476 Mænd, 1035 Kvinder og 20 Børn under 15 Aar.

For *Syfilis* behandledes ialt 377 nytilkomne Patienter, hvoraf 153 ikke tidligere var anmeldte. Af Tilf. var 221 Mænd og 156 Kvinder.

For *Gonorrhoe* behandledes ialt 1626 nytilkomne Patienter, heraf var 1567 nye Infektioner, medens 59 af Tilfældene var Recidiv. Af Tilf. var 1297 Mænd og 329 Kvinder.

For veneriske Saar behandledes ialt 14 nytilkommende Patienter, nemlig 13 Mænd og 1 Kvinde.

1514 nytilkomne Patienter har været til Observation for venerisk Sygdom, som ikke fandtes; af disse var 945 Mænd, 549 Kvinder og 20 Børn.

Der er indgaaet 751 Anmeldelser af Patienter, der er udeblevet fra Behandling for venerisk Sygdom. Anmeldelserne er fra 4. Sanitetslæge videresendte til de kommunale Kliniker i København, Sædelighedspolitiet her i Byen eller til Embedslæger i Provinsen.

Sundhedskommissionens Desinfektionsanstalt.

Der blev i Aaret 1930 udført:

A.	1455	Desinfektioner	for offentlig Regning.
B.	115	—	- Ubemidlede.
C.	68	—	- privat Regning.
	Tilsammen 1638	Desinfektioner.	

Disse fordeler sig saaledes:

Boligdesinfektioner alene	467
Effektdesinfektioner alene	545
Boligdesinfektioner og Effekterne desinficerede med Damp	548
Antal af Persondesinfektioner (2361 Personer)	78
Tilsammen	1638

Ved Boligdesinfektioner anvendtes 1008 Gange Desinfektion med Formaldehyddampe og desinficeredes 1315 Værelser, 65 Entreer, 99 Køkkener og 79 W.C. Rum.

Der blev 7 Gange anvendt Desinfektion ved Afvaskning med Kresolvand og desinficeret 4 Værelser, 39 W.C. Rum og 5 Latrinrum.

De ovennævnte 78 Persondesinfektioner omfattede 2361 enkelte Personer.

De desinficerede Rum havde et samlet Kubikindhold af 51780 Kbm. Heraf desinficeredes 51160 Kbm. med Formaldehyddampe og 620 Kbm. med Kresolvand.

Der anvendtes fast Formalin til 51050 Kbm. (32510 Kbm. ved Brug af Generatorer, og 18540 Kbm. ved Brug af Haandlamper). Til Resten — 110 Kbm. — anvendtes Kaliumpermanganat Metoden.

De i Desinfektionsanstalten ved Blegdamshospitalet desinficerede Effekter havde et Kubikindhold af 993,2 Kbm.

I de ved Desinfektionsstationen oprettede Desinfektionskursus deltog i Aarets Løb 5 Elever, alle fra Jylland.

Desinfektionsstationen i 1930.

Maaned	Begæringer	A. Desinfektioner for offentlig Regning							B. Desinfektioner for Ubemidlede			C. Desinfektioner for privat Regning		
		Tyfus	Difteri	Skarlagensfbr.	Tuberkul. Dødsfald	Tuberkul. Flytning	Fnat	Forskll. Sygd.	Kræft	Utøj	Forskll. Sygd.	Kræft	Rosen	Forskll. Sygd.
Januar	139	1	45	14	9	54	»	1	2	5	»	2	»	6
Februar	148	1	41	10	7	66	1	3	2	9	2	2	»	4
Marts	147	2	40	11	13	66	»	1	»	10	»	»	»	4
April	115	»	22	5	12	63	1	1	»	3	2	1	»	5
Maj	139	2	33	4	14	63	2	»	2	11	»	2	»	6
Juni	110	3	16	6	9	66	2	1	»	1	»	»	»	6
Juli	124	8	8	3	15	74	»	1	1	9	1	»	»	4
August	132	6	20	3	9	74	2	3	7	4	1	1	»	2
September	124	5	23	6	3	64	1	8	1	7	»	»	»	6
Oktober	151	»	37	10	8	71	»	8	4	9	»	»	»	4
November	161	1	47	13	15	63	»	1	2	10	2	1	»	6
December	148	1	51	12	8	61	1	»	2	5	1	1	»	5
Ialt	1638	30	383	97	122	785	10	28	23	83	9	10	»	58

Antallet af Effektdesinfektioner og af Boligdesinfektioner i de enkelte Maaneder i Aaret 1930.

Maaned	Antal				
	Begæringer	Effektdesinfektion Kbm.	Boligdesinfektion		
			Fast Formalin Kbm.	Permanganat Kbm.	Kresolvand Kbm.
Januar	139	75,1	5830	»	30
Februar	148	102,1	4230	»	30
Marts	147	80,4	4630	20	»
April	115	67,3	4160	»	»
Maj	139	101,8	4610	30	20
Juni	110	59,6	3080	»	50
Juli	124	111,5	3410	»	100
August	132	78,1	3650	»	110
September	124	76,8	3210	»	190
Oktober	151	97,2	4340	30	90
November	161	79,3	5310	»	»
December	148	64,0	4590	30	»
Ialt	1638	993,2	51050	110	620

Antallet af Desinfektioner ved de enkelte Sygdomme i 1929 og 1930.

Sygdomme	1929		1930	
	Antal	pCt. af samtlige Desinfektioner	Antal	pCt. af samtlige Desinfektioner
Tyfus	52	2,8	30	1,8
Difteritis	443	24,5	383	23,4
Skarlagensfeber	79	4,9	97	5,9
Tuberkulose ved Dødsfald	113	6,2	122	7,5
Tuberkulose ved Flytning	801	44,4	785	47,9
Smits. Hjerne- Rygmarvsbet.	8	0,4	10	0,6
Kræft	59	3,2	33	2,0
Fnat	12	0,6	10	0,6
Lungebetændelse	2	0,1	1	0,1
Rosen	3	0,1	»	0,0
Kønssygdomme	1	0,1	1	0,1
Børnelammelse	47	2,6	10	0,6
Utøj	97	5,3	84	5,1
Forskellige Sygdomme	87	4,8	72	4,4

Beretning om Københavns Sundhedskommissions Dyrlægers Virksomhed i Aaret 1930.

(Meddelt af Overdyrlæge *H. Hansen.*)

Sundhedskommissionens Dyrlægers Virksomhed omfatter Tilsyn med Forhandling i København af Mælk, Kød og andre Næringsmidler af animalsk Oprindelse, desuden udøves konsultativ Virksomhed for Sundhedskommissionen ved Behandling af Sager, der kræver veterinærsagkyndig Udtalelse og Bistand, saasom Indretning af Stalde, Andragender om Indførsel af Kødvarer fra Udlandet, o. a. m., yderligere foretages Undersøgelse af de animalske Næringsmidler, der af private, fordi de formenes utjenlig til Menneskeføde, indleveres til Sundhedspolitiet til Undersøgelse.

Sundhedskommissionens Dyrlægepersonale bestaar af en Overdyrlæge og en Dyrlæge.

Der samarbejdes i det daglige Arbejde med Sundhedspolitiets Personale, af hvilket 1 Overbetjent og 3 Politibetjente er beskæftigede med Tilsynet med Forhandling af Mælk, og 1 Overbetjent og 7 Politibetjente er beskæftigede ved Tilsynet med Forhandling af Kød. Foruden det rent politimæssige Arbejde, Afhøringer, Rapportskrivning til Retten o s. v., udfører Sundhedspolitiets Betjente de almindelige Prøveudtagninger og medvirker desuden ved Arbejdet med Eftersyn af de Virksomheder, hvor Næringsmidler af den omhandlede Art tilvirkes, opbevares og forhandles.

Det med Kontrollen med de omhandlede Næringsmidler forbundne Laboratoriearbejde udføres paa et privat Laboratorium i en derværende særlig af Københavns Kommune underholdt Afdeling, *Sundhedskommissionens Laboratorium.*

A.

Tilsyn med Forhandling af Mælk.

København har i Aaret 1930 modtaget Mælk (Sødmælk, Fløde og Skummetmælk til Eksportfløde) fra ialt 3392 Kvægbesætninger med tilsammen 71,112 Køer. En Del af disse Kvægbesætninger har dog kun leveret Mælk i et kortere Tidsrum, een eller flere Gange i Aarets Løb, idet Antallet af Kvægbesætninger

regelmæssig forøges en kort Tid i Tilslutning til de store Højtider, navnlig Jul og Paaske, ved hvilke Lejligheder navnlig Indførselen af Fløde tiltager.

Af det samlede Antal Kvægbesætninger har 18 med et Koantal af ca. 2400 leveret Børnemælk og 10 med et Koantal af ca. 1000 leveret Jerseymælk.

Saavidt det kan skønnes, tilføres der daglig København ca. 275,000 Liter Sødmælk, foruden Fløde, Kærnemælk og Skummetmælk. Af det indførte Kvantum Sødmælk forhandles daglig ca. 13,000 Liter som Børnemælk og ca. 3000 Liter som Jerseymælk.

Den Mælk og Fløde, der indføres i København, hidrører hovedsagelig fra Kvægbesætninger paa Sjælland og Lolland-Falster, men ogsaa fra Odense-, Aarhus- og Randersegnen samt Bornholm sendes Mælk og navnlig Fløde fra ca. 150 Kvægbesætninger.

Den Mælk og Fløde, der indføres i København, sendes dels direkte fra Produktionsstederne til herværende Bymejerier, dels gennem udenbys beliggende Andels- og Privatmejerier som saakaldt Suppleringsmælk. Suppleringsmælken skaffer Bymejerierne sig dels ved privat Overenskomst med de leverende Mejerier, dels gennem en særlig en gros Forretning, Andelsmejeriernes Mælkeudvalg.

I et Tilfælde har der været søgt Sundhedskommissionen om Tilladelse til Indførsel af Mælk fra Udlandet, hvilket blev nægtet.

De for Indførsel og Forhandling af Mælk i København gældende Bestemmelser findes i Tillæg af 30. Oktober 1930 til Københavns Sundhedsvedtægt af 4. Nov. 1918, §§ 48—62 incl. samt i Justitsministeriets Anordning Nr. 273 af 22. Okt. 1925 om, hvad der maa forhandles som Mælk, Fløde o. l.

De Ændringer i Københavns Sundhedsvedtægts Bestemmelser om Mælk, som er fremkommet med Ministeriets Stadfæstelse af ovennævnte Tillæg af 30. Oktober 1930, omhandler først og fremmest Ændringer, der har bragt Sundhedsvedtægtens Bestemmelser i nøje Overensstemmelse med Justitsministeriets Anordning Nr. 273 om, hvad der maa forhandles som Mælk, Fløde o. l.

Desuden er Vedtægten forøget med en Del særlige Bestemmelser, af hvilke de vigtigste er:

1) § 49[3] Mejerier, fra hvilke Mælk indføres, skal hver Dag fra kontrollerede Besætninger have saadan Mælkemængde indvejet, der er stor nok til med daglig Indførsel at dække, hvad der gaar med til den til København bestemte Mælk og Fløde.

Denne Bestemmelse tager Sigte paa at støtte Tilsynet med Indførsel af Mælk og Fløde fra de Mejerier, som ikke har samtlige Kreaturbesætninger under Kontrol.

2) § 51[2] Mælk, som falholdes uden Angivelse af Sort, skal ved Indførelsen opfylde, hvad der i foranstaaende Stykke kræves af Mælk, der forhandles som Sødmælk, idet der dog overfor Mangler med Hensyn til Opfyldelsen af Kravet om et mindste Fedtindhold af 3.25 pCt. kun kan gøres Ansvar gældende overfor vedkommende Mælkeproducent, saafremt den af ham leverede Mælk ved en af Sundhedskommissionen foretagen Prøve har haft et Fedtindhold af under 3 pCt. eller ved mindst 4 af samme i Løbet af 14 Dage foretagne Prøver har haft et Fedtindhold af under 3.25 pCt.

Denne Bestemmelse, der er den direkte Følge af, at Højesteret i H. t. de tidligere Bestemmelser frifandt en Mælkeproducent, der gennem længere Tid havde leveret Sødmælk med for ringe Fedtindhold, en Dom, der motiveredes med, at den paagældende Producent ikke leverede Sødmælk i sundhedsvedtægtsmæssig Forstand, paalægger nu Producenterne Ansvar for Fedtindholdet i den Mælk, de leverer, men indrømmer dog Producenterne — for Fedtindholdets Vedkommende

— en vis Margin af Hensyn til de Svingninger i Mælkens Fedtindhold, som lejlighedsvis fremkommer, uden at det er muligt at afværge eller forklare disse. Bestemmelser er affattet efter Forhandling med de interesserede Producent- og Landbrugsorganisationer.

3) § 52[6] og 53[4], her er henholdsvis Angivelse af Datum for Aftapning af Børnemælk og Pasteurisering ændret til Angivelse af Dagens Navn.

4) § 56, her er foretaget den Ændring, at Mælken nu ikke alene ikke maa indføres af syge Dyr, men efter Omstændighederne ejheller fra hele Besætninger, hvori en eller anden Lidelse optræder epidemisk, saaledes gælder f. Eks. for Mund- og Klovesyge, at Mælken fra en angrebet Besætning ikke maa indføres, før den i Lovgivningen om smitsomme Sygdomme hos Husdyrene anordnede Desinfektion er foretaget.

Yderligere er i § 56[2] optaget en Bestemmelse om, at Sundhedskommissionen, naar den finder Anledning dertil, kan forlange sig tilstillet Dyrlægeattester, affattet efter de almindelige af Sundhedskommissionen opstillede Regler i Forbindelse med de særlige for det givne Tilfælde af Sundhedskommissionen opstillede Bestemmelser.

5) § 57[2], her findes optaget en i hygiejnisk Henseende meget væsentlig Bestemmelse, nemlig den, at Beholdere og Flasker under Forhandlingen skal anbringes saaledes, at Mælken eller Flødens Temperatur ikke overstiger 10° C.

Denne Bestemmelse, der for Forhandlingens Vedkommende i Virkeligheden forlængst burde have været indført samtidig med, at der med Besætningskontrollens Indførelse stilledes Krav til Producenterne, er trods de økonomiske Ofre, den kræver, bleven mødt med ret megen Velvillie fra Handelsorganisationernes Side, og dens Gennemførelse er for mange Udsalgs Vedkommende løst særdeles smukt ved Indretning af moderne Køleskabe; et Forhold, der utvivlsomt nok skal vise sig at sætte gode Frugter for Mælkehandelens Vedkommende her i Staden.

6) § 58[5], her foreskrives, at Mælk og Fløde samt Beholdere til Mælk og Fløde ikke maa transporteres paa Gødningsvogne eller sammen med Køkkenaffald, Bærme, Mask, Kadavere, uemballeret eller ikke tæt emballeret Kød (eller Kødvarer), Kunstgødning, Kul eller iøvrigt paa anden Maade, der efter Sundhedskommissionens Skøn er uforenelig med sundhedsmæssig Transport af Mælk eller Fløde.

Denne Bestemmelse er fremkommen navnlig som Følge af en overhaandtagende uhensigtsmæssig Transport af Mælk m. m. og Mælkebeholdere med Fragtautomobiler ad Landevejene, en Transportmaade, som utvivlsomt yderligere trænger til megen Opmærksomhed fra de kontrollerende Myndigheders Side, at den ikke skal udarte paa en uheldig og for Mælken skadelig Maade.

7) § 59[6], her er optaget Bestemmelse om, at Sundhedskommissionen kan udstede nærmere Forskrifter om Indretning af Lokaler, i hvilke Mælk og Fløde i større Omfang behandles og opbevares.

Yderligere skal i Forbindelse med Sundhedsvedtægtsændringerne omtales, at flere herværende Mejerier har erholdt Justitsministeriets Tilladelse til at langtidspasteurisere eller stassanisere Mælk paa de af nævnte Ministerium i H. t. ovennævnte Anordning No. 273 § 9 stillede særlige Betingelser.

Kun et af de Mejerier, der har erholdt saadan Tilladelse, har benyttet sig deraf og begyndt Forhandling af stassaniseret Mælk.

I den Anledning har Sundhedskommissionen i Henhold til den justitsministerielle Tilladelse ansat ved det paagældende Mejeri en tilsynsførende, der i

Henhold til Instruks fra Sundhedskommissionen skal føre Kontrol med, at de for Stassanisering gældende Bestemmelser overholdes. Den tilsynsførende, der er ansat af Sundhedskommissionen, lønnes af Mejeriet, og er i tjenstlige Forhold underlagt Sundhedskommissionens Overdyrlæge, med hvem han staar i direkte Rapport.

Kontrollen med Overholdelsen af de Bestemmelser, der er gældende for Indførsel og Forhandling af Mælk og Fløde m. m. i København, kan deles i to Hovedopgaver, nemlig. »*Kontrollen med Mælkens Produktion*« og »*Kontrollen med Mælkens Forhandling*«.

1) Kontrollen med Mælkens Produktion.

Denne Kontrol omfatter dels det i Sundhedsvedtægtens § 49, Stk. 2 omhandlede maanedlige Dyrlægeeftersyn af Kreaturbesætninger, hvis Mælk indføres til København som Sødmælk, eller hvis Mælk benyttes til Fremstilling af Fløde, derunder ogsaa Eksportfløde; dels det i Sundhedsvedtægtens § 52 omhandlede 2 Gange maanedlige Dyrlægeeftersyn af Kreaturbesætninger, hvis Mælk indføres til København som Børnemælk, og yderligere omfatter denne Kontrol de af Sundhedspolitiet foretagne Eftersyn af Mejerivirksomheder, der indsender Mælk m. m. til København, samt den af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Efterkontrol i saavel Kreaturbesætninger som Mejerivirksomheder.

De maanedlige Dyrlægeftersyn foretages af ca. 110 Dyrlæger, af hvilke et Faatal 5 er ansatte ved de store Mælkeforsyninger, medens de øvrige er lokalt praktiserende Dyrlæger.

Ved den maanedlige Kontrol med Kvægbesætningerne foretages en nøje Undersøgelse af hver enkelt Ko i Besætningen, særlig indgaaende af alle i Øjeblikket malkende Køer, og desuden inspiceres Staldforhold, Foder og Malkeredskaber, og naar Tilsynet foretages under Malkningen, paases det, at dette udføres paa tilbørlig Maade og i Overensstemmelse med de herfor givne Regler.

I Tilslutning til Eftersynet udfærdiges af Dyrlægen en Attest, paa hvilken der anføres, hvilke eventuelt syge Dyr, der er fundet, hvad disse Dyr lider af, og hvad der er beordret med Hensyn til disse Dyrs Isolation og deres Mælk. Yderligere anføres paa Attesterne de eventuelt forefundne Overtrædelser af de for Prodnktion af Mælk til København gældende Bestemmelser.

Disse Attester indsendes maanedsvis bagud til Sundhedskommissionens Sekretariat af de her i Byen værende Modtagere af Mælk og Fløde.

Paa Grundlag af de i Tidsrummet fra 1. Januar 1930 til 31. December 1930 udstedte Dyrlægeattester fremgaar, at det paa Grund af Sygdom, i kortere eller længere Tid har været forbudt at levere Mælken til København af et større Antal Køer.

De paa Dyrlægeattesterne opførte Lidelser grupperer sig maanedsvis saaledes som fremgaar af omstaaende Skema, til hvilken skal bemærkes, at Antallet af anmeldte Sygdomstilfælde ikke er det samme som Antallet af Køer, der har været syge, idet talrige Køer har været syge gennem længere Tid, og derfor mere end een Gang indgaar i Skemaet.

I Anledning af de *kontrollerende Dyrlægers* Bemærkninger paa de indsendte Dyrlægeattester skal anføres, at det i eet Tilfælde paa Grund af Sygdom i en Besætning har været nødvendigt at kræve Eftersyn to Gange maanedlig gennem et længere Tidsrum.

I de øvrige Tilfælde, hvor Dyrlægen har paaført Attesten Bemærkninger om Fejl og Mangler med Hensyn til Overholdelsen af de for Indførsel af Mælk til København gældende Bestemmelser, er Attesterne almindeligvis blevet tilbage-

Antal af anmeldte Sygdomstilfælde i 1930.

Maaned	Diagnosticerede Lidelser						Mistænkelige Tilfælde			Ialt
	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Yver-Sygdomme	Patte-Sygdomme	Bør-Sygdomme	Andre Sygdomme	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Sygdomme	
Januar	16	»	2814	41	75	18	1	2	»	2967
Februar	16	»	2897	42	98	9	6	1	»	3069
Marts	17	»	3335	27	117	14	2	»	»	3512
April	9	»	3658	20	82	20	2	1	»	3792
Maj	13	1	3724	22	75	9	7	3	»	3854
Juni	18	5	3497	23	26	8	4	»	»	3581
Juli	19	1	3599	29	44	9	4	»	»	3705
August	20	1	3630	38	50	11	6	»	»	3756
September	22	»	3684	34	49	5	8	2	»	3804
Oktober	5	»	3768	21	39	15	5	»	»	3853
November	8	»	2951	12	51	15	8	»	»	3045
December	12	»	3398	26	62	23	6	»	»	3527
Ialt	175	8	40955	335	768	156	59	9	»	42465

sendt de respektive Mejerier med Anmodning om at foranledige de af Dyrlægerne ved Eftersynene paatalte Fejl m. m. rettede og Ekstraattest indsendt i Løbet af 8—14 Dage. I en Del Tilfælde har Dyrlægernes Bemærkninger paa Attesterne foranlediget, at der er blevet foretaget særligt Eftersyn paa Stedet af Sundhedskommissionens Dyrlæger.

Af *Sundhedskommissionens Dyrlæger* er der ialt i 1930 foretaget 1001 Eftersyn af Kobesætninger og Mejerivirksomheder nemlig:

75 Eftersyn af Mejerier og Flødefabrikker
926 — - Kvægbesætninger, deraf
27 — - Børnemælksbesætninger.

Af Kvægbesætningerne havde:

165 et Koantal af 50 og derover,
499 - — - 10—49 og
262 - — - 1—9.

Ved disse Eftersyn er der i et ret stort Antal Tilfælde konstateret Forhold, som var i Strid med de for Indførsel af Mælk til København gældende Bestemmelser.

De konstaterede Fejl og Mangler har angaaet saavel Renholdelse som Vedligeholdelse af Redskaber og Lokaliteter, uheldige Staldforhold, mangelfuld Renholdelse og Klipning af Køer samt Overtrædelse af de for Malkearbejdets rette Udførelse givne særlige Bestemmelser.

Disse Sager behandles iøvrigt paa den Maade, at Ejerne i direkte Tilslutning til Eftersynet modtager en skriftlig Meddelelse om de forefundne Misforhold, hvorefter de respektive Mejerier og kontrollerende Dyrlæger underrettes om de stedfundne Eftersyn hos Producenterne og anmodes om henholdsvis at drage Omsorg for, at de paatalte mangelfulde Forhold virkelig rettes, og at Bemærkning herom paaføres Attesten for næste Eftersyn.

I særlige Tilfælde er krævet indsendt Ekstraattest, og i nogle faa Tilfælde, hvor Manglerne har været væsentlige eller ikke trods gentagne Forsøg har været til at faa rettede, er der blevet nedlagt Forbud i kortere eller længere Tid mod Indsendelse af Mælk til København fra de paagældende Besætninger.

Forbud er i 1930 nedlagt i 10 Tilfælde af følgende Grunde: i eet Tilfælde p. Gr. af, at Ejeren nægtede Sundhedskommissionens Dyrlæge Adgang til at besigtige Forholdene paa hans Ejendom, i to Tilfælde p. Gr. af Svinehold i Kostalden, i 7 Tilfælde p. Gr. af mangelfulde Renlighedsforhold o. lign. (snavsede Køer, uklippede Køer, uhensigtsmæssig Anbringelse af Svaleapparat).

En Del af de af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Eftersyn har været foranlediget af systematisk foretagne Smuds- og Kimtalsundersøgelser, hvilke Undersøgelser i to Tilfælde har foranlediget Sag til Retten p. Gr. af vedvarende stort Smudsindhold i den indsendte Sødmælk. I de øvrige Tilfælde, hvor stort Smudsindhold eller meget stort Kimtal er blevet konstateret, er Forholdet blevet rettet efter Henvendelse til Ejer, Mejeri og kontrollerende Dyrlæger — eventuelt i Forbindelse med herfra foretaget Eftersyn.

Yderligere skal tilføjes, at der ved de af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Eftersyn er blevet »udsat« fra Mælkeleverance paa Grund af Yver-, Bør- og andre Lidelser ca. 400 Køer.

Disse Udsættelser af Køer har foranlediget en Del mikrobakteriologiske Undersøgelser, dels for at underbygge den kliniske Diagnose, der betinger »Udsættelsen fra Leverance«, dels for at understøtte den kliniske Undersøgelse, naar Tidspunktet for Helbredelse menes at være indtraadt, saaledes at fornyet Mælkeleverance kan finde Sted.

Ialt har der af Sundhedskommissionens Dyrlæger og de kontrollerende Dyrlæger været udtaget 230 Prøver fra Køer mistænkte for eller lidende af Yversygdom.

Besætningskontrollen har iøvrigt foranlediget, at der i 5 Tilfælde er blevet rejst Tiltale mod Ejere som Følge af, at det ved Eftersynene har vist sig, at der er blevet tilblandet Mælken af de sunde Køer Mælk, som hidrørte fra de paa Grund af Sygdom af de kontrollerende Dyrlæger »udsatte« Køer.

Angaaende de af *Sundhedspolitiets Betjente* foretagne Eftersyn af Mejerier, hvorfra indsendes Suppleringsmælk og Fløde skal anføres, at der i 1930 ialt er foretaget 166 Eftersyn af 90 Mejerier og Flødefabrikker.

Eftersynene gaar væsentlig ud paa at kontrollere, om den indsendte Mælk eller Fløde hidrører fra Køer, der staar under Dyrlægekontrol, som anført i Sundhedsvedtægtens § 49, Stk. 2, og om det Antal Køer, der kontrolleres, kan yde det dagligt indsendte Kvantum Mælk m. m., men desuden paases Orden, Renlighed og Vedligeholdelse af Lokaliteter og Redskaber. Paa Virksomheder, hvor Mælk og Fløde tappes paa Flasker, paases ogsaa, om Flaskerensningen er fyldestgørende.

2) Kontrollen med Mælkens Forhandling.

Dette Arbejde omfatter dels a) Eftersyn af Mejerivirksomheder, Mælkeudsalg og Koholderier i København, dels b) Laboratorieundersøgelse af indkøbte og indleverede Mælkeprøver.

a) Eftersyn af Mejerivirksomheder, Mælkeudsalg og Koholderier.

Der er i 1930 dels af Sundhedspolitiets Betjente, dels af Sundhedskommissionens Dyrlæger til ubestemte Tider foretaget ialt 4545 Eftersyn af Mejerier, Mælkeudsalg og Detailvogne, og ved disse Eftersyn er der i 73 Tilfælde forefundet Mangler med Hensyn til Vedligeholdelse af Lokaler m. m.

Der fandtes i København i 1930 i den gamle By 3 Kostalde, og i de indlemmede Distrikter 8 Kostalde med henholdsvis 9 Køer og 189 Køer, ialt 11 Kostalde med 198 Køer. Kostaldene i den indre By er Handelsstalde, fra hvilke der

ikke forhandles Mælk, men fra Kvægbesætningerne i de indlemmede Distrikter forhandles Mælken enten direkte ved Stalddør, eller den leveres til nærmeste Mejeri.

b) Laboratorieundersøgelse af indkøbte Mælkeprøver.

Til Laboratorieundersøgelse er ialt indleveret 11,300 Prøver Mælk og Fløde, hidrørende fra ca. 1700 Udsalgssteder, heri indbefattet Mejeriernes Detailvogne.

De undersøgte Prøver var:

Børnemælk	576 Prøver	Halvskummetmælk	40 Prøver	Eksportfløde	158 Prøver
Jerseymælk	172 —	Skummetmælk	285 —	Fløde (3)	461 —
Sødmælk	7116 —	Kærnemælk	651 —	Fløde (2)	1034 —
				Piskefløde	796 —
				Fløde (1)	6 —
				Flødeskum	5 —

Resultatet af Undersøgelse af Mælk og Fløde.

1) Undersøgelse af Fedtindhold i Børnemælk, Jerseymælk, Sødmælk, Fløde og Halvskummetmælk.

Indhold af Fedt i 576 Prøver Børnemælk:

Under 3,25 %	2	Prøver
3,25—3,50 %	39	—
3,50—4,00 %	382	—
4,00—5,00 %	149	—
5,00 % og derover	4	—

Af dette fremgaar, at 0,34 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end den i Sundhedsvedtægtens § 52 foreskrevne Minimumsfedtprocent 3,25.

Indhold af Fedt i 172 Prøver Jerseymælk var:

Under 4,75 %	3	Prøver
4,75—5,00 %	9	—
5,00—6,00 %	159	—
6,00 % og derover	5	—

Af dette fremgaar, at 1,16 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 4,75 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Jerseymælk.

Indhold af Fedt i 6963 Prøver Sødmælk var:

Under 3,25 %	238	Prøver
3,25—3,50 %	2199	—
3,50—4,00 %	4128	—
4,00—5,00 %	383	—
5,00 % og derover	15	—

Af dette fremgaar, at 3,41 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 3,25, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Sødmælk.

Indhold af Fedt i 793 Prøver Piskefløde var:

Under 30 %	2	Prøver
30,00—32,00 %	180	—
32,00—34,00 %	292	—
34,00 % og derover	319	—

Af dette fremgaar, at 0,25 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 30,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Piskefløde.

Indhold af Fedt i 1032 Prøver Fløde 2 var:

Under 13,00 %	13	Prøver
13,00—15,00 %	701	—
15,00—16,00 %	147	—
16,00 % og derover	171	—

Af dette fremgaar, at 1,25 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 13,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Fløde 2.

Indhold af Fedt i 461 Prøver Fløde 3 var:

Under 9,00 %	4	Prøver
9,00—11,00 %	378	—
11,00 % og derover	79	—

Af dette fremgaar, at 0,82 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 9,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Fløde 3.

Indhold af Fedt i 158 Prøver Eksportfløde var:

Under 9,00 %	38	Prøver
9,00 % og derover	120	—

Af dette fremgaar, at 24,05 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 9,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Eksportfløde.

Indhold af Fedt i 40 Prøver Halvskummetmælk.

I ingen af de undersøgte Prøver Halvskummetmælk fandtes mindre Fedtindhold end 0,75 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Halvskummetmælk.

Vandtilblanding til Mælk.

Tilblanding af Vand til Mælk er fundet i 25 Prøver Sødmælk og 6 Prøver skummet Mælk. Prøverne hidrører fra 8 forskellige Sager.

Tørstofindhold til Kærnemælk.

Ved Undersøgelsen af 651 Prøver Kærnemælk, fandtes 24 Prøver, d. v. s. 3,67 %, der havde mindre Tørstofindhold end foreskrevet i Sundhedsvedtægtens § 55.

Undersøgelser for Smuds.

Ved Undersøgelse for Smuds i 2329 Prøver Sødmælk, hvilke Prøver er udtaget ved Mælkens Ankomst til Byen, fandtes i et ret stort Antal Prøver Smuds i kendelig Mængde. (Bernsteins Smudsundersøgelse).

Dette Forhold har for de enkelte Besætningers og Mejeriers Vedkommende foranlediget særlig Skrivelse eller Eftersyn herfra.

I Mælkeprøver udtagne i Mælkeudsalgene her i Byen fandtes i intet Tilfælde Smuds i kendelig Mængde.

Undersøgelser for Opvarmning.

10,333 Prøver Mælk og Fløde er bleven undersøgt for Opvarmning:

1) Undersøgelser for Pasteurisering.

1) 154 Prøver der var solgt som pasteuriserede, reagerede som raa ved Paraphenylendiaminprøver, nemlig:

Sødmælk	73	Prøver
Halvskummetmælk	1	—
Skummetmælk	12	—
Piskefløde	23	—
Fløde 2	34	—
Fløde 3	11	—

2) 47 Prøver, der var solgt som raa, var pasteuriserede (Paraphenylendiaminprøven) nemlig:

Sødmælk	18	Prøver
Skummetmælk	2	—
Piskefløde	13	—
Fløde 2	8	—
Fløde 3	6	—

Af dette fremgaar, at 1,98 % af Prøverne har reageret fejlagtigt ved Paraphenylendiaminprøven.

2) Undersøgelser for ulovlig Opvarmning.

188 af de foran anførte Prøver sød Mælk, der var solgt som raa, og som gav Reaktion som raa ved Paraphenylendiaminprøven, er herved undersøgt med Henblik paa ulovlig Opvarmning i Henhold til Justitsministeriets Anordning Nr. 273 af $^{22}/_{10}$ 1925 § 9.

Ved disse Undersøgelser er foretaget Bestemmelse af Amylaseindhold, foretaget Schardingers Prøve, Katalaseprøve (Katalasetal pr. 100 cm^3) samt Albuminprøve, med følgende Resultat:

Amylaseprøve (Weinstein).

Af 188 Prøver gav 169 Amylasetal paa 0,8 eller derover, medens 19 Prøver ikke indeholdt saa meget Amylase, at 10 cm^3 af Prøven kunde hydrolisere 0,8 cm^3 Stivelsesopløsning efter Weinstein.

Schardingers Prøve, Katalaseprøve og Albuminprøve.

19 Prøver, som viste for lidt Amylaseindhold, gav ved ovennævnte 3 Prøver følgende Resultat:

1) 9 Prøver havde en Affarvningstid paa 6 til 9 Minutter, af disse Prøver havde:
7 Prøver Katalasetal fra 3 til 21 og gav ved Albuminpr. stort Bundfald.
2 — — - 26 og 30 - - - — lille —

2) 6 Prøver havde en Affarvningstid paa 11—35 Minutter, og af disse Prøver havde:
4 Prøver Katalasetal fra 6 til 35 og gav ved Albuminpr. lille Bundfald
2 — — - 21 og 29 - - - — Opalescens.

3) 4 Prøver havde en Affarvningstid paa over 75 Minutter og af disse Prøver havde:
4 Prøver Katalasetal fra 1—21 og gav ved Albuminpr. Opalescens.

Laboratoriet knytter til disse Undersøgelser følgende Bemærkning:

»Disse Resultater, der bekræfter tidligere Iagttagelser, viser, at Amylasen er det af Mælkeenzymerne, der taaler mindst Opvarmning, medens Aldehyd-Reduktasen og Albuminet først ved højere Temperatur lider paaviselige Omdannelser, der øjensynligt følges ad. Naar ikke alle Katalasetallene er abnormt lave, hidrører dette sikkert fra, at der efter Opvarmningsprocessen er opstaaet ny Katalase«.

Det skal tilføjes, at disse Undersøgelser for ulovlig Opvarmning af Mælk i 14 Tilfælde har foranlediget retslig Paatale, samt at Opvarmningen dels har været konstateret i Handelsmælk her i Staden og dels i Mælk, indsendt fra udenbysbeliggende Mejerier, i hvilke sidste Tilfælde Prøverne har været udtaget ved Mælkens Ankomst til Byen.

Undersøgelser for Aciditetsgrad.

Ved Undersøgelse af Aciditetsgraden (Antal cm^3 $^1/_{10}$ Na OH som neutraliserer 100 cm^3 Mælk i 3144 Prøver Børnemælk, Jerseymælk og Sødmælk fandtes følgende Talværdier:

Under 15	111	Prøver
15	833	—
16	1098	—
17	704	—
18	268	—
19	83	—
20	28	—
over 20	19	—

Reduktase- og Gæringsprøveundersøgelser.

Reduktaseprøve er foretaget med 3144 Prøver Børnemælk, Jerseymælk og Sødmælk. For de 2329 Prøvers Vedkommende har Prøven været kombineret med Gæringsprøve.

1) Oversigt over Affarvningstiderne:

Under 1 Time	155	Prøver
1—2 Timer	107	—
2—3 —	162	—
3—4 —	201	—
4—5 —	168	—
over 5 —	2262	—

2) Oversigt over Gæringstyperne:

Den geleagtige Type	1760	Prøver
— ostede —	349	—
— svampede —	143	—
— blærede —	76	—
— flydende —	1	—

Bakteriologiske Undersøgelser.

For 2323 Prøver Børne-, Jersey- og Sødmælks Vedkommende er Undersøgelsen kombineret med Kimtælling.

Kimtællingerne er foretaget i Fortyndinger 10 og 100,000 og som Næringssubstrat er anvendt Kød-Pepton-Gelatine. Aflæsningen har fundet Sted efter 6 Dages Forløb.

Oversigt over Kimtallene.

Under 0,1	Mill.	94	Prøver
0,1—0,6	—	808	—
0,3—0,5	—	406	—
0,5—0,7	—	185	—
0,7—1,0	—	167	—
1— 2	—	229	—
2— 3	—	127	—
3— 5	—	130	—
5— 7	—	52	—
7—10	—	59	—
10—15	—	24	—
15—20	—	16	—
over 29	—	26	—

Mikrobakteriologisk Undersøgelse.

165 Prøver Mælk blev centrifugeret i Trommsdorffs Glas og de fremkomne Bundfald efter Aflæsning mikroskopisk undersøgt.

1 Mælkeprøve blev centrifugeret, og fra det fremkomne Bundfald foretoges Spredning paa Endoplader. Fra mistænkelige Kolonier anlagdes Renkulturer, der prøvedes ved Gæring og Agglutination.

Ingen Kolonier hørte til Tyfus-Paratyfusgruppen.

Undersøgelse for Konserveringsmidler.

Konserveringsmidler er ikke i 1930 paavist i nogen Mælkeprøve.

Undersøgelse for Giftstoffer.

2 Prøver Kærnemælk undersøgtes for Arsen og giftige Metaller og
1 Prøve Sødmælk tillige for Alkaloider.
Intet af disse Stoffer blev paavist.

Undersøgelse for Tilblanding af Fedtemulsion, Sukkerkalk m. m.

793 Prøver Piskefløde og 5 Prøver Flødeskum undersøgtes for Sesamolie. Dette for kunstige Fedtemulsioner paabudte Røbestof, paavistes i 1 Prøve Piskefløde og 2 Prøver Flødeskum.

2 Prøver Piskefløde, 2 Prøver Fløde Nr. 2 og 1 Prøve sød Mælk, henhørende til samme Sag, god svag Reaktion for Tilsætning af Sukkerkalk.

I 4 Prøver Flødeskum paavistes Rørsukker.

3 Prøver »Mælkesalt«, hvoraf den ene var betegnet »Flagrant«, den anden »Mælkesalte« og den tredie uden Betegnelse, bestod alle af Sukkerkalk i vandig Opløsning.

Sager henvist til retslig Afgørelse.

Ved Udøvelsen af Mælkekontrollen i 1930 har de forefundne Overtrædelser af Sundhedsvedtægtens forskellige Bestemmelser i 356 Tilfælde foranlediget, at Sundhedskommissionen har henvist de paagældende Sager til retslig Tiltale.

Disse Sager har drejet sig om:

1) Overtrædelse af Tillæg af $^{6}/_{10}$ 1924 til Sundhedsvedtægten af $^{4}/_{11}$ 1918, § 49 II, Indførsel af Mælk og Fløde fra ukontrollerede Besætninger samt mangelfulde Forhold i Kvægbesætningerne o. lign.	27	Tilfælde
§ 51, For ringe Fedtindhold i Sødmælk	124	—
§ 51, — — — - Jerseymælk	4	—
§ 51, — — — - Fløde	55	—
§ 51, Vand i Mælk (Udsalgsmælk)	5	—
§ 52, Børnemælk: [1]) Overtrædelse af Bestemmelsen om Anmeldelse før Indførsel begyndes. [2]) Fjernelse af Kapsel og Anbringelse af Papskive i Stedet	2	—
§ 53, Overtrædelse af Pasteuriseringsbestemmelserne	176	—
§ 55, Kærnemælk med for ringe Tørstofindhold	26	—
§ 57, Smuds i Mælk (Producentmælk)	2	—
§ 58, Rustne Spande og Redskaber	1	—
§ 58, Omhældning af Mælk paa aaben Vej og Gade o. s. v.	29	—
§ 58, Transportspandelaag uden Kæde	3	—
§ 58, Transport af Køkkenaffald i Beholdere uden Laag	1	—
§ 59, Salg af Varer, der ikke maa forhandles sammen med Mælk i aaben Beholder	20	—
2) Lov af $^{1}/_{4}$ 1925, Om Fedtemulsioner	0	—
3) Lov åf $^{18}/_{4}$ 1910 § 5 (Vand i Mælk)	3	—
4) Anordning Nr. 273 af $^{22}/_{10}$ 1925, Ulovlig Opvarmning af Mælk	14	—

Det samlede Bødebeløb for de i 1930 begaaede Overtrædelser af Sundhedsvedtægtens Bestemmelser om Mælk udgjorde ialt 9932 Kr.

B.

Tilsyn med Handel med Kød, Kødvarer, Pølser o. l.

Tilsyn med Slagter- og Høkerbutikker, Undersøgelse af Pølser m. m.

Der er i 1930 af Sundhedspolitiets Betjente, i nogle Tilfælde i Forbindelse med Sundhedskommissionens Dyrlæger, foretaget 22,389 Eftersyn hos Slagtere og Høkere, nemlig henholdsvis 5,856 og 16,533 Eftersyn.

Ved disse Eftersyn er der i 47 Tilfælde forefundet Overtrædelser af Sundhedsvedtægten, og i 2 Tilfælde af Lov om indenrigs Kødkontrol. Disse Sager er bleven henvist til Afgørelse ved Retten. I 22 Sager er der sket Henvisning til Retten for Overtrædelse af Regulativ af $^{18}/_{5}$ 1925.

Ved Eftersynene fandtes i 5 Tilfælde Varer, som var fordærvede. Disse Varer, ialt 30 Kg., blev i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 35 kasserede som uskikkede til Menneskeføde.

Foruden de fornævnte Eftersyn hos Slagtere og Høkere, har der været foretaget 2,364 Eftersyn hos Vildt- og Fiskehandlere.

262 Prøver var indkøbt til Undersøgelse for Indhold af ikke tilladte Konserveringsmidler, og der paavistes i 120 Prøver Tilsætning af Natriumsulfat og i 2 Prøver Borsyre. Disse Sager er i alle Tilfælde blevet henvist til retslig Behandling.

Kødvarer, indleverede til Undersøgelse.

Der er i 1930 indleveret til Undersøgelse 59 forskellige Prøver Kød- og Madvarer. Aarsagerne var i 7 Tilfælde Formodningen om, at de paagældende Varer havde foraarsaget lettere Forgiftningstilfælde, i de øvrige Tilfælde skyldtes

Indleveringen, at Varerne formodedes at være utjenlige til Menneskeføde. I de 7 Tilfælde, hvor der forelaa Formodning om, at de indleverede Kødvarer havde forvoldt Sygdomstilfælde, er Sagerne efter Varernes Undersøgelse og Prøveudsendelse til Laboratorieundersøgelse blev overgivet 3. Sanitetslæge til videre Foranstaltning.

Som Følge af Undersøgelse af samtlige indleverede Varer skete i 34 Tilfælde Kassation og Destruktion, medens Godkendelse fandt Sted i 25 Tilfælde.

Fjerkræ, indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1930 foretaget Undersøgelse af 50 Høns, 40 Kyllinger, 1 større Parti kinesiske Ænder, samt 1 Gaas og 2 Ænder.

Det omhandlede Parti — kinesiske Ænder — der formodedes fordærvede, viste sig at være tjenlige til Menneskeføde.

Af de øvrige 93 Stkr. Fjerkræ blev 35 Høns og 40 Kyllinger kasserede, medens Resten blev godkendt som tjenlige til Menneskeføde.

Kassationsaarsagerne var i 25 Tilfælde Tuberkulose, i 1 Tilfælde Leukæmi, i 1 Tilfælde Carcinom, i 4 Tilfælde Skimmel og i 44 Tilfælde (4 Høns og 40 Kyllinger) Fordærvelse.

Blandt de godkendte Høns var 4 Stk. med mindre udbredt overfladisk Skimmeldannelse, der godkendtes efter Udrensning.

Fisk m. m., indleverede til Undersøgelse.

Der er i 1930 foretaget Undersøgelse af Fisk i 7 Tilfælde, de undersøgte Objekter har været saavel fersk som røget Fisk, nemlig udskaaren Fiskefilet, Torsk, Rødspætter, Sild og røget Makrel.

I 4 Tilfælde blev den til Undersøgelse fremlagte Fisk kasseret paa Grund af Fordærvelse.

Et Parti Muslinger, der formodedes at have fremkaldt Forgiftning, blev undersøgt og godkendt som tjenlige til Menneskeføde.

Vildt, indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1930 undersøgt 8 Vildsvin, af hvilke to blev kasserede paa Grund af Fordærvelse, medens 6 blev godkendt efter Udrensning.

Desuden er besigtiget 1 Hare og 3 Kaniner, der alle blev kasserede paa Grund af Fordærvelse.

Smør, indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1930 indleveret og undersøgt en Prøve Smør, der mentes tilblandet Margarine.

Ved Undersøgelsen viste det sig, at saadan Tilblanding ikke havde fundet Sted.

Æg, indleverede til Undersøgelse.

Der er i 1930 indleveret et mindre Parti Æg til Undersøgelse. Æggene, der var fordærvede, blev kasserede som utjenlige til Menneskeføde.

Undersøgelse af Konserves.

Der er i 1930 foretaget Undersøgelser af en Daase Sardiner, der formodedes at have fremkaldt Sygdom. Saavel den mikroskopiske Besigtigelse som den foretagne bakteriologiske Undersøgelse frembød intet abnormt.

C.

Angaaende Indførsel af Kød m. m. fra Udlandet.

Der er i 1930 bleven givet Tilladelse til Indførsel af frosne, ferske Lammekroppe fra Island. Lammekroppene, der var synede og stemplede af Statskødkontrollen paa Island, blev tilladt indført uden Organer, men krævedes fremstillede til Efterkontrol i Kommunens Flæskehalle. Desuden er blevet givet Tilladelse til Indførsel af Bugspytkirtler fra Sverige (medicinsk Brug), samt saltede og tørrede Tarme og Blærer.

D.

Angaaende Kødkroppe, der er bleven afvist paa den herværende Kødkontrolstation for indført Kød.

Paa Kødkontrolstationen i Kommunens Flæskehalle er der i 1930 i 107 Tilfælde foretaget Afvisning af hele eller Dele af Kødkroppe, som var stemplede med 2. Kl. i Kommuner med Kødkontrol i Henhold til § 2 i Lov om indenrigsk Kødkontrol eller som var indsendt uden Organer.

I 49 Tilfælde drejede det sig om Oksekød, i 38 Tilfælde om Kalvekød, i 18 Tilfælde om Svinekød og i 2 Tilfælde om Hestekød.

Det afviste Kød er ved Politiets Foranstaltning enten tilbagesendt Indsenderen, henført til Konservesfabrik eller til Kommuner, hvori det er salgsberettiget, samt i enkelte Tilfælde kasseret og destrueret.

E.

Angaaende Indretning og Forandring m. a. vedrørende Stalde.

Der er i 1930 behandlet 9 Sager vedrørende Hestestalde, 1 Sag angaaende en Kostald og 1 Sag vedrørende en Dyrestald paa en videnskabelig Institution.

Boligtilsynet i København 1930

(Meddelt af Overingeniør, Dr. *Holger Schmidt.*)

Boligtilsynets Arbejde bestaar i Behandling af teknisk-hygiejniske Mangler ved Ejendomme her i Staden. Disse Mangler kommer til Boligtilsynets Kundskab dels ved direkte Anmeldelse fra Privatpersoner, dels gennem Sundhedskommissionssager, der henvises til Boligtilsynets Behandling, dels ved Boligtilsynets egne Undersøgelser af Ejendomme.

Til Boligtilsynet er knyttet et teknisk-hygiejnisk Kontor, hvis Virksomhed bestaar i Besvarelse af Forespørgsler fra Sundhedskommissionen angaaende tekniske Forhold, Foretagelse af Undersøgelser, Udarbejdelse af Forslag samt Behandling af de Dispensationsandragender, der af Stadslægen forelægges Kontoret.

Boligtilsynets faste Personale bestaar af en Overingeniør, en Ingeniør og en Assistent; hertil slutter sig Kommunelægerne, de kommunale Hjemmesygeplejersker og Tuberkulosestationernes Sygeplejersker, ialt 55 Personer, hvem det paahviler til Boligtilsynet at anmelde de sanitære Mangler, som de bemærker ved Udførelsen af deres Hverv. Desuden samarbejder Boligtilsynet med Magistratens 2. Afdeling, særligt Direktoratet for Stadens faste Ejendomme, og med Magistratens 3. Afdeling, særligt Børnetilsynet og Husvildeafdelingen.

Boligtilsynet har i 1930 ved 7215 Besøg undersøgt 5421 Boliger. Der fandtes i 1493 af disse Boliger ialt 2972 Mangler, som blev paatalt, og for langt de flestes Vedkommende afhjulpet ved skriftlig Overenskomst mellem Chefen for Boligtilsynet og de paagældende Ejere eller Lejere. Der foretages Eftersyn for at fastslaa, om Overenskomstens Betingelser er opfyldt paa forsvarlig Maade; dersom dette er Tilfældet, henlægges Sagen, i modsat Fald rettes en sidste Henvendelse til Vedkommende, og hvis Sagen ikke dermed gaar i Orden, indstilles det til Sundhedskommissionen at give Tilhold.

Tabel I indeholder en Oversigt over de undersøgte Boliger ordnet efter Værelsernes Antal samt en Beregning af Gennemsnitslejen i Kr. pr. m^3 pr. Aar.

Tabel I.

	Antal af undersøgte Boliger	Pris pr. m^3 pr. Aar
1 Værelse m. Køkken	219	Kr. 6,52
2 —	2887	— 5,91
3 —	1960	— 5,50
4 —	312	— 4,60
5 —	40	— 4,10
6 —	3	— 3,60

Der indgik i Aarets Løb 854 Anmeldelser paa mangelfulde Boliger. Derudover har Boligtilsynet ved sine systematiske Undersøgelser konstateret Overtrædelser af bestaaende Bestemmelser i 639 Lejligheder. De forefundne Mangler fordeler sig efter deres Art, som angivet i Tabel II. Der findes ofte flere Mangler i samme Bolig. Manglernes Antal er derfor større end Antallet af mangelfulde Boliger.

De Mangler, der er opført under Rubrikken »Delvis afhjulpne«, er dels dem, der i længere Tid holdes under Observation, for at man kan fastslaa deres Aarsag (ved Fugtighed, Vandindtrængen og lignende), dels saadanne, hvor Paalæg er givet Lejere om bedre Renholdelse, bedre Udluftning o. s. v., eller hvor man af forskellige Grunde maa tolerere en daarlig Bolig, indtil Beboerne selv er i Stand til at skaffe sig en anden, endvidere de ved det systematiske Eftersyn af større Ejendomme paapegede Mangler, der af økonomiske Grunde ikke kan afhjælpes indenfor et kortere Tidsum.

De 299 nævnte Tilfælde af Fugtighed skyldes utætte Tage, Tagrender, Nedløbsrør, Kloakledninger, Brønde, Køkkenvaske og Vandlaase, itugaaede W. C.-Skaale og Grundfugt, endvidere Overbefolkning, Mangel paa grundig Udluftning og Fortætningsvand i daarligt byggede Huse med tynde Vægge.

Alle Sager angaaende Fugt behandles indgaaende ved gentagne Besøg, og hvor Beboerne selv er Skyld i Ulempen, gives der nøjagtige Anvisninger paa, hvorledes Boligen skal behandles, for at Fugten kan forsvinde. Naar der kræves Opgravning for at konstatere Aarsagen til Fugtigheden, sendes Sagen til Stadsingeniørens Direktorat. Hvor tynde, kolde Vægge foraarsager Afsætning af Fortætningsvand, paabydes det at belægge Væggene med et passende Isolationslag. De delvis afhjulpne Sager holdes fremdeles under Observation.

Tabel II.

Mangler	Antal	Helt afhjulpne	Delvis afhjulpne
Fugtighed	299	176	123
Svamp	20	20	0
Røg (Mangler ved Ovne etc.).	1087	868	219
Overbefolkning	72	39	33
Urenlighed	42	21	21
Rotter (Mus)	47	32	15
Væggetøj	95	37	58
Andre sanitære Mangler	1116	903	213
Istandsættelse tiltrænges	90	26	64
Stank fra Vask etc.	65	48	17
Snegle	4	2	2
Kakerlakker	1	0	1
Daarlig Belysning	34	3	31
Summa...	2972	2175	797

Alle Tilfælde af Svamp er afhjulpne, dels ved frivillig Overenskomst mellem Ejeren og Boligtilsynet, dels ved Tilhold fra Sundhedskommissionen.

De fleste Røgsager drejer sig om Mangler ved Kakkelovne og Skorstene samt Røg fra Fabriksvirksomheder. I de Tilfælde, hvor det ikke har været muligt at afgøre Sagen i Mindelighed, er denne ordnet ved Tilhold.

Af Overbefolkningstilfældene lykkedes det at afhjælpe 39. I de alvorligste Tilfælde af Overbefolkning anbefaledes Beboerne til Magistratens 2. Afdeling til en rummeligere Bolig; det maa siges, at Afdelingen altid har vist sig meget imødekommende til saa hurtigt som muligt at anvise saadanne Boliger. Af særlig graverende Tilfælde af Overbefolkning skal her nævnes:

Adelgade	4,7	m^3	pr.	Person
Borgergade	5,0	-	-	—
Dronningensgade	6,2	-	-	—
Hummergade	6,5	-	-	—
Klerkegade	7,0	-	-	—
Oehlenschlægersgade	7,3	-	-	—
Prinsensgade	5,0	-	-	—
Skyttegade	7,7	-	-	—

Nogle af disse Boliger er beliggende i Kældere eller Stueetager, for hvilke Sundhedsvedtægten kræver mindst 12 m^3 pr. Person (i de øvrige Etager 10 m^3). Foruden at være sundhedsnedbrydende er saadanne Boliger ogsaa uheldige i andre Henseender, blandt andet paa Grund af Sammenstuvningen af Voksne af begge Køn og Børn i alle Aldre.

Anmeldelser om Rotteplage tilstilles Magistratens 2. Afdeling i saadanne Tilfælde, hvor det drejer sig om mere end Fornyelse af bortgnavet Træværk og lignende. De fleste Sager ordnes af Boligtilsynet ved Forhandling med Ejeren af den paagældende Ejendom.

Sager om Væggetøj, Snegle og Kakerlakker ordnes som oftest med Lejerne ved Underretning om, hvorledes man bedst bekæmper disse Ulemper. Hvor Lejerne uvedkommende Aarsager kan paavises, tilkaldes Ejeren til Forhandling om, hvorledes Ulempen bedst angribes.

»Andre sanitære Mangler«, der omfatter raaddent Træværk, raadne Gulve og Køkkenborde o. s. v., brøstfældige Vinduesindfatninger, Døre og lignende Ulemper, er behandlet i 1116 Tilfælde, hvoraf 903 blev afhjulpne straks, de resterende 213 over længere udstrakt Frist.

Fuldstændig Istandsættelse blev gennemført i 26 Tilfælde; i 64 opnaaedes delvis Istandsættelse. I en Del Sager af denne Art gøres Istandsættelsen afhængig af Lejeforhøjelse; Sagerne maa da afgøres af Huslejenævnene.

Der fandtes af Værelser, hvis Gulvareal er mindre end de i Byggeloven af 12. April 1889 forlangte 5,91 m²:

12	Værelser	med	Gulvareal	fra	2—3 m²
190	—	-	—	-	3—4 -
71	—	-	—	-	4—5 -
208	—	-	—	-	5—5,91 -

Den maalte Loftshøjde var i nogle Lejligheder under de foreskrevne 2,51 m. Den laveste Højde var 1,85 m.

Der fandtes ved Undersøgelserne 22 Rum uden direkte Lys, som benyttedes dels til Soverum, dels til Køkkener. De fleste af disse Rum har et Gulvareal, som er mindre end 5,91 m².

Tabel III giver en almindelig Oversigt over de Sager, som Boligtilsynet har behandlet i Aarets Løb, hvem der har anmeldt Sagen og Resultatet af Behandlingen.

I Tabellen er ikke medtaget de Sager, der er henvist til Overingeniøren i hans Egenskab af Sundhedskommissionens tekniske Konsulent. Disse Sager fordeler sig saaledes:

Sundhedskommissionssager	64
Tekniske Sundhedskommissionssager	142
Boligtilsynssager.....	209
Ialt...	415

Der blev i Aarets Løb dels ved frivillig Overenskomst, dels efter Henvisning af Sagen til Bygningskommissionen sat Vandlaase paa 155 Vaske; 95 manglende Klokkeriste blev anbragt.

Af de Sager, som Boligtilsynet i Aarets Løb har behandlet, skal her anføres nogle specielle Eksempler:

Fra Magistratens 2. Afdeling kom der Forespørgsel angaaende en Lejlighed i Holmensgadekvarteret. Den bestod af 1 Værelse med Køkken og laa i et Baghus, hvis Afstand fra Forhuset kun var ca. 1,2 m. Der kunde følgelig hverken komme Lys eller Luft ind i Boligen. Opholdsværelset var meget forfaldent og snavset, Lejligheden stærkt overbefolket. Da Opholdet maatte anses for at være

Tabel III.

Sager tilstillet Boligtilsynet af:	Antal	Ekspederet af Boligtilsynet:				Sagen henvist til:									
		Ordnet ved Overenskomst med Ejeren	Ordnet ved Overenskomst med Lejeren	Tilhold indstillet	Foreløbig henlagt	Stadslægen	Bygningskommissionen	Stadsing. Direktorat	Sundhedspolitiet	Magistratens I Afdeling	Magistratens II Afdeling	Magistratens III Afdeling	Huslejenævnene	Arbejds- og Fabrikstilsynet	Brandvæsenet	Vandforsyningen
Sundhedskommissionen	481	112	17	77	31	182	16	21	»	»	21	2	»	»	1	1
Kommunelæger	5	1	1	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»
Tuberkulosestationer	36	3	8	»	3	»	»	»	3	»	15	4	»	»	»	»
Børnetilsynet	14	»	5	»	1	»	»	»	1	»	4	3	»	»	»	»
Kommunale Hjemmesygeplejersker	8	»	2	»	1	»	1	»	1	»	3	»	»	»	»	»
Skolesygeplejersker	45	13	11	»	5	»	»	»	»	»	13	3	»	»	»	»
Lejere	226	107	19	»	24	»	10	4	30	1	27	3	»	1	»	»
Grundejere	13	3	6	»	»	»	»	1	1	»	1	1	»	»	»	»
Magistratens II Afdeling	8	1	1	»	»	»	»	»	3	»	1	2	»	»	»	»
Magistratens III Afdeling	5	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	3	»	»	»	»
Huslejenævnene	5	1	1	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»
Bygningskommissionen	3	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»
Værgeraadet	2	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Lejerforeninger	3	1	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sager rejst af Boligtilsynet	639	495	68	»	60	»	»	1	5	»	8	1	1	»	»	»
Sum...	1493	737	141	77	125	182	28	27	50	1	99	22	1	1	1	1

skadeligt for Beboernes Sundhed, indstilledes Familien, der boede for en meget lille Leje og ikke saa sig i Stand til at betale mere, til Optagelse i Husvildeafdelingen.

I et Baghus i en Sidegade paa Nørrebro boede en Familie paa 7 Medlemmer i en Lejlighed, bestaaende af et lille Værelse og et Køkken. Lejligheden var meget mørk, da Beliggenheden udelukkede Lyset, og meget fugtig paa Grund af den usædvanlig høje Grad af Overbefolkning i Forbindelse med de daarlige Betingelser for Udluftning. Beboerne anbefaledes til en bedre Bolig i Kommunens Ejendomme.

I en af Byens allerældste Ejendomme, i et faldefærdigt Baghus, boede en Familie paa fire Medlemmer i et Værelse uden Køkken. Forholdene var yderst slette, Værelset meget lavloftet og mørkt, og Udenomsbekvemmelighederne næsten middelalderlige. De fleste af Lejlighederne i Huset var allerede rømmet, enten

fordi de var ubeboelige eller ved Paalæg fra Sundhedskommissionen. Ogsaa denne Lejlighed blev nu forbudt, og Beboerne optaget i Kommunens Ejendomme.

Paa Vesterbro boede i en 2-Værelses Lejlighed en Familie paa 11 Personer. Lejligheden var i en meget daarlig Forfatning, og Forholdene var fortvivlede, navnlig naar der om Aftenen skulde skaffes Soveplads til samtlige Familiemedlemmer, blandt hvilke der var en Del halvvoksne af begge Køn. Da nogle af de mindreaarige Børn var til Observation for Tuberkulose, maatte en saadan Sammenstuvning anses for at være særdeles farlig for Familiens Helbred. Magistratens 2. Afdeling blev derfor indtrængende anmodet om at optage den i Kommunens Ejendomme, hvilket skete næsten omgaaende.

En Ejer henvendte sig til Boligtilsynet med Besværing over, at en Beboer levede under saa uhygiejniske Forhold, at man maatte befrygte, at hans Helbred tog Skade deraf, og at han misligholdt det lejede i en saadan Grad, at man ikke længer kunde have ham boende. Han søgte Assistance til at faa Manden flyttet. Det viste sig, at hans Lejlighed bestod af et Værelse og Køkken, begge Rum var meget forfaldne og mangelfuldt renholdte. Store Lagre af aldeles værdiløse Ting hindrede enhver Form for Rengøring og gjorde det næsten umuligt at komme rundt i Lejligheden. Ved Eftersynet var han syg og sengeliggende, og han havde ingen til at passe sig. Efter nogen Modstand lod han sig overtale til at søge Optagelse i De gamles By.

Fra Magistratens 3. Afdeling modtog Boligtilsynet Anmeldelse paa et Værelse, beboet af en enlig Mand, hos hvem Forholdene var saa svinske, at Afdelingen ansaa det for uforsvarligt at lade ham blive boende under disse Omstændheder, uden at man dog havde kunnet formaa ham til at lade sig overflytte til De gamles By, og om Tvangsindlæggelse kunde der ikke være Tale, da han ikke i Lovens Forstand var farlig for sine Omgivelser. Ved Eftersynet laa han i Sengen, ikke fordi han var syg, men fordi han ikke brød sig om at være oppe. Sengetøjet bestod af gamle Pjalter, der vrimlede af Utøj; paa Gulvet laa tommetykt, gammelt Snavs, og i en Spand, som efter de nedenunderboende Folks Udsagn ofte væltede, samlede han Fækalier og Urin. Indtil kort før Eftersynet havde han haft en lam Hund boende hos sig, og denne Hund blev ikke baaret ned, men maatte opholde sig oppe hele Døgnet igennem. Gamle uspiselige Madrester laa paa et Bord sammen med en Mængde Snurrepiberier. Vinduerne var lukkede og dækkede af et tæt Forhæng; en lille Lampe stod og osede, og der var en næsten uudholdelig Stank i Rummet. Da han ikke vilde høre Tale om at flytte til De gamles By, fik han en foreløbig Frist paa 10 Dage til at lade Værelset rengøre. Ved Fristens Udløb var der ikke sket nogen Forandring, og det blev derfor indstillet til Sundhedskommissionen at give Ejeren af Huset Tilhold om at sige ham op, for at Rummet kunde blive gjort rent og istandsat.

En Familie paa 6 Medlemmer boede i et Kolonihavelysthus, der var opført af et enkelt Lag Brædder, med et Tag af Brædder, beklædt med Tagpap, bestaaende af 2 smaa Rum og et Køkken. Alle Væggene var indvendig fugtige af Fortætningsvand, og Rotterne huserede stærkt under Gulvet, der kun var et tyndt Lag Brædder, og det var ikke Beboerne muligt at holde sig dem fra Livet. Manden ejede selv Huset, men saa sig ikke i Stand til at ofre noget paa at gøre det anvendeligt til Beboelse. Da Opholdet paa den anden Side maatte betegnes som absolut skadeligt for Beboernes Helbred, blev Familien optaget i Husvildeafdelingen.

Et Pigeværelse, indrettet i en Loftsetage til Brug i Forbindelse med en Lejlighed nede i Huset, var fremlejet til en Famile, bestaaende af Mand, Kone og 2 Børn. Da Værelset var altfor lille til at rumme alle Familiens Medlemmer,

var endvidere nogle Pulterkamre taget i Brug som Soverum, og paa Loftsgangen var paa nogle Pakkasser opstillet Primusapparater under meget brandfarlige Omstændigheder. Da Fremleje af dette Pigeværelse ikke var lovlig, og da Anvendelsen af Pulterkamrene, der belystes ved almindelige Tagvinduer, ikke havde Forskalling eller Indskud under Tagfladen og kun adskiltes fra de øvrige Loftsrum ved tynde, aabne Skillerum, som Beboelse maatte skønnes at være farlig for Familiens Helbred, blev det paabudt at ophæve Lejemaalet, og Familien blev flyttet.

Vandklosetter.

Ifølge Meddelelse fra Stadsingeniørens Direktorat udgjorde Antallet af installerede Vandklosetter m. m.:

	Ældre By			Indlemmede Distrikter			Hele Byen		
Installeret 1ste Januar	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer
1905	21335	1005	312	105	4	5	21440	1009	317
1915	68611	2245	410	4661	57	34	73272	2302	444
1916	71787	2350	415	5747	69	34	77534	2419	449
1917	75690	2378	414	7694	80	38	83384	2458	452
1918	79800	2392	412	8969	119	38	88769	2511	450
1919	83071	2399	444	9641	119	36	92712	2518	480
1920	85074	2430	433	11015	119	36	96089	2549	469
1921	89736	2638	420	13242	170	37	102978	2808	457
1922	92995	2707	449	14805	202	37	107300	2909	486
1923	95382	2815	481	16333	241	37	111715	3056	518
1924	96428	2814	481	18821	241	37	115249	3055	523
1925	103225	2782	476	20888	300	36	124113	3082	512
1926	107149	2754	501	22894	303	36	130043	3057	537
1927	115057	2652	509	28748	354	36	143805	3006	545
1928	118677	2574	508	31675	360	36	150352	2934	544
1929	123034	2508	501	34063	323	38	157097	2831	539
1930	128571	2414	500	39267	354	38	167838	2768	538

Sundhedskommissionens Laboratorium.

I Aaret 1930 har der til Sundhedskommissionens Laboratorium været indsendt 12,830 Prøver til Undersøgelse, om hvis Resultat der er afgivet Beretning i 1290 Skrivelser.

Der har været foretaget:

12460 kemiske Undersøgelser.
171 mikroskopiske Undersøgelser.
2740 bakteriologiske Undersøgelser.
155 mikrobakteriologiske Undersøgelser.

De undersøgte Stoffer har været:

A. Vand (480 Prøver).

a. Vandværksvand ..... 313 Prøver
b. Vand fra Kolonihave- & Parcelbrønde ..... 19 —
c. Saltvand (Havvand) ..... 148 —

a. Vandværksvand.

I. Kemiske og mikroskopiske Undersøgelser:

Fra Trykledningen i Byen	12	Prøver
— Filterpladsen	12	—
— Axeltorv	6	—
— Thorsbro	4	—
— Taastrup Valby	3	—
— Nybølle	3	—
— Bjellekær	3	—
— forskellige Kilder og Søer	19	—

II. Bakteriologiske Undersøgelser:

Fra Borups Allé	filtreret	12	—
	ufiltreret	13	—
— Thorsbro	efter Søndermarksbassin	11	—
	Tryk- & Brøndpumperne	30	—
— Husledningerne		48	—
— Islevbro		16	—
— Nybølle		19	—
— Søndersø		12	—
— Axeltorv		12	—
— Taastrup Valby		11	—
— andre Boringer og Kilder		67	—

Resultatet af den kemiske Undersøgelse af de fra Trykledningen i Byen tagne Prøver, sammendraget af de maanedlige Undersøgelser, findes i nedenstaaende Tabeller.

Vand fra Trykledningen i Byen	Milligram i 1 Liter									
	Indtampningsrest	Ammoniak	Salpetersyre	Salpetersyrling	Saltsyre	Svovlsyre	Fri og halvb. Kulsyre	Fosforsyre	Kalk	Magnesia
Højeste Indhold	452	0	Spor	0	65	54	143	0	140	29
Laveste Indhold	392	0	0	0	25	15	110	0	123	19

Indhold af organisk Stof:

	Iltforbrug: Milligram i 1 Liter											
	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December
Vand fra Trykledningen i Byen	1.1	1.0	0.7	1.3	1.2	0.8	1.3	1.1	2.0	1.8	1.5	1.5
Vand fra Filterpladsen	1.7	2.1	1.4	1.5	1.4	1.5	1.8	1.6	2.3	2.1	2.1	1.9

Ved den bakteriologiske Undersøgelse (Kimtælling) er der efter dobbelt udførte Forsøg fundet følgende Antal Kolonier i 1 cm^3 af Vandet.

Antal Prøver:

	Vand fra Borups Allé				Vand fra Thorsbro				Vand fra Husledningerne i Byen	
	Filtreret		Ufiltreret		Efter Søndermarksbassin		Fra Tryk- & Brøndpumperne			
	Talt		Talt		Talt		Talt		Talt	
	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.
Indtil 10 Kolonier.....	11	7	6	2	27	18	10	4	47	8
10— 20 —	»	3	4	1	»	6	»	4	»	23
20— 50 —	1	1	3	6	1	2	»	2	1	17
50—100 —	»	1	»	4	»	2	»	»	»	»
—	»	»	»	»	2	2	1	1	»	»

b. Vande fra Kolonihave- og Parcelbrønde.

19 Prøver blev undersøgt for Indhold af Ammoniak, Salpetersyre, Salpetersyrling samt for Colibakterier.

c. Saltvand (Havvand).

148 Prøver undersøgtes, der blev bestemt Gæringstiter (i Dekstrosepepton v. 44° C.

Oversigt over Gæringstiteren.

Gæringstiter:	
0,001 cm^3	1 Prøver
0,01 —	29 —
0,1 —	50 —
1,0 —	36 —
10,0 —	13 —
over 10,0 —	19 —

B. Fødemidler (11,738 Prøver).

a. Mælk og Fløde..... 11300 Prøver
b. Andre Fødemidler..... 438 —

a. Mælk og Fløde.

Prøver af:	Undersøgelse for:							
	Kvalitet	Smuds	Pasteurisering	Surhedsgrad	Reduktase	Gærreduk.	Kimindhold	Andre Unders.
Børnemælk	576	»	576	3144	3144	2329	2323	»
Jerseymælk	172	»	172					»
Alm. Sød Mælk.....	7116	2329	6961					156
Halvskummet Mælk	40	»	40	»	»	»	»	»
Skummet Mælk	285	»	285	»	»	»	4	»
Kærnemælk.....	651	»	»	»	»	»	»	2
Eksportfløde	158	»	»	»	»	»	»	»
Fløde Nr. 3.....	461	»	461	»	»	»	»	»
— Nr. 2.....	1034	»	1034	»	»	»	»	»
— Nr. 1.....	6	»	6	»	»	»	»	»
Piskefløde	796	»	796	»	»	»	»	793
Flødeskum	5	»	»	»	»	»	»	5

b. Andre Fødemidler (438 Prøver).

2 Prøver *Agurker* (syltede). Der paavistes baade Sakkarin og Salicylsyre i begge Prøver.

5 Prøver *Allehaande* var rene og uden fremmede Indblandinger.

1 Prøve *Bolscher* blev undersøgt for Indhold af giftige Metaller, som ikke paavistes. Prøvens røde Farve forholdt sig som et Azofarvestof (Ponceau el. lign.).

11 Prøver *Byggryn*. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 1,0—1,5 %. Der paavistes ikke Svovlsyrling i nogen af Prøverne. I 2 af Prøverne fandtes nogle Middeekskrementer.

10 Prøver *Chokolade*. Ved kemisk Undersøgelse fandtes:

	Højeste Indhold	Laveste Indhold
Sukker ved Polarisation	67,6 %	46,8 %
Fedt	32,5 —	17,5 —
Askebestanddele	1,7 —	1,3 —
Vand	3,4 —	0,8 —

1 Prøve indeholdt Kokosfedt eller lignende. Det ekstraherede Fedt af de øvrige 9 Prøver udviste normal Refraktion.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

10 Prøver *Eddike*. Indholdet af Eddikesyre varierede fra 3,3 % til 5,1 %, der paavistes hverken frie Mineralsyrer, Bly eller Kobber i nogen af Prøverne.

2 Prøver *Fedtemulsion*: Der fandtes:	I	II
Fedt	12,27 %	5,01 %
Raakasein (Kvælstof × 6,37)	3,04 —	3,86 —
Mælkesukker	4,36 —	4,50 —
Rørsukker	0 —	3,66 —
Andre organiske Bestanddele	0,37 —	2,22 —
Askebestanddele	0,66 —	0,87 —
Vand	79,30 —	79,88 —
	100,00 %	100,00 %

I Prøven Nr. II paavistes organiserede Stoffer hidrørende fra Kakaobønne.

I begge Prøver paavistes det for Margarine paabudte Røbestof: Sesamolie.

Ved Udsaaning og Dyrkning paa forskellige Næringssubstrater, gav den ene Prøve Vækst af grampositive Stavbakterier, fra den anden fremkom ingen Vækst.

9 Prøver *Havregryn*. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 1,7—1,9 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

10 Prøver *Honning*. Alle Prøverne forholdt sig som Bihonning.

5 Prøver *Ingefær*. 3 Prøver indeholdt fra 7,1—7,8 % Aske og fra 1,8—2,5 % Kalk (CaO).

For de øvrige Prøver fandtes intet at bemærke.

15 Prøver *Iscreme*. 13 Prøver blev undersøgt bakteriologisk. Der paavistes ikke Bakterier af Tyfus-Paratyfusgruppen i nogen af Prøverne.

I 11 Prøver paavistes Colibakterier.

5 Prøver blev undersøgt for Indhold af Arsen og giftige Metaller, som ikke paavistes i nogen af Prøverne.

10 Prøver *Kaffe* (brændt og malet).

Ekstraktindholdet varierede fra 23,3 %—26,1 %.

Indhold af Askebestanddele varierede fra 4,2 %—5,2 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

10 Prøver *Kakaopulver*. Ved kemisk Undersøgelse fandtes:

	Højeste Indhold	Laveste Indhold
Askebestanddele	7,7 %	5,3 %
Fedt	28,5 —	10,1 —
Alkalinitet svarende til tilsat Potaske	1,2 —	1 —

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes ingen fremmede Indblandinger i nogen af Prøverne.

5 Prøver *Kanel* var rene og uden fremmede Indblandinger.

5 Prøver *Kardemomme* var rene og uden fremmede Indblandinger.

10 Prøver *Konfekt*. I 4 Prøver paavistes Rhodamin, i 1 Prøve Syrefuchsin. De øvrige Prøver var enten ufarvede eller tilsat kunstigt Farvestof i for ringe Mængde, til at dette lod sig identificere.

20 Prøver *Konserves* (dels Frugter, dels Gemyse).

I Gemyserne paavistes hverken Kobber, Borsyre, Salicylsyre, Benzoesyre eller Svovlsyrling.

I Frugterne paavistes hverken Sakkarin, Salicylsyre, Benzoesyre eller Svovlsyrling.

224 Prøver *Kødvarer*. I 107 Prøver paavistes Svovlsyrling, i 4 Prøver paavistes Borsyre. I de øvrige Prøver paavistes ikke Konserveringsstoffer.

2 Prøver *Majspudder*. Den ene Prøve udviste karbolagtig Lugt og gav Reaktion for Fenol.

10 Prøver *Peber* (hvid og sort).

Indhold af Aske i sort Peber varierede fra 4,9—9,5 %.

Indhold af Aske i hvid Peber varierede fra 1,0—2,0 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at alle Prøverne var ren Peber.

1 Prøve *Sardiner*. Ved kemisk Undersøgelse paavistes hverken Konserveringsstoffer eller giftige Metaller.

Ved Udsaaning fra det Indre af et helt Stykke Sardin og Dyrkning paa forskellige Næringssubstrater, fremkom kun Vækst af enkelte Kolonier af gramnegative Kokker.

Ingen anäerob Vækst.

10 Prøver *Sennep*. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 3,3—6,4 %. 2 Prøver indeholdt Mel og Krydderier, de øvrige var ren Sennep.

1 Prøve *Smør*. Prøven blev undersøgt for Indhold af Margarine, som ikke lod sig paavise.

10 Prøver *Spiseolie*. Alle Prøverne forholdt sig som de paa Etiketterne angivne Olier.

10 Prøver *Slikpinde*. 1 Prøve var farvet med en Ponceaufarve og 1 Prøve med en Rhodamin. I de øvrige Prøver paavistes ikke kunstig Farve.

10 Prøver *Te*. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 5,1—6,0 %. Indholdet af vandopløselig Aske varierede fra 2,9—3,9 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes ingen fremmede Indblandinger i nogen af Prøverne.

10 Prøver *tørrede Frugter*. I 8 Prøver paavistes Svovlsyrling. Der fandtes fra 0,11 til 2,70 g (SO_2) pr. kg Frugt. Alle Prøverne var i god Opbevaringstilstand.

7 Prøver *Vand* (fra forskellige Gaarde).

Der blev foretaget Kimtælling og Undersøgelse for Colibakterier.

C. Andre Stoffer (177 Prøver).

1 Prøve »*Asordin*«. Prøven, der forholdt sig som Kulstoftetraklorid, indeholdt hverken Arsen eller giftige Metaller.

1 Prøve *Fluefanger* (5 Stkr.) Hver Fluefanger indeholdt ca. 20 mg Arsen.

1 Prøve *Foder*. Prøven bestod af Avnedele og Vævelementer af Korn.

Der paavistes Skimmel i ubetydelig Mængde, men hverken andre Svampe, Insekter, Midder eller giftige Ukrudtsfrø.

1 Halsklæde. Prøven gav ikke Reaktion for Farvning med Parafenylendiamin.

8 Prøver *Haarvand*. 1 Prøve indeholdt Kalilud (ca. 16 % KOH).

1 Prøve *Hudcreme* blev undersøgt for Indhold af giftige Metaller. Der paavistes hverken Kvægsølv eller andre Metaller.

10 Prøver *Julelys*. Der paavistes ikke Arsen i nogen af Prøverne.

1 Prøve *Konserveringssalt* var en Blanding af Rørsukker og Natriumbenzoat.

20 Prøver *Legetøj*. I de afskrabede eller opløste Farver paavistes hverken Arsen eller andre af de i Justitsministeriets Anordning af $^{9}/_{12}$ 1914 forbudte Stoffer.

129 Fløde- og Mælkeflasker. Flaskerne paahældtes Næringsgelatine, som fordeltes over Flaskernes Indre. Efter 3 Døgns Henstand v. 20° C foretoges Tælling af de fremvoksede Kolonier.

1 Prøve *Paraffin*. Der paavistes lidt fedtopløselig gult Farvestof.

1 Pelskrave. Afklippede Haar af Kraven gav ikke Erdmanns Reaktion for Farvning med Parafenylendiamin.

2 Prøver *Tapet*. Der paavistes hverken Arsen eller Bly.

Foruden ovennævnte Prøver som indsendtes til Laboratoriet gennem Stadslægens Kontor, har Laboratoriet fra forskellige Institutioner modtaget 435 Prøver til Undersøgelse, nemlig:

Fra Bispebjærg Hospital:

8 Prøver Mælk (Fedt og Vægtfylde).
6 Prøver Fløde (Fedt).
2 Prøver Stenkalk (CaO).
2 Prøver Vand (Haardhedsgrad).

Fra Børnehospitalet paa Fuglebakken:

2 Prøver Sæbe (Fedtsyre, frit Alkali og Alkalikarbonat).

Fra »De gamles By«:

3 Prøver Margarine (Fedt, Vand og Kogsalt).

Fra Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen:

3 Prøver Frugtsaft (Farvnings- og Konserveringsstoffer).
2 Prøver Margarine (Fedt, Vand og Kogsalt).
2 Prøver Sæbe (Fedtsyre, Alkalikarbonat og frit Alkali).

Fra Kommunehospitalet:

38 Prøver Mælk (Fedt og Vægtfylde).
24 Prøver Fløde (Fedt).
3 Prøver Saft (Farvnings- og Konserveringsstoffer).

Fra Københavns Almindelige Hospital:

7 Prøver Margarine (Fedt, Vand og Kogsalt).
2 Prøver Sæbe (Fedtsyre, frit Alkali og Alkalikarbonat).

Fra Rudolph Berghs Hospital:

8 Prøver Mælk (Fedt og Vægtfylde).
5 Prøver Fløde (Fedt).

Fra Sct. Hans Hospital:

105 Prøver Mælk (Fedt og Vægtfylde).
24 Prøver Fløde (Fedt).
41 Prøver Øl (Alkohol- og Ekstraktindhold).
8 Prøver Margarine (Fedt, Vand og Kogsalt).
2 Prøver Honning (Sukker, Aske og Vand).
4 Prøver Sæbe (Fedtsyre, frit Alkali og Alkalikarbonat).

Fra Sundholm:

1 Prøve Vædske (Alkoholstyrke).

Fra Øresundshospitalet:

115 Prøver Mælk (Fedt, Vægtfylde og Pasteurisering).
4 Prøver Fløde (Fedt).
14 Prøver Vand og fortættet Damp (Fri Kulsyre, Bikarbonat, aggressiv Kulsyre og pH).

Karantænevæsenet.

Ifølge Meddelelse fra Karantænelægen er der i Aaret 1930 sket Anmeldelse til Karantænestationen af 3102 Skibe (heri indbefattet Orlogs- og Lystfartøjer, Bugserbaade og Lægtere etc.), som dels var forbigaaende, dels indgaaende, men alle anmeldelsespligtige. Ialt med en Besætning af 30736 Personer og 9537 Passagerer.

Af disse Skibe bordedes paa Rheden af Karantæneofficianterne og Lægepersonalet 2748 Skibe.

Antallet af de i Havnen (Frihavnen, Jernhavnen, Refshaleøen samt nordre og søndre Toldbod) indkomne Skibe, der er fritaget for Anmeldelsespligt til Karantænestationen, var 5473 Skibe, og en Del af disse Skibe — kommende fra oversøiske Havne — er dog daglig inspiceret.

Det Antal Skibe, som af Lægerne i Aarets Løb er inspiceret (i Overensstemmelse med Justitsministeriets derom givne Bekendtgørelse om almindeligt Eftersyn etc., og i Henhold til Lov af 12. April 1911) var 117 Skibe paa tilsammen 332121 N. R. T. Besætning 3919 og Passagerer 117.

Af disse Besætninger og Passagerer er der i det forløbne Aar indlagt 33 Patienter paa Øresundshospitalets Karantæneafdeling. Heraf 10 til Obs. for Psittacosis (»Papegøjesyge«), 6 for Febris typhoidea (heraf 1 døde), 2 for Malaria, 2 for Influenza, 1 for Parotitis samt 12 for forskellige medicinske og kirurgiske Sygdomme (hvoraf 2 døde).

Til Desinfektion og Opstilling af Fælder om Bord i Skibe, kommende fra udenrigs Sted, har været henvist 126 Skibe. Heraf er til Statens Seruminstitut

indbragt 64 Rotter, heraf 38 tropiske, zoologisk betegnet Bananrotter. Alle Prøver viste negativt Fund.

Desuden er der til Undersøgelse for Tyfus indbragt 6 Prøver Fæces, heraf 1 positiv, samt 6 Prøver Urin, hvoraf 0 positive.

Endelig er der ved det daglige Eftersyn for Rotter blevet undersøgt 1125 Skibe. 6 Skibe er blevet desinficerede for smitsomme Sygdomme. Med Skibe, ankommen fra Udlandet, er indbragt 35 Lig.

Vaccination.

Paa *den kgl. Vaccinationsanstalt* forefandtes i Følge Anstaltens Beretning for 1930 ved Begyndelsen af Aaret en Beholdning af 48,200 Portioner Standardvaccine. Der indvandtes i Aarets Løb 171,560 Portioner Stamvaccine. Til Vaccination paa Anstalten er benyttet ca. 6000 Portioner, til Podning paa Kalve og Forsøg, ligeledes 6000, og der er til Læger, Hospitaler og andre Institutioner samt til Udlandet udsendt 169,680 Portioner i 4256 Forsendelser, saaledes at Anstaltens Beholdning ved Aarets Slutning var ca. 38,000 Portioner Vaccine.

Af den udsendte Vaccine har Københavns Kommunale Vaccinationsanstalt modtaget 340 Portioner, Hospitaler og andre Institutioner 280, og praktiserende Læger i København 11,720 Portioner.

Paa Anstalten vaccineredes 4971 Børn. 8 udeblev fra Eftersyn. Der opnaaedes Anslag hos 99,88 pCt. af de til Eftersyn mødte Børn.

326 Personer revaccineredes.

Den *kommunale Vaccinationsanstalt* har været holdt aaben 1 Gang ugentlig (undtagen i Juli og August).

Der er foretaget 1202 Vaccinationer og 2 Revaccinationer, ialt 1204 mod 1091 i 1929 og henholdsvis 1411, 1361, 1122, 886 og 6625 i Aarene 1928—1924. 9 udeblev fra Eftersyn. Anslag opnaaedes hos alle de til Eftersyn mødte Børn, hos 9 dog først efter Omvaccination.

En 6-aarig Dreng blev 14 Dage efter Vaccinationen indlagt paa Blegdamshospitalet for »Encephalitis«. Sygdommen var af lettere Karakter og endte med Helbredelse. Komplikationer er ellers ikke iagttaget.

De vaccinerede Børn fordelte sig paa følgende Maade efter Alder og Køn:

Alder i Aar	Drenge	Piger	Tilsammen
0—1	4	2	6
1—2	13	16	29
2—3	23	29	52
3—4	35	55	90
4—5	40	64	104
5—6	122	114	236
6—7	295	275	570
7—8	62	53	115
Ialt	594	608	1202

METEOROLOGISKE FORHOLD

1930	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktober	Novbr.	Decbr.	Aaret
Middeltemperatur C°	3.8	0.4	2.5	6.1	10.7	15.9	16.4	16.8	13.2	9.9	6.5	3.0	8.7
Middelfugtighedsgrad i pCt....	89	86	82	78	73	64	72	74	82	84	83	87	80
Middellufttryk i mm. ved Havet og 45° Br.	758.8	767.5	758.0	759.4	760.3	763.7	755.9	759.0	761.2	756.3	754.1	762.7	759.7
Nedbør, mm.....	24	3	18	25	71	28	72	54	75	71	50	6	497
Dage med Nedbør.....	12	3	8	9	12	8	13	14	13	12	15	6	125
» » Sne.....	1	2	2	»	»	»	»	»	»	»	2	2	9
» » Hagl.....	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	»	4
» » Torden.....	»	»	»	»	»	3	2	4	»	1	»	»	10
» » Storm.....	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1
Antal Timer med Solskin	26	77	105	144	213	308	189	243	116	90	58	6	1575

Januar: Overvejende sydlige og sydvestlige Vinde med meget mildt Vejr; Middeltemperaturen var ca. $3^1/_2{}^0$ over det normale; Frost forekom kun i 3 Nætter. Nedbøren var ca. 25 % for lille, Solskinstimernes Antal omtrent normalt.

Februar: Vinden overvejende omkring Øst; ret jævnligt Nattefrost; Middeltemperaturen blev lidt over det normale, Nedbøren meget lille, Solskinstimernes Antal ca. 65 % større end normalt.

Marts: Overvejende sydvestlige og vestlige Vinde med temmelig mildt Vejr; Nattefrost i Begyndelsen og omkring Midten af Maaneden; Nedbøren knap Halvdelen af den normale; Solskinstimernes Antal omtrent normalt.

April: Overvejende østlige Vinde med temmelig mildt Vejr uden Nattefrost; Nedbøren 25 % og Solskinstimernes Antal 10 % mindre end normalt.

Maj: Vinde overvejende omkring Sydvest og Vest; Middeltemperaturen omtrent normal; Nedbøren stor; Solskinstimernes Antal omtrent 8 % for lille.

Juni: Vinde omkring Syd med temmelig varmt Vejr; Middeltemperaturen var 1° og Solskinstimernes Antal 33 % over Normalen; tørt Vejr fra den 3.—19.; Nedbøren 38 % for lille.

Juli: Vinden hyppigst omkring Sydvest og Vest; Middeltemperaturen omtrent normal; Nedbøren 20 % for stor, Solskinstimernes Antal 17 % for lille.

August: Vinde overvejende fra Retninger omkring Vest; Middeltemperaturen ca. $^1/_2{}^0$ for høj, Nedbøren 17 % for lille, Solskinstimernes Antal ca. 25 % for stort.

September: Vinde overvejende omkring Sydøst med ustadigt Vejr og stor Nedbør; Middeltemperaturen omtrent normal, Solskinstimernes Antal ca. 20 % mindre end normalt.

Oktober: Vinde omkring Sydvest med temmeligt mildt Vejr; Middeltemperaturen 1° for høj; Nedbøren ca. 35 % for stor, Solskinstimernes Antal omtrent normalt; Vejret hyppigt taaget i Maanedens sidste Halvdel; Storm d. 9.

November: Vinde omkring Sydvest med mildt og ustadigt Vejr; Middeltemperaturen ca. 2° for høj; Nattefrost den 18.—20.; Nedbøren ca. 20 % og Solskinstimernes Antal ca. 55 % større end normalt. Første Sne den 11.

December: Vinde omkring Syd og Sydøst med temmelig mildt Vejr og lille Nedbør; Frost den 16.—18., iøvrigt Nattefrost nogle Gange i sidste Tidøgn. Middeltemperaturen ca. 1° for høj, Nedbøren kun ca. 25 % af Normalen; Himmelen hyppigst overtrukket; Solskinstimernes Antal kun 6, normalt 16.

København.

Ville de Copenhague.

Kvarterernes Beliggenhed. — Situation des Quartiers.

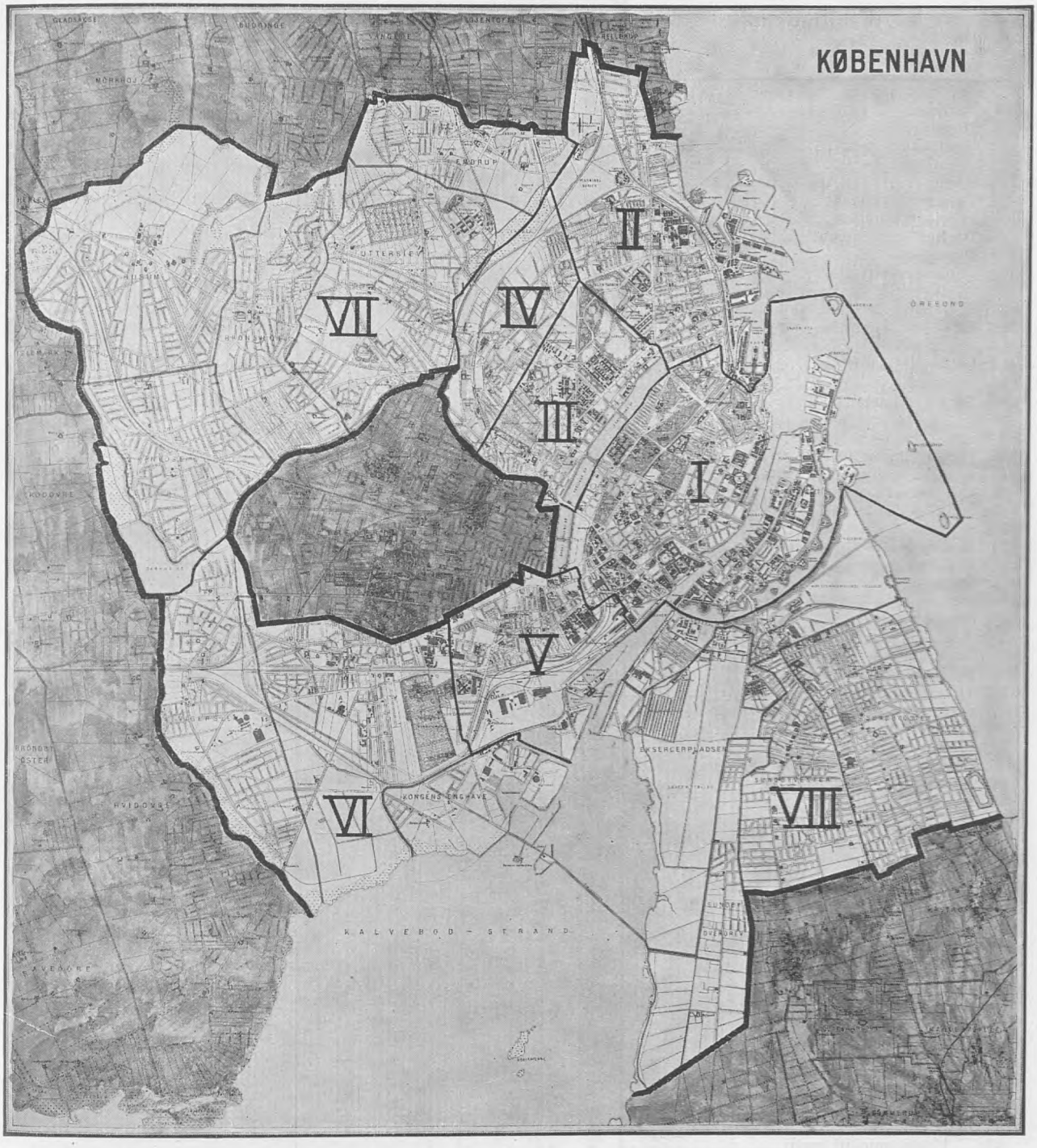

I. Byen.
II. Østerbro.
III. Indre Nørrebro.
IV. Ydre Nørrebro.
V. Vesterbro.
VI. Valby.
VII. Brønshøj.
VIII. Sundby.

Tab. 1.

Københavns Mortalitets-

Tabel for 1930.

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
1. Variolæ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2. Morbilli	»	»	»	»	11	5	11	5	19	8	6	1	4	»	»	2
3. Scarlatina	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»
4. Diphtheria	»	»	»	»	1	»	1	»	2	1	3	»	3	»	1	2
5. Croup	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	1	»	1	»
6. Tussis convulsiva	»	»	4	5	28	17	32	22	6	13	1	5	1	1	»	»
7. Febris typhoidea	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
8. Typhus exanthematicus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
9. Dysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
10. Cholera asiatica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
11. Cholerine & Catarrh. intest. acut.	3	1	10	6	13	16	26	23	3	1	»	1	»	»	1	»
12. Erysipelas faciei & ambulans	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
13. Febris puerperalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
14. Pyæmia & Septichæmia (extra puerperium)	1	»	1	»	2	2	4	2	»	2	»	1	»	»	»	»
15. Febris intermittens	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
16. Influenza	»	»	»	»	4	2	4	2	»	»	»	»	»	1	»	»
17. Febris rheumatica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
18. Alii morbi epidemici	1	1	2	»	6	1	9	2	2	2	1	»	2	»	»	»
19. Malleus humidus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
20. Pustula maligna	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
21. Alia venena animalia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
22. Syphilis acquisita	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
23. Syphilis congenita	1	1	2	»	1	2	4	3	»	1	»	»	»	»	»	»
24. Alcoholismus chronicus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
25. Delirium tremens	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
26. Mors in ebrietate	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
27. Scrophulosis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
28. Meningitis tuberculosa	»	»	»	»	1	2	1	2	5	3	3	3	2	2	1	1
29. Tuberculosis	»	»	»	»	1	1	1	1	1	»	»	»	1	»	»	1
30. Phthisis pulmonum	»	»	»	»	2	1	2	1	»	8	2	1	»	»	»	»
31. Tuberculosis in aliis corp. part.	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	3	»	»	1	1	»
32. Cancer ventriculi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
33. Cancer uteri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
34. Cancer mammæ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
35. Cancer in aliis corporis partibus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
36. Rhachitis	»	»	»	»	7	2	7	2	2	»	»	»	»	»	»	»
37. Diabetes mellitus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
38. Scorbutus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
39. Anæmia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
40. Casus mortiferi: Præcipitatio & Contusio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
41. Casus mortiferi: Submersio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
42. Casus mortiferi: Suffocatio	»	1	2	2	2	»	4	3	»	»	»	»	»	»	»	»
43. Casus mortiferi: Vulnus sclopetarium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
44. Casus mortiferi: Vulnus incisum & punctum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
45. Casus mortiferi: Ambustio	»	»	»	»	»	1	»	1	3	1	2	»	»	»	»	1
46. Casus mortiferi: Congelatio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
47. Casus mortiferi: Veneficium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
48. Casus mortiferi: Alii casus mortiferi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»
49. Suicidium: Submersio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
50. Suicidium: Strangulatio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
51. Suicidium: Vulnus sclopetarium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
52. Suicidium: Vulnus incisum & punctum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
53. Suicidium: Venenum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
54. Suicidium: Alii suicidii modi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
55. Homicidium	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	1	»	»	»
56. Cyanosis	1	3	»	»	»	1	1	4	»	»	»	»	»	»	»	»
57. Debilitas congenita	123	88	6	3	1	2	130	93	»	»	»	»	»	»	»	»
58. Spina bifida	1	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
59. Atelectasis pulmonum	4	1	»	»	»	»	4	1	»	»	»	»	»	»	»	»
60. Alia vitia innata	11	17	8	5	7	7	26	29	3	»	»	»	1	»	»	»

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	41	17	58	2
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3	3
10	17	2	»	»	»	1	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	22	24	46	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»	5	5
»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	40	43	83	6
»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	7
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10
1	2	1	»	»	»	»	»	2	»	»	1	»	1	»	»	4	2	5	»	»	»	»	»	36	38	74	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	1	1	»	1	1	1	2	»	»	»	»	»	7	5	12	12
»	»	»	»	»	1	»	1	»	6	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	9	13
»	»	»	1	»	»	1	»	1	4	1	2	2	1	1	1	»	2	»	»	»	»	»	»	10	16	26	14
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	15
1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	»	2	2	»	4	1	10	2	6	1	»	»	»	13	26	39	16
1	»	»	»	»	»	2	1	»	2	1	2	»	1	1	2	»	»	»	»	»	»	»	»	5	8	13	17
1	»	»	»	»	1	»	1	3	2	4	2	1	5	1	4	2	3	»	1	»	»	»	»	26	23	49	18
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	19
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	20
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	21
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	1	4	3	2	2	»	»	»	»	»	»	7	7	14	22
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	4	9	23
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	»	3	»	3	1	»	1	1	»	»	»	»	»	11	2	13	24
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	25
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	26
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	27
2	7	2	1	3	5	1	4	1	1	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	23	30	53	28
»	2	»	»	»	2	»	1	1	2	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	5	10	15	29
2	2	»	2	9	28	32	51	59	70	49	22	30	21	19	14	12	8	1	3	»	»	»	»	217	231	448	30
1	»	2	1	»	»	1	3	2	2	1	1	3	5	1	»	1	1	»	1	»	»	»	»	17	15	32	31
»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	5	4	15	10	35	30	34	43	31	28	1	6	»	»	123	122	245	32
»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	»	22	»	29	»	18	»	21	»	7	»	1	»	»	»	109	109	33
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	9	»	27	»	23	»	20	»	7	»	1	»	»	»	88	88	34
»	1	1	1	1	2	»	»	4	11	11	19	45	45	67	79	91	83	40	49	5	10	»	»	265	301	566	35
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	2	11	36
1	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	3	4	3	7	15	7	16	1	8	»	»	»	»	23	45	68	37
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	38
1	»	»	1	1	»	1	»	1	2	1	2	6	6	5	3	6	8	3	2	»	»	»	»	26	24	50	39
2	»	»	1	3	»	5	»	7	»	4	»	1	»	4	2	1	1	2	»	1	»	»	»	30	5	35	40
3	»	1	»	2	»	1	»	5	»	1	»	1	1	3	»	»	1	»	»	»	»	1	»	18	2	20	41
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4	8	42
»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	43
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	44
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	7	5	12	45
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	46
»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	1	»	1	»	1	1	1	»	2	4	»	»	»	»	8	8	16	47
4	4	4	1	6	»	7	1	9	1	4	1	6	2	1	4	9	3	4	3	1	1	»	»	58	21	79	48
»	»	»	»	»	»	1	1	1	»	»	»	2	2	»	1	2	»	»	»	»	»	»	»	6	4	10	49
»	»	»	»	»	»	1	»	4	»	8	»	11	1	11	1	1	»	2	»	»	»	»	»	38	2	40	50
»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3	51
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	2	1	3	52
»	»	»	»	1	1	11	6	23	10	19	9	16	9	1	5	3	3	»	3	»	»	»	»	74	46	120	53
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	4	3	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	6	4	10	54
1	»	1	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	3	8	55
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	4	5	56
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	130	93	223	57
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	58
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	1	5	59
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	30	30	60	60

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
61. Encephalitis & Meningitis cerebral	»	»	»	»	5	2	5	2	1	1	1	1	»	»	»	»
62. Apoplexia cerebri	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
63. Morbi cerebri chronici	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
64. Morbus mentalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
65. Tetanus	4	»	»	»	»	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»
66. Trismus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
67. Epilepsia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
68. Ecclampsia	1	3	»	»	3	1	4	4	»	1	»	»	»	»	»	»
69. Myelitis & Meningitis spinalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
70. Ataxia sive Tabes dorsalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
71. Alii medullæ spinal. morbi chron.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
72. Laryngitis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
73. Morbi laryngis chronici	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
74. Pneumonia crouposa	»	»	»	»	1	1	1	1	»	»	1	»	1	»	2	»
75. Pleuritis, Empyema	»	»	1	»	1	»	2	»	2	»	»	»	1	»	»	»
76. Bronchitis acuta simplex	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
77. Bronchitis cap. & Pneum. catar.	4	4	9	6	59	46	72	56	11	12	»	2	1	2	»	1
78. Bronchitis chr. & Bronchiectasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
79. Emphysema pulmonum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
80. Alii pulmonum morbi chronici	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
81. Peri- & Endocarditis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
82. Morbus cordis	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
83. Aneurysma Aortæ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
84. Phlebitis (extra puerperium)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
85. Ulcus perforans ventriculi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
86. Peritonitis (extra puerperium)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
87. Enteritis, Colitis, Typhlitis	»	»	1	»	2	»	3	»	1	»	»	»	»	1	1	1
88. Ileus	»	»	»	»	1	1	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»
89. Hernia incarcerata	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
90. Cirrhosis hepatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
91. Echinococcus hepatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
92 Cholelithiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
93. Nephritis acuta & chronica	1	»	»	»	»	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»
94. Lithiasis renalis & vesicalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
95. Cystitis	»	»	»	1	»	2	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»
96. Strictura urethræ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
97. Hypertrophia prostatæ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
98. Tumor ovarii, Hydrops ovarii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
99. Alii morbi abdominales chronici	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
100. Hydrops ex ignota causa ortus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
101. Alii morbi organorum interiorum	»	»	»	1	»	1	»	2	1	»	»	»	»	»	»	»
102. Phlegmone, Abscessus	1	»	1	»	2	3	4	3	2	»	»	1	»	1	»	»
103. Caries & necrosis ossium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
104. Arthroitis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
105. Fractura colli femoris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
106. Gangræna	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
107. Carbunculus & Furuncul. malig.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
108. Alii externarum partium morbi	»	»	»	»	1	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»
109. Marasmus senilis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
110. Atrophia infantilis	»	»	1	»	1	1	2	1	»	»	»	»	»	»	»	»
111. In partu aut brevi post eand mortuæ *)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
112. Mors repentina sine nota causa	»	»	1	3	3	2	4	5	»	»	1	»	»	»	1	»
113. Caus. mort. vel male vel non indicat.	5	3	1	»	8	3	14	6	»	»	»	1	1	»	»	»
Omnes mortis causæ	162	123	52	33	178	128	392	284	71	56	27	18	22	9	11	10

*) Febr. puerp. excl.

Deraf døde uden Lægebehandling (Mors medico non vocato obveniens)
Mdk. 105. Kvk. 96. Tilsammen 201.

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
2	2	»	»	»	1	1	1	2	1	5	2	»	»	»	3	»	2	»	»	»	»	»	»	17	16	33	**61**
»	»	»	»	»	1	»	»	2	3	4	5	13	8	48	36	44	96	49	62	2	14	»	»	163	225	388	62
»	»	1	»	»	»	»	»	1	4	4	8	15	17	16	28	32	57	21	40	5	4	»	»	95	159	254	63
»	»	1	»	»	»	1	1	1	7	7	4	4	8	9	4	2	8	»	6	»	1	»	»	25	39	64	64
2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	»	7	65
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	66
»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	1	1	»	1	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	2	6	8	67
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	5	9	68
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	2	1	3	69
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	3	1	2	1	»	»	»	»	»	4	5	9	70
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	2	1	»	»	»	»	»	»	5	1	6	71
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	**72**
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	73
»	4	3	»	»	2	3	5	5	5	18	8	16	18	21	18	18	16	5	10	»	1	»	»	94	88	182	74
»	1	»	»	1	2	2	»	3	2	4	3	1	1	5	5	6	4	4	5	1	2	»	»	32	25	57	75
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	1	»	3	5	»	2	»	1	»	»	6	10	16	76
»	1	1	»	»	»	»	2	1	3	3	8	10	7	18	22	47	84	56	86	16	40	»	»	236	326	562	77
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	5	1	5	4	6	18	10	15	1	3	»	»	29	43	72	78
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	4	3	2	1	»	»	»	»	»	»	7	4	11	79
»	1	»	»	»	»	1	1	1	1	2	1	6	»	5	2	4	4	»	»	»	1	»	»	19	11	30	80
1	»	1	»	1	4	1	1	1	1	»	6	3	2	2	1	1	»	»	»	»	»	»	»	11	15	26	81
1	»	1	1	2	3	1	3	12	11	22	23	46	45	95	101	145	187	84	137	7	31	»	»	416	543	959	82
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	1	»	»	»	»	1	»	»	1	5	6	83
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	3	»	4	10	4	6	1	2	1	1	»	»	13	22	35	84
»	»	»	»	»	»	2	»	4	»	10	3	6	2	4	9	»	2	1	1	»	»	»	»	27	17	44	**85**
»	»	1	»	»	»	1	1	1	3	»	»	»	1	»	2	1	»	1	1	»	»	»	»	5	8	13	86
1	»	1	2	4	2	6	3	7	2	7	4	9	6	8	5	6	2	4	4	»	»	»	»	58	32	90	87
»	»	1	»	»	»	1	1	»	2	2	1	»	»	»	3	2	3	2	2	»	»	»	»	9	14	23	88
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	1	3	4	1	3	»	1	»	1	»	»	8	11	19	89
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	4	»	6	2	»	1	1	»	»	»	»	»	12	3	15	90
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	91
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	»	1	6	5	12	3	7	2	8	»	1	»	»	13	35	48	92
1	1	»	»	»	2	1	2	3	5	11	7	12	11	19	20	26	21	7	12	»	5	»	»	81	87	168	93
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	1	»	5	1	1	»	»	»	»	»	»	»	9	2	11	94
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	2	1	2	8	1	9	1	»	1	»	»	18	12	30	95
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	3	»	»	»	»	»	»	»	5	»	5	96
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	»	14	»	20	»	2	»	»	»	42	»	42	97
»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	3	»	2	»	»	»	2	»	»	»	»	»	9	9	98
»	»	»	»	»	»	»	4	4	6	9	12	11	11	9	6	9	5	9	»	1	»	»	»	45	52	97	99
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1	100
1	»	1	1	»	1	»	1	2	5	4	3	9	7	4	5	6	1	1	1	»	1	»	»	29	28	57	101
1	1	2	2	1	1	»	2	2	6	5	4	1	5	2	2	5	1	»	1	»	»	»	»	25	30	55	**102**
»	1	1	»	2	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	5	2	7	103
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	2	2	»	»	»	»	»	3	4	7	104
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	3	8	1	6	»	»	»	4	18	22	105
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	6	4	4	3	»	2	»	»	»	12	9	21	106
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	107
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	2	»	1	»	»	»	»	2	6	8	108
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	41	55	91	172	42	105	»	»	176	334	510	**109**
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	110
»	»	»	»	»	»	»	5	»	9	»	5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	19	19	111
1	»	»	»	»	»	»	3	3	9	1	12	3	17	14	29	17	11	17	»	2	»	»	»	88	62	150	112
»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	3	3	3	5	10	11	10	8	1	10	»	1	»	»	42	48	90	113
44	50	29	17	39	63	86	109	192	217	261	221	356	347	510	562	664	871	490	750	87	245	1	»	3282	3829	7111	

Desuden dødfødte (Præterea exanimis natus)
Mdk. 115. Kvk. 101. Tilsammen 216.

Tab. 2. Udtog af Københavns

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Ialt
1. Variolæ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2. Dysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
3. Febris typhoidea	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	3
4. Diphtheria	6	4	2	3	8	1	»	3	2	2	8	7	46
5 Croup	1	»	1	2	»	1	»	»	»	»	»	»	5
6. Scarlatina	1	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	3
7. Morbilli	3	3	12	21	8	7	1	2	»	1	»	»	58
8. Tussis convulsiva	3	13	8	22	7	9	7	5	3	1	3	2	83
9. Febris puerperalis	1	»	»	»	1	2	1	»	1	1	»	2	9
10. Erysipelas	3	2	2	1	1	1	»	»	1	1	»	»	12
11. Febris rheumatica	1	1	3	2	2	1	2	1	»	»	»	»	13
12. Pneumonia crouposa	19	15	26	22	16	13	14	6	8	12	18	13	182
13. Bronchopneum. & Bronchit. capill.	55	68	58	57	48	50	17	27	34	36	41	71	562
14. Cholerine & Catarrh. intestinalis acut.	6	3	8	9	3	11	6	8	11	4	2	3	74
15. Alii morbi epidemici	15	18	14	16	9	6	6	6	5	12	11	12	130
[Meningitis cerebro-spinalis	»	*1*	*1*	*1*	*1*	»	*1*	*2*	*1*	»	»	»	*8*
16. Tuberculosis	37	44	46	68	57	52	43	31	43	46	38	43	548
17. Cancer	84	72	103	75	91	74	91	87	82	80	77	92	1008
18. Syphilis	1	1	1	2	1	2	7	1	1	»	5	1	23
19. Alcoholismus	1	3	»	1	3	»	3	3	»	1	1	1	17
20. Alii morbi constitution.	15	9	12	12	9	8	17	14	10	8	5	10	129
21. Ecclampsia	1	1	1	1	»	2	»	1	»	1	1	»	9
22. Apoplexia cerebri	34	47	29	34	28	27	32	34	22	37	27	37	388
23. Alii morbi cerebri & med. spinal.	31	31	36	43	30	20	19	41	36	31	37	29	384
24. Mb. cordis	98	76	93	102	84	97	62	100	63	80	79	92	1026
25. Pleuritis	7	4	4	5	8	9	5	3	2	6	3	1	57
26. Alii morbi pectoris	9	11	12	9	15	12	6	3	5	12	9	10	113
27. Peritonitis (puerperal. excl.)	1	2	»	1	»	1	2	1	»	»	2	3	13
28. Nephritis acuta & chron.	9	13	15	17	18	10	7	20	16	15	18	10	168
29. Alii morbi abdominis	48	36	27	37	29	36	37	43	25	36	36	43	433
30. Morbi externar. part.	7	13	10	6	10	17	11	11	9	9	12	8	123
31. Suicidium	16	14	13	17	21	11	19	7	13	22	22	11	186
32. Alii casus mortiferi	12	12	13	15	16	16	25	14	14	13	13	18	181
33. Vitia innata	30	19	26	25	25	38	21	21	16	26	28	20	295
34. Atrophia infantilis	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	1	3
35. Marasmus senilis	45	39	57	65	47	38	41	34	23	34	38	49	510
36. Causa mort. non indic.	17	27	27	36	20	24	26	19	35	29	20	37	317
Summa	617	601	660	726	616	597	528	548	481	557	554	626	7111

Mortalitetstabel for 1930.

Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Uden Bolig	Havn og Red	Udenbys	
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII				
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2
»	»	1	»	»	»	»	1	»	1	»	3
5	2	4	5	5	1	8	16	»	»	»	4
»	1	1	»	1	»	»	2	»	»	»	5
1	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	6
13	1	5	13	9	4	7	6	»	»	»	7
14	7	5	10	15	9	15	8	»	»	»	8
1	2	2	»	1	»	»	3	»	»	»	9
1	1	3	»	4	»	3	»	»	»	»	10
4	1	2	»	3	1	»	2	»	»	»	11
40	21	29	15	27	5	17	26	2	»	»	12
93	43	189	39	77	33	38	49	1	»	»	13
10	7	12	5	9	4	15	10	1	»	1	14
30	14	26	10	16	6	9	17	2	»	»	15
1	*1*	*2*	»	»	»	*2*	*2*	»	»	»]	
100	74	80	54	77	29	58	75	»	1	»	16
227	131	180	79	155	51	67	108	6	»	4	17
8	»	5	3	1	»	4	2	»	»	»	18
3	1	3	4	1	1	1	1	2	»	»	19
21	16	23	8	25	13	7	14	1	»	1	20
1	1	»	»	2	3	1	1	»	»	»	21
101	60	80	23	45	16	27	36	»	»	»	22
67	56	86	28	56	21	26	41	1	»	2	23
232	116	231	81	142	52	67	97	7	»	1	24
16	2	17	3	6	2	3	7	1	»	»	25
23	15	16	9	18	9	8	13	2	»	»	26
2	1	2	4	1	»	3	»	»	»	»	27
42	22	38	9	24	2	10	19	1	1	»	28
97	58	72	30	57	21	40	54	2	1	1	29
19	15	29	7	21	5	8	19	»	»	»	30
39	24	31	13	35	7	8	23	6	»	»	31
31	19	29	18	21	8	26	18	4	7	»	32
32	29	81	16	31	27	37	42	»	»	»	33
»	1	»	»	»	1	1	1	»	»	»	34
123	60	152	31	63	21	21	36	3	»	»	35
76	30	53	18	49	22	28	34	5	2	»	36
1472	831	1487	535	997	375	563	781	47	13	10	

Tab. 3. Oversigt over Dødsfaldenes Fordeling efter Alder, Køn og Maaneder i Aaret 1930.

	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar		5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere		Ialt
	i 1ste Maaned		i 2.—3. Maaned		i 4.—12. Maaned		Ialt i 1ste Aar																																			
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
Januar .	19	11	4	2	11	12	34	25	7	3	4	1	1	»	1	2	6	5	»	»	2	4	9	7	17	15	21	19	30	29	39	46	60	79	37	72	13	29	»	»	281	336	617
Februar	13	8	4	4	26	16	43	28	4	9	2	3	»	1	»	1	1	5	4	2	3	4	10	7	20	17	26	15	23	30	40	45	51	72	56	57	6	16	»	»	289	312	601
Marts ..	14	5	9	4	23	11	46	20	12	4	2	4	4	»	2	2	»	2	»	»	5	5	9	11	11	18	28	25	32	30	39	51	64	79	42	77	10	26	»	»	306	354	660
April ...	13	12	4	1	34	27	51	40	16	9	5	1	3	1	2	2	2	1	3	2	6	3	8	16	18	25	24	21	34	43	45	58	66	77	40	64	8	31	1	»	332	394	726
Maj	13	11	2	2	20	6	35	19	10	6	3	»	3	2	1	1	5	11	3	2	2	6	8	7	11	16	20	20	29	29	57	46	48	78	42	74	8	14	»	»	285	331	616
Juni....	17	22	5	3	16	17	38	42	6	8	1	»	»	»	»	»	7	1	5	»	6	4	9	10	10	20	18	14	33	28	35	52	53	63	50	65	8	11	»	»	279	318	597
Juli	9	8	5	1	12	11	26	20	1	2	»	2	2	2	1	»	9	2	2	3	2	6	5	9	23	14	24	9	31	39	41	39	51	64	40	37	4	18	»	»	262	266	528
August .	15	12	4	2	4	3	23	17	2	2	3	1	3	»	2	»	2	6	2	2	4	7	2	7	14	16	16	14	29	25	32	61	60	71	41	62	2	20	»	»	237	311	548
Septbr. .	10	8	3	3	6	3	19	14	4	6	2	1	2	1	»	»	3	4	»	1	3	7	4	12	11	18	21	25	28	24	43	33	51	64	28	36	7	9	»	»	226	255	481
Oktober	15	10	3	»	4	7	22	17	4	2	»	1	3	1	»	»	3	4	4	1	2	3	7	13	19	16	22	17	33	14	56	41	59	70	27	67	7	22	»	»	268	289	557
Novbr...	13	12	7	2	7	4	27	18	1	2	3	1	1	1	1	2	4	4	2	1	»	8	9	6	15	20	22	22	26	27	40	36	50	79	35	65	7	19	»	»	243	311	554
Decbr...	11	4	2	9	15	11	28	24	4	3	2	3	»	»	1	»	2	5	4	3	4	6	6	4	23	22	19	20	28	29	43	54	51	75	52	74	7	30	»	»	274	352	626
Tils.	162	123	52	33	178	128	392	284	71	56	27	18	22	9	11	10	44	50	29	17	39	63	86	109	192	217	261	221	356	347	510	562	664	871	490	750	87	245	1	»	3282	3829	7111
	285		85		306		676		127		45		31		21		94		46		102		195		409		482		703		1072		1535		1240		332		1		7111		
Af 1000 Døde	22.8	17.3	7.3	4.6	25.0	18.0	55.1	39.9	10.0	7.9	3.8	2.5	3.1	1.3	1.5	1.4	6.2	7.0	4.1	2.4	5.5	8.9	12.1	15.3	27.0	30.5	36.7	31.1	50.1	48.8	71.7	79.0	93.4	122.5	68.9	105.5	12.2	34.5	0.0	»	461.5	538.5	
	40.1		12.0		43.0		95.1		17.9		6.3		4.4		2.9		13.2		6.5		14.4		27.4		57.5		67.8		98.9		150.8		215.9		174.4		46.7		0.0		1000.0		

Tab. 4. Oversigt over Dødsfald og Dødfødsler i Aaret 1930.

København. Ville de Copenhague.	Beregnet Folkemængde Population calculée 1. Juli 1930	Dødsfald — Décès								Dødfødte Morts-nés	
		Dødsfald efter Alderen Décès par âge						Ialt Total	pr. 1000 Indb.	Ægtefødte Légitimes	Uægtefødte Illégitimes
		0—1	1—5	5—15	15—65	65 og derover	Af ubekendt Alder				
Hele Byen. Total	615,700	676	224	140	2963	3107	1	7111	11.5	165	51
1. Byen	116,400	95	41	20	617	699	»	1472	12.7	19	1
2. Østerbro	79,000	69	18	15	362	367	»	831	10.5	19	2
3. Indre Nørrebro	84,200	123	22	11	434	897	»	1487	17.7	15	41
4. Ydre Nørrebro	57,600	49	31	10	228	217	»	535	9.3	20	3
5. Vesterbro	79,000	88	29	19	467	394	»	997	12.6	13	2
6. Valby	40,500	58	14	9	164	130	»	375	9 3	10	»
7. Brønshøj	67,200	96	29	27	240	171	»	563	8.4	25	»
8. Sundby	90,100	93	40	29	404	2 5	»	781	8.7	32	2
Uden Bolig	»	3	»	»	28	16	»	47	»	»	»
Havn og Red	1,700	1	»	»	11	»	1	13	»	»	»
Udenbys	»	1	»	»	8	1	»	10	»	12	»

Kvarter 1

omfatter den indre By med det gamle Voldterræn og Kastellet samt Christianshavn. Det begrænses af Frihavnsterrænet, Classensgade, Østersøgade, Nørresøgade, Gyldenløvesgade, St. Jørgens Sø, Gl. Kongevej, Trommesalen, Helgolandsgade, Kvægtorvsgade, Tietgensgade, Bernstorffsgade og Pladsen mellem Godsbanegaarden og Flæskehallen til Havnen samt Voldterrænet paa Amagersiden.

Kvarter 2

omfatter Frihavnsterrænet og Terrænet Nord og Øst for Classensgade, Østerbrogade, Øster Alle, Lyngbyvej til Emdrup Grænse, som danner Grænsen mod Nordøst til Stadens Grænse.

Kvarter 3

begrænses af Østersøgade, Nørresøgade, Gyldenløvesgade, Aaboulevarden, Jagtvejen, Øster Alle og Østerbrogade.

Kvarter 4

begrænses af Jagtvejen, Ladegaardsaaen, Lygteaaen, Lersøens Midterlinje til Lyngbyvej og Lyngbyvej.

Kvarter 5

begrænses af Pladsen mellem Godsbanegaarden og Flæskehallen, Bernstorffsgade, Tietgensgade, Kvægtorvsgade, Helgolandsgade, Trommesalen, Gl. Kongevej, Værnedamsvej, Frederiksberg Alle, Boyesgade, en lige Linje fra denne bag Vesterbrogade til Rahbeks Alle Nr. 23, hvorfra Grænsen gaar i lige Linje mod Syd til Stedet, hvor Tranehavevej støder til Enghavevej, Enghavevej og Vasbygade til Sydhavnen.

Kvarter 6

omfatter Terrænet Vest for Kvarter 5 (Valby og Vigerslev Sogne).

Kvarter 7

omfatter Terrænet Vest for Frederiksberg og Kvarter 4 (Brønshøj Sogn).

Kvarter 8

omfatter Terrænet Syd for Kvarter 1 (Sundby Sogn).

Tab. 5. Oversigt over de epidemiske Sygdomstilfælde, anmeldte af Læger i Aaret 1930, fordelte efter Alder, Køn, Maaneder og Lokaliteter.

Cas de maladies épidémiques signalés par les médecins (déclaration obligatoire).

København. Ville de Copenhague. ca. 615,700 Indbyggere.	Byen ca. 116,400 Indb.	Østerbro ca. 79,000 Indb.	Indre Nørrebro ca. 84,200 Indb.	Ydre Nørrebro ca. 57,600 Indb.	Vesterbro ca. 79,000 Indb.	Valby ca. 40,500 Indb.	Brønshøj ca. 67,200 Indb.	Sundby ca. 90,100 Indb.	Havnen og Reden ca. 1,700 Indb.	Deraf behandlede paa Hospital: Paa civile Hospitaler	Deraf behandlede paa Hospital: Paa Militærhosp.	Deraf behandlede paa Hospital: Tilsammen
Morbi epidemici.												
1. a. Febris typhoidea	2	»	2	1	»	»	1	»	6	12	»	12
b. Febris paratyphoidea	5	3	5	1	4	2	5	2	2	27	»	27
2. Paradysenteria	7	2	1	»	5	1	2	1	»	17	»	17
3. Meningitis cerebrospinalis epid.	»	4	3	»	»	»	3	3	»	12	»	12
4. Poliomyelitis ant. ac.	1	1	»	»	5	2	1	3	»	12	»	12
5. Encephalitis epid.	2	3	3	»	1	1	»	1	»	9	»	9
6. Singultus epid.	5	»	»	1	4	1	»	2	»	»	»	»
7. Diphtheria (incl. Croup)	352	189	315	180	250	83	240	283	4	1850	14	1864
8. Scarlatina	47	42	53	49	28	21	46	53	1	304	»	304
9. Morbilli	958	927	637	622	918	608	730	1029	1	350	10	360
10. Tussis convulsiva	377	339	203	181	309	216	336	331	»	316	3	319
11. Parotitis epid.	123	91	175	29	43	32	44	149	1	41	88	129
12. Febris puerperalis	3	4	3	»	3	1	2	2	»	5	»	5
13. Tetanus & Trismus neonat.	1	1	1	»	»	1	3	»	»	2	»	2
14. Pemphigus neonat.	1	»	1	»	1	1	4	3	»	6	»	6
15. Pneumonia crouposa	107	43	59	36	69	32	40	73	2	193	2	195
16. Tracheo-Bronchitis	1150	1133	1026	681	730	328	204	1116	»	155	2	157
17. Bronchopneumonia & Bronchitis capill.	371	244	211	146	386	113	163	295	1	635	2	637
18. Influenza	»	»	»	»	»	»	»	»	»	275	94	369
19. Angina tonsillaris	2267	2393	1831	1246	1999	970	982	2472	3	372	279	651
20. Cholerine & Catarrhus intest. acut.	495	402	383	157	347	192	195	543	»	142	»	142
21. Icterus epid.	84	43	73	21	52	36	37	56	1	31	9	40
22. Varicellæ	93	56	54	29	38	25	21	82	»	5	5	10
23. Rubeolæ	17	4	16	5	24	1	1	10	»	»	6	6
24. Febris undulans*)	7	9	4	2	1	1	2	6	»	»	»	»
25. a. Febris intermittens	»	»	»	»	»	»	»	»	6	5	»	5
b. Psittacosis	»	»	»	»	»	»	»	»	5	5	»	5
Sum...	6475	5933	5059	3387	5217	2668	3062	6515	33	4781	514	5295
Alii morbi.												
26. Gonorrhoea										499	109	608
27. Ulcus venereum										15	1	16
28. Syphilis acquisita										222	15	237
29. Syphilis congenita										12	1	13
30. Scabies										49	62	111
31. Delirium tremens										2	»	2
										5580	702	6282

*) Anmeldte af Seruminstitutet.

Fra 0—1 Aar	Fra 1—5 Aar	Fra 5—15 Aar	Fra 15—65 Aar: Mænd	Fra 15—65 Aar: Kvinder	65 Aar og derover: Mænd	65 Aar og derover: Kvinder	Ialt. Total	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	
»	»	1	6	5	»	»	12	»	»	1	»	»	5	»	2	»	2	1	1	1 a
3	3	4	8	11	»	»	29	1	1	»	3	3	5	4	10	2	»	»	»	b
2	8	4	4	1	»	»	19	»	»	1	1	2	2	»	4	5	4	»	2	
5	5	2	1	»	»	»	13	1	2	1	2	2	1	1	»	1	»	1	1	3
2	4	5	2	»	»	»	13	»	»	»	»	»	»	»	3	6	4	»	»	4
»	»	3	3	5	»	»	11	1	1	1	»	2	»	»	2	1	»	2	1	5
»	2	»	7	4	»	»	13	»	»	1	2	3	1	1	1	»	»	1	3	6
28	629	926	109	202	»	2	1896	241	197	192	129	138	108	65	121	146	182	181	196	7
2	127	177	14	20	»	»	340	33	27	44	29	26	20	10	18	36	43	31	23	8
149	2574	3619	41	47	»	»	6430	658	1368	1840	1322	664	246	75	29	34	104	65	25	9
216	1231	804	11	30	»	»	2292	208	285	313	275	188	152	99	146	150	139	169	168	10
1	102	363	130	88	»	3	687	98	97	101	95	55	44	19	22	20	33	47	56	11
»	»	»	»	18	»	»	18	»	»	1	3	1	2	3	1	2	2	»	3	12
6	»	1	»	»	»	»	7	»	2	»	»	2	»	1	1	»	»	1	»	13
11	»	»	»	»	»	»	11	»	»	»	3	»	1	2	»	2	2	1	»	14
2	19	68	200	127	15	30	461	28	45	60	48	36	41	30	19	22	33	45	54	15
385	1268	1501	1115	1543	198	358	6368	828	724	660	467	445	217	137	196	416	501	726	1051	16
242	442	316	262	370	87	211	1930	215	193	186	150	128	105	68	62	103	142	193	385	17
90	722	1955	3174	3419	129	182	9671	1189	916	921	590	495	309	290	436	642	742	977	2164	18
181	1955	5440	2720	3798	23	46	14163	1223	1114	1250	1015	1082	894	764	1097	1550	1287	1560	1327	19
378	698	394	483	612	45	104	2714	256	145	173	156	215	258	294	326	290	219	191	191	20
3	20	155	99	117	4	5	403	29	30	38	23	29	16	20	30	50	45	48	45	21
7	95	282	6	8	»	»	398	75	77	87	44	26	14	8	2	8	11	20	26	22
2	13	47	9	7	»	»	78	4	12	18	26	2	5	3	»	»	1	3	4	23
»	»	9	13	10	»	»	32	»	4	3	»	4	1	3	1	2	5	2	7	24
»	»	»	6	»	»	»	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	»	25 a
»	»	»	5	»	»	»	5	»	5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	b
1715	9917	16076	8428	10442	501	941	48020	5088	5245	5891	4383	3547	2447	1899	2525	3487	3502	4275	5731	
4	19	17	3993	1320	24	»	5377	471	396	420	364	367	430	485	541	488	515	504	396	26
»	»	»	73	10	»	»	83	3	5	5	5	2	13	12	7	10	8	7	6	27
»	»	3	520	285	5	3	816	93	82	73	41	39	56	61	95	70	58	79	69	28
10	»	5	9	8	»	»	32	4	1	2	»	1	3	4	3	3	8	3	»	29
6	58	102	1775	1472	5	6	3424	317	284	307	280	184	260	208	333	263	317	411	260	30
»	»	»	5	2	1	»	8	»	3	»	1	»	1	»	1	»	1	1	»	31
1735	9994	16203	14803	13539	536	950	57760	5976	6016	6698	5074	4140	3210	2669	3505	4321	4409	5280	6462	

AARSBERETNING

ANGAAENDE

SUNDHEDSTILSTANDEN I KØBENHAVN

FOR

1931

AF

J. P. CHROM
Stadslæge

RAADHUS-
BIBLIOTHEKET

KØBENHAVN
F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI
1932

AARSBERETNING

VEDKOMMENDE

SUNDHEDSTILSTANDEN I KØBENHAVN

FOR

1931

AF

J. P. CHROM

INDHOLD

Indledning 1
A. Medicinalberetning for København for Aaret 1930 3
Befolkningsforhold 3
Ægteskaber 3
Fødsler 4
Dødsfald 6
Dødfødte 9
Sygdomsforhold 10
1) *Epidemiske Sygdomme* 11
Febris typhoidea 11
Febris paratyphoidea 11
Febris undulans 11
Paradysenteri 11
Meningitis cerebro-spinalis 11
Poliomyelitis anterior acuta 12
Encephalitis lethargica 12
Singultus epidemica 12
Diphtheria 13
Scarlatina 13
Morbilli 14
Tussis convulsiva 14
Erysipelas 15
Parotitis 15
Febris puerperalis 16
Febris rheumatica 16
Pneumonia crouposa 17
Bronchopneumonia 18
Tracheo-bronchitis acuta 19
Angina tonsillaris 19
Icterus catarrhalis 20
Influenza 21
Catarrhus intestinalis acutus 21
2) *Tuberkulose* 22
3) *Kræft* 24
4) *Kønssygdomme* 25
5) *Andre Sygdomme* 26
Scabies 26
Alcoholismus 26
6) *Sygdomme i Garnisonen* 26

B. Offentlig Sundhedspleje 27
Børneforsorg 27
Sanitært Tilsyn med Boliger m. m. 34
Tilsyn med Næringsmidler 35
Tilsyn med smitsomme Sygdomme 37
Sundhedskommissionens Desinfektionsanstalt 38
Boligtilsynet 40
Vandklosetter 44
Tilsyn med Forhandling af animalske Næringsmidler 45
A) Tilsyn med Forhandling af Mælk 45
B) Tilsyn med Kød, Kødvarer, Pølser m. m. 55
Sundhedskommissionens Laboratorium 57
Karantænevæsen 63
Vaccination 63

Meteorologiske Forhold 64

Tabeller: 1. Dødsaarsager efter Aldersklasser. — 2. Dødsaarsager efter Maaneder og hygiejniske Kvarterer. — 3. Dødelighed efter Maaneder og Aldersklasser. — 4. Dødsfald og Dødfødsler efter hygiejniske Kvarterer. — 5. Anmeldte Sygdomstilfælde efter Alder, Køn, Maaneder og hygiejniske Kvarterer.

Sundhedsvæsenets Personale.

J. P. Chrom, Stadslæge.

Gustav Jørgensen, 1. Sanitetslæge.
Poul Heiberg, 2. Sanitetslæge, Vicestadslæge.
V. Nielsen, 3. Sanitetslæge.
Ahrend Larsen, 4. Sanitetslæge.
Elisabeth Johansen, Assistentlæge.
Laurids Christensen, Assistentlæge.
Kai Poulsen, Assistentlæge.
Søren Hansen, Chef for medicinalstatistisk Kontor.
Robert Nielsen, Assistentlæge.
H. Hansen, Overdyrlæge.
Kai V. Seidel, Dyrlæge.
Holger Schmidt, Chef for Boligtilsynet.
Søren Larsen, Ingeniør.

Den 1ste Februar 1931 fratraadte Sanitetslægeassistent William Olsen, og i hans Sted ansattes Dr. Kai Poulsen.

De epidemiske Sygdomme har ikke nødvendiggjort særlige Foranstaltninger. Der gaves Blegdamshospitalet Tilladelse til at udskrive 5 Personer, der havde haft Paratyfus og var blevne Bacilbærere. En Pige fra en Restaurant var bleven anmeldt som formentlig smittefarlig. Det viste sig, at hun led af Hudtuberkulose (jvfr. 4de Sanitetslæges Beretning).

I Henhold til Lov Nr. 84 af 31. Marts 1931 er der efter derom indsendt Ansøgning, ledsaget af den paabudte Lægeattest, givet 1 Aars Udsættelse med Vaccination i 114 Tilfælde. Fuldstændig Fritagelse for Vaccination er givet i 8 Tilfælde efter derom fremsendt Ansøgning. I 7 af de sidstnævnte Tilfælde gik Lægeerklæringen ud paa, at Vaccinationen maatte fraraades af Hensyn til Forældrene, i 1 Tilfælde skete Fritagelse, fordi det drejede sig om et 11aarigt Barn med en svær Tuberkulose, der havde bestaaet i flere Aar, hvorfor Forældrene var ængstelige for at faa Barnet vaccineret. Ingen af de trufne Afgørelser angaaende disse Forhold er appelleret til Sundhedsstyrelsen.

Af sanitære Forhold, der er behandlede af Stadslægen, skal anføres følgende. En Herre, der havde kørt i en lejet Bil, havde været saa besværet af Benzinos i Vognen, at han havde været bange for en Kulilteforgiftning. Det viste sig, at Bunden af Vognen var aaben og kun dækket af en Maatte. Under Bunden af Vognen løb Udblæsningsrøret, hvorpaa der var en Utæthed. Sagen meldtes til Politiet.

Fra Politiet blev fremsendt en Kasse Juletræspynt fremstillet af Glasuld. De fine Traade i Glasulden knækkede overordentlig let, de smaa fine Traade blev siddende ret fast paa Huden og var vanskelige at fjærne. De kunde derfor let paa Huden — og navnlig paa Slimhinderne — fremkalde irritative Tilstande og maaske endog Betændelse, og Juletræspynten maatte derfor anses for sundhedsfarlig. Den handlende erklærede herefter ikke at ville forhandle Varen.

En Kvinde havde faaet udleveret 100 g Morfindraaber, med hvilke hun begik Selvmord. Paa Forespørgsel fra Politiet svaredes der, at der ikke mentes at kunne bebrejdes hverken Lægen eller Apoteket noget.

Et Forslag om at bruge Latrinen her i Staden til Gødning i Stedet for at lade den gaa ud i Øresund forelagdes for Stadsingeniøren, der udtalte, at dette Spørgsmaal i sin Tid havde været overvejet, og at der ikke kunde være Tale om paany at tage det op. Stadslægen tiltraadte denne Udtalelse.

Et Andragende om Tilladelse til at tilsætte Natriumsulfit til Ledningsvandet henstilledes nægtet.

Blaasyrebehandling er i 1931 foretaget i 2 Villaer og i et Værelse paa et Musæum. Desuden er der foretaget »Kammergasbehandling«, d. v. s. Behandling af forskellige Effekter i et dertil indrettet Rum, i 21 Tilfælde.

Badevandet ved »Helgoland« og de øvrige Badeanstalter er undersøgt som sædvanlig (jvfr. Laboratoriets Beretning).

I Anledning af en Annonce, hvori tilbødes »Oplysninger« om alle Sygdomme, udbades en nærmere Undersøgelse gennem Politiet. Det viste sig, at det drejede sig om Salg af et Apparat kaldet »Wapa-Straalerne«. Sammen med Apparatet uddeltes en Brochure angaaende Sygdomme. Forhandleren her i Byen repræsenterede et Firma i Sønderjylland, hvor Apparatet fremstilledes. Sagen sendtes derfor til Sundhedsstyrelsen, der nedlagde Forbud mod Reklamering med dette Apparat.

Fra Politiet fremsendtes en Sag, der var rejst af Politimesteren i Aabenraa. Det drejede sig om Forhandling af »Black Coral Ring«, der skulde indeholde Radium — »Naturens gaadefulde Lægemiddel«, som ligefrem kunde trække Skavankerne ud af Kroppen paa Folk. Ringen solgtes i 2 Størrelser, hvoraf den ene kostede 9½ Kr. og den anden 6½ Kr. Lageret, der var paa 2000 Stykker, blev ekspederet til Udlandet, Reklameringen ophørte. Sagen henlagdes.

Amtslægen i Aarhus henledte Opmærksomheden paa en Annonce om »smertefri Fødsel«. Annoncen var optaget i et jysk Blad og stammede her fra København. Den annoncerende forklarede, at han til alle reflekterende paa Annoncen vilde sende Meddelelser om forskellige Ernæringsmetoder angivne af Hindhede, Bramsen o. a. Kvinderne vilde derved, mente han, blive stærke og raske og føde deres Børn uden Smerter. Han havde dog kun haft en Henvendelse — fra en Jordemoder i Jylland, der ikke betalte noget for Meddelelserne, som skulde koste 3 Kr. 85 Øre. Da han erklærede, at han ikke herefter vilde fortsætte med Reklameringen, henlagdes Sagen.

Der har været klaget over to fejlagtige Receptekspeditioner. I det ene Tilfælde var Klagen efter de anstillede analytiske Undersøgelser at dømme fuldstændig uberettiget. I det andet Tilfælde drejede det sig om en Recept, hvorpaa der var opskrevet 2 forskellige Slags Medikamenter, og hvoraf den paagældende kun ønskede den ene udleveret. Paa Apoteket havde man da udleveret den, der ikke var ønsket — en hændelig Fejltagelse, der i det paagældende Tilfælde ikke havde nogen skæbnesvangre Følger.

Der har været klaget over 3 Tandteknikere, der enten havde reklameret paa ulovlig Vis eller indladt sig paa Behandlinger, der er forbeholdt Tandlæger.

I 2 Tilfælde har man ønsket en Udtalelse om, hvorvidt der var Grundlag for Søgsmaal om Skadeserstatning lige overfor Læger. I det ene Tilfælde, hvor Sagen var fremsendt af Magistraten, var der afgjort ikke Tale om et saadant Grundlag. I det andet Tilfælde, hvor Sagen var fremsendt fra en privat Mand, var Stadslægen ikke forpligtet til at udtale sig.

Ved Udgangen af 1931 var der i København 556 praktiserende Læger, 338 Tandlæger (heri indbefattet 26 ved de kommunale Skoletandkliniker ansatte Tandlæger, der vel havde Bevilling til at praktisere, men ikke havde selvstændig Praksis) og 97 Jordemødre. Antallet af Apoteker i Drift var 57, hvoraf de 5 var Hospitalsapoteker. Det i 1929 oprettede Apotek i Husum blev den 1ste Januar 1931 aabnet for Drift i Ejendommen Frederikssundsvej 320, medens det ved kgl. Resolution af 18. April 1930 oprettede Apotek i Borups Alle mellem Hillerødgade og Gyldenstensvej ikke endnu ved Udgangen af 1931 var aabnet for Drift.

MEDICINALBERETNING FOR KØBENHAVN FOR AARET 1931

(Ved Chef for det medicinalstatistiske Kontor, *Søren Hansen*.)

Befolkningsforhold.

Staden København havde ved Folketællingen 5. November 1931 ialt 625,202 Indbyggere mod 617,069 i 1930, 611,000 i 1929, 603,758 i 1928, 598,447 i 1927, 593,555 i 1926 og 587,150 i 1925. Tilvæksten i det forløbne Aar har saaledes været ret betydelig, hvilket hovedsageligt skyldes Indvandringsoverskuddet, som efter Folkeregistrets Opgørelse udgjorde 9301 Personer mod 4057 i 1930 og 5274 i 1929, medens Fødselsoverskuddet var aftaget noget.

Befolkningens Fordeling paa Stadens hygiejniske Kvarterer og de Forskydninger heri, der er foregaaet siden Aarhundredskiftet, ses af nedenstaaende Oversigt.

	Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Havn og Rhed	Hele Staden
1. Febr. 1901 . . .	152722	36251	83328	22182	65564	7484	9964	22491	589	400575
1 Febr. 1911 . . .	127785	61724	81111	42661	74681	13679	18214	41312	994	462161
1. Febr. 1921 . . .	128812	76083	89402	50407	84820	26507	32677	71267	1369	561344
5. Novbr. 1925 . .	122029	75763	88249	56130	80204	33464	49158	80665	1488	587150
5. Novbr. 1930 . .	116222	79059	83759	57204	78931	40911	68830	90462	1691	617069
5. Novbr. 1931 . .	114300	79831	83310	56844	78094	44036	74345	92751	1691	625202

Stadens statistiske Kontor beregner pr. 1. Juli 1931 et Middelfolketal for Aaret paa 622,500, der fordeler sig paa de hygiejniske Kvarterer som anført i Tabel 4 og Tabel 5.

Ægteskaber.

Der blev i Aaret 1931 indgaaet ialt 6124 Ægteskaber eller ca. 9,8 for hvert Tusinde Indbyggere, lidt flere end gennemsnitligt siden Aarhundredskiftet. Af samtlige Ægteskaber var 3379 eller ligesom i 1930 ca. 55 pCt. borgerlige mod ca. 54 i 1929, 52 i 1928 og 45 i Femaaret 1923—27. I det forudgaaende Femaar 1918—22, umiddelbart før den nye Ægteskabslov traadte i Kraft, udgjorde det relative Antal af borgerlige Ægteskaber kun lidt over 15 pCt. af samtlige Ægteskaber.

Aarligt Gennemsnit	Ægteskaber			
	ialt	pr. 1000 Indb.	heraf borgerlige	pCt.
1903—1907	3626	8,5	591	16,4
1908—1912	4051	8,8	823	20,3
1913—1917	4261	8,4	832	19,5
1918—1922	6101	10,9	924	15,2
1923—1927	5585	9,5	2525	45,2
1928	5778	9,5	3006	52,0
1929	5694	9,4	3060	53,7
1930	5969	9,7	3254	54,5
1931	6124	9,8	3379	55,2

Vielsernes Fordeling paa Aarets Maaneder ses af nedenstaaende Oversigt. De fleste faldt, som sædvanligt i de senere Aar, i Maj samt i November og December, de færreste i Januar, Februar og Marts.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
1903—1907	180	205	262	341	402	272	265	246	246	273	390	353
1908—1912	197	232	282	363	455	284	291	279	260	396	436	389
1913—1917	229	263	314	394	559	340	315	313	295	443	518	440
1918—1922	329	394	470	468	566	446	459	422	461	523	540	580
1923—1927	292	384	456	468	537	468	457	417	419	497	538	568
1928	347	408	413	442	571	398	489	497	473	565	577	560
1929	323	326	382	439	546	505	508	492	413	549	560	576
1930	320	390	446	513	552	517	506	510	459	536	591	576
1931	329	372	416	421	666	556	537	488	440	535	649	656

Fødsler.

Ifølge velvillig Meddelelse fra Statens statistiske Departement blev der i 1931 født 9154 levende Børn i København, deraf 2181 udenfor Ægteskab. Det samlede Antal udgjorde 14,7 pro mille af Stadens beregnede Folkemængde, hvilket er mindre end i noget foregaaende Aar, hvorom Efterretninger haves. Den relative Fødselshyppighed er derved gaaet betydeligt ned under Halvdelen af, hvad den var i Femaaret 1882—86, da Nedgangen begyndte, og Fødselsoverskuddet er gaaet ned til en Fjerdedel.

Aarligt Gennemsnit	Fødsler pro mille	Dødsfald pro mille	Fødselsoverskud pro mille
1882—1886	36,7	22,4	14,3
1887—1891	34,1	22,0	12,1
1892—1896	30,7	19,3	11,4
1897—1902	29,4	17,3	12,1
1903—1907	28,5	15,7	12,8
1908—1912	26,1	14,6	11,5
1913—1917	23,1	13,9	9,1
1918—1922	21,5	12,7	8,8
1923—1927	17,9	11,5	6,4
1928	16,2	11,6	4,6
1929	15,2	11,6	3,6
1930	15,4	11,5	3,9
1931	14,7	11,6	3,1

Antallet af udenfor Ægteskab fødte Børn udgjorde 23,9 pCt. af samtlige levendefødte eller omtrent det samme som i de tre nærmest forudgaaende Aar og lidt mere end i Tiaaret 1918—27, men betydeligt mindre end i Femaaret 1913—17, da det relative Antal kulminerede med 27,6 pCt. efter en ret jævn Stigning gennem en længere Aarrække.

Aarligt Gennemsnit	Mandkøn			Kvindekøn			Begge Køn		
	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt
1903—1907	4583	1539	6122	4352	1436	5788	8935	2976	11911
1908—1912	4554	1644	6198	4332	1543	5876	8886	3187	12074
1913—1917	4321	1643	5965	4137	1574	5711	8459	3217	11676
1918-1922	4732	1499	6231	4486	1373	5859	9218	2871	12090
1923—1927	4166	1224	5390	3995	1165	5160	8161	2389	10550
1928	3869	1170	5039	3598	1105	4703	7467	2275	9742
1929	3538	1100	4638	3563	1056	4619	7101	2156	9257
1930	3803	1108	4911	3498	1103	4601	7301	2211	9512
1931	3585	1145	4730	3388	1036	4424	6973	2181	9154

Beregnet i Forhold til Antallet af Kvinder mellem 15 og 45 er Antallet af udenfor Ægteskab fødte Børn fremdeles i Nedgang, selv om det langtfra er aftaget saa stærkt som Antallet af Børn fødte i Ægteskab.

Aarligt Gennemsnit	Af 1000 Kvinder mellem 15 og 45 Aar fødtes følgende Antal Børn			Af 1000 gifte Kvinder 15—45 Aar fødtes følgende Antal Børn	Af 1000 ugifte Kvinder 15—45 Aar fødtes følgende Antal Børn
	i Ægteskab	udenfor Ægteskab	tilsammen		
1882—1886	109	27	136	254	47
1887—1891	103	25	128	241	43
1892—1896	90	25	115	216	43
1897—1902	84	26	110	200	45
1903—1907	79	26	105	183	46
1908—1912	72	26	98	166	45
1913—1917	62	24	86	142	42
1918—1922	60	19	79	131	34
1923—1927	50	15	65	105	28
1928	45	14	59	94	26
1929	42	13	55	88	25
1930	43	13	56	90	25
1931	41	13	54	85	24

Opgørelsen af Fødslernes Fordeling paa Aarets Maaneder maa bygges paa de til Stadslægekontoret ugentligt indkommende Beretninger fra Sognene og stemmer derfor ikke helt med den fra Statens statistiske Departement modtagne korrigerede Aarsopgørelse, hvis Resultater iøvrigt maa lægges til Grund for Fødselsstatistikken. I 1931 var Afvigelsen dog saa ringe — 86 —, at den er uden al Betydning.

Fødsler 1931	Mandkøn			Kvindekøn			Begge Køn		
	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt
Januar	319	92	411	307	87	394	626	179	805
Februar	263	115	378	269	80	349	532	195	727
Marts	297	100	397	308	106	414	605	206	811
April	328	97	425	310	97	407	638	194	832
Maj	347	114	461	300	94	394	647	208	855
Juni	253	80	333	281	86	367	534	166	700
Juli	331	106	437	290	62	352	621	168	789
August	333	90	423	295	90	385	628	180	808
September	278	110	338	249	88	337	527	198	725
Oktober	281	66	347	266	87	353	547	153	700
November	319	85	404	257	71	328	576	156	732
December	290	93	383	291	82	373	581	175	756

De fleste Børn fødtes i Marts, April og Maj, de færreste i Juni og Oktober, og Fødslernes Fordeling for Aarets Maaneder var i det Hele noget uregelmæssig, uden at der dog kan tillægges Afvigelserne fra det sædvanlige nogen større Betydning.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Mar.	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
1903—1907	1032	927	1044	1002	987	987	980	990	991	1003	956	985
1908—1912	1040	921	1087	1008	1023	979	1007	1009	965	971	945	991
1913—1917	990	934	1024	984	986	921	953	959	963	936	881	928
1918—1922	1028	983	1071	973	1005	918	964	955	947	966	948	988
1923—1927	901	857	956	913	943	904	890	867	840	837	806	851
1928	824	749	903	806	864	779	861	820	799	818	787	771
1929	842	768	795	789	785	806	801	756	744	724	674	835
1930	795	749	850	845	840	772	805	823	786	765	759	749
1931	805	727	811	832	855	700	789	808	725	700	732	756

Dødsfald.

Der døde i 1931 ialt 7228 Personer i København, men heraf var 555 hjemmehørende i Provinserne, hvor der i Aarets Løb døde 548, der var hjemmehørende i København. Der døde saaledes ialt af Stadens samlede Befolkning 7221 eller 11,6 pro mille mod 11,5 i 1930, 11,6 i 1929 og 1928, 11,5 i 1927 og 11,6 i 1926. Den summariske Dødelighed har saaledes i en Aarrække været saa godt som ganske konstant, men der er som tidligere udtalt i Aarsberetningen Grund til at antage, at den atter vil stige, da det betydelige Fald i de forudgaaende Aar saa godt som udelukkende er en Følge af den aftagende Børnedødelighed, der har medført en tilsvarende Forøgelse af Folkemængden i de højere Aldersklasser.

I nedenstaaende Tabel er Dødeligheden i 1928, 1929, 1930 og 1931 og de fem nærmest forudgaaende Femaar beregnet i Forhold til 1000 levende af hvert Køn og hver Aldersklasse, hvorved dog maa bemærkes, at Middelfolketallene er rent kalkulatoriske:

Aarligt Gennemsnit	0-1 Aar		1-5 Aar		5-15 Aar		15-25 Aar		25-35 Aar		35-45 Aar		45-55 Aar		55-65 Aar		65-75 Aar		75-85 Aar		85 Aar og derover		Tilsammen af alle Aldre		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
1903–1907	201,1	151,0	13,9	13,4	2,4	2,4	4,3	3,4	6,0	4,3	11,6	7,2	19,4	10,8	35,5	19,9	67,5	44,9	145,6	113,7	273,3	247,5	17,7	14,0	15,7
1908—1912	162,8	129,8	12,3	11,4	2,5	2,7	4,1	3,1	6,4	4,7	10,6	6,8	19,5	11,0	34,7	19,1	65,2	44,4	131,7	106,4	263,0	228,2	16,4	13,2	14,6
1913—1917	140,9	109,2	10,4	9,0	2,3	2,3	4,1	3,4	5,7	4,3	10,1	6,5	17,7	11,2	32,5	20,4	65,8	46,7	138,7	120,5	290,8	285,6	15,1	12,9	13,5
1918—1922	97,4	71,2	8,6	7,3	2,2	2,3	5,5	4,3	7,1	6,1	7,6	6,5	12,8	10,1	26,9	19,4	55,3	43,4	132,2	119,8	255,4	240,3	13,3	12,3	12,8
1923—1927	99,1	67,5	7,4	6,3	1,6	1,3	2,9	2,8	3,6	3,2	6,3	5,1	11,2	8,9	25,8	18,2	56,7	43,9	135,5	111,2	269,3	241,8	11,9	11,2	11,5
1928	82,7	61,7	7,1	5,3	1,3	1,9	2,5	2,6	3,2	3,3	6,3	4,4	11,5	8,6	27,3	17,5	63,5	46,0	168,6	144,0	280,1	316,3	11,9	11,4	11,6
1929	73,2	53,3	5,6	4,2	1,4	1,4	2,4	2,6	3,2	3,7	6,3	4,7	12,6	9,2	26,2	17,7	60,3	49,7	152,1	124,5	301,8	270,6	11,7	11,6	11,6
1930	83,3	59,5	7,2	4,8	1,6	1,4	2,4	3,0	3,7	3,5	6,2	4,5	11,1	9,1	25,6	20,5	57,8	47,2	146,8	113,9	232,0	251,8	11,6	11,5	11,5
1931	73,4	46,0	4,3	4,3	1,4	1,5	2,6	2,5	3,1	3,2	5,3	4,7	12,0	8,9	27,5	19,5	59,1	49,8	165,0	131,6	252,0	246,9	11,5	11,6	11,6

Der døde i 1931 færre Børn under 1 Aar end i de nærmest forudgaaende Aar og betydeligt færre end tidligere, mindre end Halvdelen af Antallet ved Begyndelsen af indeværende Aarhundrede. Nedgangen har været langt større for de udenfor Ægteskab fødte Børns Vedkommende end for de i Ægteskab fødte.

Aarligt Gennemsnit	Døde i første Leveaar					Af 100 levendefødte				
	Ialt	ægte	uægte	Drenge	Piger	Ialt	ægte	uægte	Drenge	Piger
1903—1907	1737	1148	589	988	749	14,3	12,5	20,0	15,9	12,7
1908—1912	1425	922	503	795	630	11,8	10,4	16,2	12,8	10,7
1913—1917	1167	759	408	669	498	10,0	8,8	12,7	11,2	8,7
1918—1922	935	666	269	548	387	7,7	7,2	9,4	8,9	6,6
1923—1927	749	558	191	442	307	7,1	6,4	8,0	8,2	5,9
1928	664	494	170	378	286	6,8	6,6	7,5	7,5	6,1
1929	589	454	134	338	251	6,4	6,4	6,2	7,8	5,4
1930	676	524	152	392	284	7,1	7,2	6,9	8,0	6,2
1931	572	442	130	349	223	6,2	6,8	6,0	7,4	5,0

Til Oplysning om Børnedødelighedens Tilbagegang i København i de sidste 50 Aar tjener endvidere følgende Oversigt, hvor der er sondret mellem Dødeligheden i første Levemaaned og i de efterfølgende elleve Levemaaneder. Det ses heraf, at Dødeligheden i første Aar under et er gaaet ned til en Trediedel.

Døde af 100 levendefødte Børn.

	1878—1882	1883—1887	1888—1892	1893—1897	1898—1902	1903—1907	1908—1912	1913—1917	1918—1922	1923—1927	1928	1929	1930	1931
1. Maaned	6,8	6,0	5,0	4,7	4,4	4,3	3,8	3,5	3,3	3,0	3,1	3,0	3,0	2,8
2.—11. Maaned	15,0	14,5	13,8	13,4	12,2	10,0	8,0	6,5	4,4	4,1	3,7	3,4	4,1	3,4
1. Aar	21 8	20,5	18,8	18,1	16,6	14,3	11,8	10,0	7,7	7,1	6,8	6,4	7,1	6,2

Af nedenstaaende Oversigt over Dødsaarsagerne i første Leveaar i de sidste fire Aar og fem forudgaaende Femaar vil det ses, at Tilbagegangen fortrinsvis skyldes Kolerinen, men den langt overvejende Del af denne betydelige Nedgang falder paa det første Leveaars elleve sidste Maaneder, medens Nedgangen i første Levemaaned har været langt mindre, fordi der fremdeles døer et forholdsvis stort Antal Børn kort efter Fødselen paa Grund af manglende Levedygtighed.

Aarligt Gennemsnit	Mæslinger	Skarlagensfeber	Difteri	Kighoste	Kolerine	Syfilis	Stivkrampe	Tuberkulose	Bronch. Pneum. Infl.	Tarmsygdomme	Børnetæring	Medfødt Svaghed	Andre Dødsaarsager	Tilsammen
1903—1907	27	2	7	76	452	38	22	32	248	50	144	367	273	1737
1908—1912	17	4	6	69	338	38	18	24	218	34	81	336	241	1425
1913—1917	19	3	4	53	180	39	9	22	213	24	41	362	196	1167
1918—1922	10	1	5	30	81	24	12	17	226	10	22	348	150	935
1923—1927	16	»	3	30	64	13	5	16	163	11	12	310	106	749
1928	29	»	5	19	53	6	5	16	149	7	3	285	87	664
1929	1	1	1	7	55	7	2	12	111	11	7	280	94	589
1930	16	»	1	54	49	7	4	9	139	7	3	290	97	676
1931	4	»	2	21	54	9	2	9	126	10	2	242	91	572

Til Brug ved Registreringen af Dødsaarsagerne er der fra og med 1931 indført en ny Nomenklatur, der er anvendt i fuldt Omfang ved Udarbejdelsen af den udførlige Mortalitetstabel (Tab. 1). Det har derfor været nødvendigt at omordne det hidtil meddelte Sammendrag af Tabellen, som her kun omfatter det sidst forløbne Aar, men sondrer mellem Dødeligheden for Mænd og Kvinder.

Døde pr. 100,000 Indbyggere	1931 Md.	1931 Kv.	Døde pr. 100,000 Indbyggere	1931 Md.	1931 Kv.
1. Vitia innata & morbi neonat.	48	32	20. Morbi sangv., nutrit. & secret. int.	24	32
2. Marasmus senilis	54	95	21. Morbi system. nerv. & org. sens.	115	125
3. Febris typhoid.	1	1	22. Morbus cordis	162	190
4. Febris paratyphoid.	1	2	23. Alii morbi organ. circulat.	50	54
5. Morbilli	1	1	24. Bronchopneumonia	85	95
6. Scarlatina	1	»	25. Pneumonia crouposa	32	21
7. Tussis convulsiva	7	4	26. Alii morbi organ. respirat.	28	23
8. Diphtheria	9	6	27. Morbi organ. digestionis	60	53
9. Influenza	14	16	28. Morbi organ. uropoet. & genital.	58	37
10. Gastro-enterit. ac. infect.	14	9	29. Septichaemia puerperalis	»	4
11. Poliomyelitis ant. ac.	»	»	30. Alii morbi gravidar. & puerp.	»	6
12. Encephalitis epidemic.	2	2	31. Morbi ossium, articul. & ext. part.	2	4
13. Meningit. cerebro-sp. epid.	2	2	32. Alcoholismus chr.	3	»
14. Tuberculosis pulmonum	77	64	33. Aliae intoxicationes chr.	»	»
15. Tuberculosis in aliis corp. partibus	17	15	34. Casus mortiferi (incl. homicid.)	37	21
16. Syphilis	5	4	35. Suicidium	37	16
17. Alii morbi infectionis	22	20	36. Causa mortis non indicata	35	20
18. Cancer & Sarcoma	143	170			
19. Alii tumores	11	16	Omnes causæ mortis	1159	1161

Dødeligheden i Stadens hygiejniske Kvarterer efter den fra og med 1928 ændrede Inddeling var som nedenfor anført. Efter den ældre Inddeling er Dødeligheden for de fem forudgaaende Femaar meddelt i Aarsberetningen for 1928.

Døde pr. 10,000 Indb.	Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Hele Staden
1928	121	105	200	91	119	87	79	83	116
1929	126	104	194	99	119	84	80	82	116
1930	127	105	177	93	126	93	84	87	115
1931	129	96	204	92	120	88	80	86	116

Paa Hospitalerne i København indtraf der i 1931 ialt 4908 Dødsfald, nemlig paa Kommunehospitalet 1334 (deraf 327 paa Filialerne), paa Bispebjerg Hospital 866, paa Blegdamshospitalet 350, paa Øresundshospitalet 368, paa Sundby Hospital 77, paa Balders Hospital 193, paa Rudolph Berghs Hospital 23, paa Almindelig Hospital 216 (deraf 68 Husfæller), i De Gamles By 480, paa Tuberkuloseplejehjemmet 19, paa Sundholms Sygehus 16, paa Rigshospitalet 317 samt paa dettes Føde- og Plejeafdelinger 115 spæde Børn og 18 Kvinder, paa St. Josephs Hospital 248, paa St. Elisabeths Hospital 72, paa St. Lukas Stiftelsen 51, paa Welanderhjemmet 4, paa Finsens medicinske Lysinstitut 39, paa Dronning Louises Børnehospital 51, paa Københavns Militærhospital 36 (deraf 16 paa Rigshospitalets Afdeling for Nervesygdomme) og paa Homøopatisk Hospital 15.

Antallet af Dødsfald paa Hospitalerne udgjorde ca. 68 pCt. af alle Dødsfald mod 66 pCt. i 1930, 65 pCt. i 1929, 63 pCt. i 1928 og gennemsnitlig 60 pCt. i Tiaaret 1918—1927.

Af *medikolegale Dødsattester*, som i Henhold til Lov af 4. Maj 1875 skal udstedes i Tilfælde af Selvmord, saavel som naar Lig opdrive, Personer eller Fostre findes døde, eller naar Mennesker omkommer ved ulykkelig Hændelse, samt naar ellers Undersøgelse er indledet af det Offentlige i Anledning af et indtruffet Dødsfald, indkom i Aaret 1931 ialt 461 eller noget færre end i de nærmest foregaaende Aar.

Ifølge Mortalitetstabellen omkom der i 1931 ialt 175 Mennesker ved ulykkelig Hændelse, heri indbefattet 5 Tilfælde af Manddrab, omtrent det samme Antal som i de nærmest foregaaende Aar. Heraf omkom 13 Mænd og 2 Kvinder ved Drukning, 4 Mænd og 3 Kvinder ved Kvælning (heraf 5 spæde Børn), 4 Mænd og 5 Kvinder ved Forbrænding og 1 Mand ved Snitsaar. Ved Forgiftning omkom 3 Mænd og 6 Kvinder, heraf 1 Mand og 3 Kvinder ved Kulilte (Gas), 2 Mænd og 1 Kvinde ved forskellige Sovemidler og 2 Kvinder ved ubekendt Gift. Efter den nye Mortalitetsnomenklatur maa den langt overvejende Del af disse Dødsfald samles i enkelt Gruppe, ikke efter Ulykkestilfældets Art, men efter Dødsaarsagen, og denne Gruppe omfatter da ialt 76 Mænd og 47 Kvinder, der afgik ved Døden paa Grund af Kontusioner, Benbrud eller begge Dele i Forening. For 2 Mænd og 1 Kvinde var Dødsaarsagen ikke nærmere angivet. — Ifølge Aarsberetningen fra Københavns Politi omkom der i Aarets Løb 34 Personer ved Trafikulykker mod 45 i 1930 og 61 i 1929.

Der forøvedes 161 *Selvmord* eller ca. 26 pr. 100,000 Indbyggere mod ca. 30 i 1930, 27 i 1929, 28 i 1928, 25 i 1927, 28 i 1926 og 24 i 1925. Af samtlige Selvmord forøvedes 106 af Mænd og 55 af Kvinder. 3 Mænd aflivede sig ved

Drukning, 38 Mænd og 12 Kvinder ved Hængning, en Mand og en Kvinde ved Snitsaar, en Mand ved Skudsaar, 56 Mænd og 39 Kvinder ved Gift, heraf 50 Mænd og 25 Kvinder ved Kulilte (Gas), en Mand ved Cyan, 3 Kvinder ved Morfin og en ved Pantopon samt 3 Mænd og 10 Kvinder ved Veronal eller lignende Sovemidler og 2 Mænd ved ubekendt Gift. 4 Mænd aflivede sig ved Overkørsel paa Jernbanen og 3 Mænd og 3 Kvinder ved Nedstyrtning.

Medikolegalt Ligsyn blev foretaget ved samtlige Selvmord og Drab og i 129 Tilfælde af Død ved ulykkelig Hændelse, men ikke i 41 Tilfælde af saadanne, hvor Døden først indtraadte under Lægebehandling efter nogen Tids Forløb. Der er desuden foretaget medikolegalt Ligsyn ved 166 Dødsfald, navnlig ved pludselig Død, som i 72 Tilfælde skyldtes forskellig Sygdom, medens der i 94 Tilfælde ikke kunde paavises nogen bestemt Dødsaarsag.

Legal Obduktion blev foretaget i 91 Tilfælde.

Dødfødte.

Foruden de allerede omtalte 9154 levendefødte Børn blev der i 1931 bragt 172 dødfødte Børn til Verden. De i den foreskrevne Generaltabel over dødfødte forlangte Oplysninger om Køn og Legitimitet samt om Arten og Hyppigheden af anvendt Kunsthjælp m. m. er i nedenstaaende Tabel sammenstillet med tilsvarende Oplysninger fra foregaaende Aar.

Generaltabel over **Dødfødte** gennemsnitlig	Fosterets Modenheds Grad								Med Tegn til Forraadnelse	Fødslen fuldførtes ved								Totalsummen af dødfødte Børn				
	For tidlig født				Fuldbaaret					Naturen		Instrumenter		Vending		Fremtrækning		Ægte		Uægte		
	Ægte		Uægte		Ægte		Uægte															
	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige		Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Tilsammen
1903—1907	60	42	23	20	62	49	18	14	139	113	95	20	12	14	7	16	10	122	91	41	34	288
1908—1912	45	45	27	23	70	52	16	16	135	105	96	24	14	12	13	17	13	115	97	43	38	294
1913—1917	49	45	29	30	66	50	28	16	138	111	101	29	16	14	10	18	14	115	95	57	46	312
1918—1922	49	47	23	23	84	65	24	18	141	110	106	33	19	16	15	20	14	133	113	48	42	334
1923—1927	46	42	20	18	62	47	14	11	105	83	80	31	19	9	6	19	13	108	90	34	29	261
1928	51	33	25	19	53	51	12	9	92	89	72	20	17	13	7	19	16	104	84	37	28	253
1929	40	48	17	18	56	45	17	10	100	79	78	20	18	10	7	21	18	96	93	34	28	251
1930	34	29	14	15	52	50	15	7	83	63	64	27	13	6	7	19	17	86	79	29	22	216
1931	28	27	3	3	42	45	15	9	63	47	40	16	14	9	8	16	22	70	72	18	12	172

I efterfølgende Tabel gives for en Aarrække en Oversigt over Forholdet mellem Antallet af Drenge og Piger og mellem Antallet af i og udenfor Ægteskab fødte blandt dødfødte Børn.

	Af 1000 dødfødte var				Af 1000 ufuldbaarne dødfødte var				Af 1000 fuldbaarne dødfødte var			
	Md.	Kv.	ægte	uægte	Md.	Kv.	ægte	uægte	Md.	Kv.	ægte	uægte
1903—1907	566	434	737	263	571	429	700	300	561	439	777	223
1908—1912	538	462	724	276	514	486	645	355	560	440	794	206
1913—1917	550	450	672	328	509	491	615	385	589	411	725	275
1918—1922	539	461	733	267	506	494	673	327	563	437	778	222
1923—1927	545	455	758	242	523	477	698	302	566	434	815	185
1928	557	443	743	257	594	406	655	345	520	480	832	168
1929	518	482	753	247	463	537	715	285	570	430	789	211
1930	532	468	764	236	522	478	685	315	540	460	823	177
1931	512	488	826	174	508	492	902	98	514	486	784	216

Det ses heraf, at Antallet af Dødfødsler udenfor Ægteskab har været paafaldende ringe, og at dette saa godt som udelukkende skyldes de for tidlige Fød-

sler. Det samlede Antal af Dødfødsler var ganske vist usædvanligt lille, men det synes dog næppe at kunne bero paa en ren Tilfældighed.

Ogsaa i Forhold til det samlede Antal af levendefødte og dødfødte var Antallet af dødfødte Børn stærkt afvigende fra det i de senere Aar sædvanlige.

	Drenge	Piger	Ægte	Uægte	Ialt
1903—1907	26,4 p. m.	21,1 p. m.	23,8 p. m.	24,7 p. m.	23,6 p. m.
1908-1912	24,9 —	22,6 —	23,4 —	24,8 —	23,8 —
1913-1917	28,0 —	24,0 —	24,2 —	30,8 —	26,0 —
1918—1922	28,1 —	25,6 —	25,9 —	30,1 —	26,9 —
1923—1927	23,8 —	20,6 —	21,6 —	26,5 —	22,0 —
1928	27,2 —	23,8 —	24,6 —	27,8 —	25,3 —
1929	27,8 —	25,5 —	25,9 —	28,0 —	26,4 —
1930	23,4 —	22,0 —	22,6 —	23,1 —	22,7 —
1931	18,3 —	18,6 —	22,0 —	13,6 —	18,4 —

Efter de fra Læger og Jordemødre indkomne Anmeldelser om Dødfødsler kan der til det foran meddelte føjes følgende nærmere Oplysninger om forskellige Omstændigheder ved dem:

Ansigtsstilling forekom 3 Gange, Pandestilling 1, Skraaleje 3, Underkropstilling 1, Sædestilling 28, Sæde-Fodstilling 1 og Fodstilling 5 Gange. Navlesnoren var fremfalden 7 og omslynget 15 Gange; Moderkagen var forliggende 12 og løsnedes for tidligt 14 Gange. I 5 Tilfælde var der mekanisk Misforhold, i 2 Tilfælde Blødning og i 16 Tilfælde Sygdom hos Moderen. I 6 Tilfælde var Fødslen langvarig og besværlig uden nærmere Angivelse af Grunden. I 6 Tilfælde var Fosteret misdannet, og Perforation blev foretaget 8 Gange.

Mødrenes Alder opgives saaledes:

Under 20 Aar	6	35—40 Aar	34
20—25 Aar	27	40—45 —	7
25—30 —	49	45 og derover	3
30—35 —	45	Ubekendt	1
		Ialt	172

Sygdomsforhold.

Af Stadens Læger og fra dens Hospitaler blev der i Henhold til Epidemilovens § 24 i Aarets Løb til Stadslægen anmeldt 76,794 Sygdomstilfælde, hvoraf 68,603 Tilfælde af epidemisk Sygdom. I Forhold til den for Aarets Midte — 1. Juli

Aarligt Gennemsnit	Middelfolketal	Alle anmeldte Sygdomstilfælde	Tilfælde af epidemiske Sygdomme	pr. 1000 Indbyggere
1877—1881	234850	45945	38167	163
1882—1886	280054	52933	42767	153
1887—1891	312859	62586	54437	174
1892-1896	333835	58873	51695	155
1897—1902	365152	53233	44733	123
1903—1907	426540	53365	44314	104
1908—1912	462161	58516	45706	99
1913—1917	506390	59293	45334	90
1918—1922	561344	100913	84124	150
1923—1927	588000	65177	55478	95
1928	601700	63206	52082	85
1929	608500	88689	78001	128
1930	615700	57760	48020	78
1931	622500	76794	68603	110

1931 — beregnede Folkemængde — 622,500 — udgjorde den epidemiske Sygdomskvotient saaledes 110 pro mille mod 78 i 1930, 128 i 1929, 85 i 1928, 125 i 1927, 85 i 1926, 84 i 1925, 94 i 1924 og 83 i 1923.

Den efterfølgende tabellariske Oversigt udviser, hvor mange epidemiske Sygdomstilfælde der gennemsnitligt blev anmeldt hver Dag i Aarets forskellige Maaneder og i hele Aaret, sammenholdt med 1928, 1929 og 1930 og med Gennemsnittet for de fem forudgaaende Femaar.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	185	197	157	125	105	96	74	97	94	99	114	119	121
1908—1912	209	182	143	121	108	100	76	110	106	95	127	127	125
1913—1917	172	179	177	149	117	99	73	86	94	109	119	120	124
1918—1922	448	442	204	156	119	87	176	134	123	415	251	219	230
1923—1927	302	244	232	162	127	82	59	69	102	123	158	158	154
1928	237	186	177	188	255	123	47	57	76	108	118	140	142
1929	980	490	181	144	106	72	45	62	96	122	148	131	214
1930	164	187	190	146	114	82	61	81	116	113	143	185	132
1931	777	264	140	154	129	83	60	77	117	142	151	129	188

1) Epidemiske Sygdomme.

I Aaret 1931 optraadte ingen af de Sygdomme, som i Henhold til Epidemilovens § 6 altid skal tages under offentlig Behandling.

Tyfus (Febris typhoidea) optraadte i 1931 med 15 anmeldte Tilfælde og 7 Dødsfald. Marts og August havde hver 1 Tilfælde, September og December hver 2, Oktober 3 og November 6, af hvilke de 5 forefaldt i en enkelt Familie paa Østerbro. Om denne alvorlige Husepidemi, der medførte 4 Dødsfald, henvises iøvrigt til 4de Sanitetslæges Beretning.

Af **Paratyfus** (Febris paratyphoidea) blev der anmeldt 139 Tilfælde, saa godt som alle i Aarets fire sidste Maaneder og spredte over hele Byen. Nærmere Oplysninger om Sygdommens epidemiologiske Forhold findes i 4de Sanitetslæges Beretning. — Der døde 9 Voksne og et Barn.

Paa Hospital behandledes 129 Tilfælde, deraf 3 paa Militærhospitalet.

Af **Svingefeber** (Febris undulans), for hvilken Sygdom der ikke er foreskrevet særlig Anmeldelsespligt, blev der paa Statens Seruminstitut diagnosticeret 35 Tilfælde.

Seruminstitutet undersøgte i Aarets Løb ialt 1453 Blodprøver for Widals Reaktion. Heraf gav 68 Reaktion for Tyfus, 184 for Paratyfus B og 91 for Svingefeber (B. abortus Bang). Af 56 Prøver, der blev undersøgt for forskellige andre patogene Tarmbakterier, gav 4 Reaktion for Baciller af Paratyfusgruppen.

Af **Paradysenteri** blev der anmeldt 15 Tilfælde uden noget Dødsfald.

Epidemisk Hjerne-Rygmarvsbetændelse (Meningitis cerebro-spinalis epidemica) var ligesom i de nærmest foregaaende Aar kun lidet udbredt. Der blev anmeldt 17 Tilfælde mod 13 i 1930, 19 i 1929, 13 i 1928, 17 i 1927, 16 i 1926 og gennemsnitlig 42 i Tiaaret 1916—25. Tilfældene var spredte over det meste af Byen, og der iagttoges ingen epidemisk Ophobning. Sygdommen medførte 12 Dødsfald.

Paa Statens Seruminstitut blev der undersøgt 58 Prøver Spinalvædske, af hvilke 5 indeholdt Meningokokker. Ved 47 Podninger fra Svælget blev der fundet Meningokokker i 12 Tilfælde.

Af **akut spinal Børnelammelse** (Poliomyelitis anterior acuta) blev der kun anmeldt 8 Tilfælde, og Sygdommen medførte ikke noget Dødsfald.

Sovesyge (Encephalitis epidemica) havde en meget ringe Udbredelse. Der blev kun anmeldt 5 Tilfælde, men ifølge Dødsattesterne medførte Sygdommen 13 Dødsfald.

Af **Hikkesyge** (Singultus epidemica) blev der anmeldt 7 Tilfælde uden noget Dødsfald.

Ondartet Halssyge, Difteritis (Diphtheria faucium et laryngis), optraadte usædvanlig sparsomt. Der blev kun anmeldt 846 Tilfælde mod 1896 i 1930, 2188 i 1929 og 3149 i 1928 eller kun 1,4 pr. 1000 Indbyggere, betydeligt mindre end det aarlige Gennemsnit siden Aarhundredskiftet.

Diphtheria faucium et laryngis	Anmeldt Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	942	4.0	137	14.6	5.9
1882—1886	1002	3.6	152	13.2	5.4
1887—1891	3486	11.1	424	12.2	13.6
1892—1896	2729	8.2	250	9.2	7.5
1897—1902	1565	4.3	81	5.2	2.2
1903—1907	915	2.2	35	3.8	0.9
1908—1912	1358	2.9	44	3.2	0.9
1913—1917	1259	2.5	32	2.6	0.6
1918—1922	2347	4.2	50	2.1	0.9
1923—1927	1698	2.9	35	2.1	0.6
1928	3149	5.2	82	2.6	1.4
1929	2188	3.6	52	2.4	0.9
1930	1896	3.1	51	2.7	0.8
1931	846	1.4	47	5.6	0.7

De fleste Tilfælde anmeldtes som sædvanligt i de senere Aar i Aarets første og sidste Maaneder, og Sygdommen antager i det hele mere og mere Karakteren af en til den kolde Aarstid knyttet Sæsonsygdom uden egentlig epidemisk Karakter.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	89	77	78	68	69	73	75	68	72	105	113	116	1002
1887—1891	324	280	306	273	281	325	306	255	250	280	305	300	3486
1892—1896	261	230	272	222	231	250	226	187	190	217	222	222	2729
1897—1902	167	144	150	134	131	124	98	104	114	129	141	129	1565
1903—1907	106	81	86	74	72	64	52	56	61	83	86	93	915
1908—1912	168	132	134	122	104	94	60	69	96	122	127	130	1358
1913—1917	144	119	99	93	81	79	54	71	101	126	156	135	1259
1918—1922	282	239	219	178	143	132	91	127	183	240	260	251	2347
1923—1927	197	132	146	111	106	88	67	84	114	193	242	218	1698
1928	372	363	324	225	159	145	81	141	208	309	367	455	3149
1929	342	180	183	141	135	154	76	87	178	241	207	264	2188
1930	241	197	192	129	138	108	65	121	146	182	181	196	1896
1931	122	88	92	60	61	55	50	40	57	63	66	92	846

Sygdommen medførte forholdsvis mange Dødsfald, idet der døde 47 eller 5,6 pCt. af de anmeldte Tilfælde.

Paa Hospital behandledes 822 Tilfælde, deraf 13 paa Militærhospitalet.

Til Laboratoriet for Difteridiagnostik paa Blegdamshospitalet blev der i Aarets Løb indsendt 7353 Kulturer, af hvilke 348 indeholdt Difteribaciller.

Skarlagensfeber (Scarlatina) havde ligesom i 1929 og 1930 en usædvanlig ringe Udbredelse, idet der kun blev anmeldt 361 Tilfælde eller 0,6 for hvert 1000 Indbyggere, hvilket var mindre end i noget Aar, hvorom Efterretninger haves.

Scarlatina	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	1040	4.4	77	7.4	3.3
1882—1886	1127	4.5	51	4.7	1.8
1887—1891	1623	5.2	101	6.2	3.2
1892—1896	2603	7.8	94	3.6	2.8
1897—1902	2019	5.6	44	2.2	1.4
1903—1907	1392	3.3	20	1.5	0.5
1908—1912	2272	4.9	71	3.1	1.5
1913—1917	1574	3.1	32	2.0	0.6
1918—1922	2230	4.0	19	0.9	0.3
1923—1927	705	1.2	6	0.9	0.1
1928	790	1.3	4	0.5	0.1
1929	353	0.6	2	0.6	0.0
1930	340	0.6	3	0.9	0.0
1931	361	0.6	4	1.1	0.1

Maj, Juni og Juli havde kun henholdsvis 11, 13 og 10 anmeldte Tilfælde, medens September, Oktober, November og December havde henholdsvis 54, 57, 63 og 56, men denne Stigning tabte sig efter Aarsskiftet og var saaledes ikke Indledningen til nogen Epidemi.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	90	83	82	73	87	84	85	78	97	125	120	122	1127
1887—1891	173	138	138	98	69	109	127	106	140	161	182	181	1623
1892—1896	300	247	231	198	179	187	159	133	181	234	272	281	2603
1897—1902	204	157	162	130	163	174	137	138	178	189	202	183	2019
1903—1907	136	117	105	97	81	89	86	117	142	151	152	121	1392
1908—1912	263	215	188	183	177	141	133	151	197	190	212	220	2272
1913—1917	130	121	121	111	92	87	92	158	156	197	174	135	1574
1918—1922	265	224	197	135	132	109	92	140	205	254	248	229	2230
1923—1927	61	46	49	48	46	44	31	49	67	90	97	77	705
1928	126	103	75	82	67	36	25	50	42	69	64	51	790
1929	29	19	23	16	23	19	17	24	59	42	50	32	353
1930	33	27	44	29	25	20	10	18	36	43	31	23	340
1931	21	19	14	17	11	13	10	26	54	57	63	56	361

Sygdommen medførte kun 4 Dødsfald eller 0,1 pCt. af de anmeldte Tilfælde. Paa Hospital behandledes 311 Tilfælde, deraf 6 paa Militærhospitalet.

Af **Mæslinger** (Morbilli) blev der kun anmeldt 1810 Tilfælde eller mindre end 3 pro mille af Befolkningen, betydeligt under det siden Aarhundredskiftet

Morbilli	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1882—1886	3281	11.7	138	4.2	4.9
1887—1891	4126	13.2	180	4.4	5.7
1892—1896	3780	11.3	92	2.4	2.8
1897—1902	2985	8.2	71	2.4	1.9
1903—1907	3803	8.9	70	1.8	1.7
1908—1912	3319	7.2	47	1.4	1.0
1913—1917	3743	7.4	50	1.3	1.0
1918—1922	3700	6.6	30	0.8	0.5
1923—1927	4955	8.5	48	1.0	0.8
1928	6260	10.4	80	1.3	1.3
1929	949	1.5	3	0.3	0.5
1930	6430	10.4	58	0.9	0.9
1931	1810	2.9	7	0.4	0.1

sædvanlige. Ogsaa Dødsfaldenes Tal var ringe. Der døde kun 7 eller mindre end 4 pro mille af de anmeldte Tilfælde.

Morbilli	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	387	614	485	216	83	74	99	96	99	241	499	387	3281
1887—1891	127	78	79	128	231	430	539	357	462	868	561	266	4126
1892—1896	233	182	241	380	373	338	226	112	148	372	608	568	3780
1897—1902	527	438	386	250	179	172	108	61	80	137	266	380	2985
1903—1907	398	316	358	408	467	448	295	118	122	209	313	359	3803
1908—1912	339	289	328	367	517	589	331	117	82	78	134	149	3319
1913—1917	372	440	468	380	466	479	285	123	90	149	201	290	3743
1918-1922	700	402	318	300	363	273	159	61	66	148	342	567	3700
1923—1927	842	531	334	209	205	196	139	100	197	432	805	963	4955
1928	2697	1605	850	433	226	132	40	39	49	95	74	20	6260
1929	15	11	24	10	15	17	24	28	46	111	282	366	949
1930	658	1368	1840	1322	664	246	75	29	34	104	65	25	6430
1931	68	114	90	209	236	172	109	59	90	129	233	301	1810

Efter at Antallet af anmeldte Tilfælde havde været nede paa 59 i August og 90 i September, kom der i Aarets sidste Maaneder en mindre Stigning som Indledning til en let epidemisk Opblussen af Sygdommen i det følgende Aars første Maaneder.

Paa Hospital behandledes 101 Tilfælde, deraf 2 paa Militærhospitalet.

Kighoste (Tussis convulsiva) var ikke meget udbredt. Der blev kun anmeldt 1582 Tilfælde eller ca. 2,5 pro mille af Befolkningen eller mindre end gennem-

Tussis convulsiva	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	af 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1882—1886	1722	6.1	124	7.2	4.4
1887—1891	2024	6.5	157	7.5	5.0
1892—1896	1824	5.5	125	6.9	3.7
1897—1902	1559	5.1	143	7.6	3.9
1903—1907	1876	4.4	127	6.8	3.0
1908—1912	1663	3.6	125	7.5	2.7
1913—1917	1699	3.4	118	7.0	2.5
1918—1922	1941	3.5	67	3.5	1.2
1923—1927	1618	2.8	49	3.0	0.8
1928	1068	1.8	30	2.8	0.5
1929	956	1.6	21	2.2	0.3
1930	2292	3.7	83	3.6	1.3
1931	1582	2.5	33	2.1	0.5

Tussis conv.	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	158	130	142	134	119	128	131	150	130	142	182	175	1722
1887—1891	221	227	212	197	179	161	143	137	110	125	166	146	2024
1892—1896	143	141	168	179	171	178	164	166	140	138	131	104	1824
1897—1902	120	93	123	130	137	145	146	165	164	133	114	90	1559
1903—1907	163	156	195	192	186	174	136	148	115	129	135	149	1876
1908—1912	173	152	149	128	146	157	142	148	130	97	120	121	1663
1913—1917	242	231	191	177	123	97	82	98	88	100	126	145	1699
1918—1922	65	69	70	88	100	114	139	227	225	303	306	234	1941
1923—1927	253	162	160	103	104	96	87	103	111	145	162	131	1618
1928	126	105	114	78	75	63	42	72	64	91	123	115	1068
1929	105	86	70	59	33	37	28	58	61	122	130	167	956
1930	208	285	313	275	188	152	99	146	150	139	169	168	2292
1931	109	100	95	74	62	73	63	95	111	202	310	288	1582

snitligt i den sidste Snes Aar og mindre end Halvdelen af det gennemsnitlige relative Antal for 40—50 Aar siden.

Der var som sædvanligt nogen Ophobning af de anmeldte Tilfælde i Aarets første og sidste Maaneder, uden at Sygdommen dog fik nogen egentlig epidemisk Karakter.

Sygdommen medførte kun 33 Dødsfald eller 2,1 pCt. af de anmeldte Tilfælde.

Paa Hospital behandledes 168 Tilfælde, deraf et paa Militærhospitalet.

Paa Statens Seruminstitut blev der i Aarets Løb undersøgt 1367 Kighosteprøver, af hvilke 426 gav positivt Resultat.

Rosen (Erysipelas) forekom som sædvanligt i de senere Aar ret sjældent. Der blev kun anmeldt 316 Tilfælde eller 0,5 for hvert Tusinde Indbyggere mod 0,6 i 1930, 0,5 i 1929, 0,7 i 1928 og gennemsnitligt i det foregaaende Tiaar. Det relative Antal af aarligt anmeldte Tilfælde er siden 1877 gaaet ned til mindre end en Ottendedel, men Sygdommens Karakter har ikke forandret sig. Der dør nu som den Gang mellem 3 og 4 af hvert Hundrede angrebne.

Erysipelas	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	978	4.2	35	3.6	1.5
1882—1886	992	3.5	37	3.7	1.3
1887—1891	848	2.7	33	3.8	1.1
1892—1896	656	2.0	28	3.7	0.8
1897—1902	625	1.7	18	2.8	0.5
1903—1907	657	1.5	27	4.1	0.6
1908—1912	547	1.2	22	4.0	0.5
1913—1917	532	1.1	21	3.9	0.4
1918—1922	438	0.8	16	3.7	0.3
1923—1927	365	0.6	11	3.0	0.2
1928	445	0.7	10	2.2	0.2
1929	313	0.5	9	2.9	0.1
1930	350	0.6	12	3.4	0.2
1931	316	0.5	13	4.1	0.2

Paa Hospital behandledes 169 Tilfælde, deraf 3 paa Militærhospitalet.

Faaresyge (Parotitis epidemica, Angina parotidea), som i 1929 optraadte som usædvanlig svær Epidemi, har ikke senere haft nogen nævneværdig Udbredelse. Der blev kun anmeldt 471 Tilfælde mod 687 i 1930, 4543 i 1929 og 715 i 1928. Den langt overvejende Del af samtlige Anmeldelser — 322 — indløb i Aarets

Parotitis	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1920	91	67	49	55	48	39	16	19	31	45	70	93	623
1921	180	227	248	194	147	109	42	32	34	38	45	45	1341
1922	117	68	92	79	53	38	11	5	20	18	45	73	619
1923	105	74	116	168	150	106	36	35	49	51	86	111	1087
1924	96	198	175	115	95	46	11	11	13	21	29	14	824
1925	21	32	43	27	30	36	9	10	14	42	120	117	501
1926	131	136	231	250	218	154	50	41	48	94	200	225	1778
1927	299	182	200	215	167	111	28	13	15	10	20	33	1293
1928	15	28	21	27	15	15	12	10	18	56	162	336	715
1929	613	777	829	959	718	304	83	29	55	63	54	59	4543
1930	98	97	101	95	55	44	19	22	20	33	47	36	687
1931	69	66	69	60	60	33	8	7	9	29	26	37	471

fem første Maaneder, medens Juli, August og September kun havde henholdsvis 8, 7 og 9 Anmeldelser.

Paa Hospital behandledes 19 Tilfælde, deraf 6 paa Militærhospitalet.

Af **Barselfeber** (Febris puerperalis) blev der anmeldt 20 Tilfælde eller omtrent det samme ringe Antal som i de nærmest foregaaende Aar, men det maa dog, som tidligere omtalt i Aarsberetningen, antages, at der er forefaldet adskilligt

Febris puerperalis	Anmeldte Tilfælde			Dødsfald			
	aarligt Gennemsnit	paa 100000 Indb.	paa 1000 Fødsler	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 100000 Indb.	paa 1000 Fødsler
1862—1871	195	113.6	34.7	79	40.5	46.0	14.1
1872—1881	117	53.3	15.1	41	35.0	18.7	5.3
1882—1891	155	53.3	14.8	35	22.6	12.0	3.3
1892—1902	93	26.5	9.0	28	30.1	8.0	2.7
1903—1912	64	14.4	5.4	16	25.0	3.6	1.3
1913—1922	33	6.2	2.8	12	36.4	2.3	1.0
1923—1927	17	2.9	1.6	11	64.7	1.9	1.0
1928	17	2.8	1.7	14	88.9	2.3	1.3
1929	15	2.5	1.6	12	80.0	2.0	1.8
1930	18	2.9	1.9	9	50.0	1.5	0.9
1931	20	3.2	2.2	5	25.0	0.8	0.3

flere. Ogsaa Antallet af Dødsfald som Følge af Barselfeber var ringe, idet der kun døde 5, men hertil kommer 10 Dødsfald efter septisk Abort, uden at der kan oplyses noget om, hvor mange Sygdomstilfælde der maa henføres hertil.

Paa Hospital behandledes 11 Tilfælde.

Gigtfeber (Febris rheumatica) er fremdeles i udtalt Tilbagegang. Der blev kun anmeldt 403 Tilfælde eller henimod 7 for hver 10,000 Indbyggere mod 40—50 for et halvt Hundrede Aar siden.

Febris rheumatica	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	1059	4.5	13	1.2	0.6
1882—1886	1158	4.1	18	1.6	0.6
1887—1891	1087	3.5	17	1.6	0.5
1892—1896	934	2.8	18	1.9	0.5
1897—1902	1083	3.0	23	2.1	0.6
1903—1907	971	2.3	14	1.4	0.5
1908—1912	916	2.0	15	1.6	0.3
1913—1917	823	1.6	10	1.2	0.2
1918—1922	709	1.3	13	1.8	0.2
1923—1927	558	1.0	9	1.6	0.2
1928	601	1.0	8	1.3	0.1
1929	360	0.6	8	2.2	0.1
1930	607	1.0	13	2.1	0.2
1931	403	0.7	13	3.2	0.2

Febris rheumatica	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	100	88	94	91	90	88	55	64	67	75	82	72	971
1908—1912	94	80	96	93	84	71	53	51	69	69	77	79	916
1913—1917	77	70	74	74	80	73	61	53	57	65	70	71	823
1918—1922	76	67	71	65	58	58	37	32	50	58	68	68	709
1923—1927	59	46	49	50	49	40	37	39	38	49	54	49	558
1928	76	67	57	56	63	67	39	19	35	38	50	34	601
1929	27	40	39	27	35	9	19	19	26	43	34	42	360
1930	65	52	58	52	90	46	27	45	39	27	47	55	607
1931	38	41	43	41	46	29	22	15	33	33	32	30	403

Tilfældenes Fordeling paa Aarets Maaneder var mindre tydeligt knyttet til den kolde Aarstid end sædvanligt.

Dødeligheden synes nærmest at være større nu end tidligere. Der døde 13 eller 3,2 pCt. af de anmeldte Tilfælde, mere end dobbelt saa mange som i en meget lang Aarrække.

Paa Hospital behandledes 153 Tilfælde, deraf 2 paa Militærhospitalet.

Krupøs Lungebetændelse (Pneumonia crouposa) optraadte lidt hyppigere end i 1929 og 1930, men er ellers fremdeles i Tilbagegang, og der blev ialt kun anmeldt 574 Tilfælde med 163 Dødsfald.

Pneumonia crouposa	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 1000 Indbyggere
1887—1891	1395	4.5	293	21.0	0.9
1892—1896	1090	3.3	189	17.3	0.6
1897—1902	913	2.5	156	17.1	0.6
1903—1907	959	2.2	167	17.4	0.4
1908—1912	1014	2.2	216	21.3	0.5
1913—1917	1097	2.2	228	20.8	0.5
1918—1922	1009	1.8	166	16.5	0.3
1923—1927	583	1.0	152	26.1	0.3
1928	570	0.9	209	36.7	0.3
1929	379	0.6	162	42.7	0.3
1930	461	0.7	182	39.5	0.3
1931	574	0.9	163	28.4	0.3

De fleste Tilfælde forefaldt som sædvanligt i Aldersklasserne mellem 15 og 65 og navnlig blandt Mænd. Der var imod Sædvane mange blandt Børn

Pneumonia crouposa	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1903—1907	28	128	178	358	191	31	44	959
1908—1912	23	113	178	413	200	36	51	1014
1913—1917	30	108	179	476	226	35	43	1097
1918—1922	16	75	140	434	283	22	39	1009
1923—1927	6	40	84	239	162	26	26	583
1928	3	32	65	272	145	27	26	570
1929	3	15	60	177	94	14	16	379
1930	2	19	68	200	127	15	30	461
1931	13	37	86	217	170	27	24	574

under 15 Aar, ialt 136 mod 89 i 1930, 78 i 1929 og 100 i 1928, men dog langt færre end for 20—30 Aar siden.

Pneumonia crouposa	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	92	81	111	121	110	97	51	46	58	59	60	72	959
1908—1912	100	104	117	130	114	86	54	39	55	64	74	77	1014
1913 - 1917	95	102	127	141	120	98	67	48	63	79	73	83	1097
1918—1922	90	85	92	79	98	83	71	47	52	149	91	72	1009
1923—1927	56	52	66	62	57	45	37	28	30	40	48	62	583
1928	57	59	101	98	70	30	21	21	27	26	19	41	570
1929	40	42	32	38	38	27	29	19	16	35	27	36	379
1930	28	45	60	48	36	41	30	19	22	33	45	54	461
1931	99	60	52	90	51	21	16	16	26	48	47	48	574

De fleste Tilfælde blev anmeldt i Januar (99) og April (90), de færreste i Juli og August med hver 16.

Paa Hospital behandledes 298 Tilfælde.

Katarrhalsk Lungebetændelse (Bronchitis capillaris & Pneumonia catarrhalis) optraadte med samme forholdsvis ringe Udbredelse som i de nærmest forudgaaende Aar. Der blev ialt anmeldt 1935 Tilfælde eller 3,1 for hvert Tusind Indbyggere mod 3,1 i 1930, 2,9 i 1929, 3,1 i 1928, 3,7 i Femaaret 1923—27, 5,6 i Femaaret 1918—22 og mellem 4 og 5 pro mille gennemsnitlig i de forudgaaende 30 Aar. Disse Tal er dog, som oftere omtalt i Aarsberetningerne, mindre paalidelige, fordi der særlig i de højere Aldersklasser døer adskillige af katarrhalsk Lungebetændelse uden at have været anmeldte som lidende netop af denne Sygdom. I 1931 døde der ialt 563, deraf 105 i første Leveaar og 343 i Aldersklasserne over 65 Aar. I Forhold til Folkemængden var Dødeligheden 0,9 pro mille eller omtrent det samme som gennemsnitligt i de sidste 40—50 Aar.

Pneumonia catarrhalis	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 1000 Indbyggere
1887—1891	1438	4.6	305	21.2	1.0
1892—1896	1418	4.2	432	30 5	1.3
1897—1902	1707	4.6	467	27.4	1.3
1903—1907	1966	4.6	445	22.6	1.0
1908—1912	1985	4 3	459	23.1	0.9
1913—1917	2376	4.7	513	21.6	1.0
1918—1922	31: 5	5 6	536	17.1	1.0
1923—1927	2147	3 7	568	26.5	1.0
1928	1846	3.1	582	31.5	1.0
1929	1745	2 9	608	34.8	1.0
1930	1930	3.1	562	29.1	0.9
1931	1935	3.1	563	29.1	0.9

De anmeldte Tilfældes Fordeling paa de enkelte Aldersklasser og efter Køn var som sædvanlig en anden end for den krupøse Lungebetændelses Vedkommende, idet henimod Halvdelen af de angrebne var Børn under 15 Aar, og af de Voksne var der flere Kvinder end Mænd.

Pneumonia catarrhalis	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1903—1907	428	621	245	225	280	51	116	1966
1908—1912	391	575	252	261	283	81	141	1985
1913—1917	451	616	298	387	356	93	175	2376
1918—1922	396	632	393	663	780	105	167	3135
1923—1927	266	544	325	358	404	85	155	2147
1928	198	402	284	304	383	90	185	1846
1929	161	346	238	296	374	116	214	1745
1930	242	442	316	262	370	87	211	1930
1931	159	312	279	337	482	126	240	1935

Sygdommen var som sædvanligt knyttet til den kolde Aarstid i betydeligt højere Grad end den krupøse Lungebetændelse; alene i Januar blev der anmeldt adskilligt flere Tilfælde end tilsammen i Maanederne Juni, Juli, August og September.

Pneumonia catarrh.	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	255	214	268	246	172	124	80	76	93	113	142	184	1966
1908—1912	268	260	235	199	166	118	96	67	90	109	172	205	1985
1913—1917	301	266	344	355	221	142	98	65	100	159	153	172	2376
1918—1922	331	452	357	330	257	129	101	106	124	397	285	265	3135
1923—1927	282	235	297	222	162	98	80	88	116	155	193	220	2147
1928	237	213	287	229	208	117	50	44	55	98	116	192	1846
1929	316	190	142	148	145	81	66	44	67	133	206	207	1745
1930	215	193	186	150	128	105	68	62	103	142	193	385	1930
1931	429	176	157	151	156	82	57	62	104	183	200	178	1935

Paa Hospital behandledes 774 Tilfælde, deraf 8 paa Militærhospitalet.

Af **Akut Brystkatarrh** (Tracheo-bronchitis acuta) blev der i Aarets Løb anmeldt 6165 Tilfælde, et ret ringe Antal. Sygdommen synes i det hele at være langt mindre udbredt nu end for et halvt Hundrede Aar siden, da der — under Hensyn til den ringere Folkemængde — aarligt blev anmeldt fire Gange saa mange Tilfælde som nu. Dødsfaldenes Antal var som sædvanligt ringe.

Tracheo-bronchitis	Anmeldte Tilfælde	af 1000 Indbyggere	Dødsfald	af 1000 anmeldte
1882—1886	11891	42.5	71	6.0
1887—1891	11087	35.4	67	6.0
1892—1896	10054	30.1	38	3.7
1897—1902	9293	25.4	39	4.1
1903—1907	8851	20.8	43	4.9
1908—1912	7988	17.3	51	6.4
1913—1917	8082	16.0	53	6.5
1918—1922	7260	12.9	35	4.9
1923—1927	7215	12.3	12	1.6
1928	6785	11.3	22	3.2
1929	5612	9.2	35	6.2
1930	6368	10.3	16	2.5
1931	6165	10.0	16	2.6

Ligesom i de foregaaende Aar indkom den langt overvejende Del af Anmeldelserne i den kolde Aarstid.

Tracheo-bronchitis	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
1882—1886	1789	1385	1510	1115	857	569	393	317	452	768	1255	1482	11891
1887—1891	1585	1398	1296	1073	862	538	311	313	499	700	1062	1449	11087
1892—1896	1420	1230	1253	919	720	432	253	238	441	748	1147	1254	10054
1897—1902	1331	1195	1030	932	812	506	262	225	436	631	908	1028	9293
1903—1907	1370	1080	1126	930	677	457	240	240	387	625	778	941	8851
1908—1912	1386	1154	928	727	562	342	180	166	344	520	816	863	7988
1913—1917	1212	1027	1135	938	604	391	208	184	347	703	637	697	8082
1918—1922	882	828	851	839	621	356	206	206	371	636	743	721	7260
1923—1927	878	804	920	780	621	346	169	233	430	586	711	737	7215
1928	762	746	939	992	754	389	195	214	289	461	421	623	6785
1929	933	619	472	488	358	238	172	184	275	553	699	623	5612
1930	828	724	660	467	445	217	137	196	416	501	726	1051	6368
1931	1110	575	588	602	427	291	153	176	376	560	705	602	6165

Paa Hospital behandledes 81 Tilfælde deraf 1 paa Militærhospitalet.

Akut Halsbetændelse (Angina tonsillaris) havde omtrent samme Udbredelse som i det foregaaende Aar, idet der blev anmeldt 13143 Tilfælde eller 21 for hvert Tusinde Indbyggere mod 23 i 1930, 19 i det foregaaende og 21 i det næst foregaaende Tiaar.

Anmeldte Tilfælde af Angina tonsillaris 1881—1930

paa 1000 Indbyggere.

1881	25.6	1891	25.5	1901	22.7	1911	26.9	1921	23.6
1882	19.7	1892	25.2	1902	22.6	1912	20 1	1922	16.8
1883	22.5	1893	27.8	1903	22.0	1913	17.6	1923	16.0
1884	22.6	1894	24.5	1904	22.1	1914	21.3	1924	17.5
1885	24.6	1895	18.1	1905	20.1	1915	24.3	1925	18.8
1886	25 9	1896	22.0	1906	19.6	1916	19.2	1926	17.2
1887	24.7	1897	23.9	1907	18.7	1917	21.1	1927	17.7
1888	24.5	1898	22.3	1908	20.2	1918	15.0	1928	20.1
1889	26.7	1899	24.2	1909	19.0	1919	21.9	1929	19.6
1890	28.0	1900	19 5	1910	21.8	1920	24.7	1930	23.0

Sygdommen er ikke i særlig høj Grad knyttet til Aarstiden. De fleste Tilfælde blev anmeldt i September (1420) og Oktober (1564), de færreste i Juli (709).

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	911	775	728	651	667	646	508	554	722	836	909	836	8743
1908—1912	1075	877	849	722	762	655	499	698	942	932	1017	887	9914
1913—1917	945	966	963	885	802	712	556	681	869	1040	1097	874	10389
1918—1922	1174	1189	994	813	757	695	563	742	1098	1123	1100	1128	11376
1923—1927	992	792	823	754	763	607	471	795	1014	1084	1162	999	10257
1928	1290	1091	1251	1081	927	578	454	691	913	1189	1256	1256	12077
1929	989	696	961	917	886	736	544	859	1346	1455	1500	1141	11930
1930	1223	1114	1250	1015	1082	894	764	1097	1550	1287	1560	1327	14163
1931	1133	1027	1114	950	931	944	709	1022	1420	1564	1303	1026	13143

Der døde 25 Patienter af septisk Angina.

Paa Hospital behandledes 1018 Tilfælde, deraf 213 paa Militærhospitalet.

Epidemisk Gulsot (Icterus catarrhalis, Hepatitis infectiosa), som kun har været regelmæssigt anmeldt siden 1925, optraadte med 391 anmeldte Tilfælde, saa godt som alle hos lidt større Børn og hos Voksne.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1925	1	3	57	22	7	»	»	90
1926	»	3	6	10	2	1	1	23
1927	»	2	6	28	15	»	»	51
1928	2	2	21	38	22	1	1	87
1929	»	7	48	95	61	2	3	216
1930	3	20	155	99	117	4	5	403
1931	»	16	129	143	94	5	4	391

Sygdommen var ligesom i de foregaaende Aar mest udbredt i Efteraarsmaanederne, men Januar havde dog 41 Tilfælde.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1925	13	6	7	2	»	3	2	4	14	23	10	6	90
1926	3	»	1	4	»	»	1	»	4	4	2	4	23
1927	2	3	4	1	2	3	3	6	5	16	6	»	51
1928	3	3	5	1	3	5	8	7	8	11	18	15	87
1929	18	14	19	5	9	14	15	17	27	30	26	22	216
1930	29	30	38	23	29	16	20	30	50	45	48	45	403
1931	41	34	33	38	27	19	33	46	39	29	20	32	391

Sygdommen medførte et enkelt Dødsfald.

Paa Hospital behandledes 36 Tilfælde, deraf 9 paa Militærhospitalet.

Influenza, som i 1930 havde en usædvanlig ringe Udbredelse med færre anmeldte Tilfælde end i noget Aar siden 1921, fik i Dagene omkring Aarsskiftet en udtalt epidemisk Karakter. I Ugen fra 21. til 27. December blev der kun anmeldt 390 Tilfælde, men i de følgende Uger steg Antallet til 1176, 4013 og 7200 i Ugen fra 13. til 17. Januar, hvorefter det faldt, i Begyndelsen hurtigt men efterhaanden langsommere, indtil det i Ugen fra 19. til 25. Juli naaede ned til 56. I Aarets sidste Maaneder steg Antallet af ugenligt anmeldte Tilfælde atter lidt indtil ca. 300 i November, og i Aarets sidste Uge var det nede paa 141. Det samlede Antal blev for hele Aaret 37435 med 94 Dødsfald eller ca. 2,5 for hvert 1000 anmeldte Tilfælde, den laveste Letalitetskvotient der overhovedet er iagttaget i København.

Influenza	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
Anm. Tilf.	99635	33832	41490	2570	41675	12415	20387	11771	12254	39575	15284	46120	9671	37435
Døde	1623	754	997	21	198	72	102	46	46	135	53	229	39	94
Døde af 1000 anm. Tilf.	16.4	22.3	24.0	8.2	4.8	5.6	5.0	3.9	3.8	3.4	3.5	5.0	4.0	2.5

Paa Hospital behandledes 2935 Tilfælde, deraf 1731 paa Militærhospitalet.

Kolerine (Catarrhus gastro-intestinalis acutus) havde ligesom overhovedet i de senere Aar en langt mindre Udbredelse end tidligere. Der blev kun anmeldt

aarligt Gennemsnit	Alle Aldersklasser				Aldersklassen under 1 Aar				
	Anmeldte		Døde		Anmeldte		Døde		
	Ialt	p. M. af Befolkn.	Ialt	pCt. af anmeldte	Ialt	pCt. af alle anmeldte	Ialt	pCt. af anmeldte 0—1 Aar	pCt. af alle Kolerine-Dødsfald
1882—1886	8589	30.7	466	5.4	2049	23,9	420	20,5	90.1
1887—1891	8093	25.9	470	5.8	1921	23.7	415	21.6	88.3
1892—1896	7873	23.6	451	5.7	1948	24.7	410	21.0	90.9
1897—1902	6575	18.0	473	7.2	1729	26.3	432	25.0	91.3
1903—1907	6103	14.3	495	8.1	1759	28.8	452	25.7	91.3
1908—1912	5912	12.8	398	6.7	1664	28.1	338	20.3	84.9
1913—1917	4789	9.5	207	4.3	1091	22.8	180	16.5	87.0
1918—1922	3399	6.1	91	2.7	651	19.2	86	13.2	94.5
1923—1927	3086	5.2	87	2.8	451	14.6	64	14.2	73.6
1928	2896	4.8	84	2.9	410	14.2	53	12.9	63.1
1929	2422	4.0	66	2.7	320	13.2	55	17.2	83.3
1930	2714	4.4	74	2.7	378	13.9	49	13.0	66.2
1931	2613	4.2	68	2.6	303	11.6	54	17.8	79.4

2613 Tilfælde med 68 Dødsfald eller omtrent en Syvendedel af, hvad der forefaldt for 40—50 Aar siden.

Anmeldte Tilfælde af **Kolerine** pr. 1000 Indb.	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	over 15 Aar		Ialt
				Md.	Kv.	
1903—1907	178.1	35.1	6.8	7.9	8.8	14.3
1908—1912	171,0	34.0	6.3	7.4	7.5	12.8
1913—1917	117.2	28.3	5.9	5.4	6.1	9.5
1918—1922	58.8	21.0	4.4	3.4	4.0	6.1
1923—1927	50.1	21.4	4.9	2.8	3.3	5.2
1928	44.5	19.0	5.0	2.5	3.2	4.8
1929	34.7	14.7	4.0	2.5	2,6	4.0
1930	40.0	17.9	4.2	2.5	2.7	4.4
1931	31.6	16.9	4.9	2.4	2.5	4.2

Antallet af anmeldte Tilfælde i første Leveaar udgjorde kun 11,6 % af det samlede Antal, og de i Forhold til Befolkningens Aldersfordeling beregnede Kvotienter var gennemgaaende lavere end i de foregaaende Aar.

I første Leveaar døde der 54 eller ca. 18 % af de anmeldte.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	381	331	369	403	474	641	1322	1698	1494	657	444	375	8589
1887—1891	394	373	419	476	543	945	1192	1126	1096	666	487	376	8093
1892—1896	347	331	337	372	451	768	986	1744	1186	581	412	359	7873
1897—1902	310	247	253	298	396	546	671	1591	992	547	424	300	6575
1903—1907	281	229	249	291	363	487	664	1429	886	510	402	313	6103
1908—1912	287	205	231	247	283	434	602	1673	905	428	340	278	5912
1913—1917	245	200	205	231	384	394	513	960	692	378	329	258	4789
1918—1922	251	198	216	228	223	259	371	507	388	265	246	247	3399
1923—1927	228	149	168	164	202	205	375	557	332	243	222	241	3086
1928	326	264	372	218	199	147	222	222	218	290	239	179	2896
1929	154	101	160	145	136	200	152	329	355	257	232	191	2452
1930	256	145	173	156	215	258	294	326	290	219	191	191	2714
1931	192	186	174	179	238	145	267	285	234	223	213	277	2613

Sygdommen var mest udbredt i August, December og Juli med henholdvis 285, 277 og 267 anmeldte Tilfælde, medens Juni kun havde 145, Marts 174 og April 179.

Paa Hospital behandledes 87 Tilfælde.

2) Tuberkulose.

Af **Lungetuberkulose** (Tuberculosis pulmonum) blev der i 1931 anmeldt 937 nye Tilfælde, ligesom Aaret før, 1,5 for hvert Tusinde Indbyggere mod 1,6, 1,4, 1,5 og 1,3 i Aarene 1929 til 1926.

Nye Tilfælde af Lunge- og Strubetuberkulose i 1931.

	0—5	5—15	15—20	20—25	25—30	30—35	35—45	45—55	55—65	65 og derov.	ubek. Alder	Ialt	
Mænd	24	24	55	92	87	40	55	58	30	16	»	481	937
Kvinder . . .	16	25	58	111	80	49	53	28	14	18	4	456	

Der er anmeldt lidt flere Mænd end Kvinder, medens der den sidste halve Snes Aar paa et enkelt Aar nær har været anmeldt flest Kvinder. Der anmeldtes dog stadig flere yngre Kvinder end yngre Mænd.

Hos 558 af de 937 anmeldte er der paavist + TB i Ekspektoratet, omtrent i 60 % af Tilfældene. Hos de øvrige var Tuberkelbaciller ikke paavist eller Ekspektoratundersøgelse ikke foretaget.

Paa Øresundshospitalets Tuberkulosediagnosestation, blev der i 1931 undersøgt 4547 Prøver af Opspyt, hvoraf de 783 indeholdt Tuberkelbaciller.

Antallet af Dødsfald som Følge af Lungetuberkulose har i 1931 været 435, svarende til 0,70 ‰ af Befolkningen, mod 0,73, 0,76, 0,78, 0,78 og 1,01 i de fem foregaaende Aar.

Af samtlige 435 Dødsfald indtraf 331 eller 76 % paa Hospitaler eller Sanatorier, deraf 225 paa Øresundshospitalet. I Hjemmet døde 35 Mænd og 69 Kvinder.

Nedenstaaende Tabel viser Antallet af døde af de forskellige Aargange af anmeldte.

Det ses, at Dødeligheden er størst i Anmeldelsesaaret og de nærmest følgende Aar. Af de ældst anmeldte dør der nu kun ganske enkelte af Lungetuberkulose,

Anmeldte		Deraf døde									
Aargang	Antal	før 1924	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	Ialt
31/12 1905	785	416	»	2	»	1	1	»	1	»	421
1906	1731	1048	1	1	3	2	»	2	1	1	1059
1907	1235	701	»	»	1	1	3	2	»	»	708
1908	1250	711	1	2	»	2	2	»	1	»	719
1909	1056	621	»	1	»	1	2	1	»	»	626
1910	938	616	2	4	3	1	1	»	1	»	628
1911	985	610	4	1	»	1	»	»	1	»	617
1912	923	591	1	1	1	3	2	1	»	3	603
1913	918	589	3	4	3	4	1	1	»	2	607
1914	901	580	4	»	1	2	2	2	2	2	595
1915	1043	569	4	1	4	1	2	1	2	1	585
1916	1403	716	6	2	2	1	1	3	4	2	737
1917	1373	682	11	4	4	6	4	3	4	2	720
1918	1197	558	10	7	6	3	2	3	3	2	594
1919	1138	508	18	11	10	7	2	1	2	4	563
1920	1174	450	26	16	9	8	6	3	4	6	528
1921	1015	389	35	31	13	7	12	7	7	6	507
1922	975	302	55	33	18	13	16	18	9	5	469
1923	1017	228	101	50	26	27	18	9	14	6	479
1924	892	»	307	113	57	32	21	12	10	5	557
1925	1011	»	»	233	100	56	36	21	14	12	472
1926	853	»	»	»	255	94	38	36	19	17	459
1927	918	»	»	»	»	208	94	40	27	17	386
1928	868	»	»	»	»	»	202	82	36	36	356
1929	1000	»	»	»	»	»	»	215	98	48	361
1930	925	»	»	»	»	»	»	»	188	77	265
1931	937	»	»	»	»	»	»	»	»	181	181
Tilsammen...	28561	10885	589	517	516	481	468	463	448	435	14802

saaledes at Sygdommen for disses vedkommende maa betragtes som endt med Helbredelse, hvadenten de endnu er i Live eller i Tidens Løb er døde af anden Sygdom. Bestanden af egentlig syge udgøres væsentligt kun af de sidste 8 Aars anmeldte, d. v. s. omtrent 4400 Personer.

Af **andre tuberkuløse Sygdomme** døde der i 1931 ialt 98, mod 147, 153, 117, 121, 92, 105, 85 og 100 i Aarene 1923—1930.

Af nedenstaaende Oversigt over den samlede Tuberkulosedødelighed pr. 1000 i de forskellige Aldersklasser vil det ses, at Nedgangen i de sidste 29 Aar

Aarligt Gennemsnit	0—1 Aar		1—5 Aar		5—15 Aar		15—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65 Aar o. derov.		Tilsammen af alle Aldre		
	M.	K.	M.	K.	M.	K	M	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
1903—1907	3.68	2 82	2.88	2.40	0.86	1.02	1.78	1.70	2.30	1.70	3.24	1.64	3.70	1.26	4.12	1.45	3.42	1.52	2.41	1.58	1.96
1908—1912	2 82	2.14	2.08	1.78	0 64	0.90	1.54	1.46	2.22	2.04	2.94	1.66	3.00	1.32	3.20	1.12	2.04	1.16	2.01	1.48	1.72
1913—1917	2.36	2.36	1.68	1.60	0.60	0.78	1.68	1.70	2.24	1.74	2.72	1.48	2.86	1.28	2.98	1.12	2.94	1.12	1.98	1.39	1.66
1918—1922	1.74	1.28	1.48	1.33	0.54	0.74	1.44	1.62	1.40	1.30	1.58	1.10	1.78	0.92	2 08	0.90	1.84	0.85	1.40	1.14	1.26
1923—1927	2.15	1.48	1.28	1.13	0.41	0.42	1.12	1.68	1.24	1.23	1.57	0.84	1.36	0.62	1.28	0 57	1.53	0.73	1.22	0.98	1.09
1928	2.41	1.08	1.56	0.84	0.24	0.50	1.07	1.55	1.05	1 03	1.12	0.64	1.15	0.48	0.98	0.52	1.35	0.83	1 07	0.85	0.95
1929	1.52	1.96	0.93	1.36	0.24	0.24	1.02	1.46	0.98	1.35	1.11	0.77	1.12	0.56	0 72	0.30	1.07	0.87	0.90	0.90	0.90
1930	0.95	0.95	0.09	0.10	0.19	0.32	0 91	1.61	1.21	1.20	1.22	0 47	1.06	0.68	1 05	0.51	0.92	0 54	0.93	0.86	0.89
1931	1.05	0.83	0.70	0.56	0.29	0.27	1.03	1.32	0.97	1.20	0.85	0.79	1.32	0.36	1.63	0.40	1.49	0.69	0.93	0.78	0.85

gennemgaaende har været størst og navnlig i de højere Aldersklasser betydeligt større for Mændenes Vedkommende end for Kvindernes, medens der kun har været ringe Nedgang i Aldersklasserne mellem 15 og 35 Aar, hvor Tuberkulosen spiller den største Rolle. Særlig for Kvindernes Vedkommende er Tallene her kun ubetydeligt lavere.

Dødsfald af Tuberkulose i København 1882—1931 pr. 10,000 Indbyggere.

Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose
1882	39.8	30.0	1892	29.1	19.6	1902	17.2	11.9	1912	17.7	13.6	1922	11.2	8.8
1883	34.6	26.6	1893	27.7	18.7	1903	19.7	14.1	1913	15.1	11.8	1923	10.8	7.8
1884	37.4	27.4	1894	27.5	19.9	1904	20.2	14.9	1914	15.4	12.4	1924	12.7	10.1
1885	33.8	24.8	1895	29.3	19.7	1905	21.3	15.8	1915	14.8	11.9	1925	10.8	8.8
1886	32.2	24.4	1896	26.6	19.0	1906	19.0	14.7	1916	18.8	15.0	1926	10.8	8.7
1887	32.7	25.6	1897	25.2	18.1	1907	17.7	13.9	1917	19.6	15.6	1927	9.6	8.1
1888	36.0	26.6	1898	24.4	17.5	1908	18.8	14.8	1918	15.6	12.1	1928	9.5	7.8
1889	33.4	24.8	1899	22.7	17.1	1909	17.1	13.2	1919	13.2	10.2	1929	9.0	7.6
1890	32.2	23.4	1900	24.5	18.3	1910	15.3	11.8	1920	12.0	9.4	1930	8.9	7.3
1891	30.6	21.8	1901	21.7	15.3	1911	17.6	13.1	1921	11.6	9.3	1931	8.5	7.0

3) Cancer.

Af **Kræft** (Cancer) døde der i 1931 ialt 980 Personer eller 15,7 pr. 10000 Indbyggere eller en Del færre end i de nærmest foregaaende Aar, men denne summariske Mortalitetskvotient er uden synderlig Interesse, da den langt overvejende Del af Kræftdødsfaldene indtræffer i de forholdsvis faatallige højere Aldersklasser.

I nedenstaaende Tabel er Dødeligheden derfor beregnet pr. 1000 Indbyggere i hver enkelt Aldersklasse, Mænd og Kvinder for sig. Udenbys hjemmehørende er udeladte, og Oversigten omfatter foruden Aarene 1928, 1929, 1930 og 1931 kun de fem nærmest forudgaaende Femaar, i hvilke der ikke kan antages at være indtraadt nogen Ændring i Sygdomsbegrebet.

Dødsfald af Kræft pr. 1000 Indbyggere.

Aarligt Gennemsnit	Under 35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75 Aar og derover	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
1903—1907	0.0	0.1	0.7	1.2	2.2	2.8	6.2	4.7	11.5	8.9	14.8	14.9
1908—1912	0.1	0.1	0.6	1.1	2.6	2.7	6.1	4.9	11.7	8.5	15.9	11.5
1913—1917	0.1	0.1	0.6	1.0	2.3	2.7	6.2	5.0	12.0	8.6	16.6	13.6
1918—1922	0.1	0.1	0.5	0.9	2.1	2.5	5.8	5.1	11.1	7.9	17.3	13.3
1923—1927	0.1	0.1	0.4	1.1	1.9	2.4	5.8	4.8	12.2	8.5	17.6	13.0
1928	0.1	0.1	0.5	1.0	1.9	2.4	5.1	4.5	13.6	10.0	11.9	14.3
1929	0.0	0.1	0.6	1.0	1.8	2.4	5.8	4.5	12.9	9.0	17.7	14.9
1930	0.0	0.2	0.4	1.1	1.9	2.9	5.1	5.5	10.9	9.1	20.7	14.6
1931	0.0	0.0	0.4	1.0	1.3	2.5	5.5	4.7	12.9	9.2	21.2	14.6

Det fremgaar heraf, at Kræftdødeligheden i København er aftaget for de yngre Aldersklassers Vedkommende og tiltaget for de ældres, ialfald i de sidste 25—30 Aar. Det er en naturlig Følge af den Forskydning, der har fundet Sted i Befolkningens Sammensætning, hvorved Middellevetiden er betydeligt forlænget. At Kræftdødeligheden i det hele ikke er tiltagende fremgaar af den efterfølgende Oversigt over det relative Antal Kræftdødsfald over 45 Aar i de sidste 11 Aar.

Af 1000 Indbyggere over 45 Aar døde af Kræft.

	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
Mænd	5.7	6.1	6.1	5.9	6.0	7.0	5.8	5.4	5.8	5.4	5.6
Kvinder	5.6	5.8	5.4	5.6	5.6	5.7	5.3	5.6	5.4	5.9	5.5
Ialt	5.7	5.9	5.7	5.7	5.8	6.7	5.5	5,5	5.6	5.7	5.5

Som det ses heraf, har Kræftdødeligheden i disse Aar varieret lidt for Mændenes Vedkommende, men saa godt som slet ikke for Kvindernes, og for begge Køn under et er den ialtfald ikke tiltaget.

Antallet af Kræftdødsfald har i de sidste 10—12 Aar udgjort gennemsnitligt 13,6 pCt. eller lidt under en Syvendedel af samtlige Dødsfald.

Hyppigst af alle Kræftformer var Mavekræft, som medførte ialt 269 Dødsfald, under Hensyn til Folketallet en Del flere blandt Mænd end hos Kvinder nemlig henholdsvis 12 og 9 pr. 10000. Føjer man hertil 63 Dødsfald af Kræft i Spiserøret, 74 af Tarmkræft og 62 af Kræft i Endetarmen bliver det samlede Antal af Dødsfald paa Grund af Kræft i Tarmkanalen 468 eller henimod Halvdelen af samtlige Kræftdødsfald, for Mænd alene 260 eller betydeligt over Halvdelen.

4) Kønssygdomme.

Af **Kønssygdomme** (Morbi venerei) i alle Former blev der i 1931 kun anmeldt 5295 Tilfælde eller i Forhold til Folkemængden færre end i noget foregaaende Aar. Den betydelige Tilbagegang i disse Sygdommes Udbredelse, der er indtraadt efter Verdenskrigen, vedvarer saaledes endnu.

Anmeldte Tilfælde	Gonorrhoe		Ulcus venereum		Syphilis	
	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere
1887—1891	4746	152	863	28	1177	38
1892—1896	4165	125	809	24	1153	35
1897—1902	4765	135	709	19	1781	49
1903—1907	5094	119	579	14	1643	39
1908—1912	6142	133	878	19	2446	53
1913—1917	6884	136	660	13	2336	46
1918—1922	7449	133	564	10	2315	41
1923—1927	6267	104	173	3	1349	23
1928	5919	98	71	1	943	16
1929	5629	93	83	1	910	15
1930	5377	87	83	1	848	14
1931	4640	75	88	1	567	9

Af **Gonorrhoe** blev der anmeldt 4640 Tilfælde mod 5377 i 1930, 5629 i 1929 og 5919 i 1928 eller i Forhold til Folkemængden 7,5 pro mille mod 8,7 i 1930, 9,3 i 1929 og 9,8 i 1928. Af de anmeldte var 36 Børn under 15 Aar, 3419 voksne Mænd og 1185 voksne Kvinder. Tilbagegangen var noget mindre for Kvindernes Vedkommende end for Mændenes, antageligt fordi der nu kommer flere Kvinder under Behandling end tidligere.

Paa Hospital behandledes 297 Tilfælde, deraf 59 paa Militærhospitalet.

Venerisk Saar (Ulcus molle s. venereum) anmeldes nu saa sjældent, at Sygdommen egentlig kun har historisk Interesse. Der blev kun anmeldt 88 Tilfælde eller ligesom i de nærmest foregaaende Aar ca. 1 pr. 10,000 Indbyggere mod gennemsnitligt 28 i Femaaret 1887—91, men paa den Tid indgik der rimeligvis adskillige Tilfælde af Syfilis i det store Tal.

Paa Hospital behandledes 20 Tilfælde, hvoraf 3 paa Militærhospitalet.

Af **Syfilis** blev der ialt anmeldt 538 Tilfælde som Syphilis acquisita (herunder indbefattet saakaldet Syphilis insons) og 29 som Syphilis congenita. Antallet udgjorde ca. 9 pr. 10,000 af Folkemængden mod 14 i 1930, 15 i 1929 og 16 i 1928, 23 i Femaaret 1923—27, 41 i 1918—22, 46 i 1913—17 og 53 i 1908—12, i hvilket Femaar Sygdommen havde sin største Udbredelse. Dens relative Hyp-

pighed er saaledes nu kun en Sjettedel af, hvad den var for en Snes Aar siden, medens Gonorrhoens endnu ikke er naaet ned til Halvdelen af den Udbredelse, den havde ved samme Tid. Af de erhvervede Tilfælde forefaldt 320 hos voksne Mænd, 217 hos voksne Kvinder og 1 hos et Barn under 15 Aar. Af medfødt Syfilis blev der anmeldt 29 Tilfælde mod 32 i 1930, 36 i 1929, 44 i 1928, 36 i 1927 og 39 i 1926 med 12 Dødsfald mod henholdsvis 9, 7, 7, 10 og 13, men mange af disse Dødsfald indtraf først i fremrykket Alder og kan næppe med Sikkerhed holdes adskilt fra Dødsfald som Følge af erhvervet Syfilis, hvoraf et betydeligt Antal unddrager sig enhver statistisk Opgørelse, fordi den umiddelbare Dødsaarsag er en ganske anden.

Paa Hospital behandledes ialt 164 Tilfælde, deraf 9 paa Militærhospitalet.

Om den vederlagsfrie ambulatoriske Behandling af Kønssygdomme henvises til 4de Sanitetslæges Beretning.

5) Andre Sygdomme.

Af **Fnat** (Scabies) blev der i 1931 anmeldt 2889 Tilfælde, en Del færre end i de nærmest foregaaende Aar, men dog betydeligt flere end i 1925, da der kun blev anmeldt 862, som Tallet var gaaet ned til efter den betydelige Stigning i Krigsaarene, da det kulminerede i 1918 med 9201 Tilfælde.

Alkoholisme opførtes i 10 Tilfælde som umiddelbar Dødsaarsag, det laveste Tal, der hidtil er forefaldet. Selv om man vel endnu ikke kan frakende Alkoholismen al Betydning som indirekte Aarsagsmoment, har den overhovedet ikke længere nogen medicinalstatistisk Interesse.

Der blev ligeledes kun anmeldt ganske faa Tilfælde af Delirium, nemlig 7 eller færre end i noget foregaaende Aar.

Sygdomme i Garnisonen.

Ifølge velvillig Meddelelse fra Hærens Lægekorps var Antallet af de i 1931 paa Militærhospitalet behandlede Tilfælde af epidemiske Sygdomme følgende: Diphtheria 16, Scarlatina 12, Morbilli 3, Angina parotidea 5, Febris catarrhalis 213, Bronchitis 4, Influenza 1629, Angina tonsillaris 208, Varicellæ 5, Rubeolæ 19, Tussis convulsiva 1, Erysipelas 1, Tuberculosis pulmonum 13, Paratyfus 2 og Encephalitis 1.

Antallet af veneriske Sygdomstilfælde var: Gonorrhoe i Hæren 112, i Søværnet 51, deraf henholdsvis 105 og 44 friske Tilfælde, Syphilis 5 Tilfælde, alle i Hæren, hvoraf 4 friske.

OFFENTLIG SUNDHEDSPLEJE

Tilsyn med Fødehjem, Vuggestuer, Asyler og private Skoler.

(Meddelt af 1ste Sanitetslæge, Dr. med. *Gustav Jørgensen.*)

Fødehjem.

Ved Aarets Udgang stod ialt 5 Fødehjem med 34 Pladser under Tilsyn; der fandt ialt 499 Fødsler Sted.

Der er ikke anmeldt noget Tilfælde af Barselfeber.

Vuggestuer og Asyler.

Ved Aarets Udgang stod ialt 11 Vuggestuer og 23 Asyler under Tilsyn.

Vuggestuerne har ialt afvist 559 Børn mod 1115 i 1930, Asylerne har ialt afvist 299 Børn mod 685 i 1930.

Den betydelige Nedgang i Antallet af afviste Børn staar formentlig i Forbindelse med den store Arbejdsløshed.

Børnene i de kommunale Daghjem vejes og maales 4 Gange aarlig. Ved Vejning og Maaling af 255 Drenge og 256 Piger i Oktober 1931 havde 13,7 % af Drengene, 7,0 % af Pigerne en i Forhold til Højden ringe Vægt, hvorfor Forældrene blev opfordrede til at lade Børnene undersøge af Læge.

Som nævnt i Aarsberetningen for 1930 er der af 1ste Sanitetslæge efter Opfordring af Stadslægen udarbejdet Regulativer for

1) Asyler, Daghjem, Heldagsbørnehaver og lignende Institutioner,
2) Halvdagsbørnehaver og lignende Institutioner,
3) Vuggestuer og lignende Institutioner, endvidere
4) Bestemmelser vedrørende Rengøring af de nævnte Institutioner.

De nævnte Regulativer og Bestemmelser har følgende Ordlyd:

Regulativ for Asyler, Heldagsbørnehaver, Daghjem og lignende Institutioner i København.

§ 1.

De i dette Regulativ nedenfor givne Forskrifter gælder for Asyler, Børnehaver, Daghjem og lignende Institutioner for Børn i 2½—7 Aars Alderen, naar Børnene opholder sig her i mere end 4 Timer om Dagen og Børneantallet er 10 eller derover; alle disse Institutioner er i det følgende omfattede af Fællesbetegnelsen: Daghjem.

§ 2.

Ethvert Daghjem skal anmeldes til og godkendes af Sundhedskommissionen. Oprettelse af nye Daghjem, Ændringer af Lokalerne eller Flytning til andre Lokaler skal ligeledes godkendes af Sundhedskommissionen. Om Godkendelse maa Daghjemmets Bestyrelse til Sundhedskommissionen indgive skriftlig Ansøgning i 2 Eksemplarer, ledsaget af Plan. Nedennævnte Regler gælder saavel for nye som for alt eksisterende Daghjem af den anførte Størrelse. Dog kan Sundhedskommissionen, hvor Omstændighederne taler derfor, lempe Fordringerne.

§ 3.

Daghjem maa ikke findes i Kælderetage.

Ethvert Daghjem skal bestaa af følgende Rum: 1) et fælles Rum til Leg, Undervisning o. a. for samtlige Børn, 2) et Hvilerum med Lejer til Middagssøvn, 3) et disponibelt Rum, som efter Omstændighederne kan bruges som Spisestue, Opholdsrum for større Børn el. lign., 4) et Rum med Kummer eller andet Udstyr, hvor Børnene kan vaskes, 5) et Køkken, 6) et Spisekammer med Vindue til det fri, 7) et Kloset- og Potterum, hvori findes en Udslagningskumme, 8) en Garderobe og 9) et Rum til Isolering af syge Børn. Af Lejer skal der være saa mange, at alle Børn under 4 Aar og af de ældre Børn saa mange, som efter dens Skøn, der leder den daglige Drift, trænger dertil, kan faa Middagshvile paa Leje. Iøvrigt skal Inventaret bestaa af lave Borde og smaa Stole i 2 Størrelser, henholdsvis 0,57 og 0,47 m og 0,34 og 0,24 m. Stolene skal have en let skraanende Ryg og være forsynede med Sidelæner.

§ 4.

Ved ethvert Daghjem skal der være Lejlighed til let og bekvemt at faa Børnene i fri Luft paa dertil egnet Gaardsplads, Legeplads eller lignende Sted.

§ 5.

Samtlige Opholdsrum skal være til at opvarme, og Varmegiverne skal være saaledes anbragte eller skærmede, at Børnene ikke kan komme til at berøre dem. I intet Opholdsrum maa der anbringes flere Børn, end at hvert Barn kan faa 5 m^3 Luftrum.

§ 6.

Samtlige Rum skal have oliemalede Vægge. Trægulve skal være kittede og ferniserede eller beklædte med Linoleum.

§ 7.

Lokalerne skal være solrige og lyse, og i Opholdsrummene skal Rudearealet udgøre mindst $^1/_6$ af Gulvarealet. Alle Vinduer skal være til at aabne, og i hvert Opholdsrum skal mindst en af de øverste Ruder være forsynet med Glasjalousier eller med Vinduesaabner. Lokalerne skal have en saadan indbyrdes Beliggenhed, at de kan udluftes ved Gennemtræk.

§ 8.

Opholdsrummene skal jævnlig udluftes ved at aabne Vinduerne. Anbringelse af Ventiler, eventuelt Aftræksrør, kan paabydes.

§ 9.

Gulvene skal vaskes daglig. Tørring af Tøj i Opholdsrummene maa ikke finde Sted. Intet af Rummene maa benyttes til Natteophold for Mennesker. Rengøring skal iøvrigt foregaa i Overensstemmelse med de Forskrifter om Rengøring i Institutioner som de heromhandlede, som Sundhedskommissionen har udfærdiget D'ags Dato.

§ 10.

Hvert Barn skal have sin bestemte Plads i Garderoben til sit Tøj, og Brugen af fælles Haandklæde eller Vaskeklude maa ikke finde Sted. Under Hvilen maa der ikke ligge mere end et Barn paa samme Leje; hvert Leje skal være forsynet med Hovedpude og Tæppe, begge overtrukne med Vaskestof og mærkede med et Tal eller et andet let kendeligt Mærke. Overtrækkene paa Puderne vaskes hver 14. Dag, paa Tæpper hver Maaned, og altid før de tages i Brug til et nyt Barn. Alle Spiseredskaberne skal skoldes efter hvert Maaltid.

§ 11.

Børn med smitsomme Sygdomme eller en smitsom Lidelse af en hvilken som helst Art maa ikke modtages i et Daghjem. Indbringes desuagtet et Barn med saadan Sygdom eller Lidelse, bør det isoleres til det afhentes eller bringes hjem. Om de nærmere Forholdsregler overfor smitsomme Sygdomme henvises til den derom af Stadslægen udfærdigede Vejledning, hvoraf et Eksemplar skal findes i ethvert Daghjem.

§ 12.

Der maa være sørget for Adgang til Lægehjælp ved pludselig indtrædende Sygdomstilfælde.

§ 13.

Ansvaret for Overholdelsen af dette Regulativs Forskrifter paahviler den, der leder den daglige Drift af Daghjemmet. Til at være Leder af et Daghjem, som hverken er anerkendt i Henhold til § 52 i Loven om Værgeraadsforsorg eller oppebærer Statstilskud i Henhold til Lov Nr. 420 af 30. Juni 1919, kræves der, at Københavns Sundhedskommission har godkendt den paagældende som Leder af Virksomheden. Saadan Godkendelse kan kun ventes givet til Per-

soner, der har passende Uddannelse i og Erfaring med Hensyn til de særlige hygiejniske Forhold, som kommer i Betragtning, hvor det drejer sig om mindre Børn. Godkendelsen vil af Sundhedskommissionen til enhver Tid kunne tages tilbage.

§ 14.

Et Eksemplar af dette Regulativ skal findes i ethvert Daghjem.

Aftryk af Regulativ, af de i § 9 nævnte Rengøringsforskrifter og af den i § 11 omtalte Vejledning faas hos Københavns Sundhedspoliti, Politigaarden.

Regulativ for Halvdagsbørnehaver og lignende Institutioner i København.

§ 1.

Med de hygiejniske Forhold i Halvdagsbørnehave, som hører til en privat Skole, fører Sundhedskommissionen lignende Tilsyn, som det, den fører med de hygiejniske Forhold i paagældende Skole (Sundhedsvedtægtens § 82, 1ste Stykke). Nedenfor givne Forskrifter gælder for alle andre Halvdagsbørnehaver og lignende Institutioner for Børn i 2½—7 Aars Alderen, naar Børnene opholder sig her i indtil 4 Timer om Dagen og Børneantallet er 10 eller derover. Disse Institutioner benævnes i det følgende Halvdagsbørnehaver.

§ 2.

Enhver Halvdagsbørnehave skal anmeldes til og godkendes af Sundhedskommissionen. Oprettelse af nye Halvdagsbørnehaver, Ændring af Lokalerne eller Flytning til andre Lokaler skal ligeledes godkendes af Sundhedskommissionen. Om Godkendelse maa Halvdagsbørnehavens Leder til Sundhedskommissionen indgive skriftlig Ansøgning i 2 Eksemplarer, ledsaget af Plan. Nedennævnte Regler gælder for nye som for alt eksisterende Halvdagsbørnehaver af den anførte Størrelse. Dog kan Sundhedskommissionen, hvor Omstændighederne taler derfor, lempe Fordringerne.

§ 3.

Halvdagsbørnehaver maa ikke findes i Kælderetage.

Enhver Halvdagsbørnehave skal bestaa af følgende Rum: 1) et fælles Rum til Leg, Undervisning o. a. for samtlige Børn, 2) et disponibelt Rum, som efter Omstændighederne kan bruges som Spisestue, Opholdsrum for større Børn eller lignende, 3) et Kloset- og Potterum, 4) en Garderobe. Inventaret skal bestaa af lave Borde og smaa Stole i to Størrelser, henholdsvis 0,57 og 0,47 m. og 0,34 og 0,24 m. Stolene skal have en let skraanende Ryg og være forsynede med Sidelæner. Der skal enten i særligt Rum eller paa anden passende Plads findes Vaskeborde med fornødent Antal Vaskepladser og nødvendigt Udstyr til Børnenes Vask.

§ 4.

Ved enhver Halvdagsbørnehave skal der være Lejlighed til let og bekvemt at faa Børnene i fri Luft paa dertil egnet Gaardsplads, Legeplads eller lignende Sted.

§ 5.

Opholdsrummene skal være til at opvarme, og Varmegiverne skal være saaledes anbragte eller skærmede, at Børnene ikke kan komme til at berøre dem. I intet Opholdsrum maa der anbringes flere Børn, end at hvert Barn kan faa 5 m^3 Luftrum.

§ 6.

Samtlige Rum skal have oliemalede Vægge. Trægulvene skal være kittede og fernisserede eller beklædte med Linoleum.

§ 7.

Lokalerne skal være solrige, lyse, og i Opholdsrummene skal Rudearealet udgøre mindst 1/6 af Gulvarealet. Alle Vinduer skal være til at aabne, og i hvert Opholdsrum skal mindst en af de øverste Ruder være forsynet med Glasjalousier eller med Vinduesaabner. Lokalerne skal have en saadan indbyrdes Beliggenhed, at de kan udluftes ved Gennemtræk.

§ 8.

Opholdsrummene skal jævnlig udluftes ved at aabne Vinduerne. Anbringelse af Ventiler, eventuel Aftræksrør, kan paabydes.

§ 9.

Gulvene skal vaskes daglig. Tørring af Tøj i Opholdsrummene maa ikke finde Sted. Intet af Rummene maa benyttes til Natteophold for Mennesker. Rengøring skal iøvrigt foregaa i Overensstemmelse med de Forskrifter om Rengøring i Institutioner som de heromhandlede, som Sundhedskommissionen har udfærdiget Dags Dato.

§ 10.

Hvert Barn skal have sin bestemte Plads i Garderoben til sit Tøj, og Brugen af fælles Haandklæde eller Vaskeklude maa ikke finde Sted. Børnehavens til Børnenes Brug bestemte og anvendte Spiseredskaber skal skoldes efter hvert Maaltid.

§ 11.

Børn med smitsomme Sygdomme eller anden smitsom Lidelse af en hvilken som helst Art maa ikke modtages i en Halvdagsbørnehave. Om de nærmere Forholdsregler over for smitsomme Sygdomme henvises til den derom af Stadslægen udfærdigede Vejledning, hvoraf et Eksemplar skal findes i enhver Halvdagsbørnehave.

§ 12.

Der maa være sørget for Adgang til Lægehjælp ved pludselig indtrædende Sygdomstilfælde.

§ 13

Ansvaret for Overholdelsen af dette Regulativs Forskrifter paahviler den, der leder den daglige Drift af Halvdagsbørnehaven. Til at være Leder af en Halvdagsbørnehave, som hverken er anerkendt i Henhold til § 52 i Loven om Værgeraadsforsorg eller oppebærer Statstilskud i Henhold til Lov Nr. 420 af 30. Juni 1919, kræves der, at Københavns Sundhedskommission har godkendt den paagældende som Leder. Saadan Godkendelse kan ikke ventes givet til Personer, som ikke har et vist Kendskab til Børn og Børns Behandling i hygiejnisk Henseende.

§ 14.

Et Eksemplar af dette Regulativ skal findes i enhver Halvdagsbørnehave.

Aftryk af Regulativ, af de i § 9 nævnte Rengøringsforskrifter og af den i § 11 omtalte Vejledning faas hos Københavns Sundhedspoliti, Politigaarden.

Regulativ for Vuggestuer og lignende Institutioner i København.

§ 1.

Enhver Vuggestue skal anmeldes til Sundhedskommissionen og godkendes af denne. Ved Oprettelsen af nye Vuggestuer, ved Ændringer af Lokalerne eller Flytninger til andre Lokaler kræves ligeledes Sundhedskommissionens Godkendelse. Om Godkendelse maa Vuggestuens Bestyrelse til Sundhedskommissionen indgive skriftlig Ansøgning i to Eksemplarer, ledsaget af Plan. Nedennævnte Regler gælder saavel for nye som for alt eksisterende Vuggestuer. Dog kan Sundhedskommissionen, hvor Omstændighederne taler derfor, lempe Fordringerne overfor Vuggestuer, der er oprettede inden Udfærdigelsen af dette Regulativ.

§ 2.

Vuggestuer maa ikke findes i Kælder- eller Kvistetage. De maa kun indrettes, hvor der er Adgang til at anbringe Børnene i det fri, naar Vejrforholdene tillader det. Vuggestuer og Daghjem, cfr. Sundhedskommissionens Regulativ for Daghjem af Dags Dato, maa ikke have fælles Lokaler og Plejepersonale.

§ 3.

Foruden Opholdsrum for Børnene skal der ved hver Vuggestue være et Mælkekøkken forsynet med Iskab, desuden et Køkken, et Spisekammer med Vindue til det fri og et Vaske- og Toiletrum, hvor der skal være indlagt Vand og anbragt en Udslagskumme.

§ 4.

Rummene skal være lyse, og Rudearealet skal i Opholdsrummene udgøre $^1/_6$ af Gulvarealet. De skal let kunne udluftes, Vinduerne skal let og bekvemt kunne aabnes. Anbringelse af Ventiler, eventuelt Aftræksrør kan paabydes.

§ 5.

Væggene i Opholdsrummene skal være til at afvaske. Trægulve skal være kittede og ferniserede eller beklædte med Linoleum.

§ 6.

Opholdsrummene skal være til at opvarme. Der skal være mindst 2 m^2 Gulvareal og mindst 8 m^3 Luftrum for hvert Barn.

§ 7.

Hvert Barn skal have sin egen Vugge, sit eget Vandfad, Vaskeklud og Haandklæde samt sine egne Spiseredskaber. Enhver af de nævnte Genstande skal være nummereret.

§ 8.

Tørring af Bleer maa ikke finde Sted i noget af de Lokaler, der hører til en Vuggestue, og Lokalerne maa ikke bruges til Natteophold. Der skal sørges for rigelig Udluftning.

§ 9.

Rengøring skal foregaa i Overenstemmelse med de Forskrifter om Rengøring i Institutioner som de heromhandlede, som Sundhedskommissionen har udfærdiget Dags Dato.

§ 10.

Børn med smitsomme Sygdomme eller med en smitsom Lidelse af en hvilken som helst Art maa ikke modtages paa en Vuggestue. Om de nærmere Forholdsregler overfor smitsomme Sygdomme henvises til den af Stadslægen derom givne Vejledning, hvoraf et Eksemplar skal findes i enhver Vuggestue.

§ 11.

Der maa ved enhver Vuggestue være sørget for Adgang til Lægehjælp ved pludselig indtrædende Sygdomstilfælde.

§ 12.

Ansvaret for Overtrædelse af dette Regulativs Forskrifter paahviler den, der leder den daglige Drift af Vuggestuen. Til at være Leder af en Vuggestue, som ikke er anerkendt i Henhold til § 52 i Loven om Værgeraadsforsorg eller oppebærer Statstilskud i Henhold til Lov Nr. 420 af 30. Juni 1919, kræves der, at Københavns Sundhedskommission har godkendt den paagældende som Leder af Vuggestuen. Saadan Godkendelse kan kun ventes givet til Personer, der har Uddannelse i Barnepleje. Godkendelsen vil af Sundhedskommissionen til enhver Tid kunne tages tilbage.

§ 13.

Et Eksemplar af dette Regulativ skal findes paa enhver Vuggestue.

Aftryk af Regulativ, af de i § 9 nævnte Rengøringsforskrifter og af den i § 10 omtalte Vejledning faas hos Københavns Sundhedspoliti, Politigaarden.

Bestemmelser vedrørende Rengøring af Asyler, Børnehaver, Daghjem, Vuggestuer o. lign. Virksomheder.

Daglig Rengøring skal foregaa for aabne Vinduer. Gulvene vaskes. Hvis Fejning før Gulvvask er fornøden, fejes der med fugtigt Savsmuld.

Panelernes øverste Kant, Vinduesplader, Hylder i Garderober og alt Inventar af Træ aftørres med en blød, fugtig Klud, der hyppigt skylles i rent Vand.

Vaske og Vandfade rengøres. Kakkelovne renses, før den øvrige Rengøring begynder.

2 Gange ugentlig aftørres Lampeskærme og Kupler udvendig og, for saa vidt det kan ske uden at skille dem, indvendig. Haandklæder ombyttes 1 Gang ugentlig.

Fjortensdagsrengøring. Gulvene vaskes med Sæbevand og derefter med rent, koldt Vand. Ogsaa Klosetterne vaskes saaledes.

Paneler (ikke blot den øverste Kant), Døre og alt under den daglige Rengøring nævnt Træværk og Inventar af Træ vaskes med svagt Sæbevand eller med et Afkog af Kvillayabark.

Paa samme Maade vaskes Vaske, Vandfade, Lampeskærme og Kupler.

Vandhaner og andre Genstande af Messing pudses, Ruder i Døre og udvendige Skabsruder pudses.

Billeder paa Væggene aftørres.

Hovedrengøring foretages 4 Gange aarlig.

Alle oliemalede Vægge indtil Listen, der adskiller Over- og Undervæg, alt malet eller ferniseret Træværk i Bygningerne (ogsaa Bygningernes udvendige Døre) og i Legepladsernes Klosetrum samt alt Inventarium vaskes. Oliemalede Overvægge vaskes i Sommerferien, men afstøves ved de andre Hovedrengøringer. For at undgaa Striber maa de malede Flader inden Afvaskningen omhyggelig opblødes med rent Vand.

Alle Gulve af Træ skures meget stærkt med Vand og Soda (Sæbe til ferniserede) og vaskes derefter over med rent, koldt Vand, som hyppigt fornyes. Forinden Skuringen maa alle Fodpaneler og andre malede Flader, der støder til Gulvet, opblødes med rent Vand, og Gulvkludene maa ikke komme i Berøring med disse Flader.

Kakkelovne børstes. Pudsning og Afstøvning foretages som ved Fjortendagsrengøringer.

Vinduespudsning foretages en Gang hver Maaned.

Badelokalers Gulve, Bænke, Træriste o. s. v. maa hver Dag skrubbes og afskylles stærkt, saa at alt Smuds og Slam fuldstændig fjernes. Hovedrengøring maa finde Sted til samme Tider som i de øvrige Lokaler.

Legepladser renholdes hver Dag. I glat Føre foretages Strøning med Sand eller Aske paa Legepladser i fornødent Omfang. Sne sammenskrabes og bortkøres snarest muligt. Bænke paa Legepladser vaskes mindst hver 14. Dag.

Fra 1ste Sanitetslæge er der til Sundhedskommissionen fremsendt følgende Skrivelse:

Ved den i 1930 foretagne Inspektion af samtlige Asyler, kommunale Daghjem og Vuggestuer har jeg hos Forstanderinderne søgt Oplysninger om den Kost, der gives Børnene saavel fra de forskellige Institutioners Side som fra Hjemmenes Side, for at faa et Skøn over, hvorvidt Børnenes Kost indeholder tilstrækkelige Mængder af alle de Stoffer, som er nødvendige for Børnenes normale Vækst og Trivsel.

Undersøgelsen gav følgende Resultater:

Alle de 32 Institutioner yder Børnene Forplejning i større elle mindre Grad.

I 20 Institutioner faar Børnene Mælk, Mælkemad eller anden varm Mad hele Aaret.

I 9 Institutioner faar Børnene Mælk alene hele Aaret.

I 3 Institutioner faar Børnene Mælk, Mælkemad og anden varm Mad — dog kun i Vintermaanederne.

Nærmere Undersøgelse af den Mælk, der anvendes, viser, at

Sød Mælk benyttes i 11 Institutioner.

Halvskummet Mælk benyttes i 19 Institutioner.

Skummet Mælk benyttes i 2 Institutioner.

Det fremgaar heraf, at Børnene i ca. $^2/_3$ af samtlige Institutioner udelukkende faar halvskummet eller skummet Mælk; alle spæde Børn faar dog sød Mælk.

Kun 2 Institutioner giver Børnene Frugt eller friske Grøntsager.

De fleste Børn faar om Morgenen, før de tager hjemmefra, The, Franskbrød eller Wienerbrød, nogle faa faar Havregrød.

Børnenes medbragte Mad bestaar fortrinsvis af fint Rugbrød med Margarine; Paalæget overvejende af Sukker, Leverpostej og Bananer — nogle Børn faar tillige et Æg.

Den Kost, der ydes Børnene i Hjemmet efter Hjemkomsten bestaar hovedsagelig af Kartofler med Sauce — mange Børn faar dog slet intet at spise, fordi de er faldet i Søvn, før Moderen faar lavet Maden.

Skal man skønsmæssigt vurdere denne Kost, maa man sige, at Børnene formentlig faar tilstrækkeligt af fuldgyldige Æggehvidestoffer — særlig gennem Mælken; sparsomme Mængder af fuldgyldige Fedtstoffer (Lipoider) paa Grund af den udbredte Benyttelse af Margarine, halvskummet og skummet Mælk; rigeligt med Kulhydrater; tilstrækkeligt med Mineralsalte og meget sparsomt med Vitaminer, særlig A- og C-Vitaminer.

Foruden Kosten spiller navnlig tilstrækkelig Søvn, Friluftsliv og Renlighed en Rolle for Børns normale Vækst og Trivsel. Herom har Forstanderinden paa Daghjemmet, Sjællandsgade 22, givet mig følgende Oplysninger.

Mange af Børnene møder paa Daghjemmene allerede ved $6^1/_2$-Tiden, de fleste dog først ved 8-Tiden. Afhentning finder som Regel Sted ved 4—5-Tiden, og mange Børn vilde saaledes faa for lidt Søvn, hvis der ikke bødes dem Lejlighed til Middagshvile paa Leje i Daghjemmene.

Om Sommeren kommer Børnene i Luften det meste af Dagen, om Vinteren mindst 1 Time — dog ikke de Børn, som har for daarligt Fodtøj eller mangler Overtøj.

Hertil kan formentlig siges, at Børnene om Vinteren kommer vel lidt i Luften.

De spæde Børn kommer paa de kommunale Daghjem i Bad hver Dag, de større Børn 3 Gange om Maaneden — hvad der i høj Grad stimulerer Hjemmenes Interesse for Børnenes Renlighed og Pasning med rent Tøj, saaledes at rigtig snavsede Børn hører til Sjældenhederne.

Af det foranstaaende fremgaar, at der kan rettes væsentlige Indvendinger mod den Kost, disse Børn faar — i nogen Grad ogsaa mod Børnenes Friluftsliv om Vinteren.

Spørgsmaalet bliver da, om det kan paavises, at disse Børn under de givne Forhold ikke udvikles og trives paa normal Maade.

Til Belysning heraf skal jeg anføre Resultatet af de Vejninger og Maalinger af Børnene, som er foretaget paa de kommunale Daghjem i Løbet af de sidste 3 Aar.

Børnene er vejede og maalt 4 Gange om Aaret i Januar, April, Juli og Oktober Maaned.

Til Brug ved Bedømmelsen er anvendt de af Carl Schiøtz i Norsk Magasin for Lægevidenskab Nr. 15 1920 udarbejdede Tabeller om det normale Vægt- og Højdeforhold for Børn i 2—6 Aars Alderen.

Paa Grund af den stadige Til- og Afgang er det kun en Del af Børnene, som er de samme fra Kvartal til Kvartal.

Resultatet fremgaar af de nedenfor anførte Tal:

Januar 1929	173 Drenge,	deraf	23	undervægtige	= 13,3 %
	139 Piger,	»	9	»	= 6,4 »
Januar 1930	293 Drenge,	»	34	»	= 11,6 »
	252 Piger,	»	21	»	= 8,3 »
Januar 1931	274 Drenge,	»	34	»	= 12,4 »
	269 Piger,	»	24	»	= 8,9 »

Det viser sig saaledes, at der fra Kvartal til Kvartal er et nogenlunde konstant Antal Børn i 2—6 Aars Alderen, som ved Sammenligning med Normaltabellerne har en i Forhold til Højden for ringe Vægt. Det drejer sig om ca. 14 % af Drengene og ca. 7 % af Pigerne.

En saadan ringe Vægt *behøver* ikke være Udtryk for Sygdom eller uhensigtsmæssige hygiejniske Forhold, men Erfaringer andet Steds fra gør det sandsynligt, at den ringe Vægt i de fleste Tilfælde virkelig er betinget af Sygdom eller uhensigtsmæssig Hygiejne af den ene eller anden Art.

Der er nu saa meget mere Grund til at skænke disse Tal Opmærksomhed, som Antallet af Børn med ringe Vægt er stigende op gennem Alderstrinene, saaledes at der blandt Børnene i Kommuneskolernes 1ste Klasser — som jo i alt væsenlig rekruteres fra samme Befolkningslag som Børnene i Daghjemmene — efter Skole-Overlægens Aarsberetning for Skoleaaret 1929—30 fandtes 18,4 % Drenge og 17,6 % Piger med en i Forhold til Højden for ringe Vægt, og for disse Børns Vedkommende er den ringe Vægt i stor Udstrækning Udtryk for Sygdom eller mangelfuld Hygiejne.

Det vilde derfor være ønskeligt, at man blandt Børnene i den *førskolepligtige* Alder kunde gøre et forebyggende Arbejde, og jeg tillader mig derfor at stille følgende Forslag:

1) Sundhedskommissionen gør Bestyrelsen for de forskellige Asyler, Børnehaver, Daghjem og lign. Institutioner opmærksom paa, at c. 10 % af Børnene i disse Institutioner har en i Forhold til Højden ringe Vægt, at Aarsagen hertil kan skyldes Sygdom, oftere mindre gode hygiejniske Forhold.

Da en Undersøgelse har vist, at der i adskillige Institutioner fortrinsvis eller udelukkende gives Børnene halvskummet eller skummet Mælk, ligesom Børnenes Kost indeholder sparsomme Mængder af friske Grøntsager, henstiller Sundhedskommissionen til Bestyrelsen, at der gives Børnene sød Mælk eller Mælkemad af sød Mælk samt friske Grøntsager, f. Eks. raa, event. revne Gulerødder, Tomater, frisk Frugt, f. Eks. Appelsiner eller Saft af Citroner blandet med Sukker og Vand, da Børnenes Kost ellers ikke kommer til at indeholde alle de Stoffer, som er nødvendige for Barnets normale Vækst og Trivsel.

2) Sundhedskommissionen anmoder de forskellige Bestyrelser for alle ikke kommunale Asyler, Børnehaver, Daghjem m. m. om snarest muligt at anskaffe Højdemaal og Vægt og at lade Børnene maale og veje 4 Gange aarlig i Lighed med, hvad der finder Sted paa de kommunale Daghjem, og fremsende Resultaterne til 1ste Sanitetslæge, hvorefter der vil blive givet Meddelelse om, hvorvidt Børnene har en til Højden svarende Vægt.

3) Sundhedskommisionen lader trykke vedlagte Forslag til »Sundhedsregler for Børn« og anmoder Bestyrelsen for de forskellige Børneinstitutioner om at lade Forstanderinden uddele dem til Hjemmene.

(Pjecen er en Modifikation af den Pjece, som undertegnede Skole-Overlæge har udarbejdet, og som uddeles i alle københavnske Kommuneskoler.)

4) Sundhedskommissionen gør Magistratens 3. Afdeling samt Bestyrelsen for de forskellige private Asyler og lign. Institutioner opmærksom paa, at det er af største Betydning for Børnene at komme saa meget som muligt ud i frisk Luft ogsaa om Vinteren; da dette undertiden strander paa, at Børnene ikke har ordentligt Overtøj og Fodtøj, henstiller Sundhedskommisionen til Magistratens 3. Afdeling og de private Asylers Bestyrelser, at der anskaffes et vist Antal Vinterfrakker og Gummistøvler af forskellig Størrelse til Brug for de Børn, der af ovennævnte Grunde ellers ikke kan komme tilstrækkeligt i Luften.

5) Sundhedskommissionen paapeger overfor Magistratens 3. Afdeling det ønskelige i, at der i landlige Omgivelser oprettes og for Kommunens Regning drives et Optagelseshjem for

svagelige ikke tuberkuløse Børn i 2½—7 Aars Alderen; disse Børn udpeges af 1. Sanitetslæge, bl. a. paa Basis af de til 1. Sanitetslæge fremsendte Vejnings- og Maalingsresultater.

6) Sundhedskommissionen søger Bevilling til at lade udarbejde Normaltabeller over Vægt-Højdeforholdet for Børn i 2—6 Aars Alderen, paa Basis af de foreliggende Vejninger og Maalinger af Børnene i de kommunale Daghjem.

Private Skoler.

Ved Aarets Udgang stod ialt 24 private Skoler under Tilsyn.

I Aarsberetningen for 1928 blev det vist, at c. Halvdelen af alle Klasseværelser i de private Skoler i København var overfyldte i større eller mindre Grad, naar Luftkubus Størrelse sættes til 4,5 m^3 pr. Elev.

Det meddeltes endvidere, at der af Stadslægen foretoges Skridt for at opnaa en Ændring af dette Forhold, og fra Skoledirektionen i København er der den 26. September 1931 fremsendt følgende Cirkulære til samtlige private Skoler under Skoledirektionens Tilsyn:

Ifølge Bestemmelser af 28. September 1906 angaaende Tilladelse til privat Skolehold i København kan Skolehold ikke ventes tilladt i Værelser, som ikke indeholder 150 Kbf (= 4,6 m^3) Rum for hvert Barn.

Da Skoledirektionen er blevet opmærksom paa, at der ved forskellige Skoler undervises i Værelser, hvor Rumindholdet er betydeligt ringere end anført, og at Forholdet i de senere Aar flere Steder er forværret ved, at Elevantallet i Klasserne er forøget, skal man henlede Skolernes Opmærksomhed paa Nødvendigheden af, at der fremtidig ikke i Skolernes 1. Klasse optages flere Elever end muligt, naar det angivne Rum pr. Elev skal overholdes.

For de øvrige Klassers Vedkommende forventer man, at der uden Paabud i de enkelte Tilfælde efterhaanden gøres alt, hvad der med Rimelighed kan gøres, for at bringe Forholdene i Overensstemmelse med de fastsatte Krav, idet man forbeholder sig sin Stilling iøvrigt.

P. D. V.
(sign.) A. FOSSING.

(sign.) /VALD. OLSEN.

Alle de forannævnte Institutioner er blevet inspicerede i Aarets Løb; de sanitære Forhold har i det store og hele været tilfredsstillende og giver ikke Anledning til nærmere Omtale.

Sanitært Tilsyn med Boliger m. m.

(Meddelt af 2. Sanitetslæge, Dr. med. *Povl Heiberg*.)

I Aaret 1931 er der i Samarbejde med Sanitetslægeassistenterne Dr. Kai Poulsen og Laurids Christensen journalført 1222 Sager med 2821 Undersøgelser og Ekspeditioner.

Efter Sundhedsvedtægtens andet Afsnit (Ordning af Afløb m. m.) har der i dette Aar ingen Sager været.

Efter tredie Afsnit (den offentlige Renlighed) har der været 16 Sager.

Efter fjerde Afsnit (Latrinvæsen) har der været 1283 Sager.

Efter femte Afsnit (de for de omboendes Sundhed skadelige Anlæg) har der været 39 Sager.

Endelig har der efter syvende Afsnit (Boliger) været 136 Sager.

I nedenstaaende Tabel er tillige vist det aarlige Gennemsnitsantal for Sager indenfor de forskellige Afsnit af Sundhedsvedtægten for det sidste Tiaar.

	II Ordning af Afløb	III Den off. Renlighed	IV Latrinvæsen	V De for de omboendes Sundhed skadelige Anlæg	VII Boliger
1921—30.....	158	7	928	50	151
1931.....	»	16	1283	39	130

Af denne Tabel fremgaar de Forandringer, der i 1931 er sket med Antallet af Sager indenfor de her behandlede Afsnit af Sundhedsvedtægten i Forhold til det forløbne Tiaar.

Det store Antal Sager under fjerde Afsnit skyldes delvis Parcelbevægelsen, idet der i 1931 var ikke mindre end 235 Sager om Nedgravning af Latrin i Haverne.

Der har desuden under dette Afsnit været talrige W.C.-Sager om Dispensationer ved Opførelse af Nybygninger.

Tilsyn med Næringsmidler m. m.

(Meddelt af 3. Sanitetslæge *V. Nissen.*)

Af 3. Sanitetslæge og Assistent er i 1931 behandlet:

Andragender ang.	Beværtninger	303	(S.V. § 70)
— -	Logishuse	6	(- §§ 71—80)
— -	Kødudsalg	129	(- - 34 og 43)
— -	Høkerforretninger	966	(- - - - - -)
— -	Vildt- og Fiskeforretninger	15	(- - - - - -)
— -	andre Næringsmiddelforretninger	18	(- - - - - -)
— -	Drikkevandsbrønde	5	(- - 63 og 64)

Fra forskellige Udsalg i Byen er der gennem Sundhedspolitiet til Undersøgelse paa Sundhedskommissionens Laboratorium udtaget Prøver af Spiseolie, Mel, Cacao, Kaffe, Gemysekonserves, Byggryn, Havregryn, Abrikoser, Fisk-, Reje- og Hummerkonserves, Sukkervarer, Peber, Sennep, Æggepulver, Sukker, Frugtfarve, Iscream, Eddike, Krydderier (ialt 46 Prøver), Slikpinde, Honning, Chokolade, tørrede Frugter, Julelys, Sæbe, Sæbespaaner.

Der behandledes 33 Klager over sundhedsskadelige eller forfalskede Levnedsmidler og 2 Klager ang. andre sanitære Forhold.

Sundhedskommissionens Kontrol med Drikkevandet.

Der er i Tidsrummet 1. April 1931—31. Marts 1932 indvundet følgende Vandmængder fra de underjordiske, vandførende Lag:

Anlægget ved Søndersø	8,126,820 m^3
Anlægene vest for Søndersø	8,074,690 —
»Kilderne« med Valby Vandværk	6,577,930 —
Nybølle	7,228,900 —
Thorsbro	11,040,160 —
Taastrup—Valby	1,240,320 —
Ialt...	42,288,820 m^3

Til Byledningerne er ialt indført	42,182,910	m^3
heraf afgivet til Frederiksberg Kommune	4,439,730	—
til Gladsaxe Kommune	37,700	—
til andre udenbys boende	43,890	—
Vandforbruget i København var da i 1931—32	37,661,590	m^3
Det gennemsnitlige Døgnforbrug	102,900	—

Døgnforbruget var altsaa 2,65 % større end i 1930—31.

Det største Vandforbrug i København pr. Døgn fandt Sted Fredag den 29. Maj med	123,330	—
og Leveringen til Frederiksberg m. fl. Forbrugere medregnet Torsdag den 28. Maj med	137,780	—
Det mindste Vandforbrug i København pr. Døgn fandt Sted Fredag den 25. December med	65,150	—

Med den af Statistisk Kontor beregnede Folkemængde 622,500 bliver Gennemsnitsforbruget pr. Døgn pr. Indbygger 165,30 Liter.

Vandforbruget var:

Aar	Millioner m^3 aarlig	m^3 daglig	Liter daglig pr. Individ
1900	11,31	31,000	86,52
1905	14,26	39,060	102,70
1910	19,70	53,980	117,40
1915	22,19	62,270	124,36
1920	23,85	65,350	116,28
1925	30,26	82,890	141,14
1930	35,59	97,499	158,53
1931	37,66	102,900	165,30

Af det ovennævnte Forbrug i København er til Næringsbrug (inkl. Stats- og Kommune-Institutioner) medgaaet 16,151,345 m^3, heri indbefattet Forbrug til Vanding af Gader og Parker, til offentlige Springvand, til offentlige Nødtørftsanstalter og Pissoirer, til Udskylning af Kloaker og Snebrønde samt til Isbaner.

Forbruget til Klosetudskylning, der er maalt gennem særlig Maaler, har i 1931—32 udgjort 6,093,885 m^3.

Ombygning af Valby Vandværk til elektrisk Drift er fuldført.

De kemiske og bakteriologiske Undersøgelser af Vandet er fortsat som tidligere gennem Sundhedskommissionens Laboratorium.

De bakteriologiske Undersøgelser fra de forskellige Indvindingsanlæg og Filtre har givet samme tilfredsstillende Resultater som i de foregaaende Aar. Vandet, aftappet fra Taphaner i Byens forskellige Kvarterer, har vist et gennemsnitligt Kimtal af 5 (efter 3 Døgns Dyrkning). Det højeste Kimtal var 16 pr. m^3.

Der har været 2 Andragender om Godkendelse af Drikkevandsbrønde. I 2 Tilfælde har Vandet fra Drikkevandsbrønde vist sig uegnet som Drikkevand, og Brugen af Brønden er herefter bleven nægtet.

Tilsyn med smitsomme Sygdomme.

(Meddelt af 4. Sanitetslæge *S. Ahrend Larsen.*)

I Aarets Løb gav forskellige Infektionssygdomme Anledning til følgende Foranstaltninger:

Tyfus: 15 Tilfælde anmeldtes.

Den epidemiologiske Undersøgelse afslørede 3 Tyfusbacilbærere.

I en Familie paa 6 Medlemmer blev de 5 angrebne. Alle blev indlagt paa Blegdamshospitalet, hvor Faderen, Moderen og 2 voksne Børn døde. En Undersøgelse blev sat i Gang for at finde Smittekilden, som viste sig at være en gammel Bedstemoder, som nogle Aar i Forvejen under Besøg i Jylland antagelig havde smittet sit Barnebarn med Tyfus, hvorimod hun ikke selv paa noget Tidspunkt mente at have gennemgaaet denne Sygdom.

I et andet Tilfælde, hvor Patienten, en voksen Mand, ligeledes afgik ved Døden, opklaredes det, at Patienten var smittet af sin Svigermoder. Undersøgelsen afslørede yderligere, at der i Familien tidligere var optraadt 2 Tilfælde af Tyfus, i 1917 og 1920, hos 2 af Bacilbærerens Børn.

Den tredie Bacilbærer var en 60-aarig Kvinde, som havde udlejet et Værelse til en ung Pige, som døde paa Blegdamshospitalet efter kun faa Dages Sygdom.

Paratyfus B: 128 Tilfælde anmeldtes, hovedsagelig i Maanederne Oktober—November—December, uden at Epidemien havde nogen eksplosiv Karakter. Tilfældene var spredt over hele Byen. For mulig at opklare Grunden til det store Antal Tilfælde blev hver Patient udspurgt med Henblik paa Smitte gennem Mælk, Kød eller Grøntsager; herunder fandt man en Paratyfusbacilbærer i Københavns Flæskehal, hvorefter hele Personalet blev undersøgt. Nogen fælles Smittekilde fandtes ikke.

Epidemien vil sikkert forøge Antallet af Bacilbærere i København.

Paratyfuskødforgiftning: 11 Tilfælde anmeldtes af Paratyfuskødforgiftning (Breslau).

Kontrollen med Tyfus- og Paratyfusbacilbærere i København er fortsat efter samme Princip som i 1930 (se denne Aarsberetning).

Der fandtes ved Udgangen af 1931 13 permanente Bacilbærere, nemlig 7 Tyfusbacilbærere og 6 Paratyfusbacilbærere.

Paradysenteri: 14 Tilfælde af Paradysenteri. De sædvanlige Foranstaltninger til Forebyggelse af Smittespredning blev foretaget.

Meningitis cerebrospinalis epidemica: 17 Tilfælde blev anmeldte.

Poliomyelitis ant. acut.: 9 Tilfælde anmeldt. I Lighed med tidligere Aar er hver Husstand inspiceret og udspurgt angaaende eventuelle abortive Tilfælde, Ferieophold, Mælkeforsyning, Nydelse af Frugt og lign.

Encephalitis epidemica: 5 Tilfælde anmeldtes.

Endvidere anmeldtes 1 Tilfælde til Obs. for *Encephalitis post vaccination.*

Febris puerperalis: 18 Tilfælde anmeldtes.

Tetanus et Trismus neonatorum: 1 Tilfælde anmeldtes.

Singultus epidemicus: 7 Tilfælde anmeldtes.

Pemphigus neonatorum: 11 Tilfælde anmeldtes.

Tuberkulose: I 865 Tilfælde af Lungetuberkulose og ved 119 Dødsfald af Lungetuberkulose blev foretaget Desinfektion.

Nogle Sager angaaende Tilfælde af smittefarlig Tuberkulose har været til Behandling.

9 skolesøgende Børn blev henvist til Kurskolen.

Af andre Sager, som har været til Behandling i Aarets Løb, kan anføres:

Klage over irriterende Lugt fra møldræbende Midler, »Globol« og »Antimol«.

I Anledning af *Omlægning af Gader* i forskellige Bykvarterer er 272 Undersøgelsesforretninger blevet ekspederet.

I Lighed med tidligere Aar er der foretaget *Analyser af Vandet i Søbadeanstalterne.*

Difteribekæmpelsen er fortsat fra Statens Seruminstitut ved Dr. Ahrend Larsen med profylaktisk *Vaccination med Difterianatoksin* i 22 Børneasyler (Menighedsbørnehaver og kommunale Daghjem).

Den vederlagsfri ambulatoriske Behandling af Kønssygdomme.

Den i Henhold til Lov af 30. Marts 1906 indførte vederlagsfri ambulatoriske Behandling af Kønssygdomme paa de kommunale Kliniker af de visiterende Læger har i 1931 været benyttet af 3414 nytilkomne Patienter — mod 3531 i 1930, 3818 i 1929, 4466 i 1928, 4802 i 1927, 4988 i 1926, 4917 i 1925, 4814 i 1924 og 4810 i 1923. — Af Patienterne var 2384 Mænd, 1014 Kvinder og 16 Børn under 15 Aar.

For *Syfilis* behandledes ialt 310 nytilkomne Patienter, hvoraf 76 ikke tidligere var anmeldte. Af Tilfældene var 172 Mænd og 37 Kvinder og 1 Barn under 15 Aar.

For *Gonorrhoe* behandledes ialt 1607 nytilkomne Tilfælde, heraf 1207 nye Infektioner, medens 66 af Tilfældene var Recidiv. Af Tilfældene var 1273 Mænd, 332 Kvinder og 2 Børn under 15 Aar.

For *veneriske Saar* behandledes ialt 27 nytilkomne Patienter, nemlig 25 Mænd og 2 Kvinder.

1470 nytilkomne Patienter har været til Observation for venerisk Sygdom, som ikke fandtes; af disse var 914 Mænd, 543 Kvinder og 13 Børn under 15 Aar.

Der er indgaaet 675 Anmeldelser af Patienter, der er udeblevet fra Behandling for venerisk Sygdom. Anmeldelserne er fra 4. Sanitetslæge videresendt til de kommunale Kliniker i København, Sædelighedspolitiet her i Byen eller til Embedslæger i Provinsen.

Sundhedskommissionens Desinfektionsanstalt.

Der blev i Aaret 1931 udført:

A.	1387	Desinfektioner	for offentlig Regning.
B.	114	—	- Ubemidlede.
C.	94	—	- privat Regning.
Tilsammen	1595	Desinfektioner.	

Disse fordeler sig saaledes:

Boligdesinfektioner alene	340
Effektdesinfektioner alene	587
Boligdesinfektioner og Effekterne desinficerede med Damp	607
Antal af Persondesinfektioner (2271 Personer)	61
Tilsammen	1595

Ved Boligdesinfektioner anvendtes 937 Gange Desinfektion med Formaldehyddampe og desinficeredes 1225 Værelser, 56 Entreer, 85 Køkkener og 92 W.C.-Rum.

Der blev 10 Gange anvendt Desinfektion ved Afvaskning med Kresolvand og desinficeret 15 Værelser, 3 Entreer, 1 Køkken, 49 W.C.-Rum og 13 Latrinrum.

De ovennævnte 61 Persondesinfektioner omfattede 2271 enkelte Personer.

De desinficerede Rum havde et samlet Kubikindhold af 47,530 Kbm. Heraf desinficeredes 46,260 Kbm. med Formaldehyddampe og 1270 Kbm. med

Desinfektionsstationen i 1931.

Maaned	Begæringer	A. Desinfektioner for offentlig Regning							B. Desinfektioner for Ubemidlede			C. Desinfektioner for privat Regning		
		Tyfus	Difteri	Skarlagensfbr.	Tuberkul. Dødsfald	Tuberkul. Flytning	Fnat	Forskll. Sygd.	Kræft	Utøj	Forskll. Sygd.	Kræft	Rosen	Forskll. Sygd.
Januar	149	»	35	4	16	67	2	1	4	8	1	2	»	9
Februar	142	»	29	6	15	63	1	5	3	7	»	2	»	11
Marts	138	1	20	3	5	83	1	1	4	11	2	3	»	4
April	116	»	15	4	10	72	»	»	2	5	2	»	1	5
Maj	129	»	10	5	10	88	»	1	5	5	1	»	»	4
Juni	117	1	12	2	15	73	»	2	4	4	»	»	»	4
Juli	100	1	10	2	10	60	»	1	1	3	2	»	»	10
August	115	3	8	4	8	71	2	1	3	8	»	2	»	5
September	140	24	7	9	7	73	1	3	4	4	1	»	»	7
Oktober	157	28	9	13	6	76	»	5	1	3	2	4	1	9
November	167	30	18	15	11	76	1	3	1	4	1	2	»	5
December	125	20	13	9	6	63	»	2	4	4	»	»	»	4
Ialt	1595	108	186	76	119	865	8	25	36	66	12	15	2	77

Antallet af Effektdesinfektioner og af Boligdesinfektioner i de enkelte Maaneder i Aaret 1931.

Maaned	Antal				
	Begæringer	Effektdesinfektion Kbm.	Boligdesinfektion		
			Fast Formalin Kbm.	Permanganat Kbm.	Kresolvand Kbm.
Januar	149	86,6	4250	»	60
Februar	142	85,4	4150	30	130
Marts	138	85,0	3280	»	70
April	116	69,0	3590	»	40
Maj	129	71,6	3530	»	50
Juni	117	78,5	4030	»	210
Juli	100	71,9	2790	»	10
August	115	69,2	3140	»	130
September	140	89,4	4130	»	250
Oktober	157	91,5	4120	»	140
November	167	107,9	5410	»	80
December	125	70,7	3810	»	100
Ialt	1595	976,7	46230	30	1270

Antallet af Desinfektioner ved de enkelte Sygdomme i 1930 og 1931.

Sygdomme	1930		1931	
	Antal	pCt. af samtlige Desinfektioner	Antal	pCt. af samtlige Desinfektioner
Tyfus	30	1,8	108	6,8
Difteritis	383	23,4	186	11,7
Skarlagensfeber	97	5,9	76	4,8
Tuberkulose ved Dødsfald	122	7,5	119	7,5
Tuberkulose ved Flytning	785	47,9	865	54,2
Smits. Hjerne- og Rygmarvsbet.	10	0,6	9	0,5
Kræft	33	2,0	51	3,2
Fnat	10	0,6	8	0,5
Lungebetændelse	1	0,1	4	0,2
Rosen	»	0,0	3	0,2
Kønssygdomme	1	0,1	»	0,0
Børnelammelse	10	0,6	3	0,2
Utøj	84	5,1	66	4,1
Forskellige Sygdomme	72	4,4	97	6,1

Kresolvand. Der anvendtes fast Formalin til 46,230 Kbm. (30,570 Kbm. ved Brug af Generatorer og 15,660 Kbm. ved Brug af Haandlamper). Til Resten — 30 Kbm. — anvendtes Kaliumpermanganat-Metoden.

De i Desinfektionsanstalten ved Blegdamshospitalet desinficerede Effekter havde et Kubikindhold af 976,7 Kbm.

I de ved Desinfektionsstationen oprettede Desinfektionskursus deltog i Aarets Løb 2 Elever, 1 fra Jylland og 1 fra Fyn.

Boligtilsynet i København 1931.

(Meddelt af Overingeniør, Dr. *Holger Schmidt.*)

Boligtilsynets Arbejde bestaar i Behandling af teknisk-hygiejniske Mangler ved Ejendomme her i Staden. Disse Mangler kommer til Boligtilsynets Kundskab dels ved direkte Anmeldelse fra Privatpersoner, dels gennem Sundhedskommissionssager, der henvises til Boligtilsynets Behandling, dels ved Boligtilsynets egne Undersøgelser af Ejendomme.

Til Boligtilsynet er knyttet et teknisk-hygiejnisk Kontor, hvis Virksomhed bestaar i Besvarelse af Forespørgsler fra Sundhedskommissionen angaaende tekniske Forhold, Foretagelse af Undersøgelser, Udarbejdelse af Forslag samt Behandling af de Dispensationsandragender, der af Stadslægen forelægges Kontoret.

Boligtilsynet har i 1931 ved 7385 Besøg undersøgt 5541 Boliger. Der fandtes i 1511 af disse Boliger ialt 2731 Mangler, som blev paatalt og for langt de flestes Vedkommende afhjulpet ved skriftlig Overenskomst mellem Chefen for Boligtilsynet og de paagældende Ejere eller Lejere. Der foretages Eftersyn for at fastslaa, om Overenskomstens Betingelser er opfyldt paa forsvarlig Maade; dersom dette er Tilfældet, henlægges Sagen; i modsat Fald rettes en sidste Henvendelse til Vedkommende, og hvis Sagen ikke dermed gaar i Orden, indstilles det til Sundhedskommissionen at give Tilhold.

Tabel I indeholder en Oversigt over de undersøgte Boliger ordnet efter Værelsernes Antal samt en Beregning af Gennemsnitslejen i Kr. pr. m^3 pr. Aar.

Tabel I.

	Antal af undersøgte Boliger	Pris pr. m³ pr. Aar
1 Værelse m. Køkken	185	Kr. 6,58
2 —	3033	— 6,00
3 —	2119	— 5,67
4 —	178	— 4,41
5 —	20	— 3,95
6 —	6	— 3,30

Der indgik i Aarets Løb 868 Anmeldelser paa mangelfulde Boliger. Derudover har Boligtilsynet ved sine systematiske Undersøgelser konstateret Overtrædelser af bestaaende Bestemmelser i 643 Lejligheder. De forefundne Mangler fordeler sig efter deres Art som angivet i Tabel II. Der findes ofte flere Mangler i samme Bolig. Manglernes Antal er derfor større end Antallet af mangelfulde Boliger.

Tabel II.

Mangler	Antal	Helt afhjulpne	Delvis afhjulpne
Fugtighed	253	188	65
Svamp	15	15	0
Røg (Mangler ved Ovne etc.)	919	692	227
Overbefolkning	104	48	56
Urenlighed	56	31	25
Rotter (Mus)	62	30	32
Væggetøj	68	43	25
Andre sanitære Mangler	1010	874	136
Istandsættelse tiltrænges	113	65	48
Stank fra Vask etc.	89	77	12
Snegle	3	1	2
Kakerlakker	1	0	1
Daarlig Belysning	38	9	29
Summa	2731	2075	656

Af særlig graverende Tilfælde af Overbefolkning skal her nævnes:

Fredericiagade ..... 5,50 m³ pr. Person
Frederiksborgvej ..... 5,00 - - —
Genforeningsplads ..... 5,00 - - —
Thorsgade ..... 5,00 - - —

Borgergade	4,00	m^3	pr. Person
Augustagade	3,75	-	- —
Prinsensgade	3,50	-	- —
Kompagnistræde	3.30	-	- —

Nogle af disse Boliger er beliggende i Kældere eller Stueetager, for hvilke Sundhedsvedtægten kræver mindst 12 m^3 pr. Person (i de øvrige Etager 10 m^3). Foruden at være sundhedsnedbrydende er saadanne Boliger ogsaa uheldige i andre Henseender, blandt andet paa Grund af Sammenstuvningen af Voksne af begge Køn og Børn i alle Aldre.

Der fandtes af Værelser, hvis Gulvareal er mindre end de i Byggeloven af 12. April 1889 forlangte 5,91 m^2:

21	Værelser	med	Gulvareal	fra	2—3 m^2
163	—	-	—	-	3—4 -
117	—	-	—	-	4—5 -
142	—	-	—	-	5—5,91 -

Den maalte Loftshøjde var i nogle Lejligheder under de foreskrevne 2,51 m. Den laveste Højde var 1,70 m.

Der fandtes ved Undersøgelserne 20 Rum uden direkte Lys, som benyttedes dels til Soverum, dels til Køkkener. De fleste af disse Rums Gulvareal var mindre end 5,91 m^2.

Tabel III giver en almindelig Oversigt over de Sager, som Boligtilsynet har behandlet i Aarets Løb, hvem der har anmeldt Sagen og Resultatet af Behandlingen.

I Tabellen er ikke medtaget de Sager, der er henvist til Overingeniøren i hans Egenskab af Sundhedskommissionens tekniske Konsulent. Disse Sager fordeler sig saaledes:

Sundhedskommissionssager	82
Tekniske Sundhedskommissionssager	130
Boligtilsynssager	242
Ialt	454

Der blev i Aarets Løb dels ved frivillig Overenskomst, dels efter Henvisning af Sagen til Bygningskommissionen sat Vandlaase paa 129 Vaske. 71 manglende Klokkeriste blev anbragt.

Af de Sager, som Boligtilsynet i Aarets Løb har behandlet, skal her anføres nogle specielle Eksempler:

I et mørkt Værelse, der ikke var indrettet til at opvarme, kun belyst gennem en lille Rude ud til en Køkkentrappe og med eneste Dørforbindelse til et Køkken, boede en Familie, Mand, Kone og 3 Børn til Fremleje. De havde ikke Adgang til at benytte Køkkenet og maatte derfor i Petroleumsbelysning tilberede Mad og vaske Tøj paa et Primusapparat. Fugtighed fra Overbefolkning, egen Madlavning og Tøjvask samt fra Køkkenet ved Siden af havde bevirket, at alt i Rummet var muggent og vaadt. Da Helbredet som Følge af disse daarlige Livsvilkaar efterhaanden begyndte at svigte, henvendte de sig om Hjælp til en bedre Bolig. Benyttelsen af Rummet til Natophold blev forbudt, og Familien fik gennem Magistratens 2. Afdeling anvist en bedre Bolig.

Tabel III.

Sager tilstillet Boligtilsynet af:	Antal	Ekspederet af Boligtilsynet:				Sagen henvist til:											
		Ordnet ved Overenskomst med Ejeren	Ordnet ved Overenskomst med Lejeren	Tilhold indstillet	Foreløbig henlagt	Stadslægen	Bygningskommissionen	Stadsing. Direktorat	Sundhedspolitiet	Magistratens I Afdeling	Magistratens II Afdeling	Magistratens III Afdeling	Magistratens IV Afdeling	Huslejenævnene	Arbejds- og Fabrikstilsynet	Brandvæsenet	Vandforsyningen
Sundhedskommissionen	479	87	19	94	35	178	23	20	»	»	21	1	1	»	»	»	»
Kommunelæger	6	1	1	»	2	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Tuberkulosestationer	28	8	3	»	5	1	»	»	3	»	7	1	»	»	»	»	»
Børnetilsynet	7	3	1	»	»	»	»	»	»	»	1	2	»	»	»	»	»
Kommunale Hjemmesygeplejersker	3	2	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skolesygeplejersker	22	3	»	»	10	»	»	»	»	»	8	1	»	»	»	»	»
Lejere	277	138	4	»	27	»	15	14	56	»	23	»	»	»	»	»	»
Grundejere	17	6	2	»	1	1	»	1	4	»	1	»	»	»	»	»	1
Magistratens II Afdeling	18	4	»	»	1	»	»	»	1	»	12	»	»	»	»	»	»
Magistratens III Afdeling	5	»	1	»	»	»	»	»	2	»	»	2	»	»	»	»	»
Huslejenævnene	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bygningskommissionen	3	1	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Værgeraadet	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Lejerforeninger	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Sager rejst af Boligtilsynet	643	521	53	»	47	»	2	1	11	»	5	3	»	»	»	»	»
Sum...	1511	775	84	94	129	180	43	36	78	»	80	10	1	»	»	»	1

En enlig gammel Kone, der levede af Aldersrente, havde i sin Lejlighed samlet en Mængde gamle Ting, blandt andet mange gamle Aviser, saa at Rummet næsten var ufremkommeligt og ikke til at rengøre. Da der kom Rotter i Ejendommen, trængte de ogsaa ind i hendes Værelse og fandt her et sandt Eldorado. Hun var overordentlig generet heraf og gik endelig modstræbende med til, at de værdiløse Ejendele blev fjernet og Rummene renset.

En Familie bestaaende af Mand, Kone og 6 Børn havde lejet sig ind i et dybt Kælderrum, hvortil Adgangen skete direkte ad en stejl Kældertrappe fra en smal Gaardsplads. Køkkenet, der hørte til, var næppe 1 m^2 stort og havde intet Vindue. Rummene havde tidligere hørt til et Butikslokale, der laa mod Gaden, men her var indrettet en Virksomhed, som ikke behøvede disse Bagrum, og derfor var de indrettet til selvstændig Beboelse. Da den usædvanlig høje Grad af Overbefolkning i Forbindelse med Kælderens sundhedsskadelige Beskaffenhed

truede med at faa skæbnesvangre Følger for Familiens Helbred, blev Kælderrummenes Anvendelse til Beboelse forbudt af Sundhedskommissionen, og Familien, der ikke kunde udrede en passende Husleje, blev optaget i Husvildeafdelingen.

En fraskilt Kone med 2 Børn boede paa en 5. Sal. Det ene af Børnene var lamt og skulde derfor bæres op og ned, og Konen selv var afkræftet og sygelig af Underernæring. Der fandtes imidlertid ingen tekniske Mangler i Lejligheden og ingen Overbefolkning. Boligtilsynet henstillede derfor til Magistratens 2. Afdeling, om der under de foreliggende Omstændigheder kunde tages Hensyn til de uheldige Forhold, hvorunder Familien levede. Efter kort Tids Forløb anvistes Lejlighed af Direktoratet for Stadens faste Ejendomme.

I et Træsommerhus, der var opført uden Myndighedernes Tilladelse, boede en Familie bestaaende af Mand, Kone og 2 Børn. Der var i Huset kun et Rum, der benyttedes til saavel Dag- og Natopholdsrum som til Køkken. I Rummet var opstillet et Ildsted, hvis Aftræksrør var ført ud gennem Væggen. Bohavet var yderst fattigt og sparsomt og Renlighedstilstanden meget daarlig. Da det maatte skønnes, at Beboernes Helbred vilde lide under Opholdet heri, blev Huset nedlagt som Bolig og Familien optaget i Husvildeafdelingen.

Vandklosetter.

Ifølge Meddelelse fra Stadsingeniørens Direktorat udgjorde Antallet af installerede Vandklosetter m. m.:

	Ældre By			Indlemmede Distrikter			Hele Byen		
Installeret 1ste Januar	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer
1905	21335	1005	312	105	4	5	21440	1009	317
1915	68611	2245	410	4661	57	34	73272	2302	444
1916	71787	2350	415	5747	69	34	77534	2419	449
1917	75690	2378	414	7694	80	38	83384	2458	452
1918	79800	2392	412	8969	119	38	88769	2511	450
1919	83071	2399	444	9641	119	36	92712	2518	480
1920	85074	2430	433	11015	119	36	96089	2549	469
1921	89736	2638	420	13242	170	37	102978	2808	457
1922	92995	2707	449	14805	202	37	107300	2909	486
1923	95382	2815	481	16333	241	37	111715	3056	518
1924	96428	2814	481	18821	241	37	115249	3055	523
1925	103225	2782	476	20888	300	36	124113	3082	512
1926	107149	2754	501	22894	303	36	130043	3057	537
1927	115057	2652	509	28748	354	36	143805	3006	545
1928	118677	2574	508	31675	360	36	150352	2934	544
1929	123034	2508	501	34063	323	38	157097	2831	539
1930	128571	2414	500	39267	354	38	167838	2768	538
1931	133558	2300	501	45039	347	37	178597	2647	538

Beretning om Københavns Sundhedskommissions Dyrlægers Virksomhed i Aaret 1931.

(Meddelt af Overdyrlæge *H. Hansen.*)

Sundhedskommissionens Dyrlægers Virksomhed omfatter Tilsyn med Forhandling i København af Mælk, Kød og andre Næringsmidler af animalsk Oprindelse, desuden udøves konsultativ Virksomhed for Sundhedskommissionen ved Behandling af Sager, der kræver veterinærsagkyndig Udtalelse og Bistand, saasom Indretning af Stalde, Andragender om Indførsel af Kødvarer fra Udlandet, o. a. m., yderligere foretages Undersøgelse af de animalske Næringsmidler, der af private, fordi de formenes utjenlig til Menneskeføde, indleveres til Sundhedspolitiet til Undersøgelse.

Sundhedskommissionens Dyrlægepersonale bestaar af en Overdyrlæge og en Dyrlæge.

Der samarbejdes i det daglige Arbejde med Sundhedspolitiets Personale, af hvilket 1 Overbetjent og 3 Politibetjente er beskæftigede med Tilsynet med Forhandling af Mælk, og 1 Overbetjent og 7 Politibetjente er beskæftigede ved Tilsynet med Forhandling af Kød. Foruden det rent politimæssige Arbejde, Afhøringer, Rapportskrivning til Retten o. s. v, udfører Sundhedspolitiets Betjente de almindelige Prøveudtagninger og medvirker desuden ved Arbejdet med Eftersyn af de Virksomheder, hvor Næringsmidler af den omhandlede Art tilvirkes, opbevares og forhandles.

Det med Kontrollen med de omhandlede Næringsmidler forbundne Laboratoriearbejde udføres paa et privat Laboratorium i en derværende særlig af Københavns Kommune underholdt Afdeling, *Sundhedskommissionens Laboratorium.*

A.

Tilsyn med Forhandling af Mælk.

Den Mælk og Fløde, der indføres i København, hidrører hovedsagelig fra Kvægbesætninger paa Sjælland og Lolland-Falster, men ogsaa fra Odense-, Aarhus- og Randersegnen samt Bornholm sendes Mælk og navnlig Fløde fra ca. 150 Kvægbesætninger.

Mælken og Fløden, der indføres i København, sendes dels direkte fra Produktionsstederne til herværende Bymejerier, dels gennem udenbys beliggende Andels- og Privatmejerier som saakaldt Suppleringsmælk. Suppleringsmælken skaffer Bymejerierne sig dels ved privat Overenskomst med de leverende Mejerier, dels gennem en særlig en gros Forretning, Andelsmejeriernes Mælkeudvalg.

Yderligere tilføres der Byen Mælk fra ca. 40 i den nærmeste Omegn beliggende mindre Mejerivirksomheder, som modtager Mælken fra et Faatal Kreaturbesætninger i Mejeriets nærmeste Opland, og som selv kører Mælken til Staden og forhandler denne dels en gros, dels en detail (Mælkeforpagtere).

Det Antal Kvægbesætninger, hvorfra der indføres Sødmælk, Fløde og Skummetmælk til Exportflødefabrikation, kan, som det er anført i nedenstaaende Skema, deles i to Grupper nemlig, de som har leveret Mælk hele Aaret, og de som kun periodevis, navnlig ved Højtiderne Jul og Paaske, ved hvilke Lejligheder navnlig Indførselen af Fløde tiltager, har været i Leverance.

Af det samlede Antal Kvægbesætninger har 18 med et Koantal af ca. 2400 leveret Børnemælk og 10 med et Koantal af ca. 1000 leveret Jerseymælk.

Desuden har 17 Kvægbesætninger med tilsammen 1180 Køer leveret Mælk fra tuberkulinprøvede Kvægbesætninger.

Antal Kvægbesætninger, hvorfra Mælk har været indført til København i 1931.

Form for Leverance	Antal Kvægbesætninger	Antal Køer
Helaarlig	2750	62748
Periodisk	500	7.500

Hvad angaar den daglige Indførelse af Mælk, Fløde m. m. og den Form hvorunder disse Varer forhandledes, da forholder disse Spørgsmaal sig, saavidt det har været muligt at faa oplyst, saaledes som fremgaar af nedenstaaende Skema (Gennemsnitstal).

Mælkens Art	Indførsel til København, angivet i kg	Forhandling	
		Som raa Vare	Som pasteuriseret eller paa anden Maade varmebehandlet
Sødmælk	243422	106207	67582
Fløde	15339	5088	18000
Kærnemælk	11640	5330	16700
Skummetmælk	15940	1460	35910
Jerseymælk	4932	3284	»
Børnemælk	12543	8280	»
Halvskummetmælk	»	200	3872
Stassaniseret Mælk (Sødmælk)	»	»	21060
Langtidspasteuriseret Mælk	»	»	»
Steriliseret homogeniseret Fløde & Eksportfløde	13816	»	16539

Den gennemsnitlige daglige Totalindførsel af Sødmælk er — Jerseymælk og Børnemælk indbefattet — ialt 260,897 kg. Heraf forhandles som Sødmælk 206,413 kg nemlig 117,771 kg som raa Sødmælk og 88,642 kg i viderebehandlet Tilstand.

De for Indførsel og Forhandling af Mælk i København gældende Bestemmelser findes i Tillæg af 30. Oktober 1930 til Københavns Sundhedsvedtægt af 4. Nov. 1918, §§ 48—62 incl. samt i Justitsministeriets Anordning Nr. 273 af 22. Okt. 1925 om, hvad der maa forhandles som Mælk, Fløde o. l.

Kontrollen med Overholdelsen af de Bestemmelser, der er gældende for Indførsel og Forhandling af Mælk og Fløde m. m. i København, kan deles i to Hovedopgaver, nemlig. »*Kontrollen med Mælkens Produktion*« og »*Kontrollen med Mælkens Forhandling*«.

1) Kontrollen med Mælkens Produktion.

Denne Kontrol omfatter dels det i Sundhedsvedtægtens § 49, Stk. 2 omhandlede maanedlige Dyrlægeeftersyn af Kreaturbesætninger, hvis Mælk indføres til København som Sødmælk, eller hvis Mælk benyttes til Fremstilling af Fløde, derunder ogsaa Eksportfløde; dels det i Sundhedsvedtægtens § 52 omhandlede 2 Gange maanedlige Dyrlægeeftersyn af Kreaturbesætninger, hvis Mælk indføres til København som Børnemælk, og yderligere omfatter denne Kontrol de af Sundhedspolitiet foretagne Eftersyn af Mejerivirksomheder, der indsender Mælk m. m. til København, samt den af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Efterkontrol i saavel Kreaturbesætninger som Mejerivirksomheder.

De maanedlige Dyrlægeftersyn foretages af ca. 110 Dyrlæger, af hvilke et Faatal 5 er ansatte ved de store Mælkeforsyninger, medens de øvrige er lokalt praktiserende Dyrlæger.

Ved den maanedlige Kontrol med Kvægbesætningerne foretages en nøje Undersøgelse af hver enkelt Ko i Besætningen, særlig indgaaende af alle i Øjeblikket malkende Køer, og desuden inspiceres Staldforhold, Foder og Malkeredskaber, og naar Tilsynet foretages under Malkningen, paases det, at denne udføres paa tilbørlig Maade og i Overensstemmelse med de herfor givne Regler.

I Tilslutning til Eftersynet udfærdiges af Dyrlægen en Attest, paa hvilken der anføres, hvilke eventuelt syge Dyr, der er fundet, hvad disse Dyr lider af, og hvad der er beordret med Hensyn til disse Dyrs Isolation og deres Mælk. Yderligere anføres paa Attesterne de eventuelt forefundne Overtrædelser af de for Produktion af Mælk til København gældende Bestemmelser.

Disse Attester indsendes maanedsvis til Sundhedskommissionens Sekretariat af de her i Byen værende Modtagere af Mælk og Fløde.

Paa Grundlag af de i Tidsrummet fra 1. Januar til 31. December 1931 udstedte Dyrlægeattester fremgaar, at det paa Grund af Sygdom, i kortere eller længere Tid, har været forbudt at levere Mælken til København af et større Antal Køer.

De paa Dyrlægeattesterne opførte Lidelser grupperer sig maanedsvis saaledes som fremgaar af nedenstaaende Skemaer, til hvilke skal bemærkes, at Antallet af anmeldte Sygdomstilfælde ikke er det samme som Antallet af Køer, der har været syge, idet talrige Køer har været syge gennem længere Tid, og derfor mere end een Gang indgaar i Skemaet.

I de Tilfælde, hvor *de kontrollerende Dyrlæger* har paaført Attesterne Bemærkninger om Fejl og Mangler med Hensyn til Overholdelsen af de for Indførsel af Mælk til København gældende Bestemmelser, er Attesterne almindeligvis blevet tilbagesendt de respektive Mejerier med Anmodning om at foranledige de af Dyrlægerne ved Eftersynene paatalte Fejl m. m. rettede og ny Attest indsendt i Løbet af 8—14 Dage — I en Del Tilfælde har Dyrlægernes Attestbemærkninger foranlediget, at særligt Eftersyn er foretaget af Sundhedskommissionens Dyrlæger.

Af *Sundhedskommissionens Dyrlæger* er der ialt i 1931 foretaget 1024 Eftersyn af Kobesætninger og Mejerivirksomheder nemlig:

81	Eftersyn af	Mejerier og Flødefabrikker.
943	—	- Kvægbesætninger, deraf
42	—	- Børnemælksbesætninger.

Af Kvægbesætningerne havde:

178	et Koantal af	50 og derover.
448	- —	- 10—49 og
317	- —	- 1—9.

Ved disse Eftersyn er der i et ret stort Antal Tilfælde konstateret Forhold, som var i Strid med de for Indførsel af Mælk til København gældende Bestemmelser.

De konstaterede Fejl og Mangler har angaaet saavel Renholdelse som Vedligeholdelse af Redskaber og Lokaliteter, uheldige Staldforhold, mangelfuld Renholdelse og Klipning af Køer samt Overtrædelse af de for Malkearbejdets rette Udførelse givne særlige Bestemmelser.

Disse Sager behandles iøvrigt paa den Maade, at Ejerne i direkte Tilslutning til Eftersynet modtager en skriftlig Meddelelse om de forefundne Misforhold, hvorefter de respektive Mejerier og kontrollerende Dyrlæger underrettes om de stedfundne Eftersyn hos Pruducenterne og anmodes om henholdsvis at drage Omsorg for, at de paatalte mangelfulde Forhold virkelig rettes, og at Bemærkning herom paaføres Attesten for næste Eftersyn.

Antal anmeldte Sygdomstilfælde 1931.

I. De helaarlig leverende Kvægbesætninger.

Maaned	Diagnosticerede Lidelser						Mistænkelige Tilfælde			Ialt
	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Yver-Sygdomme	Patte-Sygdomme	Bør-Sygdomme	Andre Sygdomme	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Sygdomme	
Januar	8	1	3384	55	54	15	6	»	2	3525
Februar	12	1	3696	49	79	9	4	»	»	3850
Marts	13	»	3850	33	73	10	2	»	»	3981
April	10	1	4205	34	76	24	1	1	1	4353
Maj	13	1	3967	32	74	14	4	1	»	4106
Juni	13	4	3867	46	28	15	8	»	»	3981
Juli	13	»	3687	46	49	12	7	»	»	3814
August	14	1	3551	40	41	26	8	2	»	3683
September	20	1	3476	31	47	18	12	1	»	3606
Oktober	14	»	3244	62	58	16	3	»	»	3397
November	6	3	3109	43	49	10	3	2	»	3225
December	9	»	3337	30	68	9	6	»	»	3459
Ialt	145	13	43373	501	696	178	64	7	3	44980

II. De periodevis leverende Kvægbesætninger.

Maaned	Diagnosticerede Lidelser						Mistænkelige Tilfælde			Ialt
	Tuberkulose	Yver-Tuberknlose	Andre Yver-Sygdomme	Patte-Sygdomme	Bør-Sygdomme	Andre Sygdomme	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Sygdomme	
Januar	1	»	255	4	5	4	»	»	»	269
Februar	»	»	231	3	7	1	»	»	»	242
Marts	»	»	187	3	1	1	1	»	»	193
April	»	»	211	5	4	3	»	»	»	223
Maj	»	»	203	3	3	»	»	»	»	209
Juni	»	»	216	1	2	2	»	»	»	221
Juli	»	»	204	2	2	1	»	»	»	209
August	»	»	182	1	»	»	1	1	»	185
September	»	»	161	1	2	1	»	»	»	165
Oktober	»	»	142	1	1	»	1	»	»	145
November	»	»	120	1	»	1	»	»	»	122
December	»	»	78	»	3	1	»	»	»	82
Ialt	1	»	2190	25	30	15	3	1	»	2265

I særlige Tilfælde kræves indsendt Ekstraattest, og i 14 Tilfælde, hvor Manglerne har været væsentlige eller ikke trods gentagne Forsøg har været til at faa retttede, er der blevet nedlagt Forbud i kortere eller længere Tid mod Indsendelse af Mælk til København fra de paagældende Besætninger.

Forbud er i 1931 nedlagt af følgende Grunde: i eet Tilfælde fordi den kontrollerende og i to Tilfælde fordi den af Sundhedskommissionen udsendte Dyrlæge er blevet nægtet Adgang til at undersøge Køerne, i 2 Tilfælde paa Grund af epidemisk Optræden af Yverlidelse og eet Tilfælde paa Grund af epidemisk optrædende Tarmlidelse med talrige Dødsfald i Besætningen. I de øvrige Tilfælde har Forbudene været betinget af, at de paagældende Besætningsejere *trods gentagne Henvendelser* vedblivende har overtraadt Bestemmelserne om Mælkeudførsel paa Omraader som Opstaldning af Svin sammen med Malkekøerne, snavsede Køer, snavsede og ubrugelige Redskaber m. m.

En Del af de af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Eftersyn har været foranlediget af de foretagne Smuds- og Kimtalsundersøgelser, hvilke Undersøgelser i 9 Tilfælde har foraarsaget særlig Paatale gennem Sundhedskommissionen paa Grund af vedvarende stort Smudsindhold i den indsendte Sødmælk. I de øvrige Tilfælde, hvor stort Smudsindhold eller meget stort Kimtal er blevet konstateret, er Forholdet blevet rettet efter Henvendelse til Ejer, Mejeri og kontrollerende Dyrlæger — eventuelt i Forbindelse med herfra foretaget Eftersyn.

Yderligere skal tilføjes, at der ved det af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Eftersyn er blevet »udsat« fra Mælkeleverance paa Grund af Yver-, Bør- og andre Lidelser ca. 200 Køer.

Disse Udsættelser af Køer har foranlediget en Del mikroskopiske Undersøgelser (Bakterier, Cocci m. m.), dels for at underbygge den kliniske Diagnose, der betinger »Udsættelse fra Leverance«, dels for at understøtte den kliniske Undersøgelse, naar Tidspunktet for Helbredelse menes at være indtraadt, saaledes at fornyet Mælkeleverance kan finde Sted.

Ialt har der af Sundhedskommissionens Dyrlæger og de kontrollerende Dyrlæger været udtaget 277 Prøver fra Køer mistænkte for eller lidende af Yversygdom.

Angaaende de af *Sundhedspolitiets Betjente* foretagne Eftersyn af Mejerier, hvorfra indsendes Suppleringsmælk og Fløde skal anføres, at der i 1931 ialt er foretaget 175 Eftersyn af 89 Mejerier og 12 Flødefabrikker.

Eftersynene gaar væsentlig ud paa at kontrollere, om den indsendte Mælk eller Fløde hidrører fra Besætninger, der staar under Dyrlægekontrol, som anført i Sundhedsvedtægtens § 49, Stk. 2, og om det Antal Køer, der kontrolleres, kan yde det daglige indsendte Kvantum Mælk m. m., men desuden paases Orden, Renlighed og Vedligeholdelse af Lokaliteter og Redskaber. Paa Virksomheder, hvor Mælk og Fløde tappes paa Flasker, paases ogsaa, om Flaskerensningen er fyldestgørende.

2) Kontrollen med Mælkens Forhandling.

Dette Arbejde omfatter dels a) Eftersyn af Mejerivirksomheder, Mælkeudsalg og Koholderier i København, dels b) Laboratorieundersøgelse af indkøbte og indleverede Mælkeprøver.

a) Eftersyn af Mejerivirksomheder, Mælkeudsalg og Koholderier.

Der er i 1931 dels af Sundhedspolitiets Betjente, dels af Sundshedkommissionens Dyrlæger til ubestemte Tider foretaget ialt 3652 Eftersyn af ca. 40 Mejerier, ca. 1700 Mælkeudsalg og ca. 300 Detailvogne, og ved disse Eftersyn er der i 73 Tilfælde forefundet Mangler med Hensyn til Vedligeholdelse af Lokaler m. m.

Der fandtes i København ved Udgangen af 1931 i den gamle By 4 Kostalde, og i de indlemmede Distrikter 11 Kostalde med henholdsvis 87 Køer og 100 Køer, ialt 15 Kostalde med 187 Køer. Kostaldene i den indre By er Handelsstalde, fra hvilke der ikke forhandles Mælk, men fra Kvægbesætningerne i de indlemmede Distrikter forhandles Mælken enten direkte ved Stalddør, eller den leveres til nærmeste Mejeri.

b) Laboratorieundersøgelse af indkøbte Mælkeprøver.

Til Laboratorieundersøgelse er ialt indleveret 12065 Prøver Mælk og Fløde. De undersøgte Prøver var:

Børnemælk	1758 Prøver	Halvskummetmælk	48 Prøver	Eksportfløde	195 Prøver
Jerseymælk	150 —	Skummetmælk	220 —	Fløde (3)	491 —
Sødmælk	6809 —	Kærnemælk	498 —	Fløde (2)	1070 —
				Piskefløde	825 —
				Fløde (1)	1 —

Resultatet af Undersøgelse af Mælk og Fløde.

1) Undersøgelse af Fedtindhold i Børnemælk, Jerseymælk, Sødmælk, Fløde og Halvskummetmælk.

Indhold af Fedt i 1758 Prøver Børnemælk:

Under 3,25 %	5	Prøver
3,25—3,50 %	94	—
3,50—4,00 %	1111	—
4,00—5,00 %	537	—
5,00 % og derover	11	—

Af dette fremgaar, at 0,28 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end den i Sundhedsvedtægtens § 52 foreskrevne Minimumsfedtprocent 3,25

Indhold af Fedt i 150 Prøver Jerseymælk var:

5,00—6,00 %	145	Prøver
6,00 % og derover	5	—

Af dette fremgaar, at ingen Prøver havde mindre Fedtindhold end 4,75 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Jerseymælk.

Indhold af Fedt i 6532 Prøver Sødmælk var:

Under 3,25 %	170	Prøver
3,25—3,50 %	1320	—
3,50—4,00 %	4232	—
4,00—5,00 %	788	—
5,00 % og derover	22	—

Af dette fremgaar, at 2,63 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 3,25, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Sødmælk.

Indhold af Fedt i 825 Prøver Piskefløde var:

Under 30 %	1	Prøve
30,00—32,00 %	97	Prøver
32,00—34,00 %	396	—
34,00 % og derover	331	—

Af dette fremgaar, at 0,12 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 30,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Piskefløde.

Indholdet af Fedt i *een Prøve Fløde 1* (18 %) var 19 %.

Indhold af Fedt i 1070 Prøver Fløde 2 var:

Under 13,00 %	17	Prøver
13,00—15,00 %	708	—
15,00—16,00 %	162	—
16,00 % og derover	183	—

Af dette fremgaar, at 1,58 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 13,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Fløde 2.

Indhold af Fedt i 491 Prøver Fløde 3 var:

Under 9,00 %	2	Prøver
9,00—11,00 %	402	—
11,00 % og derover	87	—

Af dette fremgaar, at 0,40 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 9,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Fløde 3.

Indhold af Fedt i 195 Prøver Eksportfløde var:

Under 9,00 %	19	Prøver
9,00 % og derover	176	—

Af dette fremgaar, at 24,05 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 9,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Eksportfløde.

Indhold af Fedt i 48 Prøver Halvskummetmælk.

I ingen af de undersøgte Prøver Halvskummetmælk fandtes mindre Fedtindhold end 0,75 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Halvskummetmælk.

Vandtilblanding til Mælk.

Tilblanding af Vand er fundet i 3 Prøver Sødmælk og 5 Prøver Skummetmælk. To af Sødmælksprøverne forholdt sig som Blanding af Fløde og Vand.

Tørstofindhold i Kærnemælk.

Ved Undersøgelsen af 498 Prøver Kærnemælk, fandtes 22 Prøver, d. v. s. 4,42 %, der havde mindre Tørstofindhold end foreskrevet i Sundhedsvedtægtens § 55.

Undersøgelser for Smuds.

Ved Undersøgelse for Smuds i 2702 Prøver Sødmælk, hvilke Prøver er udtaget ved Mælkens Ankomst til Byen, fandtes i et ret stort Antal Prøver Smuds i kendelig Mængde. (Bernsteins Smudsundersøgelse).

Dette Forhold har for de enkelte Besætningers og Mejeriers Vedkommende foranlediget særlig Skrivelse eller Eftersyn herfra. (32 Tilfælde).

I Mælkeprøver udtagne i Mælkeudsalgene her i Byen fandtes i intet Tilfælde Smuds i kendelig Mængde.

Undersøgelser for Opvarmning.

11,095 Prøver Mælk og Fløde er bleven undersøgt for Opvarmning:

1) Undersøgelser for Pasteurisering.

1) 150 Prøver, der var solgt som pasteuriserede, reagerede som raa ved Paraphenylendiaminprøven, nemlig:

Sødmælk	56	Prøver
Skummetmælk	12	—
Piskefløde	22	—
Fløde 2	46	—
Fløde 3	14	—

2) 42 Prøver, der var solgt som raa, var pasteuriserede (Paraphenlyendiaminprøven) nemlig:

Sødmælk	15	Prøver
Skummetmælk	3	—
Piskefløde	11	—
Fløde 2	8	—
Fløde 3	5	—

Af dette fremgaar, at 1,73 % af Prøverne har reageret fejlagtig ved Paraphenylendiaminprøven.

2) Undersøgelser for ulovlig Opvarmning.

129 af de foran anførte Prøver sød Mælk, der var solgt som raa, og som gav Reaktion som raa ved Paraphenylendiaminprøven, er undersøgt med Henblik paa ulovlig Opvarmning i Henhold til Justitsministeriets Anordning Nr. 273 af $^{22}/_{10}$ 1925 § 9.

Ved disse Undersøgelser er foretaget Bestemmelse af Amylaseindhold, foretaget Schardingers Prøve, Katalaseprøve (Katalasetal pr. 100 cm^3) samt Albuminprøve, med følgeude Resultat:

Amylaseprøve (Weinstein).

Af 129 Prøver gav 120 Amylasetal paa 0,8 eller derover, medens 7 Prøver ikke indeholdt saa megen Amylase, at 10 cm^3 af Prøven kunde hydrolisere 0,8 cm^3 Stivelsesopløsning efter Weinstein.

Schardingers Prøve. Katalaseprøve og Albuminprøve.

9 Prøver, som viste for lidt Amylaseindhold, gav ved ovennævnte 3 Prøver følgende Resultat:

Antal Prøver	Affarvningstid	Katalasetal (100 cm^3)	Albuminprøve
1	mindre end 10 Min.	13	Stort Bundfald
1	mellem 10—15 Min.	7	Stort Bundfald
1	do.	12	do.
1	mellem 15—30 Min.	22	Opalescens
1	do.	8	Stort Bundfald
1	over 30 Min.	7	Lille Bundfald
1	do.	21	do.
2	do.	21	Opalescens

Det skal tilføjes, at disse Undersøgelser for ulovlig Opvarmning af Mælk i 6 Tilfælde har foranlediget retslig Paatale, samt at Opvarmningen dels har været konstateret i Handelsmælk her i Staden og dels i Mælk, indsendt fra udenbysbeliggende Mejerier, i hvilke sidste Tilfælde Prøverne har været udtaget ved Mælkens Ankomst til Byen.

I Tilslutning til Undersøgelserne vedrørende Opvarmning skal tilføjes, at en sammenlignende Undersøgelse af 18 Prøver pasteuriseret og 18 Prøver stassaniseret Sødmælk gav følgende Resultat m. H. t. Amylaseprøve, Schardingers Prøve, Katalase- og Albuminprøve, nemlig:

	Amylase	Schardinger: Affarvningstid	Katalase	Albuminprøve
Stassaniseret Sødmælk:	ingen	10—18 Min.	Spor	stort Bundfald
Pasteuriseret Sødmælk:	ingen	over 1 Time	Spor	Opalescens

Undersøgelser for Aciditetssgrad.

Ved Undersøgelse af Aciditetsgraden (Antal cm^3 $^1/_{10}$ Na OH som neutraliserer 100 cm^3 Mælk i 3229 Prøver Børnemælk, Jerseymælk og Sødmælk fandtes følgende Talværdier.

	Sødmælk	Børne-mælk	Stassaniseret Sødmælk
under 15	129	43	2
15	616	439	45
16	521	711	21
17	211	305	2
18	70	77	0
19	10	16	0
20	4	1	0
over 20	6	0	0

Reduktase- og Gæringsprøveundersøgelser.

Reduktaseprøve er foretaget med 3210 Prøver Børnemælk, Jerseymælk og Sødmælk. For de 2702 Prøvers Vedkommende har Prøven været kombineret med Gæringsprøve.

1) Oversigt over Affarvningstiderne:

	Sødmælk	Børne-mælk	Stassaniseret Sødmælk
mindre end 1 Time	46	21	0
1—2 Timer	45	15	0
2—3 —	49	21	13
3—4 —	47	26	7
4—5 —	65	41	0
over 5 —	1290	1474	50

2) Oversigt over Gæringstyperne:

	Sødmælk	Børne-mælk	Stassaniseret Sødmælk
Den geleagtige Type	522	725	42
— ostede —	345	605	16
— blærede —	96	126	12
— svampede —	87	99	0
— flydende —	6	21	0

Bakteriologiske Undersøgelser.

For 2637 Prøver Børne-, Jersey- og Sødmælks Vedkommende er Undersøgelsen kombineret med Kimtælling.

Kimtællingerne er foretaget i Fortyndinger 10 og 100,000 og som Næringssubstrat er anvendt Kød-Pepton-Gelatine. Aflæsningen har fundet Sted efter 6 Dages Forløb.

Oversigt over Kimtallene.

	Sødmælk	Børne-mælk	Stassaniseret Sødmælk
Under 0,1 Mill.	209	565	35
0,1—0,3 —	347	477	12
0,3—0,5 —	128	165	2
0,5—0,7 —	66	100	0
0,7—1,0 —	58	71	1
1—2 —	80	77	3
2—3 —	50	32	6
3—5 —	25	20	11
5—7 —	17	18	0
7—10 —	5	12	0
10—15 —	11	6	0
15—20 —	3	4	0
over 20 —	11	10	0

Mikroskopiske Undersøgelser.

277 Prøver Mælk blev centrifugeret i Trommsdorffs Glas og de fremkomne Bundfald efter Aflæsning mikroskopisk undersøgt.

Undersøgelse for Konserveringsmidler.

Konserveringsmidler er ikke i 1931 paavist i nogen Mælkeprøve.

Undersøgelse for Tilblanding af Fedtemulsion, Sukkerkalk.

825 Prøver Piskefløde, 2 Prøver Sødmælk og 2 Prøver Skummetmælk undersøgtes for Sesamolie. Det for kunstige Fedtemulsioner paabudte Røbestof paavistes ikke i nogen af Prøverne.

8 Prøver Piskefløde, 5 Prøver Sødmælk og 2 Prøver Skummetmælk undersøgtes for Tilsætning af Sukkerkalk. Ved Undersøgelse efter Molybdænmetoden gav ingen af Prøverne Reaktion for Rørsukker.

Sager henvist til retslig Afgørelse.

Ved Udøvelsen af Mælkekontrollen i 1931 har de forefundne Overtrædelser af Sundhedsvedtægtens forskellige Bestemmelser i 326 Tilfælde foranlediget, at Sundhedskommissionen har henvist de paagældende Sager til retslig Tiltale.

Disse Sager har drejet sig om:

1)	Overtrædelse af Tillæg af $^{6}/_{10}$ 1924 og $^{30}/_{10}$ 1930 til Københavns Sundhedsvedtægt af $^{4}/_{11}$ 1918, § 49 Stk. II og III, Indførsel af Mælk og Fløde fra ukontrollerede Besætninger samt Opsparing af Fløde fra Dag til Dag	24 Tilfælde
	§ 51, For ringe Fedtindhold i Sødmælk	110 —
	§ 51, — — — - Børnemælk	1 —
	§ 51, — — — - Fløde	31 —
	§ 51, Vand i Mælk (Udsalgsmælk)	6 —
	§ 53, Mangelfuld Pasteurisering	173 —
	§§ 54 og 55, For ringe Tørstofindhold i Kærnemælk	25 —
	§ 56, Smuds i Mælk (Udsalgsmælk)	9 —
	§ 57, Omhældning af Mælk paa aaben Vej, Gade o. s. v.	25 —
	§ 57, Mangelfuld Deklaration	4 —
	§ 57, Mangelfuld Afsvaling af Mælk og Fløde (under Forhandling)	2 —
	§ 58, Rustne Spande og Redskaber	1 —

§ 58, Transportspandelaag uden Kæde	2	Tilfælde
§ 58, Køkkenaffald paa Vogn sammen med Mælkebeholdere	1	—
§ 59, Salg af Varer, der ikke maa forhandles sammen med Mælk fra aaben Beholder	27	—
2) Overtrædelse af Anordning Nr. 273 af $^{22}/_{10}$ 1925 § 9, Ulovlig Opvarmning af Mælk	14	—

Det samlede Bødebeløb for de i 1931 begaaede Overtrædelser af Sundhedsvedtægtens og Mælkeanordningens Bestemmelser om Mælk udgjorde ialt 7623 Kr.

B.

Tilsyn med Handel med Kød, Kødvarer, Pølser o. l.

Tilsyn med Slagter- og Høkerbutikker, Undersøgelse af Pølser m. m.

Der er i 1931 af Sundhedspolitiets Betjente, i nogle Tilfælde i Forbindelse med Sundhedskommissionens Dyrlæger, foretaget 22,291 Eftersyn hos Slagtere og Høkere, nemlig henholdsvis 6,428 og 15,863 Eftersyn.

Ved disse Eftersyn er der i 29 Tilfælde forefundet Overtrædelser af Sundhedsvedtægten, og i 1 Tilfælde af Lov om indenrigs Kødkontrol. Disse Sager er bleven henvist til Afgørelse ved Retten. I 18 Sager er der sket Henvisning til Retten for Overtrædelse af Regulativ af $^{18}/_{5}$ 1925.

Ved Eftersynene fandtes i 4 Tilfælde Varer, som var fordærvede. Disse Varer, ialt 34 Kg, blev i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 35 kasserede som uskikkede til Menneskeføde.

Foruden de fornævnte Eftersyn hos Slagtere og Høkere har der været foretaget 2,416 Eftersyn hos Vildt- og Fiskehandlere.

381 Prøver var indkøbt til Undersøgelse for Indhold af ikke tilladte Konserveringsmidler, og der paavistes i 67 Prøver Tilsætning af Natriumsulfit. Disse Sager er i alle Tilfælde blevet henvist til retslig Behandling.

Kødvarer, indleverede til Undersøgelse.

Der er i 1931 indleveret til Undersøgelse 59 forskellige Prøver Kød- og Madvarer. Aarsagerne var i 7 Tilfælde Formodningen om, at de paagældende Varer havde foraarsaget lettere Forgiftningstilfælde, i de øvrige Tilfælde skyldtes Indleveringen, at Varerne formodedes at være utjenlige til Menneskeføde. I de 7 Tilfælde, hvor der forelaa Formodning om, at de indleverede Kødvarer havde forvoldt Sygdomstilfælde, er Sagerne efter Varernes Undersøgelse og Prøveudsendelse til Laboratorieundersøgelse bleven overgivet 3. Sanitetslæge til videre Foranstaltning.

Som Følge af Undersøgelse af samtlige indleverede Varer skete i 45 Tilfælde Kassation og Destruktion, medens Godkendelse fandt Sted i 14 Tilfælde.

Fjerkræ, indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1931 foretaget Undersøgelse af 84 Høns og Kyllinger, 124 Ænder og 2 Gæs.

Heraf blev godkendt til Menneskeføde 11 Høns og Kyllinger, 104 Ænder og 1 Gaas, medens

73 Høns og Kyllinger, 20 Ænder og 1 Gaas blev erklærede for uskikkede til Menneskeføde og kasserede til Destruktion.

Kassationsaarsagerne var: 44 Høns og Kyllinger — Tuberkulose, 3 Høns — Ægglederbetændelse, 1 Høne — udbredt Svulstdannelse, 2 Høns — Kakexi, 23 Høns og Kyllinger, 20 Ænder og 1 Gaas — Fordærvelse.

Fisk m. m., indleverede til Undersøgelse.

Der er i 1931 foretaget Undersøgelse af Fisk i 3 Tilfælde; de undersøgte Objekter har været saavel ferske som saltede Sild. Godkendelse af Varen som tjenlig til Menneskeføde fandt Sted i 1 Tilfælde. I de 2 andre Tilfælde blev Fisken kasseret (fordærvet).

Et Parti Muslinger, der formodedes at have fremkaldt Forgiftning, blev undersøgt og kasserede som utjenlige til Menneskeføde.

Vildt, indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1931 indleveret til Undersøgelse 1 Stk. Raadyr. Dyret kasseredes som utjenligt til Menneskeføde paa Grund af Fordærvelse.

Smør, Æg og Ost, indleveret til Undersøgelse.

Der har i 1931 ikke været indleveret til Undersøgelse Smør og Æg. En Prøve Ost, der blev indsendt til Undersøgelse, fordi den formentes at have fremkaldt Sygdom ved Nydelsen, udviste intet abnormt og blev godkendt til Menneskeføde.

Undersøgelse af Konserves.

Der er i 1931 indleveret til Undersøgelse 1 Parti henkogt Laks og 1 Parti henkogt Hummer.

I begge Tilfælde blev Varen efter Undersøgelse godkendt som tjenlig til Menneskeføde.

C.

Angaaende Indførsel af Kød m. m. fra Udlandet.

Der er i 1931 givet Tilladelse til Indførsel af følgende Varer fra Udlandet, nemlig: Ferske frosne Lammekroppe fra Island. Saltet Lammekød, saltede Lammerullepølser og saltet Hestekød fra Island. Saltet Lammekød og saltet Hestekød fra Argentina. Tyske Pølsekonserves og til Restaurationsbrug Prager og holstenske Skinker. Desuden er der givet Tilladelse til Indførsel fra Udlandet af Tarme og Blærer samt i enkelte Tilfælde til Genindførsel af dansk saltet og røget Bacon fra England. Endvidere har den herværende jødiske Menighed haft Tilladelse til fra Sverige at indføre mindre Partier af Pølsevarer fremstillede efter den orthodokse jødiske Ritus.

D.

Angaaende Kødkroppe, der er bleven afvist paa den herværende Kødkontrolstation for indført Kød.

Paa Kødkontrolstationen i Kommunens Flæskehalle er der i 1931 i 17 Tilfælde foretaget Afvisning af hele eller Dele af Kødkroppe, som var stemplede med 2. Kl. i Kommuner med Kødkontrol i Henhold til § 2 i Lov om indenrigsk Kødkontrol, eller som var indsendt uden Organer.

I 9 Tilfælde drejede det sig om Oksekød, i 5 Tilfælde om Kalvekød, i 2 Tilfælde om Svinekød og i 1 Tilfælde om Hestekød.

Det afviste Kød er ved Politiets Foranstaltning enten tilbagesendt Indsenderen, henført til Konservesfabrik eller til Kommuner, hvori det er salgsberettiget, samt i enkelte Tilfælde kasseret og destrueret.

E.

Angaaende Indretning og Forandring m. a. vedrørende Stalde.

Der er i 1931 behandlet 10 Sager vedrørende Hestestalde, 1 Sag vedrørende en Dyrestald paa en videnskabelig Institution og 1 Sag vedrørende Opførelse af en Svinestald.

Sundhedskommissionens Laboratorium.

I Aaret 1931 har der til Undersøgelse i Sundhedskommissionens Laboratorium været indleveret 13,501 Prøver, om hvis Resultater der er afgivet Beretning i 1800 Skrivelser.

Der har været foretaget:

12746 kemiske Undersøgelser.
182 mikroskopiske Undersøgelser.
3105 bakteriologiske Undersøgelser.
277 mikrobakteriologiske Undersøgelser.

De undersøgte Stoffer har været:

A. Vand (455 Prøver).

a.	Vandværksvand	295	Prøver
b.	Vand fra Kolonihave- og Parcelbrønde	5	—
c.	Saltvand (Badevand)	143	—
d.	Vand indleveret af Sundhedskommissionens Dyrlæger	12	—

a. Vandværksvand.

I.	Kemiske og mikroskopiske Undersøgelser:		
	Fra Trykledningen i Byen	12	Prøver
	— Filterpladsen	12	—
	— Thorsbro	3	—
	— Nybølle	2	—
	— Søndersø	2	—
	— Bogøgaard	3	—
	— forskellige Kilder og Søer	19	—
II.	Bakteriologiske Undersøgelser:		
	Fra Borups Allé: Filtreret	12	—
	Ufiltreret	12	—
	— Thorsbro: Efter Søndermarksbassin og Filtreret	14	—
	Tryk- og Brøndpumperne	22	—
	— Husledningerne	48	—
	— Bogøgaard	8	—
	— Islevbro	18	—
	— Søndersø	12	—
	— Nybølle	19	—
	— Axeltorv	12	—
	— Taastrup Valby	6	—
	— andre Boringer og Kilder	59	—

Resultatet af den kemiske Undersøgelse af de fra Trykledningen i Byen tagne Prøver, sammendraget af de maanedlige Undersøgelser, findes i nedenstaaende Tabeller.

Vand fra Trykledningen i Byen	Milligram i 1 Liter									
	Inddampningsrest	Ammoniak	Salpetersyre	Salpetersyrling	Saltsyre	Svovlsyre	Fri og halvb. Kulsyre	Fosforsyre	Kalk	Magnesia
Højeste Indhold	432	0	7	Spor	65	34	125	0	144	29
Laveste Indhold	400	0	0	0	37	13	114	0	132	22

Indhold af organisk Stof:

	Iltforbrug: Milligram i 1 Liter											
	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December
Vand fra Trykledningen i Byen	1.4	1.7	1.4	1.5	1.3	1.8	1.1	1.2	0.9	1.2	1.0	1.9
Vand fra Filterpladsen	2.2	1.8	1.4	2.0	1.8	1.8	1.9	2.0	2.1	1.7	1.9	1.7

Ved den bakteriologiske Undersøgelse (Kimtælling) er der efter dobbelt udførte Forsøg fundet følgende Antal Kolonier i 1 cm^3 af Vandet.

	Vand fra Borups Allé				Vand fra Thorsbro				Vand fra Husledningerne i Byen	
	Filtreret		Ufiltreret		Efter Søndermarksbassin		Fra Tryk- & Brøndpumperne			
	Talt		Talt		Talt		Talt		Talt	
	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.
Indtil 10 Kolonier	12	9	8	5	14	11	21	13	42	3
10—20 —	»	3	3	3	»	2	»	2	6	34
20—50 —	»	»	1	3	»	1	1	6	»	11
50—100 —	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»

b. Vande fra Kolonihave- og Parcelbrønde.

5 Prøver blev undersøgt for Indhold af Ammoniak, Salpetersyre, Salpetersyrling samt for Colibakterier.

c. Saltvand (Badevand).

I 143 Prøver blev bestemt Gæringstiter ved 44° C. (i Dekstrosepepton).

Oversigt over Gæringsliterne.

Gæringstiter:	I Antal Prøver:
0,001 cm^3	3
0,01 —	26
0,1 —	32
1,0 —	37
10,0 —	32
over 10,0 cm^3	13

Foruden ovennævnte Vandprøver er der fra Sundhedskommissionens Dyrlæger indsendt 12 Prøver Vand og Slam til Undersøgelse.

I 8 Prøver (Vand og Slam) blev der bestemt Gæringstiter ved 44° C.

I 4 Prøver (Vand) blev foretaget Kimtælling og Undersøgelse for Colibakterier.

B. Fødemidler (12,592 Prøver).

a. Mælk og Fløde ..... 12,065 Prøver
b. Andre Fødemidler ..... 527 —

a. Mælk og Fløde.

Prøver af:	Undersøgelse for:							
	Kvalitet	Smuds	Pasteurisering	Surhedsgrad	Reduktase	Gærreduktion	Kimindhold	Andre Unders.
Børnemælk	1758	»	1758	3229	3210	2702	2637	»
Jerseymælk	150	»	150					»
Alm. Sødmælk	6809	2702	6532					284
Halvskummet Mælk	48	»	48	»	»	»	»	»
Skummet Mælk	220	»	220	»	»	»	»	4
Kærnemælk	498	»	»	»	»	»	»	»
Eksportfløde	195	»	»	»	»	»	»	»
Fløde Nr. 3	491	»	491	»	»	»	»	»
— Nr. 2	1070	»	1070	»	»	»	»	»
— Nr. 1	1	»	1	»	»	»	»	»
Piskefløde	825	»	825	»	»	»	»	833

b. Andre Fødemidler (527 Prøver).

5 Prøver Allehaande var rene, uden fremmede Indblandinger.

10 Prøver Bolcher blev undersøgt for Indhold af Farvestoffer. Der paavistes Rhodamin, Ponceau og Orange.

2 Prøver Brød. Den ene blev undersøgt for Indhold af Bitterstoffer, hvad der ikke lod sig paavise.

I den anden Prøve var Brødets Indre traadet og i Gæring, der var fremkaldt af en Kartoffelbakterie.

10 Prøver Byggryn. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 0,8—1,5 %.

Der paavistes ikke Svovlsyrling i nogen af Prøverne.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke.

1 Prøve Bønner (brune). Det hvidgraa Overtræk, som fandtes paa en stor Mængde af Bønnerne, fandtes ved mikroskopisk Undersøgelse at bestaa af Larveekskrementer og Larvespind.

12 Prøver Chokolade. Ved mikroskopisk Undersøgelse af 2 Prøver fandtes, at begge havde været Genstand for Larveangreb.

Ved kemisk og mikroskopisk Undersøgelse af *10 Prøver* fandtes:

	Højeste Indhold	Laveste Indhold
Sukker ved Polarisation	71,6 %	52,0 %
Fedt	34,2 —	17,8 —
Askebestanddele	1,7 —	0,8 —
Vand	1,5 —	0,7 —

Det ekstraherede Fedt af alle Prøverne udviste en for Kakaofedt normal Refraktion.

I 1 Prøve fandtes et Indhold af Kakaofrøskaldele, der skønnedes at udgøre væsentlig over 4 % af den anvendte Kakaomasse.

10 Prøver Eddike. Indholdet af Eddikesyre varierede fra 4,0 % til 4,7 %.

Der paavistes hverken fri Mineralsyrer, Kobber eller Bly i nogen af Prøverne.

3 Prøver Essenser. Prøverne forholdt sig som Opløsninger af de paa Etiketterne angivne Olier i Mineralolie.

20 Prøver Fiskekonserver (forskellige) undersøgtes for Indhold af Konserveringsstoffer; i 5 Prøver Rejer fandtes fra 0,6—0,9 % Borsyre. I de øvrige Prøver paavistes hverken Borsyre eller Salicylsyre.

15 Prøver Frugter (tørrede). I 14 af Prøverne paavistes Svovlsyrling.

Ved Mængdebestemmelse fandtes fra 0,11 til 1,25 Gram (SO_2) pr. Kg.

10 Prøver Frugtkonserver. Der paavistes hverken Borsyre, Salicylsyre, Benzoesyre eller Sakkarin i nogen af Prøverne.

10 Prøver Gemysekonserver. Der paavistes hverken Svovlsyrling, Borsyre, Benzoesyre eller Kobber i nogen af Prøverne.

10 Prøver Havregryn. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 1,2—1,8 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

10 Prøver Honning. Vandindholdet varierede fra 15,7—19,6 %. 1 Prøve forholdt sig som en Blanding af Bihonning og Kunsthonning eller som stærkt opvarmet Bihonning. De øvrige 9 Prøver forholdt sig som ren Bihonning.

5 Prøver Ingefær. Alle 5 Prøver var rene og uden fremmede Indblandinger.

13 Prøver Iscream. Ved bakteriologisk Undersøgelse fandtes ikke Bakterier af Tyfus-Paratyfus-Enteritisgruppen i nogen af Prøverne.

I 1 Prøve paavistes Colibakterier.

12 Prøver Kaffe (brændt og malet). Ekstraktindholdet varierede fra 24,0 % til 31,5 %, Indhold af Askebestanddele fra 3,8 % til 6,2 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes ingen fremmede Indblandinger i nogen af Prøverne.

10 Prøver Kakaopulver. Ved kemisk Undersøgelse fandtes:

	Højeste Indhold	Laveste Indhold
Askebestanddele	7,9 %	5,6 %
Fedt	21,9 —	12,5 —
Alkalinitet svarende til tilsat Potaske	0,5 —	0 —

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

5 Prøver Kanel var rene og uden fremmede Indblandinger.

5 Prøver Kardemomme. I 1 Prøve paavistes noget Skimmel, for de øvrige Prøver fandtes intet at bemærke.

10 Prøver Konfekt. Af Farvestoffer paavistes Syregult, Orange, Syrefuchsin og Rhodamin.

I Metalfolien, der var pakket om enkelte af Stykkerne eller paa anden Maade i direkte Berøring med Konfekten, paavistes ikke Bly.

260 Prøver Kødvarer. I 78 Prøver paavistes Svovlsyrling. I de øvrige Prøver paavistes hverken Svovlsyrling, Borsyre eller Salicylsyre.

2 Prøver blev undersøgt bakteriologisk, der paavistes ikke Bakterier af Tyfus-Paratyfusgruppen.

11 Prøver Mel. Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at alle Prøverne var rene og uden fremmede Indblandinger.

11 Prøver Peber (hvidt og sort). I Prøverne af hvid Peber fandtes fra 0,4 til 1,2 % Askebestanddele, i Prøverne af sort Peber fra 4,5 til 6,8 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at alle Prøverne var ren Peber.

1 Prøve Salt. Prøven var Klornatrium, den gav Reaktion for Sulfat, men holdt de øvrige af Ph. Dan.s Renhedsprøver.

10 Prøver Sennep. 1 Prøve indeholdt, som anført paa Etiketten, Hvedestivelse, de øvrige Prøver var ren Sennep.

10 Prøver Slikpinde. Af kunstige Farvestoffer paavistes Rhodamin og Ponceau.

10 Prøver Spiseolie. Alle Prøverne forholdt sig som de paa Etiketterne angivne Olier.

10 Prøver Sukker. I en Prøve fandtes 8 cg Svovlsyrling (SO_2) pr. kg.

Der fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

1 Prøve Sukkervarer. Prøven bestod af næsten klare gelé- eller gummiagtige Stykker paa 15—25 Gram, overdryssede med et hvidt Pulver.

Stykkerne bestod hovedsagelig af forklistret Stivelse og indeholdt dels Pistacier, dels Kærner m. m. af Hindbær.

Pulveret var en Blanding af pulveriseret Sukker med ca. 10 % Majsmel.

Der paavistes hverken Alkaloider eller Sovemidler som Veronal o. desl.

1 Prøve Suppe blev undersøgt for Indhold af Konserveringsstoffer.

Der paavistes hverken Svovlsyrling, Borsyre eller Salicylsyre.

12 Prøver The. Indhold af Askebestanddele varierede fra 5,3—5,9 %, af vandopl. Askebestanddele fra 2,4—3,8 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes ingen fremmede Indblandinger i nogen af Prøverne.

2 Prøver Æggepulvere. Begge Prøver bestod af Majsmel, tvekulsurt Natron, fosforsurt Natron og et gult Farvestof.

Den ene Prøve indeholdt desuden en mindre Mængde lecithinholdigt Fedt (Æg).

C. *Andre Stoffer* (96 Prøver).

2 Fade (1 Sølvfad og 1 Pletfad). Det gulbrune Overtræk indeholdt Svovl og Sølv (Sølvsulfid).

1 Prøve Garn blev undersøgt for Indhold af giftige Stoffer.

Der paavistes hverken Formalin, Arsen eller giftige Metaller. Farvestoffet forholdt sig som et Tjærefarvestof.

1 Prøve Haarfarvningsmiddel blev undersøgt for Indhold af Parafenylendiamin, hvad der ikke lod sig paavise.

1 Prøve Larvegift. Prøven viste sig ved Undersøgelsen at være en arsen- og kobberholdig grøn Farve (Schweinfurtergrønt ell. lign.).

10 Prøver Julelys. Der paavistes ikke Arsen i 2,5 g af nogen af Prøverne.

52 Mælk- og Flødeflasker. Flaskerne paahældtes Næringsgelatine, som fordeltes over Flaskernes Indre. Efter 3 Døgns Henstand ved 20° C. foretoges Tælling af de fremvoksede Kolonier.

1 Prøve Møldræber. Prøven bestod af Para-diklorbenzol.

6 Skindkraver. 2 af Kraverne gav Erdmanns Reaktion for Farvning med Ursol (Parafenylendiamin).

1 Prøve »Sterogen« var en Blanding af Natriumhypoklorit, Natriumklorid og Natriumhydroksyd.

20 Prøver Sæbe og Sæbespaaner. Indholdet af Fedtsyre inkl. event. Harpikssyrer varierede fra 40,4—88,4 %. Der paavistes hverken frit Alkali eller Fyldstoffer i nogen af Prøverne.

I 5 Prøver Sæbespaaner og 1 Prøve Haandsæbe paavistes Zink, der beregnet som Zinkilte svarede til 0,2—0,7 %.

1 Prøve Tran blev undersøgt for Indhold af Fosfor, hvad der ikke lod sig paavise.

Foruden ovennævnte Prøver, som indsendtes gennem Stadslægens Kontor, har Laboratoriet fra forskellige Institutioner modtaget 358 Prøver til Undersøgelse, nemlig:

Fra Bispebjerg Hospital:
10 Prøver Fløde (Fedt og Vægtfylde).
15 Prøver Mælk (Fedt).

Fra Belysningsvæsenet:
5 Prøver Sæbe (Fedtsyre, frit Alkali og Alkalikarbonat).

Fra Børnehospitalet paa Fuglebakken:
3 Prøver Sæbe (Fedtsyre, frit Alkali og Alkalikarbonat).

Fra De Gamles By:
2 Prøver Margarine (Vand, Fedt og Kogsalt).

Fra Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen:
4 Prøver Sæbe (Fedtsyre, frit Alkali og Alkalikarbonat).
2 Prøver Margarine (Vand, Fedt og Kogsalt).
1 Prøve Frugtsaft (Farvnings- og Konserveringsstoffer).

Fra Kommunehospitalet:
30 Prøver Mælk (Fedt og Vægtfylde).
22 Prøver Fløde (Fedt).
3 Prøver Sæbe (Fedtsyre, frit Alkali og Alkalikarbonat).
1 Prøve Margarine (Vand, Fedt og Kogsalt).

Fra Københavns Kommunes Folkekøkken:
5 Prøver Margarine (Vand, Fedt og Kogsalt).
2 Prøver Soda (kulsurt Natron og iltafgivende Stoffer).
1 Prøve Sæbe (Alkalikarbonat, frit Alkali og iltafgivende Stoffer).

Fra Rudolph Berghs Hospital:
8 Prøver Mæik (Fedt og Vægtfylde).
4 Prøver Fløde (Fedt).

Fra Sct. Hans Hospital:
74 Prøver Mælk (Fedt og Vægtfylde).
15 Prøver Fløde (Fedt).
26 Prøver Øl (Alkohol og Ekstraktindhold).

Fra Sundby Hospital:
4 Prøver Sæbe (Fedtsyre, frit Alkali og Alkalikarbonat).

Fra Sundholm:
7 Prøver Margarine (Vand, Fedt og Kogsalt).

Fra Øresundshospitalet:
103 Prøver Mælk (Fedt, Vægtfylde og Pasteurisering).
9 Prøver Fløde (Fedt).
2 Prøver Kakaopulver (Vand, Fedt, Aske og Theobromin).

Karantænevæsen.

Ifølge Meddelelse fra Karantænelægen er der i Aaret 1931 sket Anmeldelse til Karantænestattonen af 3350 Skibe (heri indbefattet Orlogs- og Kystfartøjer, Bugserbaade og Lægtere etc.), som dels var forbigaaende, dels indgaaende, men alle anmeldelsespligtige. Ialt med en Besætning af 29,161 Personer og 5656 Passagerer.

Af disse Skibe bordedes paa Rheden af Karantæneofficianterne og Lægepersonalet 2937 Skibe.

Antallet af de i Havnen (Frihavnen, Jærnhavnen, Refshaleøen samt nordre og søndre Toldbod) indkomne Skibe, der er fritaget for Anmeldelsespligt til Karantænestationen, var 6368; en Del af disse Skibe, kommende fra oversøiske Havne, er dog daglig inspiceret.

Det Antal Skibe, som i Aarets Løb er inspiceret af Lægerne i Overensstemmelse med Justitsministeriets derom givne Bekendtgørelse om almindeligt Eftersyn etc. og i Henhold til Lov af 12. April 1911, var 188 paa tilsammen 480,902 N. R. T. Besætning 5850 og Passagerer 106.

Af disse Besætninger og Passagerer er der i det forløbne Aar indlagt 19 Patienter paa Øresundshospitalets Karantæneafdeling; heraf 1 for Malaria, 3 for Influenza, 4 for Angina, 1 for Kønssygdom og de øvrige 10 for forskellige medicinske og kirurgiske Sygdomme.

I Henhold til Pariserkonventionen af 1926, Art. 28, er der undersøgt 1224 Skibe; heraf er 61 desinficeret for Rotter og Deratization Certificate udstedt; af Deratization Exemption Certificate er udstedt 125. I 314 Skibe har der været opstillet Fælder, og der er til Statens Seruminstitut indbragt 78 Rotter, heraf 34 tropiske, zoologisk betegnet Bananrotter. Alle Prøver viste negativt Fund.

3 Skibe er blevet desinficeret for smitsomme Sygdomme. Med Skibe, ankommen fra Udlandet, er indbragt 29 Lig.

Vaccination.

Fra Statens Seruminstitut er der i Aarets Løb udleveret 215 Portioner Kokoppevaccine til københavnske Hospitaler, 1200 til den kommunale Vaccinationsanstalt og 11,570 tll praktiserende Læger i København.

Den kommunale Vaccinationsanstalt har været holdt aaben 1 Gang ugentlig (undtagen i Juli og August).

Der er foretaget 1293 Vaccinationer og 1 Revaccination. 7 Børn udeblev fra Eftersyn. Der opnaaedes Anslag hos ca. 99 % af de til Eftersyn mødte, hos 50 dog først efter Omvaccination.

De vaccinerede Børn fordelte sig paa følgende Maade efter Alder og Køn:

Alder i Aar	Drenge	Piger	Tilsammen
0—1	3	»	3
1—2	10	8	18
2—3	17	21	38
3—4	30	43	73
4—5	49	46	95
5—6	86	101	187
6—7	366	357	723
7—8	79	74	153
over 8	2	1	3
Ialt	642	651	1293

METEOROLOGISKE FORHOLD

1931	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktober	Novbr.	Decbr.	Aaret
Middeltemperatur C°	0.9	0.5	0.8	4.0	11.6	13.4	16.1	15.8	11.5	8.5	5.9	2.6	7.4
Middelfugtighedsgrad i pCt.	86	87	77	77	75	73	76	73	77	87	84	85	79
Middellufttryk i mm ved Havet og 45° Br.	754.7	759.8	761.2	759.2	760.4	760.9	756.4	757.8	761.0	761.8	763.9	761.8	759.8
Nedbør, mm	81	21	32	30	29	32	122	88	68	26	8	24	561
Dage med Nedbør	18	9	8	12	12	11	18	16	13	12	10	16	155
» » Sne	5	8	8	1	»	»	»	»	»	2	»	2	26
» » Hagl	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
» » Torden	»	»	»	»	»	3	2	5	1	1	»	»	12
» » Storm	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
Antal Timer med Solskin	37	20	188	140	228	211	169	255	113	90	25	41	1517

Januar: Overvejende vestlige og sydvestlige Vinde, hyppigst med Temperatur over det normale; Frost den 5.—10., 20.—22. og 30.—31. Middeltemperaturen ca. 1° over Normalen. Vejret var ustadigt; Nedbøren — hyppigst Regn — var stor og Solskinstimernes Antal ca. 25 % større end normalt.

Februar: Overvejende sydlige og østlige Vinde. Frost fra den 1.—9., 15.—16. og 21., iøvrigt Nattefrost næsten hver Nat; Middeltemperaturen blev ca. ½° lavere end normalt; Nedbøren, der hyppigst faldt som Sne, var ca. 15 % og Solskinstimernes Antal ca. 55 % mindre end normalt; Himlen var oftest overtrukket, og Taage forekom jævnligt; 22 Dage var uden Solskin.

Marts: Vinde overvejende fra Horizontens nordlige Halvdel med koldt Vejr; Middeltemperaturen ca. 2° lavere end normalt; Frost fra den 1.—12., men iøvrigt hyppigt Nattefrost. Nedbøren, der faldt som Sne i Maanedens første Halvdel, var ca. 15 % for lille, medens Solskinstimernes Antal var dobbelt saa stort som normalt.

April: Overvejende sydøstlige Vinde med Temperatur noget under det normale; Nattefrost den 1.—5., 8.—9. og 15.—16; Middeltemperaturen ca. 1° lavere end normalt; Vejret var ret ustadigt; Nedbøren, der faldt som Regn, var omtrent normal, medens Solskinstimernes Antal var ca. 10 % for lille.

Maj: Vinde overvejende fra Retninger omkring Øst med Temperatur over det normale; varmt Vejr fra den 24.—30.; Middeltemperaturen blev ca. 2° højere end normalt. Nedbøren var ca. 20 % for lille, Solskinstimernes Antal omtrent normalt.

Juni: Vestlige Vinde, hyppigst med køligt Vejr; Middeltemperaturen ca. 1½° lavere end normalt; Nedbøren ca. 25 % og Solskinstimernes Antal ca. 10 % for lille.

Juli: Vinde overvejende fra Horizontens sydlige Halvdel med ustadigt Vejr; varmt Vejr fra den 3.—7. og 23.—27., iøvrigt temmelig køligt; Middeltemperaturen ½° under det normale; Nedbøren var dobbelt saa stor som Normalen; Solskinstimernes Antal blev 25 % for lille.

August: Østlige Vinde med varmt, tørt og solrigt Vejr fra den 1.—6.; overvejende vestlige og sydvestlige Vinde med ustadigt og temmelig køligt Vejr fra den 7.—24.; Slutningen af Maaneden havde overvejende nordlige Vinde, tørt og solrigt Vejr og Temperatur i Nærheden af Normalen. Middeltemperaturen blev normal; Nedbøren var ca. 20 % og Solskinstimernes Antal ca. 45 % større end normalt.

September: Vinde fra Horizontens nordlige Halvdel med temmelig køligt Vejr; Middeltemperaturen blev $1^1/_2{}^0$ for lav; ustadigt Vejr fra den 5.—12.; Nedbøren var 50 % større og Solskinstimernes Antal ca. 30 % mindre end normalt.

Oktober: Overvejende sydvestlige og vestlige Vinde; fra den 1.—17. mildt, i Resten af Maaneden gennemgaaende koldt Vejr. Middeltemperaturen blev omtrent normal; Nedbøren var lille og Solskinstimernes Antal normalt.

November: Sydøstlige og sydlige Vinde med mildt Vejr; Nattefrost den 1. og 31. Middeltemperaturen ca. $1^1/_2{}^0$ højere end normalt; Nedbøren lille, kun 30 % af Normalen; Solskinstimernes Antal 30 % for lille.

December: Vinde omkring Vest og Nordvest, gennemgaaende med mildt Vejr; Nattefrost den 1.—3., 10.—12., 17.—23. og 30.—31.; Middeltemperaturen ca. 1^0 højere end normalt; Nedbøren, der overvejende faldt som Regn, var ca. 45 % mindre, Solskinstimernes Antal ca. 60 % større end Normalen.

København.

Ville de Copenhague.

Kvarterernes Beliggenhed. — Situation des Quartiers.

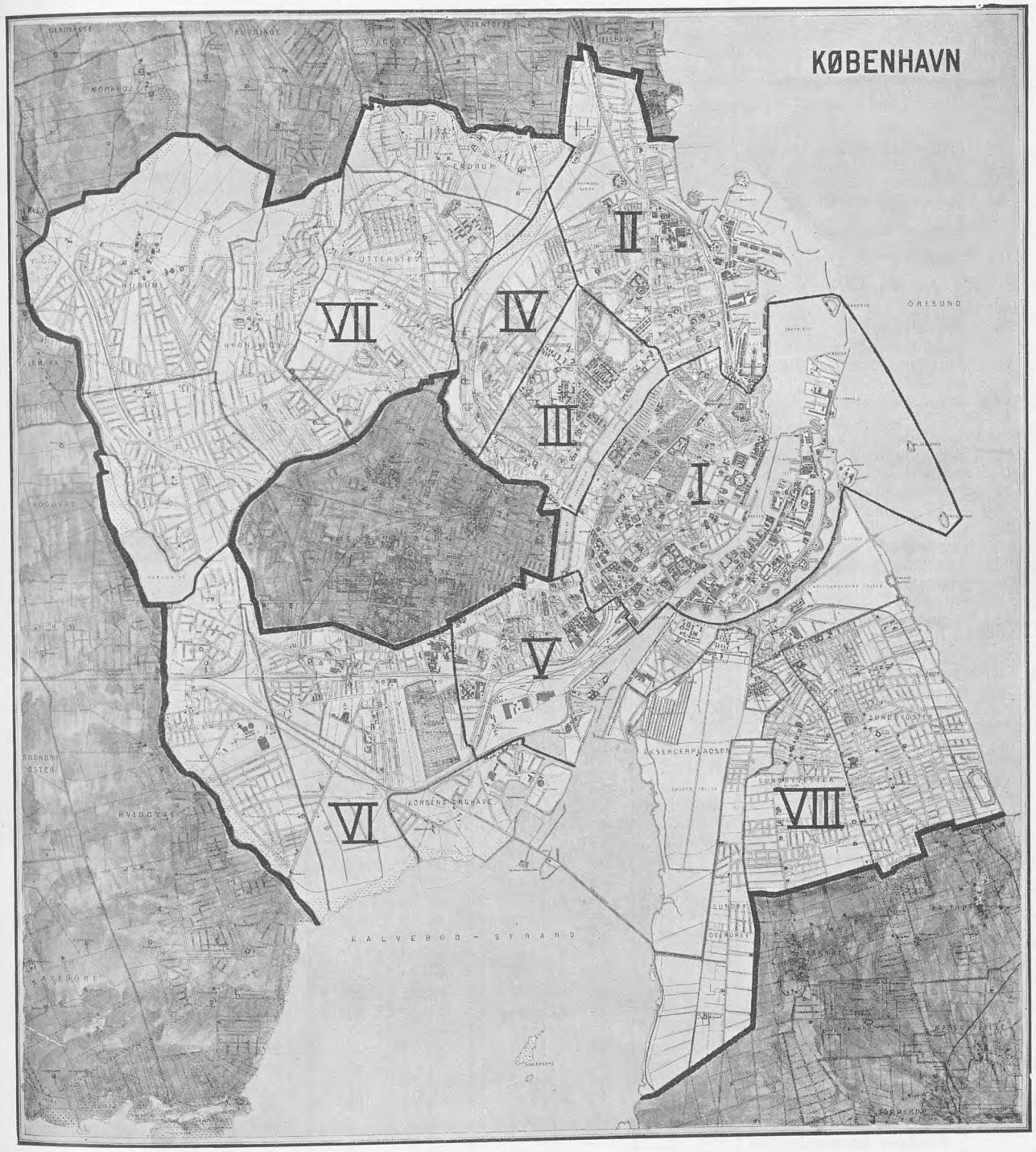

I. Byen.
II. Østerbro.
III. Indre Nørrebro.
IV. Ydre Nørrebro.
V. Vesterbro.
VI. Valby.
VII. Brønshøj.
VIII. Sundby.

Tab. 1

Københavns Mortalitets-Tabel for 1931.

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
I. Vitia innata. Morbi neonatorum.																
1. Vitia primae conformationis	19	17	1	1	5	5	25	23	2	»	»	»	»	»	»	1
2. Debilitas cong.	12	3	3	»	»	2	15	5	»	»	»	»	»	»	»	»
3. Partus praematurus	66	62	»	1	2	3	68	66	»	»	»	»	»	»	»	»
4. Laesiones intra partum	16	8	»	»	»	»	16	8	»	»	»	»	»	»	»	»
5. Aliae causae mortis neonat.	11	5	»	»	»	»	11	5	»	»	»	»	»	»	»	»
II. Morbi senectutis.																
6. Marasmus senilis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
III. Morbi infectionis.																
7. Fb. typhoidea	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
8. — paratyph.	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
9. — undulans (bac. aborti Bang)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
10. — intermittens, Malaria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
11. Variolae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
12. Varicellae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
13. Morbilli	»	»	»	»	2	2	2	2	»	1	1	»	»	»	»	»
14. Scarlatina	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»
15. Tussis convulsiva	1	»	»	1	13	6	14	7	6	2	»	»	»	3	»	»
16. Diphtheria	»	»	1	»	1	»	2	»	4	1	1	»	1	1	4	5
17. Influenza cum compl. pulm.	»	»	1	»	4	1	5	1	»	»	»	1	»	»	»	»
18. — sine » »	2	1	»	»	3	3	5	4	»	1	»	»	»	»	»	»
19. Parotitis epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
20. Gastro-enterit. acuta infect.	2	2	9	2	24	15	35	19	1	4	1	»	»	»	»	»
21. Dysenteria, bacillaris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
22. Paradysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
23. Icterus epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
24. Fb. rheumatica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
25. Erysipelas	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
26. Septichaemia	1	»	»	2	»	1	1	3	1	»	»	»	»	»	»	»
27. Pyaemia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
28. Abscessus, Phlegmone	»	»	»	»	1	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»
29. Angina septica	»	»	»	»	1	1	1	1	»	»	»	»	1	»	»	»
30. Poliomyelitis ant. acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
31. Encephalitis epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
32. Meningitis cerebro-spin. epid.	»	»	»	»	2	2	2	2	»	»	»	»	»	»	»	2
33. Pemphigus neonat.	1	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
34. Anthrax, Pustula maligna (Bac. Anthracis)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
35. Tetanus	1	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
36. Aktinomykosis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
37. Tub. pulm. et laryngis	»	»	»	»	2	2	2	2	5	»	»	2	»	»	1	»
38. — meningum, cerebri	»	»	»	»	2	1	2	1	4	2	1	3	»	2	»	»
39. — intestini, peritonei	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
40. — urogenitalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
41. — ossium, articulorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
42. — miliaris	»	»	»	»	1	1	1	1	2	1	1	»	»	»	»	»
43. Scrophulosis (Tub. gld. lymph.)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
44. Lupus (Tub. cutis)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
45. Tub. aliorum organorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
46. Lymphogranulomatosis maligna	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
47. Syphilis cong.	1	2	1	1	3	1	5	4	2	1	»	»	»	»	»	»
48. — acq.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
49. Helminthiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
50. Aliae infectiones	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
IV. Mb. syst. haemopoëtici et sangvinis et diatheses haemorrhagicae.																
51. Anaemia perniciosa	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
52. Aliae anaemiae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
53. Leuchaemia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
54. Pseudoleuchaemia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
55. Haemophilia	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»
56. Purpura, Mb. maculosis Werlhofii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
57. Alii morbi sanguinis & org. haemop.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	27	24	51	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	15	5	20	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	68	66	134	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	16	8	24	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	5	16	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	22	39	91	179	39	102	»	»	154	320	474	6
»	»	»	»	»	1	2	»	»	»	1	»	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	4	3	7	7
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	2	»	3	1	»	1	»	»	»	»	»	4	6	10	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	12
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	4	7	13
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	3	1	4	14
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	21	12	33	15
6	10	8	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	26	21	47	16
»	»	»	1	»	1	2	»	2	2	4	4	4	4	2	2	3	5	3	10	2	3	»	»	27	34	61	17
»	»	»	1	»	1	»	»	2	2	»	1	1	»	1	»	2	4	»	6	1	1	»	»	12	21	33	18
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	19
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	3	»	»	»	1	1	1	»	»	»	»	39	29	68	20
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	21
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	22
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	23
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	2	1	3	1	»	2	»	»	»	»	»	6	7	13	25
»	»	1	»	»	1	»	»	4	3	1	2	2	1	1	4	»	1	»	»	»	»	»	»	11	15	26	26
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	27
»	1	»	»	1	»	1	1	1	2	4	3	2	»	2	4	2	3	1	»	»	»	»	»	15	15	30	28
1	1	1	1	1	»	»	1	1	»	4	3	»	3	1	1	1	2	»	»	»	»	»	»	12	13	25	29
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	30
»	»	»	1	1	»	»	»	1	»	1	1	2	4	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	6	7	13	31
1	2	1	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	7	12	32
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	33
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	34
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3	35
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	36
1	2	1	4	6	23	37	41	44	69	33	34	40	12	29	11	14	8	5	7	1	1	»	»	219	216	435	37
2	3	1	2	2	2	2	4	2	1	3	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	21	20	41	38
1	2	»	»	1	»	»	2	2	3	»	2	1	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	6	10	16	39
»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	2	1	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	3	5	8	40
»	»	»	»	»	2	3	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	6	3	9	41
3	»	1	»	1	»	1	1	1	2	»	2	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	12	8	20	42
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	43
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	44
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	2	3	45
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	4	9	46
»	»	»	»	»	»	1	»	2	1	1	»	»	»	»	2	1	1	»	»	»	»	»	»	7	5	12	47
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	7	13	48
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	2	2	3	2	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	49
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	3	5	50
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	»	1	1	4	2	3	»	2	»	1	»	»	»	4	13	17	51
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	2	1	2	2	2	2	»	1	»	»	»	6	8	14	52
»	1	»	1	»	»	2	1	»	1	»	3	»	»	3	4	»	1	2	»	»	»	»	»	7	12	19	53
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	54
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	55
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	56
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	4	57

Københavns Mortalitets-Tabel for 1931. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
V. Morbi nutritionis et secretionis int.																
58. Arthritis urica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
59. Scorbutus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
60. Morbus Barlowi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
61. Rachitis	»	»	»	»	7	2	7	2	1	3	»	»	»	»	»	»
62 Diabetes mellitus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
63. Morbi gld. pituitariae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
64. Diabetes insipidus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
65. Morbus Basedowii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
66. Myxoedema	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
67. Morbus Addisoni	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
68. Tetania infantilis	1	»	1	1	2	1	4	2	»	»	»	»	»	»	»	»
69. Diathesis exsudativa lymph.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
70. Morbi gld. thymi	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
71. Alii morbi nutritionis & secretionis intern.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
VI. Morbi systematis nervosi et mentis et Morbi organorum sensor.																
72. Haemorrhagia cerebri & mening.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
73. Abscessus cerebri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
74. Meningitis (non epid.)	»	»	»	»	»	3	»	3	4	»	1	1	»	»	»	»
75. Tabes dorsalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
76. Epilepsia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
77. Eclampsia	»	»	»	»	5	2	5	2	»	1	»	»	»	»	»	1
78. Alii morbi systematis nervosi	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
79. Dementia paralytica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
80. Alii morbi mentis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
81. Otitis c. complicat.	»	»	»	1	7	1	7	2	1	1	1	»	2	»	»	»
82. Alii morbi organ. sensor.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
VII. Morbi organorum circulationis.																
83. Pericarditis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
84. Endocarditis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
85. Vitia cordis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»
86. Myocarditis acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
87. — chr. & Deg. myocardii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
88. Arteriosclerosis & Embolia art. coronar. cordis, Angina pectoris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
89. Arteriosclerosis universalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
90. Aneurysma aortae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
91. Alia aneurysmata	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
92. Morbi venarum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
93. Hypertensio arterialis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
94. Alii morbi organ. circulat.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
VIII. Morbi organorum respirationis.																
95. Bronchitis acuta	2	»	»	2	1	»	3	2	»	»	»	»	»	»	»	»
96. — chr.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
97. Bronchopneum. acuta	7	5	12	5	58	18	77	28	8	12	2	2	3	4	»	»
98. Pneumonia crouposa	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	»	1	»	2	»	1
99. Pleuritis, Empyema pleurae	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	1	»	2	»	1	»
100. Gangraena pulmonis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
101. Abscessus »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
102. Asthma bronchiale	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
103. Emphysema pulmonum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
104. Alii morbi organ. respirat.	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
IX. Morbi organorum digestionis.																
105. Ulcus ventriculi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
106. — duodeni	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
107. Gastroenteritis chronica	»	»	4	1	»	2	4	3	1	1	»	»	»	»	»	»
108. Atrophia infantum	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
109. Appendicitis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3
110. Hernia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
111. Ileus	»	»	»	»	2	1	2	1	»	2	2	»	»	»	1	»

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	58
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	59
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	60
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8	5	13	61
»	1	»	2	»	»	»	1	1	1	1	»	4	4	10	15	14	19	5	9	»	2	»	»	35	54	89	62
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	63
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	64
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	3	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	4	5	65
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	2	2	66
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	67
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	2	6	68
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	69
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	70
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	71
»	»	»	»	1	»	»	2	1	2	4	7	21	13	27	42	57	110	46	76	6	14	»	»	163	266	429	72
1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	73
»	»	»	»	1	1	»	»	2	»	»	1	1	2	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	11	8	19	74
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	1	1	1	1	»	»	»	»	»	»	6	2	8	75
»	1	»	»	1	1	1	»	1	»	»	2	2	3	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	5	10	15	76
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	5	5	10	77
»	1	»	»	»	1	1	»	4	2	7	5	11	9	18	17	26	32	19	15	2	»	»	»	89	82	171	78
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	6	»	4	2	7	4	1	»	»	1	»	»	»	»	19	7	26	79
»	»	»	»	»	»	1	»	2	3	1	6	2	5	1	4	2	»	1	1	»	»	»	»	10	19	29	80
1	2	»	2	»	»	»	1	3	1	1	1	»	3	1	4	2	2	1	3	»	»	»	»	20	22	42	81
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	82
»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	1	4	»	»	3	2	»	»	»	»	»	7	5	12	83
»	»	»	3	»	2	2	»	1	2	»	4	1	3	1	5	1	2	»	2	»	1	»	»	6	24	30	84
»	»	»	»	2	»	2	3	6	3	16	13	35	28	53	57	12	13	4	3	»	2	»	»	130	125	255	85
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	1	2	86
»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	4	7	11	29	32	95	152	86	168	8	27	»	1	226	396	622	87
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	8	1	21	11	38	43	22	27	3	7	»	»	94	89	183	88
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	13	11	35	39	38	63	9	13	»	1	97	127	224	89
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	3	»	4	»	5	»	1	1	»	»	»	»	15	1	16	90
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	91
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	2	5	4	6	2	10	2	4	»	»	»	»	11	27	38	92
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	3	4	4	5	6	1	7	»	»	»	»	14	20	34	93
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	2	»	1	3	2	1	»	»	»	5	6	11	94
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	1	»	2	2	»	3	»	»	»	»	9	7	16	95
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»	4	»	4	2	4	16	8	8	1	3	»	»	24	29	53	96
»	2	»	»	1	1	»	2	2	4	5	7	10	9	14	27	54	89	55	99	13	33	»	»	244	319	563	97
6	2	1	1	4	2	3	2	14	9	12	13	16	12	23	14	6	9	2	3	2	1	»	»	91	72	163	98
1	1	»	»	»	1	1	1	2	1	1	»	4	2	4	1	1	2	2	1	»	»	»	»	22	10	32	99
»	»	»	»	»	1	»	»	2	»	»	1	2	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	6	2	8	100
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	2	»	»	1	»	»	»	»	»	2	2	4	101
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	1	1	2	2	1	5	»	»	»	»	»	»	4	10	14	102
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	2	1	2	»	4	»	»	»	»	4	8	12	103
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	1	1	5	1	2	3	1	1	»	»	»	»	10	9	19	104
»	»	»	»	1	»	»	2	»	6	2	6	4	6	2	5	4	1	»	»	»	»	»	»	26	13	39	105
»	»	»	»	»	1	»	4	»	2	»	1	2	»	2	1	»	»	»	»	»	»	»	»	9	4	13	106
»	»	»	»	»	»	»	2	2	»	1	1	1	»	1	1	1	2	»	»	»	»	»	»	11	10	21	107
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	108
3	3	3	3	3	1	5	»	2	4	5	2	5	5	9	6	1	6	»	1	»	»	»	»	36	34	70	109
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	3	5	4	7	3	4	»	»	11	17	28	110
»	»	»	1	»	»	»	»	»	4	1	1	2	1	2	»	3	3	2	4	»	»	»	»	15	17	32	111

Københavns Mortalitets-

Tabel for 1931. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar		5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar																																					
	M.	K.	M.	K.	M	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M	K.	Begge Køn	
112. Atrophia hepatis acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	112
113. Cirrhosis hepatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	4	1	8	1	4	3	2	1	2	1	»	»	»	»	21	9	30	113
114. Morbi viarum biliar c. calculis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	5	1	1	10	7	9	4	13	1	5	»	5	»	»	18	44	62	114
115. — » » sine »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	1	»	3	1	4	»	1	»	»	1	13	14	115
116. Alii morbi hepatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	1	»	»	»	»	»	»	3	2	5	116
117. Morbi pancreatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	2	5	117
118. Peritonitis e. causa ignota	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	1	2	3	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	4	8	12	118
119. Alii morbi organ. digestionis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	3	»	2	1	»	»	2	3	»	»	»	»	»	»	9	4	13	119
X. Morbi organorum uropoëticorum.																																										
120. Nephritis acuta	»	»	»	»	1	1	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	3	»	»	»	»	»	»	»	»	9	9	18	120
121. — chr.	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	5	3	5	5	21	10	15	12	19	15	6	12	1	1	»	»	73	60	133	121
122. Lithiasis renalis, Nephrolithiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	»	»	3	4	»	»	1	1	»	»	»	»	8	5	13	122
123. Calculus vesicae, Cystolithiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	2	»	»	»	»	»	2	2	4	123
124. Cysto-Pyelitis	»	»	»	»	2	5	2	5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	3	2	5	9	4	4	8	»	2	»	»	18	28	46	124
125. Alii morbi organ. uropoëticor.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	1	»	»	1	»	»	»	4	1	5	125
XI. Morbi organorum genitalium.																																										
126. Strictura urethrae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	5	»	1	»	»	»	»	»	9	»	9	126
127. Hypertrophia prostatae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»	16	»	20	»	1	»	»	»	42	»	42	127
128. Alii morbi organ. genital. virorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	128
129. Salpingo-oophoritis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	6	129
130. Alii morbi organ. genital. feminarum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	5	»	5	»	3	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	15	15	130
XII. Morbi gravidarum et puerperarum.																																										
131. Placenta praevia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	131
132. Aliae haemorrhagiae (abort excl.)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	132
133. Abortus (non septicus)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	133
134. Graviditas extrauterina	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	6	134
135. Ruptura uteri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	4	135
136. Aliae dystochiae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	4	136
137. Eclampsia gravid. et parturient.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4	8	137
138. Toxaemiae aliae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	138
139. Septichaemia puerperal. post partum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	5	10	139
140. — puerperal. post abortum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	10	20	140
141. Embolia in puerp. (non septica)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	4	»	1	»	4	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	6	141
142. Alii morbi graviditatis et partus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	6	12	142
XIII. Morbi ossium et articulorum.																																										
143. Osteomyelitis acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	4	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	4	2	6	143
144. Arthritis deformans	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	2	»	»	»	»	»	»	»	6	6	144
145. Alii morbi ossium et articulorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	»	3	»	1	»	»	»	»	»	»	2	5	7	145
XIV. Morbi systematis cutanei et subcut.																																										
146. Dermatitis acuta, Eczema	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	2	146
147. Pemphigus papillaris vegetans	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	147
148. Alii morbi syst. cutanei et subcut.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	2	148
XV. Tumores.																																											
149. Cancer labii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	149
150. — linguae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	2	»	»	»	»	»	5	»	5	150
151. — muc. cavi oris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	151
152. — maxillae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	4	»	»	»	»	1	6	7	152
153. — pharyngis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	1	»	»	»	»	»	3	4	7	153
154. — oesophagi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1	3	1	»	»	»	»	»	»	»	»	51	12	63	154
155. — ventriculi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	7	3	22	1	15	5	6	2	»	»	»	5	»	»	135	134	269	155
156. — intestini ten. et coli	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	5	2	12	10	34	28	61	55	23	33	»	5	»	»	31	43	74	156
157. — recti	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	1	2	5	12	14	8	15	6	8	»	»	»	»	43	19	62	157
158. — laryngis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	1	4	3	7	6	14	8	12	1	2	»	»	»	9	3	12	158
159. — pulmonum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	4	1	3	»	2	1	»	»	»	»	12	14	26	159
160. — mammae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	1	3	6	4	2	2	4	1	1	»	»	»	»	»	»	68	68	160
161 — uteri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	»	17	»	21	»	17	»	6	»	»	»	»	109	109	161
162. — ovarii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»	28	»	26	»	25	»	17	»	8	»	»	»	»	20	20	162
163. — vulvae et vaginae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	10	»	4	»	3	»	1	»	»	»	»	7	7	163
164. — testis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	2	»	3	»	»	»	»	»	2	»	2	164

Københavns Mortalitets-

Tabel for 1931. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		**Tilsammen i 1ste Aar**									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.
165. Cancer penis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
166. — cutis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
167. — alior. organum et local. incert.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
168. Sarcoma cutis et subcutis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
169. — ossium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
170. — viscerum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
171. — aliorum organorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
172. Alii tumores	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»
Intoxicationes chronicae.																
173. Alcoholimus chr.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
174. Intoxicationes chr. subst. mineral.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
175. — chr. subst. vegetabil.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XVII. Mors violenta, non naturalis.																
Casus mortiferi:																
176. Submersio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
177. Suffocatio	1	»	»	2	1	»	2	2	1	»	»	»	»	»	»	»
178. Combustio	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	1	1
179. Congelatio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
180 Insolatio, Thermoplegia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
181. Ictus electricus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
182. — fulminis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
183. Contusio, Dilaceratio, Vulnus contusum, Fractura	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	2	»	1
184. Vulnus punctum, incisum, scissum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
185. — sclopetarium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
186. Intoxicatio acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
187. Inanitio, Exhaustio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
188. Alii casus mortiferi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Suicidium:																
189. Submersio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
190. Strangulatio, Suspensio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
191. Contusio, Vulnus cont., Fractura	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
192. Vulnus punctum, incisum, scissum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
193. — sclopetarium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
194. Veneficium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
195. Alii modi suicidii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Homicidium:																
196. Infanticidium	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
197. Homicidium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
XVIII. Causa mortis vel male vel non indicata.																
198. Mors subita, causa non definata	1	»	2	1	1	1	4	2	»	1	»	»	»	»	»	»
199. Causa mortis non vel male definata	2	5	»	»	4	3	6	8	»	»	»	»	»	»	»	»
Omnes mortis causæ	149	111	39	21	161	91	349	223	47	40	15	13	11	16	12	15

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		**Tilsammen af alle Aldere**			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	165
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	166
»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	6	11	12	23	21	41	40	26	35	»	6	»	»	104	120	224	167
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	168
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	4	»	»	»	»	»	»	3	5	8	169
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	170
»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	1	1	»	1	2	»	1	1	1	1	»	»	»	»	6	5	11	171
2	»	1	1	»	»	1	3	1	»	4	5	8	12	6	11	4	13	4	4	1	2	»	»	33	52	85	172
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	3	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	»	10	173
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	174
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	175
1	»	»	»	3	»	4	»	»	»	1	»	4	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	13	2	15	176
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	4	3	7	177
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	2	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	4	5	9	178
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	179
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	180
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	181
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	182
5	2	7	»	5	»	5	2	11	1	5	5	11	3	8	6	8	7	8	11	1	6	»	»	76	47	123	183
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	184
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	185
1	»	»	»	»	1	»	»	2	»	1	1	»	»	»	»	1	1	1	2	»	1	»	»	4	8	12	186
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	187
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	188
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3	189
»	»	»	»	1	2	2	»	1	1	5	»	15	2	6	4	5	2	3	1	»	»	»	»	38	12	50	190
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	191
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	192
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	193
»	»	»	»	2	»	4	2	7	16	15	7	14	4	11	3	3	5	»	2	»	»	»	»	56	39	95	194
»	»	»	»	1	2	1	»	2	»	1	»	1	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	7	3	10	195
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	196
»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	4	197
»	1	»	»	1	»	1	1	1	1	5	3	9	4	16	10	6	9	8	2	»	1	»	»	51	35	86	198
»	»	»	»	»	»	1	»	1	2	5	1	13	3	13	5	9	7	2	6	»	1	»	»	50	33	83	199
39	43	28	30	43	57	90	92	164	190	224	238	391	346	557	544	689	934	559	880	96	244	»	2	3314	3907	7221	

Tab. 2. Udtog af Københavns

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Ialt
1. Vitia innata & morbi neonat.	19	28	25	23	19	18	21	19	12	22	23	16	245
2. Marasmus senilis	50	46	55	49	53	23	35	27	34	42	29	31	474
3. Febris typhoid.	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	2	7
4. Febris paratyphoid.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	5	3	10
5. Morbilli	»	»	»	2	1	»	»	»	»	»	1	3	7
6. Scarlatina	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	2	»	4
7. Tussis convulsiva	2	3	5	2	4	3	2	1	1	»	4	6	33
8. Diphtheria	11	9	5	7	1	»	2	2	»	2	4	4	47
9. Influenza	43	24	10	4	4	»	»	1	»	2	3	3	94
10. Gastro-enterit. ac. infect.	2	9	6	5	7	11	6	8	2	3	7	2	68
11. Poliomyelitis ant ac.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
12. Encephalitis epidemic.	»	»	»	3	3	»	2	1	1	»	3	»	13
13. Meningit. cerebro-sp. epid.	2	2	»	»	»	3	2	1	»	»	2	»	12
14. Tuberculosis pulmonum	38	42	40	47	38	53	36	34	29	19	28	31	435
15. Tuberculosis in aliis corp. partibus	10	9	9	7	9	8	12	5	6	10	5	8	98
16. Syphilis	3	4	4	1	»	2	»	3	2	2	»	4	25
17. Alii morbi infectionis	13	11	12	18	11	11	11	7	7	7	9	13	130
18. Cancer & Sarcoma	91	60	87	94	85	91	81	80	76	81	72	82	980
19. Alii tumores	6	5	5	6	5	6	8	6	8	14	7	9	85
20. Morbi sangv., nutrit. & secret. int.	17	15	13	23	17	10	15	14	12	18	11	11	176
21. Morbi system. nerv. & org. sens.	68	56	85	69	78	53	62	47	44	53	66	71	752
22. Morbus cordis	121	95	111	138	114	77	92	70	73	73	67	73	1104
23. Alii morbi organ. circulat.	29	18	24	13	33	30	19	21	30	38	38	30	323
24. Bronchopneumonia	100	57	68	56	59	26	27	30	18	31	41	50	563
25. Pneumonia crouposa	28	18	20	23	13	9	7	5	8	9	7	16	163
26. Alii morbi organ. respirat.	17	25	16	10	11	16	11	7	10	13	9	13	158
27. Morbi organ. digestionis	30	30	30	28	23	29	24	34	26	33	36	25	348
28. Morbi organ. uropoet. & genital.	31	30	23	34	24	27	24	16	26	13	18	25	291
29. Septichaemia puerperalis	»	2	3	1	»	2	3	1	1	1	»	1	15
30. Alii morbi gravidar. & puerp.	4	1	3	1	1	»	2	1	»	3	2	4	22
31. Morbi ossium, articul. & ext. part.	1	1	2	4	2	»	»	1	2	»	5	4	22
32. Alcoholismus chr.	3	1	2	»	»	»	»	1	2	»	»	1	10
33. Aliae intoxicationes chr.	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2
34. Casus mortiferi (incl. homicid.)	19	12	14	15	19	13	16	19	10	16	9	13	175
35. Suicidium	7	11	10	16	14	9	16	14	11	18	17	18	161
36. Causa mortis non indicat.	15	21	16	19	14	11	12	12	8	15	15	11	169
Summa	782	645	703	719	663	541	548	489	460	541	547	583	7221

Mortalitetstabel for 1931.

Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Uden Bolig	Havn og Red	Udenbys	
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII				
28	28	77	13	22	10	29	35	1	1	1	1
76	39	219	21	44	21	29	24	1	»	»	2
»	4	»	»	»	1	»	1	»	1	»	3
5	1	2	1	»	1	»	»	»	»	»	4
1	»	1	2	1	»	1	1	»	»	»	5
1	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	6
7	4	2	2	3	2	3	10	»	»	»	7
9	4	5	2	12	2	6	7	»	»	»	8
22	10	19	3	16	10	4	9	1	»	»	9
8	5	7	5	8	8	6	21	»	»	»	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11
2	2	3	2	2	»	1	1	»	»	»	12
2	1	4	»	1	1	2	1	»	»	»	13
68	54	98	30	62	17	44	52	8	2	»	14
15	11	13	10	12	5	13	16	3	»	»	15
4	1	7	»	5	»	4	4	»	»	»	16
25	12	18	14	16	10	18	14	1	»	2	17
211	107	220	76	135	51	73	105	2	»	»	18
14	11	15	10	10	5	8	10	2	»	»	19
33	16	45	13	25	7	11	25	1	»	»	20
152	85	148	58	113	45	59	85	5	1	1	21
262	121	296	87	137	46	73	80	1	1	»	22
57	48	71	27	43	21	21	33	1	»	1	23
119	50	157	31	71	30	35	63	3	2	2	24
33	14	31	16	22	10	16	21	»	»	»	25
39	11	29	15	25	6	10	23	»	»	»	26
70	44	58	20	47	27	41	38	1	1	1	27
67	24	62	22	35	12	26	41	2	»	»	28
1	1	3	1	»	2	5	2	»	»	»	29
4	4	6	1	»	1	2	4	»	»	»	30
5	1	4	2	1	3	3	3	»	»	»	31
7	»	1	»	»	»	1	1	»	»	»	32
1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	33
43	16	34	17	15	11	17	20	»	2	»	34
35	17	21	13	34	6	10	23	2	»	»	35
56	21	26	12	19	7	9	15	1	3	»	36
1482	767	1702	526	937	378	582	788	37	14	8	

Tab. 3. Oversigt over Dødsfaldenes Fordeling efter Alder, Køn og Maaneder i Aaret 1931.

	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar		5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere		Ialt
	i 1ste Maaned		i 2.—3. Maaned		i 4.—12. Maaned		Ialt i 1ste Aar																																			
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
Januar .	15	12	3	2	28	7	46	21	3	3	»	»	1	3	2	2	5	9	5	4	1	9	5	9	16	19	24	36	37	34	62	41	69	99	60	106	11	38	»	2	347	435	782
Februar	18	13	2	1	12	9	32	23	3	7	»	1	2	»	1	3	4	6	1	3	5	6	5	10	14	17	27	16	28	22	54	47	56	82	57	76	7	30	»	»	296	349	645
Marts ..	13	11	5	2	19	16	37	29	6	2	2	3	»	1	1	1	7	4	3	3	5	4	14	6	12	18	18	23	25	32	44	59	75	87	55	98	6	23	»	»	310	393	703
April ...	15	8	5	5	18	6	38	19	2	6	3	2	1	1	2	1	2	5	2	6	2	6	6	10	22	12	27	24	34	41	48	59	64	96	51	95	7	25	»	»	311	408	719
Maj	6	12	6	2	14	16	26	30	5	4	»	»	2	2	1	3	3	4	3	1	2	4	7	7	17	13	26	20	39	33	54	42	61	87	43	87	18	19	»	»	307	356	663
Juni....	9	9	4	2	9	4	22	15	2	2	4	1	»	1	»	1	4	5	1	4	6	8	8	6	16	10	17	25	48	31	43	32	55	58	42	56	6	12	»	»	274	267	541
Juli	12	8	4	1	9	3	25	12	1	1	2	»	1	»	»	»	1	3	2	3	3	4	8	15	8	19	10	20	35	24	45	47	58	80	37	67	5	12	»	»	241	307	548
August .	12	13	6	»	8	5	26	18	3	3	»	2	»	2	2	1	4	1	4	1	7	5	11	12	10	14	14	9	32	26	43	28	38	62	40	52	4	15	»	»	238	251	489
Septbr. .	11	3	»	1	5	4	16	8	2	2	1	2	»	1	»	1	1	1	1	»	3	1	3	5	12	15	15	16	22	23	44	33	46	65	38	60	9	14	»	»	213	247	460
Oktober	11	8	1	3	7	2	19	13	4	4	1	1	1	2	1	1	3	1	3	1	2	3	8	2	12	17	9	17	36	27	45	50	56	69	47	62	8	16	»	»	255	286	541
Novbr...	14	8	3	1	11	13	28	22	11	2	»	»	1	3	1	1	4	3	2	4	4	5	5	4	13	14	15	16	26	28	27	57	51	60	46	59	11	24	»	»	245	302	547
Decbr...	13	6	»	1	21	6	34	13	5	4	2	1	2	»	1	»	1	1	1	»	3	2	10	6	12	22	22	16	29	25	48	49	60	89	43	62	4	16	»	»	277	306	583
Tils.	149	111	39	21	161	91	349	223	47	40	15	13	11	16	12	15	39	43	28	30	43	57	90	92	164	190	224	238	391	346	557	544	689	934	559	880	96	244	»	2	3314	3907	7221
	260		60		252		572		87		28		27		27		82		58		100		182		354		462		737		1101		1623		1439		340		2		7221		
Af 1000 Døde	20.6	15.4	5.4	2.9	22.3	12.6	48.3	30.9	6.5	5.5	2.1	1.8	1.5	2.2	1.7	2.1	5.4	6.0	3.9	4.2	5.9	7.9	12.5	12.7	22.7	26.4	31.0	33.0	54.2	47.9	77.1	75.3	95.4	129.4	77.4	122.0	13.3	33.8	»	0.0	458.9	541.1	
	36.0		8.3		34.9		79.2		12.0		3.9		3.7		3.8		11.4		8.1		13.8		25.2		49.1		64.0		102.1		152.4		224.8		199.4		47.1		0.0		1000.0		

Tab. 4. Oversigt over Dødsfald og Dødfødsler i Aaret 1931.

København. Ville de Copenhague.	Beregnet Folkemængde Population calculée 1. Juli 1931	Dødsfald — Décès								Dødfødte Morts-nés	
		Dødsfald efter Alderen Décès par âge						Ialt Total	pr. 1000 Indb.	Ægtefødte Légitimes	Uægtefødte Illégitimes
		0—1	1—5	5—15	15—65	65 og derover	Af ubekendt Alder				
Hele Byen. Total	622,500	572	169	140	2936	3402	2	7221	11.6	142	30
1. Byen	114,900	73	30	20	619	740	»	1482	12.9	15	2
2. Østerbro	79,600	60	11	12	313	371	»	767	9.6	13	»
3. Indre Nørrebro	83,400	122	29	15	500	1035	1	1702	20.4	9	20
4. Ydre Nørrebro	57,000	36	18	14	245	213	»	526	9.2	19	2
5. Vesterbro	78,400	65	21	19	410	422	»	937	12.0	16	»
6. Valby	43,000	35	11	16	157	159	»	378	8.8	9	»
7. Brønshøj	72,500	69	24	25	285	179	»	582	8.0	23	2
8. Sundby	92,000	105	25	19	366	272	1	788	8.6	24	2
Uden Bolig	»	2	»	»	25	10	»	37	»	»	1
Havn og Red	1,700	3	»	»	11	»	»	14	»	»	»
Udenbys	»	2	»	»	5	1	»	8	»	14	1

Kvarter 1

omfatter den indre By med det gamle Voldterræn og Kastellet samt Christianshavn. Det begrænses af Frihavnsterrænet, Classensgade, Østersøgade, Nørresøgade, Gyldenløvesgade, St. Jørgens Sø, Gl. Kongevej, Trommesalen, Helgolandsgade, Kvægtorvsgade, Tietgensgade, Bernstorffsgade og Pladsen mellem Godsbanegaarden og Flæskehallen til Havnen samt Voldterrænet paa Amagersiden.

Kvarter 2

omfatter Frihavnsterrænet og Terrænet Nord og Øst for Classensgade, Østerbrogade, Øster Alle, Lyngbyvej til Emdrup Grænse, som danner Grænsen mod Nordøst til Stadens Grænse.

Kvarter 3

begrænses af Østersøgade, Nørresøgade, Gyldenløvesgade, Aaboulevarden, Jagtvejen, Øster Alle og Østerbrogade.

Kvarter 4

begrænses af Jagtvejen, Ladegaardsaaen, Lygteaaen, Lersøens Midterlinje til Lyngbyvej og Lyngbyvej.

Kvarter 5

begrænses af Pladsen mellem Godsbanegaarden og Flæskehallen, Bernstorffsgade, Tietgensgade, Kvægtorvsgade, Helgolandsgade, Trommesalen, Gl. Kongevej, Værnedamsvej, Frederiksberg Alle, Boyesgade, en lige Linje fra denne bag Vesterbrogade til Rahbeks Alle Nr. 23, hvorfra Grænsen gaar i lige Linje mod Syd til Stedet, hvor Tranehavevej støder til Enghavevej, Enghavevej og Vasbygade til Sydhavnen.

Kvarter 6

omfatter Terrænet Vest for Kvarter 5 (Valby og Vigerslev Sogne).

Kvarter 7

omfatter Terrænet Vest for Frederiksberg og Kvarter 4 (Brønshøj Sogn).

Kvarter 8

omfatter Terrænet Syd for Kvarter 1 (Sundby Sogn).

Tab. 5. Oversigt over de epidemiske Sygdomstilfælde, anmeldte af Læger i Aaret 1931, fordelte efter Alder, Køn, Maaneder og Lokaliteter.

Cas de maladies épidémiques signalés par les médecins (déclaration obligatoire).

Københavns. Ville de Copenhague. ca. 622,500 Indbyggere.	Byen ca. 114,900 Indb.	Østerbro ca. 79,600 Indb.	Indre Nørrebro ca. 83,400 Indb.	Ydre Nørrebro ca. 57,000 Indb.	Vesterbro ca. 78,400 Indb.	Valby ca. 43,000 Indb.	Brønshøj ca. 72,500 Indb.	Sundby ca. 92,000 Indb.	Havnen og Reden ca. 1,700 Indb.	Deraf behandlede paa Hospital: Paa civile Hospitaler	Paa Militærhosp.	Tilsammen
Morbi epidemici.												
1. a. Febris typhoidea	3	7	1	»	2	1	»	»	1	15	»	15
b. Febris paratyphoidea	32	12	15	9	16	27	11	17	»	126	3	129
2. Paradysenteria	5	1	1	1	1	»	6	»	»	13	»	13
3. Meningitis cerebrospinalis epid.	3	»	5	»	3	1	3	2	»	16	»	16
4. Poliomyelitis ant. ac.	2	»	»	»	»	3	1	2	»	7	»	7
5. Encephalitis epid.	1	2	1	»	»	»	1	»	»	4	1	5
6. Singultus epid.	»	»	1	1	3	»	1	1	»	1	»	1
7. Diphtheria (incl. Croup)	151	87	133	39	111	44	120	160	1	809	13	822
8. Scarlatina	54	32	33	36	55	37	51	63	»	305	6	311
9. Morbilli	154	59	290	147	323	145	221	471	»	99	2	101
10 Tussis convulsiva	157	143	193	170	183	205	209	322	»	167	1	168
11. Parotitis epid.	32	50	58	47	29	20	53	182	»	13	6	19
12. Erysipelas	56	46	55	28	27	23	38	43	»	166	3	169
13. Febris puerperalis	2	»	2	1	3	2	4	6	»	11	»	11
14. Tetanus & Trismus neonat.	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
15. Pemphigus neonat.	»	»	2	»	2	»	4	3	»	3	»	3
16. Febris intermittens	1	1	1	»	1	»	3	»	3	4	»	4
17. Febris rheumatica	73	53	49	28	57	19	54	69	1	151	2	153
18. Pneumonia crouposa	113	50	103	55	91	29	45	88	»	298	»	298
19. Tracheo-Bronchitis	960	923	1065	494	757	253	636	1077	»	80	1	81
20. Bronchopneumonia & Bronchitis capill.	358	255	264	106	390	122	199	241	»	766	8	774
21. Influenza	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1204	1731	2935
22. Angina tonsillaris	1747	2209	1907	1035	1679	886	1554	2121	5	805	213	1018
23. Cholerine & Catarrhus intest. acut.	460	322	374	162	334	233	180	548	»	87	»	87
24. Icterus epid.	46	39	66	20	61	31	67	61	»	27	9	36
25. Varicellæ	41	24	55	13	17	5	12	24	»	4	2	6
26. Rubeolæ	9	4	21	1	2	2	1	5	»	5	12	17
27. Febris undulans*)	3	11	8	»	3	4	1	5	»	»	»	»
28. Myalgia epid.	7	5	5	3	1	1	»	17	»	»	»	»
Sum...	4471	4335	4708	2396	4151	2093	3475	5528	11	5187	2013	7200
Alii morbi.												
29. Gonorrhoea										238	59	297
30. Ulcus venereum										17	3	20
31. Syphilis acquisita										134	8	142
32. Syphilis congenita										21	1	22
33. Scabies										41	41	82
34. Delirium tremens										3	»	3
										5641	2125	7766

*) Anmeldte af Seruminstitutet.

Fra 0—1 Aar	Fra 1—5 Aar	Fra 5—15 Aar	Fra 15—65 Aar: Mænd	Fra 15—65 Aar: Kvinder	65 Aar og derover: Mænd	65 Aar og derover: Kvinder	Ialt. Total	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	
»	»	1	7	6	»	1	15	»	»	1	»	»	»	»	1	2	3	6	2	1 a
3	14	17	30	73	1	1	139	1	2	3	»	1	1	2	10	32	33	32	22	b
»	9	2	2	2	»	»	15	»	2	1	2	3	1	»	»	»	1	»	5	2
3	5	4	3	2	»	»	17	1	4	»	1	3	1	3	»	»	2	»	2	3
»	3	4	»	1	»	»	8	»	»	»	»	»	»	»	1	2	2	»	3	4
»	»	1	3	1	»	»	5	»	1	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	5
»	»	»	6	1	»	»	7	»	2	2	»	»	»	1	»	2	»	»	»	6
30	211	377	61	166	»	1	846	122	88	92	60	61	55	50	40	57	63	66	92	7
7	119	204	12	19	»	»	361	21	19	14	17	11	13	10	26	54	57	63	56	8
46	749	992	12	10	»	1	1810	68	114	90	209	236	172	109	59	90	129	233	301	9
149	859	552	4	18	»	»	1582	109	100	95	74	62	73	63	95	111	202	310	288	10
»	71	318	30	50	»	2	471	67	66	69	60	60	33	8	7	9	29	26	37	11
1	10	7	92	171	16	19	316	27	30	24	28	20	20	19	21	34	34	32	27	12
»	»	»	»	20	»	»	20	1	1	1	2	1	1	2	4	3	»	3	1	13
1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	14
11	»	»	»	»	»	»	11	»	»	2	2	»	1	3	»	»	1	1	1	15
»	»	»	7	3	»	»	10	1	1	1	2	»	»	»	»	»	1	3	1	16
1	1	64	113	213	2	9	403	38	41	43	41	46	29	22	15	33	33	32	30	17
13	37	86	217	170	27	24	574	99	60	52	90	51	21	16	16	26	48	47	48	18
328	943	1267	1244	1629	285	469	6165	1110	575	588	602	427	291	153	176	376	560	705	602	19
159	312	279	337	482	126	240	1935	429	176	157	151	156	82	57	62	104	183	200	178	20
428	2677	7149	12646	13237	567	731	37435	20572	5812	1757	2074	1651	582	318	483	855	1182	1193	956	21
193	1840	4654	2759	3622	29	46	13143	1133	1027	1114	950	931	944	709	1022	1420	1564	1303	1026	22
303	670	473	447	573	62	85	2613	192	186	174	179	238	145	267	285	234	223	213	277	23
»	16	129	143	94	5	4	391	41	34	33	38	27	19	33	46	39	29	20	32	24
7	51	123	3	7	»	»	191	41	30	33	22	10	12	2	3	7	4	12	15	25
»	8	17	18	2	»	»	45	3	2	3	11	8	6	4	1	»	2	3	2	26
»	»	3	18	12	2	»	35	4	3	6	3	3	»	1	3	3	2	3	4	27
1	»	12	15	10	1	»	39	»	»	»	»	»	»	»	5	4	9	18	3	28
1684	8605	16735	18229	20594	1123	1633	68603	24080	8376	4355	4619	4006	2502	1852	2381	3499	4396	4526	4011	
3	18	15	3407	1182	12	3	4640	416	357	358	363	377	347	396	438	420	400	387	381	29
»	»	»	83	5	»	»	88	5	6	6	17	12	10	7	5	12	4	2	2	30
»	»	1	318	216	2	1	538	64	61	47	54	39	34	51	36	43	42	31	36	31
16	1	5	2	5	»	»	29	1	2	2	4	1	2	4	3	3	3	3	1	32
13	45	62	1426	1339	3	1	2889	295	231	228	240	240	171	178	201	264	283	320	238	33
»	»	»	5	»	2	»	7	»	»	»	1	»	»	3	»	1	1	1	»	34
1716	8669	16818	23470	23341	1142	1638	76794	24861	9033	4996	5298	4675	3066	2491	3064	4242	5129	5270	4669	

AARSBERETNING

ANGAAENDE

SUNDHEDSTILSTANDEN I KØBENHAVN

FOR

1932

AF

J. P. CHROM
Stadslæge

KØBENHAVN
F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI
1933

INDHOLD

Indledning 1
A. Medicinalberetning for København for Aaret 1932 5
Befolkningsforhold 5
Ægteskaber 6
Fødsler 7
Dødsfald 8
Dødfødte 12
Sygdomsforhold 13
1) *Epidemiske Sygdomme* 14
Febris typhoidea 14
Febris paratyphoidea 14
Febris undulans 14
Paradysenteri 14
Meningitis cerebro-spinalis 15
Poliomyelitis anterior acuta 15
Encephalitis lethargica 15
Singultus epidemica 15
Diphtheria 15
Scarlatina 16
Morbilli 16
Tussis convulsiva 17
Erysipelas 18
Parotitis 18
Febris puerperalis 19
Febris rheumatica 19
Pneumonia crouposa 20
Bronchopneumonia 21
Tracheo-bronchitis acuta 22
Angina tonsillaris 22
Influenza 23
Icterus catarrhalis 23
Myalgia epidemica 24
Catarrhus intestinalis acutus 24
2) *Tuberkulose* 25
3) *Kræft* 27
4) *Kønssygdomme* 28
5) *Andre Sygdomme* 29
Scabies 29
Alcoholismus 29
6) *Sygdomme i Garnisonen* 29
B. Offentlig Sundhedspleje 30
Børneforsorg 30
Sanitært Tilsyn med Boliger m. m. 31
Tilsyn med Næringsmidler 32
Tilsyn med smitsomme Sygdomme 33
Sundhedskommissionens Desinfektionsanstalt 36
Tilsyn med Forhandling af animalske Næringsmidler 38
A) Tilsyn med Forhandling af Mælk 38
B) Tilsyn med Kød, Kødvarer, Pølser m. m. 48
Boligtilsynet 50
Vandklosetter 54
Badeanstalter 54
Sundhedskommissionens Laboratorium 55
Karantænevæsen 60
Vaccination 61
Meteorologiske Forhold 62

Tabeller: 1. Dødsaarsager efter Aldersklasser. — 2. Dødsaarsager efter Maaneder og hygiejniske Kvarterer. — 3. Dødelighed efter Maaneder og Aldersklasser. — 4. Dødsfald og Dødfødsler efter hygiejniske Kvarterer. — 5. Anmeldte Sygdomstilfælde efter Alder, Køn, Maaneder og hygiejniske Kvarterer.

Sundhedsvæsenets Personale.

J. P. Chrom, Stadslæge.

Gustav Jørgensen, 1. Sanitetslæge.
Poul Heiberg, 2. Sanitetslæge, Vicestadslæge.
V. Nissen, 3. Sanitetslæge.
Ahrend Larsen, 4. Sanitetslæge.
Erik Jacobsen, Assistentlæge.
Lauritz Christensen, Assistentlæge.
Kai Poulsen, Assistentlæge.
Søren Hansen, Chef for medicinalstatistisk Kontor.
Robert Nielsen, Assistentlæge.
H. Hansen, Overdyrlæge.
Kai V. Seidel, Dyrlæge.
Holger Schmidt, Chef for Boligtilsynet.
Søren Larsen, Ingeniør.

Særlige Foranstaltninger overfor epidemiske Sygdomme har det ikke været nødvendigt at træffe. Der er som sædvanlig med Stadslægens Tilladelse udskrevet en Del Bacilbærere fra Hospital (se 4. Sanitetslæges Beretning). Medio Marts fandtes der ikke mindre end 34 Bacilbærere af Tyfus og Paratyfus, hvilket foranledigede Stadslægen til at fraraade den tvangsmæssige Badning af Skolebørn paa Badeanstalten »Helgoland« i Svanemøllebugten. Vandet derude havde nemlig stadig til Trods for Chloringen indeholdt et rigeligt Antal Tarmbakterier, og med et saa stort Antal Tyfusbacilbærere kunde en Forurensning af Badevandet med Tyfusbaciller befrygtes.

Der er i Aarets Løb udarbejdet en ny Vejledning for Asyler, Børnehaver o. lign. Institutioner angaaende disses Forhold overfor Tilfælde af smitsom Sygdom (se 1ste Sanitetslæges Beretning).

I Juni modtoges Indberetning om Tilfælde af Skarlagensfeber paa en Gaard, der leverede Mælk til København. Mælkeleverancen til København blev forbudt og tillodes først efter, at der af den stedlige Embedslæge var truffet de nødvendige Foranstaltninger til at hindre Smitteoverførelse.

Fra en af Tuberkulosestationerne anmeldtes en Ejendom, hvor Beboerne havde været særlig hjemsøgte af Tuberkulose gennem en Række Aar. En systematisk Gennemgang af Ejendommens Lejligheder viste, at disse var ret gode, og at der for Tiden i ethvert Tilfælde kun var Tuberkulose hos 2 Søskende, der begge var paa Sanatorium.

I Henhold til Lov Nr. 84 af 31. Marts 1931 er der efter derom indsendt Ansøgning bilagt med den paabudte Lægeattest givet Udsættelse med Vaccination i 1 Aar i 149 Tilfælde. Grundene til Fritagelse har været mange, men de kan sammenfattes i følgende Grupper: nylig overstaaet Infektion 53, Kirtler 47, svagt Helbred 31, Nyrebetændelse 4, Hudsygdom 3, Hjærtefejl 4, Hofteskade og svækket Helbred 2, Nervøsitet 2, Polyper 2 og Sukkersyge 1. Fornyet Udsættelse i 1 Aar er givet i 44 Tilfælde af følgende Grunde: nylig overstaaet Infektion 8, Kirtler 10, svagt Helbred 18, Sukkersyge 2, Leddegigt 1, Hudsygdom 2, Hjærtefejl 2 og Nyrebetændelse 1. Fuldstændig Fritagelse er givet i 24 Tilfælde, nemlig i 2 Tilfælde for overstaaet Meningitis, 2 Tilfælde svær Hjertefejl, i 1 Tilfælde Myxødem og i 1 Tilfælde Tuberkulose hos Barnet. I Resten af Tilfældene altsaa i 18 Tilfælde toges der Hensyn til »Sygelighed i Familien af legemlig eller sjælelig Art«.

Der er i de senere Aar indløbet ganske enkelte Meddelelser fra Læger om, at Børn, der soppede i Fælledparken, blev bidt paa Benene, og at Biddene fremkaldte stærkt kløende Vabler. Naar Børnene kløede sig, fik de sædvanlig Hudaffektioner, der medførte, at Børnene kom til Læge. I Sommeren 1932 mødte en Dag en Fader med sin Søn paa Stadslægekontoret for at vise, hvor medtagne Børnene kunde blive af disse Bid og for at udvirke, at der kunde blive gjort

noget for at hindre Børnene i at blive bidte. Paa begge Drengens Ben begyndte der efter en horizontal Linie lige over Knæet en Hyperæmi, der strakte sig herfra nedover den nederste Del af Benet. Huden var inddelt i Felter, der paafaldende mindede om Felterne paa en Bi's Vokskager. Felterne var mest røde i Midten, og her fandtes en lille Blodskorpe af Størrelse som den man ser efter Bid af Væggetøj. Hvilket Dyr, der bider Børnene, søgte man Zoologers Assistance til at afgøre. Helt Enighed om, hvilket Dyr det er, er der ikke. Imidlertid er Soppedammen tømt for Vand, og Bunden og Bredderne herefter renset for Dynd og Plantevækst. Dammen skulde dernæst henligge i tør Tilstand hele Vinteren, hvorefter man mener, at Sopning atter kan finde Sted. Fra andre Soppesteder her i Staden er der ikke anmeldt saadanne Tilfælde.

Der fremsendtes en Prøve af et Haarfarvningsmiddel, der var blevet benyttet til at farve Øjenbrynene med hos en ung Pige og havde givet et Erythem i Panden og paa Øjenlaagene. Der var betydelig Hævelse af de erythematøse Partier. Midlet viste sig at være et Lak- og Tjærepræparat.

En Kloakarbejder mente sig forgiftet under sit Arbejde i Kloakerne og var blevet indlagt paa Hospitalet, der ønskede nærmere Oplysning, om der fandtes særlig giftige Gasarter i den Kloak, hvor han havde arbejdet. Der foretoges sammen med Ingeniører fra Stadsarkitekten og Havnevæsenet en Undersøgelse. Der fandtes foruden Svovlbrinte tillige lidt Kulbrinte — denne sidste hidrørende fra en Ledningsfejl fra en større Fabrik. Fejlen rettedes, og der er ikke senere indløben Klage.

En Børnelæge indberettede et Tilfælde af Atropinforgiftning, som en Dreng havde paadraget sig ved paa ulovlig Vis at trænge ind i en Skolehave og spise Galnebær. Tilfældet indberettedes til Skoledirektionen.

Fra Fabrikstilsynet fremsendtes en Række Sager angaaende Renlighedsforholdene i Virksomheder, der henhører under Chokolade- og Sukkerindustrien. De blev behandlede af Sundhedskommissionen.

Der er i Aarets Løb foretaget Blaasyrebehandling af 1 privat Bolig, 1 Mølle, 2 Musæer og 1 offentlig Kontorlokale.

Hvad Sager vedrørende Medicinalhandelen angaar, er der i 8 Tilfælde rejst Sag mod ulovlig Reklamering med Medikamenter.

En Kiropraktiker var i en stedlig Telefonhaandbog opført som Læge, uden at være det. Det viste sig at bero paa en Fejltagelse fra Redaktionen af Haandbogen.

En Dame, der i Telefonbogen angav sig som Hud- og Haarspecialist, tog Folk under Kur. En Patient, hun havde behandlet, paadrog sig en Hudsygdom i Haarbunden og maatte søge Lægehjælp. Hun fik en Bøde paa 100 Kr. for Kvaksalveri.

I en Sag, der var rejst mod en medicinsk Student, der havde praktiseret som Læge, deltog Stadslægen i Undersøgelserne. Den paagældende blev relegeret fra Universitetet.

For Reklamering for Højfrekvensapparatet »Felma« blev der idømt en Bøde paa 100 Kr.

Der har været 7 Sager mod Tandteknikere. En, der tidligere havde faaet en Bøde paa 200 Kr. for Overtrædelse af Tandlægeloven, idømtes en Bøde paa 300 Kr. for atter at have udøvet ulovlig Tandlægevirksomhed. En anden Tandtekniker maatte for ulovlig Tandlægevirksomhed vedtage en Bøde paa 100 Kr. og tillige forpligte sig til en Skadeserstatning paa 500 Kr. Resten af Sagerne henlagdes.

1 Jordemoder er ved Dom frakendt Retten til at praktisere.

Der indløb Meddelelse om, at en indisk Læge praktiserede her i Byen. Det viste sig at være rigtig, men da den paagældende derefter associerede sig med en Læge, der erklærede at tage Ansvaret for Behandlingen, henlagdes Sagen.

Ved Udgangen af 1932 var der i København 556 praktiserende Læger, 355 Tandlæger (heri indbefattet 33 ved de kommunale Tandkliniker ansatte Tandlæger, der vel havde Bevilling til at praktisere, men ikke havde selvstændig Praksis) og 98 Jordemødre. Antallet af Apoteker i Drift var 58, hvoraf de 5 var Hospitalsapoteker. Det i 1930 oprettede Apotek i Borups Alle blev den 26. April 1932 aabnet for Drift i Ejendommen Borups Alle 178. Ved kgl. Resolution af 12. April 1932 blev et Apotek oprettet paa Øresundsvej paa Strækningen mellem Kongedybs Alle og Lissagade. Apoteket var ikke aabnet for Drift ved Aarets Udgang.

MEDICINALBERETNING FOR KØBENHAVN FOR AARET 1932.

(Ved Chef for det medicinalstatistiske Kontor *Søren Hansen*.)

Befolkningsforhold.

Staden København havde ved Folketællingen 5. November 1932 ialt 631,890 Indbyggere mod 625,202 i 1931, 617,069 i 1930, 611,000 i 1929, 603,758 i 1928, 598,447 i 1927, 593,555 i 1926 og 587,150 i 1925. Tilvæksten i det forløbne Aar har saaledes været ret betydelig, hvilket hovedsageligt skyldes Indvandringsoverskuddet, som efter Folkeregistrets Opgørelse udgjorde 4560 Personer mod 9301 i 1931, 4057 i 1930 og 5274 i 1929, medens Fødselsoverskuddet var aftaget noget.

Befolkningens Fordeling paa Stadens hygiejniske Kvarterer og de Forskydninger heri, der er foregaaet siden Aarhundredskiftet, ses af nedenstaaende Oversigt.

	Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Havn og Rhed	Hele Staden
1. Febr. 1901 . . .	152722	36251	83328	22182	65564	7484	9964	22491	589	400575
1 Febr. 1911 . . .	127785	61724	81111	42661	74681	13679	18214	41312	994	462161
1. Febr. 1921 . . .	128812	76083	89402	50407	84820	26507	32677	71267	1369	561344
5. Novbr. 1925 . .	122029	75763	88249	56130	80204	33464	49158	80665	1488	587150
5. Novbr. 1930 . .	116222	79059	83759	57204	78931	40911	68830	90462	1691	617069
5. Novbr. 1931 .	114300	79831	83310	56844	78094	44036	74345	92751	1691	625202
5. Novbr. 1932 . .	112104	79648	82689	56550	76425	46711	82396	93676	1691	631890

Stadens statistiske Kontor beregner pr. 1. Juli 1932 et Middelfolketal for Aaret paa 629,700, der fordeler sig paa de hygiejniske Kvarterer som anført i Tabel 4 og Tabel 5.

Efter den nu foreliggende Opgørelse af Befolkningens Aldersfordeling ved Folketællingen i 1930 giver nedenstaaende Tabel et Overblik over de betydelige Forskydninger, der har fundet Sted i de senere Aar. Det relative Antal af Børn under 15 Aar er aftaget stærkt, og Antallet af gamle Folk er tiltaget, medens de mellemliggende Aldersklasser viser nogen Uregelmæssighed i Bevægelsen.

Aldersfordeling pr. 10,000 Indbyggere.

Alder	Mænd				Kvinder			
	1916	1921	1925	1930	1916	1921	1925	1930
85 Aar og derover . .	5	6	5	5	13	14	15	16
75—85 Aar	47	48	54	63	96	97	107	117
65—75 —	150	164	186	194	253	263	300	308
55—65 —	314	312	323	355	435	441	445	451
45—55 -	437	464	522	548	577	567	619	662
35—45 —	633	675	680	711	768	796	806	825
25—35 —	812	844	845	841	996	986	1012	1030
15—25 —	855	869	822	825	952	984	944	939
5—15 —	870	804	761	732	877	813	767	728
under 5 —	457	428	395	329	452	426	392	322
Ialt . . .	4581	4614	4593	4602	5419	5386	5407	5398

For de mindre Børns Vedkommende viser nedenstaaende Oversigt over det relative Antal af Børn under 5 Aar, hvor betydelig Tilbagegangen har været, idet det ved Folketællingen i 1930 kun udgjorde ca. 6½ pCt. af den samlede Befolkning mod ca. 13½ pCt. ved Folketællingen i 1880. Hertil maa dog bemærkes, at der i Aarene omkring 1880 foregik en meget betydelig Indvandring til Staden af yngre Mennesker, der giftede sig og forøgede Antallet af Børn stærkt — Antallet af Ægteskaber udgjorde i Tiaaret 1870—80 9,8 pCt. af Befolkningen, i 1880—84 10,2, i 1885—90 9,1, men i 1890—95 kun 8,1 pCt. Derefter er det relative Antal af Ægteskaber atter tiltaget ret jævnt indtil det nu ligger lidt under 10 pCt.

Børn under 5 Aar pr. 10,000 Indbyggere.

	1870	1880	1890	1895	1901	1906	1911	1916	1921	1925	1930
Drenge	543	671	597	557	502	503	501	457	428	395	329
Piger	537	676	597	548	506	503	504	452	426	392	322
Tilsammen	1080	1347	1194	1105	1008	1006	1005	909	854	787	651

Ægteskaber.

Der blev i Aaret 1932 indgaaet ialt 6190 Ægteskaber eller ca. 9,8 for hvert Tusinde Indbyggere, lidt flere end gennemsnitligt siden Aarhundredskiftet. Af samtlige Ægteskaber var 3754 eller henimod 61 pCt. borgerlige mod ca. 55 i 1931 og 1930, 54 i 1929, 52 i 1928 og 45 i Femaaret 1923—27. I det forudgaaende Femaar 1918—22, umiddelbart før den nye Ægteskabslov traadte i Kraft, udgjorde det relative Antal af borgerlige Ægteskaber kun lidt over 15 pCt. af samtlige Ægteskaber.

Aarligt Gennemsnit	Ægteskaber			
	ialt	pr. 1000 Indb.	heraf borgerlige	pCt.
1903—1907	3626	8,5	591	16,4
1908—1912	4051	8,8	823	20,3
1913—1917	4261	8,4	832	19,5
1918—1922	6101	10,9	924	15,2
1923—1927	5585	9,5	2525	45,2
1928	5778	9,5	3006	52,0
1929	5694	9,4	3060	53,7
1930	5969	9,7	3254	54,5
1931	6124	9,8	3379	55,2
1932	6190	9,8	3754	60,6

Vielsernes Fordeling paa Aarets Maaneder ses af nedenstaaende Oversigt. De fleste faldt, som sædvanligt i de senere Aar, i Maj samt i November og December, de færreste i Januar, Februar og Marts.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
1903—1907	180	205	262	341	402	272	265	246	246	273	390	353
1908—1912	197	232	282	363	455	284	291	279	260	396	436	389
1913—1917	229	263	314	394	559	340	315	313	295	443	518	440
1918—1922	329	394	470	468	566	446	459	422	461	523	540	580
1923—1927	292	384	456	468	537	468	457	417	419	497	538	568
1928	347	408	413	442	571	398	489	497	473	565	577	560
1929	323	326	382	439	546	505	508	492	413	549	560	576
1930	320	390	446	513	552	517	506	510	459	536	591	576
1931	329	372	416	421	666	556	537	488	440	535	649	656
1932	368	405	492	448	687	573	569	454	459	538	558	565

Fødsler.

Ifølge velvillig Meddelelse fra Statens statistiske Departement blev der i Aaret 1932 født 9352 Børn i København, deraf 2092 udenfor Ægteskab. Det samlede Antal udgjorde 14,9 pro mille af Stadens Folkemængde, hvilket var lidt mere end i 1931, men ellers mindre end i noget forudgaaende Aar, hvorom Efterretninger haves, og Fødselshyppigheden er fremdeles betydeligt lavere end Halvdelen af, hvad den var i Femaaret 1882—86, da Nedgangen begyndte, medens Fødselsoverskuddet er gaaet ned til en Fjerdedel.

Aarligt Gennemsnit	Fødsler pro mille	Dødsfald pro mille	Fødselsoverskud pro mille
1882—1886	36,7	22,4	14,3
1887—1891	34,1	22,0	12,1
1892—1896	30,7	19,3	11,4
1897—1902	29,4	17,3	12,1
1903—1907	28,5	15,7	12,8
1908—1912	26,1	14,6	11,5
1913—1917	23,1	13,9	9,1
1918—1922	21,5	12,7	8,8
1923—1927	17,9	11,5	6,4
1928	16,2	11,6	4,6
1929	15,2	11,6	3,6
1930	15,4	11,5	3,9
1931	14,7	11,6	3,1
1932	14,9	11,4	3,5

Antallet af udenfor Ægteskab fødte Børn udgjorde 22,4 pCt. af det samlede Antal, hvilket var ikke ubetydeligt mindre end i de forudgaaende 30 Aar.

Aarligt Gennemsnit	Mandkøn			Kvindekøn			Begge Køn		
	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt
1903—1907	4583	1539	6122	4352	1436	5788	8935	2976	11911
1908—1912	4554	1644	6198	4332	1543	5876	8886	3187	12074
1913—1917	4321	1643	5965	4137	1574	5711	8459	3217	11676
1918—1922	4732	1499	6231	4486	1373	5859	9218	2871	12090
1923—1927	4166	1224	5390	3995	1165	5160	8161	2389	10550
1928	3869	1170	5039	3598	1105	4703	7467	2275	9742
1929	3538	1100	4638	3563	1056	4619	7101	2156	9257
1930	3803	1108	4911	3498	1103	4601	7301	2211	9512
1931	3585	1145	4730	3388	1036	4424	6973	2181	9154
1932	3688	1103	4791	3572	989	4561	7260	2092	9352

Beregnet i Forhold til Antallet af Kvinder mellem 15 og 45 er Antallet af udenfor Ægteskab fødte Børn fremdeles i Nedgang, selv om det langtfra er aftaget saa stærkt som Antallet af Børn fødte i Ægteskab, men det er bemærkelsesværdigt, at denne Nedgang først er begyndt for ca. 15 Aar siden.

Aarligt Gennemsnit	Af 1000 Kvinder mellem 15 og 45 Aar fødtes følgende Antal Børn			Af 1000 gifte Kvinder 15—45 Aar fødtes følgende Antal Børn	Af 1000 ugifte Kvinder 15—45 Aar fødtes følgende Antal Børn
	i Ægteskab	udenfor Ægteskab	tilsammen		
1882—1886	109	27	136	254	47
1887—1891	103	25	128	241	43
1892—1896	90	25	115	216	43
1897—1902	84	26	110	200	45
1903—1907	79	26	105	183	46
1908—1912	72	26	98	166	45
1913—1917	62	24	86	142	42
1918—1922	60	19	79	131	34
1923—1927	50	15	65	105	28
1928	45	14	59	94	26
1929	42	13	55	88	25
1930	43	13	56	90	25
1931	41	13	54	85	24
1932	41	12	53	87	23

Opgørelsen af Fødslernes Fordeling paa Aarets Maaneder maa bygges paa de til Stadslægekontoret ugentligt indkommende Beretninger fra Sognene og stemmer derfor ikke helt med den fra Statens statistiske Departement modtagne korrigerede Aarsopgørelse, hvis Resultater iøvrigt maa lægges til Grund for Fødselsstatistikken. I 1932 var Afvigelsen dog saa ringe — 59 —, at den er uden al Betydning.

Fødsler 1932	Mandkøn			Kvindekøn			Begge Køn		
	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt
Januar	300	99	399	284	77	361	584	176	760
Februar	319	112	431	338	97	435	657	209	866
Marts	321	91	412	313	77	390	634	168	802
April	313	100	413	295	91	386	608	191	799
Maj	310	106	416	317	102	419	627	208	835
Juni	300	73	373	310	72	382	610	145	755
Juli	349	97	446	296	73	369	645	170	815
August	316	79	395	297	73	370	613	152	765
September	331	82	413	308	90	398	639	172	811
Oktober	319	83	402	280	70	350	599	153	752
November	255	84	339	268	77	345	523	161	684
December	305	88	393	291	83	374	596	171	767

De fleste Børn fødtes i Februar (866), de færreste i November (684), men der var ingen Regelmæssighed i Svingningerne fra den ene Aarstid til den anden.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Mar.	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
1903—1907	1032	927	1044	1002	987	987	980	990	991	1003	956	985
1908—1912	1040	921	1087	1008	1023	979	1007	1009	965	971	945	991
1913—1917	990	934	1024	984	986	921	953	959	963	936	881	928
1918—1922	1028	983	1071	973	1005	918	964	955	947	966	948	988
1923—1927	901	857	956	913	943	904	890	867	840	837	806	851
1928—1932	805	772	832	814	836	762	814	794	773	752	727	776

Dødsfald.

I Aaret 1932 afgik der ialt 7207 Personer ved Døden i København. Heraf var 517 hjemmehørende i Provinserne, hvor der i Aarets Løb døde 480, der var hjemmehørende i København. Der døde saaledes af Stadens samlede Befolkning

ialt 7170 eller 11,4 pro mille, omtrent den samme summariske Dødelighedskvotient som i den sidste halve Snes Aar. Det betydelige Fald forud for denne Periode skyldtes saa godt som udelukkende den aftagende Børnedødelighed, der har medført en tilsvarende Forøgelse af Folkemængden i de højere Aldersklasser, i hvilken der derfor af naturligere Grunde døer flere end tidligere.

I nedenstaaende Tabel er Dødeligheden i de fem sidste Aar og i de nærmest forudgaaende Femaar beregnet i Forhold til 1000 levende af hvert Køn og hver Aldersklasse, hvorved det dog maa bemærkes, at Middelfolketallene er rent kalkulatoriske.

Aarligt Gennemsnit	0-1 Aar		1-5 Aar		5-15 Aar		15-25 Aar		25-35 Aar		35-45 Aar		45-55 Aar		55-65 Aar		65-75 Aar		75-85 Aar		85 Aar og derover		Tilsammen af alle Aldre		
	M.	K.	M	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
1903–1907	201,1	151,0	13,9	13,4	2,4	2,4	4,3	3,4	6,0	4,3	11,6	7,2	19,4	10,8	35,5	19,9	67,5	44,9	145,6	113,7	273,3	247,5	17,7	14,0	15,7
1908—1912	162,8	129,8	12,3	11,4	2,5	2,7	4,1	3,1	6,4	4,7	10,6	6 8	19,5	11,0	34,7	19,1	65,2	44,4	131,7	106,4	263,0	228,2	16,4	13,2	14,6
1913—1917	140,9	109 2	10,4	9.0	2.3	2,3	4,1	3,4	5,7	4,3	10,1	6,5	17,7	11,2	32,5	20,4	65 8	46.7	138,7	120,5	290,8	285,6	15,1	12,9	13,5
1918—1922	97,4	71,2	8,6	7,3	2.2	2,3	5.5	4,3	7,1	6,1	7,6	6,5	12,8	10,1	26,9	19,4	55,3	43,4	132,2	119,8	255,4	240,3	13,3	12,3	12,8
1923—1927	99,1	67,5	7,4	6,8	1,6	1,3	2,9	2,8	3,6	3,2	6,3	5,1	11,2	8,9	25.8	18,2	56,7	43,9	135,5	111,2	269,3	241,8	11,9	11,2	11,5
1928	82,7	61,7	7,1	5,3	1,3	1,9	2,5	2,6	3,2	3,3	6,3	4,4	11.5	8,6	27.3	17,5	63,5	46,0	168,6	144,0	280,1	316,8	11,9	11,4	11,6
1929	73,2	53,3	5,6	4,2	1,4	1,4	2,4	2,6	3,2	3.7	6,3	4,7	12,6	9,2	26,2	17,7	60,3	49,7	152,1	124,5	301,8	270,6	11,7	11,6	11,6
1930	83,8	59,5	7,2	4,8	1,6	1,4	2,4	3,0	3,7	3,5	6,2	4,5	11,1	9,1	25,6	20,5	57,8	47,2	146,8	113,9	232,0	251,8	11,6	11,5	11,5
1931	73,4	46,0	4,3	4,3	1,4	1,5	2,6	2,5	3,1	3,2	5,3	4,7	12,0	8,9	27.5	19,5	59,1	49,8	165,0	131,6	252,0	246,9	11,5	11,6	11,6
1932	69,9	54,1	5,0	3,7	1,0	1,1	2,2	2,6	3,4	3,7	6,0	5,0	12,0	9,7	27,4	16,6	59,1	46,4	156,2	130,7	222,2	257,0	11,4	11,4	11,4

Der døde i 1932 lidt flere Børn under 1 Aar end i de nærmest forudgaaende Aar og betydelig færre end tidligere, mindre end Halvdelen af Antallet ved Begyndelsen af indeværende Aarhundrede. Nedgangen har været langt større for de udenfor Ægteskab fødte Børns Vedkommende end for de i Ægteskab fødte.

Aarligt Gennemsnit	Døde i første Leveaar					Af 100 levendefødte				
	Ialt	ægte	uægte	Drenge	Piger	Ialt	ægte	uægte	Drenge	Piger
1903—1907	1737	1148	589	988	749	14,3	12,5	20,0	15,9	12,7
1908—1912	1425	922	503	795	630	11,8	10,4	16,2	12,8	10,7
1913—1917	1167	759	408	669	498	10,0	8,8	12,7	11,2	8,7
1918—1922	935	666	269	548	387	7,7	7,2	9,4	8 9	6,6
1923—1927	749	558	191	442	307	7,1	6,4	8,0	8,2	5,9
1928	664	494	170	378	286	6,8	6,6	7,5	7,5	6,1
1929	589	454	134	338	251	6,4	6,4	6,2	7,8	5,4
1930	676	524	152	392	284	7,1	7,2	6,9	8,0	6,2
1931	572	442	130	349	223	6,2	6,8	6,0	7,4	5,0
1932	597	469	128	333	264	6,4	6,5	6,1	6,9	5,8

Til Oplysning om Børnedødelighedens Tilbagegang i København i de sidste 50 Aar tjener endvidere følgende Oversigt, hvor der er sondret mellem Dødeligheden i første Levemaaned og i de efterfølgende elleve Levemaaneder. Det ses heraf, at Dødeligheden i første Aar under et er gaaet ned til en Trediedel.

Døde af 100 levendefødte Børn.

	1878—1882	1883—1887	1888—1892	1893—1897	1898—1902	1903—1907	1908—1912	1913—1917	1918—1922	1923—1927	1928	1929	1930	1931	1932
1. Maaned	6,3	6,0	5,0	4,7	4,4	4,3	3,8	3,5	3,3	3,0	3,1	3,0	3,0	2,8	2,7
2.—11. Maaned	15,0	14,5	13,8	13,4	12,2	10,0	8.0	6,5	4,4	4,1	3,7	3,4	4,1	3,4	3,7
1. Aar	21,3	20,5	18,8	18,1	16,6	14,3	11,8	10,0	7,7	7,1	6,8	6,4	7,1	6,2	6,4

Af nedenstaaende Oversigt over Dødsaarsagerne i første Leveaar i de sidste fem Aar og fem forudgaaende Femaar vil det ses, at Tilbagegangen fortrinsvis skyldes Kolerinen, men den langt overvejende Del af denne betydelige Nedgang falder paa det første Leveaars elleve sidste Maaneder, medens Nedgangen i første Levemaaned har været langt mindre, fordi der fremdeles døer et forholdsvis stort Antal Børn kort efter Fødselen paa Grund af manglende Levedygtighed.

Aarligt Gennemsnit	Mæslinger	Skarlagensfeber	Difteri	Kighoste	Kolerine	Syfilis	Stivkrampe	Tuberkulose	Bronch. Pneum. Infl.	Tarmsygdomme	Børnetæring	Medfødt Svaghed	Andre Dødsaarsager	Tilsammen
1903—1907	27	2	7	76	452	38	22	32	248	50	144	367	273	1737
1908—1912	17	4	6	69	338	38	18	24	218	34	81	336	241	1425
1913—1917	19	3	4	53	180	39	9	22	213	24	41	362	196	1167
1918—1922	10	1	5	30	81	24	12	17	226	10	22	348	150	935
1923—1927	16	»	3	30	64	13	5	16	163	11	12	310	106	749
1928	29	»	5	19	53	6	5	16	149	7	3	285	87	664
1929	1	1	1	7	55	7	2	12	111	11	7	280	94	589
1930	16	»	1	54	49	7	4	9	139	7	3	290	97	676
1931	4	»	2	21	54	9	2	9	126	10	2	242	91	572
1932	9	»	2	40	51	9	»	8	115	11	4	269	79	597

Til Brug ved Registreringen af Dødsaarsagerne er der fra og med 1931 indført en ny Nomenklatur, der er anvendt i fuldt Omfang ved Udarbejdelsen af den udførlige Mortalitetstabel (Tab. 1). Det har derfor været nødvendigt at omordne det hidtil meddelte Sammendrag af Tabellen, som her kun omfatter de sidste to Aar, men sondrer mellem Dødeligheden for Mænd og Kvinder.

Døde pr. 100,000 Indbyggere	1931		1932		Døde pr. 100,000 Indbyggere	1931		1932	
	Md.	Kv.	Md.	Kv.		Md.	Kv.	Md.	Kv.
1. Vitia innata & morbi neonat.	48	32	52	35	20. Mb. sangv., nutrit. & secret. int.	24	32	27	38
2. Marasmus senilis	54	95	29	55	21. Mb. system. nerv. & org. sens.	115	125	103	116
3. Febris typhoid.	1	1	1	1	22. Morbus cordis	162	190	157	177
4. Febris paratyphoid.	1	2	»	2	23. Alii morbi organ. circulat.	50	54	59	66
5. Morbilli	1	1	6	4	24. Bronchopneumonia	85	95	87	87
6. Scarlatina	1	»	»	1	25. Pneumonia crouposa	32	21	20	15
7. Tussis convulsiva	7	4	9	11	26. Alii morbi organ. respirat.	28	23	29	24
8. Diphtheria	9	6	7	4	27. Mb. organ. digestionis	60	53	65	49
9. Influenza	14	16	18	29	28. Mb. organ. uropoet. & genit.	58	37	59	45
10. Gastro-enterit. ac. infect.	14	9	14	6	29. Septichaemia puerperalis	»	4	»	4
11. Poliomyelitis ant. ac.	»	»	»	»	30. Alii morbi gravidar. & puerp.	»	6	»	6
12. Encephalitis epidemic.	2	2	1	2	31. Mb. ossium, articul. & ext. part.	2	4	2	4
13. Meningit. cerebro-sp. epid.	2	2	2	1	32. Alcoholismus chr.	3	»	2	»
14. Tuberculosis pulmonum	77	64	80	69	33. Aliae intoxicationes chr.	»	»	»	»
15. Tub. in aliis corp. partibus	17	15	12	16	34. Casus mortiferi (incl. homicid.)	37	21	31	21
16. Syphilis	5	4	4	2	35. Suicidium	37	16	50	12
17. Alii morbi infectionis	22	20	22	17	36. Causa mortis non indicata	35	20	35	17
18. Cancer & Sarcoma	143	170	142	186					
19. Alii tumores	11	16	11	18	Omnes causæ mortis	1159	1161	1138	1140

Dødeligheden i Stadens hygiejniske Kvarterer efter den fra og med 1928 ændrede Inddeling var som nedenfor anført. Efter den ældre Inddeling er Dødeligheden for de fem forudgaaende Femaar meddelt i Aarsberetningen for 1928.

Døde pr. 10,000 Indb.	Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Hele Staden
1928	121	105	200	91	119	87	79	83	116
1929	126	104	194	99	119	84	80	82	116
1930	127	105	177	93	126	93	84	87	115
1931	129	96	204	92	120	88	80	86	116
1932	124	103	190	97	120	87	86	83	114

Paa Hospitalerne i København indtraf der i 1932 ialt 4901 Dødsfald, nemlig paa Kommunehospitalet 1419 (deraf 320 paa Filialerne), paa Bispebjærg Hospital 826, paa Blegdamshospitalet 361, paa Øresundshospitalet 363, paa Sundby Hospital 77, paa Balders Hospital 177, paa Rudolph Berghs Hospital 28, paa Almindelig Hospital 216 (deraf 62 Husfæller), i De Gamles By 419, paa Sundholms Sygehus 14, paa Rigshospitalet 308, samt paa dettes Føde- og Plejeafdelinger 123 spæde Børn og 21 Kvinder, paa St. Josephs Hospital 217, paa St. Elisabeths Hospital 94, paa Welanderhjemmet 5, paa Finsens medicinske Lysinstitut og Radiumstationen 106, paa Dronning Louises Børnehospital 59, paa Københavns Militærhospital 54 (heraf 22 paa Rigshospitalets Afdeling for Nervesygdomme) og paa Homøopatisk Hospital 14.

Antallet af Dødsfald paa Hospitalerne udgjorde ca. 68 pCt. af alle Dødsfald mod 68 pCt. i 1931, 66 pCt. i 1930, 65 pCt. i 1929, 63 pCt. i 1928 og gennemsnitlig 60 pCt. i Tiaaret 1918—1927. Det bemærkes, at St. Lukasstiftelsen er flyttet til Gentofte Kommune.

Af *medikolegale Dødsattester,* som i Henhold til Lov af 4. Maj 1875 skal udstedes i Tilfælde af Selvmord, saavel som naar Lig opdrive, Personer eller Fostre findes døde, eller naar Mennesker omkommer ved ulykkelig Hændelse, samt naar ellers Undersøgelse er indledet af det Offentlige i Anledning af et indtruffet Dødsfald, indkom i Aaret 1932 ialt 495 eller noget flere end i de nærmest foregaaende Aar.

Ifølge Mortalitetstabellen omkom der i 1932 ialt 160 Personer ved ulykkelig Hændelse heri indbefattet 2 Tilfælde af Manddrab, eller lidt færre end i de nærmest foregaaende Aar. Heraf omkom 12 Mænd og 1 Kvinde ved Drukning, 2 Mænd og 1 Kvinde ved Kvælning (heraf 2 spæde Børn) 3 Mænd og 8 Kvinder ved Forbrænding, 1 Pige ved Solforbrænding (?), 1 Mand ved Elektricitet, 13 Mænd og 5 Kvinder ved akut Forgiftning (deraf 8 Mænd og 3 Kvinder ved Kulilte (Gas), 3 Mænd ved Nitrobenzol, Saltsyre og Svovlsyrling, 1 Kvinde ved Sublimat samt 2 Mænd og 1 Kvinde ved ubekendt Gift). Efter den nye Mortalitetsnomenklatur maa den langt overvejende Del af Dødsfald ved ulykkelig Hændelse samles i en enkelt Gruppe efter Dødsaarsagerne ikke efter Ulykkestilfældets Art og denne Gruppe omfatter 54 Mænd og 53 Kvinder, der afgik ved Døden paa Grund af Kontusioner eller Benbrud eller begge Dele i Forening. For 2 Mænd og 2 Kvinder var Dødsaarsagen ikke angivet. Ifølge Aarsberetning for Københavns Politi omkom der i Aarets Løb 32 Personer ved Trafikulykker mod 34 i 1931, 45 i 1930 og 61 i 1929.

Der forøvedes i Aarets Løb ialt 187 *Selvmord* eller ca. 30 for 100,000 Indbyggere mod 26 i 1931, 30 i 1930, 27 i 1929, 28 i 1928, 25 i 1927 og 28 i 1926. Af samtlige Selvmord forøvedes 145 af Mænd og 42 af Kvinder, 7 Mænd og 3 Kvinder aflivede sig ved Drukning, 50 Mænd og 1 Kvinde ved Hængning, 1 Kvinde

ved Snitsaar, 10 Mænd og 1 Kvinde ved Skud, 73 Mænd og 32 Kvinder ved Gift (deraf 63 Mænd og 22 Kvinder ved Gas, 2 Mænd ved Cyankalium, 3 Mænd og 3 Kvinder ved Morfin o. lign., 4 Mænd og 5 Kvinder ved Veronal o. lign. samt 1 Mand og 2 Kvinder ved ubekendt Gift). 2 Mænd aflivede sig ved Overkørsel paa Jernbane og 3 Mænd og 4 Kvinder ved Nedstyrtning.

Medikolegalt Ligsyn blev foretaget ved samtlige Selvmord og Drab og i 117 Tilfælde af Dødsfald ved ulykkelig Hændelse ikke i 41 Tilfælde af saadan, hvor Døden først indtraadte under Lægebehandling efter nogen Tids Forløb. Der er desuden foretaget medikolegalt Ligsyn ved 189 Dødsfald navnlig ved pludselig Død, som i 79 Tilfælde skyldtes forskellig Sygdom, medens der i 110 Tilfælde ikke kunde paavises nogen bestemt Dødsaarsag.

Legal Obduktion blev foretaget i 97 Tilfælde.

Dødfødte.

Foruden de allerede omtalte 9352 levendefødte Børn blev der i 1932 bragt 195 dødfødte Børn til Verden. De i den foreskrevne Generaltabel over dødfødte forlangte Oplysninger om Køn og Legitimitet samt om Arten og Hyppigheden af anvendt Kunsthjælp m. m. er i nedenstaaende Tabel sammenstillet med tilsvarende Oplysninger fra foregaaende Aar.

Generaltabel over **Dødfødte** gennemsnitlig	Fosterets Modenheds Grad								Med Tegn til Forraadnelse	Fødslen fuldførtes ved								Totalsummen af dødfødte Børn				
	For tidlig født				Fuldbaaret					Naturen		Instrumenter		Vending		Fremtrækning		Ægte		Uægte		
	Ægte		Uægte		Ægte		Uægte															
	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige		Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Tilsammen
1903—1907	60	42	23	20	62	49	18	14	139	113	95	20	12	14	7	16	10	122	91	41	34	288
1908—1912	45	45	27	23	70	52	16	16	135	105	96	24	14	12	13	17	13	115	97	43	38	294
1913—1917	49	45	29	30	66	50	28	16	138	111	101	29	16	14	10	18	14	115	95	57	46	312
1918—1922	49	47	23	23	84	65	24	18	141	110	106	33	19	16	15	20	14	133	113	48	42	334
1923—1927	46	42	20	18	62	47	14	11	105	83	80	31	19	9	6	19	13	108	90	34	29	261
1928	51	33	25	19	53	51	12	9	92	89	72	20	17	13	7	19	16	104	84	37	28	253
1929	40	48	17	18	56	45	17	10	100	79	78	20	18	10	7	21	18	96	93	34	28	251
1930	34	29	14	15	52	50	15	7	83	63	64	27	13	6	7	19	17	86	79	29	22	216
1931	28	27	3	3	42	45	15	9	63	47	40	16	14	9	8	16	22	70	72	18	12	172
1932	41	31	14	10	48	42	5	4	78	52	52	23	13	5	4	23	18	89	73	19	14	195

I efterfølgende Tabel gives for en Aarrække en Oversigt over Forholdet mellem Antallet af Drenge og Piger og mellem Antallet af i og udenfor Ægteskab fødte blandt dødfødte Børn.

	Af 1000 dødfødte var				Af 1000 ufuldbaarne dødfødte var				Af 1000 fuldbaarne dødfødte var			
	Md.	Kv.	ægte	uægte	Md.	Kv.	ægte	uægte	Md.	Kv.	ægte	uægte
1903—1907	566	434	737	263	571	429	700	300	561	439	777	223
1908—1912	538	462	724	276	514	486	645	355	560	440	794	206
1913—1917	550	450	672	328	509	491	615	385	589	411	725	275
1918—1922	539	461	733	267	506	494	673	327	563	437	778	222
1923—1927	545	455	758	242	523	477	698	302	566	434	815	185
1928—1932	535	465	778	222	534	466	724	276	537	463	825	175

Herefter synes Antallet af dødfødte Børn udenfor Ægteskab at have været kendeligt aftagende i den sidste Snes Aar, men Tallene er dog for smaa, til at der kan tillægges dem nogen afgørende Betydning.

Ogsaa i Forhold til det samlede Antal af levendefødte og dødfødte var Antallet af dødfødte Børn stærkt afvigende fra det i de senere Aar sædvanlige.

	Drenge	Piger	Ægte	Uægte	Ialt
1903—1907	26,4 p. m.	21,1 p. m.	23,8 p. m.	24,7 p. m.	23,6 p. m.
1908—1912	24,9 —	22,6 —	23,4 —	24,8 —	23,8 —
1913—1917	28,0 —	24,0 —	24,2 —	30,8 —	26,0 —
1918—1922	28,1 —	25,6 —	25,9 —	30,1 —	26,9 —
1923—1927	23,8 —	20,6 —	21,6 —	26,5 —	22,0 —
1928	27,2 —	23,8 —	24,6 —	27,8 —	25,3 —
1929	27,8 —	25,5 —	25,9 —	28,0 —	26,4 —
1930	23,4 —	22,0 —	22,6 —	23,1 —	22,7 —
1931	18,3 —	18,6 —	22,0 —	13,6 —	18,4 —
1932	22,1 —	18,7 —	21,5 —	15,5 —	20,4 —

Efter de fra Læger og Jordemødre indkomne Anmeldelser om Dødfødsler kan der til det foran meddelte endnu føjes følgende nærmere Oplysninger om forskellige Omstændigheder ved dem.

Ansigtsstilling, Pandestilling og Forissestilling forekom hver 3 Gange, Skraaleje 6 Gange, Tværleje og Skulderstilling hver 1 Gang, Sædestilling 24 Gange, Sæde-Fodstilling 1 Gang og Fodstilling 14 Gange. Navlesnoren var omslynget 12 og fremfalden 8 Gange. I 21 Tilfælde løsnedes Moderkagen for tidligt og i 10 Tilfælde var den forliggende. Snævert Bækken forekom 3 Gange. I 3 Tilfælde var der Blødning; 2 Gange var der Syfilis og i 10 Tilfælde anden Sygdom hos Moderen. Fødselen var i 10 Tilfælde langvarig og besværlig uden nærmere Angivelse af Grunden. Fosteret var i 13 Tilfælde misdannet, og Perforation eller Embryotomi blev foretaget 13 Gange.

Mødrenes Alder opgives saaledes:

Under 20 Aar	4	35—40 Aar	34
20—25 Aar	33	40—45 —	13
25—30 —	62	45 og derover	3
30—35 —	45	Ubekendt	1
		Ialt	195

Sygdomsforhold.

Af Stadens Læger og fra dens Hospitaler blev der i Henhold til Epidemilovens § 24 i Aarets Løb til Stadslægen anmeldt 80447 Sygdomstilfælde, hvoraf

Aarligt Gennemsnit	Middelfolketal	Alle anmeldte Sygdomstilfælde	Tilfælde af epidemiske Sygdomme	pr. 1000 Indbyggere
1877—1881	234850	45945	38167	163
1882—1886	280054	52933	42767	153
1887—1891	312859	62586	54437	174
1892—1896	333835	58873	51695	155
1897—1902	365152	53233	44733	123
1903—1907	426540	53365	44314	104
1908—1912	462161	58516	45706	99
1913—1917	506390	59293	45334	90
1918—1922	561344	100913	84124	150
1923—1927	588000	65177	55478	95
1928	601700	63206	52082	85
1929	608500	88689	78001	128
1930	615700	57760	48020	78
1931	622500	76794	68603	110
1932	629700	80447	73347	116

73347 Tilfælde af epidemisk Sygdom. I Forhold til den for Aarets Midte — 1. Juli 1932 beregnede Folkemængde — 629,700 — udgjorde den epidemiske Sygdomskvotient saaledes 116 pro mille mod 110 i 1931, 78 i 1930, 128 i 1929, 85 i 1928, 125 i 1927, 85 i 1926, 84 i 1925, 94 i 1924 og 83 i 1923.

Den efterfølgende tabellariske Oversigt udviser, hvor mange epidemiske Sygdomstilfælde der gennemsnitligt blev anmeldt hver Dag i Aarets forskellige Maaneder og i hele Aaret, sammenholdt med 1928, 1929 og 1930 og med Gennemsnittet for de fem forudgaaende Femaar.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	185	197	157	125	105	96	74	97	94	99	114	119	121
1908—1912	209	182	143	121	108	100	76	110	106	95	127	127	125
1913—1917	172	179	177	149	117	99	73	86	94	109	119	120	124
1918—1922	448	442	204	156	119	87	176	134	123	415	251	219	230
1923—1927	302	244	232	162	127	82	59	69	102	123	158	158	154
1928	237	186	177	188	255	123	47	57	76	108	118	140	142
1929	980	490	181	144	106	72	45	62	96	122	148	131	214
1930	164	187	190	146	114	82	61	81	116	113	143	185	132
1931	777	264	140	154	129	83	60	77	117	142	151	129	188
1932	191	785	443	156	91	74	65	116	152	117	117	122	200

1) Epidemiske Sygdomme.

I Aaret 1932 optraadte ingen af de Sygdomme, som i Henhold til Epidemilovens § 6 altid skal tages under offentlig Behandling.

Af **tyfoid Feber** (Febris typhoidea) blev der i 1932 anmeldt 20 Tilfælde med 6 Dødsfald. De fleste Tilfælde — 8 — indtraf i August Maaned, 3 i Juni, 2 i Juli og September og 1 i hver af Maanederne Januar, Februar, Oktober, November og December. Der forefaldt 6 Tilfælde i den indre By, 5 paa det indre Nørrebro, 3 paa det ydre Nørrebro og paa Skibe i Havnen, 1 paa Østerbro, i Brønshøj og i Sundbyerne. Med Hensyn til Sygdommens epidemiologiske Forhold henvises iøvrigt til 4de Sanitetslæges Beretning.

Paratyfus (Febris paratyphoidea), som i 1931 var usædvanligt udbredt, optraadte ogsaa epidemisk i 1932, idet der blev anmeldt ialt 220 Tilfælde, deraf 105 i September, 51 i Oktober, 19 i August og 17 i Juli, de øvrige spændte over alle Aarets øvrige Maaneder med Undtagelse af Marts. Tilfældene var ret ligeligt spredte over alle Byens hygiejniske Kvarterer, af hvilke dog det ydre Nørrebro kun havde 8. Sygdommen medførte 24 Dødsfald.

Paa Hospital behandledes 203 Tilfælde, deraf 2 paa Militærhospitalet.

Af **Svingefeber** (Febris undulans), for hvilken Sygdom, der ikke er foreskreven særlig Anmeldelsespligt, blev der paa Statens Serumsinstitut diagnosticeret 31 Tilfælde.

Seruminstitutet undersøgte i Aarets Løb ialt 2104 Blodprøver for Widals Reaktion, af hvilke 1557 var negative, medens 106 gav Reaktion for Tyfus, 359 for Paratyfus og 82 for Bacillus abortus Bang.

Af **Paradysenteri** blev der anmeldt 86 Tilfælde, deraf 33 i Juni og 26 i Juli, medens de øvrige Tilfælde var spredt over Aarets øvrige Maaneder med Undtagelse af Februar, April og Maj. Af samtlige Tilfælde forefaldt de 56 i Sundby Kvarteret. — Sygdommen medførte ingen Dødsfald. Paa Hospital behandledes 30 Tilfælde.

Epidemisk Hjerne-Rygmarvsbetændelse (Meningitis cerebro-spinalis epidemica) var lidt mere udbredt end i de nærmest foregaaende Aar, men dog betydeligt mindre end i Tiaaret 1916—25, da det gennemsnitlige Antal af aarligt anmeldte Tilfælde var 42. Der blev ialt anmeldt 26 Tilfælde, der var spredte over hele Byen uden nogen tydelig epidemisk Ophobning. Sygdommen medførte 11 Dødsfald. — Paa Hospitalet behandledes 19 Tilfælde.

Paa Statens Seruminstitut blev der undersøgt 91 Prøver Spinalvæske, af hvilken de 23 gav positivt Resultat.

Af **akut spinal Børnelammelse** (Poliomyelitis anterior acuta) blev der anmeldt 13 Tilfælde, alle hos Børn mellem 1 og 15 Aar; der døde kun et enkelt Barn.

Sovesyge (Encephalitis epidemica) anmeldtes kun i 9 Tilfælde med 9 Dødsfald, af hvilke dog adskillige maa henføres til tidligere eller slet ikke anmeldte Tilfælde.

Af **Hikkesyge** (Singultus epidemica) blev der anmeldt 30 Tilfælde, uden noget Dødsfald.

Ondartet Halssyge, Difteritis (Diphtheria faucium et laryngis) var lidt mere udbredt end i det nærmest foregaaende Aar. men dog langt mindre end tidligere. Der blev anmeldt 1095 Tilfælde mod 846 i 1931, 1896 i 1930, 2188 i 1929 og 3149 i 1928 eller 1,7 for hvert 1000 Indbyggere mod henholdsvis 1,4, 3,1, 3,6 og 5,2 i de fire nærmest foregaaende Aar.

Diphtheria faucium et laryngis	Anmeldt Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	942	4.0	137	14 6	5.9
1882—1886	1002	3.6	152	13.2	5 4
1887—1891	3486	11.1	424	12.2	13.6
1892—1896	2729	8.2	250	9.2	7.5
1897—1902	1565	4.3	81	5.2	2.2
1903—1907	915	2.2	35	3.8	0.9
1908—1912	1358	2.9	44	3.2	0.9
1913—1917	1259	2.5	32	2.6	0.6
1918—1922	2347	4.2	50	2.1	0.9
1923—1927	1698	2.9	35	2.1	0.6
1928	3149	5.2	82	2.6	1.4
1929	2188	3.6	52	2.4	0.9
1930	1896	3.1	51	2.7	0.8
1931	846	1.4	47	5.6	0.7
1932	1095	1.7	33	3.0	0.5

De fleste Tilfælde anmeldtes som sædvanligt i de senere Aar i Aarets første og sidste Maaneder, og Sygdommen antager i det hele mere og mere Karakteren af en til den kolde Aarstid knyttet Sæsonsygdom uden egentlig epidemisk Karakter.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	89	77	78	68	69	73	75	68	72	105	113	116	1002
1887—1891	324	280	306	273	281	325	306	255	250	280	305	300	3486
1892—1896	261	230	272	222	231	250	226	187	190	217	222	222	2729
1897—1902	167	144	150	134	131	124	98	104	114	129	141	129	1565
1903—1907	106	81	86	74	72	64	52	56	61	83	86	93	915
1908—1912	168	132	134	122	104	94	60	69	96	122	127	130	1358
1913—1917	144	119	99	93	81	79	54	71	101	126	156	135	1259
1918—1922	282	239	219	178	143	132	91	127	183	240	260	251	2347
1923—1927	197	132	146	111	106	88	67	84	114	193	242	218	1698
1928—1932	232	178	171	120	104	102	66	88	141	190	204	237	1835

Der døde kun 33 af de anmeldte eller 3 Procent mod 5,6 i det nærmest foregaaende Aar, men omtrent det samme Antal som gennemsnitligt i de sidste 25 Aar.

Paa Hospital behandledes 1072 Tilfælde, deraf ingen paa Militærhospitalet.

Til Laboratoriet for Difteridiagnostik paa Blegdamshospitalet blev der i Aarets Løb indsendt 6938 Kulturer til Undersøgelse, af hvilke 224 indeholdt Difteribaciller.

Skarlagensfeber (Scarlatina) optraadte noget hyppigere end i de 3 nærmest foregaaende Aar, men dog langt fra saa hyppigt som i Aarene forud for sidste Aarhundredskifte. Der blev ialt anmeldt 621 Tilfælde eller knap et for hvert 1000 Indbyggere mod henimod 8 i Femaaret 1892—96.

Scarlatina	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	1040	4.4	77	7.4	3.3
1882—1886	1127	4.5	51	4.7	1.8
1887—1891	1623	5.2	101	6.2	3.2
1892—1896	2603	7.8	94	3.6	2.8
1897—1902	2019	5.6	44	2.2	1.4
1903—1907	1392	3.3	20	1.5	0.5
1908—1912	2272	4.9	71	3.1	1.5
1913—1917	1574	3.1	32	2.0	0.6
1918—1922	2230	4.0	19	0.9	0.3
1923—1927	705	1.2	6	0.9	0.1
1928	790	1.3	4	0.5	0.1
1929	353	0.6	2	0.6	0.0
1930	340	0.6	3	0.9	0.0
1931	361	0.6	4	1.1	0.1
1932	621	1.0	4	0.6	0.1

De fleste Tilfælde blev anmeldt i September, Oktober, November og December, der havde henholdsvis 68, 82, 100 og 80, medens Juli Maaned kun havde 18 anmeldte Tilfælde, men iøvrigt er Sygdommen mindre fast knyttet til den kolde Aarstid end Difteritis.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	90	83	82	73	87	84	85	78	97	125	120	122	1127
1887—1891	173	138	138	98	69	109	127	106	140	161	182	181	1623
1892—1896	300	247	231	198	179	187	159	133	181	234	272	281	2603
1897—1902	204	157	162	130	163	174	137	138	178	189	202	183	2019
1903—1907	136	117	105	97	81	89	86	117	142	151	152	121	1392
1908—1912	263	215	188	183	177	141	133	151	197	190	212	220	2272
1913—1917	130	121	121	111	92	87	92	158	156	197	174	135	1574
1918—1922	265	224	197	135	132	109	92	140	205	254	248	229	2230
1923—1927	61	46	49	48	46	44	31	49	67	90	97	77	705
1928—1932	52	40	39	35	33	25	16	32	52	59	62	48	493

Der døde kun 4 af de anmeldte eller 0,6 pCt.

Paa Hospital behandledes 582 Tilfælde, deraf 2 paa Militærhospitalet.

Mæslinger (Morbilli) optraadte udtalt epidemisk i Aarets første Halvdel, og det samlede Antal af anmeldte Tilfælde blev for hele Aaret 3869 eller 6,1 for hvert Tusinde Indbyggere, lidt mindre end det for en lang Aarrække gennemsnitlige.

Morbilli	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1882—1886	3281	11.7	138	4.2	4.9
1887—1891	4126	13.2	180	4.4	5.7
1892—1896	3780	11.8	92	2.4	2 8
1897—1902	2985	8.2	71	2.4	1.9
1903—1907	3803	8.9	70	1.8	1.7
1908—1912	3319	7.2	47	1.4	1.0
1913—1917	3743	7.4	50	1.3	1.0
1918—1922	3700	6.6	30	0.8	0 5
1923—1927	4955	8.5	48	1.0	0.8
1928	6260	10.4	80	1.3	1.3
1929	949	1 5	3	0.3	0.5
1930	6430	10 4	58	0.9	0.9
1931	1810	2.9	7	0.4	0.1
1932	3869	6.1	31	0 8	0.5

Sygdommen har i hele det sidste Femaar gennemgaaende været mest udbredt i første Halvaar og lidet fremtrædende i Højsommeren, men ellers er den i mindre Grad knyttet til den kolde Aarstid end andre Børnesygdomme.

Morbilli	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	387	614	485	216	83	74	99	96	99	241	499	387	3281
1887—1891	127	78	79	128	231	430	539	357	462	868	561	266	4126
1892—1896	233	182	241	380	373	338	226	112	148	372	608	568	3780
1897—1902	527	438	386	250	179	172	108	61	80	137	266	380	2985
1903—1907	398	316	358	408	467	448	295	118	122	209	313	359	3803
1908—1912	339	289	328	367	517	589	331	117	82	78	134	149	3319
1913—1917	372	440	468	380	466	479	285	123	90	149	201	290	3743
1918 - 1922	700	402	318	300	363	273	159	61	66	148	342	567	3700
1923—1927	842	531	334	209	205	196	139	100	197	432	805	963	4955
1928—1932	834	766	687	494	307	163	70	45	59	96	151	192	3864

Der døde kun 31 Børn af Mæslinger, deraf 29 i de tre første Leveaar. Paa Hospital behandledes 255 Tilfælde, deraf 29 paa Militærhospitalet.

Kighoste (Tussis convulsiva). Den Kighosteepidemi, der optraadte i Slutningen af 1931, udviklede sig videre i de første Maaneder af 1932, men tabte sig atter ved Aarets Midte. Ialt indløb der Anmeldelse om 2322 Tilfælde, eller omtrent det samme Antal som i 1930, og i det hele omtrent som gennemsnitligt i de sidste 30 Aar, men kun henimod Halvdelen af, hvad det var for et halvt Hundrede Aar siden.

Tussis convulsiva	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	af 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1882—1886	1722	6.1	124	7.2	4.4
1887—1891	2024	6.5	157	7.5	5.0
1892—1896	1824	5.5	125	6.9	3.7
1897—1902	1559	5.1	143	7.6	3.9
1903—1907	1876	4.4	127	6.8	3.0
1908—1912	1663	3.6	125	7.5	2.7
1913—1917	1699	3.4	118	7.0	2.5
1918—1922	1941	3.5	67	3.5	1.2
1923—1927	1618	2.8	49	3.0	0.8
1928	1068	1.8	30	2 8	0.5
1929	956	1.6	21	2.2	0.3
1930	2292	3.7	83	3.6	1.3
1931	1582	2.5	33	2.1	0 5
1932	2322	3.7	62	2.7	1.0

Ligesom Mæslingerne optræder Kighosten jævnligt i større Epidemier og ret uafhængig af Aarstiden.

Tussis conv.	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	158	130	142	134	119	128	131	150	130	142	182	175	1722
1887—1891	221	227	212	197	179	161	143	137	110	125	166	146	2024
1892—1896	143	141	168	179	171	178	164	166	140	138	131	104	1824
1897—1902	120	93	123	130	137	145	146	165	164	133	114	90	1559
1903—1907	163	156	195	192	186	174	136	148	115	129	135	149	1876
1908—1912	173	152	149	128	146	157	142	148	130	97	120	121	1663
1913—1917	242	231	191	177	123	97	82	98	88	100	126	145	1699
1918—1922	65	69	70	88	100	114	139	227	225	303	306	234	1941
1923—1927	253	162	160	103	104	96	87	103	111	145	162	131	1618
1928—1932	197	202	187	154	112	85	62	87	94	127	167	169	1644

Dødsfaldenes Antal var 62 eller ca. 2,7 af de anmeldte Tilfælde, omtrent det samme relative Antal som i de nærmest foregaaende Aar, men betydeligt færre end for blot 20 Aar siden.

Paa Hospital behandledes 393 Tilfælde, heraf 3 fra Militærhospitalet.

Statens Serumsinstitut foretog i Aarets Løb ialt 1951 Kighosteundersøgelser, hvoraf 597 gav positivt Resultat.

Rosen (Erysipelas) forekom som sædvanligt i de senere Aar ret sjældent. Der blev kun anmeldt 332 Tilfælde eller 0,5 for hvert Tusinde Indbyggere mod 0,5 i 1931, 0,6 i 1930, 0,5 i 1929, 0,7 i 1928 og gennemsnitligt i det foregaaende Tiaar. Det relative Antal af aarligt anmeldte Tilfælde er siden 1877 gaaet ned til mindre end en Ottendedel, men Sygdommens ret alvorlige Karakter har ikke forandret sig. Der dør nu som den Gang mellem 3 og 4 af hvert Hundrede angrebne, i 1932 endog 16 eller 4,8.

Erysipelas	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	978	4.2	35	3.6	1.5
1882—1886	992	3.5	37	3.7	1.3
1887—1891	848	2.7	33	3.8	1.1
1892—1896	656	2.0	28	3.7	0.8
1897—1902	625	1.7	18	2.8	0.5
1903—1907	657	1.5	27	4.1	0.6
1908—1912	547	1.2	22	4.0	0.5
1913—1917	532	1.1	21	3.9	0.4
1918—1922	438	0.8	16	3.7	0.3
1923—1927	365	0.6	11	3.0	0.2
1928	445	0.7	10	2.2	0.2
1929	313	0.5	9	2.9	0.1
1930	350	0.6	12	3.4	0.2
1931	316	0.5	13	4.1	0.2
1932	332	0.5	16	4.8	0.3

Paa Hospital behandledes 202 Tilfælde, deraf 5 paa Militærhospitalet.

Faaresyge (Parotitis epidemica, Angina parotidea), som i 1929 optraadte som usædvanlig svær Epidemi, har ikke senere haft nogen nævneværdig Udbredelse. Der blev kun anmeldt 581 Tilfælde mod 471 i 1931, 687 i 1930, 4543 i 1929 og 715 i 1928. Der var en ringe Ophobning af anmeldte Tilfælde i Aarets sidste Maaneder som Indledning til en mindre Epidemi i Begyndelsen af 1933.

Sygdommen medførte 2 Dødsfald. — Paa Hospital behandledes 17 Tilfælde.

Parotitis	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1920	91	67	49	55	48	39	16	19	31	45	70	93	623
1921	180	227	248	194	147	109	42	32	34	38	45	45	1341
1922	117	68	92	79	53	38	11	5	20	18	45	73	619
1923	105	74	116	168	150	106	36	35	49	51	86	111	1087
1924	96	198	175	115	95	46	11	11	13	21	29	14	824
1925	21	32	43	27	30	36	9	10	14	42	120	117	501
1926	131	136	231	250	218	154	50	41	48	94	200	225	1778
1927	299	182	200	215	167	111	28	13	15	10	20	33	1293
1928	15	28	21	27	15	15	12	10	18	56	162	336	715
1929	613	777	829	959	718	304	83	29	55	63	54	59	4543
1930	98	97	101	95	55	44	19	22	20	33	47	36	687
1931	69	66	69	60	60	33	8	7	9	29	26	37	471
1932	60	53	46	68	45	37	17	13	16	40	76	110	581

Af **Barselfeber** (Febris puerperalis) blev der anmeldt 12 Tilfælde eller endnu færre end det ringe Antal i de nærmest foregaaende Aar, men det maa dog, som tidligere omtalt i Aarsberetningerne, antages, at der er forefaldet adskilligt flere. Ogsaa Antallet af Dødsfald som Følge af Barselfeber var ringe, idet der kun døde 10, men hertil kommer 5 Dødsfald efter septisk Abort, uden at der kan oplyses noget om, hvor mange Sygdomstilfælde, der maa henføres hertil.

Febris puerperalis	Anmeldte Tilfælde			Dødsfald			
	aarligt Gennemsnit	paa 100000 Indb.	paa 1000 Fødsler	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 100000 Indb.	paa 1000 Fødsler
1862—1871	195	113.6	34.7	79	40.5	46.0	14.1
1872—1881	117	53.3	15.1	41	35.0	18.7	5.3
1882—1891	155	53.3	14.8	35	22.6	12.0	3.3
1892—1902	93	26.5	9.0	28	30.1	8.0	2.7
1903—1912	64	14.4	5.4	16	25.0	3.6	1.3
1913—1922	33	6.2	2.8	12	36.4	2.3	1.0
1923—1927	17	2.9	1.6	11	64.7	1.9	1.0
1928	17	2.8	1.7	14	88.9	2.3	1.3
1929	15	2.5	1.6	12	80.0	2.0	1.3
1930	18	2.9	1.9	9	50.0	1.5	0.9
1931	20	3.2	2.2	5	25.0	0.8	0.8
1932	12	1.9	1.3	10	83.3	1.6	1.1

Paa Hospital behandledes 6 Tilfælde.

Gigtfeber (Febris rheumatica) er fremdeles i udtalt Tilbagegang. Der blev kun anmeldt 327 Tilfælde eller henimod 5 for hver 10,000 Indbyggere mod 40—50 for et halvt Hundrede Aar siden.

Febris rheumatica	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	1059	4.5	13	1.2	0.6
1882—1886	1158	4.1	18	1.6	0.6
1887—1891	1087	3.5	17	1.6	0.5
1892—1896	934	2.8	18	1.9	0.5
1897—1902	1083	3.0	23	2.1	0.6
1903—1907	971	2.3	14	1.4	0.5
1908—1912	916	2.0	15	1.6	0.3
1913—1917	823	1.6	10	1.2	0.2
1918—1922	709	1.3	13	1.8	0.2
1923—1927	558	1.0	9	1.6	0.2
1928	601	1.0	8	1.3	0.1
1929	360	0.6	8	2.2	0.1
1930	607	1.0	13	2.1	0.2
1931	403	0.7	13	3.2	0.2
1932	327	0.5	14	4.3	0.2

De fleste Tilfælde blev anmeldt i Marts og April — 43 og 49 —, de færreste i November 16.

Febris rheumatica	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	100	88	94	91	90	88	55	64	67	75	82	72	971
1908—1912	94	80	96	93	84	71	53	51	69	69	77	79	916
1913—1917	77	70	74	74	80	73	61	53	57	65	70	71	823
1918—1922	76	67	71	65	58	58	37	32	50	58	68	68	709
1923—1927	59	46	49	50	49	40	37	39	38	49	54	49	558
1928—1932	46	45	48	45	53	36	25	23	30	34	36	37	459

Sygdommen medførte 14 Dødsfald, lidt flere end sædvanligt.
Paa Hospital behandledes 135 Tilfælde, deraf 8 paa Militærhospitalet.

Krupøs Lungebetændelse (Pneumonia crouposa) er fremdeles i udtalt Tilbagegang. Der blev kun anmeldt 300 Tilfælde eller ca. 5 af 10000 Indbyggere, det laveste hidtil anmeldte Antal.

Pneumonia crouposa	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 1000 Indbyggere
1887—1891	1395	4.5	293	21.0	0.9
1892—1896	1090	3.3	189	17.3	0.6
1897—1902	913	2.5	156	17.1	0.6
1903—1907	959	2.2	167	17.4	0.4
1908—1912	1014	2.2	216	21.3	0.5
1913—1917	1097	2.2	228	20.8	0.5
1918—1922	1009	1.8	166	16.5	0.3
1923—1927	583	1.0	152	26.1	0.3
1928	570	0.9	209	36.7	0.3
1929	379	0.6	162	42.7	0.3
1930	461	0.7	182	39.5	0.3
1931	574	0.9	163	28.4	0.3
1932	300	0.5	109	36.3	0.2

De fleste Tilfælde forefaldt som sædvanligt i Aldersklasserne mellem 15 og 65 og navnlig blandt Mænd, af hvilke der ialt blev anmeldte 136 eller henimod Halvdelen af det samlede Antal.

Pneumonia crouposa	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1903—1907	28	128	178	358	191	31	44	959
1908—1912	23	113	178	413	200	36	51	1014
1913—1917	30	108	179	476	226	35	43	1097
1918—1922	16	75	140	434	283	22	39	1009
1923—1927	6	40	84	239	162	26	26	583
1928—1932	4	24	62	200	124	19	23	457

Tilfældenes Fordeling paa Aarets Maaneder var omtrent som sædvanligt, idet der dog kun blev anmeldt 7 Tilfælde i Oktober mod 44 i Marts.

Pneumonia crouposa	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	92	81	111	121	110	97	51	46	58	59	60	72	959
1908—1912	100	104	117	130	114	86	54	39	55	64	74	77	1014
1913 1917	95	102	127	141	120	98	67	48	63	79	73	83	1097
1918—1922	90	85	92	79	98	83	71	47	52	149	91	72	1009
1923—1927	56	52	66	62	57	45	37	28	30	40	48	62	583
1928—1932	51	47	58	62	45	29	22	19	22	30	32	39	457

Der døde 109 eller 36,3 pCt. af de anmeldte, omtrent det samme ret betydelige Antal som i de nærmest foregaaende Aar.

Paa Hospital behandledes 101 Tilfælde, deraf 1 paa Militærhospitalet.

Katarrhalsk Lungebetændelse (Pneumonia catarrhalis & Bronchitis capillaris) havde den samme forholdsvis ringe Udbredelse som i de nærmest forudgaaende Aar, idet der kun blev anmeldt 1812 Tilfælde eller ca. 2,9 pro mille af Befolkningen. Der maa dog være forefaldet adskilligt flere, da der var mange Dødsfald af denne Sygdom, uden at Tilfældet har været anmeldt som saadant.

Pneumonia catarrhalis	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 1000 Indbyggere
1887—1891	1438	4.6	305	21.2	1.0
1892—1896	1418	4.2	432	30.5	1.3
1897—1902	1707	4.6	467	27.4	1.3
1903—1907	1966	4.6	445	22.6	1.0
1908—1912	1985	4.3	459	23.1	0.9
1913—1917	2376	4.7	513	21.6	1.0
1918—1922	3115	5.6	536	17.1	1.0
1923—1927	2147	3.7	568	26.5	1.0
1928	1846	3.1	582	31.5	1.0
1929	1745	2.9	608	34.8	1.0
1930	1930	3.1	562	29.1	0.9
1931	1935	3.1	563	29.1	0.9
1932	1812	2.9	547	30.2	0.9

De anmeldte Tilfældes Fordeling paa de enkelte Aldersklasser og efter Køn var som sædvanlig en anden end for den krupøse Lungebetændelses Vedkommende, idet henimod Halvdelen af de angrebne var Børn under 15 Aar, og af de Voksne var der flere Kvinder end Mænd.

Pneumonia catarrhalis	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1903—1907	428	621	245	225	280	51	116	1966
1908—1912	391	575	252	261	283	81	141	1985
1913—1917	451	616	298	387	356	93	175	2376
1918—1922	396	632	393	663	780	105	167	3135
1923—1927	266	544	325	358	404	85	155	2147
1928—1932	189	359	267	311	414	104	209	1854

Tilfældenes Fordeling paa Aarets Maaneder var den sædvanlige, og over Halvdelen af dem blev anmeldt i de fire første Maaneder.

Pneumonia catarrh.	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	255	214	268	246	172	124	80	76	93	113	142	184	1966
1908—1912	268	260	235	199	166	118	96	67	90	109	172	205	1985
1913—1917	301	266	344	355	221	142	98	65	100	159	153	172	2376
1918—1922	331	452	357	330	257	129	101	106	124	397	285	265	3135
1923—1927	282	235	297	222	162	98	80	88	116	155	193	220	2147
1928—1932	283	210	207	173	150	95	63	57	86	137	169	223	1854

Der døde ialt 547 Personer af katarrhalsk Lungebetændelse, deraf 352 eller henved de to Trediedele i Aldersklasserne over 65 Aar og 100 Børn i første Leveaar.

Paa Hospital behandledes 904 Tilfælde, deraf 8 paa Militærhospitalet.

Af **Akut Brystkatarrh** (Tracheo-bronchitis acuta) blev der kun anmeldt 5128 Tilfælde, det laveste Antal, der hidtil er forefaldet, og Sygdommen synes saaledes som oftere omtalt i Aarsberetningerne fremdeles i stærk Tilbagegang.

Tracheo-bronchitis	Anmeldte Tilfælde	af 1000 Indbyggere	Dødsfald	af 1000 anmeldte
1882—1886	11891	42.5	71	6.0
1887—1891	11087	35.4	67	6.0
1892—1896	10054	30.1	38	3.7
1897—1902	9293	25.4	39	4.1
1903—1907	8851	20.8	43	4.9
1908—1912	7988	17.3	51	6.4
1913—1917	8082	16.0	53	6.5
1918—1922	7260	12.9	35	4.9
1923—1927	7215	12.3	12	1.6
1928	6785	11.3	22	3.2
1929	5612	9.2	35	6.2
1930	6368	10.3	16	2.5
1931	6165	10.0	16	2.6
1932	5128	8.1	4	0.8

Ligesom i de foregaaende Aar indkom den langt overvejende Del af Anmeldelserne i den kolde Aarstid.

Tracheo-bronchitis	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
1882—1886	1789	1385	1510	1115	857	569	393	317	452	768	1255	1482	11891
1887—1891	1585	1398	1296	1073	862	538	311	313	499	700	1062	1449	11087
1892—1896	1420	1230	1253	919	720	432	253	238	441	748	1147	1254	10054
1897—1902	1331	1195	1030	932	812	506	262	225	436	631	908	1028	9293
1903—1907	1370	1080	1126	930	677	457	240	240	387	625	778	941	8851
1908—1912	1386	1154	928	727	562	342	180	166	344	520	816	863	7988
1913—1917	1212	1027	1135	938	604	391	208	184	347	703	637	697	8082
1918—1922	882	828	851	839	621	356	206	206	371	636	743	721	7260
1923—1927	878	804	920	780	621	346	169	233	430	586	711	737	7215
1928—1932	843	662	646	597	472	286	164	188	350	509	608	690	6014

Der døde kun 4 af de angrebne.

Paa Hospital behandledes 253 Tilfælde, deraf 1 paa Militærhospitalet.

Akut Halsbetændelse (Angina tonsillaris) havde en ret ringe Udbredelse, men der blev dog anmeldt 11309 Tilfælde eller 18 pr. 1000 Indbyggere mod 21 i 1931. Sygdommen synes i det hele at være jævnt aftagende, idet der i de fem forudgaaende Tiaar blev anmeldt henholdsvis 24, 23, 21, 21 og 19 pro mille.

Anmeldte Tilfælde af Angina tonsillaris 1881—1932

paa 1000 Indbyggere.

1881	25.6	1891	25.5	1901	22.7	1911	26.9	1921	23.6	1931	21.1
1882	19.7	1892	25.2	1902	22.6	1912	20.1	1922	16.8	1932	18.0
1883	22.5	1893	27.8	1903	22.0	1913	17.6	1923	16.0		
1884	22.6	1894	24.5	1904	22.1	1914	21.3	1924	17.5		
1885	24.6	1895	18.1	1905	20.1	1915	24.3	1925	18.8		
1886	25.9	1896	22.0	1906	19.6	1916	19.2	1926	17.2		
1887	24.7	1897	23.9	1907	18.7	1917	21.1	1927	17.7		
1888	24.5	1898	22.3	1908	20.2	1918	15.0	1928	20.1		
1889	26.7	1899	24.2	1909	19.0	1919	21.9	1929	19.6		
1890	28.0	1900	19.5	1910	21.8	1920	24.7	1930	23.0		

Sygdommen er ikke i særlig høj Grad knyttet til Aarstiden. De fleste Tilfælde blev anmeldt i August (1258), de færreste i Juni (651).

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	911	775	728	651	667	646	508	554	722	836	909	836	8743
1908—1912	1075	877	849	722	762	655	499	698	942	932	1017	887	9914
1913—1917	945	966	963	885	802	712	556	681	869	1040	1097	874	10389
1918—1922	1174	1189	994	813	757	695	563	742	1098	1123	1100	1128	11376
1923—1927	992	792	823	754	763	607	471	795	1014	1084	1162	999	10257
1928—1932	1160	972	1080	947	899	761	636	985	1310	1330	1325	1130	12535

Der døde 18 Patienter af septisk Angina.
Paa Hospital behandledes 786 Tilfælde, deraf 257 paa Militærhospitalet.

Influenza, som i 1930 havde en usædvanlig ringe Udbredelse med færre anmeldte Tilfælde end i noget Aar siden 1921, men som i Begyndelsen af 1931 havde en udpræget epidemisk Karakter, optraadte straks efter Aarsskiftet paa noget lignende Maade. I Ugen fra den 25. til 31. December var der anmeldt 141 Tilfælde, men i de følgende Uger steg Antallet langsomt, indtil det fra 913 i Ugen fra 31. Januar til 6. Februar pludselig steg til 2863, 7144 og 6953. Derefter faldt det ugentlige Antal af anmeldte Tilfælde langsomt, indtil det ved Aarets Midte var nede omkring 60, for saa atter at stige noget i Efteraarsmaanederne. Det samlede Antal af Tilfælde i hele Aaret udgjorde 40809 mod 37435 i 1931 og Antallet af Dødsfald 149 mod 94. Letalitetskvotienten blev saaledes 3,7 pro mille eller en Del højere end i 1931, da den var mærkværdigt lav, men i Sammenligning med tidligere Aar maa den dog betegnes som moderat.

Influenza	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1944	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Anm. Tilf. ..	99635	33832	41490	2570	41675	12415	20387	11771	12254	39575	15284	46120	9671	37435	40809
Døde	1623	754	997	21	198	72	102	46	46	135	53	229	39	94	149
Døde af 1000 anm. Tilf.	16.4	22.3	24.0	8.2	4.8	5.6	5.0	3.9	3.8	3.4	3.5	5.0	4.0	2.5	3.7

Paa Hospital behandledes 3088 Tilfælde, deraf 1464 paa Militærhospitalet.

Epidemisk Gulsot (Icterus catarrhalis, Hepatitis infectiosa), som kun har været regelmæssigt anmeldt siden 1925, optraadte med 269 anmeldte Tilfælde, saa godt som alle hos lidt større Børn og hos Voksne.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1925	1	3	57	22	7	»	»	90
1926	»	3	6	10	2	1	1	23
1927	»	2	6	28	15	»	»	51
1928	2	2	21	38	22	1	1	87
1929	»	7	48	95	61	2	3	216
1930	3	20	155	99	117	4	5	403
1931	»	16	129	143	94	5	4	391
1932	»	12	70	109	72	2	4	269

Sygdommen var ligesom i de foregaaende Aar mest udbredt i Efteraarsmaanederne, men Januar havde dog 41 Tilfælde.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1925	13	6	7	2	»	3	2	4	14	23	10	6	90
1926	3	»	1	4	»	»	1	»	4	4	2	4	23
1927	2	3	4	1	2	3	3	6	5	16	6	»	51
1928	3	3	5	1	3	5	8	7	8	11	18	15	87
1929	18	14	19	5	9	14	15	17	27	30	26	22	216
1930	29	30	38	23	29	16	20	30	50	45	48	45	403
1931	41	34	33	38	27	19	33	46	39	29	20	32	391
1932	19	14	22	20	22	19	12	25	33	28	27	28	269

Sygdommen medførte ingen Dødsfald.

Paa Hospital behandledes 39 Tilfælde.

Af den saakaldte „**Bornholmske Syge**“ (Myalgia epidemica) blev der i Aarets Løb anmeldt 342 Tilfælde mod 39 i 1931. Den langt overvejende Del af Anmeldelserne indkom i August og September, der havde henholdsvis 122 og 156, Juli havde 18, Oktober 16, November 11, Januar 7, Juni 3, Februar, Marts, Maj og December hver 2 og April 1 Tilfælde. Af de angrebne var 19 Børn under 5 Aar, 107 mellem 5 og 15, 111 voksne Mænd og 105 voksne Kvinder. Tilfældene var under Hensyn til Folkemængden nogenlunde ligeligt fordelt over alle Byens hygiejniske Kvarterer.

Paa Hospital behandledes 13 Tilfælde, deraf 6 paa Militærhospitalet.

Kolerine (Catarrhus gastro-intestinalis acutus) optraadte med lidt større Udbredelse end i de nærmest foregaaende Aar. Der blev ialt anmeldt 3456 Tilfælde med 63 Dødsfald, deraf henholdsvis 463 og 57 hos Børn under 1 Aar.

Aarligt Gennemsnit	Alle Aldersklasser				Aldersklassen under 1 Aar				
	Anmeldte		Døde		Anmeldte		Døde		
	Ialt	p. M. af Befolkn.	Ialt	pCt. af anmeldte	Ialt	pCt. af alle anmeldte	Ialt	pCt. af anmeldte 0—1 Aar	pCt. af alle Kolerine-Dødsfald
1882—1886	8589	30.7	466	5.4	2049	23,9	420	20,5	90.1
1887—1891	8093	25.9	470	5.8	1921	23.7	415	21.6	88.3
1892—1896	7873	23.6	451	5.7	1948	24.7	410	21.0	90.9
1897—1902	6575	18.0	473	7.2	1729	26.3	432	25.0	91.8
1903—1907	6103	14.8	495	8.1	1759	28.8	452	25.7	91.3
1908—1912	5912	12.8	398	6.7	1664	28.1	338	20.3	84.9
1913—1917	4789	9.5	207	4.3	1091	22.8	180	16.5	87.0
1918—1922	3399	6.1	91	2.7	651	19.2	86	13.2	94.5
1923—1927	3086	5.2	87	2.8	451	14.6	64	14.2	73.6
1928	2896	4.8	84	2.9	410	14.2	53	12.9	63.1
1929	2422	4.0	66	2.7	320	13.2	55	17.2	83.3
1930	2714	4.4	74	2.7	378	13.9	49	13.0	66.2
1931	2613	4.2	68	2.6	303	11.6	54	17.8	79.4
1932	3456	5.5	63	1.6	463	13.4	57	12.3	91.9

Der indløb navnlig usædvanlig mange Anmeldelser i August og September, henholdsvis 617 og 493, uden at der dog var Tale om en egentlig Sensommerepidemi i Lighed med, hvad der tidligere var Regelen i disse Maaneder.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	381	331	369	403	474	641	1322	1698	1494	657	444	375	8589
1887—1891	394	373	419	476	543	945	1192	1126	1096	666	487	376	8093
1892—1896	347	331	337	372	451	768	986	1744	1186	581	412	359	7873
1897—1902	310	247	253	298	396	546	671	1591	992	547	424	300	6575
1903—1907	281	229	249	291	363	487	664	1429	886	510	402	313	6103
1908—1912	287	205	231	247	283	434	602	1673	905	428	340	278	5912
1913—1917	245	200	205	231	384	394	513	960	692	378	329	258	4789
1918—1922	251	198	216	228	223	259	371	507	388	265	246	247	3399
1923—1927	228	149	168	164	202	205	375	557	332	243	222	241	3086
1928	326	264	372	218	199	147	222	222	218	290	239	179	2896
1929	154	101	160	145	136	200	152	329	355	257	232	191	2452
1930	256	145	173	156	215	258	294	326	290	219	191	191	2714
1931	192	186	174	179	238	145	267	285	234	223	213	277	2613
1932	278	185	170	179	218	187	351	617	493	197	225	356	3456

Anmeldte Tilfælde af **Kolerine** pr. 1000 Indb.	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	over 15 Aar		Ialt
				Md.	Kv.	
1903—1907	178.1	35.1	6.8	7.9	8.8	14.8
1908—1912	171,0	34.0	6.8	7.4	7.5	12.8
1913—1917	117.2	28.3	5.9	5 4	6.1	9.5
1918—1922	58.8	21.0	4.4	3.4	4.0	6.1
1923—1927	50.1	21.4	4.9	2.8	3.8	5.2
1928	44.5	19.0	5.0	2.5	3.2	4.8
1929	34.7	14.7	4.0	2.5	2,6	4.0
1930	40.0	17.9	4.2	2 5	2.7	4.4
1931	31 6	16.9	4.9	2 4	2.5	4 2
1932	47.9	20 7	5.9	3.0	3.5	5.5

2) Tuberkulose.

Af **Lungetuberkulose** (Tuberculosis pulmonum) blev der i 1932 anmeldt 992 Tilfælde, 1,6 for hvert Tusinde Indbyggere mod 1,5, 1,5, 1,6, 1,4 og 1,5 i de fem foregaaende Aar.

Nye Tilfælde af Lunge- og Strubetuberkulose i 1932.

	0—5	5—15	15—20	20—25	25—30	30—35	35—45	45—55	55—65	65 og derov.	ubek. Alder	Ialt	
Mænd	21	25	55	102	69	52	75	50	27	12	2	490	992
Kvinder . .	18	27	75	107	96	60	55	23	21	20	»	502	

Der er, som gennemgaaende i den sidste halve Snes Aar, anmeldt lidt flere Kvinder end Mænd. Det er navnlig i de yngre Aldersklasser, at Kvinderne er i Overtal.

Hos 609 af de 992 anmeldte er der paavist + TB i Ekspektoratet, d. v. s. i 61 % af Tilfældene. Hos de øvrige var Tuberkelbaciller ikke paavist eller Ekspektoratundersøgelse ikke foretaget.

Til Tuberkulosediagnosestationen paa Øresundshospitalet blev der i 1932 indsendt 4776 Prøver af Opspyt, hvoraf 696 indeholdt Tuberkelbaciller.

Antallet af Dødsfald som Følge af Lungetuberkulose har i 1932 været 466, svarende til 0,74 ‰ af Befolkningen, mod 0,70, 0,73, 0,76, 0,78 og 0,78 i de fem foregaaende Aar.

Af samtlige 466 Dødsfald indtraf 342 eller 77 % paa Hospitaler eller Sanatorier, deraf 249 paa Øresundshospitalet. I Hjemmet døde 51 Mænd og 73 Kvinder.

Nedenstaaende Tabel viser Antallet af døde af de forskellige Aargange af anmeldte.

Anmeldte		Deraf døde									
Aargang	Antal	før 1925	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	Ialt
31/12 1905	785	416	2	»	1	1	»	1	»	1	422
1906	1731	1049	1	3	2	»	2	1	1	1	1060
1907	1235	701	»	1	1	3	2	»	»	»	708
1908	1250	712	2	»	2	2	»	1	»	1	720
1909	1056	621	1	»	1	2	1	»	»	»	626
1910	938	618	4	3	1	1	»	1	»	1	629
1911	985	614	1	»	1	»	»	1	»	1	618
1912	923	592	1	1	3	2	1	»	3	1	604
1913	918	592	4	3	4	1	1	»	2	1	608
1914	901	584	»	1	2	2	2	2	2	1	596
1915	1043	573	1	4	1	2	1	2	1	1	586
1916	1403	722	2	2	1	1	3	4	2	4	741
1917	1373	693	4	4	6	4	3	4	2	6	726
1918	1197	568	7	6	3	2	3	3	2	3	597
1919	1138	526	11	10	7	2	1	2	4	4	567
1920	1174	476	16	9	8	6	3	4	6	3	531
1921	1015	424	31	13	7	12	7	7	6	4	511
1922	975	357	33	18	13	16	18	9	5	3	472
1923	1017	329	50	26	27	18	9	14	6	3	482
1924	892	307	113	57	32	21	12	10	5	8	565
1925	1011	»	233	100	56	36	21	14	12	14	486
1926	853	»	»	255	94	38	36	19	17	6	465
1927	918	»	»	»	208	94	40	27	17	16	402
1928	868	»	»	»	»	202	82	36	36	20	376
1929	1000	»	»	»	»	»	215	98	48	45	406
1930	925	»	»	»	»	»	»	188	77	58	323
1931	937	»	»	»	»	»	»	»	181	71	252
1932	992	»	»	»	»	»	»	»	»	189	189
Tilsammen...	29553	11474	517	516	481	468	463	448	435	466	15268

Af de ældst anmeldte dør der nu kun ganske enkelte af Lungetuberkulose, saaledes at Sygdommen for langt de flestes Vedkommende maa betragtes som endt ved Helbredelse. Bestanden af egentligt syge udgøres væsentlig kun af de sidste 8 Aars anmeldte med Fradrag af de deraf døde d. v. s. omtrent 4600 Personer.

Af **andre tuberkuløse Sygdomme** døde der i 1932 ialt 90 mod gennemsnitligt 115 i Aarene 1922—1931.

Nedenstaaende Oversigt over den samlede Tuberkulosedødelighed i de sidste 30 Aar beregnet pr. 1000 Indbyggere af hvert Køn og i hver enkelt Alders-

Aarligt Gennemsnit	0—1 Aar		1—5 Aar		5—15 Aar		15—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65 Aar o. derov.		Tilsammen af alle Aldre		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
1903—1907	3.68	2.82	2.88	2.40	0.86	1.02	1.78	1.70	2.30	1.70	3.24	1.64	3.70	1.26	4.12	1.45	3.42	1.52	2.41	1.58	1.96
1908—1912	2 82	2.14	2.08	1.78	0 64	0.90	1.54	1.46	2.22	2.04	2.94	1.66	3.00	1.32	3.20	1.12	2.04	1.16	2.01	1.48	1.72
1913—1917	2.36	2.36	1.68	1.60	0.60	0.78	1.68	1.70	2.24	1.74	2.72	1.48	2.86	1.28	2.98	1.12	2.94	1.12	1.98	1.39	1.66
1918—1922	1.74	1.28	1.48	1.33	0.54	0.74	1.44	1.62	1.40	1.30	1.58	1.10	1.78	0.92	2 08	0.90	1.84	0.85	1.40	1.14	1.26
1923—1927	2.15	1.48	1.28	1.13	0.41	0.42	1.12	1.68	1.24	1.23	1.57	0.84	1.36	0.62	1.28	0.57	1.53	0.73	1.22	0.98	1.09
1928	2.41	1.08	1.56	0.84	0.24	0.50	1.07	1.55	1.05	1 03	1.12	0.64	1.15	0.48	0.98	0.52	1.35	0.83	1 07	0.85	0.95
1929	1.52	1.96	0.93	1.36	0.24	0.24	1.02	1.46	0.98	1.35	1.11	0.77	1.12	0.56	0 72	0.30	1.07	0.87	0.90	0.90	0.90
1930	0.95	0.95	0.99	0.10	0.19	0.32	0 91	1.61	1.21	1.20	1.22	0.47	1.06	0.68	1 05	0.51	0.92	0 54	0.93	0.86	0.89
1931	1.05	0.83	0.70	0.56	0.29	0.27	1.03	1.32	0.97	1.20	0.85	0.79	1.32	0.36	1.63	0.40	1.49	0.69	0.93	0.78	0.85
1932	0.63	1.02	0.55	0.75	0.15	0.29	0.85	1.40	1.21	1.40	1.38	0.44	1.16	0.56	0.98	0.50	1.30	0.94	0.92	0.85	0.88

klasse viser, at Nedgangen i det hele har været større for Mændenes Vedkommende navnlig i Aldersklasserne over 35 Aar; der har kun været ringe Nedgang i Aldersklasserne mellem 15 og 35 Aar, men for Børnenes Vedkommende har den været betydelig. Iøvrigt viser Oversigten, at der ikke har været nogen kendelig Tilbagegang i Tubekulosedødeligheden i de sidste 5 Aar.

Dødsfald af Tuberkulose i København 1883—1932 pr. 10,000 Indbyggere.

Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Luuge-tnberkulose
1883	34.6	26.6	1893	27.7	18.7	1903	19.7	14.1	1913	15.1	11.8	1923	10.3	7.8
1884	37.4	27.4	1894	27.5	19.9	1904	20.2	14.9	1914	15.4	12.4	1924	12.7	10.1
1885	33.8	24.8	1895	29.3	19.7	1905	21.3	15.8	1915	14 8	11.9	1925	10.8	8.8
1886	32.2	24 4	1896	26.6	19 0	1906	19 0	14.7	1916	18.8	15.0	1926	10.8	8.7
1887	32.7	25.6	1897	25.2	18.1	1907	17.7	13.9	1917	19.6	15.6	1927	9.6	8.1
1888	36.0	26.6	1898	24.4	17.5	1908	18 8	14.8	1918	15.6	12.1	1928	9.5	7.8
1889	33.4	24 8	1899	22.7	17.1	1909	17.1	13.2	1919	13 2	10.2	1929	9.0	7.6
1890	32.2	23.4	1900	24.5	18.3	1910	15 3	11.8	1920	12.0	9 4	1930	8.9	7.3
1891	30.6	21.8	1901	21.7	15.3	1911	17.6	13.1	1921	11.6	9.3	1931	8.5	7.0
1892	29.1	19.6	1902	17.2	11.9	1912	17.7	13.6	1922	11.2	8.8	1932	8.8	7.4

3) Cancer.

Kræft (Cancer) medførte i 1932 ialt 1042 Dødsfald eller 16,6 pr. 10,000 Indbyggere, men denne summariske Dødelighedskvotient har som tidligere omtalt i Aarsberetningerne ingen synderlig Interesse, fordi den langt overvejende Del af Dødsfaldene indtræffer i de forholdsvis faatallige højere Aldersklasser.

I nedenstaaende Tabel er Dødeligheden derfor beregnet pr. 1000 Indbyggere i hver enkelt Aldersklasse, Mænd og Kvinder for sig. Udenbys hjemmehørende er udeladt, og Oversigten omfatter foruden de fem sidste Aar kun de fem nærmest foregaaende Femaar, i hvilke det ikke kan antages, at der er indtraadt nogen Ændring i Sygdomsbegrebet.

Dødsfald af Kræft pr. 1000 Indbyggere.

Aarligt Gennemsnit	Under 35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75 Aar og derover	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
1903—1907	0.0	0.1	0.7	1.2	2.2	2.8	6.2	4.7	11.5	8.9	14.8	14.9
1908—1912	0.1	0.1	0.6	1.1	2.6	2.7	6.1	4.9	11.7	8.5	15.9	11.5
1913—1917	0.1	0 1	0.6	1.0	2.3	2.7	6.2	5.0	12.0	8 6	16.6	13.6
1918—1922	0.1	0.1	0.5	0.9	2.1	2.5	5.8	5.1	11.1	7.9	17 3	13.3
1923—1927	0.1	0.1	0.4	1.1	1.9	2.4	5.8	4.8	12.2	8.5	17.6	13.0
1928	0.1	0.1	0.5	1.0	1.9	2.4	5.1	4.5	13.6	10.0	11.9	14.3
1929	0.0	0.1	0.6	1.0	1.8	2.4	5.8	4.5	12.9	9.0	17.7	14.9
1930	0.0	0.2	0.4	1.1	1.9	2.9	5.1	5.5	10.9	9.1	20.7	14 6
1931	0.0	0.0	0.4	1.0	1.3	2.5	5.5	4.7	12.9	9.2	21.2	14.6
1932	0.1	0.1	0.6	1.2	1.8	3.0	5.4	4.3	11.3	9.7	19.1	16.7

Det fremgaar heraf, at Kræftdødeligheden i København i Løbet af de sidste 30 Aar maaske er aftaget lidt i de lavere Aldersklasser og tiltaget lidt i de højere. Det vilde være en naturlig Følge af den Forskydning, der har fundet Sted i Befolkningens Sammensætning, hvorved Middellevetiden er bleven betydeligt forlænget. At Kræftdødeligheden i det hele ikke er tiltagende, fremgaar med til-

strækkelig Tydelighed af den efterfølgende Oversigt over det relative Antal af Kræftdødsfald i de sidste 12 Aar.

Af 1000 Indbyggere over 45 Aar døde af Kræft.

	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Mænd	5.7	6.1	6.1	5.9	6.0	7.0	5.8	5.4	5.8	5.4	5.6	5.4
Kvinder	5.6	5.8	5.4	5.6	5.6	5.7	5.3	5.6	5.4	5.9	5.5	5.9
Ialt	5.7	5.9	5.7	5.7	5.8	6.7	5.5	5,5	5.6	5.7	5.5	5.6

Nedenstaaende Tal giver en Oversigt over, hvorledes Kræftdødsfaldene fordeler sig paa de forskellige Aldersklasser efter Sygdommens Lokalisation.

1903—32	Cancer ventriculi		Cancer mammæ	Cancer uteri	Cancer in al. corp. ptt.		Ialt	
	M.	K.	K.	K.	M.	K.	M.	K.
Under 35	40	36	28	178	321	270	361	512
35—40	204	151	189	573	436	472	640	1385
45—55	619	384	423	807	1158	1029	1777	2643
55—65	1097	824	458	664	2052	1519	3149	3465
65—75	1180	1172	358	400	2014	1850	3194	3780
75—85	496	732	196	135	864	1064	1360	2127
85 og derover	35	139	48	15	94	169	129	371
Ialt	3671	3438	1700	2772	6939	6373	10610	14283

4) Kønssygdomme.

Af **Kønssygdomme** (Morbi venerei) i alle Former blev der i 1932 anmeldt færre Tilfælde end i noget foregaaende Aar, og den betydelige Tilbagegang i disse Sygdommes Udbredelse, der er indtraadt siden Verdenskrigens Ophør, vedvarer saaledes endnu, men det kan dog ikke anses for udelukket, at det til en vis Grad er en Følge af Stagnationen i Skibsfarten.

Anmeldte Tilfælde	Gonorrhoe		Ulcus venereum		Syphilis	
	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere
1887—1891	4746	152	863	28	1177	38
1892—1896	4165	125	809	24	1153	35
1897—1902	4765	135	709	19	1781	49
1903—1907	5094	119	579	14	1643	39
1908—1912	6142	133	878	19	2446	53
1913—1917	6884	136	660	13	2336	46
1918—1922	7449	133	564	10	2315	41
1923—1927	6267	104	173	3	1349	23
1928	5919	98	71	1	943	16
1929	5629	93	83	1	910	15
1930	5377	87	83	1	848	14
1931	4640	75	88	1	567	9
1932	4463	71	31	»	258	4

Af **Gonorrhoe** blev der anmeldt 4463 Tilfælde mod 4640 i 1931, 5377 i 1930, 5629 i 1929 og 5919 i 1928 eller i Forhold til Folkemængden 7,1 pro mille mod henholdsvis 7,5, 8,7, 9,3 og 9,8. Af de anmeldte var 39 Børn under 15 Aar, 3294 voksne Mænd og 1130 voksne Kvinder. For Kvindernes Vedkommende er Tilbagegangen væsenligt mindre end for Mændenes, antageligt dog kun fordi der nu kommer flere Kvinder under Behandling end tidligere. I 1922 blev der anmeldt 4891 Gonorrhoetilfælde hos voksne Mænd og 1133 hos voksne Kvinder.

Paa Hospital behandledes 281 Tilfælde, deraf 71 paa Militærhospitalet.

Venerisk Saar (Ulcus molle s. venereum) anmeldes som tidligere omtalt i Aarsberetningerne saa sjældent, at Sygdommen er uden medicinalstatistisk Interesse.

Af **Syfilis** blev der kun anmeldt 258 Tilfælde eller mindre end Halvdelen af Antallet i 1931 og kun en Tiendedel af, hvad der blev anmeldt for blot 10 Aar siden. Af de erhvervede Tilfælde forefaldt 142 hos Mænd og 96 hos Kvinder.

Medfødt Syfilis optraadte med 19 anmeldte Tilfælde, af hvilke dog 3 hos voksne Mænd og 4 hos voksne Kvinder turde være tvivlsomme, da det vel ikke er udelukket, at ialfald nogle af dem rettelig maa opfattes som erhvervede. I det hele maa det erindres, at Anmeldelserne ikke giver noget korrekt Udtryk for disse Sygdommes Hyppighed, hvilket bl. a. fremgaar af, at der kun blev anmeldt 5 Tilfælde af medfødt Syfilis hos Børn i første Leveaar, medens Mortalitetstabellen har 9 døde. Af erhvervet Syfilis døde der 5 voksne Mænd og 4 voksne Kvinder, men ogsaa disse Tal er usikre, da den opgivne Dødsaarsag ofte er en ganske anden.

Paa Hospital behandledes kun 49 Tilfælde af erhvervet, men 11 Tilfælde af medfødt Syfilis.

Om den vederlagsfrie Behandling af Kønssygdomme henvises til 4de Sanitetslæges Beretning.

5) Andre Sygdomme.

Af **Fnat** (Scabies) blev der i 1932 anmeldt 2344 Tilfælde, hvilket var noget færre end i de nærmest foregaaende Aar, men dog fremdeles maa betegnes som et betydeligt Antal.

Alkoholisme opførtes i 6 Tilfælde som umiddelbar Dødsaarsag, det laveste Tal, der hidtil er forefaldet. Selv om man vel endnu ikke kan frakende Alkoholismen al Betydning som indirekte Aarsagsmoment, har den overhovedet ikke længere nogen medicinalstatistik Interesse.

Der blev ligeledes kun anmeldt ganske faa Tilfælde af Delirium, nemlig 4 eller færre end i noget foregaaende Aar.

Sygdomme i Garnisonen.

Ifølge velvillig Meddelelse fra Hærens Lægekorps var Antallet af de paa Militærhospitalet i 1932 behandlede epidemiske Sygdomme følgende:

Diphtheria 1, Scarlatina 2, Morbilli 12, Angina parotidea 1, Febris catarrhalis 866, Influenza 393, Angina tonsillaris 244, Varicellæ 5, Rubeolæ 11, Tussis convulsiva 4, Erysipelas 5, Tuberculosis pulmonum 5, Paratyfus 4, Myalgia epidemica 12.

Der behandledes desuden 7 Tilfælde af Syfilis, hvoraf 1 friskt, og 122 Tilfælde Gonorrhoe, hvoraf 101 friske.

OFFENTLIG SUNDHEDSPLEJE

Tilsyn med Fødehjem, Vuggestuer, Asyler, Børnehaver, Daghjem o. l. Institutioner samt private Skoler.

(Meddelt af 1ste Sanitetslæge, Dr. med. *Gustav Jørgensen.*)

Fødehjem.

Ved Aarets Udgang stod 6 Fødehjem med tilsammen 50 Pladser under Tilsyn; der fandt ialt 590 Fødsler Sted.

Der blev ikke anmeldt noget Tilfælde af Barselfeber.

Vuggestuer.

Ved Aarets Udgang stod 11 Vuggestuer under Tilsyn. Vuggestuerne har maatte afvise 373 Børn paa Grund af Pladsmangel.

Asyler, Børnehaver og Daghjem.

I Henhold til Bestemmelserne i Tillæg til Københavns Kommunes Sundhedsvedtægt af 30. Oktober 1930 skal Sundhedskommissionen føre Tilsyn ikke blot som hidtil med Asyler, men ogsaa med Børnehaver, Daghjem og lignende Institutioner, naar der i disse modtages mere end 10 Børn ad Gangen.

56 Heldagsbørnehaver og 15 Halvdagsbørnehaver søgte i Aarets Løb Sundhedskommissionen om Godkendelse; de godkendtes alle paa en nær, der havde Lokaler i en mørk Kælder.

Ved Aarets Udgang stod ialt 88 Asyler, Børnehaver og Daghjem under Tilsyn.

Der afvistes ialt 88 Børn paa Grund af Pladsmangel.

Efter Anmodning af Stadslægen er der blevet udarbejdet en ny Vejledning, der har følgende Ordlyd:

Vejledning for Asyler, Børnehaver, Daghjem, Vuggestuer o. lign. Institutioner i København angaaende disses Forhold overfor Tilfælde af smitsom Sygdom.

I.

Er et Tilfælde af *Tyfus, Paratyfus, Paradysenteri, Difteri, Skarlagensfeber, smitsom Hjernerygmarvsbetændelse* eller *akut Børnelammelse* indtruffet mellem Børnene, skal Stadslægen underrettes.

Et Barn, der har været angrebet af en af de nævnte Sygdomme, maa ikke modtages, førend der foreligger Lægeerklæring for, at det ikke kan antages at udbrede Smitte.

Et rask Barn, i hvis Hjem en af de ovennævnte Sygdomme er optraadt, maa ikke modtages, førend der foreligger Lægeerklæring for, at det ikke kan antages at udbrede Smitte.

II.

Et Barn, der har været angrebet af *Mæslinger*, maa ikke modtages førend 10 Dage efter Udslettets Fremkomst.

Et rask Barn, der ikke tidligere har haft Mæslinger, og i hvis Hjem denne Sygdom er udbrudt, maa ikke modtages, førend der er forløbet 2 Uger efter, at den sidst angrebne har faaet Udslet.

Et rask Barn, der med Sikkerhed vides at have haft Mæslinger, maa gerne modtages, selv om denne Sygdom er udbrudt i Hjemmet.

Et Barn, der har været angrebet af *Kighoste*, maa ikke modtages førend 6 Uger efter, at Kighosteanfaldene er begyndt.

Et rask Barn, der ikke tidligere har haft Kighoste, og i hvis Hjem denne Sygdom er udbrudt, maa ikke modtages førend 2 Uger efter, at Kighosteanfaldene er begyndt hos den sidst angrebne.

Et rask Barn, der med Sikkerhed vides at have haft Kighoste, maa gerne modtages, selv om denne Sygdom er udbrudt i Hjemmet.

Et Barn, der angribes af *Røde Hunde, Skoldkopper, Faaresyge* eller *Halsbetændelse,* maa ikke modtages, førend det er rask.

Et rask Barn, i hvis Hjem der optræder en af disse Sygdomme, maa i Almindelighed modtages. Under særlige Forhold, f. Eks. ved større Epidemier af de ovennævnte Sygdomme, bør Virksomhedens Leder dog raadføre sig med Lægen.

Et Barn med *Kolerine* maa ikke modtages. Indtræffer der mere end eet Tilfælde, skal det anmeldes til Stadslægen.

I Tvivlstilfælde og under særlige Forhold, hvor der f. Eks. opstaar større Epidemier af de her nævnte Sygdomme eller af andre Sygdomme, f. Eks. Influenza, bør Virksomhedens Leder raadføre sig med Lægen.

Private Skoler.

Ved Aarets Udgang stod 24 private Skoler under Tilsyn.

Alle de foran nævnte Institutioner er blevet inspicerede i Aarets Løb; de sanitære Forhold har i det store og hele været tilfredsstillende og giver ikke Anledning til nærmere Omtale.

Sanitært Tilsyn med Boliger m. m.

(Meddelt af 2den Sanitetslæge, Dr. med. *Povl Heiberg.*)

I Aaret 1932 er der i Samarbejde med Sanitetslægeassistenterne Dr. Laur. Christensen og Dr. Elisabeth Johansen journalført 1473 Sager med 3042 Undersøgelser og Ekspeditoner.

Efter Sundhedsvedtægtens andet Afsnit (Ordning af Afløb m. m.) har der i dette Aar været 5 Sager.

Efter tredie Afsnit (den offentlige Renlighed) har der været 15 Sager.

Efter fjerde Afsnit (Latrinvæsen) har været 1321 Sager.

Efter femte Afsnit (de for de omboendes Sundhed skadelige Anlæg) har der været 32 Sager.

Endelig har der efter syvende Afsnit (Boliger) været 100 Sager.

I nedenstaaende Tabel er tillige vist det aarlige Gennemsnitsantal for Sager indenfor de forskellige Afsnit af Sundhedvedtægten for det sidste Tiaar.

	II Ordning af Afløb	III Den off. Renlighed	IV Latrinvæsen	V De for de omboendes Sundhed skadelige Anlæg	VII Boliger
1921—30.....	158	7	928	50	151
1931.....	»	16	1283	39	130
1932.....	5	15	1321	32	100

Af denne Tabel fremgaar de Forandringer, der i 1932 er sket med Antallet af Sager indenfor de her behandlede Afsnit af Sundhedsvedtægten i Forhold til det forløbne Tiaar.

Forskydningerne fra de nærmest foregaaende Aar forsætter efter samme Linie som i 1931, idet den store Tilvækst af Sager under 4. Afsnit skyldes talrige Nybygninger og Nyinstallation af W.C. i ældre Ejendomme samt Parcelbevægelsen, idet Sager vedrørende Nedgravning af Latrin er 360 imod 235 for 1931.

Tilsyn med Næringsmidler m. m.

(Meddelt af 3die Sanitetslæge *V. Nissen.*)

Af 3die Sanitetslæge og Assistent er i 1932 behandlet:

Andragender ang. Beværtninger	380	(S.V. § 70)
— - Logishuse	23	(- - 71—80)
— - Kødudsalg	89	(- - 34 og 43)
— - Høkerforretninger	207	(- - - - - -)
— - Vildt- og Fiskeforretninger	17	(- - - - - -)
— - andre Næringsmiddelforretninger	27	(- - - - - -)
— - Drikkevandsbrønde	5	(- - 63 og 64)

Fra forskellige Udsalg i Byen er der gennem Sundhedspolitiet til Undersøgelse paa Sundhedskommisionens Laboratorium udtaget Prøver af Byggryn, Cacao, Chokolade, Eddike, Ferskner, Flødeis, tørrede Frugter, Gemysekonserves, Havregryn, Honning, Iscream, Julelys, Kaffe, Konfekt, Olivenolie, Peber, Sennep, Slikpinde, Spiseolie, Sukker, Sæbepulver, Sæbespaaner, The, Vaskemidler og Æbler.

Der behandledes 31 Klager over sundhedsskadelige eller forfalskede Levnedsmidler og 2 Klager ang. andre sanitære Forhold.

Sundhedskommisionens Kontrol med Drikkevandet.

Der er i Tidsrummet 1. April 1932—31. Marts 1933 indvundet følgende Vandmængder fra de underjordiske, vandførende Lag:

Anlægget ved Søndersø	8,213,050 m³
Anlægene vest for Søndersø	9,134,530 —
»Kilderne« med Valby Vandværk	7,573,060 —
Nybølle	7,249,980 —
Thorsbro	11,193,250 —
Taastrup—Valby	1,260,590 —
Ialt	44,624,460 m³
Til Byledningerne er ialt indført	44,572,030 —
heraf afgivet til Frederiksberg Kommune	4,804,560 —
til Gladsaxe Kommune	44,720 —
til andre udenbys boende	46,400 —
Vandforbruget i København var da i 1932—33	39,676,350 —
Det gennemsnitlige Døgnforbrug	108,700 —

Døgnforbruget var altsaa 5,64 % større end i 1931—32.

Det største Vandforbrug i København pr. Døgn fandt Sted Tirsdag den 12. Juli med ..... 143,670 m³
og Leveringen til Frederiksberg m. fl. Forbrugere medregnet Tirsdag den 12. Juli med ..... 160,490 —
Det mindste Vandforbrug i København pr. Døgn fandt Sted den 15. Maj (1. Pinsedag) med ..... 66,100 -

Med den af Statistisk Kontor beregnede Folkemængde 629,700 bliver Gennemsnitsforbruget pr. Døgn pr. Indbygger 172,62 Liter.

Vandforbruget var:

Aar	Millioner m³ aarlig	m³ daglig	Liter daglig pr. Individ
1900	11,31	31,000	86,52
1905	14,26	39,060	102,70
1910	19,70	53,980	117,40
1915	22,19	62,270	124,36
1920	23,85	65,350	116,28
1925	30,26	82,890	141,14
1930	35,59	97,499	158,53
1931	37,66	102,900	165,30
1932	39,68	108,700	172,62

Af det ovennævnte Forbrug i København er til Næringsbrug (inkl. Stats- og Kommune-Institutioner) medgaaet 16,218,890 m³, heri indbefattet Forbrug til Vanding af Gader og Parker, til offentlige Springvand, til offentlige Nødtørftsanstalter og Pissoirer, til Udskylning af Kloaker og Snebrønde samt til Skøjteløberbaner.

Det Forbrug til Klosetskylning, der er maalt gennem særlig Maaler, har i 1932—33 udgjort 6,476,700 m³.

Højdebeholderanlægget ved Tinghøj i Buddinge blev taget i Brug den 28. Marts 1933.

De kemiske og bakteriologiske Undersøgelser af Vandet er fortsat som tidligere gennem Sundhedskommisionens Laboratorium.

De bakteriologiske Undersøgelser fra de forskellige Indvindingsanlæg og Filtre har givet samme tilfredsstillende Resultater som i de foregaaende Aar. Vandet, aftappet fra Taphaner i Byens forskellige Kvarterer, har vist et gennemsnitligt Kimtal af 5,5 (efter 3 Døgns Dyrkning). Det højeste Kimtal var 11 pr. m³.

Der har været 5 Andragender om Godkendelse af Drikkevandsbrønde. I 1 Tilfælde har Vandet fra Drikkevandsbrønden vist sig uegnet som Drikkevand, og Brugen af Brønden er herefter blevet nægtet.

Tilsyn med smitsomme Sygdomme.

(Meddelt af 4de Sanitetslæge, Dr. med. *S. Ahrend Larsen.*)

I Aarets Løb gav følgende Infektionssygdomme Anledning til særlige Foranstaltninger:

Tyfus: 20 Tilfælde anmeldtes.

Paratyfus: 220 Tilfælde anmeldtes, hovedsagelig i Maanederne September, Oktober, November og December, idet der ligesom foregaaende Aar optraadte en Paratyfusepidemi, men med omtrent dobbelt saa mange Tilfælde.

De to Epidemier havde samme Karakter, idet Tilfældene var spredt jævnt over hele Byen uden nogen eksplosiv Fase, men fordelende sig over 3—4 Maaneder.

Det tydede saaledes ikke paa nogen Smittespredning gennem Vand, Mælk, eller Kød, og en Udspørgen af hver enkelt Patient gav heller ikke Holdepunkter i denne Retning. En Del af Tilfældene var Kontakttilfælde indenfor de samme Familier, men tilovers blev Størsteparten af de spredte Tilfælde, for hvilke man ikke kunde gøre Rede for Smittekilden.

Det store Antal Paratyfustilfælde i disse Efteraarsmaaneder var dog ikke noget isoleret Fænomen for København, men optraadte samtidig paa Frederiksberg, i den øvrige Del af Københavns Amt, samt adskillige Steder i Provinsen. Det er bemærkelsesværdigt, at Lægerne nu ved saa godt som samtlige Tilfælde paa et tidligt Stadium indsender Fæces- og Urinprøver i Modsætning til tidligere, Widalreaktionen var den hyppigst anvendte.

Størsteparten af Patienterne blev indlagt paa Blegdamshospitalet, og blev for langt det overvejende Antals Vedkommende udskrevne, efter at der var konstateret 3 paa hinanden følgende negative Fæcesprøver. De Patienter, der indenfor en rimelig Tid ikke blev negative, udskreves til fortsat Kontrol her paa Stadslægekontoret. [Vi havde saaledes i Slutningen af Marts 1933 endnu 27 Paratyfusbaciludskillere, saa at der i København med de tidligere kendte Tyfus- og Paratyfusbacilbærere ialt fandtes 41 Bacilbærere.] Epidemien ophørte ved Aarets Slutning. Kontrollen med Tyfus- og Paratyfusbacilbærere er fortsat efter samme Princip som tidligere Aar (se Stadslægens Aarsberetning 1930).

For at være sikker paa, at Bacilbæreren iagttager de nødvendige Foranstaltninger til Undgaaelse af Smittespredning udleveres følgende Instruks til enhver Bacilbærer, respektiv Bacilbærerobservant, der staar under Stadslægekontorets Kontrol:

Regler for Tyfus- og Paratyfusbacilbærere i Københavns Kommune.

1. Bacilbæreren skal have egen Seng, eget Sengetøj og Natlinned, og selv rede sin Seng.
2. Bacilbæreren skal have eget Haandklæde og Vaskegrejer.
3. Bacilbæreren skal om Morgenen, samt efter hver Defækation og Urinering vaske Hænderne omhyggeligt, helst i rindende Vand under Brug af Sæbe og Neglebørste med paafølgende Rensning af Neglene.
4. Bacilbæreren skal koge saavel Sengelinned som Undertøj, før dette sendes til Vask.
5. Babilbæreren maa ikke tilberede eller servere Mad udenfor Hjemmet.
6. Bacilbæreren skal benytte W. C. i Hjemmet, saavidt muligt aldrig paa fremmed Sted. (En Gang om Ugen afvaskes W. C.'et med et Desinfektionsmiddel (Kreolin eller lign.).
7. Forandring af Erhverv og Bopæl (herunder Sommerophold o. lign.) skal anmeldes hos 4de Sanitetslæge, Stadslægens Kontor, Politigaarden.

Paratyfuskødforgiftning: 3 Tilfælde anmeldtes.

Paradysenteri anmeldtes med 86 Tilfælde. De sædvanlige Foranstaltninger til Hindring af Smittespredning blev foretaget.

En Paradysenteri-Mælkeepidemi i Sundbyerne. Den 13.—14. Juni blev ca. 50 Mennesker syge i Sundbyerne; Sygdomsbilledet var ret ensartet, dysenteriliignende med slimede Diarrhoer, af og til med Blodstænk. Afføringsprøver indsendt til Seruminstitutet (undersøgt af Dr. *Knud Bojlén*) viste, at det i alle Tilfælde drejede sig om samme Sygdom, Paradysenteri Sonne (med en særlig Forgæringstype). Dr. *Sylvest*, der anmeldte Epidemien, foretog en nærmere Undersøgelse af Paradysenteritilfældene, og det viste sig, at de angrebne havde nydt raa Mælk fra 2 Mælkevogne, der hentede al deres Sødmælk i et lille privat Mejeri i Viksø*). Fra Stadslægekontoret [ved Overdyrlæge *Hansen*, Sanitetslæge *Ahrend Larsen* og

*) Se Ugeskrift for Læger 1933, Nr. 11, S. 309.

Dr. *Elisabeth Johansen*] blev der sat en Epidemiundersøgelse i Gang, omfattende Mejeriet og de Gaarde, der leverede Mælk til dette.

Der var ialt 10 Gaarde, der leverede Mælk til Viksø Mejeri, men kun 8 leverede Aftenmælk, der den paafølgende Morgen blev transporteret til København. De ca. 90 % solgtes som raa Sødmælk, de ca. 10 % som pasteuriseret Mælk.

De hygiejniske Forhold paa Mejeriet var meget slette. Apparaterne var gamle, slet rengjorte og vedligeholdte. Samtlige 8 Gaarde blev undersøgt, og man tog Fæcesprøver af ialt 61 Personer (inklusive Mejeriets Personale). Man fandt herved paa to af Gaardene to Piger, der udskilte Paradysenteribaciller af samme Forgæringstype som paavist hos de angrebne i Sundbyerne. De paagældende Piger blev straks indlagt paa Frederikssund Sygehus. Mejeriet er senere lukket.

Meningitis cerebrospinalis epidemica: 21 Tilfælde blev anmeldt.

Poliomyelitis ant. acut.: 13 Tilfælde blev anmeldt. I Lighed med tidligere Aar er hver Husstand inspiceret og udspurgt angaaende eventuelle abortive Tilfælde.

Encephalitis epidemica: 9 Tilfælde anmeldtes.

Tetanus et trismus neonatorum: 1 Tilfælde anmeldt.

Febris puerperalis: 12 Tilfælde anmeldtes.

Singultus epidemicus: 30 Tilfælde anmeldtes.

Pemphigus neonatorum: 13 Tilfælde.

Tuberkulose: Desinfektion er foretaget i 935 Tilfælde af Lungetuberkulose og ved 133 Dødsfald heraf.

Nogle Sager angaaende Tilfælde af smittefarlig Tuberkulose har været til Behandling. 10 skolesøgende Børn blev henvist til Kurskolen. 3 Patienter blev indlagt paa Øresundshospitalet efter Tuberkuloselovens § 5.

I Anledning af Omlægning af Gader i forskellige Bykvarterer er 59 Undersøgelsesforretninger blevet ekspederet.

Der har været 4 Sager til Behandling angaaende Indretning af Kapeller og Ligrum.

I Lighed med tidligere Aar er foretaget talrige Analyser af Vandet ved Søbadeanstalterne.

Difteribekæmpelsen er fortsat fra Statens Seruminstitut (ved Dr. med. Ahrend Larsen) med profylaktisk Vaccination med Difterianatoksin i Menighedsbørnehaver og kommunale Daghjem.

Den vederlagsfri ambulante Behandling af Kønssygdomme.

Den i Henhold til Lov af 30. Marts 1906 indførte vederlagsfri ambulatoriske Behandling af Kønssygdomme paa de kommunale Kliniker af de visiterende Læger har i 1932 været søgt af 3207 nytilkomne Patienter — mod 3414 i 1931, 3531 i 1930, 3818 i 1929, 4466 i 1928, 4802 i 1927, 4988 i 1926, 4917 i 1925, 4814 i 1924 og 4810 i 1923. Af Patienterne var 2191 Mænd, 990 Kvinder og 26 Børn under 15 Aar.

For *Syfilis* behandledes ialt 265 nytilkomne Tilfælde, hvoraf 54 ikke tidligere var anmeldte. Af Tilfældene var 150 Mænd, 113 Kvinder og 2 Børn under 15 Aar.

For *Gonorrhoe* behandledes ialt 1571 nytilkomne Tilfælde, hvoraf 1494 nye Infektioner, medens 77 af Tilfældene var Recidiv. Af Tilfældene var 1197 Mænd, 371 Kvinder og 3 Børn under 15 Aar.

For *veneriske Saar* behandledes ialt 5 nytilkomne Patienter, der alle var Mænd.

1366 nytilkomne Patienter har været til Observation for venerisk Sygdom, som ikke konstateredes. Af disse var 839 Mænd, 506 Kvinder og 21 Børn under 15 Aar.

Der er indgaaet Anmeldelser om 387 Patienter, der er udeblevet fra Behandling for venerisk Sygdom. Anmeldelserne er af 4de Sanitetslæge videresendt henholdsvis til de herværende kommunale Kliniker, til Sædelighedspolitiet her i Byen eller til Embedslæger i Provinsen.

Sundhedskommissionens Desinfektionsanstalt.

Der blev i Aaret 1932 udført:

A. 1574 Desinfektioner for offentlig Regning.
B. 171 — - Ubemidlede.
C. 90 — - privat Regning.

Tilsammen 1835 Desinfektioner.

Disse fordeler sig saaledes:

Boligdesinfektioner alene	321
Effektdesinfektioner alene	632
Boligdesinfektioner og Effekterne desinficerede med Damp	772
Antal Persondesinfektioner (2411 Personer)	80
Tilsammen	1835

Ved Boligdesinfektioner anvendtes 1101 Gange Desinfektion med Formaldehyddampe, og desinficeredes 1408 Værelser, 60 Entreer, 88 Køkkener og 108 W. C.-Rum.

Der blev 22 Gange anvendt Desinfektion ved Afvaskning med Kresolvand, og desinficeret 7 Værelser, 1 Køkken, 262 W. C.-Rum og 22 Latrinrum.

De ovennævnte 80 Persondesinfektioner omfattede 2411 enkelte Personer

Desinfektionsstationen i 1932.

Maaned	Begæringer	A. Desinfektioner for offentlig Regning							B. Desinfektioner for Ubemidlede			C. Desinfektioner for privat Regning		
		Tyfus	Difteritis	Skarlagensfbr.	Tuberkul. Dødsfald	Tuberkul. Flytning	Fnat	Forskll. Sygd.	Kræft	Utøj	Forskll. Sygd.	Kræft	Rosen	Forskll. Sygd.
Januar	160	3	13	12	22	76	1	3	8	14	»	»	»	8
Februar	132	6	7	8	12	73	1	4	4	8	2	1	»	6
Marts	135	»	9	7	10	84	2	»	3	10	2	2	»	6
April	123	8	5	5	8	76	1	1	1	6	2	»	»	10
Maj	113	1	2	6	12	76	»	2	2	4	2	1	»	5
Juni	130	3	4	5	5	92	»	1	2	6	»	3	»	9
Juli	128	13	8	1	13	67	»	3	3	9	1	1	»	9
August	139	28	5	7	11	68	1	4	4	5	1	»	»	5
September	238	86	14	10	6	91	»	12	2	12	1	2	»	2
Oktober	208	42	20	15	10	85	»	10	3	17	1	»	»	5
November	193	8	37	20	10	83	»	»	3	23	2	1	»	6
December	136	5	21	14	14	64	»	2	3	5	»	1	»	7
Ialt	1835	203	145	110	133	935	6	42	38	119	14	12	»	78

Antallet af Effektdesinfektioner og af Boligdesinfektioner i de enkelte Maaneder i Aaret 1932.

Maaned	Antal				
	Begæringer	Effektdesinfektion Kbm.	Boligdesinfektion		
			Fast Formalin Kbm.	Permanganat Kbm.	Kresolvand Kbm.
Januar	160	98,4	4630	»	110
Februar	132	87,3	3140	40	20
Marts	135	92,7	3320	60	»
April	123	90,7	3590	»	»
Maj	113	82,0	3000	40	»
Juni	130	86,3	3570	»	»
Juli	128	87,6	3910	»	40
August	139	97,1	4020	»	190
September	238	141,1	7540	40	980
Oktober	208	126,3	6840	»	750
November	193	93,6	4920	20	90
December	136	77,5	4960	»	80
Ialt	1835	1160,6	53440	200	2260

Antallet af Desinfektioner ved de enkelte Sygdomme i 1931 og 1932.

Sygdomme	1931		1932	
	Antal	pCt. af samtlige Desinfektioner	Antal	pCt. af samtlige Desinfektioner
Tyfus	108	6,8	203	11,0
Difteritis	186	11,7	145	7,9
Skarlagensfeber	76	4,8	110	6,0
Tuberkulose ved Dødsfald	119	7,5	133	7,2
Tuberkulose ved Flytning	865	54,2	935	51,0
Smits. Hjerne- og Rygmarvsbet.	9	0,5	10	0,6
Kræft	51	3,2	50	2,7
Fnat	8	0,5	6	0,3
Lungebetændelse	4	0,2	6	0,3
Rosen	3	0,2	1	0,1
Kønssygdomme	»	0,0	1	0,1
Børnelammelse	3	0,2	18	1,0
Utøj	66	4,1	119	6,5
Forskellige Sygdomme	97	6,1	98	5,3

De desinficerede Rum havde et samlet Kubikindhold af 55,900 Kbm. Heraf desinficerede 53,640 Kbm. med Formaldehyddampe og 2260 Kbm. med Kresolvand. Der anvendtes fast Formalin til 53,440 Kbm. (34,710 Kbm. ved Brug af Generatorer og 18,730 Kbm. ved Brug af Haandlamper. Til Resten — 200 Kbm. — anvendtes Kaliumpermanganat-Metoden.

De i Desinfektionsanstalten ved Blegdamshospitalet desinficerede Effekter havde et Kubikindhold af 1160,6 Kbm.

I de ved Desinfektionsanstalten oprettede Desinfektionskursus deltog i Aarets Løb 6 Elever, alle fra Jylland.

Beretning om Københavns Sundhedskommissions Dyrlægers Virksomhed i Aaret 1932.

(Meddelt af Overdyrlæge *H. Hansen.*)

Sundhedskommissionens Dyrlægers Virksomhed omfatter Tilsyn med Forhandling i København af Mælk, Kød og andre Næringsmidler af animalsk Oprindelse, desuden udøves konsultativ Virksomhed for Sundhedskommissionen ved Behandling af Sager, der kræver veterinærsagkyndig Udtalelse og Bistand, saasom Indretning af Stalde, Andragender om Indførsel af Kødvarer fra Udlandet, o. a. m., yderligere foretages Undersøgelse af de animalske Næringsmidler, der af private, fordi de formenes utjenlig til Menneskeføde, indleveres til Sundhedspolitiet til Undersøgelse.

Sundhedskommissionens Dyrlægepersonale hestaar af en Overdyrlæge og en Dyrlæge.

Der samarbejdes i det daglige Arbejde med Sundhedspolitiets Personale, af hvilket 1 Overbetjent og 3 Politibetjente er beskæftigede med Tilsynet med Forhandling af Mælk, og 1 Overbetjent og 7 Politibetjente er beskæftigede ved Tilsynet med Forhandling af Kød. Foruden det rent politimæssige Arbejde, Afhøringer, Rapportskrivning til Retten o. s. v., udfører Sundhedspolitiets Betjente de almindelige Prøveudtagninger og medvirker desuden ved Arbejdet med Eftersyn af de Virksomheder, hvor Næringsmidler af den omhandlede Art tilvirkes, opbevares og forhandles.

Det med Kontrollen med de omhandlede Næringsmidler forbundne Laboratoriearbejde udføres paa et privat Laboratorium i en derværende særlig af Københavns Kommune underholdt Afdeling, *Sundhedskommissionens Laboratorium.*

A.

Tilsyn med Forhandling af Mælk.

Den Mælk og Fløde, der indføres i København, hidrører hovedsagelig fra Kvægbesætninger paa Sjælland og Lolland-Falster, men ogsaa fra Bornholm sendes Mælk og navnlig Fløde fra ca. 100 Kvægbesætninger.

Mælken og Fløden, der indføres i København, sendes dels direkte fra Produktionsstederne til herværende Bymejerier, dels gennem udenbys beliggende Andels- og Privatmejerier som saakaldt Suppleringsmælk. Suppleringsmælken skaffer Bymejerierne sig dels ved privat Overenskomst med de leverende Mejerier, dels gennem en særlig en gros Forretning. Andelsmejeriernes Mælkeudvalg.

Yderligere tilføres der Byen Mælk fra ca. 40 i den nærmeste Omegn beliggende mindre Mejerivirksomheder, som modtager Mælken fra et Faatal Kreaturbesætninger i Mejeriets nærmeste Opland, og som selv kører Mælken til Staden og forhandler denne dels en gros, dels en detail (Mælkeforpagtere).

Det Antal Kvægbesætninger, hvorfra der indføres Sødmælk, Fløde og Skummetmælk til Eksportflødefabrikation, kan, som det er anført i nedenstaaende Skema, deles i to Grupper nemlig, de som har leveret Mælk hele Aaret, og de som kun periodevis, navnlig ved Højtiderne Jul og Paaske, ved hvilke Lejligheder navnlig Indførselen af Fløde tiltager, har været i Leverance.

Af det samlede Antal Kvægbesætninger har 14 med et Koantal af ca. 1810 leveret Børnemælk og 10 med et Koantal af ca. 1000 leveret Jerseymælk.

Desuden har 103 Kvægbesætninger med tilsammen 5587 Køer leveret Mælk fra tuberkulinprøvede Kvægbesætninger.

Antal Kvægbesætninger, hvorfra Mælk har været indført til København i 1932.

Form for Leverance	Antal Kvægbesætninger	Antal Køer
Helaarlig	3356	71375
Periodisk	383	6230

Hvad angaar den daglige Indførelse af Mælk, Fløde m. m. og den Form hvorunder disse Varer forhandledes, da forholder disse Spørgsmaal sig, saavidt det har været muligt at faa oplyst, saaledes som fremgaar af nedenstaaende Skema (Gennemsnitstal).

Mælkens Art	Indførsel til København, angivet i kg	Forhandling	
		Som raa Vare	Som pasteuriseret eller paa anden Maade varmebehandlet
Sødmælk	221835	106525	52698
Fløde	15897	3319	15970
Kærnemælk	12772	7530	17902
Skummetmælk	15303	935	35848
Jerseymælk	4955	4215	»
Børnemælk	13706	9495	»
Halvskummetmælk	»	150	4025
Stassaniseret Mælk (Sødmælk)	»	»	30207
Langtidspasteuriseret Mælk	»	»	»
Steriliseret homogeniseret Fløde & Eksportfløde	15386	»	17256

Den gennemsnitlige daglige Totalindførsel af Sødmælk er — Jerseymælk og Børnemælk indbefattet — ialt 240,496 kg. Heraf forhandles som Sødmælk 203,140 kg nemlig 120,235 kg som raa Sødmælk og 82,905 kg i viderebehandlet Tilstand. Af den raa Sødmælk forhandles 24,079 kg under Betegnelsen »Mælk fra Besætninger, der har bestaaet Tuberkulinprøven.«

De for Indførsel og Forhandling af Mælk i København gældende Bestemmelser findes i Tillæg af 30. Oktober 1930 til Københavns Sundhedsvedtægt af 4. Nov, 1918, §§ 48—62 incl. samt i Justitsministeriets Anordning Nr. 273 af 22. Okt. 1925 om, hvad der maa forhandles som Mælk, Fløde o. l.

Kontrollen med Overholdelsen af de Bestemmelser, der er gældende for Indførsel og Forhandling af Mælk og Fløde m. m. i København, kan deles i to Hovedopgaver, nemlig: »*Kontrollen med Mælkens Produktion*« og »*Kontrollen med Mælkens Forhandling*«.

1) Kontrollen med Mælkens Produktion.

Denne Kontrol omfatter dels det i Sundhedsvedtægtens § 49, Stk. 2 omhandlede maanedlige Dyrlægeeftersyn af Kreaturbesætninger, hvis Mælk indføres til København som Sødmælk, eller hvis Mælk benyttes til Fremstilling af Fløde, derunder ogsaa Eksportfløde; dels det i Sundhedsvedtægtens § 52 omhandlede 2 Gange maanedlige Dyrlægeeftersyn af Kreaturbesætninger, hvis Mælk indføres til København som Børnemælk, og yderligere omfatter denne Kontrol de af Sundhedspolitiet foretagne Eftersyn af Mejerivirksomheder, der indsender Mælk m. m. til København, samt den af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Efterkontrol i saavel Kreaturbesætninger som Mejerivirksomheder.

De maanedlige Dyrlægeeftersyn foretages af 128 Dyrlæger, af hvilket et Faatal 3 er ansatte ved de store Mælkeforsyninger, medens de øvrige er lokalt praktiserende Dyrlæger.

Ved den maanedlige Kontrol med Kvægbesætningerne foretages en nøje Undersøgelse af hver enkelt Ko i Besætningen, særlig indgaaende af alle i Øjeblikket malkende Køer, og desuden inspiceres Staldforhold, Foder og Malkeredskaber, og naar Tilsynet foretages under Malkningen, paases det, at denne udføres paa tilbørlig Maade og i Overensstemmelse med de herfor givne Regler.

I Tilslutning til Eftersynet udfærdiges af Dyrlægen en Attest, paa hvilken der anføres, hvilke eventuelt syge Dyr, der er fundet, hvad disse Dyr lider af, og hvad der er beordret med Hensyn til disse Dyrs Isolation og deres Mælk. Yderligere anføres paa Attesterne de eventuelt forefundne Overtrædelser af de for Produktion af Mælk til København gældende Bestemmelser.

Disse Attester indsendes maanedsvis til Sundhedskommissionens Sekretariat af de her i Byen værende Modtagere af Mælk og Fløde.

Paa Grundlag af de i Tidsrummet fra 1. Januar til 31. December 1932 udstedte Dyrlægeattester fremgaar, at det paa Grund af Sygdom, i kortere eller længere Tid, har været forbudt at levere Mælken til København af et større Antal Køer.

De paa Dyrlægeattesterne opførte Lidelser grupperer sig maanedsvis saaledes som fremgaar af nedenstaaende Skemaer (Side 41), til hvilke skal bemærkes, at Antallet af anmeldte Sygdomstilfælde ikke er det samme som Antallet af Køer, der har været syge, idet talrige Køer har været syge gennem længere Tid, og derfor mere end een Gang indgaar i Skemaet.

I de Tilfælde, hvor *de kontrollerende Dyrlæger* har paaført Attesterne Bemærkninger om Fejl og Mangler med Hensyn til Overholdelsen af de for Indførsel af Mælk til København gældende Bestemmelser, er Attesterne almindeligvis blevet tilbagesendt de respektive Mejerier med Anmodning om at foranledige de af Dyrlægerne ved Eftersynene paatalte Fejl m. m. rettede og ny Attest indsendt i Løbet af 8—14 Dage — I en Del Tilfælde har Dyrlægernes Attestbemærkninger foranlediget, at særligt Eftersyn er foretaget af Sundhedskommissionens Dyrlæger.

Af *Sundhedskommissionens Dyrlæger* er der ialt i 1932 foretaget 1104 Eftersyn af Kobesætninger og Mejerivirksomheder nemlig:

181 Eftersyn af Mejerier og Flødefabrikker.
923 — - Kvægbesætninger, deraf
41 — - Børnemælksbesætninger.

Af Kvægbesætningerne havde:

180 et Koantal af 50 og derover.
592 - — - 10—49 og
151 - — - 1—9.

Ved disse Eftersyn er der i et Antal Tilfælde konstateret Forhold, som var i Strid med de for Indførsel af Mælk til København gældende Bestemmelser.

De konstaterede Fejl og Mangler har angaaet saavel Renholdelse som Vedligeholdelse af Redskaber og Lokaliteter, uheldige Staldforhold, mangelfuld Renholdelse og Klipning af Køer samt Overtrædelse af de for Malkearbejdets rette Udførelse givne særlige Bestemmelser.

Disse Sager behandles iøvrigt paa den Maade, at Ejeren i direkte Tilslutning til Eftersynet modtager en skriftlig Meddelelse om de forefundne Misforhold, hvorefter de respektive Mejerier og kontrollerende Dyrlæger underrettes om de stedfundne Eftersyn hos Producenterne og anmodes om at drage Omsorg for, at

Antal anmeldte Sygdomstilfælde 1932.

I. De helaarlig leverende Kvægbesætninger.

Maaned	Diagnosticerede Lidelser						Mistænkelige Tilfælde			Ialt
	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Yver-Sygdomme	Patte-Sygdomme	Bør-Sygdomme	Andre Sygdomme	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Sygdomme	
Januar	9	»	3070	39	95	12	5	1	»	3231
Februar	11	»	3122	34	106	18	12	»	»	3303
Marts	10	3	3324	32	121	23	6	1	»	3520
April	27	1	3649	29	123	12	10	1	»	3852
Maj	14	»	3713	39	82	12	9	3	1	3873
Juni	15	1	3557	46	27	5	12	»	»	3663
Juli	7	»	3549	35	50	12	5	1	1	3660
August	13	3	3500	41	45	13	11	»	»	3626
September	13	2	3431	56	53	9	8	2	»	3574
Oktober	9	»	3355	14	49	14	10	3	1	3455
November	6	1	2952	26	48	5	8	1	1	3048
December	5	»	2828	24	56	9	2	1	»	2925
Ialt	139	11	40050	415	855	144	98	14	4	41730

II. De periodevis leverende Kvægbesætninger.

Maaned	Diagnosticerede Lidelser						Mistænkelige Tilfælde			Ialt
	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Yver-Sygdomme	Patte-Sygdomme	Bør-Sygdomme	Andre Sygdomme	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Sygdomme	
Januar	2	»	197	3	2	1	1	»	»	206
Februar	»	»	173	2	5	2	»	»	»	182
Marts	»	»	170	3	10	3	1	»	»	187
April	»	»	118	»	5	1	1	»	»	125
Maj	»	»	113	»	4	»	»	»	»	117
Juni	»	»	105	1	2	»	1	»	»	109
Juli	»	»	82	1	1	1	»	»	»	85
August	»	»	71	2	1	1	2	»	»	77
September	1	»	65	»	»	»	1	»	»	67
Oktober	1	»	59	»	1	1	»	»	»	62
November	»	»	27	»	»	»	»	»	»	27
December	»	»	24	»	2	»	»	»	»	26
Ialt	4	»	1204	12	33	10	7	»	»	1270

det paases, at de paatalte mangelfulde Forhold rettes, og at Bemærkning herom paaføres Attesten for næste Eftersyn.

I særlige Tilfælde kræves indsendt Ekstraattest, og i Tilfælde, hvor Manglerne har været væsentlige eller ikke trods gentagne Forsøg har været til at faa rettede, nedlægges Forbud i kortere eller længere Tid mod Indsendelse af Mælk til København fra de paagældende Besætninger.

I 1932 har Forbud været nedlagt i 2 Tilfælde, nemlig i Anledning af: 1) Opstaldning af Svin i Kostalden, kassable Mælkespande og manglende Spandestativ, samt 2) udbredt Sygdom i Besætningen.

En Del af de af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Eftersyn har været foranlediget af de foretagne Smuds- og Kimtalsundersøgelser, hvilke Undersøgelser i 3 Tilfælde har foraarsaget særlig Paatale gennem Sundhedskommissionen paa Grund af vedvarende stort Smudsindhold i den indsendte Sødmælk. I de øvrige

Tilfælde, hvor stort Smudsindhold eller meget stort Kimtal er blevet konstateret, er Forholdet blevet rettet efter Henvendelse til Ejer, Mejeri og kontrollerende Dyrlæger — eventuelt i Forbindelse med herfra foretaget Eftersyn.

Yderligere skal tilføjes, at der ved det af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Eftersyn er blevet »udsat« fra Mælkeleverance paa Grund af Yver-, Bør- og andre Lidelser ca. 200 Køer.

Disse Udsættelser af Køer har foranlediget en Del mikroskopiske Undersøgelser, dels for at underbygge den kliniske Diagnose, der betinger »Udsættelse fra Leverance«, dels for at understøtte den kliniske Undersøgelse, naar Tidspunktet for Helbredelse menes at være indtraadt, saaledes at fornyet Mælkeleverance kan finde Sted.

Ialt har der af Sundhedskommissionens Dyrlæger og de kontrollerende Dyrlæger været udtaget 63 Prøver fra Køer mistænkte for eller lidende af Yversygdom.

Angaaende de af *Sundhedspolitiets Betjente* foretagne Eftersyn af Mejerier, hvorfra indsendes Suppleringsmælk og Fløde, skal anføres, at der i 1932 ialt er foretaget 190 Eftersyn af 94 Mejerier og 9 Flødefabrikker.

Eftersynene gaar væsentlig ud paa at kontrollere, om den indsendte Mælk eller Fløde hidhører fra Besætninger, der staar under Dyrlægekontrol, som anført i Sundhedsvedtægtens § 49, Stk. 2, og om det Antal Køer, der kontrolleres, kan yde det daglige indsendte Kvantum Mælk m. m., men desuden paases Orden, Renlighed og Vedligeholdelse af Lokaliteter og Redskaber. Paa Virksomheder, hvor Mælk og Fløde tappes paa Flasker, paases ogsaa, om Flaskerensningen er fyldestgørende.

2) Kontrollen ved Mælkens Forhandling.

Dette Arbejde omfatter dels a) Eftersyn af Mejerivirksomheder, Mælkeudsalg og Koholderier i København, dels b) Laboratorieundersøgelse af indkøbte og indleverede Mælkeprøver.

a) Eftersyn af Mejerivirksomheder, Mælkeudsalg og Koholderier.

Der er i 1932 dels af Sundhedspolitiets Betjente, dels af Sundhedskommissionens Dyrlæger til ubestemte Tider foretaget ialt 4647 Eftersyn af ca. 40 Mejerier, ca. 1700 Mælkeudsalg og ca. 300 Detailvogne, og ved disse Eftersyn er der i 31 Tilfælde forefundet Mangler med Hensyn til Vedligeholdelse af Lokaler m. m.

Der fandtes i København ved Udgangen af 1932 i den gamle By 2 Kostalde, og i de indlemmede Distrikter 8 Kostalde med henholdsvis 82 Køer og 15 Køer, ialt 10 Kostalde med 97 Køer. Kostaldene i den indre By er Handelsstalde, fra hvilke der ikke forhandles Mælk, men fra Kvægbesætningerne i de indlemmede Distrikter forhandles Mælken enten direkte ved Stalddør, eller den leveres til nærmeste Mejeri.

b) Laboratorieundersøgelse af indkøbte Mælkeprøver.

Til Laboratorieundersøgelse er ialt indleveret 11061 Prøver Mælk og Fløde. De undersøgte Prøver var:

Børnemælk	1635	Prøver	Halvskummetmælk	42	Prøver	Eksportfløde	151	Prøver
Jerseymælk	125	—	Skummetmælk	50	—	Fløde (3)	524	—
Sødmælk	6381	—	Kærnemælk	320	—	Fløde (2)	1070	—
						Fløde (1)	3	—
						Piskefløde	760	—

Resultatet af Undersøgelse af Mælk og Fløde.

Undersøgelse af Fedtindhold i Børnemælk, Jerseymælk, Sødmælk, Fløde og Halvskummetmælk.

Indhold af Fedt 1635 Prøver Børnemælk:

Under 3,25 %	13	Prøver
3,25—3,50 %	139	—
3,50—4,00 %	1089	—
4,00—5,00 %	390	—
5,00 % og derover	4	—

Af dette fremgaar, at 0,79 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end den i Sundhedsvedtægtens § 52 foreskrevne Minimumsfedtprocent 3,25.

Dertil skal bemærkes, at 7 af de 13 Prøver med for lavt Fedtindhold hidrører fra Udsalgsmælk. De øvrige tynde Prøver er udtaget af de indsendte Transportspande med Mælk, inden Mælken er sammenblandet, og har derfor ikke givet sig tilkende i Udsalgsmælken. Fejlprocenten i Udsalgsmælken er saaledes kun 0,43 %.

Indhold af Fedt i 125 Prøver Jerseymælk var:

Under 4,75 %	1	Prøve
4,75—5,00 %	3	Prøver
5,00—6,00 %	118	—
6,00 % og derover	3	—

Af dette fremgaar, at 0,8 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 4,75 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocent i Jerseymælk.

Indhold af Fedt i 6318 Prøver Sødmælk var:

Under 3,25 %	295	Prøver
3,25—3,50 %	1422	—
3,50—4,00 %	4066	—
4,00—5,00 %	513	—
5,00 % og derover	22	—

Af dette fremgaar, at 4,68 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 3,25, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Sødmælk.

Da 119 af de 295 Prøver med for ringe Fedtindhold er udtaget af Producenternes Transportspande ved Mælkens Ankomst til Byen, inden Sammenblandingen paa Mejeriet har fundet Sted, saaledes at disse Prøver ikke har foraarsaget for tynd Udsalgsmælk, er Fejlprocenten i Udsalgsmælken 2,79 %.

Indhold af Fedt i 760 Prøver Piskefløde var:

Under 30 %	7	Prøver
30,00—32,00 %	55	—
32,00—34,00 %	286	—
34,00 % og derover	412	—

Af dette fremgaar, at 0,9 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 30,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Piskefløde.

Indholdet af Fedt i *3 Prøver Fløde 1* (18 %) var mellem 18—20 %.

Indhold af Fedt i 1070 Prøver Fløde 2 var:

Under 13,00 %	26	Prøver
13,00—15,00 %	650	—
15,00—16,00 %	152	—
16,00 % og derover	242	—

Af dette fremgaar, at 2,4 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 13,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Fløde 2.

Indhold af Fedt i 524 Prøver Fløde 3 var:

Under 9,00 %	4	Prøver
9,00—11,00 %	403	—
11,00 % og derover	117	—

Af dette fremgaar, at 0,7 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 9,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Fløde 3.

Indhold af Fedt i 151 Prøver Eksportfløde var:

Under 9,00 %	17	Prøver
9,00 % og derover	134	—

Af dette fremgaar, at 11,2 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 9,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Eksportfløde.

Indhold af Fedt i 42 Prøver Halvskummetmælk.

I ingen af de undersøgte Prøver Halvskummetmælk fandtes mindre Fedtindhold end 0,75 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Halvskummetmælk.

Vandtilblanding i Mælk.

40 Prøver Sødmælk, der refererer til nogle faa Sager (6), var tilblandet Vand.

Tørstofindhold i Kærnemælk.

Ved Undersøgelsen af 320 Prøver Kærnemælk, fandtes 39 Prøver, d. v. s. 1,22 %, der havde mindre Tørstofindhold end foreskrevet i Sundhedsvedtægtens § 55.

Undersøgelser for Smuds.

Ved Undersøgelse for Smuds i 2843 Prøver Sødmælk, hvilke Prøver er udtaget ved Mælkens Ankomst til Byen, fandtes i et ret stort Antal Prøver Smuds i kendelig Mængde. (Bernsteins Smudsundersøgelse.)

Dette Forhold har for de enkelte Besætningers og Mejeriers Vedkommende foranlediget særlig Skrivelse eller Eftersyn herfra. (18 Tilfælde.)

I Mælkeprøver udtagne i Mælkeudsalgene her i Byen fandtes i intet Tilfælde Smuds i kendelig Mængde.

Undersøgelser for Opvarmning.

10,527 Prøver Mælk og Fløde er bleven undersøgt for Opvarmning:

1) Undersøgelser for Pasteurisering.

1) 123 Prøver, der var solgt som pasteuriserede, reagerede som raa ved Paraphenylendiaminprøven, nemlig

Sødmælk	58	Prøver
Halvskummetmælk	3	—
Skummetmælk	1	Prøve
Fløde 1	1	—
Fløde 2	36	Prøver
Fløde 3	13	—

2) 30 Prøver, der var solgt som raa, var pasteuriserede (Paraphenylendiaminprøven) nemlig:

Sødmælk	18	Prøver
Halvskummetmælk	1	Prøve
Piskefløde	3	Prøver
Fløde 2	6	—
Fløde 3	2	—

Af dette fremgaar, at 1,16 % af Prøverne har reageret fejlagtig ved Paraphenylendiaminprøven.

2) Undersøgelser for ulovlig Opvarmning.

155 af de foran anførte Prøver sød Mælk, der var solgt som raa, og som gav Reaktion som raa ved Paraphenylendiaminprøven, er undersøgt med Henblik paa ulovlig Opvarmning i Henhold til Justitsministeriets Anordning Nr. 273 af $^{22}/_{10}$ 1925 § 9.

Ved disse Undersøgelser er foretaget Bestemmelse af Amylaseindhold, foretaget Schardingers Prøve, Katalaseprøve (Katalasetal pr. 100 cm³) samt Albuminprøve, med følgende Resultat:

Amylaseprøve (Weinstein).

Af 155 Prøver gav 143 Amylasetal paa 0,8 eller derover, medens 12 Prøver ikke indeholdt saa megen Amylase, at 10 cm³ af Prøven kunde hydrolisere 0,8 cm³ Stivelsesopløsning efter Weinstein.

Schardingers Prøve. Katalaseprøve og Albuminprøve.

12 Prøver, som viste for lidt Amylaseindhold, gav ved ovennævnte 3 Prøver følgende Resultat:

Antal Prøver	Affarvningstid	Katalasetal (100 cm³)	Albuminprøve
1	6 Min.	8	Stort Bundfald
2	7 do.	14—28	do.
1	8 do.	3	do.
2	10 do.	11—26	do.
2	11 do.	15—16	do.
1	13 do.	11	Lille Bundfald
1	14 do.	12	Stort Bundfald
2	over 30 Min.	3—6	Lille Bundfald

Det skal tilføjes, at disse Undersøgelser for ulovlig Opvarmning af Mælk har foranlediget retslig Paatale, samt at Opvarmningen dels har været konsta-

teret i Handelsmælk her i Staden og dels i Mælk, indsendt fra udenbysbeliggende Mejerier, i hvilke sidste Tilfælde Prøverne har været udtaget ved Mælkens Ankomst til Byen.

Undersøgelser for Aciditetsgrad.

Ved Undersøgelse af Aciditetsgraden (Antal cm^3 $^1/_{10}$ Na OH som neutraliserer 100 cm^3 Mælk) i 3210 Prøver Børnemælk, Jerseymælk og Sødmælk fandtes følgende Talværdier.

	Sødmælk (Jerseymælk)	Børnemælk
under 15	191	135
15	563	652
16	656	612
17	188	144
18	32	18
19	8	1
20	3	1
over 20	7	0

Reduktase- og Gæringsprøveundersøgelser.

Reduktaseprøve er foretaget med 3099 Prøver Børnemælk, Jerseymælk og Sødmælk. For de 2883 Prøvers Vedkommende har Prøven været kombineret med Gæringsprøve.

1) Oversigt over Affarvningstiderne:

	Sødmælk (Jerseymælk)	Børnemælk
mindre end 1 Time	56	24
1—2 Timer	40	19
2—3 —	51	27
3—4 —	68	28
4—5 —	91	48
over 5 —	1230	1417

2) Oversigt over Gæringstyperne:

	Sødmælk (Jerseymælk)	Børnemælk
Den geleagtige Type	495	709
— ostede —	471	560
— blærede —	139	115
— svampede —	213	165
— flydende —	2	14

Bakteriologiske Undersøgelser.

For 2843 Prøver Børne-, Jersey- og Sødmælks Vedkommende er Undersøgelsen kombineret med Kimtælling.

Kimtællingerne er foretaget i Fortyndinger 10 og 100,000 og som Næringssubstrat er anvendt Kød-Pepton-Gelatine. Aflæsningen har fundet Sted efter 6 Dages Forløb.

Oversigt over Kimtallene.

	Sødmælk (Jerseymælk)	Børne-mælk
Under 0,1 Mill.	393	777
0,1—0,3 —	414	395
0,3—0,5 —	137	153
0,5—0,7 —	64	61
0,7—1,0 —	65	54
1—2 —	72	47
2—3 —	36	25
3—5 —	29	21
5—7 —	15	16
7—10 —	28	8
10—15 —	7	9
15—20 —	6	3
over 20 —	14	4

Mikroskopiske Undersøgelser.

63 Prøver Mælk blev centrifugeret i Trommsdorffs Glas og de fremkomne Bundfald efter Aflæsning mikroskopisk undersøgt.

Undersøgelse for Konserveringsmidler.

Konserveringsmidler er ikke i 1932 paavist i nogen Mælkeprøve.

Undersøgelse for Tilblanding af Fedtemulsion.

760 Prøver Piskefløde har været undersøgt for det for kunstige Fedtemulsioner paabudte Røbestof, Sesamolie. Dette blev ikke paavist i nogen af Prøverne.

Sager, henvist til retslig Afgørelse.

Ved Udøvelsen af Mælkekontrollen i 1932 har de forefundne Overtrædelser af Sundhedsvedtægtens forskellige Bestemmelser i 464 Tilfælde foranlediget, at Sundhedskommissionen har henvist de paagældende Sager til retslig Tiltale.

Disse Sager har drejet sig om:

1)	Overtrædelser af Tillæg af 30/10 1930 til Københavns Sundhedsvedtægt af 4/11 1918, § 49 I, Opbevaringslokale for Mælk m. m. taget i Brug uden Anmeldelse til Sundhedskommissionen	1 Tilfælde
	§ 49 II, Mangler i Kostalde (cfr. Reglerne)	1 —
	§ 49 II, Indsendelse af Mælk m. m. fra ukontrollerede Besætninger	23 —
	§ 51, For ringe Fedtindhold i Sødmælk	169 —
	§ 51, — — — - Jerseymælk	1 —
	§ 51, — — — - Fløde	52 —
	§ 51, — — — - Børnemælk	1 —
	§ 51, Vand i Mælk (Udsalgsmælk)	5 —
	§ 53, Overtrædelse af Pasteuriseringsbestemmelserne	119 —
	§ 53, Ulovlig Opvarmning (cfr. Anord. 22/10 1925)	12 —
	§ 54. For ringe Tørstofindhold i Kærnemælk	41 —
	§ 56, Smuds i Mælk	3 —
	§ 57, Omhældning af Mælk og Fløde paa Gade, Vej m. m.	36 —
	§ 57, Mangelfuld Afkøling af Mælk og Fløde (Butik)	96 —
	§ 57, — Deklaration af Flaskemælk	3 —
	§ 58, Manglende Kæder paa Spandelaag	1 —

§ 58, Transport af Køkkenaffald sammen med Mælk..... 2 Tilfælde
§ 59, Forhandling af ikke tilladte Varer sammen med Mælk fra aaben Beholder ..... 39 —
2) Overtrædelse af Straffelovens
§ 278, Mælkeforfalskning (Skumning — Vandtilsætning).... 2 —

Foruden de til Retten henviste Sager, er der i 5 Tilfælde meddelt Advarsler (§§ 51 og 53). Det samlede Bødebeløb for de i 1932 begaaede Overtrædelser af Sundhedsvedtægtens og Mælkeanordningens Bestemmelser om Mælk udgjorde ialt 10,093 Kr.

B.

Tilsyn med Handel med Kød, Kødvarer, Pølser o. l.

Tilsyn med Slagter- og Høkerbutikker, Undersøgelser af Pølser m. m.

Der er i 1932 af Sundhedspolitiets Betjente, i nogle Tilfælde i Forbindelse med Sundhedskommissionens Dyrlæger, foretaget 20,420 Eftersyn hos Slagtere og Høkere, nemlig henholdsvis 5,519 og 14,901 Eftersyn.

Ved disse Eftersyn er der i 15 Tilfælde forefundet Overtrædelser af Sundhedsvedtægten, og i 1 Tilfælde af Lov om indenrigs Kødkontrol. Disse Sager er bleven henvist til Afgørelse ved Retten. I 52 Sager er der sket Henvisning til Retten for Overtrædelse af Regulativ af $^{18}/_{5}$ 1925.

Ved Eftersynene fandtes i 12 Tilfælde Varer, som var fordærvede. Disse Varer, ialt 30,062 kg, blev i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 35 kasserede som uskikkede til Menneskeføde.

Af de kasserede Varer var de 30,000 kg et Parti Spege- og Faarepølser, der hidrørte fra en nedbrændt Pølsefabrik i Aarhus. Varerne var dels ikke indførselsberettigede i København i Henhold til Lov om indenrigs Kødkontrol, dels uegnede til Menneskeføde.

Foruden de fornævnte Eftersyn hos Slagtere og Høkere har der været foretaget 2,575 Eftersyn hos Vildt- og Fiskehandlere.

333 Prøver var indkøbt til Undersøgelse for Indhold af ikke tilladte Konserveringsmidler, og der paavistes i 75 Prøver Tilsætning af Natriumsulfit. Disse 75 Prøver har foranlediget 58 Sager til retslig Behandling.

Kødvarer, indleverede til Undersøgelse.

Der er i 1932 indleveret til Undersøgelse 58 forskellige Prøver Kød- og Madvarer. Aarsagerne var i 7 Tilfælde Formodningen om, at de paagældende Varer havde foraarsaget lettere Forgiftningstilfælde, i de øvrige Tilfælde skyldtes Indleveringen, at Varerne formodedes at være utjenlige til Menneskeføde. I de 7 Tilfælde, hvor der forelaa Formodning om, at de indleverede Kødvarer havde forvoldt Sygdomstilfælde, er Sagerne efter Varernes Undersøgelse og Prøveudsendelse til Laboratorieundersøgelse bleven overgivet 3. Sanitetslæge til videre Foranstaltning.

Som Følge af Undersøgelse af samtlige indleverede Varer skete i 36 Tilfælde Kassation og Destruktion, medens Godkendelse fandt Sted i 22 Tilfælde.

Fjerkræ, indleverede til Undersøgelse.

Der er i 1932 foretaget Undersøgelse af 62 Høns og Kyllinger, 5 Ænder og 2 Gæs.

Heraf blev godkendt til Menneskeføde 11 Høns og Kyllinger, 1 And og 1 Gaas, medens

51 Høns og Kyllinger, 4 Ænder og 1 Gaas blev erklærede for uskikkede til Menneskeføde og kasserede til Destruktion.

Kassationsaarsagerne var: 42 Høns og Kyllinger — Tuberkulose, 2 Høns — Ægglederbetændelse, 1 Høne — Leukæmi, 3 Ænder og 1 Gaas — Fordærvelse.

Fisk m. m. indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1932 i 8 Tilfælde indleveret Fisk til Undersøgelse, det drejede sig i 2 Tilfælde om Helleflynder, 3 Tilfælde om røget Aal, 1 Tilfælde om røget Sild, 1 Tilfælde om ferske Sild og i 1 Tilfælde om 15 Tdr. saltet Sild.

Godkendelse fandt Sted i 2 Tilfælde og Kassation i 6 Tilfælde. Kassationsaarsagerne har i alle Tilfælde været Fordærvelse.

Vildt, indleveret til Undersøgelse.

Der har i 1932 ikke været indleveret Vildt til Undersøgelse.

Smør, Æg og Ost, indleveret til Undersøgelse.

Der har i 1932 været indleveret 1 Prøve Smør, der kasseredes paa Grund af Fordærvelse.

Undersøgelse af Konserves.

Der har i 1932 været undersøgt et Parti Fiskekonserves, Anschovis, Gaffelbidder og Lunchsild. Hele Partiet, der var stærkt bomberet, kasseredes som utjenligt til Menneskeføde.

C.

Angaaende Indførsel af Kød m. m. fra Udlandet.

Der er i 1932 givet Tilladelse til Indførsel af følgende Varer fra Udlandet, nemlig: Ferske frosne Lammekroppe samt saltet Lammekød og Lammerullepølser fra Island, Tysk Pølsekonserves, Tarme fra England, Lever fra Sverige og fra Tyskland Hypofyser Ovarier og Pankreas af forskellige Dyr. (Fremstilling af Medicinalvarer).

D.

Angaaende Kødkroppe, der er bleven afvist paa den hervœrende Kødkontrolstation for indført Kød.

Paa Kontrolstationen i Kommunens Flæskehal er der i 1932 i 18 Tilfælde foretaget Afvisning af hele eller Dele af Kødkroppe, som i Henhold til Lov om indenrigs Kødkontrol ikke var indførselsberettigede i Kommunen.

Det drejede sig i 10 Tilfælde om Oksekød, i 5 Tilfælde om Kalve- og i 3 Tilfælde om Svinekød.

Det afviste Kød er ved Politiets Foranstaltning enten tilbagesendt Indsenderen, henført til Konservesfabrik eller til Kommuner, hvori det er salgsberettiget, samt i 2 Tilfælde kasseret og destrueret. (1 Okse- og 1 Sokrop).

E.

Angaaende Indretning og Forandring m. a. vedrørende Stalde.

Der er i 1932 behandlet 13 Sager vedrørende Hestestalde, 1 Sag om en Kostald og 1 angaaende en Svinestald.

Yderligere er behandlet 3 Sager vedrørende Stank fra Gødningsgruber.

Boligtilsynet i København 1932.

(Meddelt af Overingeniør, Dr. *Holger Schmidt.*)

Boligtilsynets Arbejde bestaar i Behandling af teknisk-hygiejniske Mangler ved Ejendomme her i Staden. Disse Mangler kommer til Boligtilsynets Kundskab dels ved direkte Anmeldelse fra Kommunelægerne, de kommunale Hjemmesygeplejersker og Tuberkulosestationernes Sygeplejersker (ialt 52 Personer), dels fra Privatpersoner samt gennem Sundhedskommissionssager, der henvises til Boligtilsynets Behandling, endvidere ved Boligtilsynets egne Undersøgelser af Stadens Ejendomme.

Boligtilsynet er knyttet til et teknisk-hygiejnisk Kontor, hvis Virksomhed bestaar i Besvarelse af Sundhedskommissionens Forespørgsler angaaende tekniske Forhold, Foretagelse af Undersøgelser, Udarbejdelse af Forslag samt Behandling af Dispensationsandragender.

Boligtilsynet har i 1932 ved 7114 Besøg undersøgt 5399 Boliger. Der fandtes i 1539 af disse Boliger ialt 2882 Mangler, som blev paatalt og for ca. 80 % Vedkommende afhjulpet ved en skriftlig Overenskomst mellem Chefen for Boligtilsynet og de paagældende Ejere eller Lejere. Der foretages Eftersyn for at fastslaa, om Overenskomstens Betingelser er opfyldt paa forsvarlig Maade; dersom dette er Tilfældet, henlægges Sagen; i modsat Fald rettes en sidste Henvendelse til Vedkommende, og hvis Sagen ikke dermed gaar i Orden, indstilles det til Sundhedskommissionen at ordne Sagen ved Tilhold.

Tabel I indeholder en Oversigt over de undersøgte Boliger ordnet efter Værelsernes Antal samt en Beregning af Gennemsnitslejen i Kr. pr. m^3 pr. Aar

Tabel I.

	Antal af undersøgte Boliger	Pris pr. m^3 pr. Aar
1 Værelse m. Køkken	219	Kr. 6,90
2 —	2782	— 6,40
3 —	2221	— 5,95
4 —	151	— 4,47
5 —	26	— 4,00

Der indgik i Aarets Løb 845 Anmeldelser paa mangelfulde Boliger. Derudover har Boligtilsynet ved sine systematiske Undersøgelser konstateret Overtrædelser af bestaaende Bestemmelser i 694 Lejligheder. De forefundne Mangler fordeler sig efter deres Art som angivet i Tabel II.

Der findes ofte flere Mangler i samme Bolig; Manglernes Antal er derfor større end Antallet af mangelfulde Boliger.

Af særlig graverende Eksempler paa Overbefolkning skal her nævnes:

Augustagade	3,75	m^3 pr. Person
Istedgade	5,90	- - —
Borgergade	4,00	- - —
Gormsgade	5,75	- - —
Dronningens Tværgade	6,00	- - —
Sct. Pederstræde	6,50	- - —
Prins Jørgensgade	7,00	- - —

Tabel II.

Mangler	Antal	Helt afhjulpne	Delvis afhjulpne
Fugtighed	207	160	47
Svamp	12	12	0
Røg (Mangler ved Ovne etc.)	1104	891	213
Overbefolkning	82	40	42
Urenlighed	77	45	32
Rotter (Mus)	55	41	14
Væggetøj	138	49	89
Andre sanitære Mangler	887	615	272
Istandsættelse tiltrænges	220	90	130
Stank fra Vask etc.	65	65	0
Snegle	3	2	1
Kakerlakker	3	1	2
Daarlig Belysning	29	4	25
Summa...	2882	2015	867

Nogle af disse Boliger er beliggende i Kældere eller Stueetager, for hvilke Sundhedsvedtægten kræver mindst 12 m^3 pr. Person (i de øvrige Etager 10 m^3). Foruden at være sundhedsnedbrydende er saadanne Boliger ogsaa uheldige i andre Henseender, blandt andet paa Grund af Sammenstuvningen af Voksne af begge Køn og Børn paa alle Udviklingstrin.

Der fandtes af Værelser, hvis Gulvareal er mindre end de i Byggeloven af 12. April 1889 forlangte 5,91 m^2:

34 Værelser med Gulvareal fra 2—3 m^2
141 — - — - 3—4 -
170 — - — - 4—5 -
212 — - — - 5—5,91 -

Den maalte Loftshøjde var i nogle Lejligheder under de foreskrevne 2,51 m. Den laveste Højde var 1,90 m.

Der fandtes ved Undersøgelserne 27 Rum uden direkte Lys, som benyttedes dels til Soverum, dels til Køkkener. De fleste af disse Rums Gulvareal var mindre end 5,91 m^2.

Tabel III giver en almindelig Oversigt over de Sager, som Boligtilsynet har behandlet i Aarets Løb, hvem der har anmeldt Sagen og Resultatet af Behandlingen.

I Tabellen er ikke medtaget de Sager, der er henvist til Overingeniøren i hans Egenskab af Sundhedskommissionens tekniske Konsulent. Disse Sager fordeler sig saaledes:

Almindelige Sundhedskommissionssager 70
Tekniske Sundhedskommissionssager 144
Boligtilsynssager 216
Ialt... 430

Der blev i Aarets Løb dels ved frivillig Overenskomst, dels efter Henvisning af Sagen til Bygningskommisionen sat Vandlaase paa 90 Vaske. 120 manglende Klokkeriste blev anbragt.

Tabel III.

Sager tilstillet Boligtilsynet af:	Antal	Ekspederet af Boligtilsynet:				Sagen henvist til:											
		Ordnet ved Overenskomst med Ejeren	Ordnet ved Overenskomst med Lejeren	Tilhold indstillet	Foreløbig henlagt	Stadslægen	Bygningskommissionen	Stadsing. Direktorat	Sundhedspolitiet	Magistratens I Afdeling	Magistratens II Afdeling	Magistratens III Afdeling	Magistratens IV Afdeling	Huslejenævnene	Arbejds- og Fabrikstilsynet	Brandvæsenet	Vandforsyningen
Sundhedskommissionen	463	75	11	72	59	204	15	14	»	»	12	»	1	»	»	»	»
Kommunelæger	8	1	1	»	1	»	»	»	1	»	3	1	»	»	»	»	»
Tuberkulosestationer	44	7	7	»	9	1	2	1	4	»	12	1	»	»	»	»	»
Børnetilsynet	3	1	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Kommunale Hjemmesygeplejersker	2	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skolesygeplejersker.....	20	1	2	»	10	»	»	»	»	»	4	3	»	»	»	»	»
Lejere	253	141	15	»	32	»	9	1	36	»	17	1	»	»	»	1	»
Grundejere	19	5	5	»	2	»	2	5	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Magistratens II Afdeling.....	13	6	»	»	»	»	»	»	3	»	4	»	»	»	»	»	»
Magistratens III Afdeling	5	3	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»
Bygningskommissionen	3	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Børnehospitalet	12	4	»	»	»	»	»	»	1	»	6	1	»	»	»	»	»
Sager rejst af Boligtilsynet	694	589	38	»	50	2	»	»	10	»	5	»	»	»	»	»	»
Sum...	1539	834	79	72	165	207	29	22	58	»	64	7	1	»	»	1	»

Af de Sager, som Boligtilsynet i Aarets Løb har behandlet, skal her anføres nogle specielle Eksempler:

En 2-Værelses Lejlighed paa Nørrebro beboedes af en Enke med 3 Døtre, en Svigersøn samt 4 Børnebørn. Den ene af Døtrene var aandsvag og angrebet af Tuberkulose, og det blev af Tuberkulosestationen meget stærkt paatalt, at Patienten, som havde gennemgaaet et Sanatorieophold, ikke kunde faa sit eget Soverum. I saa Fald maatte nemlig de øvrige 8 Personer alle sove i det andet Værelse, hvilket var udelukket paa Grund af Pladsmangel. Der fandtes ingen tek-

niske Mangler og ingen Overbefolkning af den samlede Lejlighed i Sundhedsvedtægtens Forstand, men som Forholdene var, skønnedes det nødvendigt — navnlig af Hensyn til den Smittefare, der her var tilstede — at rette en Henvendelse til Københavns Ejendomsdirektorat med Anmodning om, at der anvistes Familien en større Bolig i Kommunens Ejendomme. Denne Henvendelse blev taget til Følge.

I et Kvistværelse i den indre By boede en enlig gammel Mand under saa elendige Forhold, at den Tjenestemand, der skulde udbetale ham hans Aldersrente, følte sig foranlediget til gennem Magistratens 3. Afdeling at henlede Boligtilsynets Opmærksomhed paa Værelset, for at det kunde blive istandgjort, eller at Manden kunde blive overflyttet til De gamles By. Ved et foretaget Eftersyn laa Manden i Sengen. Sengetøjet bestod saa vidt det kunde ses (Vinduerne var nemlig fuldkommen uigennemtrængelige for Lys af et tykt Lag Snavs og Spindelvæv, og for yderligere at holde Dagslyset ude var nogle gamle snavsede Stykker hængt for Vinduerne) af Halm og et hullet Hestedækken, og Rummet vrimlede med Utøj. Paa en Stol ved Siden af Sengen stod en osende Petroleumslampe uden Glas. Et Bord midt i Rummet var Oplagssted for forskelligt Ragelse og højst uappetitlige Madrester, der gjorde Indtryk af at være fuldkommen uspiselige. Alt var dækket af tykt Snavs, Guvlbrædderne var ikke til at se for Snavs. En Spand var fyldt med Fækalier og Urin, Luften i Rummet var kvælende og kvalmende. Manden benægtede at være syg; han laa kun i Sengen, fordi han ikke havde noget at staa op efter. Efter at en lam Hund, som han havde haft deroppe, var død, interesserede han sig ikke saa meget for Livet, og han agtede ikke at foretage sig noget for at forbedre Forholdene i Værelset. Foreholdt, at Beboerne underneden havde beklaget sig over, at den med Urin fyldte Spand sommetider væltede, hvorved Indholdet løb gennem Gulvet ned til dem, indrømmede han, at det var sket, men kun een Gang.

Der blev givet ham 10 Dages Frist til at rydde Rummet for Skrammel og Snavs, og da han ikke overholdt Fristen, blev det af Ejeren forlangt at han skulde siges op, hvilket skete.

Under noget lignende Forhold boede to gamle Mænd i et skummelt Rum i Stueetagen i en Bagbygning, ligeledes i den indre By. Der var fugtigt og mørkt. Ildsted fandtes ikke. Da det maatte skønnes, at Rummet saavel paa Grund af sin Beliggenhed som paa Grund af dets daarlige Beskaffenhed var uegnet til Beboelse, henstilledes det til Sundhedskommissionen at nedlægge Forbud mod, at Rummet benyttedes til Beboelse.

I et ganske almindeligt Pulterkammer med uhøvlede Bræddevægge og Tremmedør havde et ungt Par indlogeret sig. De var ikke gift, men da Manden var arbejdsløs, og den unge Pige alene maatte tjene til deres Underhold, kunde de ikke paatage sig Udredelsen af nogen større Husleje. Det blev oplyst, at Pigens Forældre var uvidende om hendes Tilholdssted. Da Benyttelsen af Pulterkammeret til Natophold var ulovlig og derfor blev forbudt, flyttede Pigen paany hjem til Forældrene.

En Familie, som var flyttet fra Provinsen til København, havde købt et Lysthus og taget det i Brug til Helaarsbeboelse. Af Familiens 8 Personer havde Manden, Konen og flere af Børnene Tuberkulose, og fra Tuberkulosestationen blev der rettet Henvendelse til Boligtilsynet angaaende de elendige Beboelsesforhold. Huset var opført af Fordkassebrædder, men hverken Tag eller Vægge var tætte. Der var derfor temmelig fugtigt i alle Rummene. Gulvene var efterhaanden bleven slidt op. Rotterne huserede slemt, og Spildevandet samlede sig rundt om Huset, som laa lavere end det omliggende Terræn. Ildstederne var meget mangelfulde,

og Aftrækningsrørene var ført gennem Bræddevæggene og Taget paa en højst brandfarlig Maade. Under Sagens Behandling var Hustruen indlagt paa Hospital for en kirugisk Lidelse, og Manden og Børnene var nu ude af Stand til at klare sig mere. Husleje kunde de ikke betale, da ingen af Forældrene kunde taale at arbejde. I Kommunens Ejendomme var der ingen ledige Lejligheder at anvise dem, og paa Sundholm kunde de ikke anbringes, da Mændene ikke optages her, og Hustruen var paa Hospital. Børnene blev derfor anbragt paa et Børnehjem, og Manden tog Ophold hos nogle Bekendte, indtil Magistratens 2. Afdeling i Løbet af meget kort Tid fik gjort Udvej til at skaffe dem Bolig.

Vandklosetter.

Ifølge Meddelelse fra Stadsingeniørens Direktorat udgjorde Antallet af installerede Vandklosetter m. m.:

	Ældre By			Indlemmede Distrikter			Hele Byen		
Installeret 1ste Januar	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer
1905	21335	1005	312	105	4	5	21440	1009	317
1915	68611	2245	410	4661	57	34	73272	2302	444
1916	71787	2350	415	5747	69	34	77534	2419	449
1917	75690	2378	414	7694	80	38	83384	2458	452
1918	79800	2392	412	8969	119	38	88769	2511	450
1919	83071	2399	444	9641	119	36	92712	2518	480
1920	85074	2430	433	11015	119	36	96089	2549	469
1921	89736	2638	420	13242	170	37	102978	2808	457
1922	92995	2707	449	14805	202	37	107300	2909	486
1923	95382	2815	481	16333	241	37	111715	3056	518
1924	96428	2814	481	18821	241	37	115249	3055	523
1925	103225	2782	476	20888	300	36	124113	3082	512
1926	107149	2754	501	22894	303	36	130043	3057	537
1927	115057	2652	509	28748	354	36	143805	3006	545
1928	118677	2574	508	31675	360	36	150352	2934	544
1929	123034	2508	501	34063	323	38	157097	2831	539
1930	128571	2414	500	39267	354	38	167838	2768	538
1931	133558	2300	501	45039	347	37	178597	2647	538
1932	137371	2194	496	51374	362	38	188745	2556	534

Badeanstalter.

Varmtvandsbadeanstalter.

Foruden Badeanstalten København og Idrætsparkens Svømmehal og Badeanstalt fandtes der i 1932 5 kommunale Badeanstalter, nemlig i Saxogade 104, Sofiegade 15—17, Helsingørsgade 17—19, Sjællandsgade og Lyrskovsgade 4.

Udførlige Oplysninger om Benyttelsen af disse Badeanstalter findes i Statistisk Aarbog for 1932, Side 44.

Skolebadeindretninger fandtes ved 46 kommunale og 15 private Skoler.

Friluftsbadeanstalter.

Der fandtes i 1932 i København 2 kommunale og 6 private Friluftsbadeanstalter i Brug. Badeanstalten »Helgoland« ved Strandpromenaden er lukket.

De to kommunale Badeanstalter opgiver Besøgene til ca. 64,600 og ca. 83,000 aarlig. Fra de private foreligger der kun Opgørelse fra Sønderstrand og Rysensten med henholdsvis 10—12,000 og ca. 20,000.

Ordnet Friluftsbadning gives ved 20 kommunale og 9 private Skoler, samt ved det kgl. Opfostringshus og det kgl. Vaisenhus.

I de kommunale Skoler er der tvungen Badning 2—3 Gange ugentlig i Juni—August (undt. for de mindste Børn). Ca. 11,000 Børn deltager.

Udenfor Skoletiden er der frivillig Badning for alle Børn fra 1. Juni til 31. August, altsaa ogsaa i Sommerferien, under Opsyn af Lærere eller Lærerinder. Undervisning gives i Svømning. Antallet af Bade varierer pr. Sæson fra ca. 200,000 til ca. 400,000.

Ved de private Skoler er Badningen frivillig paa én nær (St Petri Realskole).

Sundhedskommissionens Laboratorium.

I Aaret 1932 har der til Undersøgelse i Sundhedskommissionens Laboratorium været indleveret 13142 Prøver, om hvis Resultater der er afgivet Beretning i 1776 Skrivelser.

Der har været foretaget:

11841 kemiske Undersøgelser.
152 mikroskopiske Undersøgelser.
4003 bakteriologiske Undersøgelser.
63 mikrobakteriologiske Undersøgelser.

De undersøgte Stoffer har været:

A. Vand (1156 Prøver).

a. Vandværksvand	298	Prøver
b. Vand fra Kolinihave- og Parcelbrønde	4	—
c. Saltvand (Strandvand)	852	—
d. Vand indsendt af Sundhedskommissionens Dyrlæger	2	—

a. Vandværksvand.

I. Kemiske og mikroskopiske Undersøgelser:

Fra Trykledningen i Byen	12	Prøver
— Filterpladsen	12	—
— Thorsbro	4	—
— Nybølle	3	—
— Søndersø	2	—
— Bogøgaard	2	—
— Solhøj Huse	2	—
— forskellige Kilder og Søer	12	—

II. Bakteriologiske Undersøgelser:

Fra Borups Allé: Filtreret	12	Prøver
Ufiltreret	12	—
— Thorsbro: Efter Søndermarksbassin og filtreret	11	—
Tryk- og Brøndpumperne	24	—
— Husledningerne i Byen	49	—
— Nybølle	18	—
— Taastrup Valby	17	—
— Islevbro	16	—
— Søndersø	13	—
— Axeltorv	12	—
— Solhøj Huse	6	—
— Bogøgaard	5	—
— Andre Boringer og Kilder	54	—

Resultatet af den kemiske Undersøgelse af de fra Trykledningen i Byen tagne Prøver, sammendraget af de maanedlige Undersøgelser, findes i nedenstaaende Tabeller.

Vand fra Trykledningen i Byen	Milligram i 1 Liter									
	Inddampningsrest	Ammoniak	Salpetersyre	Salpetersyrling	Saltsyre	Svovlsyre	Fri og halvb. Kulsyre	Fosforsyre	Kalk	Magnesia
Højeste Indhold	448	0	Spor	0	67	37	130	0	152	30
Laveste Indhold	380	0	0	0	52	16	110	0	123	22

Indhold af organisk Stof:

	Iltforbrug: Milligram i 1 Liter											
	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December
Vand fra Trykledningen i Byen	1.6	1.5	1.6	1.4	1.2	1.2	1.2	1.2	0.7	1.1	1.2	1.0
Vand fra Filterpladsen	1.8	1.6	1.9	1.8	2.3	1.7	1.6	1.2	0.8	1.5	1.4	1.2

Ved den bakteriologiske Undersøgelse (Kimtælling) er der efter dobbelt udførte Forsøg fundet følgende Antal Kolonier i 1 cm^3 af Vandet.

	Vand fra Borups Allé				Vand fra Thorsbro				Vand fra Husledningerne i Byen	
	Filtreret		Ufiltreret		Efter Søndermarksbassin		Fra Tryk- & Brøndpumperne			
	Talt		Talt		Talt		Talt		Talt	
	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.
Indtil 10 Kolonier	9	5	9	4	11	11	23	18	49	11
10—20 —	3	6	3	3	»	»	»	4	»	27
20—50 —	»	1	»	3	»	»	1	2	»	11
50—100 —	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»

b. Vande fra Kolonihave- og Parcelbrønde.

4 Prøver blev undersøgt for Indhold af Ammoniak, Nitrit, Nitrat samt for Colibakterier.

c. Saltvand (Strandvand).

I 852 Prøver blev bestemt Colititer.

Oversigt over Colititerne.

Colititer:	I Antal Prøver:
0,00001 cm^3	16
0,0001 —	40
0,001 —	56
0,01 —	113
0,1 —	230
1,0 —	234
10,0 —	111
over 10,0 cm^3	52

Foruden ovennævnte Vandprøver er der fra Sundhedskommissionens Dyrlæger indsendt 2 Prøver Vand til Kimtælling og Undersøgelse for Colibakterier.

B. Fødemidler (11,612 Prøver).

a. Mælk og Fløde ..... 11,061 Prøver
b. Andre Fødemidler ..... 551 —

a. Mælk og Fløde.

Prøver af:	Undersøgelse for: Kvalitet	Smuds	Pasteurisering	Surhedsgrad	Reduktase	Gærreduktt.	Kimindhold	Andre Unders.
Børnemælk	1635	2843	1635	3210	3099	2883	2843	»
Jerseymælk	125		125					»
Alm. Sødmælk	6318		6318					155
Halvskummet Mælk	42	»	42	»	»	»	»	»
Skummet Mælk	50	»	50	»	»	»	»	4
Kærnemælk	320	»	»	»	»	»	»	»
Eksportfløde	151	»	»	»	»	»	»	»
Fløde Nr. 3	524	»	524	»	»	»	»	»
— Nr. 2	1070	»	1070	»	»	»	»	»
— Nr. 1	3	»	3	»	»	»	»	»
Piskefløde	760	»	760	»	»	»	»	760

b. Andre Fødemidler (551 Prøver).

2 *Prøver Agurker* (syltede). Begge Prøver indeholdt Sakkarin.

10 Prøver Byggryn. 1 Prøve indeholdt 12 cg Svovlsyrling (SO_2) pr. kg. Indholdet af Askebestandele varierede fra 1,0—1,3 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

10 Prøver Chocolade. Ved *kemisk* Undersøgelse fandtes:

	Højeste Indhold	Laveste Indhold
Sukker ved Polarisation	50,7 %	39,0 %
Fedt	40,0 —	32,1 —
Askebestanddele	1,6 —	0,9 —
Vand	1,1 —	0,4 —

Det ekstraherede Fedt af alle Prøverne udviste en for Kakaofedt normal Refraktion.

Ved *mikroskopisk* Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

10 Prøver Eddike. Indholdet af Eddikesyre varierede fra 4,7 %—5,7 %.

Der paavistes hverken fri Mineralsyrer, Bly, Kobber eller Zink i nogen af Prøverne.

4 Prøver Fiskekonserver. Alle 4 Prøver maatte klassificeres som sundhedsmæssigt og vareteknisk ubrugelige.

12 Prøver Frugt (tørrede). I 9 Prøver paavistes Svovlsyrling. Ved Mængdebestemmelse fandtes fra 0,4 til 2,6 g Svovlsyrling (SO_2) pr. kg Frugt.

10 Prøver Gemysekonserver (forskellige). 1 Prøve Spinat indeholdt Kobber 0,5 g/kg.

I de øvrige Prøver paavistes hverken Kobber, Svovlsyrling, Borsyre, Salicylsyre eller Benzoesyre.

10 Prøver Havregryn. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 1,4—1,7 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

10 Prøver Honning. 1 Prøve forholdt sig som Bihonning, der har været opvarmet til 80 °C eller derover.

For de øvrige Prøver fandtes intet at bemærke.

1 Prøve Hvedemel blev undersøgt for Indhold af Svovlsyrling og Kulilte.

Der paavistes intet af de nævnte Stoffer i Prøven.

21 Prøver Iscreme og Ispinde. I 1 Prøve blev bestemt Fedt, Aske, Raakasein, Rørsukker og Mælkesukker.

20 Prøver undersøgtes bakteriologisk ved Spredning paa en Række Glastallerkener med Endo-Agar og fra en Del af de fremkomne Kolonier anlagdes Renkulturer, der nærmere undersøgtes mikroskopisk, ved Gærprøve og paa Indoldannelse.

Fra ingen af Prøverne kunde isoleres Bakterier hørende til Tyfus-Paratyfus Enteritisgruppen.

I 5 Prøver paavistes Colibakterier.

10 Prøver Kaffe (brændt og malet). Ekstraktindholdet varierede fra 23,9 % til 27,3 %. Indholdet af Askebestandele fra 4,2 % til 5,1 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes ingen fremmede Indblandinger i nogen af Prøverne.

14 Prøver Kakaopulver. Ved *kemisk* Undersøgelse fandtes:

	Højeste Indhold	Laveste Indhold
Askebestanddele	8,1 %	3,7 %
Fedt	21,9 —	13,6 —
Alkalinitet svarende til tilsat Potaske	3,0 —	0,1 —

Ved den foretagne *mikroskopiske* Undersøgelse skønnedes Indholdet af Skaldele at være væsentlig over 4 % i 1 Prøve og godt 4 % i 2 Prøver. For de øvrige Prøver fandtes intet at bemærke.

1 Prøve Kartofler. Ved Undersøgelsen fandtes for de Kartofler, der efter at være skrællet og kogt paa sædvanlig Maade havde normalt Udseende, intet at bemærke. En Del af Kartoflerne, hvis Indre for største Delen var brunt, blev betegnet som uegnede til Menneskeføde.

10 Prøver Konfekt. Af Farvestoffer paavistes Phloxin, Syrefuchsin og Rhodamin.

1 Prøve Krydder. Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at en i Krydderen liggende Klump bestod af forklistret Stivelse, lidt Vævelementer m. m. af Hvede, samt noget Gær.

1 Prøve, der var mærket dobbelt dansk *Kulør,* bestod af en i Vand uopløselig sort Lakopløsning.

341 Prøver Kødvarer. I 74 Prøver paavistes Svovlsyrling, i 1 Prøve paavistes Borsyre, i de øvrige Prøver paavistes hverken Svovlsyrling, Borsyre eller Salicylsyre.

1 Prøve Maizenamel. Ved kemisk Undersøgelse paavistes hverken Alkaloider, Arsen eller giftige Metaller. Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes af organiserede Bestanddele kun Majsstivelse.

1 Prøve Marmelade. Ved kemisk Undersøgelse paavistes Benzoesyre. Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes Bestanddele af Hindbær og Pære.

Ved Udsaaning og Dyrkning dels paa Agar dels paa Gelatine fremkom kun Vækst af enkelte Kolonier.

10 Prøver Peber (hvid og sort). I alle Prøverne af hvid Peber fandtes 1,6 % Aske, i Prøverne af sort Peber fra 5,0—6,6 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at alle Prøverne var rene.

11 Prøver Sennep. Alle Prøverne bestod af ren Sennep, hvid og brun. 1 Prøve i Tube blev tillige undersøgt for Indhold af Bly. Der paavistes ikke Bly i 10 g af Sennepen. Blyindholdet i Hylsteret udgjorde 0,2 %.

9 Prøver Slikpinde. Af Farvestoffer paavistes Ponceau og Rhodamin.

15 Prøver Spiseolie. Alle Prøverne forholdt sig som de paa Etiketterne angivne Olier.

10 Prøver Sukker. Der fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

10 Prøver The. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 5,0—5,9 %, af vandopløselige Askebestanddele fra 2,9—4,2 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes ingen fremmede Indblandinger i nogen af Prøverne.

10 Prøver Æbler. Prøverne blev undersøgt for Indhold af Arsen og Bly.

Der fandtes fra 0,12—0,6 mg Arsentrioksyd (As_2O_3) pr. kg og fra 0,6—5,0 mg Bly (pb) pr. kg.

C. Andre Stoffer (56 Prøver)

1 Prøve Haarfarvningsmiddel. Prøven gav ikke Reaktion for Parafenylendiamin o. l. men forholdt sig som en Opløsning af Tjærefarvestof i en Lak.

10 Prøver Julelys. Der paavistes ikke Arsen i 2,5 g af nogen af Prøverne.

1 Prøve Konserveringstabletter. Tabletterne, der i Gennemsnit vejede 0,285 g, bestod af 2 Dele Kaliumdikromat og 3 Dele Natriumklorid.

22 Mælke- og Flødeflasker. Flaskerne paahældtes Næringsgelatine, som fordeltes over Flaskernes Indre. Efter 3 Døgns Henstand v. 20° C foretoges Tælling af de fremvoksede Kolonier.

1 Prøve Neomosgan. Prøven var en alkalisk Opløsning af Natriumhypoklorit med 34 g/l virksomt Klor.

1 Pelskrave. Afklippede Haar gav ikke Erdmanns Reaktion for Farvning med Parafenylendiamin.

1 Prøve Pulver til Rengøring af Malkemaskiner. Pulveret var en Blanding af Soda og Kloramin.

1 Prøve Salpeter. Prøven var Natronsalpeter.

5 Prøver Sæbespaaner. Indholdet af Fedtsyre inkl. event. Harpikssyrer varierede fra 67,9—87,0 %. I 3 Prøver paavistes Fyldstoffer (Vandglas, Zinkilte, Majsstivelse).

2 Prøver »Tratonit«. Begge Prøver var vandige Opløsninger af 0,5 % Thalliumsulfat.

11 Prøver Vaskemidler. Der paavistes Soda i 11 Prøver, Sæbe i 10 Prøver, Vandglas i 8 Prøver og Perborat i 6 Prøver.

Foruden ovennævnte Prøver, som indsendtes gennem Stadslægens Kontor, har Laboratoriet fra forskellige Institutioner modtaget 318 Prøver til Undersøgelse, nemlig:

Fra Bispebjerg Hospital:

8 Prøver Fløde, 4 Prøver Børnemælk, 4 Prøver Sødmælk og 4 Prøver Skummetmælk.

Fra Københavns almindelige Hospital:

5 Prøver Margarine.

Fra Kommunehospitalet:

24 Prøver Fløde, 12 Prøver Sødmælk, 12 Prøver Skummetmælk, 12 Prøver Kærnemælk, 1 Prøve Flødeost og 1 Prøve Rengøringssæbe.

Fra Rudolph Bergs Hospital:

2 Prøver Fløde, 2 Prøver Sødmælk og 2 Prøver Skummetmælk.

Fra Sct. Hans Hospital:

12 Prøver Fløde, 48 Prøver Sødmælk, 12 Prøver Skummetmælk og 26 Prøver Øl.

Fra Sundby Hospital:

1 Prøve Fløde, 1 Prøve Sødmælk, 1 Prøve Skummetmælk, 1 Prøve Kærnemælk og 1 Prøve Saft.

Fra Sundholm:

8 Prøver Margarine og 2 Prøver Sæbe.

Fra Øresundshospitalet:

12 Prøver Fløde, 98 Prøver Sødmælk og 2 Prøver Kaffetilsætning.

Karantænevæsen.

Ifølge Meddelelser fra Karantænelægen er der i Aaret 1932 sket Anmeldelse til Karantænestationen af 2817 Skibe (heri indbefattet Orlogs- og Lystfartøjer, Bugserbaade og Lægtere etc.), som dels var forbigaaende, dels indgaaende, men alle anmeldelsespligtige. Ialt med en Besætning af 26,755 Personer og 4102 Passagerer.

Af disse Skibe bordedes paa Rheden af Karantæneofficianter og Lægepersonalet 2380 Skibe.

Antallet af de i Havnen (Frihavnen, Jernhavnen, Refshaleøen samt nordre og søndre Toldbod) indkomne Skibe, der er fritagne for Anmeldelsespligt til Karan-

tænestationen, var 5849, en Del af disse Skibe, kommende fra oversøiske Havne, er dog daglig inspicerede.

Det Antal Skibe, som i Aarets Løb er inspiceret af Lægerne i Overensstemmelse med Justitsministeriets derom givne Bekendtgørelse om almindeligt Eftersyn etc. og i Henhold til Lov af 12. April 1911, var 155 paa tilsammen 431,901 N. R. T. Besætning 4835 og Passagerer 140.

Af disse Besætninger og Passagerer er der i det forløbne Aar indbragt 26 Patienter paa Øresundshospitalets Karantæneafdeling (fra Januar til April paa Blegdamshospitalet); heraf 1 til Obs. for Malaria, 1 for Paratyfus, 3 til Obs. for Tyfus, 2 for Mæslinger, 4 til Obs. for Mæslinger, 1 for Influenza, 1 for Syfilis, 1 for Sindssygdom og 12 for forskellige medicinske og kirurgiske Sygdomme.

I Henhold til Pariserkonventionen af 1926, Art. 28, er der undersøgt 1525 Skibe; heraf er 95 desinficeret for Rotter og Deratization Certificate udstedt; af Deratization Exemption Certificate er udstedt 296. I 355 Skibe har der været opstillet Fælder, og der er til Statens Serumsinstitut indbragt 81 Rotter, hvorimellem 35 sorte Rotter, samt brune Rotter og enkelte sydamerikanske Rottearter. Alle Prøver viste negativt Fund.

5 Skibe er blevet desinficeret for smitsomme Sygdomme. Med Skibe, ankommende fra Udlandet, er indbragt 31 Lig.

Vaccination.

Fra Statens Seruminstitut er der i Aarets Løb udleveret 2095 Portioner Kokoppevaccine til københavnske Hospitaler, 10,838 til praktiserende Læger i København, 335 til forskellige Stiftelser, 60 til Karantænestationen og 220 til den kommunale Vaccinationsanstalt, der ophørte med sin Virksomhed den 31. Marts 1932.

Ialt er der paa Statens Seruminstitut og den kommunale Vaccinationsanstalt vaccineret 6631 Børn, hvis Aldersfordeling var som nedenfor angivet:

Alder	Drenge	Piger	Tilsammen
under 1 Aar	12	9	21
1—2 —	43	68	111
2—3 —	134	128	262
3—4 —	245	217	462
4—5 —	275	322	597
5—6 —	562	578	1140
6—7 —	1814	1819	3633
7—8 —	192	180	372
8 Aar og derover	19	14	33
Ialt	3296	3335	6631

METEOROLOGISKE FORHOLD

1932	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktober	Novbr.	Decbr.	Aaret
Middeltemperatur C°	3.1	0.7	0.4	5.8	11.3	14.2	18.6	17.7	13.7	9.0	5.6	3.5	8.6
Middelfugtighedsgrad i pCt.	88	78	76	76	73	64	72	74	80	87	86	88	79
Middellufttryk i mm ved Havet og 45° Br.	766.1	769.5	762.7	755.7	759.0	761.3	758.6	763.1	758.0	752.6	763.8	766.9	761.4
Nedbør, mm	21	7	14	47	36	19	62	33	106	108	24	8	485
Dage med Nedbør	12	3	6	15	10	11	13	13	15	20	12	6	136
» » Sne	3	3	4	1	»	»	»	»	»	»	»	»	11
» » Hagl	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	2
» » Torden	»	»	»	»	1	2	3	3	1	»	»	»	10
» » Storm	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Antal Timer med Solskin	29	112	149	132	214	255	247	204	137	80	43	10	1612

Januar: Overvejende sydvestlige og vestlige Vinde med meget mildt Vejr. Middeltemperaturen blev ca. 3° højere end normalt, Nedbøren ca. 30 % for lille og Solskinstimernes Antal normalt. Nedbøren faldt væsentligt i Maanedens første Halvdel og hyppigst som Regn.

Februar: Overvejende vestlige og nordvestlige Vinde med meget lille Nedbør; stærk Storm d. 8. Temperaturen var hyppigst noget over det normale; kun d. 9. og 10. herskede der uafbrudt Frost i hele Døgnet, iøvrigt forekom Frosten kun som Nattefrost. Middeltemperaturen blev 1° og Solskinstimernes Antal 133 % højere end normalt, medens Nedbøren blev 80 % for lille.

Marts: Første Tidøgn havde hyppigst Vinde omkring Øst, Tiden fra d. 11.—25. Vinde omkring Nordvest og Slutningen af Maaneden sydøstlige Vinde. Temperaturen var hyppigst lidt under Normalen; streng Frost fra d. 9.—12. Middeltemperaturen blev ca. 1° for lav og Nedbøren ca. 55 % for lille, medens Solskinstimernes Antal blev 50 % større end normalt.

April: Vinde overvejende fra Horizontens sydlige Halvdel med Temperatur snart lidt over og snart lidt under Normalen; Nattefrost d. 17. og 18.; ustadigt Vejr fra d. 1.—11. og 22.—27. Middeltemperaturen blev ca. ½° højere end normalt og Nedbøren ca. 10 % for stor, medens Solskinstimernes Antal blev 15 % for lille.

Maj: Skiftende Vinde, hyppigst med Temperatur over det normale; temmelig varmt Vejr fra d. 17.—22. Middeltemperaturen blev ca. ¾° for høj og Nedbøren ca. 10 % for stor, medens Solskinstimernes Antal blev 7 % for lille.

Juni: Vinde overvejende omkring Vest, hyppigst med tørt Vejr og Temperatur noget under Normalen; temmelig varmt Vejr d. 12.—15. og 27.—30. Middeltemperaturen blev ca. ½° for lav og Nedbøren 70 % for lille, medens Solskinstimernes Antal blev ca. 10 % større end normalt.

Juli: Skiftende, dog hyppigst sydlige og vestlige Vinde, i Maanedens første Halvdel med tørt og meget varmt Vejr, i sidste Halvdel oftest med ustadigt Vejr og Temperatur noget over Normalen. Middeltemperaturen blev 2,2° for høj, Nedbøren ca. 25 % for stor og Solskinstimernes Antal ca. 10 % større end normalt.

August: Overvejende vestlige Vinde med Temperatur over det normale; temmelig varmt og overvejende tørt Vejr fra d. 7.—20. Middeltemperaturen blev 2° for høj, Nedbøren ca. 50 % for lille og Solskinstimernes Antal 12 % større end normalt.

September: Sydvestlige og vestlige Vinde med Temperatur noget over Normalen og noget ustadigt Vejr. Middeltemperaturen blev ca. 1° for høj og Nedbøren noget over det dobbelte af Normalen, medens Solskinstimernes Antal blev ca. 8 % mindre end normalt.

Oktober: Overvejende sydlige, sydvestlige og vestlige Vinde, hyppigst med Temperatur noget over Normalen og ustadigt Vejr. Middeltemperaturen blev ca. ½° for høj og Nedbøren det dobbelte af Normalen, medens Solskinstimernes Antal omtrent blev normalt.

November: Vindretningen overvejende omkring Sydvest og Temperaturen hyppigst noget over Normalen; Nattefrost d. 17.: tørt Vejr fra d. 6.—19. Middeltemperaturen blev 1° for høj, Nedbøren ca. 50 % for lille og Solskinstimernes Antal 10 % større end normalt.

December: Overvejende sydlige og sydvestlige Vinde med mildt Vejr og ringe Nedbør; Nattefrost d. 8.—13. og 27.—31.; ofte overtrukket Himmel og Taage. Middeltemperaturen blev 1½° for høj, Nedbøren 85 % for lille og Solskinstimernes Antal 33 % mindre end normalt.

København.

Ville de Copenhague.

Kvarterernes Beliggenhed. — Situation des Quartiers.

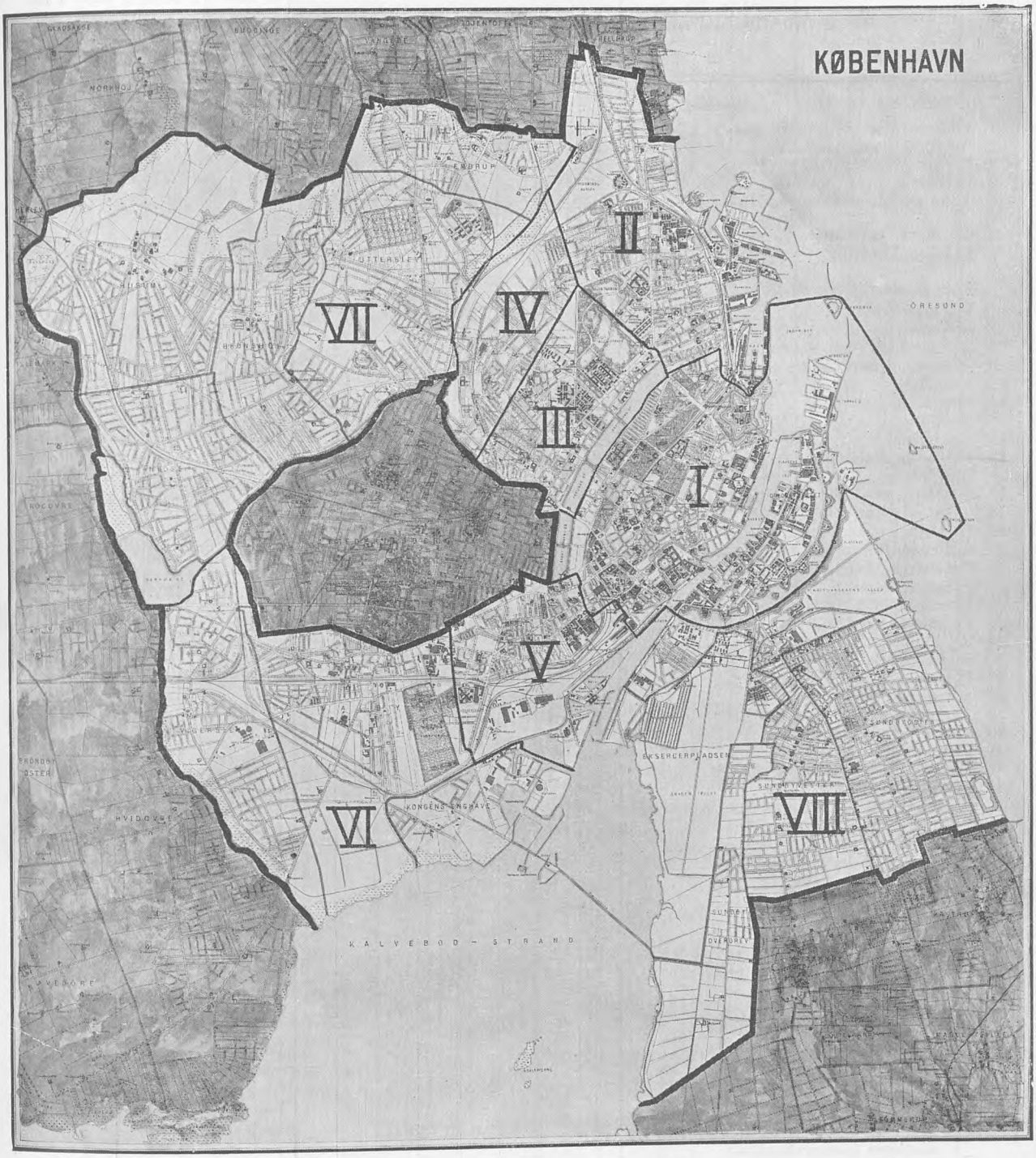

I. Byen.
II. Østerbro.
III. Indre Nørrebro.
IV. Ydre Nørrebro.
V. Vesterbro.
VI. Valby.
VII. Brønshøj.
VIII. Sundby.

Tab. 1

Københavns Mortalitets-Tabel for 1932.

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
I. Vitia innata. Morbi neonatorum.																
1. Vitia primae conformationis	15	15	9	3	10	5	34	23	»	1	»	»	»	»	»	»
2. Debilitas cong.	10	13	1	»	»	»	11	13	»	»	»	»	»	»	»	»
3. Partus praematurus	74	57	6	3	3	5	83	65	»	»	»	»	»	»	»	»
4. Laesiones intra partum	20	11	»	»	»	»	20	11	»	»	»	»	»	»	»	»
5. Aliae causae mortis neonat.	3	3	»	»	»	»	3	3	»	»	»	»	»	»	»	»
II. Morbi senectutis.																
6. Marasmus senilis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
III. Morbi infectionis.																
7. Fb. typhoidea	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
8. — paratyph.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
9. — undulans (bac. aborti Bang)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
10. — intermittens, Malaria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
11. Variolae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
12. Varicellae	»	»	»	»	»	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»
13. Morbilli	»	»	»	»	5	4	5	4	8	8	4	»	»	»	1	»
14. Scarlatina	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
15. Tussis convulsiva	»	»	1	1	14	24	15	25	8	8	1	2	1	»	»	1
16. Diphtheria	»	»	»	1	»	1	»	2	2	»	2	2	1	1	4	»
17. Influenza cum compl. pulm.	»	»	»	»	»	3	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»
18. — sine » »	»	»	»	»	1	2	1	2	»	»	»	»	»	»	»	»
19. Parotitis epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»
20. Gastro-enterit. acuta infect.	4	2	5	5	25	10	34	17	5	1	»	»	»	»	»	»
21. Dysenteria, bacillaris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
22. Paradysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
23. Icterus epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
24. Fb. rheumatica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
25. Erysipelas	1	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
26. Septichaemia	1	»	»	»	3	1	4	1	»	»	»	»	»	»	»	»
27. Pyaemia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
28. Abscessus, Phlegmone	»	»	»	1	4	1	4	2	»	»	»	»	»	»	»	»
29. Angina septica	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	»	»	»	1	»	»
30. Poliomyelitis ant. acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
31. Encephalitis epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
32. Meningitis cerebro spin. epid.	»	»	»	»	4	2	4	2	»	2	1	»	»	»	»	»
33. Pemphigus neonat.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
34. Anthrax, Pustula maligna (Bac. Anthracis)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
35. Tetanus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
36. Aktinomykosis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
37. Tub. pulm. et laryngis	»	»	»	»	1	4	1	4	1	1	1	2	2	1	1	»
38. — meningum, cerebri	»	»	»	»	»	»	»	»	5	1	»	3	»	»	»	2
39. — intestini, peritonei	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
40. — urogenitalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
41. — ossium, articulorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
42. — miliaris	»	»	»	»	1	1	1	1	1	4	»	»	»	»	»	1
43. Scrophulosis (Tub. gld. lymph.)	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
44. Lupus (Tub. cutis)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
45. Tub. aliorum organorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
46. Lymphogranulomatosis maligna	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
47. Syphilis cong.	»	2	2	»	5	»	7	2	1	»	»	»	»	»	»	»
48. — acq.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
49. Helminthiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
50. Aliae infectiones	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
IV. Mb. syst. haemopoëtici et sangvinis et diatheses haemorrhagicae.																
51. Anaemia perniciosa	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
52. Aliae anaemiae	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»
53. Leuchaemia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
54. Pseudoleuchaemia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
55. Haemophilia	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
56. Purpura, Mb. maculosis Werlhofii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
57. Alii morbi sanguinis & org. haemop.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	34	26	60	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	13	24	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	83	65	148	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	20	11	31	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	6	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	8	24	49	94	26	68	»	»	84	187	271	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	1	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	3	3	6	7
»	»	»	»	»	3	»	1	»	»	1	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	6	7	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	12
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	18	13	31	13
1	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	4	14
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	26	36	62	15
7	6	4	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	20	13	33	16
»	»	»	»	2	2	1	3	1	6	5	6	2	7	9	6	9	14	9	28	4	5	»	»	42	80	122	17
»	»	»	»	»	2	»	»	2	2	»	1	»	»	2	2	3	2	2	6	»	»	»	»	10	17	27	18
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	19
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	1	2	»	1	»	»	»	»	42	21	63	20
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	21
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	22
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	23
»	»	»	1	»	»	1	»	2	1	4	1	»	1	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	7	7	14	24
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	1	1	3	2	2	»	»	»	2	»	»	»	»	7	9	16	25
1	1	»	»	»	1	1	»	3	1	3	3	»	2	2	2	»	1	»	1	1	»	»	»	15	13	28	26
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	27
»	»	1	»	»	1	»	»	1	2	»	3	1	1	2	2	4	3	»	2	»	1	»	»	13	17	30	28
»	»	1	1	»	»	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	»	»	»	»	»	»	»	10	8	18	29
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	30
»	»	1	»	»	1	»	»	»	5	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	7	9	31
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	5	11	32
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	33
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	34
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	35
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	36
»	2	»	5	9	28	27	38	59	82	57	23	36	16	20	12	15	15	2	6	»	»	»	»	231	235	466	37
3	3	3	»	5	5	»	5	2	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	18	20	38	38
»	1	»	»	»	»	1	1	»	3	»	»	»	2	»	»	1	1	»	1	»	»	»	»	2	9	11	39
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	2	1	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	5	3	8	40
»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	4	5	41
1	2	»	»	1	3	1	2	3	1	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	1	»	»	8	17	25	42
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3	43
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	44
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	45
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	1	3	»	2	»	2	»	»	»	»	»	9	1	10	46
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8	2	10	47
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	2	»	1	3	2	»	»	»	»	»	»	»	5	4	9	48
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	49
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	50
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1	4	1	6	1	11	3	3	1	1	»	»	8	27	35	51
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	2	3	52
»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	1	2	2	6	2	2	»	»	»	»	»	»	»	10	8	18	53
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	54
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	55
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	56
»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	1	»	»	4	»	4	1	1	»	»	»	»	»	»	2	12	14	57

Københavns Mortalitets-

Tabel for 1932. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
V. Morbi nutritionis et secretionis int.																
58. Arthritis urica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
59. Scorbutus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
60. Morbus Barlowi	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
61. Rachitis	»	»	»	»	1	»	1	»	4	2	»	»	»	»	»	»
62 Diabetes mellitus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
63. Morbi gld. pituitariae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
64. Diabetes insipidus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
65. Morbus Basedowii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
66. Myxoedema	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
67. Morbus Addisoni	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
68. Tetania infantilis	1	»	1	»	»	3	2	3	1	»	»	»	»	»	»	»
69. Diathesis exsudativa lymph.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
70. Morbi gld. thymi	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
71. Alii morbi nutritionis & secretionis intern.	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
VI. Morbi systematis nervosi et mentis et Morbi organorum sensor.																
72. Haemorrhagia cerebri & mening.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
73. Abscessus cerebri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
74. Meningitis (non epid.)	»	»	»	»	5	3	5	3	»	1	1	»	»	»	»	»
75. Tabes dorsalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
76. Epilepsia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
77. Eclampsia	1	2	1	»	3	»	5	2	»	»	»	»	»	»	»	»
78. Alii morbi systematis nervosi	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»
79. Dementia paralytica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
80. Alii morbi mentis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
81. Otitis c. complicat.	»	»	»	»	1	1	1	1	»	1	»	»	1	»	»	»
82. Alii morbi organ. sensor.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
VII. Morbi organorum circulationis.																
83. Pericarditis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
84. Endocarditis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
85. Vitia cordis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
86. Myocarditis acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
87. — chr. & Deg. myocardii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
88. Arteriosclerosis & Embolia art. coronar. cordis, Angina pectoris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
89. Arteriosclerosis universalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
90. Aneurysma aortae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
91. Alia aneurysmata	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
92. Morbi venarum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
93. Hypertensio arterialis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
94. Alii morbi organ. circulat.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
VIII. Morbi organorum respirationis.																
95. Bronchitis acuta	»	»	»	1	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»
96. — chr.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
97. Bronchopneum. acuta	4	4	13	9	36	34	53	47	12	6	4	3	2	1	»	»
98. Pneumonia crouposa	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
99. Pleuritis, Empyema pleurae	»	»	»	»	4	2	4	2	1	1	»	»	»	1	»	»
100. Gangraena pulmonis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
101. Abscessus »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
102. Asthma bronchiale	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
103. Emphysema pulmonum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
104. Alii morbi organ. respirat.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
IX. Morbi organorum digestionis.																
105. Ulcus ventriculi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
106. — duodeni	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
107. Gastroenteritis chronica	»	»	»	1	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»
108. Atrophia infantum	»	»	2	1	»	1	2	2	»	»	»	»	»	»	»	»
109. Appendicitis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
110. Hernia	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
111. Ileus	»	»	»	»	4	4	4	4	2	»	1	»	»	»	»	»

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	58
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	59
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	60
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	6	2	8	»	»	61
»	1	»	2	»	»	1	»	1	2	5	7	5	13	4	11	26	8	12	»	»	»	42	56	98	»	»	62
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	63
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	64
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	5	»	»	65
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2	»	»	66
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	67
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	6	»	»	68
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	69
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	2	»	»	70
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	1	2	1	1	»	2	»	»	»	»	3	8	11	»	»	71
»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	3	4	20	19	46	45	51	78	36	65	6	10	»	»	163	224	387	»	72
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	2	3	»	73
»	»	1	»	1	»	»	»	2	1	2	2	4	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	16	8	24	»	74
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	4	»	1	»	»	»	»	»	»	»	6	»	6	»	75
»	1	»	»	»	2	»	»	3	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	3	8	»	76
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	2	7	»	77
»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	5	7	4	13	14	21	30	10	37	»	6	»	»	56	99	155	»	78
»	»	»	»	»	»	1	1	2	»	4	3	3	1	8	»	2	»	»	»	»	»	»	»	20	5	25	»	79
»	»	»	»	»	»	1	»	2	5	3	9	3	10	2	6	2	5	1	3	»	»	»	»	14	38	52	»	80
»	»	»	»	»	»	1	1	2	1	3	1	»	»	»	4	»	1	1	2	»	»	»	»	11	12	23	»	81
»	»	1	»	1	1	1	»	2	1	3	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	82
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	3	1	6	2	25	7	36	36	30	39	5	7	»	»	106	92	198	»	88
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	9	8	42	44	62	94	12	25	»	»	127	171	298	»	89
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	4	»	3	1	2	»	»	»	»	»	12	1	13	»	90
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	91
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	2	1	4	7	6	4	9	2	7	»	»	»	»	16	30	46	»	92
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	1	3	1	4	10	2	3	»	2	»	»	10	19	29	»	93
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	2	1	1	1	»	1	»	»	5	3	8	»	94
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	1	3	4	»	95
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	4	1	»	8	9	5	7	2	3	»	»	19	24	43	»	96
1	2	»	1	»	»	2	»	3	2	3	5	9	11	15	13	56	66	77	100	16	37	»	»	253	294	547	»	97
»	»	1	2	3	3	2	1	4	2	8	8	18	8	10	12	8	6	3	8	1	»	»	»	59	50	109	»	98
»	»	1	1	»	1	1	1	3	3	8	3	5	3	5	2	5	3	2	7	»	»	»	»	35	28	63	»	99
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	1	4	»	100
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	1	1	1	1	2	»	2	1	»	»	»	»	7	6	13	»	101
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	2	4	1	3	1	1	»	»	»	»	6	10	16	»	102
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	1	»	2	»	2	2	3	2	»	1	»	»	8	5	13	»	103
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	2	1	1	2	»	»	»	»	»	»	4	4	8	»	104
»	»	»	»	»	»	1	1	5	1	8	1	10	1	4	2	4	4	1	1	»	»	»	»	33	11	44	»	105
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	1	2	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	9	1	10	»	106
»	»	1	»	»	»	»	1	»	2	»	1	»	2	1	1	1	»	»	»	»	1	»	»	4	10	14	»	107
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	4	»	108
»	1	»	1	2	1	3	»	7	5	7	»	17	4	4	5	4	2	»	1	»	»	»	»	44	21	65	»	109
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	2	1	1	»	3	4	2	5	»	»	»	»	9	12	21	»	110
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	3	1	2	2	1	8	1	2	»	2	»	»	19	24	43	»	111

Københavns Mortalitets-Tabel for 1932. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
112. Atrophia hepatis acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
113. Cirrhosis hepatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
114. Morbi viarum biliar c. calculis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
115. — » » sine »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
116. Alii morbi hepatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
117. Morbi pancreatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
118. Peritonitis e. causa ignota	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
119. Alii morbi organ. digestionis	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
X. Morbi organorum uropoëticorum.																
120. Nephritis acuta	»	»	1	»	1	1	2	1	»	»	1	»	»	»	»	»
121. — chr.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
122. Lithiasis renalis, Nephrolithiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
123. Calculus vesicae, Cystolithiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
124. Cysto-Pyelitis	»	»	»	»	1	1	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»
125. Alii morbi organ. uropoëticor.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XI. Morbi organorum genitalium.																
126. Strictura urethrae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
127. Hypertrophia prostatae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
128. Alii morbi organ. genital. virorum.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
129. Salpingo-oophoritis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
130. Alii morbi organ. genital. feminarum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XII. Morbi gravidarum et puerperarum.																
131. Placenta praevia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
132. Aliae haemorrhagiae (abort excl.)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
133. Abortus (non septicus)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
134. Graviditas extrauterina	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
135. Ruptura uteri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
136. Aliae dystochiae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
137. Eclampsia gravid. et parturient.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
138. Toxaemiae aliae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
139. Septichaemia puerperal. post partum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
140. — puerperal. post abortum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
141. Embolia in puerp. (non septica)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
142. Alii morbi graviditatis et partus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XIII. Morbi ossium et articulorum.																
143. Osteomyelitis acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
144. Arthritis deformans	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
145. Alii morbi ossium et articulorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XIV. Morbi systematis cutanei et subcut.																
146. Dermatitis acuta, Eczema	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
147. Pemphigus papillaris vegetans	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
148. Alii morbi syst. cutanei et subcut.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XV. Tumores.																
149. Cancer labii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
150. — linguae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
151. — muc. cavi oris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
152. — maxillae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
153. — pharyngis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
154. — oesophagi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
155. — ventriculi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
156. — intestini ten. et coli	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
157. — recti	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
158. — laryngis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
159. — pulmonum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
160. — mammae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
161 — uteri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
162. — ovarii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
163. — vulvae et vaginae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
164. — testis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K	M	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	112
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	11	4	9	»	3	1	»	1	1	1	»	»	27	7	34	113
»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	7	2	4	3	8	2	14	»	10	»	»	»	»	7	45	52	114
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	2	4	»	1	1	1	»	2	»	»	4	9	13	115
»	»	»	»	»	1	»	1	2	»	1	1	1	1	3	»	»	3	»	»	»	»	»	»	7	7	14	116
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	2	1	3	117
»	1	1	»	»	1	»	»	»	2	»	1	2	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	3	9	12	118
»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	1	»	4	3	4	»	3	2	3	1	»	»	»	»	17	8	25	119
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	2	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	7	6	13	120
1	1	»	»	»	1	»	»	2	7	5	2	11	16	17	14	13	23	9	8	»	2	»	»	58	74	132	121
»	»	»	»	»	»	1	»	»	4	1	1	1	3	1	3	»	2	1	»	»	»	»	»	6	13	19	122
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	1	2	»	»	»	»	»	»	»	5	1	6	123
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	1	3	3	4	4	7	7	5	1	2	»	»	17	27	44	124
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	4	1	1	1	»	2	»	»	»	»	5	8	13	125
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	4	»	4	126
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8	»	29	»	29	»	1	»	»	»	67	»	67	127
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	128
»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	3	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8	8	129
»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»	2	»	3	»	3	»	1	»	1	»	1	»	»	»	16	16	130
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	131
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	132
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	133
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	134
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	135
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	136
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	137
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	138
»	»	»	»	»	1	»	2	»	5	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	10	139
»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	5	140
»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4	141
»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	7	142
2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	143
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	5	5	144
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	»	1	»	1	3	2	»	2	»	»	»	»	5	7	12	145
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	146
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1	147
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2	148
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	149
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	3	1	4	150
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	1	»	1	1	»	1	»	»	»	»	3	3	6	151
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	2	1	1	»	»	»	»	»	»	5	1	6	152
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	4	»	1	1	»	»	»	»	»	8	1	9	153
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	1	19	3	12	6	3	10	1	»	»	»	»	44	20	64	154
»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	15	7	19	11	36	21	52	46	26	32	1	8	»	»	150	127	277	155
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	4	10	7	10	7	10	19	4	13	»	»	»	»	37	51	88	156
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	4	6	9	6	11	9	7	11	»	»	»	»	34	32	66	157
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	5	»	1	1	2	»	»	»	»	»	9	1	10	158
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	2	5	8	3	1	4	2	3	»	»	»	»	»	15	16	31	159
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	10	»	26	»	20	»	26	»	9	»	3	»	»	»	95	95	160
»	»	»	»	»	»	»	1	»	9	»	25	»	35	»	29	»	19	»	5	»	»	»	»	»	123	123	161
»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	5	»	9	»	9	»	3	»	2	»	»	»	»	»	31	31	162
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	»	1	»	»	»	»	»	5	5	163
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	164

Københavns Mortalitets-

Tabel for 1932. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
165. Cancer penis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
166. — cutis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
167. — alior. organum et local. incert.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
168. Sarcoma cutis et subcutis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
169. — ossium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
170. — viscerum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
171. — aliorum organorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
172. Alii tumores	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»
XVI. Intoxicationes chronicae.																
173. Alcoholimus chr.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
174. Intoxicationes chr. subst. mineral.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
175. — chr. subst. vegetabil.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XVII. Mors violenta, non naturalis.																
Casus mortiferi:																
176. Submersio	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
177. Suffocatio	»	»	»	»	1	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»
178. Combustio	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	2	»	2	»	»
179. Congelatio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
180 Insolatio, Thermoplegia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
181. Ictus electricus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
182. — fulminis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
183. Contusio, Dilaceratio, Vulnus contusum, Fractura	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	»	»	»	»	2
184. Vulnus punctum, incisum, scissum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
185. — sclopetarium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
186. Intoxicatio acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»
187. Inanitio, Exhaustio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
188. Alii casus mortiferi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Suicidium:																
189. Submersio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
190. Strangulatio, Suspensio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
191. Contusio, Vulnus cont., Fractura	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
192. Vulnus punctum, incisum, scissum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
193. — sclopetarium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
194. Veneficium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
195. Alii modi suicidii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Homicidium:																
196. Infanticidium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
197. Homicidium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XVIII. Causa mortis vel male vel non indicata.																
198. Mors subita, causa non definata	1	1	»	1	2	»	3	2	»	»	»	»	»	»	»	»
199. Causa mortis non vel male definata	6	2	3	»	6	3	15	5	»	»	»	»	»	1	1	»
Omnes mortis causæ	141	113	46	28	146	123	333	264	62	43	22	14	9	9	8	7

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	2	»	2	165
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	1	1	2	166
»	»	1	»	»	»	2	»	4	2	3	3	12	16	15	21	33	39	19	22	»	4	»	»	90	107	197	167
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	1	168
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	»	1	1	»	»	2	»	2	»	»	»	»	2	7	9	169
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	170
»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1	2	»	1	1	»	1	5	1	»	»	»	»	»	5	9	14	171
1	1	2	»	»	»	2	»	2	6	2	11	3	20	7	8	11	9	1	7	»	»	»	»	33	62	95	172
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	3	»	1	»	»	»	»	»	»	»	6	»	6	173
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	174
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	175
»	»	»	»	5	1	5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	12	1	13	176
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	177
»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	3	8	11	178
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	179
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	180
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	181
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	182
2	»	2	»	2	1	2	4	6	2	6	3	6	1	11	1	5	9	6	20	3	9	»	»	54	53	107	183
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	184
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	185
»	»	»	»	1	»	»	»	1	1	2	»	3	1	2	1	2	2	»	»	»	»	»	»	13	5	18	186
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	187
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»	2	2	4	188
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	1	1	1	2	1	1	»	»	»	»	»	7	3	10	189
»	»	»	»	2	»	1	»	2	»	10	»	15	1	11	»	6	»	3	»	»	»	»	»	50	1	51	190
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	191
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	192
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	1	11	193
»	»	»	»	1	»	1	»	2	»	2	1	1	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	73	32	105	194
»	»	»	»	1	»	6	3	14	4	17	9	16	6	12	8	7	1	»	1	»	»	»	»	5	4	9	195
»	»	»	»	»	1	1	»	1	»	»	3	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	196
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	197
1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»				
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	5	1	6	»	4	2	13	6	3	5	»	1	»	»	35	17	52	198
1	»	1	»	»	»	1	1	1	1	6	7	13	3	10	3	15	14	3	6	»	»	»	»	67	41	108	199
23	31	25	20	37	70	76	85	179	235	255	254	396	378	558	465	692	876	531	880	90	243	»	»	3296	3874	7170	

Tab. 2. Udtog af Københavns

Mortalitetstabel for 1932.

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Ialt
1. Vitia innata & morbi neonat.	19	23	22	19	34	25	17	28	20	17	26	19	269
2. Marasmus senilis	27	29	29	20	31	22	22	8	14	21	30	18	271
3. Febris typhoid.	»	»	1	1	»	1	»	2	1	»	»	»	6
4. Febris paratyphoid.	1	»	»	»	1	»	»	»	2	2	»	1	7
5. Morbilli	3	2	9	9	6	1	1	»	»	»	»	»	31
6. Scarlatina	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	»	4
7. Tussis convulsiva	8	8	19	10	8	4	»	1	»	1	1	2	62
8. Diphtheria	5	1	1	2	»	»	2	1	4	3	7	7	33
9. Influenza	8	29	76	15	6	»	»	»	2	5	3	5	149
10. Gastro-enterit. ac. infect.	5	4	5	4	8	6	7	8	6	3	4	3	63
11. Poliomyelitis ant ac.	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1
12. Encephalitis epidemic.	1	»	2	2	1	»	»	»	»	2	1	»	9
13. Meningit. cerebro-sp. epid.	1	»	»	4	1	1	2	»	»	1	1	»	11
14. Tuberculosis pulmonum	43	33	51	40	31	40	49	37	29	43	35	35	466
15. Tuberculosis in aliis corp. partibus	6	6	10	9	10	7	7	7	10	5	5	8	90
16. Syphilis	»	1	5	1	1	3	2	3	1	1	1	»	19
17. Alii morbi infectionis	9	10	12	12	8	14	4	12	7	9	12	14	123
18. Cancer & Sarcoma	83	84	87	78	78	81	95	100	97	78	95	87	1043
19. Alii tumores	4	5	12	8	11	11	7	7	7	6	7	10	95
20. Morbi sangv., nutrit. & secret. int.	19	21	20	14	10	21	17	19	18	8	21	19	207
21. Morbi system. nerv. & org. sens.	75	51	80	74	51	33	52	51	42	68	56	57	690
22. Morbus cordis	90	85	102	97	86	78	83	82	73	95	93	93	1057
23. Alii morbi organ. circulat.	28	32	46	51	36	30	33	22	27	24	33	33	395
24. Bronchopneumonia	58	66	95	68	39	30	32	27	27	41	30	34	547
25. Pneumonia crouposa	15	13	16	17	6	11	8	1	2	1	10	9	109
26. Alii morbi organ. respirat.	14	17	16	18	15	13	3	16	7	16	12	17	164
27. Morbi organ. digestionis	20	28	43	31	35	22	39	29	23	22	33	29	354
28. Morbi organ. uropoet. & genital.	19	23	30	34	31	28	31	23	26	24	26	28	323
29. Septichaemia puerperalis	»	5	2	3	»	1	1	1	»	»	1	1	15
30. Alii morbi gravidar. & puerp.	2	2	2	»	1	4	1	6	2	1	»	»	21
31. Morbi ossium, articul. & ext. part.	2	»	3	4	»	4	1	2	3	3	»	»	22
32. Alcoholismus chr.	»	»	»	1	3	»	»	»	»	1	1	»	6
33. Aliae intoxicationes chr.	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
34. Casus mortiferi (incl. homicid.)	12	10	12	11	11	19	21	15	5	18	13	13	160
35. Suicidium	15	5	18	20	18	19	12	20	16	15	12	17	187
36. Causa mortis non indicat.	15	15	14	17	15	11	10	9	6	16	16	16	160
Summa	609	608	841	694	592	540	559	537	478	551	586	575	7170

Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Uden Bolig	Havn og Red	Udenbys	
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII				
27	20	89	15	27	17	44	30	»	»	»	1
65	22	82	10	33	21	15	23	»	»	»	2
»	»	3	1	1	»	»	»	1	»	»	3
»	»	1	»	3	»	3	»	»	»	»	4
8	1	3	»	5	2	7	5	»	»	»	5
1	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	6
8	4	5	6	11	7	14	7	»	»	»	7
5	4	5	3	4	1	9	2	»	»	»	8
32	20	40	8	17	9	8	14	»	»	1	9
12	8	9	2	9	7	11	5	»	»	»	10
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11
2	1	»	»	1	»	4	1	»	»	»	12
2	1	2	1	1	1	2	1	»	»	»	13
80	38	84	40	70	33	58	54	7	»	2	14
10	10	5	8	12	4	19	21	»	1	»	15
3	4	4	2	2	»	3	1	»	»	»	16
24	12	21	8	16	12	12	18	»	»	»	17
209	129	215	77	156	49	105	102	»	»	1	18
17	17	20	9	9	5	9	8	»	»	1	19
46	22	33	22	28	12	14	30	»	»	»	20
153	104	119	57	85	44	48	78	2	»	»	21
230	119	234	89	145	49	89	97	2	»	3	22
84	56	77	36	58	13	32	37	2	»	»	23
80	47	221	26	53	23	31	62	3	1	»	24
18	12	28	9	13	11	5	9	1	1	2	25
28	21	36	12	24	8	15	20	»	»	»	26
73	38	66	37	40	15	40	44	»	»	1	27
56	42	76	26	30	15	31	45	1	»	1	28
2	»	5	»	1	2	1	3	»	»	1	29
4	2	4	»	1	3	2	4	1	»	»	30
7	»	9	2	1	1	»	2	»	»	»	31
»	»	»	3	»	2	»	»	1	»	»	32
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	33
25	29	21	13	23	15	17	13	»	3	1	34
46	24	30	15	24	11	19	13	4	»	1	35
37	12	23	12	23	6	18	27	1	1	»	36
1395	819	1570	550	926	400	685	777	26	7	15	

Tab. 3. Oversigt over Dødsfaldenes Fordeling efter Alder, Køn og Maaneder i Aaret 1932.

	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar		5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere		Ialt
	i 1ste Maaned		i 2.—3. Maaned		i 4.-12. Maaned		Ialt i 1ste Aar																																			
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
Januar .	11	12	1	5	11	14	23	31	7	3	1	2	»	»	»	1	3	2	3	2	3	4	7	6	15	20	28	18	44	28	42	39	54	72	43	75	7	26	»	»	280	329	609
Februar	12	10	4	2	7	12	23	24	6	4	2	2	1	»	»	1	1	6	1	3	5	9	2	9	9	21	22	20	33	31	45	34	54	76	57	74	8	25	»	»	269	339	608
Marts ..	7	12	2	1	28	27	37	40	4	9	5	1	1	1	1	1	2	4	1	1	1	6	10	11	18	26	26	32	46	38	62	45	79	97	64	119	15	38	»	»	372	469	841
April ...	13	3	5	»	22	15	40	18	14	11	4	2	»	1	1	1	»	1	6	3	5	9	6	5	15	9	17	21	44	34	49	37	78	84	49	98	4	28	»	»	332	362	694
Maj	15	14	7	5	12	8	34	27	7	5	1	»	1	»	»	»	3	1	2	2	2	1	6	6	16	22	22	13	31	26	40	34	53	77	55	78	8	19	»	»	281	311	592
Juni....	13	11	3	»	7	12	23	23	5	3	1	1	2	1	1	»	2	1	1	»	4	3	5	8	11	23	22	23	22	34	42	33	54	62	42	68	6	14	»	»	243	297	540
Juli	12	5	5	4	6	11	23	20	4	2	4	3	»	»	»	»	2	4	5	3	4	7	8	14	14	22	19	18	33	31	36	36	50	67	38	75	5	12	»	»	245	314	559
August .	14	12	2	2	15	7	31	21	4	»	1	»	»	1	»	»	2	2	1	1	3	6	7	10	22	24	18	24	26	33	49	39	47	51	28	61	5	20	»	»	244	293	537
Septbr. .	11	6	2	3	4	3	17	12	1	2	»	2	1	2	2	»	2	2	1	»	»	6	7	5	11	17	19	23	21	29	38	36	47	65	39	56	4	11	»	»	210	268	478
Oktober	10	7	6	1	12	5	28	13	1	1	»	»	»	»	1	1	1	1	1	3	4	6	7	4	16	15	21	20	39	35	53	40	58	68	42	46	5	21	»	»	277	274	551
Novbr...	11	15	3	3	9	5	23	23	2	»	2	1	2	2	»	1	4	2	2	1	3	6	4	3	20	20	18	23	29	28	46	56	64	70	33	66	11	21	»	»	263	323	586
Decbr...	12	5	6	2	13	5	31	12	7	3	1	»	1	1	2	1	1	5	1	1	3	7	7	4	12	16	23	19	28	31	56	36	54	87	41	64	12	8	»	»	280	295	575
Tils.	141	112	46	28	146	124	333	264	62	43	22	14	9	9	8	7	23	31	25	20	37	70	76	85	179	235	255	254	396	378	558	465	692	876	531	880	90	243	»	»	3296	3874	7170
	253		74		270		597		105		36		18		15		54		45		107		161		414		509		774		1023		1568		1411		333		»		7170		
Af 1000 Døde	19.7	15.6	6.4	3.9	20.3	17.4	46.4	36.8	8.6	6.0	3.0	2.0	1.3	1.3	1.1	1.0	3.2	4.3	3.5	2.8	5.2	9.8	10.6	11.9	25.0	32.8	35.6	35.4	55.2	52.7	77.8	64.9	96.5	122.2	74.1	122.7	12.5	33.9	»	»	459.7	540.3	
	35.3		10.3		37.7		83.3		14.6		5.0		2.6		2.1		7.5		6.3		14.9		22.5		57.7		71.0		107.9		142.7		218.7		196.8		46.4		»		1000.0		

Tab. 4. Oversigt over Dødsfald og Dødfødsler i Aaret 1932.

København. Ville de Copenhague.	Beregnet Folkemængde Population calculée 1. Juli 1932	Dødsfald — Décès								Dødfødte Morts-nés	
		Dødsfald efter Alderen Décès par âge						Ialt Total	pr. 1000 Indb.	Ægtefødte Légitimes	Uægtefødte Illégitimes
		0—1	1—5	5—15	15—65	65 og derover	Af ubekendt Alder				
Hele Byen. Total	629,700	597	174	99	2988	3312	»	7170	11.4	162	33
1. Byen	112,800	84	29	8	599	675	»	1395	12.4	15	4
2. Østerbro	79,700	42	10	9	353	405	»	819	10.3	14	2
3. Indre Nørrebro	82,900	134	15	13	437	971	»	1570	19.0	12	21
4. Ydre Nørrebro	56,700	41	15	8	259	227	»	550	9.7	19	1
5. Vesterbro	77,000	69	29	11	404	413	»	926	12.0	25	2
6. Valby	45,800	44	15	15	181	145	»	400	8.7	14	1
7. Brønshøj	79,700	98	29	21	335	202	»	685	8.6	27	»
8. Sundby	93,400	84	32	14	385	262	»	777	8.3	18	2
Uden Bolig	»	1	»	»	19	6	»	26	»	»	»
Havn og Red	1,700	»	»	»	7	»	»	7	»	»	»
Udenbys	»	»	»	»	9	6	»	15	»	18	»

Kvarter 1

omfatter den indre By med det gamle Voldterræn og Kastellet samt Christianshavn. Det begrænses af Frihavnsterrænet, Classensgade, Østersøgade, Nørresøgade, Gyldenløvesgade, St. Jørgens Sø, Gl. Kongevej, Trommesalen, Helgolandsgade, Kvægtorvsgade, Tietgensgade, Bernstorffsgade og Pladsen mellem Godsbanegaarden og Flæskehallen til Havnen samt Voldterrænet paa Amagersiden.

Kvarter 2

omfatter Frihavnsterrænet og Terrænet Nord og Øst for Classensgade, Østerbrogade, Øster Alle, Lyngbyvej til Emdrup Grænse, som danner Grænsen mod Nordøst til Stadens Grænse.

Kvarter 3

begrænses af Østersøgade, Nørresøgade, Gyldenløvesgade, Aaboulevarden, Jagtvejen, Øster Alle og Østerbrogade.

Kvarter 4

begrænses af Jagtvejen, Ladegaardsaaen, Lygteaaen, Lersøens Midterlinje til Lyngbyvej og Lyngbyvej.

Kvarter 5

begrænses af Pladsen mellem Godsbanegaarden og Flæskehallen, Bernstorffsgade, Tietgensgade, Kvægtorvsgade, Helgolandsgade, Trommesalen, Gl. Kongevej, Værnedamsvej, Frederiksberg Alle, Boyesgade, en lige Linje fra denne bag Vesterbrogade til Rahbeks Alle Nr. 23, hvorfra Grænsen gaar i lige Linje mod Syd til Stedet, hvor Tranehavevej støder til Enghavevej, Enghavevej og Vasbygade til Sydhavnen.

Kvarter 6

omfatter Terrænet Vest for Kvarter 5 (Valby og Vigerslev Sogne).

Kvarter 7

omfatter Terrænet Vest for Frederiksberg og Kvarter 4 (Brønshøj Sogn).

Kvarter 8

omfatter Terrænet Syd for Kvarter 1 (Sundby Sogn).

Tab. 5. Oversigt over de epidemiske Sygdomstilfælde, anmeldte af Læger i Aaret 1932, fordelte efter Alder, Køn, Maaneder og Lokaliteter.

Cas de maladies épidémiques signalés par les médecins (déclaration obligatoire).

København. Ville de Copenhague. ca. 629,700 Indbyggere.	Byen ca. 112,800 Indb.	Østerbro ca. 79,700 Indb.	Indre Nørrebro ca. 82,900 Indb.	Ydre Nørrebro ca. 56,700 Indb	Vesterbro ca. 77,000 Indb.	Valby ca. 45,800 Indb.	Brønshøj ca. 79,700 Indb.	Sundby ca. 93,400 Indb.	Havnen og Reden ca. 1,700 Indb.	Deraf behandlede paa Hospital: Paa civile Hospitaler	Deraf behandlede paa Hospital: Paa Militærhosp.	Deraf behandlede paa Hospital: Tilsammen
Morbi epidemici.												
1. a. Febris typhoidea	6	1	5	3	»	»	1	1	3	20	»	20
b. Febris paratyphoidea	33	22	26	8	34	27	37	33	»	201	2	203
2. Paradysenteria	9	5	1	2	2	8	3	56	»	30	»	30
3. Meningitis cerebrospinalis epid.	3	1	3	1	3	3	3	4	»	19	»	19
4. Poliomyelitis ant. ac.	4	2	»	»	»	1	4	2	»	11	»	11
5. Encephalitis epid.	5	1	»	2	1	»	»	»	»	7	2	9
6. Singultus epid.	9	3	5	3	5	1	1	3	»	1	»	1
7. Diphtheria (incl. Croup)	192	121	193	112	97	82	130	166	2	1072	»	1072
8. Scarlatina	77	73	103	101	74	35	84	74	»	580	2	582
9. Morbilli	507	590	315	270	481	276	652	775	3	236	19	255
10. Tussis convulsiva	261	336	317	221	301	227	406	253	»	390	3	393
11. Parotitis epid.	57	30	88	52	31	101	145	77	»	17	»	17
12. Erysipelas	50	39	47	33	57	25	32	49	»	197	5	202
13. Febris puerperalis	4	1	1	»	1	»	2	3	»	6	»	6
14. Tetanus & Trismus neonat.	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
15. Pemphigus neonat.	1	2	2	2	3	1	1	2	»	4	»	4
16. Febris intermittens	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
17. Febris rheumatica	63	46	42	35	44	13	46	38	»	127	8	135
18. Pneumonia crouposa	48	31	48	32	37	20	38	45	1	100	1	101
19. Tracheo-Bronchitis	788	722	1004	469	581	206	365	993	»	252	1	253
20. Bronchopneumonia & Bronchitis capill.	280	185	258	146	287	130	245	281	»	896	8	904
21. Influenza	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1624	1464	3088
22. Angina tonsillaris	1516	1741	1570	878	1356	821	1582	1845	»	529	257	786
23. Cholerine & Catarrhus intest. acut.	524	457	413	236	383	332	525	586	»	156	9	165
24. Icterus epid.	43	39	36	28	25	27	30	41	»	39	»	39
25. Varicellæ	41	34	85	32	18	16	23	51	»	21	5	26
26. Rubeolæ	»	»	10	2	3	1	»	»	»	2	4	6
27 Febris undulans*)	5	5	1	3	6	2	5	4	»	3	1	4
28. Myalgia epid.	32	43	29	21	26	90	50	51	»	7	6	13
Sum...	4559	4530	4602	2694	3856	2445	4410	5433	9	6537	1797	8334
Alii morbi.												
29. Gonorrhoea										210	71	281
30. Ulcus venereum										10	»	10
31. Syphilis acquisita										49	»	49
32. Syphilis congenita										10	1	11
33. Scabies										42	34	76
34. Delirium tremens										3	»	3
										6861	1903	8764

*) Anmeldte af Seruminstitutet.

Fra 0—1 Aar	Fra 1—5 Aar	Fra 5—15 Aar	Fra 15—65 Aar: Mænd	Fra 15—65 Aar: Kvinder	65 Aar og derover: Mænd	65 Aar og derover: Kvinder	Ialt. Total	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	
»	»	»	10	9	»	1	20	1	1	»	»	»	3	2	8	2	1	1	1	1 a
2	26	64	48	78	»	2	220	1	2	»	8	3	6	17	19	105	51	6	2	b
3	24	38	8	12	»	1	86	2	»	3	»	»	33	26	9	6	3	4	»	2
11	7	2	»	1	»	»	21	1	1	1	3	4	3	»	3	1	»	3	1	3
»	7	6	»	»	»	»	13	»	»	»	»	»	»	1	3	7	2	»	»	4
»	»	1	4	3	»	1	9	»	1	»	1	1	2	»	1	1	2	»	»	5
»	»	1	21	4	4	»	30	1	»	8	14	1	»	1	1	»	»	1	3	6
28	243	505	89	229	1	»	1095	83	63	64	45	29	47	60	51	118	155	200	180	7
4	156	402	16	43	»	»	621	53	32	39	33	37	37	18	42	68	82	100	80	8
79	1456	2288	20	26	»	»	3869	732	733	633	494	392	250	101	68	74	42	100	250	9
231	1279	750	17	45	»	»	2322	437	435	341	284	202	102	79	65	85	82	105	105	10
6	127	362	29	57	»	»	581	60	53	46	68	45	37	17	13	16	40	76	110	11
1	6	13	98	179	10	25	332	17	29	37	43	25	23	22	29	24	33	30	20	12
»	»	»	»	12	»	»	12	1	1	»	1	3	2	»	2	»	»	1	1	13
»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	14
14	»	»	»	»	»	»	14	3	»	4	»	1	2	1	1	»	1	1	»	15
»	»	»	»	2	»	»	2	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	16
»	4	45	104	165	4	5	327	26	26	43	49	29	30	20	18	19	29	16	22	17
1	15	32	136	85	11	20	300	32	28	44	38	30	26	14	19	20	7	24	18	18
274	875	1046	998	1333	231	371	5128	581	647	572	429	379	295	161	169	392	462	491	550	19
187	293	219	354	460	102	197	1812	220	277	265	185	115	89	76	74	101	129	130	151	20
260	2335	8651	13179	14867	595	1022	40809	2139	19217	10580	1962	568	350	388	985	1600	1128	929	963	21
194	1762	3883	2463	2954	30	23	11309	1164	983	824	774	667	651	707	1258	1221	1154	1004	902	22
463	828	567	585	803	65	145	3456	278	185	170	179	218	187	351	617	493	197	225	356	23
»	12	70	109	72	2	4	269	19	14	22	20	22	19	12	25	33	28	27	28	24
10	88	188	12	1	1	»	300	45	42	28	42	43	32	7	8	3	2	17	31	25
»	4	3	8	»	1	»	16	3	»	»	»	2	2	2	2	2	»	1	2	26
»	1	3	17	9	»	1	31	5	1	»	4	2	1	3	»	7	3	2	3	27
2	17	107	107	105	4	»	342	7	2	2	1	2	3	18	122	156	16	11	2	28
1770	9565	19246	18433	21454	1061	1818	73347	5911	22773	13726	4679	2821	2232	2104	3612	4554	3649	3505	3781	
6	11	22	3274	1128	20	2	4463	434	319	346	307	329	364	400	444	429	407	370	314	29
»	»	»	24	6	»	1	31	4	2	1	1	2	6	3	1	3	»	6	2	30
»	»	»	142	96	»	1	239	42	20	34	14	18	8	14	21	20	19	16	13	31
6	1	5	3	4	»	»	19	1	2	3	1	»	1	»	4	3	2	1	1	32
15	49	58	1097	1121	3	1	2344	238	217	165	192	161	161	166	217	215	195	224	193	33
»	»	»	4	»	»	»	4	»	»	1	»	»	2	»	1	»	»	»	»	34
1797	9626	19331	22977	23809	1084	1823	80447	6630	23333	14276	5194	3331	2774	2687	4300	5224	4272	4122	4304	

AARSBERETNING

ANGAAENDE

SUNDHEDSTILSTANDEN I KØBENHAVN

FOR

1933

AF

J. P. CHROM
Stadslæge

RAADHUS-
BIBLIOTHEKET

KØBENHAVN
F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI A/S
1934

INDHOLD

Indledning 1
A. Medicinalberetning for København for Aaret 1933 5
Befolkningsforhold 5
Ægteskaber 6
Fødsler 8
Dødsfald 11
Dødfødte 12
Sygdomsforhold 12
1) *Epidemiske Sygdomme* 13
Febris typhoidea 13
Febris paratyphoidea 13
Febris undulans 13
Paradysenteria 14
Meningitis cerebro-spinalis 14
Poliomyelitis anterior acuta 14
Encephalitis lethargica 14
Singultus epidemica 14
Diphtheria 14
Scarlatina 15
Morbilli 16
Tussis convulsiva 16
Erysipelas 17
Parotitis 17
Febris puerperalis 18
Febris rheumatica 18
Pneumonia crouposa 19
Bronchopneumonia 19
Tracheo-bronchitis acuta 20
Angina tonsillaris 21
Influenza 22
Icterus catarrhalis 23
Myalgia epidemica 24
Catarrhus intestinalis acutus 24
2) *Tuberkulose* 25
3) *Kræft* 27
4) *Kønssygdomme* 27
5) *Andre Sygdomme* 28
Scabies 28
Alcoholismus 28
6) *Sygdomme i Garnisonen* 29

B. Offentlig Sundhedspleje 30
Børneforsorg 30
Sanitært Tilsyn med Boliger m. m. 31
Tilsyn med Næringsmidler 32
Tilsyn med smitsomme Sygdomme 33
Sundhedskommissionens Desinfektionsanstalt 35
Tilsyn med Forhandling af animalske Næringsmidler 37
A) Tilsyn med Forhandling af Mælk 37
B) Tilsyn med Kød, Kødvarer, Pølser m. m. 48
Boligtilsynet 50
Vandklosetter 55
Sundhedskommissionens Laboratorium 55
Karantænevæsen 60

Meteorologiske Forhold 61

Tabeller: 1. Dødsaarsager efter Aldersklasser. — 2. Dødsaarsager efter Maaneder og hygiejniske Kvarterer. — 3. Dødelighed efter Maaneder og Aldersklasser. — 4. Dødsfald og Dødfødsler efter hygiejniske Kvarterer. — 5. Anmeldte Sygdomstilfælde efter Alder, Køn, Maaneder og hygiejniske Kvarterer.

Sundhedsvæsenets Personale.

J. P. Chrom, Stadslæge.

Gustav Jørgensen, 1. Sanitetslæge.
Poul Heiberg, 2. Sanitetslæge, Vicestadslæge.
V. Nissen, 3. Sanitetslæge.
Ahrend Larsen, 4. Sanitetslæge.
Erik Jacobsen, Assistentlæge.
Sv. A. Chrom, Assistentlæge.
Kai Poulsen, Assistentlæge.
Søren Hansen, Chef for medicinalstatistisk Kontor.
Robert Nielsen, Assistentlæge.
H. Hansen, Overdyrlæge.
Kai V. Seidel, Dyrlæge.
Holger Schmidt, Chef for Boligtilsynet.
Søren Larsen, Ingeniør.

Den 1. Maj 1933 fratraadte Sanitetslægeassistent Elisabeth Johansen og ansattes Dr. med. Erik Jacobsen. Den 1. September fratraadte Sanitetslægeassistent Laur. Christensen, og i hans Sted ansattes Dr. Sv. A. Chrom.

I Feriemaanederne Juli og August indtraf der i Egnen omkring Skive og Holstebro en Række Tilfælde af Børnelammelse. De københavnske Skolebørn spredes i Sommerferien over hele Landet, og i de nævnte Egne havde der været en Del af dem. Da Skolerne aabnedes medio August, sporedes der tydelig nok en ikke ringe Ængstelse hos Folk for at sende deres Børn i Skole, fordi de derved kunde risikere at træffe sammen med Børn, der kom fra de af Børnelammelse hjemsøgte Egne. Sundhedskommissionen udstedte derfor den 20. August følgende Bekendtgørelse: »Samtlige Skoler i København maa indtil den 4. September ikke modtage Elever, der efter den 25. Juli har været i de Egne af Jylland, hvor Børnelammelsen er optraadt epidemisk (d. v. s. Egnene omkring Holstebro, Skive og Viborg).«

Fra Hospitalsvæsenet forespurgtes, om et Barn, der henlaa paa Rudolph Berghs Hospital med smitsom Huddifteri, kunde henligge paa Hospitalet i Henhold til Epidemiloven af 10. Maj 1915, § 28. Da Lidelsen var smitsom, besvaredes Spørgsmaalet bekræftende.

Der er givet Tilladelse til Udskrivning af Bacilbærere paa nærmere fastsatte Betingelser (jvfr. 4. Sanitetslæges Beretning).

I Henhold til Lov Nr. 84 af 31. Marts 1931 er der efter derom indsendt Ansøgning, bilagt med den paabudte Lægeattest, givet Udsættelse med Vaccination i 1 Aar i 273 Tilfælde, hvoraf 54 er fornyede Udsættelser paa 1 Aar. Grundene til Udsættelserne er mange, og Diagnoserne er ikke særlig specificerede, f. Eks. »svagt Helbred«, »Kirtelsyge« o. l. De kan sammenfattes i følgende Hovedgrupper (Tallene i Parentes angiver Antallet af fornyede Udsættelser paa 1 Aar): Nylig overstaaet Infektion 55 (12), Kirtler 65 (16), svagt Helbred 65 (18), Nyrebetændelse 5 (2), Hudsygdom 16 (3), Hjærtefejl 7, Nervøsitet 3 (1), Sukkersyge 2 (1), Hofteledsbetændelse (1), Hæmophili 1.

Fuldstændig Fritagelse er givet i 22 Tilfælde, nemlig i 2 Tilfælde af Kirtelsyge, 4 Tilfælde af svagt Helbred og i 2 Tilfælde af Hjærtefejl hos Børnene. Resten af Fritagelserne er givet af Hensyn til »Sygelighed i Familien af legemlig eller sjælelig Art«.

I Aarsberetningen for 1932 omtaltes, at Børn, der soppede i Fælledparkens Soppedam, blev bidt af et eller andet Dyr. I Skrivelse af 6. April 1933 meddelte Magistraten, at den efter Samraad med Professor i Zoologi Ad. Jensen i Efteraaret 1932 havde tømt Dammen for Vand og derefter renset Bund og Bredder

for Dynd og Plantevækst. Dammen havde dernæst henligget i udtørret Tilstand hele Vinteren, hvorefter man ventede, Ulempen vilde ophøre. Der er da heller ingen Klager indløbet.

Badevandet ved de forskellige Badeanstalter er undersøgt som sædvanlig. Ved Sønderstrand er der med godt Resultat truffet Foranstaltninger til at hindre Forurening af Badevandet.

Et Haarfarvningsmiddel, der havde givet Anledning til en stærk Hudaffektion med stærkt væskende og kløende Partier, viste sig ved den kemiske Undersøgelse at bestaa af Parafenylendiamin.

Fra Politiet fremsendtes en Sag, hvori en Fodlæge beklagede sig over de vanskelige Forhold, hvorunder Fodlæger arbejdede, og samtidig fremsendte en Klage over en Reklame fra en Kollega. Der er gentagne Gange sket Henvendelser til Stadslægen fra forskellige Fodlæger angaaende Forholdene, hvorunder Faget arbejder, og der findes ingen Bestemmelser angaaende deres Uddannelse. Der er næppe Tvivl om, at Fodlægen afhjælper et Savn, da mange Mennesker ikke selv er i Stand til at klippe deres Negle, skære deres Ligtorne o. desl. Fra Stadslægen er Fodlægerne henviste til at faa deres Forhold ordnede gennem den almindelige danske Lægeforening, saaledes som det er sket for dem, der giver sig af med Massage. Om der er sket en saadan Henvendelse, og om Lægeforeningen eventuelt agter at foretage sig noget, er mig ubekendt. Til Politiet, der havde haft den nævnte Klage til Undersøgelse, og som afgav Rapport desangaaende, afgav man det Svar, at den fremsendte Klage var at henlægge.

Fra Fabriktilsynet er der tilsendt 4 Sager, der behandledes af Stadslægen. I Aarets Løb er der foretaget 4 Blaasyrebehandlinger, nemlig 3 i Møller og Kornmagasiner for Biller og 1 i en privat Bolig for Udryddelse af Væggetøj. Den sidste Ejendom rømmedes fuldstændig for Beboere, medens Behandlingen stod paa.

I Henhold til Lov Nr. 181 af 20. Maj 1933 om offentlig Forsorg § 157 er 8 Optagelseshjem undersøgte af Stadslægen og Erklæringer afgivet.

En Del Medicinalsager, Reklamesager o. desl. er behandlet i det forløbne Aar.

Ved Visitatser paa Apotekerne var det paafaldende at konstatere, at meget store Partier Cocain og enkelte andre Narcotica af væsentlig samme Læger var ordineret til samme Forbruger. Da det kunde befrygtes, at den paagældende solgte de forskellige Narcotica til andre, foranledigede Stadslægen en politimæssig Undersøgelse. Dette var dog efter den foretagne Undersøgelse næppe Tilfældet.

En Sag angaaende en formentlig falsk Recept paa Tetrapon henlagdes, da Medicinen ikke var udleveret, og der fra den paagældende blev telefoneret, at den ikke vilde blive afhentet.

Der er rejst 18 Sager for ulovlig Reklame med Medicinalvarer. I 2 Tilfælde lød Dommen paa Frifindelse. I 7 Tilfælde idømtes Bøder paa henholdsvis 30, 50, 120, 120, 100, 65 og 100 Kr. I et Tilfælde gaves Advarsel, i Resten af Sagerne er Resultatet ikke meddelt Stadslægen.

Fra Københavns Lægeforening skete der Henvendelse til Stadslægen om at foranledige en Reklamefilm fra en Kiropraktor forbudt. Man maatte meddele — efter at have konfereret med Politiet om Sagen — at der ikke fandtes nogen Hjemmel til at skride ind i dette Tilfælde.

Fra en Læge indløb der Anmeldelse om, at en »Homøopath Petersen« havde taget en af hans Patienter under Kur for Sukkersyge. Det lykkedes Politiet at finde Manden til Trods for, at han ingen fast Bopæl havde, men sov paa Trappegange, i Porte o. lign. Steder. Ved Visitation af hans Person fandtes han i

Besiddelse af Arnicatinctur og Salve samt en Notesbog, der indeholdt en Del Adresser paa Personer, hvoraf flere ved Afhøring bekræftede, at de havde ladet sig behandle af »Homøopath Petersen« og herfor betalt ham Honorarer paa 15—20 Kr. Han havde haft Træffetid i et Mælkeri. Han tiltaltes for Kvaksalveri.

Den almindelige danske Lægeforening havde til Sundhedsstyrelsen fremsendt Annoncer fra »Tidens Kvinder«, hvori en Skønhedsspecialist, der angav sig som lægeuddannet, tilbød at fjerne generende Haarvækst ved »Diatermi«. Lægeforeningen var af den Opfattelse, at Behandling med Diatermi ikke er tilladelig for Ikke-Læger, ligesom man ansaa det for uheldigt, at der reklameredes med lægeuddannet. — Gennem Politiet oplystes det, at vedkommende Dame i 4 Maaneder havde taget Undervisning i Skønhedspleje hos en Læge. »Diatermibehandlingen« bestod i at fjærne Haar ved Hjælp af en Naal, som stikkes ned i Haarsækken, hvorefter der ledes en elektrisk Strøm gennem Naalen. Denne Behandling havde hun ogsaa lært hos Lægen, og hun mener sig berettiget til at bruge den. Behandlingen foretages under lokal Bedøvelse, som udføres af en Læge. Den paagældende Læge forklarede i Overensstemmelse hermed. Da den paagældende Dame herefter vilde ophøre med at avertere med at være lægeuddannet, og da »Diatermibehandlingen« foregik under Lægeassistance, henstilledes det til Sundhedsstyrelsen at henlægge Sagen.

For ulovlig Udøvelse af Tandlægevirksomhed er der rejst Tiltale i 5 Tilfælde, hvoraf der i et idømtes en Bøde paa 100, i et andet en Bøde paa 250 Kr. I de øvrige 3 Tilfælde er der endnu ikke indløbet Meddelelse om Sagens Udfald. Politimæssig Undersøgelse i Anledning af Tandteknikeres Avertering er foretaget i 5 Tilfælde.

Ved Udgangen af 1933 var der i København 551 praktiserende Læger, 353 Tandlæger (heri indbefattet 30 ved de kommunale Tandkliniker ansatte Tandlæger, der vel havde Bevilling til at praktisere, men ikke havde selvstændig Praksis) og 94 Jordemødre. Antallet af Apoteker i Drift var 59, hvoraf de 5 var Hospitalsapoteker. Det i 1932 oprettede Apotek paa Øresundsvej blev den 15. Juni 1933 aabnet for Drift i Ejendommen Øresundsvej 55 under Navn af Dyveke Apotek. Ved kgl. Resolution af 2. September blev et Apotek oprettet med Beliggenhed paa Enghavevej eller i dennes umiddelbare Nærhed, ikke nordligere end Edvard Stormsvej og ikke sydligere end Harald Jensensgade. Apoteket var ikke aabnet for Drift ved Aarets Udgang.

MEDICINALBERETNING FOR KØBENHAVN FOR AARET 1933.

(Ved Chef for det medicinalstatistiske Kontor *Søren Hansen.*)

Befolkningsforhold.

Staden København havde ved Folketællingen 5. November 1933 ialt 640,574 Indbyggere mod 631,890 i 1932, 625,202 i 1931, 617,069 i 1930, 611,000 i 1929, 603,758 i 1928, 598,447 i 1927, 593,555 i 1926 og 587,150 i 1925. Tilvæksten i det sidst forløbne Aar har saaledes været ret betydelig — 8684 —, hvilket ligesom i de nærmest forudgaaende hovedsageligt skyldes Indvandringsoverskuddet, medens Fødselsoverskuddet er dalende.

Befolkningens Fordeling paa Stadens hygiejniske Kvarterer og de Forskydninger i den, der er foregaaet siden Aarhundredskiftet, ses af nedenstaaende Oversigt.

	Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Havn og Rhed	Hele Staden
1. Febr. 1901 . . .	152722	36251	83328	22182	65564	7484	9964	22491	589	400575
1. Febr. 1911 . . .	127785	61724	81111	42661	74681	13679	18214	41312	994	462161
1. Febr. 1921 . . .	128812	76083	89402	50407	84820	26507	32677	71267	1369	561344
5. Novbr. 1925 . .	122029	75763	88249	56130	80204	33464	49158	80665	1488	587150
5. Novbr. 1930 . .	116222	79059	83759	57204	78931	40911	68830	90462	1691	617069
5. Novbr. 1931 . .	114300	79831	83310	56844	78094	44036	74345	92751	1691	625202
5. Novbr. 1932 . .	112104	79648	82689	56550	76425	46711	82396	93676	1691	631890
5. Novbr. 1933 . .	111359	80783	82281	56002	76311	49152	87043	95952	1691	640574

Stadens statistiske Kontor beregner pr. 1. Juli 1933 et Middelfolketal for Aaret paa 637,700, der fordeler sig paa de hygiejniske Kvarterer som anført i Tabel 4 og Tabel 5.

Ægteskaber.

Der blev i Aaret 1933 indgaaet adskilligt flere Ægteskaber end sædvanligt, nemlig 7121 eller $11{,}_2$ for hvert Tusinde Indbyggere mod ca. $9{,}_5$ i de nærmest forudgaaende Aar. Det var hovedsageligt en Følge af de ved Socialreformen indførte nye Bestemmelser om Adgang til Ægteskab for Personer, der har nydt offentlig Understøttelse, men der synes dog ogsaa at have gjort sig andre Forhold gældende.

Antallet af borgerlige Ægteskaber er stadigt stærkt stigende. Heraf blev der indgaaet 4406 eller $61{,}_9$ pCt. af samtlige Ægteskaber mod $55{,}_2$ pCt. i Femaaret 1928—32, $45{,}_2$ i Femaaret 1923—27 og $15{,}_2$ i Femaaret 1918—22.

Aarligt Gennemsnit	Ægteskaber			
	ialt	pr. 1000 Indb.	heraf borgerlige	pCt.
1903—1907	3626	8,5	591	16,4
1908—1912	4051	8,8	823	20,3
1913—1917	4261	8,4	832	19,5
1918—1922	6101	10,9	924	15,2
1923—1927	5585	9,5	2525	45,2
1928—1932	5951	9,6	3291	55,2
1933	7121	11,2	4406	61,9

Vielsernes Fordeling paa Aarets Maaneder afveg ikke blot fra den sædvanlige ved en stærk Stigning i Oktober, November og December, efter at Socialreformen var traadt i Kraft, men ogsaa ved betydeligt højere Tal for April og Maj.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
1903—1907	180	205	262	341	402	272	265	246	246	273	390	353
1908—1912	197	232	282	363	455	284	291	279	260	396	436	389
1913—1917	229	263	314	394	559	340	315	313	295	443	518	440
1918—1922	329	394	470	468	566	446	459	422	461	523	540	580
1923—1927	292	384	456	468	537	468	457	417	419	497	538	568
1928—1932	337	380	430	453	604	510	522	488	449	545	587	587
1933	352	364	437	590	750	571	573	480	496	680	942	833

Fødsler.

Ifølge velvillig Meddelelse fra det statistiske Departement blev der i 1933 født 9370 levende Børn i København, deraf 2054 udenfor Ægteskab. Det samlede Antal udgjorde 14,7 pro mille af Stadens Folkemængde, hvilket var lidt mindre end i 1932, der havde 14,9 pro mille, men det samme som i 1931, der havde den laveste Fødselskvotient, som overhovedet er konstateret. Nedgangen i Fødselshyppigheden er saaledes tilsyneladende standset, men den er fremdeles betydeligt lavere end Halvdelen af, hvad den var i Femaaret 1882—86, da Nedgangen begyndte, medens Fødselsoverskuddet er gaaet ned til en Fjerdedel.

Aarligt Gennemsnit	Fødsler pro mille	Dødsfald pro mille	Fødselsoverskud pro mille
1882—1886	36,7	22,4	14,3
1887—1891	34,1	22,0	12,1
1892—1896	30,7	19,3	11,4
1897—1902	29,4	17,3	12,1
1903—1907	28,5	15,7	12,8
1908—1912	26,1	14,6	11,5
1913—1917	23,1	13,9	9,1
1918—1922	21,5	12,7	8,8
1923—1927	17,9	11,5	6,4
1928—1932	15,3	11,5	3,7
1933	14,7	11,2	3,5

Antallet af de udenfor Ægteskab fødte Børn udgjorde 21,9 pCt. af det samlede Antal, hvilket fremdeles viser en kendelig Nedgang.

Aarligt Gennemsnit	Mandkøn			Kvindekøn			Begge Køn		
	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt
1903—1907	4583	1539	6122	4352	1436	5788	8935	2976	11911
1908—1912	4554	1644	6198	4332	1543	5876	8886	3187	12074
1913—1917	4322	1643	5965	4137	1574	5711	8459	3217	11676
1918—1922	4732	1499	6231	4486	1373	5859	9218	2872	12090
1923—1927	4166	1224	5390	3995	1165	5160	8161	2389	10550
1928—1932	3697	1125	4822	3523	1058	4581	7220	2183	9403
1933	3778	1062	4840	3538	992	4530	7316	2054	9370

Beregnet i Forhold til Antallet af Kvinder mellem 15 og 45 er Antallet af udenfor Ægteskab fødte Børn fremdeles i Nedgang, selv om det langtfra er aftaget saa stærkt som Antallet af Børn fødte i Ægteskab, men det er bemærkelsesværdigt, at denne Nedgang først er begyndt for ca. 15 Aar siden.

Aarligt Gennemsnit	Af 1000 Kvinder mellem 15 og 45 Aar fødtes følgende Antal Børn			Af 1000 gifte Kvinder 15—45 Aar fødtes følgende Antal Børn	Af 1000 ugifte Kvinder 15—45 Aar fødtes følgende Antal Børn
	i Ægteskab	udenfor Ægteskab	tilsammen		
1882—1886	109	27	136	254	47
1887—1891	103	25	128	241	43
1892—1896	90	25	115	216	43
1897—1902	84	26	110	200	45
1903—1907	79	26	105	183	46
1908—1912	72	26	98	166	45
1913—1917	62	24	86	142	42
1918—1922	60	19	79	131	34
1923—1927	50	15	65	105	28
1928—1932	42	13	55	89	25

Opgørelsen af Fødslernes Fordeling paa Aarets Maaneder maa bygges paa de til Stadslægekontoret ugentlig indkommende Beretninger fra Sognene og stemmer derfor ikke helt med den fra Statens statistiske Departement modtagne korrigerede Aarsopgørelse, hvis Resultater iøvrigt maa lægges til Grund for Fødselsstatistikken. I 1933 var Afvigelsen dog saa ringe — 28 —, at den er uden al Betydning.

1933	Ægteskaber	Mandkøn			Kvindekøn			Begge Køn		
		ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt
Januar	352	330	99	429	307	92	399	637	191	828
Februar	364	299	83	382	291	85	376	590	168	758
Marts	437	356	106	462	316	95	411	672	201	873
April	590	327	87	414	328	90	418	655	177	832
Maj	750	282	95	377	283	92	375	565	187	752
Juni	571	296	69	365	321	67	388	617	136	753
Juli	573	327	76	403	330	77	407	657	153	810
August	480	314	92	406	258	76	334	572	168	740
September	495	358	91	449	291	73	364	649	164	813
Oktober	680	303	83	386	260	71	331	563	154	717
November	942	266	94	360	264	77	341	530	171	701
December	833	310	93	403	267	95	362	577	188	765

De fleste Børn fødtes i Marts (873), de færreste i November (701), men der var ingen Regelmæssighed i Svingningerne fra den ene Aarstid til den anden.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Mar.	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
1903—1907	1032	927	1044	1002	987	987	980	990	991	1003	956	985
1908—1912	1040	921	1087	1008	1023	979	1007	1009	965	971	945	991
1913—1917	990	934	1024	984	986	921	953	959	963	936	881	928
1918—1922	1028	983	1071	973	1005	918	964	955	947	966	948	988
1923—1927	901	857	956	913	943	904	890	867	840	837	806	851
1928—1932	805	772	832	814	836	762	814	794	773	752	727	776
1933	828	758	873	832	752	753	810	740	813	717	701	765

Dødsfald.

I Aaret 1933 afgik der ialt 7152 Personer ved Døden i København. Deraf var 472 hjemmehørende i Provinserne, hvor der i Aarets Løb døde lige saa mange, der var hjemmehørende i København. Af Stadens samlede Befolkning døde der saaledes 7152 eller 11,2 pro mille, hvilket er den laveste hidtil konstaterede summariske Dødelighedskvotient.

I nedenstaaende Tabel er Dødeligheden i det sidste Aar og i de nærmest forudgaaende Femaar beregnet i Forhold til 1000 levende af hvert Køn og hver Aldersklasse, hvorved det dog maa bemærkes, at Middelfolketallene er rent kalkulatoriske.

Aarligt Gennem snit	0-1 Aar		1-5 Aar		5-15 Aar		15-25 Aar		25-35 Aar		35-45 Aar		45-55 Aar		55-65 Aar		65-75 Aar		75-85 Aar		85 Aar og derover		Tilsammen af alle Aldre		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
1903—1907	201,1	151,0	13,9	13,4	2,4	2,4	4,3	3,4	6,0	4,3	11,6	7,2	19,4	10,8	35,5	19,9	67,5	44,9	145,6	113,7	273,3	247,5	17,7	14,0	15,7
1908—1912	162,8	129,8	12,3	11,4	2,5	2,7	4,1	3,1	6,4	4,7	10,6	6 8	19,5	11,0	34,7	19,1	65,2	44,4	131,7	106,4	263,0	228,2	16,4	13,2	14,6
1913—1917	140,9	109 2	10,4	9,0	2,3	2,3	4,1	3,4	5,7	4,3	10,1	6,5	17,7	11,2	32,5	20,4	65.8	46,7	138,7	120,5	290,8	285,6	15,1	12,9	13,5
1918—1922	97,4	71,2	8,6	7,3	2.2	2,3	5,5	4.3	7,1	6,1	7,6	6,5	12,8	10,1	26,9	19,4	55,3	43,4	132,2	119,8	255,4	240,3	13,3	12,3	12,8
1923—1927	99,1	67,5	7,4	6,3	1,6	1,3	2,9	2,8	3,6	3,2	6,3	5,1	11,2	8,9	25,8	18,2	56,7	43,9	135,5	111,2	269,3	241,8	11,9	11,2	11,5
1928—1932	76,6	54,9	5,8	4,5	1,3	1,5	2,4	2,7	3,3	3,5	6,0	4,7	10.8	9,1	26,8	18,4	60,0	47,8	157,7	128,9	257,6	268,6	11,6	11,5	11,5
1933	61,0	36,7	5,1	4,0	0,9	0,9	2,2	2,0	3,5	2,8	5,5	4,8	12,1	8,3	25,2	17,9	60,4	46,1	135,6	118,8	291,6	285,3	11,4	11,0	11,2

Dødeligheden i Stadens hygiejniske Kvarterer efter den fra og med 1928 ændrede Inddeling var som nedenfor anført. Efter den ældre Inddeling er Dødeligheden for de fem forudgaaende Femaar meddelt i Aarsberetningen for 1928.

Døde pr. 10,000 Indb.	Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Hele Staden
1928	121	105	200	91	119	87	79	83	116
1929	126	104	194	99	119	84	80	82	116
1930	127	105	177	93	126	93	84	87	115
1931	129	96	204	92	120	88	80	86	116
1932	124	103	190	97	120	87	86	83	114
1933	125	108	190	96	109	96	79	79	112

Der døde i 1933 færre Børn under 1 Aar end i de nærmest forudgaaende Aar og betydelig færre end tidligere, mindre end Trediedelen af Antallet ved Begyndelsen af indeværende Aarhundrede. Nedgangen har været langt større for de udenfor Ægteskab fødte Børns Vedkommende end for de i Ægteskab fødte.

Aarligt Gennemsnit	Døde i første Leveaar					Af 100 levendefødte				
	Ialt	ægte	uægte	Drenge	Piger	Ialt	ægte	uægte	Drenge	Piger
1903—1907	1737	1148	589	988	749	14,3	12,5	20,0	15,9	12,7
1908—1912	1425	922	503	795	630	11,8	10,4	16,2	12,8	10,7
1913—1917	1167	759	408	669	498	10,0	8,8	12,7	11,2	8,7
1918—1922	935	666	269	548	387	7,7	7,2	9,4	8 9	6,6
1923—1927	749	558	191	442	307	7,1	6,4	8,0	8,2	5,9
1928—1932	620	477	143	358	262	6,6	6,6	6,5	7,4	5,7
1933	476	397	79	295	181	5,1	5,4	3,9	6,1	4,0

Til Oplysning om Børnedødelighedens Tilbagegang i København i de sidste 50 Aar tjener endvidere følgende Oversigt, hvor der er sondret mellem Dødeligheden i første Levemaaned og i de efterfølgende elleve Levemaaneder. Det ses heraf, at Dødeligheden i første Aar under et er gaaet ned til en Fjerdedel.

Døde af 100 levendefødte Børn.

	1878—1882	1883—1887	1888—1892	1893—1897	1898—1902	1903—1907	1908—1912	1913—1917	1918—1922	1923—1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933
1. Maaned	6,3	6,0	5,0	4,7	4,4	4,3	3,8	3,5	3,3	3,0	3,1	3,0	3,0	2,8	2,7	2,4
2.—11. Maaned	15,0	14,5	13,8	13,4	12,2	10,0	8.0	6,5	4,4	4,1	3,7	3,4	4,1	3,4	3,7	2,7
1. Aar	21,3	20,5	18,8	18,1	16,6	14,3	11,8	10,0	7,7	7,1	6,8	6,4	7,1	6,2	6,4	5,1

Af nedenstaaende Oversigt over Dødsaarsagerne i første Leveaar i det sidste Aar og de seks forudgaaende Femaar vil det ses, at Tilbagegangen fortrinsvis skyldes Kolerinen, men den langt overvejende Del af denne betydelige Nedgang falder paa det første Leveaars elleve sidste Maaneder, medens Nedgangen i første Levemaaned har været langt mindre, fordi der fremdeles dør et forholdsvis stort Antal Børn kort efter Fødslen paa Grund af manglende Levedygtighed.

Aarligt Gennemsnit	Mæslinger	Skarlagensfeber	Difteri	Kighoste	Kolerine	Syfilis	Stivkrampe	Tuberkulose	Bronch. Pneum. Infl.	Tarmsygdomme	Børnetæring	Medfødt Svaghed	Andre Dødsaarsager	Tilsammen
1903—1907	27	2	7	76	452	38	22	32	248	50	144	367	273	1737
1908—1912	17	4	6	69	338	38	18	24	218	34	81	336	241	1425
1913—1917	19	3	4	53	180	39	9	22	213	24	41	362	196	1167
1918—1922	10	1	5	30	81	24	12	17	226	10	22	348	150	935
1923—1927	16	»	3	30	64	13	5	16	163	11	12	310	106	749
1928—1932	12	»	2	28	52	8	3	11	128	9	4	273	90	620
1933	11	»	»	9	32	»	3	11	93	4	»	234	79	476

Til Brug ved Registreringen af Dødsaarsagerne er der fra og med 1931 indført en ny Nomenklatur, der er anvendt i fuldt Omfang ved Udarbejdelsen af den udførlige Mortalitetstabel (Tab. 1). Det har derfor været nødvendigt at omordne det hidtil meddelte Sammendrag af Tabellen, som her kun omfatter de sidste tre Aar, men sondrer mellem Dødeligheden for Mænd og Kvinder.

Døde pr. 100,000 Indbyggere	1931		1932		1933	
	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
1. Vitia innata & morbi neonat..	48	32	52	35	51	26
2. Marasmus senilis	54	95	29	55	29	56
3. Febris typhoid....	1	1	1	1	»	»
4. Febris paratyphoid.....	1	2	»	2	»	»
5. Morbilli.....	1	1	6	4	6	4
6. Scarlatina.....	1	»	»	1	2	1
7. Tussis convulsiva.....	7	4	9	11	2	1
8. Diphtheria	9	6	7	4	5	3
9. Influenza.....	14	16	18	29	25	33
10. Gastro-enterit. ac. infect.....	14	9	14	6	7	6
11. Poliomyelitis ant. ac.....	»	»	»	»	»	»
12. Encephalitis epidemic.	2	2	1	2	1	»
13. Meningit. cerebro-sp. epid.	2	2	2	1	2	1
14. Tuberculosis pulmonum	77	64	80	69	78	53
15. Tub. in aliis corp. partibus ...	17	15	12	16	12	13
16. Syphilis	5	4	4	2	»	1
17. Alii morbi infectionis	22	20	22	17	24	22
18. Cancer & Sarcoma.....	143	170	142	186	148	169
19. Alii tumores.....	11	16	11	18	16	15
20. Mb. sangv., nutrit. & secret. int.	24	32	27	38	27	32
21. Mb. system. nerv. & org. sens..	115	125	103	116	100	123
22. Morbus cordis	162	190	157	177	179	196
23. Alii morbi organ. circulat.....	50	54	59	66	60	66
24. Bronchopneumonia	85	95	87	87	74	81
25. Pneumonia crouposa	32	21	20	15	24	17
26. Alii morbi organ. respirat.....	28	23	29	24	28	24
27. Mb. organ. digestionis	60	53	65	49	67	48
28. Mb. organ. uropoet. & genit...	58	37	59	45	66	42
29. Septichaemia puerperalis	»	4	»	4	»	3
30. Alii morbi gravidar. & puerp..	»	6	»	6	»	4
31. Mb. ossium, articul. & ext. part.	2	4	2	4	3	3
32. Alcoholismus chr.....	3	»	2	»	2	»
33. Aliae intoxicationes chr.	»	»	»	»	»	»
34. Casus mortiferi (incl. homicid.)	37	21	31	21	32	21
35. Suicidium	37	16	50	12	45	18
36. Causa mortis non indicata....	35	20	35	17	34	20
Omnes causæ mortis	1159	1161	1138	1140	1149	1101

Paa Hospitalerne i København indtraf der i 1933 ialt 4546 Dødsfald, nemlig paa Kommunehospitalet 1183 (deraf 115 paa Filialerne), paa Bispebjærg Hospital 798, paa Blegdamshospitalet 269, paa Øresundshospitalet 373, paa Sundby Hospital 152, paa Balders Hospital 139, paa Rudolph Berghs Hospital 33, paa Almindeligt Hospital 220 (deraf 64 Husfæller), i De Gamles By 398, paa Sundholms Sygehus 7, paa Rigshospitalet 306 og paa Afdelingen for Nervesygdomme paa Militærhospitalet 23 samt paa Føde- og Plejeafdelingerne 97 Børn og 23 Kvinder, paa St. Josephs Hospital 263, paa St. Elisabeths Hospital 74, paa Welanderhjemmet 2, paa Finseninstitutet 37 og paa Radiumstationen 53, paa Dronning Louises Børnehospital 60, paa Militærhospitalet 62 (hvoraf 24 fra Rigshospitalet og 16 fra kommunale Hospitaler) og paa Homøopatisk Hospital 14.

Antallet af Dødsfald paa Hospitalerne udgjorde ca. 63 pCt. af samtlige Dødsfald mod 68 pCt. i 1932 og 1931, 66 i 1930, 65 i 1929, 63 i 1928 og gennemsnitligt 60 pCt. i Tiaaret 1918—1927.

Af *medikolegale Dødsattester*, som i Henhold til Lov af 4. Maj 1875 skal udstedes i Tilfælde af Selvmord, saavel som naar Lig opdrive, Personer eller Fostre findes døde, eller naar Mennesker omkommer ved ulykkelig Hændelse, samt naar ellers Undersøgelse er indledet af det Offentlige i Anledning af et indtruffet Dødsfald, indkom i Aaret 1933 ligesom i 1932 ialt 495 eller noget flere end i de nærmest foregaaende Aar.

Ifølge Mortalitetstabellen omkom 167 Personer ved ulykkelig Hændelse, heri indbefattet 5 Tilfælde af Manddrab, eller omtrent det samme Antal som i nærmest foregaaende Aar. Heraf omkom 18 Mænd og 1 Kvinde ved Drukning, 2 Smaabørn ved Kvælning, 9 Mænd og 5 Kvinder ved Forbrænding, 1 Mand ved elektrisk Strøm, 10 Mænd og 6 Kvinder ved akut Forgiftning, heraf 6 Mænd og 6 Kvinder ved Belysningsgas, 3 Mænd ved Kulilte i Automobilgarager og 1 Mand ved Saltsyre. Efter den nye Mortalitetsnomenklatur maa den langt overvejende Del af disse Dødsfald samles i en enkelt Gruppe, ikke efter Ulykkestilfældets Art, men efter Dødsaarsagen, og denne Gruppe omfatter ialt 49 Mænd og 52 Kvinder, der afgik ved Døden som Følge af Benbrud eller Kontusioner eller begge Dele i Forening. For 2 Mænd og 5 Kvinder er Dødsaarsagen ikke nærmere angivet. — Ifølge Aarsberetningen fra Københavns Politi omkom der i Aarets Løb 34 Personer ved Færdselsulykker mod 32 i 1932, 34 i 1931, 45 i 1930 og 61 i 1929.

Der forøvedes 192 Selvmord eller lidt over 30 pr. 100,000 Indbyggere mod ca. 30 i 1932, 26 i 1931, 30 i 1930, 27 i 1929 og 28 i 1928. Af dette Antal forøvedes 131 af Mænd og 61 af Kvinder. 10 Mænd og 6 Kvinder aflivede sig ved Drukning, 48 Mænd og 8 Kvinder ved Hængning, 1 Mand ved Snitsaar og 4 ved Skud, 56 Mænd og 45 Kvinder tog sig af Dage ved Gift, deraf 41 Mænd og 26 Kvinder ved Gas, 2 Kvinder ved Karbolsyre, 2 Mænd og 2 Kvinder ved Opium el. lign., 7 Mænd og 12 Kvinder ved Veronal el. lign. og 6 Mænd og 3 Kvinder ved ukendt Gift. Endelig aflivede 6 Mænd og 2 Kvinder sig ved Nedstyrtning, 4 Mænd ved Elektricitet og 2 Mænd ved Overkørsel paa Jernbanen.

Der er foretaget medikolegalt Ligsyn ved samtlige Selvmord og Drab samt i 116 Tilfælde af Død ved ulykkelig Hændelse, men ikke i 51 saadanne, hvor Døden først indtraadte efter nogen Tids Forløb og under Lægebehandling. Der er desuden foretaget medikolegalt Ligsyn ved 182 Dødsfald, navnlig ved pludselig Død, som i 74 Tilfælde skyldtes forskellig Sygdom, medens der i 108 Tilfælde ikke lod sig paavise nogen bestemt Dødsaarsag.

Legal Obduktion blev foretaget ved 95 Dødsfald.

Dødfødte.

Foruden de allerede omtalte 9370 levendefødte Børn blev der i 1933 bragt 250 dødfødte Børn til Verden. De i den foreskrevne Generaltabel over dødfødte forlangte Oplysninger om Køn og Legitimitet samt om Arten og Hyppigheden af anvendt Kunsthjælp m. m. er i nedenstaaende Tabel sammenstillet med tilsvarende Oplysninger fra foregaaende Aar.

Generaltabel over **Dødfødte** gennemsnitlig	Fosterets Modenheds Grad								Med Tegn til Foraadnelse	Fødslen fuldførtes ved								Totalsummen af dødfødte Børn				
	For tidlig født				Fuldbaaret					Naturen		Instrumenter		Vending		Fremtrækning		Ægte		Uægte		Tilsammen
	Ægte		Uægte		Ægte		Uægte															
	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige		Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	
1903—1907	60	42	23	20	62	49	18	14	139	113	95	20	12	14	7	16	10	122	91	41	34	288
1908—1912	45	45	27	23	70	52	16	16	135	105	96	24	14	12	13	17	13	115	97	43	39	294
1913—1917	49	45	29	30	66	50	28	16	138	111	101	29	16	14	10	18	14	115	95	57	46	313
1918—1922	49	47	23	23	84	65	24	18	141	110	106	33	19	16	15	20	14	133	112	47	41	333
1923—1927	46	42	20	18	62	47	14	11	105	83	80	31	19	9	6	19	13	108	89	34	29	260
1928—1932	39	34	15	13	50	46	12	8	83	67	61	21	15	9	7	20	18	89	80	27	21	217
1933	39	47	16	12	70	46	15	5	94	80	68	25	15	11	9	23	18	109	93	31	17	250

I efterfølgende Tabel gives for en Aarrække en Oversigt over Forholdet mellem Antallet af Drenge og Piger og mellem Antallet af i og udenfor Ægteskab fødte blandt dødfødte Børn.

	Af 1000 dødfødte var				Af 1000 ufuldbaarne dødfødte var				Af 1000 fuldbaarne dødfødte var			
	Md.	Kv.	ægte	uægte	Md.	Kv.	ægte	uægte	Md.	Kv.	ægte	uægte
1903—1907	566	434	737	263	571	429	700	300	561	439	777	223
1908—1912	538	462	724	276	514	486	645	355	560	440	794	206
1913—1917	550	450	672	328	509	491	615	385	589	411	725	275
1918—1922	539	461	733	267	506	494	673	327	563	437	778	222
1923—1927	545	455	758	242	523	477	698	302	566	434	815	185
1928—1932	535	465	778	222	534	466	724	276	537	463	825	175
1933	560	440	808	192	482	518	754	246	625	375	853	147

Herefter synes Antallet af dødfødte Børn udenfor Ægteskab at have været kendeligt aftagende i den sidste Snes Aar, men Tallene er dog for smaa, til at der kan tillægges dem nogen afgørende Betydning.

Ogsaa i Forhold til det samlede Antal af levendefødte og dødfødte var i denne Henseende Antallet af dødfødte Børn afvigende fra det sædvanlige.

	Drenge	Piger	Ægte	Uægte	Ialt
1903—1907	26,4 p. m.	21,1 p. m.	23,8 p. m.	24,7 p. m.	23,6 p. m.
1908—1912	24,9 —	22,6 —	23,4 —	24,8 —	23,8 —
1913—1917	28,0 —	24,0 —	24,2 —	30,8 —	26,0 —
1918—1922	28,1 —	25,6 —	25,9 —	30,1 —	26,9 —
1923—1927	23,8 —	20,6 —	21,6 —	26,5 —	22,0 —
1928—1932	23,7 —	21,6 —	23,8 —	21,6 —	22,6 —
1933	28,1 —	23,7 —	26,9 —	21,5 —	26,0 —

Efter de fra Læger og Jordemødre indkomne Anmeldelser om Dødfødsler kan der til det foran meddelte endnu føjes følgende nærmere Oplysninger om forskellige Omstændigheder ved dem:

Ansigtsstilling forekom 4 Gange, Pandestilling og Forissestilling hver 1 Gang, Skraaleje 10, Sædestilling 29 og Fodstilling 11 Gange. Navlesnoren var omslynget 15 og fremfalden 17 Gange; i 18 Tilfælde løsnedes Moderkagen for tidligt, og i 9 Tilfælde var den forliggende; snævert Bækken forekom 7 Gange og Blødning 2 Gange; i 5 Tilfælde havde Moderen Ecclampsi og i 13 Tilfælde anden Sygdom. Fosteret var i 8 Tilfælde anencephalt og havde i 6 Tilfælde andre Misdannelser. Perforation eller Embryotomi blev foretaget 15 Gange.

Mødrenes Alder opgives saaledes:

Under 20 Aar	9	35—40 Aar	48
20—25 Aar	56	40—45 —	16
25—30 —	65	45 og derover	1
30—35 —	55	Ialt	250

Sygdomsforhold.

Af Stadens Læger og fra dens Hospitaler blev der i Henhold til Epidemilovens § 24 i Aarets Løb til Stadslægen anmeldt 80,796 Sygdomstilfælde, hvoraf 73,788 Tilfælde af epidemiske Sygdomme. I Forhold til den for Aarets Midte — 1. Juli 1933 — beregnede Folkemængde — 637,700 — udgjorde den epidemiske Sygdomskvotient saaledes 116 pro mille.

Aarligt Gennemsnit	Middel-folketal	Alle anmeldte Sygdomstilfælde	Tilfælde af epidemiske Sygdomme	pr. 1000 Indbyggere
1877—1881	234850	45945	38167	163
1882—1886	280054	52933	42767	153
1887—1891	312859	62586	54437	174
1892—1896	333835	58873	51695	155
1897—1902	365152	53233	44733	123
1903—1907	426540	53365	44314	104
1908—1912	462161	58516	45706	99
1913—1917	506390	59293	45334	90
1918—1922	561344	100913	84124	150
1923—1927	588000	65177	55478	95
1928—1932	615620	73379	64011	103
1933	637700	80796	73788	116

Den efterfølgende tabellariske Oversigt udviser, hvor mange epidemiske Sygdomstilfælde der gennemsnitligt blev anmeldt hver Dag i Aarets forskellige Maaneder og i hele Aaret, sammenholdt med Gennemsnittet for de seks forudgaaende Femaar.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	185	197	157	125	105	96	74	97	94	99	114	119	121
1908—1912	209	182	143	121	108	100	76	110	106	95	127	127	125
1913—1917	172	179	177	149	117	99	73	86	94	109	119	120	124
1918—1922	448	442	204	156	119	87	176	134	123	415	251	219	230
1923—1927	302	244	232	162	127	82	59	69	102	123	158	158	154
1928—1932	542	382	226	158	139	87	56	79	111	120	135	141	175
1933	911	487	149	109	103	78	58	80	113	134	137	111	202

1) Epidemiske Sygdomme.

Af de Sygdomme, som i Henhold til Epidemilovens § 6 altid skal tages under offentlig Behandling, optraadte der i 1933 ingen.

Tyfoid Feber (Febris typhoidea) forekom med 14 Tilfælde, deraf 4 i Brønshøj, 2 paa Østerbro, Indre Nørrebro og Vesterbro og 1 i den indre By, Ydre Nørrebro, Valby og Sundby, omtrent ligeligt fordelt paa alle Aarets Maaneder. Der døde kun en af de anmeldte. — Med Hensyn til Sygdommens epidemiologiske Forhold henvises iøvrigt til 4de Sanitetslæges Beretning.

Paa Hospital behandledes 13 Tilfælde.

Paratyfus (Febris paratyphoidea), som i de to nærmest forudgaaende Aar havde en usædvanlig stor Udbredelse, optraadte kun sparsomt i 1933. Der blev ialt anmeldt 29 Tilfælde, deraf 6 fra Indre Nørrebro, Vesterbro og Valby, 3 fra Indre By, Ydre Nørrebro og Sundby samt 2 fra Brønshøj. Af de anmeldte Tilfælde indtraf 9 i Marts, 4 i Juli, 3 i April og August, 2 i Februar, Juni, Oktober og November samt 1 i September og December. Sygdommen medførte kun et enkelt Dødsfald.

Samtlige anmeldte Tilfælde behandledes paa Hospital.

Af **Svingefeber** (Febris undulans), for hvilken Sygdom der ikke er foreskreven særlig Anmeldelsespligt, diagnosticeredes der 44 Tilfælde paa Statens Seruminstitut.

Der undersøgtes i Aarets Løb paa Statens Seruminstitut ialt 1562 Blodprøver for Widals Reaktion, af hvilke 1223 gav negativt Resultat, medens 64 gav Reaktion for Tyfus, 73 for Paratyfus, 85 for Bacillus abortus Bang, 59 for Dysenteri og 58 for Gastroenteritis.

Paradysenteri, hvoraf der i 1932 anmeldtes usædvanligt mange Tilfælde — 86 — optraadte i 1933 med 52 anmeldte Tilfælde, deraf 16 paa Vesterbro og 14 paa Skibe i Havnen og paa Reden, medens de øvrige Tilfælde var spredte over alle Byens andre Kvarterer. Den langt overvejende Del af samtlige Tilfælde indtraf i Juli og August — 17 og 12 —, og Aarets fire første Maaneder bragte slet ingen. Af de angrebne døde der 3.

Paa Hospital behandledes 41 Tilfælde.

Epidemisk Hjerne-Rygmarvsbetændelse (Meningitis cerebro-spinalis epidemica) havde en usædvanlig ringe Udbredelse, idet der kun blev anmeldt ialt 8 Tilfælde, det laveste Antal i en meget lang Aarrække, men Tilfældene var alvorlige, og der døde 7 af de angrebne.

Paa Statens Seruminstitut blev der foretaget ialt 46 Undersøgelser for Meningokokker, deraf 2 med positivt Resultat.

Samtlige Tilfælde behandledes paa Hospital.

Akut spinal Børnelammelse (Poliomyelitis anterior acuta) forekom noget hyppigere end sædvanligt. Der blev ialt anmeldt 26 Tilfælde mod 13 i 1932, 8 i 1931, 13 i 1930, 38 i 1929, 4 i 1928 og 11 i 1927, deraf 3 hos Børn under et Aar, 22 hos ældre Børn og 1 hos en voksen Kvinde, alle i Aarets fem sidste Maaneder. Af de angrebne døde 2 Børn i Alderen mellem 5 og 10 Aar.

Samtlige Tilfælde behandledes paa Hospital.

Af **Sovesyge** (Encephalitis epidemica) blev der anmeldt 8 Tilfælde med 3 Dødsfald, alle hos voksne.

Hikkesyge (Singultus epidemica) optraadte i Begyndelsen af Aaret, som sædvanligt i Tilknytning til Influenzaepidemi, med 7 Tilfælde, hvortil kom et enkelt i November.

Ondartet Halsbetændelse (Diphtheria faucium et laryngis) havde kun ringe Udbredelse. Der blev kun anmeldt 870 Tilfælde, lidt færre end i 1932, der havde 1095, og omtrent det samme som i 1931, der havde 846 anmeldte Tilfælde, men betydelig færre end gennemsnitligt i en meget lang Aarrække.

Diphtheria faucium et laryngis	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	942	4.0	137	14.6	5.9
1882—1886	1002	3.6	152	13.2	5.4
1887—1891	3486	11.1	424	12.2	13.6
1892—1896	2729	8.2	250	9.2	7.5
1897—1902	1565	4.3	81	5.2	2.2
1903—1907	915	2.2	35	3.8	0.9
1908—1912	1358	2.9	44	3.2	0.9
1913—1917	1259	2.5	32	2.6	0.6
1918—1922	2347	4.2	50	2.1	0.9
1923—1927	1698	2.9	35	2.1	0.6
1928—1932	1835	3.0	53	3.3	0.9
1933	870	1.4	23	2.6	0.4

De fleste Tilfælde anmeldtes som sædvanligt i de senere Aar i Aarets første og sidste Maaneder, og Sygdommen antager i det hele mere og mere Karakteren af en til den kolde Aarstid knyttet Sæsonsygdom uden egentlig epidemisk Karakter.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	89	77	78	68	69	73	75	68	72	105	113	116	1002
1887—1891	324	280	306	273	281	325	306	255	250	280	305	300	3486
1892—1896	261	230	272	222	231	250	226	187	190	217	222	222	2729
1897—1902	167	144	150	134	131	124	98	104	114	129	141	129	1565
1903—1907	106	81	86	74	72	64	52	56	61	83	86	93	915
1908—1912	168	132	134	122	104	94	60	69	96	122	127	130	1358
1913—1917	144	119	99	93	81	79	54	71	101	126	156	135	1259
1918—1922	282	239	219	178	143	132	91	127	183	240	260	251	2347
1923—1927	197	132	146	111	106	88	67	84	114	193	242	218	1698
1928—1932	232	178	171	120	104	102	66	88	141	190	204	237	1835
1933	172	104	108	59	51	57	30	24	33	102	80	50	870

Der døde 23 af de angrebne, svarende til henved 3 pCt. eller det i de sidste 30 Aar sædvanlige.

Paa Hospital behandledes 858 Tilfælde, deraf 5 paa Militærhospitalet.

Til Laboratoriet for Difteridiagnostik paa Blegdamshospitalet blev der i Aarets Løb indsendt 8249 Kulturer, af hvilke 270 indeholdt Difteribaciller.

Skarlagensfeber (Scarlatina) var mere udbredt end i noget andet Aar siden 1921. Der blev ialt anmeldt 1164 Tilfælde mod gennemsnitligt 705 og 493 i de to nærmest forudgaaende Femaar, og Sygdommen havde i Aarets fire sidste Maaneder en udtalt epidemisk Karakter, der holdt sig til ind i Marts 1934.

Scarlatina	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	1040	4.4	77	7.4	3.2
1882—1886	1127	4.5	51	4.7	1.8
1887—1891	1623	5.2	101	6.2	3.2
1892—1896	2603	7.8	94	3.6	2.8
1897—1902	2019	5.6	44	2.2	1.4
1903—1907	1392	3.8	20	1.5	0.5
1908—1912	2272	4.9	71	3.1	1.5
1913—1917	1574	3.1	32	2.0	0.6
1918—1922	2230	4.0	19	0.9	0.3
1923—1927	705	1.2	6	0.9	0.1
1928—1932	493	0.8	3	0.4	0.1
1933	1164	1.8	8	0.7	0.1

Sygdommen har i det hele en større Tilbøjelighed til at optræde epidemisk end Difteritis, og den er heller ikke saa nøje knyttet til den kolde Aarstid.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	90	83	82	73	87	84	85	78	97	125	120	122	1127
1887—1891	173	138	138	98	69	109	127	106	140	161	182	181	1623
1892—1896	300	247	231	198	179	187	159	133	181	234	272	281	2603
1897—1902	204	157	162	130	163	174	137	138	178	189	202	183	2019
1903—1907	136	117	105	97	81	89	86	117	142	151	152	121	1392
1908—1912	263	215	188	183	177	141	133	151	197	190	212	220	2272
1913—1917	130	121	121	111	92	87	92	158	156	197	174	135	1574
1918—1922	265	224	197	135	132	109	92	140	205	254	248	229	2230
1923—1927	61	46	49	48	46	44	31	49	67	90	97	77	705
1928—1932	52	40	39	35	33	25	16	32	52	59	62	48	493
1933	71	63	74	72	71	70	37	86	135	193	164	128	1164

Der døde kun 8 af de anmeldte eller 0,7 pCt.

Paa Hospital behandledes 1075 Tilfælde, deraf 1 paa Militærhospitalet.

Mæslinger (Morbilli) optraadte ligesom i 1932 med udtalt epidemisk Karakter i Aarets første Halvdel, hvorefter Antallet af anmeldte Tilfælde faldt til ganske faa — 6 og 7 — i November og December. Det samlede Antal blev for hele Aaret 3562, lidt mindre end gennemsnitligt i en lang Aarrække.

Morbilli	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1882—1886	3281	11.7	138	4.2	4.9
1887—1891	4126	13.2	180	4.4	5.7
1892—1896	3780	11.3	92	2.4	2.8
1897—1902	2985	8.2	71	2.4	1.9
1903—1907	3803	8.9	70	1.8	1.7
1908—1912	3319	7.2	47	1.4	1.0
1913—1917	3743	7.4	50	1.3	1.0
1918—1922	3700	6.6	30	0.8	0.5
1923—1927	4955	8.5	48	1.0	0.8
1928—1932	3864	6.2	36	0.7	0.7
1933	3562	5.6	31	0.9	0.5

Sygdommen er i det hele mindre nøje knyttet til en bestemt Aarstid end de fleste andre epidemiske Børnesygdomme.

Morbilli	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	387	614	485	216	83	74	99	96	99	241	499	387	3281
1887—1891	127	78	79	128	231	430	539	357	462	868	561	266	4126
1892—1896	233	182	241	380	373	338	226	112	148	372	608	568	3780
1897—1902	527	438	386	250	179	172	108	61	80	137	266	380	2985
1903—1907	398	316	358	408	467	448	295	118	122	209	313	359	3803
1908—1912	339	289	328	367	517	589	331	117	82	78	134	149	3319
1913—1917	372	440	468	380	466	479	285	123	90	149	201	290	3743
1918—1922	700	402	318	300	363	273	159	61	66	148	342	567	3700
1923—1927	842	531	334	209	205	196	139	100	197	432	805	963	4955
1928—1932	834	766	687	494	307	163	70	45	59	96	151	192	3864
1933	712	618	816	676	452	159	61	20	20	15	6	7	3562

Der døde kun 31 eller som sædvanligt i de senere Aar under 1 pCt. af de angrebne.

Paa Hospital behandledes 286 Tilfælde.

Af **Kighoste** (Tussis convulsiva) blev der kun anmeldt 520 Tilfælde eller færre end i noget Aar siden 1921. Antallet af Dødsfald var kun 12.

Tussis convulsiva	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	af 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1882—1886	1722	6.1	124	7.2	4.4
1887—1891	2024	6.5	157	7.5	5.0
1892—1896	1824	5.5	125	6.9	3.7
1897—1902	1559	5.1	143	7.6	3.9
1903—1907	1876	4.4	127	6.8	3.0
1908—1912	1663	3.6	125	7.5	2.7
1913—1917	1699	3.4	118	7.0	2.5
1918—1922	1941	3.5	67	3.5	1.2
1923—1927	1618	2.8	49	3.0	0.8
1928—1932	1644	2.7	46	2.7	0.7
1933	520	0.8	12	2.3	0.2

Tilfældene var ret jævnt fordelt paa alle Aarets Maaneder.

Tussis conv.	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	158	130	142	134	119	128	131	150	130	142	182	175	1722
1887—1891	221	227	212	197	179	161	143	137	110	125	166	146	2024
1892—1896	143	141	168	179	171	178	164	166	140	138	131	104	1824
1897—1902	120	93	123	130	137	145	146	165	164	133	114	90	1559
1903—1907	163	156	195	192	186	174	136	148	115	129	135	149	1876
1908—1912	173	152	149	128	146	157	142	148	130	97	120	121	1663
1913—1917	242	231	191	177	123	97	82	98	88	100	126	145	1699
1918—1922	65	69	70	88	100	114	139	227	225	303	306	234	1941
1923—1927	253	162	160	103	104	96	87	103	111	145	162	131	1618
1928—1932	197	202	187	154	112	85	62	87	94	127	167	169	1644
1933	83	53	54	33	34	21	23	32	31	38	68	50	520

Paa Hospital behandledes 100 Tilfælde.

Statens Seruminstitut foretog i Aarets Løb 643 Undersøgelser for Kighostebaciller, af hvilke 101 gav positivt Resultat.

Rosen (Erysipelas) er fremdeles i udtalt Tilbagegang. I 1933 blev der kun anmeldt 304 Tilfælde eller færre end i noget forudgaaende Aar, og der døde kun 9 af de angrebne.

Erysipelas	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	978	4.2	35	3.6	1.5
1882—1886	992	3.5	37	3.7	1.3
1887—1891	848	2.7	33	3.8	1.1
1892—1896	656	2.0	28	3.7	0.8
1897—1902	625	1.7	18	2.8	0.5
1903—1907	657	1.5	27	4.1	0.6
1908—1912	547	1.2	22	4.0	0.5
1913—1917	532	1.1	21	3.9	0.4
1918—1922	438	0.8	16	3.7	0.3
1923—1927	365	0.6	11	3.0	0.2
1928—1932	351	0.6	12	3.5	0.2
1933	304	0.5	9	3.0	0.1

Paa Hospital behandledes 174 Tilfælde, deraf 2 paa Militærhospitalet.

Faaresyge (Parotitis epidemica, Angina parotidea) optraadte epidemisk i Aarets første Halvdel, og i November og December udviklede der sig en ny Epidemi, der varede til langt hen paa Foraaret 1934. Der blev ialt anmeldt 2008 Til-

Parotitis	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1920	91	67	49	55	48	39	16	19	31	45	70	93	623
1921	180	227	248	194	147	109	42	32	34	38	45	45	1341
1922	117	68	92	79	53	38	11	5	20	18	45	73	619
1923	105	74	116	168	150	106	36	35	49	51	86	111	1087
1924	96	198	175	115	95	46	11	11	13	21	29	14	824
1925	21	32	43	27	30	36	9	10	14	42	120	117	501
1926	131	136	231	250	218	154	50	41	48	94	200	225	1778
1927	299	182	200	215	167	111	28	13	15	10	20	33	1293
1928	15	28	21	27	15	15	12	10	18	56	162	336	715
1929	613	777	829	959	718	304	83	29	55	63	54	59	4543
1930	98	97	101	95	55	44	19	22	20	33	47	36	687
1931	69	66	69	60	60	33	8	7	9	29	26	37	471
1932	60	53	46	68	45	37	17	13	16	40	76	110	581
1933	184	129	238	303	378	203	58	36	70	83	155	171	2008

fælde, deraf 1409 hos Børn i Alderen mellem 5 og 15 Aar, de fleste — 385 — fra Østerbro, de færreste — 49 — fra Valby.

Paa Hospital behandledes 74 Tilfælde, deraf 3 paa Militærhospitalet.

Af **Barselfeber** (Febris puerperalis) blev der kun anmeldt 9 Tilfælde, men der maa, som tidligere omtalt i Aarsberetningerne, være forefaldet adskilligt flere. Der forefaldt 10 Dødsfald.

Febris puerperalis	Anmeldte Tilfælde			Dødsfald			
	aarligt Gennemsnit	paa 100000 Indb.	paa 1000 Fødsler	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 100000 Indb.	paa 1000 Fødsler
1862—1871	195	113.6	34.7	79	40.5	46.0	14.1
1872—1881	117	53.3	15.1	41	35.0	18.7	5.3
1882—1891	155	53.3	14.8	35	22.6	12.0	3.3
1892—1902	93	26.5	9.0	28	30.1	8.0	2.7
1903—1912	64	14.4	5.4	16	25.0	3.6	1.3
1913—1922	33	6.2	2.8	12	36.4	2.3	1.0
1923—1927	17	2.9	1.6	11	64.7	1.9	1.0
1928—1932	16	2.7	1.7	10	65.4	1.6	1.1
1933	9	1.4	1.0	10	(100.0)	1.6	1.0

Paa Hospital behandledes 1 Tilfælde.

Gigtfeber (Febris rheumatica) har i en lang Aarrække været i udtalt Tilbagegang. I 1933 blev der kun anmeldt 294 Tilfælde eller 4,6 pr. 10,000 Indbyggere mod det tidobbelte for 50 Aar siden. Der døde 10 af de angrebne eller 3,4 pCt., hvilket var noget flere end sædvanligt.

Febris rheumatica	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	1059	4.5	13	1.2	0.6
1882—1886	1158	4.1	18	1.6	0.6
1887—1891	1087	3.5	17	1.6	0.5
1892—1896	934	2.8	18	1.9	0.5
1897—1902	1083	3.0	23	2.1	0.6
1903—1907	971	2.3	14	1.4	0.5
1908—1912	916	2.0	15	1.6	0.3
1913—1917	823	1.6	10	1.2	0.2
1918—1922	709	1.3	13	1.8	0.2
1923—1927	558	1.0	9	1.6	0.2
1928—1932	459	0.8	11	2.6	0.2
1933	294	0.5	10	3.4	0.2

De fleste Tilfælde blev anmeldt i Marts og Maj — 31 og 29 —, de færreste i Juli og September — 17.

Febris rheumatica	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	100	88	94	91	90	88	55	64	67	75	82	72	971
1908—1912	94	80	96	93	84	71	53	51	69	69	77	79	916
1913—1917	77	70	74	74	80	73	61	53	57	65	70	71	823
1918—1922	76	67	71	65	58	58	37	32	50	58	68	68	709
1923—1927	59	46	49	50	49	40	37	39	38	49	54	49	558
1928—1932	46	45	48	45	53	36	25	23	30	34	36	37	459
1933	27	23	31	27	29	22	17	28	17	27	20	26	294

Paa Hospital behandledes 117 Tilfælde, deraf 1 paa Militærhospitalet.

Af **krupøs Lungebetændelse** (Pneumonia crouposa) blev der kun anmeldt 259 Tilfælde eller færre end i noget forudgaaende Aar, men Dødsfaldenes Antal — 126 — var i Forhold hertil lidt større end sædvanligt.

Pneumonia crouposa	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 1000 Indbyggere
1887—1891	1395	4.5	293	21.0	0.9
1892—1896	1090	3.3	189	17.3	0.6
1897—1902	913	2.5	156	17.1	0.6
1903—1907	959	2.2	167	17.4	0.4
1908—1912	1014	2.2	216	21.3	0.5
1913—1917	1097	2.2	228	20.8	0.5
1918—1922	1009	1.8	166	16.5	0.3
1923—1927	583	1.0	152	26.1	0.3
1928—1932	457	0.7	165	36.7	0.3
1933	259	0.4	126	48.6	0.2

De fleste Tilfælde forefaldt som sædvanligt i Aldersklasserne mellem 15 og 65 Aar og navnlig blandt Mænd, men i Forhold til Folketallet var Sygdommen dog noget hyppigere blandt Børn under 15 Aar.

Pneumonia crouposa	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1903—1907	28	128	178	358	191	31	44	959
1908—1912	23	113	178	413	200	36	51	1014
1913—1917	30	108	179	476	226	35	43	1097
1918—1922	16	75	140	434	283	22	39	1009
1923—1927	6	40	84	239	162	26	26	583
1928—1932	4	24	62	200	124	19	23	457
1933	»	21	33	109	67	16	13	259

De fleste Tilfælde blev som sædvanligt anmeldt i Vintermaanederne, af hvilke Januar havde 39 og December 32, medens Juli og August kun havde henholdsvis 5 og 9 anmeldte Tilfælde.

Pneumonia crouposa	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	92	81	111	121	110	97	51	46	58	59	60	72	959
1908—1912	100	104	117	130	114	86	54	39	55	64	74	77	1014
1913-1917	95	102	127	141	120	98	67	48	63	79	73	83	1097
1918—1922	90	85	92	79	98	83	71	47	52	149	91	72	1009
1923—1927	56	52	66	62	57	45	37	28	30	40	48	62	583
1928—1932	51	47	58	62	45	29	22	19	22	30	32	39	457
1933	39	16	17	28	27	18	5	9	11	28	29	32	259

Paa Hospital behandledes 87 Tilfælde.

Katarrhalsk Lungebetændelse (Pneumonia catarrhalis & Bronchitis capillaris) var ligesom i de nærmest forudgaaende Aar lidet udbredt, idet der kun blev anmeldt 1727 Tilfælde eller ca. 2,9 pro mille af Folkemængden, men der er sikkert forefaldet adskilligt flere.

Pneumonia catarrhalis	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 1000 Indbyggere
1887—1891	1438	4.6	305	21.2	1.0
1892—1896	1418	4.2	432	30.5	1.3
1897—1902	1707	4.6	467	27.4	1.3
1903—1907	1966	4.6	445	22.6	1.0
1908—1912	1985	4.3	459	23.1	0.9
1913—1917	2376	4.7	513	21.6	1.0
1918—1922	3135	5.6	536	17.1	1.0
1923—1927	2147	3.7	568	26.5	1.0
1928—1932	1854	3.0	572	30.9	0.9
1933	1727	2.9	497	28.8	0.8

De anmeldte Tilfældes Fordeling paa de enkelte Aldersklasser og efter Køn var som sædvanlig en anden end for den krupøse Lungebetændelses Vedkommende, idet henimod Halvdelen af de angrebne var Børn under 15 Aar, og af de voksne var der flere Kvinder end Mænd.

Pneumonia catarrhalis	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1903—1907	428	621	245	225	280	51	116	1966
1908—1912	391	575	252	261	283	81	141	1985
1913—1917	451	616	298	387	356	93	175	2376
1918—1922	396	632	393	663	780	105	167	3135
1923—1927	266	544	325	358	404	85	155	2147
1928—1932	189	359	267	311	414	104	209	1854
1933	190	307	203	314	414	125	174	1727

De fleste Tilfælde blev anmeldt i Aarets første Maaneder under den store Influenzaepidemi, de færreste som sædvanligt i Sommermaanederne.

Pneumonia catarrh.	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	255	214	268	246	172	124	80	76	93	113	142	184	1966
1908—1912	268	260	235	199	166	118	96	67	90	109	172	205	1985
1913—1917	301	266	344	355	221	142	98	65	100	159	153	172	2376
1918—1922	331	452	357	330	257	129	101	106	124	397	285	265	3135
1923—1927	282	235	297	222	162	98	80	88	116	155	193	220	2147
1928—1932	283	210	207	173	150	95	63	57	86	137	169	223	1854
1933	377	258	149	99	94	93	44	62	91	169	168	123	1727

Der døde ialt 497 af de angrebne, deraf 321 i Aldersklasserne over 65 Aar, hvilket var flere end der blev anmeldt som syge.

Paa Hospital behandledes 587 Tilfælde, deraf 2 paa Militærhospitalet.

Af **akut Brystkatarrh** (Tracheo-bronchitis acuta) blev der kun anmeldt 5299 Tilfælde, lidt flere end i 1932, men ellers det laveste Antal, der hidtil er forefaldet, og Sygdommen synes saaledes, som oftere omtalt i Aarsberetningerne, fremdeles i stor Tilbagegang.

Tracheo-bronchitis	Anmeldte Tilfælde	af 1000 Indbyggere	Dødsfald	af 1000 anmeldte
1882—1886	11891	42.5	71	6.0
1887—1891	11087	35.4	67	6.0
1892—1896	10054	30.1	38	3.7
1897—1902	9293	25.4	39	4.1
1903—1907	8851	20.8	43	4.9
1908—1912	7988	17.3	51	6.4
1913—1917	8082	16.0	53	6.5
1918—1922	7260	12.9	35	4.9
1923—1927	7215	12.3	12	1.6
1928—1932	6014	10.0	19	3.1
1933	5299	8.3	19	3.0

Ligesom i de foregaaende Aar indkom den langt overvejende Del af Anmeldelserne i den kolde Aarstid.

Tracheo-bronchitis	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
1882—1886	1789	1385	1510	1115	857	569	393	317	452	768	1255	1482	11891
1887—1891	1585	1398	1296	1073	862	538	311	313	499	700	1062	1449	11087
1892—1896	1420	1230	1253	919	720	432	253	238	441	748	1147	1254	10054
1897—1902	1331	1195	1030	932	812	506	262	225	436	631	908	1028	9293
1903—1907	1370	1080	1126	930	677	457	240	240	387	625	778	941	8851
1908—1912	1386	1154	928	727	562	342	180	166	344	520	816	863	7988
1913—1917	1212	1027	1135	938	604	391	208	184	347	703	637	697	8082
1918—1922	882	828	851	839	621	356	206	206	371	636	743	721	7260
1923—1927	878	804	920	780	621	346	169	233	430	586	711	737	7215
1928—1932	848	662	646	597	472	286	164	188	350	509	608	690	6014
1933	883	551	516	386	324	203	123	170	352	650	626	515	5299

Antallet af Dødsfald var 19.
Paa Hospital behandledes 108 Tilfælde, deraf 29 paa Militærhospitalet.

Akut Halsbetændelse (Angina tonsillaris) havde omtrent samme, forholdsvis ringe Udbredelse som i 1932. Der blev ialt anmeldt 12,870 Tilfælde, og Sygdommen synes i det hele at være i jævn Tilbagegang, idet der i de fem Tiaar fra 1881 til 1930 gennemsnitligt blev anmeldt henholdsvis 24, 23, 21, 21 og 19 pro mille af Folkemængden aarligt.

Anmeldte Tilfælde af Angina tonsillaris 1881—1933
paa 1000 Indbyggere.

1881	25.6	1891	25.5	1901	22.7	1911	26.9	1921	23.6	1931	21.1
1882	19.7	1892	25.2	1902	22.6	1912	20.1	1922	16.8	1932	18.0
1883	22.5	1893	27.8	1903	22.0	1913	17.6	1923	16.0	1933	18.6
1884	22.6	1894	24.5	1904	22.1	1914	21.3	1924	17.5		
1885	24.6	1895	18.1	1905	20.1	1915	24.3	1925	18.3		
1886	25.9	1896	22.0	1906	19.6	1916	19.2	1926	17.2		
1887	24.7	1897	23.9	1907	18.7	1917	21.1	1927	17.7		
1888	24.5	1898	22.3	1908	20.2	1918	15.0	1928	20.1		
1889	26.7	1899	24.2	1909	19.0	1919	21.9	1929	19.6		
1890	28.0	1900	19.5	1910	21.8	1920	24.7	1930	23.0		

Sygdommen er ikke i særlig høj Grad knyttet til Aarstiden. De fleste Tilfælde blev anmeldt i Oktober (1525), de færreste i Februar (648).

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	911	775	728	651	667	646	508	554	722	836	909	836	8743
1908—1912	1075	877	849	722	762	655	499	698	942	932	1017	887	9914
1913—1917	945	966	963	885	802	712	556	681	869	1040	1097	874	10389
1918—1922	1174	1189	994	813	757	695	563	742	1098	1123	1100	1128	11376
1923—1927	992	792	823	754	763	607	471	795	1014	1084	1162	999	10257
1928—1932	1160	972	1080	947	899	761	636	985	1310	1330	1325	1130	12535
1933	854	648	897	725	725	768	735	1107	1468	1525	1419	999	11870

Der døde 33 Patienter af septisk Angina.
Paa Hospital behandledes 799, deraf 168 paa Militærhospitalet.

Influenza optraadte umiddelbart efter Aarsskiftet som en ret alvorlig Epidemi, der som sædvanligt kulminerede i fjerde Uge med 11,261 anmeldte Tilfælde, det største Antal, der er anmeldt i en enkelt Uge siden Oktober 1918. Epidemien tabte sig dog ret hurtigt, og ved Aarets Midte var Antallet af ugentligt anmeldte Tilfælde gaaet ned til et halvt Hundrede, hvorefter det atter steg lidt i Aarets sidste Maaneder, uden at Sygdommen dog fik nogen epidemisk Karakter. Det samlede Antal blev for hele Aaret 41,726, men Epidemien var ikke ondartet, idet der kun døde 185 eller 4,4 pro mille af de anmeldte, hvilket var lidt mere end i de nærmest foregaaende Aar, men dog betydeligt under Dødeligheden i de store Epidemier i Aarene 1918—20.

Influenza	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933
Anm. Tilf. ..	99635	33832	41490	2570	41675	12415	20387	11771	12254	39575	15284	46120	9671	37435	40809	41726
Døde	1623	754	997	21	198	72	102	46	46	135	53	229	39	94	149	185
Døde af 1000 anm. Tilf.	16.4	22.3	24.0	8.2	4.8	5.6	5.0	3.9	3.8	3.4	3.5	5.0	4.0	2.5	3.7	4.4

Paa Hospital behandledes 2144 Tilfælde, deraf 746 paa Militærhospitalet.

Ugen til	Anm. Tilf.	Ugen til	Anm. Tilf.	Ugen til	Anm. Tilf.	Ugen til	Anm. Tilf.
5. Juli 1930	52	6. December	282	9. Maj	554	3. Oktober	235
12. —	56	13. —	377	16. —	470	10. —	269
19. —	67	20. —	321	23. —	248	17. —	269
26. —	66	27. —	390	30. —	191	24. —	260
2. August	90	3. Januar 1931 ..	1176	6. Juni	184	31. —	283
9. —	48	10. — ..	4013	13. —	119	7. November	271
16. —	100	17. — ..	7200	20. —	149	14. —	241
23. —	112	24. — ..	5083	27. —	122	21. —	297
30. —	130	31. — ..	3934	4. Juli	80	28. —	305
6. September	141	7. Februar	2395			5. December	275
13. —	157	14. —	1700	11. —	84	12. —	254
20. —	170	21. —	1151	18. —	77	19. —	231
27. —	120	28. —	566	25. —	56	26. —	141
4. Oktober	173	7. Marts	520	1. August	64	2. Januar 1932 ..	187
11. —	139	14. —	423	8. —	74	9. — ..	389
18. —	196	21. —	371	15. —	88	16. — ..	475
25. —	157	28. —	360	22. —	124	23. — ..	498
1. November	176	4. April	193	29. —	142	30. — ..	594
8. —	173	11. —	517	5. September	160	6. Februar	913
15. —	260	18. —	565	12. —	154	13. —	2863
22. —	240	25. —	479	19. —	201	20. —	7144
29. —	239	2. Maj	565	26. —	252	27. —	6953

Ugen til	Anm. Tilf.	Ugen til	Anm. Tilf.	Ugen til	Anm. Tilf.	Ugen til	Anm. Tilf.
5. Marts	5158	8. Oktober	329	20. Maj	113	23. December	175
12. —	3308	15. —	263	27. —	143	30. —	221
19. —	1883	22. —	224	3. Juni	103	6. Januar 1934	243
26. —	1031	29. —	218	10. —	86	13. —	351
2. April	944	5. November	191	17. —	87	20. —	352
9. —	671	12. —	198	24. —	70	27. —	254
16. —	475	19. —	212	1. Juli	46	3. Februar	229
23. —	302	26. —	253	8. —	42	10. —	262
30. —	244	3. December	227	15. —	66	17. —	248
7. Maj	164	10. —	200			24. —	266
14. —	115	17. —	230	22. —	73	3. Marts	232
21. —	129	24. —	168	29. —	69	10. —	193
28. —	123	31. —	268	5. August	40	17. —	219
4. Juni	87	7. Januar 1933	550	12. —	56	24. —	169
11. —	99	14. —	1933	19. —	78	31. —	165
18. —	71	21. —	7625	26. —	142	7. April	131
25. —	89	28. —	11261	2. September	175	14. —	172
2. Juli	57	4. Februar	7184	9. —	156	21. —	160
9. —	60	11. —	3115	16. —	173	28. —	180
		18. —	1492	23. —	163	5. Maj	107
16. —	60	25. —	885	30. —	175	12. —	121
23. —	103	4. Marts	638	7. Oktober	213	19. —	67
30. —	132	11. —	341	14. —	212	26. —	101
6. August	121	18. —	267	21. —	198	2. Juni	131
13. —	162	25. —	245	28. —	237	9. —	113
20. —	165	1. April	175	4. November	211	16. —	91
27. —	296	8. —	158	11. —	302	23. —	126
3. September	452	15. —	107	18. —	233	30. —	82
10. —	473	22. —	156	25. —	298	7. Juli	77
17. —	356	29. —	106	2. December	228	14. —	72
24. —	344	6. Maj	117	9. —	339	21. —	60
1. Oktober	272	13. —	119	16. —	294	28. —	102

Epidemisk Gulsot (Icterus catarrhalis, Hepatitis infectiosa), som kun har været regelmæssigt anmeldt siden 1925, optraadte med 366 anmeldte Tilfælde, saa godt som alle hos større Børn og voksne.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1925	1	3	57	22	7	»	»	90
1926	»	3	6	10	2	1	1	23
1927	»	2	6	28	15	»	»	51
1928	2	2	21	38	22	1	1	87
1929	»	7	48	95	61	2	3	216
1930	3	20	155	99	117	4	5	403
1931	»	16	129	143	94	5	4	391
1932	»	12	70	109	72	2	4	269
1933	5	28	136	104	84	4	5	366

Sygdommen var ligesom i de foregaaende Aar mest udbredt i Efteraarsmaanederne.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1925	13	6	7	2	»	3	2	4	14	23	10	6	90
1926	3	»	1	4	»	»	1	»	4	4	2	4	23
1927	2	3	4	1	2	3	3	6	5	16	6	»	51
1928	3	3	5	1	3	5	8	7	8	11	18	15	87
1929	18	14	19	5	9	14	15	17	27	30	26	22	216
1930	29	30	38	23	29	16	20	30	50	45	48	45	403
1931	41	34	33	38	27	19	33	46	39	29	20	32	391
1932	19	14	22	20	22	19	12	25	33	28	27	28	269
1933	34	30	20	23	23	14	22	28	51	51	43	27	366

Sygdommen medførte ingen Dødsfald.
Paa Hospital behandledes 39 Tilfælde, deraf 2 paa Militærhospitalet.

Af den saakaldte **bornholmske Syge** (Myalgia epidemica) blev der anmeldt 98 Tilfælde, mod 342 i 1932, navnlig fra de ydre Distrikter (Brønshøj og Sundby) og over Halvdelen af dem i August, September og Oktober, næsten alle hos ældre Børn og voksne.
Et enkelt Tilfælde blev behandlet paa Hospital.

Kolerine (Catarrhus gastro-intestinalis acutus) optraadte med omtrent samme Udbredelse som i de nærmest foregaaende Aar. Der blev ialt anmeldt 3018 Tilfælde, deraf 436 hos Børn under 1 Aar.

Aarligt Gennemsnit	Alle Aldersklasser				Aldersklassen under 1 Aar				
	Anmeldte		Døde		Anmeldte		Døde		
	Ialt	p. M. af Befolkn.	Ialt	pCt. af anmeldte	Ialt	pCt. af alle anmeldte	Ialt	pCt. af anmeldte 0—1 Aar	pCt. af alle Kolerine-Dødsfald
1882—1886	8589	30.7	466	5.4	2049	23,9	420	20,5	90.1
1887—1891	8093	25.9	470	5.8	1921	23.7	415	21.6	88.3
1892—1896	7873	23 6	451	5.7	1948	24.7	410	21.0	90.9
1897—1902	6575	18.0	473	7.2	1729	26.3	432	25.0	91 3
1903—1907	6103	14.3	495	8.1	1759	28.8	452	25.7	91.3
1908—1912	5912	12 8	398	6.7	1664	28.1	338	20.3	84.9
1913—1917	4789	9.5	207	4.3	1091	22 8	180	16 5	87.0
1918—1922	3399	6.1	91	2.7	651	19.2	86	13.2	94.5
1923—1927	3086	5.2	87	2.8	451	14.6	64	14 2	73.6
1928—1932	2820	4.6	71	2.5	375	13.3	54	14.6	76.9
1933	3018	4.7	39	1.3	436	14.4	32	7.3	82.1

Antallet af Dødsfald var usædvanligt ringe, idet der kun døde 39, deraf 32 Børn under 1 Aar.
De anmeldte Tilfældes Fordeling paa Aarets Maaneder var den i de senere Aar sædvanlige, med en ringe Ophobning i August og September.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	381	331	369	403	474	641	1322	1698	1494	657	444	375	8589
1887—1891	394	373	419	476	543	945	1192	1126	1096	666	487	376	8093
1892—1896	347	331	337	372	451	768	986	1744	1186	581	412	359	7873
1897—1902	310	247	253	298	396	546	671	1591	992	547	424	300	6575
1903—1907	281	229	249	291	363	487	664	1429	886	510	402	313	6103
1908—1912	287	205	231	247	283	434	602	1673	905	428	340	278	5912
1913—1917	245	200	205	231	384	394	513	960	692	378	329	258	4789
1918—1922	251	198	216	228	223	259	371	507	388	265	246	247	3399
1923—1927	228	149	168	164	202	205	375	557	332	243	222	241	3086
1928—1932	241	176	210	175	201	139	275	356	318	237	220	239	2820
1933	272	208	228	181	291	276	294	381	298	218	158	213	3018

I Forhold til Folkemængden blev der anmeldt lidt flere Tilfælde blandt Smaabørn end i de nærmest forudgaaende Aar, men dog betydeligt færre end tidligere.

Anmeldte Tilfælde af **Kolerine** pr. 1000 Indb.	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	over 15 Aar		Ialt
				Md.	Kv.	
1903—1907	178.1	35.1	6.8	7.9	8.8	14.3
1908—1912	171,0	34.0	6.3	7.4	7.5	12.8
1913—1917	117.2	28.3	5.9	5 4	6.1	9 5
1918—1922	58 8	21.0	4.4	3.4	4.0	6.1
1923—1927	50.1	21.4	4.9	2.8	3.3	5.2
1928—1932	39.7	17.8	4.8	2.6	2.9	4.6
1933	44.6	23.2	5.7	2.6	2.7	4.7

Paa Hospital behandledes 106 Tilfælde.

2) Tuberkulose.

Af **Lungetuberkulose** (Tuberculosis pulmonum) blev der i 1933 anmeldt 827 Tilfælde, 1,3 for hvert Tusinde Indbyggere mod 1,6, 1,5, 1,5, 1,6 og 1,4 i de fem foregaaende Aar.

Nye Tilfælde af Lunge- og Strubetuberkulose i 1933.

	0—5	5—15	15—20	20—25	25—30	30—35	35—45	45—55	55—65	65 og derov.	ubek. Alder	Ialt	
Mænd.....	5	17	52	65	76	40	64	41	22	29	1	412	} 827
Kvinder..	14	22	56	102	78	48	33	15	16	27	2	415	

De fleste Anmeldelser falder paa Kvinder i Alderen 20—25 Aar, og Tallene har holdt sig ret konstant de senere Aar.

Hos 507 af de 827 anmeldte er der paavist + TB., d. v. s. i 61 % af Til-

Anmeldte		Deraf døde									
Aargang	Antal	før 1926	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	Ialt
$^{31}/_{12}$ 1905.....	785	418	»	1	1	»	1	»	1	1	423
1906.....	1731	1050	3	2	»	2	1	1	1	»	1060
1907.....	1235	701	1	1	3	2	»	»	»	»	708
1908.....	1250	714	»	2	2	»	1	»	1	»	720
1909.....	1056	622	»	1	2	1	»	»	»	»	626
1910.....	938	622	3	1	1	»	1	»	1	1	630
1911.....	985	615	»	1	»	»	1	»	1	»	618
1912.....	923	593	1	3	2	1	»	3	1	»	604
1913.....	918	596	3	4	1	1	»	2	1	1	609
1914.....	901	584	1	2	2	2	2	2	1	3	599
1915.....	1043	574	4	1	2	1	2	1	1	»	586
1916.....	1403	724	2	1	1	3	4	2	4	»	741
1917.....	1373	697	4	6	4	3	4	2	6	2	728
1918.....	1197	575	6	3	2	3	3	2	3	1	598
1919.....	1138	537	10	7	2	1	2	4	4	3	570
1920.....	1174	492	9	8	6	3	4	6	3	3	534
1921.....	1015	455	13	7	12	7	7	6	4	4	515
1922.....	975	390	18	13	16	18	9	5	3	5	477
1923.....	1017	379	26	27	18	9	14	6	3	5	487
1924.....	892	420	57	32	21	12	10	5	8	5	570
1925.....	1011	233	100	56	36	21	14	12	14	14	500
1926.....	853	»	255	94	38	36	19	17	6	20	485
1927.....	918	»	»	208	94	40	27	17	16	12	414
1928.....	868	»	»	»	202	82	36	36	20	11	387
1929.....	1000	»	»	»	»	215	98	48	45	20	426
1930.....	925	»	»	»	»	»	188	77	58	24	347
1931.....	937	»	»	»	»	»	»	181	71	46	298
1932.....	992	»	»	»	»	»	»	»	189	67	256
1933.....	827	»	»	»	»	»	»	»	»	162	162
Tilsammen...	30280	11991	516	481	468	463	448	435	466	410	15678

fældene. Hos de øvrige var Tuberkelbaciller ikke paavist eller Ekspektoratundersøgelse ikke foretaget.

Til Tuberkulosediagnosestationen paa Øresundshospitalet blev der i 1933 indsendt 5021 Prøver af Opspyt, hvoraf 824 indeholdt Tuberkelbaciller.

Antallet af Dødsfald som Følge af Lungetuberkulose har i 1933 været 410, svarende til 0,64 ‰ af Befolkningen mod 0,74, 0,70, 0,73, 0,76 og 0,78 i de fem foregaaende Aar.

Af samtlige 410 Dødsfald indtraf 311 eller 76 % paa Hospitaler eller Sanatorier, deraf 244 paa Øresundshospitalet. I Hjemmet døde 46 Mænd og 53 Kvinder.

Foranstaaende Tabel viser Antallet af døde af de forskellige Aargange af anmeldte.

Af de Personer, hvis Anmeldelse ligger mere end 8 Aar tilbage, dør nu kun ganske enkelte af Lungetuberkulose, saaledes at for langt de flestes Vedkommende maa Sygdommen betragtes som endt med Helbredelse. Bestanden af egentlig syge udgøres væsentlig kun af de sidste 8 Aars anmeldte med Fradrag af de deraf døde, d. v. s. omtrent 4600 Personer.

Af **andre tuberkuløse Sygdomme** døde der i 1933 ialt 77 mod gennemsnitligt 110 i Aarene 1923—1932.

Nedenstaaende Oversigt over den samlede Tuberkulosedødelighed i de sidste 30 Aar er beregnet pr. 1000 Indbyggere af hvert Køn og i hver enkelt Aldersklasse, men ved en saa stærk Deling af Materialet bliver Tallene dog for

Aarligt Gennemsnit	0—1 Aar		1—5 Aar		5—15 Aar		15—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65 Aar o. derov.		Tilsammen af alle Aldre		
	M.	K.	M.	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
1903—1907	3.68	2.82	2.88	2.40	0.86	1.02	1.78	1.70	2.30	1.70	3.24	1.64	3.70	1.26	4.12	1.45	3.42	1.52	2 41	1.58	1.96
1908—1912	2 82	2.14	2.08	1.78	0 64	0.90	1.54	1.46	2.22	2.04	2.94	1.66	3.00	1.32	3.20	1.12	2.04	1.16	2.01	1.48	1.72
1913—1917	2.36	2.36	1.68	1.60	0.60	0.78	1.68	1.70	2.24	1.74	2.72	1.48	2.86	1.28	2.98	1.12	2.94	1.12	1.98	1.39	1.66
1918—1922	1.74	1.28	1.48	1.33	0.54	0.74	1.44	1.62	1.40	1.30	1.58	1.10	1.78	0.92	2 08	0.90	1.84	0.85	1.40	1.14	1.26
1923—1927	2.15	1.48	1.28	1.13	0.41	0.42	1.12	1.68	1.24	1.23	1.57	0.84	1.36	0.62	1.28	0.57	1.53	0.73	1.22	0.98	1.09
1928—1932	1.31	0.99	0.77	0.72	0.22	0.32	0.98	1.47	1.08	1.24	1.14	0.62	1.17	0.53	1.07	0.45	1.23	0.77	0 95	0.85	0.89

smaa, til at de beregnede Kvotienter har nogen synderlig Interesse. De viser kun, at Tuberkulosedødeligheden i det hele er noget større for Mændenes end for Kvindernes Vedkommende og gennemgaaende størst i Aldersklasserne mellem 15 og 45 Aar. I 1933 var saavel den samlede Tuberkulosedødelighed som Dødeligheden af Lungetuberkulose paafaldende ringe.

Dødsfald af Tuberkulose i København 1884—1933 pr. 10,000 Indbyggere.

Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Luuge-tnberkulose
1884	37.4	27.4	1894	27.5	19.9	1904	20.2	14.9	1914	15.4	12.4	1924	12.7	10.1
1885	33.8	24.8	1895	29.3	19.7	1905	21.3	15.8	1915	14.8	11.9	1925	10.8	8.8
1886	32.2	24 4	1896	26.6	19 0	1906	19 0	14.7	1916	18.8	15.0	1926	10.8	8.7
1887	32.7	25.6	1897	25.2	18.1	1907	17.7	13.9	1917	19.6	15.6	1927	9.6	8.1
1888	36.0	26.6	1898	24.4	17.5	1908	18.8	14.8	1918	15.6	12.1	1928	9.5	7.8
1889	33.4	24 8	1899	22.7	17.1	1909	17.1	13.2	1919	13.2	10.2	1929	9.0	7.6
1890	32.2	23.4	1900	24.5	18.3	1910	15.3	11.8	1920	12.0	9.4	1930	8.9	7.3
1891	30.6	21.8	1901	21.7	15.3	1911	17.6	13.1	1921	11.6	9.3	1931	8.5	7.0
1892	29.1	19.6	1902	17.2	11.9	1912	17.7	13.6	1922	11.2	8.8	1932	8.8	7.4
1893	27.7	18.7	1903	19.7	14.1	1913	15.1	11.8	1923	10.8	7.8	1933	7.6	6.4

3) Cancer.

Kræft (Cancer) medførte i 1933 ialt 1015 Dødsfald eller ca. 16 pr. 10,000 Indbyggere, men denne summariske Dødelighedskvotient har, som tidligere omtalt i Aarsberetningerne, ingen synderlig Interesse, fordi den langt overvejende Del af Dødsfaldene indtræffer i de forholdsvis faatallige højere Aldersklasser.

I nedenstaaende Tabel er Dødeligheden derfor beregnet pr. 1000 Indbyggere i hver enkelt Aldersklasse, Mænd og Kvinder for sig. Udenbys hjemmehørende er udeladt, og Oversigten omfatter foruden det sidste Aar kun de seks nærmest foregaaende Femaar, i hvilke det ikke kan antages, at der er indtraadt nogen Ændring i Sygdomsbegrebet.

Dødsfald af Kræft pr. 1000 Indbyggere.

Aarligt Gennemsnit	Under 35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75 Aar og derover	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
1903—1907	0.0	0.1	0.7	1.2	2.2	2.8	6.2	4.7	11.5	8.9	14.8	14.9
1908—1912	0.1	0.1	0.6	1.1	2.6	2.7	6.1	4.9	11.7	8.5	15.9	11.5
1913—1917	0.1	0.1	0.6	1.0	2.3	2.7	6.2	5.0	12.0	8.6	16.6	13.6
1918—1922	0.1	0.1	0.5	0.9	2.1	2.5	5.8	5.1	11.1	7.9	17.3	13.3
1923—1927	0.1	0.1	0.4	1.1	1.9	2.4	5.8	4.8	12.2	8.5	17.6	13.0
1928—1932	0.0	0.1	0.5	1.1	1.7	2.6	5.4	4.7	12.3	9.4	18.1	15.2
1933	0.1	0.1	0.4	0.9	1.9	2.5	4.7	4.0	12.7	9.6	18.5	12.1

Det fremgaar heraf, at Kræftdødeligheden i København i Løbet af de sidste 30 Aar maaske er aftaget lidt i de lavere Aldersklasser og tiltaget lidt i de højere. Det vilde være en naturlig Følge af den Forskydning, der har fundet Sted i Befolkningens Sammensætning, hvorved Middellevetiden er bleven betydeligt forlænget. At Kræftdødeligheden i det hele ikke er tiltagende, fremgaar med tilstrækkelig Tydelighed af den efterfølgende Oversigt over det relative Antal af Kræftdødsfald i de sidste 13 Aar.

Af 1000 Indbyggere over 45 Aar døde af Kræft.

	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933
Mænd	5.7	6.1	6.1	5.9	6.0	7.0	5.8	5.4	5.8	5.4	5.6	5.4	5.5
Kvinder	5.6	5.8	5.4	5.6	5.6	5.7	5.3	5.6	5.4	5.9	5.5	5.9	5.2
Ialt	5.7	5.9	5.7	5.7	5.8	6.7	5.5	5.5	5.6	5.7	5.5	5.6	5.3

I Aarsberetningen for 1932, Side 28, er der meddelt en Oversigt over hvorledes Kræftdødsfaldene i Aarene 1903 til 1932 har fordelt sig paa de forskellige Aldersklasser efter Sygdommens Lokalisation.

4) Kønssygdomme.

Af **Kønssygdomme** (Morbi venerei) blev der i Aarets Løb anmeldt ialt 4794 Tilfælde eller i Forhold til Folkemængden færre end i noget tidligere Aar, og den betydelige Tilbagegang i disse Sygdommes Udbredelse, der er indtraadt siden Verdenskrigens Ophør, vedvarer saaledes endnu. Det er dog ikke udelukket at denne Tilbagegang til en vis Grad er en Følge af Stagnationen i Skibsfarten.

Af **Gonorrhoe** blev der anmeldt 4572 Tilfælde mod 5919, 5629, 5377, 4640 og 4463 i de fem nærmest forudgaaende Aar eller i Forhold til Folkemængden 7,0 pro mille mod henholdsvis 9,8, 9,3, 8,7, 7,5 og 7,1. — Tilbagegangen er væsentligt mindre for Kvindernes Vedkommende end for Mændenes, antageligt dog kun

Anmeldte Tilfælde	Gonorrhoe		Ulcus venereum		Syphilis	
	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere
1887—1891	4746	152	863	28	1177	38
1892—1896	4165	125	809	24	1153	35
1897—1902	4765	135	709	19	1781	49
1903—1907	5094	119	579	14	1643	39
1908—1912	6142	133	878	19	2446	53
1913—1917	6884	136	660	13	2336	46
1918—1922	7449	133	564	10	2315	41
1923—1927	6267	104	173	3	1349	23
1928	5919	98	71	1	943	16
1929	5629	93	83	1	910	15
1930	5377	87	83	1	848	14
1931	4640	75	88	1	567	9
1932	4463	71	31	»	258	4
1933	4572	70	29	»	193	3

fordi der nu kommer flere Kvinder under Behandling end tidligere. Hosstaaende Oversigt over Antallet af anmeldte Tilfælde hos voksne Mænd og Kvinder i de sidste 10 Aar viser en særlig stærk Nedgang siden 1930, i hvilket Aar der blev

Anm. Tilf. over 15 Aar	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933
Mænd	4638	4675	5085	4538	4425	4218	4017	3419	3294	3382
Kvinder	1313	1466	1567	1504	1445	1364	1320	1185	1130	1175
Ialt	5951	6147	6652	6042	5870	5582	5337	4604	4424	4557

indført en mere rationel Behandling af de angrebne Kvinder ved en enkelt af de kommunale Polikliniker for vederlagsfri Behandling af Kønssygdomme.

Paa Hospital behandledes 369 Tilfælde, deraf 74 paa Militærhospitalet.

Venerisk Saar (Ulcus molle s. venereum) anmeldes nu, som tidligere omtalt i Aarsberetningerne, saa sjældent, at Sygdommen er uden medicinalstatistisk Interesse.

Af **Syfilis** blev der i 1933 kun anmeldt 181 Tilfælde, deraf 118 hos Mænd og 63 hos Kvinder, medens der endnu i Femaaret 1913—17 gennemsnitligt blev anmeldt over 2400 Tilfælde aarligt og i de to følgende Femaar over 2300. — Paa Hospital behandledes 68 Mænd og 4 Kvinder.

Hertil kommer endvidere 12 Tilfælde af medfødt Syfilis (Syphilis congenita), hvoraf dog de 8 diagnosticeredes hos voksne og neppe alle med Sikkerhed kan opfattes som medfødte, ligesom det i det hele maa siges, at de her anførte Tal ikke kan være helt nøjagtige.

Om den vederlagsfri Behandling af Kønssygdomme henvises til 4de Sanitetslæges Beretning.

5) Andre Sygdomme.

Af **Fnat** (Scabies) blev der anmeldt 2206 Tilfælde, hvilket var lidt færre end i de nærmest forudgaaende Aar, men dog fremdeles et betydeligt Antal.

Alkoholisme opførtes paa Mortalitetstabellen med 4 Tilfælde som umiddelbar Dødsaarsag, det laveste Antal, der hidtil er forefaldet.

Af Delirium tremens blev der i Aarets Løb anmeldt 8 Tilfælde mod 4 i 1932, 7 i 1931, 8 i 1930 og — 801 i 1907.

Sygdomme i Garnisonen.

Ifølge velvillig Meddelelse fra Hærens Lægekorps var Antallet af de paa Militærhospitalet i 1933 behandlede Sygdomstilfælde følgende:

Diphtheria 6, Scarlatina 1, Morbilli 2, Angina parotidea 1, Febris catarrhalis 666, Influenza 163, Angina tonsillaris 191, Varicellæ 2, Rubeolæ 93, Erysipelas 2, Tuberculosis pulmonum 1 og Malaria chronica 1.

Endvidere blev der behandlet 6 Tilfælde af Syfilis, hvoraf 4 friske, 145 Tilfælde af Gonorrhoe, hvoraf 107 friske, samt 1 Tilfælde af Ulcus venereum.

OFFENTLIG SUNDHEDSPLEJE

Tilsyn med Fødehjem, Vuggestuer, Asyler, Børnehaver, Daghjem o. l. Institutioner samt private Skoler.

(Meddelt af 1ste Sanitetslæge, Dr. med. *Gustav Jørgensen.*)

Fødehjem.

Ved Aarets Udgang stod 7 Fødehjem med tilsammen 55 Pladser under Tilsyn; der fandt ialt 618 Fødsler Sted.

Der blev ikke anmeldt noget Tilfælde af Barselfeber.

Vuggestuer.

Ved Aarets Udgang stod 11 Vuggestuer under Tilsyn.

Vuggestuerne har maattet afvise 655 Børn — mod 373 i 1932 — paa Grund af Pladsmangel.

Asyler, Børnehaver, Daghjem o. l. Institutioner.

Ved Aarets Udgang stod 91 Asyler, Børnehaver og Daghjem under Tilsyn.

Disse Institutioner afviste tilsammen 1322 Børn paa Grund af Pladsmangel; den stærke Stigning af dette Tal i Forhold til Aaret 1932, hvor der kun afvistes 89 Børn, skyldes i væsentlig Grad, at det i 1933 er første Gang, at samtlige Børnehaver har fremsendt Indberetning over Antallet af afviste Børn.

Private Skoler.

Ved Aarets Udgang stod 24 private Skoler under Tilsyn.

I Aarsberetningen for 1929 blev der gjort Rede for forskellige Mangler ved den kunstige Belysning i de private Skoler, og det blev allerede den Gang fremhævet, at en nøjagtig Bedømmelse af Belysningen krævede Lysmaaling paa hver Arbejdsplads.

Efter Anmodning af Stadslægen er en saadan Undersøgelse foretaget i det forløbne Aar i 22 private Skoler med tilsammen 5914 Arbejdspladser. Lysmaalingen blev udført af Assistentlæge, Dr. Kai Poulsen med et Osram Fotometer, og der blev foretaget Lysmaaling paa hver Arbejdsplads.

Forinden jeg gør Rede for Resultatet af min Bearbejdelse af det indvundne Materiale, skal jeg ganske kort gøre Rede for de Hovedkrav, der nu om Stunder stilles til god kunstig Belysning.

1) Lampen skal være blændfri, d. v. s. den glødende Metaltraad bør ikke kunne ses, hverken direkte eller som Reflekslys.
2) Den lysende Overflade af Lyskilden bør være forholdsvis stor, for at Overfladeklarheden kan blive saa jævn som mulig og Glansen saa ringe, at den ikke generer Øjet.
3) Der bør være mindst 40 lux paa hver Arbejdsplads.

Bearbejdelsen af Materialet gav følgende Hovedresultat:

1390 Arbejdspladser (23,5 %) havde en helt tilfredsstillende Belysning, d. v. s. 40 lux eller derover pr. Plads.

1771 Arbejdspladser (29,5 %) havde en mindre god Belysning, d. v. s. under 40 lux — men ikke under 25 lux.

2751 Arbejdspladser (46,5 %) havde en absolut daarlig Belysning, d. v. s. under 25 lux, og ikke mindre end 1447 Pladser af denne sidste Gruppe, d. v. s. 24,4 % af samtlige Skolers Arbejdspladser, havde kun 10 lux og derunder — altsaa en ganske utilladelig slet Belysning.

I de undersøgte Skoler findes ialt 235 almindelige Klasseværelser.

Af disse er 34 forsynede med gode Lampetyper, 71 Værelser er forsynede med mere eller mindre brugelige Lampetyper, og 89 Værelser, d. v. s. 37 % af samtlige Klasseværelser, er forsynede med en Lampe, bestaaende af en klar eller mat Pære med Halvskærm — en ganske ubrugelig Lampetype.

Ingen af de undersøgte Skoler opfylder helt de Krav, der maa stilles til god kunstig Belysning, og adskillige har endda en meget slet Belysning.

Indberetning med Forslag om Ændringer af disse hygiejnisk set uheldige Forhold er fremsendt til Stadslægen.

Enkelte af de ovenfor nævnte Institutioner har været lukket, fordi der optraadte smaa Epidemier (2—3 Tilfælde), særlig af Scarlatina og Difteri; men der er ikke i nogen Institution optraadt en større Epidemi.

Alle Institutionerne er blevet inspiceret i Aarets Løb; de hygiejniske Forhold har i det store og hele været tilfredsstillende og giver ikke Anledning til nærmere Omtale.

Sanitært Tilsyn med Boliger m. m.

(Meddelt af 2den Sanitetslæge, Dr. med. *Povl Heiberg*.)

I Aaret 1933 er der i Samarbejde med Sanitetslægeassistenterne Dr. med. Erik Jacobsen og Dr. Sv. A. Chrom journalført 1369 Sager med 2785 Ekspeditioner.

Efter Sundhedsvedtægtens andet Afsnit (Ordning af Afløb m. m.) har der i dette Aar været 6 Sager.

Efter 3die Afsnit (den offentlige Renlighed) har der været 20 Sager.

Efter fjerde Afsnit (Latrinvæsen) har der været 1259 Sager.

Efter femte Afsnit (de for de omboendes Sundhed skadelige Anlæg) har der været 30 Sager.

Endelig har der efter syvende Afsnit (Boliger) været 54 Sager.

I nedenstaaende Tabel er tillige vist det aarlige Gennemsnitstal for Sager indenfor de forskellige Afsnit af Sundhedsvedtægten for det sidste Tiaar.

	II Ordning af Afløb	III Den off. Renlighed	IV Latrinvæsen	V De for de omboendes Sundhed skadelige Anlæg	VII Boliger
1921—30.....	158	7	928	50	151
1931.....	»	16	1283	39	130
1932.....	5	15	1321	32	100
1933.....	6	20	1259	30	54

Af denne Tabel fremgaar de Forandringer, der i de sidste Aar er sket med Antallet af Sager indenfor de her behandlede Afsnit af Sundhedsvedtægten i Forhold til det forløbne Tiaar.

Tilsyn med Næringsmidler m. m.

(Meddelt af 3die Sanitetslæge *V. Nissen.*)

Af 3die Sanitetslæge og Assistent er i 1933 behandlet:

Andragender ang.	Beværtninger	392	(S.V. § 70)
—	- Logishuse	0	(- - 71—80)
—	- Kødudsalg	110	(- - 34 f. f.)
—	- Høkerforretninger	191	(- - - - -)
—	- Vildt- og Fiskeforretninger	19	(- - - - -)
—	- andre Næringsmiddelforretninger	65	(- - - - -)
—	- Drikkevandsbrønde	13	(- - 63 og 64)

Fra forskellige Udsalg i Byen er der gennem Sundhedspolitiet til Undersøgelse paa Sundhedskommissionens Laboratorium udtaget Prøver af Allehaande, Byggryn, Cacao, Eddike, Flødeis, emaillerede Gryder, Havregryn, Honning, Ingefær, Julelys, Kaffe, Kanel, Kardemomme, emaillerede Kasseroller, Kautschuklegetøj, Konfekt, farvet Legetøj, Mineralvand, Pattetolde, Peber, Sennep, Spiseolie, Sukkervarer, Tapetpapir og The.

Der behandledes 24 Klager over sundhedsskadelige eller forfalskede Levnedsmidler og 3 Klager ang. andre sanitære Forhold.

Sundhedskommissionens Kontrol med Drikkevandet.

Der er i Tidsrummet 1. April 1933—31. Marts 1934 indvundet følgende Vandmængder fra de underjordiske, vandførende Lag:

Anlægget ved Søndersø	8,007,370	m³ *)
Anlægene vest for Søndersø	8,634,490	—
Kilderne med Valby Vandværk	8,800,940	—
Nybølle	7,234,910	—
Thorsbro	11,805,170	—
Taastrup—Valby	2,415,650	—
	46,898,530	m³
Til Byledningerne er ialt indført	46,744,380	—
heraf afgivet til Frederiksberg Kommune	5,177,340	—
til Gladsaxe Kommune	73,390	—
til andre udenbys boende	69,020	—
Vandforbruget i København var da i 1933—34	41,424,630	m³
Det gennemsnitlige Døgnforbrug	113,490	—

Døgnforbruget var altsaa 4,41 % større end i 1932—33.

Det største Vandforbrug i København pr. Døgn fandt Sted Torsdag den 8. Juni med 152,050 —

*) Heraf 500,800 m³ chlorbehandlet Overfladevand fra Søndersø.

og Leveringen til Frederiksberg m. fl. Forbrugere medregnet Torsdag den 8. Juni med..... 169,890 m³
Det mindste Vandforbrug i København pr. Døgn fandt Sted Mandag den 25. December med..... 70,920 -

Med den af Statistisk Kontor beregnede Folkemængde 637,700 bliver Gennemsnitsforbruget pr. Døgn pr. Indbygger 177,96 Liter.

Vandforbruget var:

Aar	Millioner m³ aarlig	m³ daglig	Liter daglig pr. Individ
1900	11,31	31,000	86,52
1905	14,26	39,060	102,70
1910	19,70	53,980	117,40
1915	22,19	62,270	124,36
1920	23,85	65,350	116,28
1925	30,26	82,890	141,14
1930	35,59	97,499	158,53
1931	37,66	102,900	165,30
1932	39,68	108,700	172,62
1933	41,42	113,490	177,96

Af det ovennævnte Forbrug i København er til Næringsbrug (inkl. Stats- og Kommune-Institutioner) medgaaet 16,776,960 m³, heri indbefattet Forbrug til Vanding af Gader og Parker, til offentlige Springvand, til offentlige Nødtørftsanstalter og Pissoirer, til Udskylning af Kloaker og Snebrønde samt til Skøjteløberbaner.

Det Forbrug til Klosetskylning, der er maalt gennem særlig Maaler, har i 1933—34 udgjort 7,031,560 m³.

De kemiske og bakteriologiske Undersøgelser af Vandet er fortsat som tidligere gennem Sundhedskommissionens Laboratorium.

De bakteriologiske Undersøgelser fra de forskellige Indvindingsanlæg og Filtre har givet samme tilfredsstillende Resultater som i de foregaaende Aar.

Vandet, aftappet fra Taphaner i Byens forskellige Kvarterer, har vist et gennemsnitligt Kimtal af 8,4 (efter 3 Døgns Dyrkning). Det højeste Kimtal var 22 pr. m³.

Der har været 13 Andragender om Godkendelse af Drikkevandsbrønde. I 1 Tilfælde har Vandet fra Drikkevandsbrønden vist sig uegnet som Drikkevand, og Brugen af Brønden er herefter blevet nægtet.

Tilsyn med smitsomme Sygdomme.

(Meddelt af 4de Sanitetslæge, Dr. med. *S. Ahrend Larsen.*)

I Aarets Løb gav følgende Infektionssygdomme Anledning til særlige Foranstaltninger:

Tyfus: 14 Tilfælde anmeldtes.

Paratyfus: 29 Tilfælde anmeldtes. Tilfældene optraadte hovedsagelig i Efteraarsmaanederne, spredt over hele Byen, uden nogen paaviselig Forbindelse mellem de enkelte Tilfælde.

Paradysenteri anmeldtes med 52 Tilfælde.

Ligesom tidligere Aar blev Størsteparten af Patienter, lidende af ovennævnte Sygdomme, indlagte paa Blegdamshospitalet og først udskrevne, efter at 3 paa hinanden følgende Fæcesprøver havde vist sig negative. De Patienter, der indenfor en rimelig Tid ikke blev negative, udskreves til fortsat Kontrol her paa Stadslægekontoret.

Kontrollen med Tyfus- og Paratyfusbacilbærere er fortsat efter samme Princip som tidligere Aar (se Stadslægens Aarsberetning 1930).

Poliomyelitis ant. acut.: 26 Tilfælde blev anmeldt. Efteraaret viser en betydelig Stigning i Antallet af Sygdomstilfælde, ligesom i det øvrige Land, selv om Tilfældene i København var spredt over flere Maaneder, saa at Sygdommen ikke havde den epidemiagtige Karakter som i Jylland.

De vigtigste Foranstaltninger var Indlæggelse paa Blegdamshospitalet samt Lukning af Skoleklasser og Børnehaver.

Meningitis cerebrospinalis epidemica: 8 Tilfælde blev anmeldt.

Encephalitis epidemica: 8 Tilfælde anmeldtes.

Tetanus et trismus neonatorum: 3 Tilfælde anmeldt.

Febris puerperalis: 9 Tilfælde anmeldt.

Singultus epidemicus: 8 Tilfælde anmeldt.

Pemphigus neonatorum: 16 Tilfælde.

Tuberkulose: Desinfektion er foretaget i 984 Tilfælde af Lungetuberkulose og ved 115 Dødsfald heraf.

Nogle Sager angaaende smittefarlig Tuberkulose har været til Behandling. 4 skolesøgende Børn blev henvist til Kurskolen. 1 Patient blev indlagt paa Øresundshospitalet efter Tuberkuloselovens § 5.

I Anledning af Omlægning af Gader i forskellige Bykvarterer er 60 Undersøgelsesforretninger blevet ekspederet.

I Lighed med tidligere Aar er foretaget talrige Analyser af Vandet ved Søbadeanstalterne.

Difteribekæmpelsen er fortsat fra Statens Seruminstitut (ved Dr. med. Ahrend Larsen) med profylaktisk Vaccination med Difterianatoksin i Menighedsbørnehaver og kommunale Daghjem.

Koppevaccination.

Paa Statens Seruminstitut er i 1933 ialt vaccineret 6553 Børn.

Fra Statens Seruminstitut er der i Aarets Løb udleveret 75 Portioner Kokoppevaccine til københavnske Hospitaler, 5775 Portioner til praktiserende Læger i København og 65 Portioner til forskellige Stiftelser.

Den vederlagsfri ambulante Behandling af Kønssygdomme.

Den i Henhold til Lov af 30. Marts 1906 indførte vederlagsfri ambulatoriske Behandling af Kønssygdomme paa de kommunale Kliniker af de visiterende Læger har i 1933 været søgt af 3215 nytilkomne Patienter — mod 3207 i 1932, 3414 i 1931, 3531 i 1930, 3818 i 1929, 4466 i 1928, 4802 i 1927, 4988 i 1926, 4917 i 1925 og 4814 i 1924. Af Patienterne var 2175 Mænd, 1022 Kvinder og 18 Børn under 15 Aar.

For *Syfilis* behandledes ialt 202 nytilkomne Tilfælde, hvoraf 29 ikke tidligere var anmeldte. Af Tilfældene var 118 Mænd, 83 Kvinder og 1 Barn under 15 Aar.

For *Gonorrhoe* behandledes ialt 1595 nytilkomne Tilfælde, hvoraf 1526 nye Infektioner, medens 69 Tilfælde var Recidiv. Af Tilfældene var 1186 Mænd, 407 Kvinder og 2 Børn under 15 Aar.

For *veneriske Saar* behandledes ialt 8 nytilkomne Patienter, hvoraf 5 Mænd og 3 Kvinder.

1410 nytilkomne Patienter har været til Observation for venerisk Sygdom, som ikke konstateredes. Af disse var 866 Mænd, 529 Kvinder og 15 Børn under 15 Aar.

Der er indgaaet Anmeldelser om 518 Patienter, der er udeblevet fra Behandling for venerisk Sygdom. Anmeldelserne er af 4de Sanitetslæge videresendt henholdsvis til de herværende kommunale Kliniker, til Sædelighedspolitiet her i Byen eller til Embedslæger i Provinsen.

Sundhedskommissionens Desinfektionsanstalt.

Der blev i Aaret 1933 udført:

A. 1480 Desinfektioner for offentlig Regning.
B. 132 — - Ubemidlede.
C. 90 — - privat Regning.

Tilsammen 1702 Desinfektioner.

Disse fordeler sig saaledes:

Boligdesinfektioner alene	401
Effektdesinfektioner alene	649
Boligdesinfektioner og Effekterne desinficeret med Damp	609
Antal Persondesinfektioner	43
Tilsammen	1702

Ved Boligdesinfektioner anvendtes 1001 Gange Desinfektion med Formaldehyddampe og desinficeredes 1296 Værelser, 55 Entreer, 87 Køkkener og 43 W.C.-Rum.

Desinfektionsstationen i 1933.

Maaned	Begæringer	A. Desinfektioner for offentlig Regning							B. Desinfektioner for Ubemidlede			C. Desinfektioner for privat Regning		
		Tyfus	Difteri	Skarlagensfbr.	Tuberkul. Dødsfald	Tuberkul. Flytning	Fnat	Forskll. Sygd.	Kræft	Utøj	Forskll. Sygd.	Kræft	Rosen	Forskll. Sygd.
Januar	167	1	27	16	12	83	1	1	3	13	2	1	»	7
Februar	136	4	9	15	16	73	»	1	1	8	1	»	»	8
Marts	158	8	16	9	7	88	»	2	2	5	9	1	»	11
April	118	4	10	12	11	68	»	2	1	2	2	»	»	6
Maj	169	2	7	24	8	98	»	3	4	9	4	2	»	8
Juni	123	8	6	18	10	62	»	5	4	2	4	»	»	4
Juli	96	1	2	6	8	53	»	5	2	7	3	»	»	10
August	131	9	4	19	9	64	»	9	3	6	»	2	»	6
September	187	5	5	35	13	74	1	38	2	9	»	»	»	5
Oktober	149	2	8	32	7	70	»	15	3	4	2	»	»	6
November	162	4	13	32	9	80	»	10	3	5	1	»	»	5
December	106	2	7	15	5	56	»	6	2	3	1	2	»	6
Ialt	1702	50	114	233	115	869	2	97	30	73	29	8	»	82

Antallet af Effektdesinfektioner og af Boligdesinfektioner i de enkelte Maaneder i Aaret 1933.

Maaned	Antal				
	Begæringer	Effektdesinfektion Kbm.	Boligdesinfektion		
			Fast Formalin Kbm.	Permanganat Kbm.	Kresolvand Kbm.
Januar	167	106,3	5050	»	20
Februar	136	83,6	3170	60	60
Marts	158	93,4	4730	»	80
April	118	75,2	4190	»	30
Maj	169	90,8	5040	»	40
Juni	123	71,1	2750	»	150
Juli	96	49,6	2170	»	90
August	131	73,2	4130	»	450
September	187	94,1	7380	»	1500
Oktober	149	76,7	5340	»	1200
November	162	83,9	5440	»	150
December	106	72,1	2850	»	60
Ialt	1702	969,2	52240	60	3830

Antallet af Desinfektioner ved de enkelte Sygdomme i 1932 og 1933.

Sygdomme	1932		1933	
	Antal	pCt. af samtlige Desinfektioner	Antal	pCt. af samtlige Desinfektioner
Tyfus	203	11,0	50	3,0
Difteri	145	7,9	114	6,7
Skarlagensfeber	110	6,0	233	13,7
Tuberkulose ved Dødsfald	133	7,2	115	6,7
Tuberkulose ved Flytning	935	51,0	869	51,1
Smits. Hjerne- og Rygmarvsbet.	10	0,6	11	0,6
Kræft	50	2,7	34	2,0
Fnat	6	0,3	2	0,2
Lungebetændelse	6	0,3	7	0,4
Rosen	1	0,1	»	»
Kønssygdomme	1	0,1	»	»
Børnelammelse	18	1,0	70	4,1
Utøj	119	6,5	74	4,3
Forskellige Sygdomme	98	5,3	124	7,2

Der blev 21 Gange anvendt Desinfektion ved Afvaskning med Kresolvand og desinficeret 21 Værelser, 305 W.C.-Rum og 13 Latrin-Rum.

De ovennævnte 43 Persondesinfektioner omfattede 1490 Personer.

De desinficerede Rum havde et Kubikindhold af 56,130 Kbm. Heraf desinficeredes 52,240 Kbm. med Formaldehyddampe og 3830 Kbm. med Kresolvand. Der anvendtes fast Formalin til 52,240 Kbm. (12,980 Kbm. ved Brug af Generator og 39,260 Kbm. ved Brug af Haandlamper). Til Resten, 60 Kbm., anvendtes Kaliumpermanganat-Metoden.

De i Desinfektionsanstalten ved Blegdamshospitalet desinficerede Effekter havde et Kubikindhold af 969,2 Kbm.

I de ved Desinfektionsstationen oprettede Desinfektionskursus deltog i Aarets Løb 1 Elev fra Jylland.

Beretning om Københavns Sundhedskommissions Dyrlægers Virksomhed i Aaret 1933.

(Meddelt af Overdyrlæge *H. Hansen.*)

Sundhedskommissionens Dyrlægers Virksomhed omfatter Tilsyn med Forhandling i København af Mælk, Kød og andre Næringsmidler af animalsk Oprindelse; desuden udøves konsultativ Virksomhed for Sundhedskommissionen ved Behandling af Sager, der kræver veterinærsagkyndig Udtalelse og Bistand, saasom Indretning af Stalde, Andragender om Indførsel af Kødvarer fra Udlandet o. a. m.; yderligere foretages Undersøgelse af de animalske Næringsmidler, der af private, fordi de formenes utjenlige til Menneskeføde, indleveres til Sundhedspolitiet til Undersøgelse.

Sundhedskommissionens Dyrlægepersonale bestaar af en Overdyrlæge og en Dyrlæge.

Der samarbejdes i det daglige Arbejde med Sundhedspolitiets Personale, af hvilket 1 Overbetjent og 3 Politibetjente er beskæftigede med Tilsynet med Forhandling af Mælk, og 1 Overbetjent og 7 Politibetjente er beskæftigede ved Tilsynet med Forhandling af Kød. Foruden det rent politimæssige Arbejde, Afhøringer, Rapportskrivning til Retten o. s. v., udfører Sundhedspolitiets Betjente de almindelige Prøveudtagninger og medvirker desuden ved Arbejdet med Eftersyn af de Virksomheder, hvor Næringsmidler af den omhandlede Art tilvirkes, opbevares og forhandles.

Det med Kontrollen med de omhandlede Næringsmidler forbundne Laboratoriearbejde udføres paa et privat Laboratorium i en derværende særlig, af Københavns Kommune underholdt Afdeling, *Sundhedskommissionens Laboratorium.*

A.

Tilsyn med Forhandling af Mælk.

Den Mælk og Fløde, der indføres i København, hidrører hovedsagelig fra Kvægbesætninger paa Sjælland og Lolland-Falster, men ogsaa fra Bornholm sendes Mælk og navnlig Fløde fra ca. 100 Kvægbesætninger.

Mælken og Fløden, der indføres i København, sendes dels direkte fra Produktionsstederne til herværende Bymejerier, dels gennem udenbys beliggende Andels- og Privatmejerier som saakaldt Suppleringsmælk. Suppleringsmælken skaffer Bymejerierne sig dels ved privat Overenskomst med de leverende Mejerier, dels gennem en særlig en gros Forretning, Andelsmejeriernes Mælkeudvalg.

Yderligere tilføres der Byen Mælk fra ca. 40 i den nærmeste Omegn beliggende mindre Mejerivirksomheder, som modtager Mælken fra et Faatal Kreaturbesætninger i Mejeriets nærmeste Opland, og som selv kører Mælken til Staden og forhandler denne dels en gros, dels en detail (Mælkeforpagtere).

Det Antal Kvægbesætninger, hvorfra der indføres Sødmælk, Fløde og Skummetmælk til Eksportflødefabrikation, kan, som det er anført i nedenstaaende Skema, deles i to Grupper, nemlig de, som har leveret Mælk hele Aaret, og de, som kun periodevis, navnlig ved Højtiderne Jul og Paaske, ved hvilke Lejligheder særlig Indførselen af Fløde tiltager, har været i Leverance.

Af det samlede Antal Kvægbesætninger har 18 med et Koantal af ca. 1800 leveret Børnemælk og 10 med et Koantal af ca. 1000 leveret Jerseymælk.

Desuden har 207 Kvægbesætninger med tilsammen 8450 Køer leveret Mælk fra tuberkulinprøvede Kvægbesætninger.

Antal Kvægbesætninger, hvorfra Mælk har været indført til København i 1933.

Form for Leverance	Antal Kvægbesætninger	Antal Køer
Helaarlig	3303	72653
Periodisk	529	8108

Hvad angaar den daglige Indførsel af Mælk, Fløde m. m. og den Form, hvorunder disse Varer forhandledes, da forholder disse Spørgsmaal sig, saavidt det har været muligt at faa oplyst, saaledes som fremgaar af nedenstaaende Skema (Gennemsnitstal).

Mælkens Art	Indførsel til København, angivet i kg	Forhandling	
		Som raa Vare	Som pasteuriseret eller paa anden Maade varmebehandlet
Sødmælk	223842	106202	41554
Fløde	16916	3371	18848
Kærnemælk	13505	7606	16743
Skummetmælk	21818	1740	35835
Jerseymælk	4538	3122	»
Børnemælk	12906	6964	»
Halvskummetmælk	»	»	3918
Stassaniseret Mælk (Sødmælk)	»	»	34796
Langtidspasteuriseret Mælk	»	»	667
Steriliseret homogeniseret Fløde & Eksportfløde	»	»	15536

Den gennemsnitlige daglige Totalindførsel af Sødmælk er — Jerseymælk og Børnemælk indbefattet — ialt 241,286 kg. Heraf forhandles som *Sødmælk* 193,305 kg, nemlig 116,288 kg som *raa Sødmælk* og 77,017 kg i viderebehandlet Stand. Af den Sødmælk, der forhandles i raa Tilstand, udbydes 23,623 kg til Salg under Betegnelsen »Mælk fra Besætninger, der har bestaaet Tuberkulinprøven«.

De for Indførsel og Forhandling af Mælk i København gældende Bestemmelser findes i Tillæg af 30. Oktober 1930 til Københavns Sundhedsvedtægt af 4. Novbr. 1918, §§ 48—62 incl., samt i Justitsministeriets Anordning Nr. 273 af 22. Oktbr. 1925 om, hvad der maa forhandles som Mælk, Fløde o. l.

Angaaende disse Bestemmelser skal anføres, at der i 1933 er udarbejdet et Forslag til Ændring af Sundhedsvedtægtens § 49. Ændringen gaar ud paa, at der i Sundhedsvedtægten skal optages en Bestemmelse, i Henhold til hvilken det efter Udløbet af en nærmere fastsat Frist bliver en Betingelse for Indførsel af Mælk m. m. til København, at Mælken og Fløden m. m. hidrører fra Kvægbesætninger, der har bestaaet Tuberkulinprøven.

Det af Sundhedskommissionen til Magistraten sendte Forslag til Ændring af § 49 i Tillæg af 30. Oktbr. 1930 til Sundhedsvedtægten af 4. Novbr. 1918 fik nedenstaaende Affattelse og blev vedtaget i uændret Stand saavel af Magistrat som af Borgerrepræsentation:

1. Ingen maa uden forudgaaende Anmeldelse til Sundhedspolitiet i Erhvervsøjemed indføre til Forhandling her i Staden eller forhandle Mælk eller Fløde her i Staden. Flytning af Forretningen samt Oprettelse af Filialudsalgssteder her i Staden skal ligeledes anmeldes forud.

2. Al Sødmælk og Fløde, som indføres her i Staden, skal være fra Kvægbesætninger, som med Hensyn til Opstaldningsforhold, Røgt, Sundhedstilstand og i det hele taget alt, hvad der har Betydning for Mælkens sunde Beskaffenhed, skal være undergivet *Tilsyn af Dyrlæger, der er autoriserede af Landbrugsministeren; Tilsynet udøves i Overensstemmelse med et af Sund-*

hedskommissionen vedtaget og af Landbrugsministeren godkendt Regulativ. Fra 1. November 1938 gælder dette ogsaa al skummet Mælk og Kærnemælk. For Indførsel til Forhandling her i Staden af Eksportfløde og andre steriliserede Mælkekonserver gælder Bestemmelsen i § 3 i Lov Nr. 183 af 23. Juni 1932 om Mælkekontrol.

3. Mejerier, fra hvilke Mælk eller Fløde indføres, skal hver Dag fra kontrollerede Besætninger have en saadan Mælkemængde indvejet, der er stor nok til med daglig Indførsel at dække, hvad der gaar med til den til København bestemte Mælk og Fløde.

4. *Fra 1. November 1935 at regne maa som raa Sødmælk og som raa Fløde kun forhandles Mælk og Fløde af Mælk, som hidrører fra Besætninger, hvis samtlige Kreaturer for højst eet Aar siden har gennemgaaet Tuberkulinprøven med negativt Resultat. Fra 1. November 1938 gælder dette Krav al Mælk og Fløde, som indføres og sælges her i Staden uden Hensyn til, under hvilken Betegnelse Mælken eller Fløden forhandles. Undtagen herfra er alene Salg af de i § 3 i Lov Nr. 183 af 23. Juni 1932 omfattede sterile Produkter, som er indført hertil under de i Loven nævnte Betingelser. De i nærværende Paragrafs Stykke 2, 1ste Punktum, nævnte Regler skal fra de nævnte Tidsfrister at regne indeholde Regler om Dyrlægekontrollen ogsaa for saa vidt angaar Tuberkulinprøven. Sundhedskommissionen bemyndiges til at foreskrive saadanne Foranstaltninger, som den til Adskillelse af Mælk fra rene Besætninger fra Mælk fra Besætninger, der ikke er rene, finder Anledning til at kræve iagttaget af Mejerier, fra hvilke Mælk eller Fløde indføres, eller som her i Staden behandler og forhandler Mælk.*

Ændringer i Forhold til § 49 i Tillæget af 30. Oktober 1930 er angivet med Kursiv.

Kontrollen

med Overholdelsen af de Bestemmelser, der er gældende for Indførsel og Forhandling af Mælk og Fløde m. m. i København, kan deles i to Hovedopgaver, nemlig: »*Kontrollen med Mælkens Produktion*« og »*Kontrollen med Mælkens Forhandling*«.

1) Kontrollen med Mælkens Produktion.

Denne Kontrol omfatter dels det i Sundhedsvedtægtens § 49, Stk. 2, omhandlede maanedlige Dyrlægeeftersyn af Kreaturbesætninger, hvis Mælk indføres til København som Sødmælk, eller hvis Mælk benyttes til Fremstilling af Fløde, derunder ogsaa Eksportfløde; dels det i Sundhedsvedtægtens § 52 omhandlede 2 Gange maanedlige Dyrlægeeftersyn af Kreaturbesætninger, hvis Mælk indføres til København som Børnemælk, og yderligere omfatter denne Kontrol de af Sundhedspolitiet foretagne Eftersyn af Mejerivirksomheder, der indsender Mælk m. m. til København, samt den af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Efterkontrol i saavel Kreaturbesætninger som Mejerivirksomheder.

De maanedlige Dyrlægeeftersyn foretages af 128 Dyrlæger, af hvilke et Faatal, 3, er ansatte ved de store Mælkeforsyninger, medens de øvrige er lokalt praktiserende Dyrlæger.

Ved den maanedlige Kontrol med Kvægbesætningerne foretages en nøje Undersøgelse af hver enkelt Ko i Besætningen, særlig indgaaende af alle i Øjeblikket malkende Køer, og desuden inspiceres Staldforhold, Foder og Malkeredskaber, og naar Tilsynet foretages under Malkningen, paases det, at denne udføres paa tilbørlig Maade og i Overensstemmelse med de herfor givne Regler.

I Tilslutning til Eftersynet udfærdiges af Dyrlægen en Attest, paa hvilken der anføres, hvilke eventuelt syge Dyr der er fundet, hvad disse Dyr lider af, og hvad der er beordret med Hensyn til disse Dyrs Isolation og deres Mælk. Yderligere anføres paa Attesterne de eventuelt forefundne Overtrædelser af de for Produktion af Mælk til Københavu gældende Bestemmelser.

Disse Attester indsendes maanedsvis til Sundhedskommissionens Sekretariat af de her i Byen værende Modtagere af Mælk og Fløde.

Paa Grundlag af de i Tidsrummet fra 1. Januar til 31. December 1933 udstedte Dyrlægeattester fremgaar, at det paa Grund af Sygdom, i kortere eller længere Tid, har været forbudt at levere Mælken til København af et større Antal Køer.

De paa Dyrlægeattesterne opførte Lidelser grupperer sig maanedsvis saaledes som fremgaar af nedenstaaende Skemaer, til hvilke skal bemærkes, at Antallet af anmeldte Sygdomstilfælde ikke er det samme som Antallet af Køer, der har været syge, idet talrige Køer har været syge gennem længere Tid og derfor mere end een Gang indgaar i Skemaet.

Antal anmeldte Sygdomstilfælde 1933.

I. De helaarlig leverende Kvægbesætninger.

Maaned	Diagnosticerede Lidelser						Mistænkelige Tilfælde			Ialt
	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Yver-Sygdomme	Patte-Sygdomme	Bør-Sygdomme	Andre Sygdomme	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Sygdomme	
Januar	14	»	2792	33	38	9	12	»	»	2898
Februar	13	2	2853	24	76	18	12	2	3	3003
Marts	15	3	3534	33	85	16	9	»	»	3695
April	10	1	3763	29	71	13	14	1	1	3903
Maj	11	»	3565	51	54	15	11	»	»	3707
Juni	9	»	3491	36	37	4	1	»	»	3578
Juli	12	»	3504	52	44	4	2	1	»	3619
August	10	1	3482	47	33	7	8	1	»	3589
September	5	1	3426	52	34	11	2	»	»	3531
Oktober	10	2	3430	28	40	9	5	»	»	3524
November	3	1	3270	23	38	7	8	2	»	3352
December	2	»	2983	31	53	7	6	1	»	3089
Ialt	114	11	40099	439	603	120	90	8	4	41488

II. De periodevis leverende Kvægbesætninger.

Maaned	Diagnosticerede Lidelser						Mistænkelige Tilfælde			Ialt
	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Yver-Sygdomme	Patte-Sygdomme	Bør-Sygdomme	Andre Sygdomme	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Sygdomme	
Januar	»	»	110	»	1	1	1	»	»	113
Februar	»	»	125	»	»	»	»	»	»	125
Marts	»	»	127	»	4	1	»	»	»	132
April	»	»	117	2	2	»	1	»	»	122
Maj	»	»	134	4	1	1	»	»	»	140
Juni	»	»	115	2	1	»	»	»	»	118
Juli	»	»	91	1	»	»	»	»	»	92
August	»	»	100	»	»	»	»	»	»	100
September	»	»	120	1	2	»	»	»	»	123
Oktober	»	»	101	»	1	»	»	1	»	103
November	1	»	64	»	»	»	»	»	»	65
December	»	»	50	»	1	»	»	»	»	51
Ialt	1	»	1254	10	13	3	2	1	»	1284

I de Tilfælde, hvor *de kontrollerende Dyrlæger* har paaført Attesterne Bemærkninger om Fejl og Mangler med Hensyn til Overholdelsen af de for Indførsel af Mælk til København gældende Bestemmelser, er Attesterne almindelig-

vis blevet tilbagesendt de respektive Mejerier med Anmodning om at foranledige de af Dyrlægerne ved Eftersynene paatalte Fejl m. m. rettede og ny Attest indsendt i Løbet af 8—14 Dage. — I en Del Tilfælde har Dyrlægernes Attestbemærkninger foranlediget, at særligt Eftersyn er foretaget af Sundhedskommissionens Dyrlæger.

Af *Sundhedskommissionens Dyrlæger* er der ialt i 1933 foretaget 1006 Eftersyn af Kobesætninger og Mejerivirksomheder, nemlig:

241 Eftersyn af Mejerier og Flødefabrikker.
765 — - Kvægbesætninger, deraf
35 — - Børnemælksbesætninger.

Af Kvægbesætningerne havde:

138 et Koantal af 50 og derover.
509 - — - 10—49 og
118 - — - 1—9.

Ved disse Eftersyn er der i et Antal Tilfælde konstateret Forhold, som var i Strid med de for Indførsel af Mælk til København gældende Bestemmelser.

De konstaterede Fejl og Mangler har angaaet saavel Renholdelse som Vedligeholdelse af Redskaber og Lokaliteter, uheldige Staldforhold, mangelfuld Renholdelse og Klipning af Køer samt Overtrædelse af de for Malkearbejdets rette Udførelse givne særlige Bestemmelser.

De som Følge af Eftersynene fremkomne Sager behandles paa den Maade, at Ejeren i direkte Tilslutning til Eftersynet modtager en skriftlig Meddelelse om, hvad der vil være at rette for at faa Forholdene bragt i Orden i Henhold til de givne Bestemmelser; dernæst underrettes de respektive Mejerier og kontrollerende Dyrlæger om Eftersynene og, hvad der derved er konstateret, og anmodes om paa den givne Foranledning at paase, at de paatalte mangelfulde Forhold rettes, samt at Bemærkning herom paaføres Attesten for næste Eftersyn.

I særlige Tilfælde kræves indsendt Ekstraattest, og i Tilfælde, hvor Manglerne har været væsentlige eller ikke trods gentagne Forsøg har været til at faa rettede, nedlægges Forbud i kortere eller længere Tid mod Indsendelse af Mælk til København fra de paagældende Besætninger.

I 1933 har Forbud været nedlagt i 3 Tilfælde, nemlig i Anledning af: 1) uklippede Køer (trods gentagen Henvendelse), 2) mangelfuld Tilbageholdelse af Mælk af syge Køer og 3) Svinehold i Kostalden.

I Tilfælde 2 blev der tillige rejst Tiltale mod Ejeren.

En Del af de af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Eftersyn har været foranlediget af de foretagne Smuds- og Kimtalsundersøgelser. I de Tilfælde, hvor der er konstateret stort Smuds- eller stort Kimindhold i de undersøgte Prøver, er Forholdet blevet rettet efter skriftlig Henvendelse til Ejer, Mejeri og kontrollerende Dyrlæge — eventuelt som anført i Forbindelse med herfra foretaget Eftersyn. Det har drejet sig om 20 Kreaturbesætninger under 4 Mejerier.

I eet Tilfælde blev Sagen henvist til retslig Paatale.

Yderligere skal vedrørende de af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Eftersyn tilføjes, at der ved Eftersynene er blevet »udsat« fra Mælkeleverance 202 Køer paa Grund af Yver-, Bør- og andre Lidelser.

Disse Udsættelser af Køer har foranlediget en Del mikroskopiske Undersøgelser, dels for at underbygge den kliniske Diagnose, der betinger »Udsættelse fra Leverance«, dels for at understøtte den kliniske Undersøgelse, naar Tidspunktet for Helbredelse menes at være indtraadt, saaledes at fornyet Mælkeleverance kan finde Sted.

I Tilslutning til Omtalen af Besætningskontrollen m. m. skal tilføjes, at

12 Mejerier har søgt om og faaet godkendt tilsammen 85 Kreaturbesætninger til Salg af Mælk fra Besætninger, der har bestaaet Tuberkulinprøven. Endvidere har 3 Mejerier opnaaet Godkendelse og Tilladelse til at forhandle langtidspasteuriseret Mælk og 1 Mejeri til at forhandle stassaniseret Mælk i København. Alle 4 Mejerier var udenbys beliggende.

Endvidere skal tilføjes, at der i Aarets Løb er behandlet Sager vedrørende: eet Tilfælde af Scarlatina paa en af de leverende Gaarde, eet Tilfælde af Miltbrand i en Kvægbesætning, Forbud mod Anvendelse af levende Kultur til Vaccination mod smitsom Kalvekastning i en Børnemælksbesætning, to Tilfælde af Febris undulans, i hvilke det blev forsøgt at gøre Erstatningsansvar gældende overfor de paagældende Personers Mælkeleverandører, en herværende mindre og en større Mælkeforsyning.

Angaaende de af *Sundhedspolitiets Betjente* foretagne Eftersyn af Mejerier, hvorfra indsendes Suppleringsmælk og Fløde, skal anføres, at der i 1933 ialt er foretaget 193 Eftersyn af 92 Mejerier og 11 Flødefabrikker.

Eftersynene gaar væsentlig ud paa at kontrollere, om den indsendte Mælk eller Fløde hidrører fra Besætninger, der staar under Dyrlægekontrol, som anført i Sundhedsvedtægtens § 49, Stk. 2, og om det Antal Køer, der kontrolleres, kan yde det daglig indsendte Kvantum Mælk m. m., men desuden paases Orden, Renlighed og Vedligeholdelse af Lokaliteter og Redskaber. Paa Virksomheder, hvor Mælk og Fløde tappes paa Flasker, paases ogsaa, om Flaskerensningen er fyldestgørende.

2) Kontrollen ved Mælkens Forhandling.

Dette Arbejde omfatter dels a) Eftersyn af Mejerivirksomheder, Mælkeudsalg og Koholderier i København, dels b) Laboratorieundersøgelse af indkøbte og indleverede Mælkeprøver.

a) Eftersyn af Mejerivirksomheder, Mælkeudsalg og Koholderier.

Der er i 1933 dels af Sundhedspolitiets Betjente, dels af Sundhedskommissionens Dyrlæger til ubestemte Tider foretaget ialt 4050 Eftersyn af ca. 40 Mejerier, ca. 2000 Mælkeudsalg og ca. 325 Detailvogne, og ved disse Eftersyn er der i 60 Tilfælde forefundet Mangler med Hensyn til Vedligeholdelse af Lokaler m. m.

Der fandtes i København ved Udgangen af 1933 i den gamle By 4 Kostalde og i de indlemmede Distrikter 10 Kostalde med henholdsvis 65 Køer og 42 Køer, ialt 14 Kostalde med 107 Køer. Kostaldene i den indre By er Handelsstalde, fra hvilke der ikke forhandles Mælk, men fra Kvægbesætningerne i de indlemmede Distrikter forhandles Mælken enten direkte ved Stalddør, eller den leveres til nærmeste Mejeri.

b) Laboratorieundersøgelse af indkøbte Mælkeprøver.

Til Laboratorieundersøgelse er ialt indleveret 10,539 Prøver Mælk og Fløde. De undersøgte Prøver var:

Børnemælk	1627	Prøver	Halvskummetmælk	35	Prøver	Eksportfløde	122	Prøver
Jerseymælk	142	—	Skummetmælk	66	—	Fløde (3)	773	—
Sødmælk	4920	—	Kærnemælk	544	—	Fløde (2)	1264	—
						Fløde (1)	15	—
						Piskefløde	1031	—

Resultatet af Undersøgelse af Mælk og Fløde.

Undersøgelse af Fedtindhold i Børnemælk, Jerseymælk, Sødmælk, Fløde og Halvskummetmælk.

Indhold af Fedt i 1627 Prøver Børnemælk:

Under 3,25 %	27	Prøver
3,25—3,50 %	220	—
3,50—4,00 %	1016	—
4,00—5,00 %	361	—
5,00 % og derover	3	—

Af dette fremgaar, at 1,65 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end den i Sundhedsvedtægtens § 52 foreskrevne Minimumsfedtprocent 3,25.

Dertil skal bemærkes, at 8 af de 27 Prøver med for lavt Fedtindhold hidrører fra Udsalgsmælk. De øvrige tynde Prøver er udtaget af de indsendte Transportspande med Mælk, inden Mælken er sammenblandet, og har derfor ikke givet sig tilkende i Udsalgsmælken. Fejlprocenten i Udsalgsmælken (522 Prøver) er saaledes 1,41 %.

Indhold af Fedt i 142 Prøver Jerseymælk var:

Under 4,75 %	1	Prøve
4,75—5,00 %	6	Prøver
5,00—6,00 %	127	—
6,00 % og derover	8	—

Af dette fremgaar, at 0,70 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 4,75 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Jerseymælk. 1 Prøve havde saa lavt Indhold af Raakasein, at den næppe stammer fra Jerseykøer. (Se Afsnit Sager henvist til retslig Afgørelse.)

Indhold af Fedt i 4920 Prøver Sødmælk var:

Under 3,25 %	195	Prøver
3,25—3,50 %	1146	—
3,50—4,00 %	3223	—
4,00—5,00 %	325	—
5,00 % og derover	14	—

Af dette fremgaar, at 3,96 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 3,25 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Sødmælk.

Da 87 af de 195 Prøver med for ringe Fedtindhold er udtaget af Producenternes Transportspande ved Mælkens Ankomst til Byen, inden Sammenblandingen paa Mejeriet har fundet Sted, saaledes at disse Prøver ikke har foraarsaget for tynd Udsalgsmælk, er Fejlprocenten i Udsalgsmælken (4019 Prøver) 2,68 %.

Indhold af Fedt i 1031 Prøver Piskefløde var:

Under 30 %	12	Prøver
30,00—32,00 %	94	—
32,00—34,00 %	344	—
34,00 % og derover	581	—

Af dette fremgaar, at 1,16 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 30,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Piskefløde.

I ingen af de undersøgte Prøver af Fløde 1 (18 %) var Fedtindholdet for lavt.

Indhold af Fedt i 1264 Prøver Fløde 2 var:

Under 13,00 %	24	Prøver
13,00—15,00 %	744	—
15,00—16,00 %	160	—
16,00 % og derover	336	—

Af dette fremgaar, at 1,89 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 13,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Fløde 2.

6 Prøver, der ikke var deklareret homogeniseret, indeholdt homogeniseret Fløde.

Indhold af Fedt i 773 Prøver Fløde 3 var:

Under 9,00 %	5	Prøver
9,00—11,00 %	555	—
11,00 % og derover	213	—

Af dette fremgaar, at 0,65 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 9,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Fløde 3.

5 Prøver, der ikke var deklareret homogeniseret, indeholdt homogeniseret Fløde.

Indhold af Fedt i 122 Prøver Eksportfløde var:

Under 9,00 %	11	Prøver
9,00 % og derover	111	—

Af dette fremgaar, at 9,01 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 9,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Eksportfløde.

Indhold af Fedt i 35 Prøver Halvskummetmælk:

I ingen af de undersøgte Prøver Halvskummetmælk fandtes mindre Fedtindhold end 0,75 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Halvskummetmælk.

Vandtilblanding i Mælk.

Ingen af de undersøgte Prøver Sød- og Skummetmælk indeholdt Vand.

Tørstofindhold i Kærnemælk.

Ved Undersøgelsen af 544 Prøver Kærnemælk fandtes 71 Prøver, d. v. s. 13,05 %, der havde mindre Tørstofindhold end foreskrevet i Sundhedsvedtægtens § 55.

Undersøgelser for Smuds.

Ved Undersøgelse for Smuds i 2759 Prøver Sødmælk, Jerseymælk og Børnemælk, hvilke Prøver er udtaget ved Mælkens Ankomst til Byen, fandtes i et ret stort Antal Prøver Sødmælk Smuds i kendelig Mængde (Bernsteins Smudsundersøgelse).

Dette Forhold har for de enkelte Besætningers og Mejeriers Vedkommende foranlediget særlig Skrivelse eller Eftersyn herfra (20 Tilfælde).

I Mælkeprøver udtagne i Mælkeudsalgene her i Byen fandtes i intet Tilfælde Smuds i kendelig Mængde. En Prøve Sødmælk i original Emballage havde paa Flaskens indvendige Side flere mørke Pletter, der ved direkte Mikroskopi viste sig at bestaa af Fedt, Bakterier og Støv.

Undersøgelser for Opvarmning.

9856 Prøver Mælk og Fløde er bleven undersøgt for Opvarmning.

1) Undersøgelser for Pasteurisering.

1) 151 Prøver, der var solgt som pasteuriserede, reagerede som raa ved Paraphenylendiaminprøven, nemlig:

Sødmælk	61	Prøver
Halvskummetmælk	3	—
Skummetmælk	7	—
Piskefløde	18	—
Fløde 2	40	—
Fløde 3	22	—

2) 30 Prøver, der var solgt som raa, var pasteuriserede (Paraphenylendiaminprøven), nemlig:

Sødmælk	8	Prøver
Halvskummetmælk	1	Prøve
Piskefløde	7	Prøver
Fløde 2	9	—
Fløde 3	5	—

Af dette fremgaar, at 1,88 % af Prøverne har reageret fejlagtig ved Paraphenylendiaminprøven.

2) Undersøgelser for ulovlig Opvarmning.

233 af de foran anførte Prøver Sødmælk, der var solgt som raa, og som gav Reaktion som raa ved Paraphenylendiaminprøven, er undersøgt med Henblik paa ulovlig Opvarmning i Henhold til Justitsministeriets Anordning Nr. 273 af $^{22}/_{10}$ 1925 § 9.

Ved disse Undersøgelser er foretaget Bestemmelse af Amylaseindhold, foretaget Schardingers Prøve, Katalaseprøve (Katalasetal pr. 100 cm^3) samt Albuminprøve med følgende Resultat:

Amylaseprøve (Weinstein).

Af 233 Prøver gav 208 Amylasetal paa 0,8 eller derover, medens 25 Prøver ikke indeholdt saa megen Amylase, at 10 cm^3 af Prøven kunde hydrolisere 0,8 cm^3 Stivelseopløsning efter Weinstein.

Schardingers Prøve, Katalaseprøve og Albuminprøve.

25 Prøver, som viste for lidt Amylaseindhold, gav ved ovennævnte 3 Prøver følgende Resultat:

Antal Prøver	Affarvningstid	Katalasetal (100 cm³)	Albuminprøve
1	5 Min.	11	Stort Bundfald
2	6 —	6—11	— —
2	7 —	3—6	— —
3	9 —	6—19	— —
3	10 —	11—20	— —
3	11 —	14—16	— —
1	12 —	3	— —
3	13 —	11—2	Stort ell. lille Bundfald
2	15 —	11—24	— — —
5	over 15 Min.	8—14	— — —

Det skal tilføjes, at disse Undersøgelser for ulovlig Opvarmning af Mælk har foranlediget 24 Tilfælde af retslig Paatale, samt at Opvarmningen dels har været konstateret i Handelsmælk her i Staden og dels i Mælk, indsendt fra udenbysbeliggende Mejerier, i hvilke sidste Tilfælde Prøverne har været udtaget ved Mælkens Ankomst til Byen.

Undersøgelser for Aciditetsgrad.

Ved Undersøgelse af Aciditetsgraden (Antal cm³ 1/10 Na OH som neutraliserer 100 cm³ Mælk) i 2759 Prøver Børnemælk, Jerseymælk og Sødmælk fandtes følgende Talværdier:

	Sødmælk (Jerseymælk)	Børnemælk
under 15	22	27
15	366	380
16	605	914
17	162	242
18	20	10
19	6	2
20	1	0
over 20	2	0

Reduktase- og Gæringsprøveundersøgelser.

Reduktaseprøve er foretaget med 2759 Prøver Børnemælk, Jerseymælk og Sødmælk. For samtlige Prøvers Vedkommende har Prøven været kombineret med Gæringsprøve.

1) Oversigt over Affarvningstiderne:

	Sødmælk (Jerseymælk)	Børnemælk
mindre end 1 Time	32	6
1—2 Timer	36	9
2—3 —	52	11
3—4 —	49	22
4—5 —	84	37
over 5 —	931	1490

2) Oversigt over Gæringstyperne:

	Sødmælk (Jerseymælk)	Børnemælk
Den geleagtige Type	424	634
— ostede —	437	745
— blærede —	89	45
— svampede —	228	144
— flydende —	6	7

Bakteriologiske Undersøgelser.

For 2777 Prøver Børne-, Jersey- og Sødmælks Vedkommende er Undersøgelsen kombineret med Kimtælling.

Kimtællingerne er foretaget i Fortyndinger 10 og 100,000, og som Næringssubstrat er anvendt Kød-Pepton Gelatine. Aflæsningen har fundet Sted efter 6 Dages Forløb.

Oversigt over Kimtallene.

	Sødmælk (Jerseymælk)	Børnemælk
Under 0,1 Mill.	325	928 Prøver
0,1—0,3 —	332	433 —
0,3—0,5 —	141	104 —
0,5—0,7 —	93	32 —
0,7—1,0 —	63	19 —
1—2 —	72	27 —
2—3 —	49	13 —
3—5 —	49	11 —
5—7 —	14	8 —
7—10 —	10	0 —
10—15 —	7	0 —
15—20 —	6	0 —
over 20 —	4	0 —

	Langtidspasteuriseret Mælk	Stassaniseret Mælk
0,001—0,005 Mill.	8 Prøver	2 Prøver
0,005—0,01 —	1 —	4 —
0,01—0,05 —	3 —	5 —
0,05—0,1 —	1 —	4 —
0,1—0,4 —	0 —	5 —

Endvidere er der foretaget Kimtælling i 1 Prøve pasteuriseret Sødmælk og i 3 Prøver Fløde.

Mikroskopiske Undersøgelser.

5 Prøver Mælk blev centrifugeret i Trommsdorffs Glas og de fremkomne Bundfald efter Aflæsning mikroskopisk undersøgt.

Undersøgelse for Konserveringsmidler.

Konserveringsmidler er ikke i 1932 paavist i nogen Mælkeprøve.

Undersøgelse for Tilblanding af Fedtemulsion.

1031 Prøver Piskefløde har været undersøgt for det for kunstige Fedtemulsioner paabudte Røbestof, Sesamolie. Dette blev ikke paavist i nogen af Prøverne.

Sager, henvist til retslig Afgørelse.

Ved Udøvelsen af Mælkekontrollen i 1933 har de forefundne Overtrædelser af Sundhedsvedtægtens forskellige Bestemmelser i 466 Tilfælde foranlediget, at Sundhedskommissionen har henvist de paagældende Sager til retslig Tiltale.

Disse Sager har drejet sig om:

1) Overtrædelser af Tillæg af 30. Oktbr. 1930 til Københavns Sundhedsvedtægt af 4. Novbr. 1918:

§ 34, Lokaler forbudt til Anvendelse af Mælk	7	Tilfælde
§ 49 II, Indførselsreglerne	1	—
§ 49 II og III, Mælk fra ukontrollerede Besætninger og Opsamling fra Dag til Dag	22	—
§ 51, For ringe Fedtindhold i Sødmælk	123	—
§ 51, — — — - Fløde	46	—
§ 51, — — — - Børnemælk	1	—
§ 51, — — — - Jerseymælk	3	—
I de to Tilfælde drejede Sagen sig tillige om Sammenblanding af Mælk og Fløde, der blev forhandlet som Jerseymælk.		
§ 53, Pasteuriseringsfejl	173	—
§ 53 IX, Ulovlig Opvarmning af Mælk	24	—
§ 54, For lavt Tørstofindhold i Kærnemælk	66	—
§ 55, Ulovlig Deklaration	1	—
§ 56, Indførsel af Mælk af syge Køer	1	—
§ 56, Smuds i Mælk	1	—
§ 57, Mangelfuld Deklaration	10	—
§ 57, — Afsvaling af Mælk og Fløde under Forhandlingen	42	—
§ 57 III, Omhældning af Mælk m. m. paa Vej, Gade m. m.	12	—
§ 58, Rustne Spande og Redskaber	1	—
§ 59 VII, Salg af ikke tilladte Varer sammen med Mælk fra aaben Beholder	90	—
2) Overtrædelse af Straffelovens § 278, Mælkeforfalskning (Sagen sluttet af Statsadvokaten uden Tiltale)	1	—

Foruden de til Retten henviste Sager er der i 1 Tilfælde meddelt Advarsel (§ 53). Det samlede Bødebeløb for de i 1933 begaaede Overtrædelser af Sundhedsvedtægtens og Mælkeanordningens Bestemmelser om Mælk udgjorde ialt Kr. 9279.

B.

Tilsyn med Handel med Kød, Kødvarer, Pølser o. l.

Tilsyn med Slagter- og Høkerbutikker, Undersøgelser af Pølser m. m.

Der er i 1933 af Sundhedspolitiets Betjente, i nogle Tilfælde i Forbindelse med Sundhedskommissionens Dyrlæger, foretaget 27,239 Eftersyn hos Slagtere og Høkere samt Vildt- og Fiskehandlere, nemlig henholdsvis 6745, 17,405 og 3089 Eftersyn.

Ved disse Eftersyn er der i 53 Tilfælde forefundet Overtrædelser af Sundhedsvedtægten. I 51 Tilfælde er der sket Henvisning til Retten for Overtrædelse af Regulativ af $^{18}/_{5}$ 1925.

Ved Eftersynene fandtes i 10 Tilfælde Varer, som var fordærvede. Disse Varer, ialt 36 kg, blev i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 35 kasserede som uskikkede til Menneskeføde.

329 Prøver var indkøbt til Undersøgelse for Indhold af ikke tilladte Konserveringsmidler, og der paavistes i 40 Prøver Tilsætning af Natriumsulfit og Borsyre, hvilket har foranlediget retslig Paatale.

Kødvarer, indleverede til Undersøgelse.

Der er i 1933 indleveret til Undersøgelse 64 forskellige Prøver Kød- og Madvarer. Aarsagerne var i 11 Tilfælde Formodningen om, at de paagældende

Varer havde foraarsaget lettere Forgiftningstilfælde, i de øvrige Tilfælde skyldtes Indleveringen, at Varerne formodedes at være utjenlige til Menneskeføde. I de 11 Tilfælde, hvor der forelaa Formodning om, at de indleverede Kødvarer havde forvoldt Sygdomstilfælde, er Sagerne efter Varernes Undersøgelse og Prøveudsendelse til Laboratorieundersøgelse bleven overgivet 3die Sanitetslæge til videre Foranstaltning.

Som Følge af Undersøgelse af samtlige indleverede Varer skete i 18 Tilfælde Kassation og Destruktion, medens Godkendelse fandt Sted i 46 Tilfælde.

Fjerkræ, indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1933 foretaget Undersøgelse af 31 Høns og Kyllinger, 10 Ænder og endvidere 3 Gæs.

Heraf blev godkendt til Menneskeføde 1 Høne, 2 Ænder og 1 Gaas.

Erklærede utjenlige til Menneskeføde blev 30 Høns, 8 Ænder samt 2 Gæs.

Kassationsaarsagerne var: 20 Høns og Kyllinger — Tuberkulose, 10 Høns og Kyllinger, 8 Ænder og 2 Gæs — Fordærvelse.

Fisk m. m., indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1933 i 7 Tilfælde indleveret Fisk m. m. til Undersøgelse, nemlig: 3 Tons Laks (Frihavnen), 75 kg Torsk, 3 Spegesild og nogle stegte Fiskefilet, der alt blev erklæret utjenligt til Menneskeføde p. Gr. af Fordærvelse; 5 Tdr. Krydder-sild og 3 stegte Aal, der blev erklæret tjenlige til Menneskeføde.

Vildt, indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1933 indleveret 2 Kasser med et større Antal Sortænder til Undersøgelse. Ænderne, der var selvdøde, fanget i Næt og døde ved Drukning, kasseredes som utjenlige til Menneskeføde.

Smør, Æg og Ost, indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1933 to Gange indleveret Smør til Undersøgelse — forsaavidt angaar Tilblanding af Margarine.

Saadan Tilblanding blev i ingen af Tilfældene paavist.

Undersøgelse af Konserves.

Der er i 1933 undersøgt en Prøve Fiskepuré, i hvilken der blev paavist Tilsætning af Salicylsyre. Mængden af Salicylsyre oversteg dog ikke den af Sundhedsstyrelsen i Henhold til Skrivelse herom tolererede Mængde.

C.

Angaaende Kødkroppe, der er bleven afvist paa den herværende Kødkontrolstation for indført Kød.

Paa Kontrolstationen i Kommunens Flæskehal er der i 1933 i 25 Tilfælde foretaget Afvisning af hele eller Dele af Kødkroppe, som i Henhold til Loven om indenrigs Kødkontrol ikke var indførselsberettigede i Kommunen.

Det drejede sig i 12 Tilfælde om Oksekød, i 7 Tilfælde om Kalve- og i 4 Tilfælde om Svinekød samt i 2 Tilfælde om Hestekød.

Det afviste Kød er ved Politiets Foranstaltning enten tilbagesendt Indsenderen, henført til Konservesfabrik eller til Kommuner, hvori det er salgsberettiget. I 1 Tilfælde blev Kødet (Hestekød) kasseret som uanvendeligt til Menneskeføde.

D.

Angaaende Indretning og Forandring m. a. vedrørende Stalde.

Der er i 1933 behandlet 11 Sager vedrørende Hestestalde og 2 angaaende Svinestalde.

Yderligere er behandlet 1 Sag vedrørende Stank fra en Gødningsgrube.

Boligtilsynet i København 1933.

(Meddelt af Overingeniør, Dr. *Holger Schmidt.*)

Boligtilsynets Arbejde bestaar i Behandling af teknisk-hygiejniske Mangler ved Ejendomme her i Staden. Disse Mangler kommer til Boligtilsynets Kundskab dels ved direkte Anmeldelse fra Kommunelægerne, de kommunale Hjemmesygeplejersker og Tuberkulosestationernes Sygeplejersker (ialt 52 Personer), dels fra Privatpersoner samt gennem Sundhedskommissionssager, der henvises til Boligtilsynets Behandling, endvidere ved Boligtilsynets egne Undersøgelser af Stadens Ejendomme.

Boligtilsynet er knyttet til et teknisk-hygiejnisk Kontor, hvis Virksomhed bestaar i Besvarelse af Sundhedskommissionens Forespørgsler angaaende tekniske Forhold, Foretagelse af Undersøgelser, Udarbejdelse af Forslag samt Behandling af Dispensationsandragender.

Boligtilsynet har i 1933 ved 6989 Besøg undersøgt 5190 Boliger. Der fandtes i 1613 af disse Boliger ialt 2671 Mangler, som blev paatalt og for ca. 82 % Vedkommende afhjulpet ved en skriftlig Overenskomst mellem Chefen for Boligtilsynet og de paagældende Ejere eller Lejere. Der foretages Eftersyn for at fastslaa, om Overenskomstens Betingelser er opfyldt paa forsvarlig Maade; dersom dette er Tilfældet, henlægges Sagen, ellers rettes en sidste Henvendelse til Vedkommende, og hvis Sagen ikke dermed gaar i Orden, indstilles det til Sundhedskommissionen at ordne Sagen ved Tilhold.

Tabel I indeholder en Oversigt over de undersøgte Boliger ordnet efter Værelsernes Antal samt en Beregning af Gennemsnitslejen i Kr. pr. m^3 pr. Aar.

Tabel I.

	Antal af undersøgte Boliger	Pris pr. m^3 pr. Aar
1 Værelse m. Køkken	322	Kr. 7,10
2 —	2427	— 6,52
3 —	2342	— 6,30
4 —	88	— 4,50
5 —	11	— 3,85

Der indgik i Aarets Løb 967 Anmeldelser paa mangelfulde Boliger. Derudover har Boligtilsynet ved sine systematiske Undersøgelser konstateret Over-

trædelser af bestaaende Bestemmelser i 644 Lejligheder. De forefundne Mangler fordeler sig efter deres Art som angivet i Tabel II.

Tabel II.

Mangler	Antal	Helt afhjulpne	Delvis afhjulpne
Fugtighed	193	140	53
Svamp	17	17	0
Røg (Mangler ved Ovne etc.)	862	696	166
Overbefolkning	104	40	64
Urenlighed	78	57	27
Rotter (Mus)	63	40	23
Væggetøj	122	61	61
Andre sanitære Mangler	741	565	176
Istandsættelse tiltrænges	252	112	140
Stank fra Vask etc.	215	215	0
Snegle	2	2	0
Kakerlakker	0	0	0
Daarlig Belysning	22	3	19
Summa..	2671	1242	729

Der findes ofte flere Mangler i samme Bolig; Manglernes Antal er derfor større end Antallet af mangelfulde Boliger.

Af særlig graverende Eksempler paa Overbefolkning skal her nævnes:

Enghavevej ..... 4,4 m³ pr. Person
Overskousvej ..... 4,5 - - —
Gasværksvej ..... 5,0 - - —
Klerkegade ..... 6,0 - - —
Drejervej ..... 6,25 - - —
Sverrigsgade ..... 6,30 - - —
Brønshøjgade ..... 6,50 - - —
Sigbrits Alle ..... 6,70 - - —
Sofiegade ..... 7,50 - - —

Nogle af disse Boliger er beliggende i Kældere eller Stueetager, for hvilke Sundhedsvedtægten kræver mindst 12 m³ pr. Person (i de øvrige Etager 10 m³). Foruden at være sundhedsnedbrydende virker saadanne Boliger ogsaa uheldigt i andre Henseender, blandt andet ved Sammenstuvningen af Voksne af begge Køn og Børn paa alle Udviklingstrin.

Der fandtes af Værelser, hvis Gulvareal er mindre end de i Byggeloven af 12. April 1889 forlangte 5,91 m²:

22	Værelser	med	Gulvareal	fra	2—3	m²
178	—	-	—	-	3—4	-
140	—	-	—	-	4—5	-
219	—	-	—	-	5—5,91	-

Den maalte Loftshøjde var i nogle Lejligheder under de foreskrevne 2,51 m. Den laveste Højde var 1,85 m.

Der fandtes ved Undersøgelserne 33 Rum uden direkte Lys, som benyttedes dels til Soverum, dels til Køkkener. De fleste af disse Rums Gulvareal var mindre end 5,91 m².

Tabel III giver en almindelig Oversigt over de Sager, som Boligtilsynet har behandlet i Aarets Løb, hvem der har anmeldt Sagen og Resultatet af Behandlingen.

Tabel III.

Sager tilstillet Boligtilsynet af:	Antal	Ekspederet af Boligtilsynet:				Sagen henvist til:									
		Ordnet ved Overenskomst med Ejeren	Ordnet ved Overenskomst med Lejeren	Tilhold indstillet	Foreløbig henlagt	Stadslægen	Bygningskommissionen	Stadsing. Direktorat	Sundhedspolitiet	Magistratens II Afdeling	Magistratens III Afdeling	Magistratens IV Afdeling	Belysningsvæsenet	Arbejds- og Fabrikstilsynet	Brandvæsenet
Sundhedskommissionen	575	207	12	99	49	161	22	10	»	12	1	1	»	»	1
Kommunelæger	4	1	»	»	»	»	»	»	1	2	»	»	»	»	»
Tuberkulosestationer	58	30	7	»	4	2	1	»	3	10	1	»	»	»	»
Børneværnskontoret	5	4	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Børnehospitalet	14	1	»	»	2	»	»	»	3	7	1	»	»	»	»
Skolesygeplejersker	11	2	»	»	4	»	»	»	3	2	»	»	»	»	»
Lejere	251	123	13	»	13	2	16	7	57	17	1	»	1	1	»
Grundejere	21	7	4	»	1	»	»	1	5	3	»	»	»	»	»
Magistratens II Afdeling	19	5	1	»	»	»	»	3	3	6	1	»	»	»	»
Magistratens III Afdeling	4	3	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Bygningskommissionen	5	1	»	»	»	1	1	»	1	1	»	»	»	»	»
Sager rejst af Boligtilsynet	646	566	16	»	29	4	2	2	16	9	2	»	»	»	»
Sum...	1613	950	53	99	102	170	42	23	94	69	7	1	1	1	1

I Tabellen er ikke medtaget de Sager, der er henvist til Overingeniøren i hans Egenskab af Sundhedskommissionens tekniske Konsulent. Disse Sager fordeler sig saaledes:

Almindelige Sundhedkommissionssager	68
Tekniske Sundhedskommissionssager	180
Boligtilsynssager	190
Ialt	438

Der blev i Aarets Løb dels ved frivillig Overenskomst, dels efter Henvisning af Sagen til Bygningskommissionen sat Vandlaase paa 130 Køkkenvaske; 85 manglende Klokkeriste blev anbragt.

Af de Sager, som Boligtilsynet i Aarets Løb har behandlet, skal her nævnes nogle specielle Eksempler:

Gennem Magistratens 2. Afdelings Rottekontor blev Boligtilsynets Opmærksomhed henvendt paa en Lejlighed paa Nørrebro. Den beboedes af en enlig Dame paa 80 Aar, som efter de øvrige Beboeres Udsagn var lidt uklar. Lejligheden havde to Værelser og et Køkken samt en lang, mørk Korridor. I alle Rummene var der Rottehuller til de nedenunder liggende Kældere, og i flere forskellige Møbler var der gnavet Hul til Skuffer, hvori Rotterne ogsaa holdt til. Ved Eftersynet kunde man i Rottehullerne til Kælderne se Rotterne nysgerrigt betragte de besøgende.

Om Indlæggelse i »De gamles By« vilde Konen ikke høre Tale, hun havde det udmærket her med Undtagelse af, at hendes Aldersrente knap kunde slaa til til Husleje og Føde til hende og Rotterne, som hurtigt fortærede alt, hvad hun købte ind. Hun havde et meget betændt Øje; men Kommunelægen, som i den Anledning blev tilkaldt, formaaede ikke at overtale hende til Indlæggelse, hun vilde kun gaa med til ambulant Behandling. Det lykkedes ved Ejerens energiske Forebyggelsesarbejde at faa Rotterne trængt bort saa godt, som det lod sig gøre, medens Lejligheden endnu var beboet. Kort Tid efter Boligtilsynets sidste Besøg blev hun imidlertid saa syg, at nogle Slægtninge lod hende indlægge, og fra Hospitalet blev hun overflyttet til »De gamles By«, hvorefter Lejligheden blev istandgjort og fuldstændig renset for Rotter.

Børneværnskontoret tilstillede Boligtilsynet en Sag om et beboet Lysthus i en Haveforening. Ved Eftersynet viste det sig, at Huset var meget daarligt bygget, kun opført af et enkelt Lag Brædder, og som Følge deraf næsten faldefærdigt. Det beboedes af en Kvinde med et spædt Barn, og to Børn, som var anbragt paa Børnehjem, vilde Moderen gerne have hjem, hvilket dog Myndighederne havde nægtet at give Tilladelse til, saalænge hun ikke kunde byde dem bedre Vilkaar at leve under. Et Tilbud om midlertidig Optagelse i Kommunens Husvildeafdeling afslog hun, og Magistratens 2. Afdeling (Direktoratet for Stadens faste Ejendomme) saa sig paa det Tidspunkt ikke i Stand til at skaffe hende Lejlighed. Da Opholdet i Huset af Hensyn til saavel hendes som Barnets Helbred ikke kunde tolereres, blev der nedlagt Forbud mod Benyttelsen, og Konen og Barnet flyttede ind hos Slægtninge.

I et Hus, opført uden Bygningsvæsenets Tilladelse, paa en Lod i en Haveforening, boede en Familie, bestaaende af Mand, Kone og 6 Børn, altsaa ialt 8 Personer. Huset bestod kun af eet Rum med et Rumfang paa ca. 35 m^3. Paa Grund af Pladsmangel var der ikke noget fast Ildsted, kun en Petroleumsovn, som stod i betænkelig Nærhed af Bohave; til Madlavning brugtes dels Petroleumsovnen, dels et Primusapparat, anbragt paa en Stol. Da det maatte befrygtes, at der naarsomhelst kunde indtræffe en alvorlig Brandulykke, og da iøvrigt Forholdene

maatte skønnes at være sundhedsfarlige, blev Magistratens 2. Afdeling indtrængende anmodet om omgaaende at skaffe Plads til Familien i en af Kommunens Ejendomme, hvilket skete. Derefter blev der nedlagt Forbud mod Husets Benyttelse.

En enlig gammel Mand, 78 Aar, havde installeret sig i et Pulterkammer i en Ejendom i den indre By. Ved Eftersynet fandtes Rummet fyldt med Tøj og gamle Aviser, saaledes at det dækkede hele Gulvet i en Højde af henimod halvanden Meter. Ogsaa Sengen, det eneste, der fandtes af Bohave, var optaget af Papir, saa at den ikke kunde benyttes til sit egentlige Formaal, og han havde derfor indrettet sig et Leje i Papirdyngerne ved Siden af Sengen, hvor han paa en ekstra lille Forhøjning af Papir havde en Olielampe staaende. Rummets Kakkelovn var paa Grund af Opfyldningen ikke tilgængelig, og den ovenpaa Kakkelovnen anbragte Petroleumsovn blev ikke benyttet. Der var ingen Plads reserveret til Indtagelse af Maaltider. Der laa overalt et tommetykt Lag Støv. Han erklærede selv at sørge for Rengøring og Vask. Han levede hovedsagelig af Frugt, men spiste kun hveranden Dag. Han sammenlignede sig selv med Diogenes i Tønden og fortalte, at han tilbragte det meste af sin Tid paa Byens forskellige Museer, hvor han studerede Kunst. Han havde kun sin Aldersrente at leve af, men erklærede, at der var mere end rigeligt til ham, og han saa sig i Stand til at hjælpe en Del andre. Grunden til, at han ikke vilde lade sig optage i »De gamles By«, var den, at han der skulde give Afkald paa sine gamle Aviser, som han ikke kunde undvære ved sine Studier. Det blev ham foreholdt, at Rengøringen var meget mangelfuld og iøvrigt uigennemførlig, saalænge Rummet var saa fuldt af Skrammel, og han fik en Frist paa 14 Dage til at bringe Rummet i Orden, men ved Fristens Udløb var der saa godt som ingen Forandring sket. Sagen blev derfor henvist til Sundhedskommissionen, men var ved Aarets Udgang ikke afsluttet.

En Husassistent fra et Pensionat i den indre By henvendte sig i Boligtilsynet med Klage over, at det Værelse, der var stillet til hendes Raadighed, var et meget lille Pulterrum uden Ildsted og kun belyst gennem et Tagvindue. Hun var nu bleven syg og mente bestemt, at Sygdommen skyldtes Opholdet i Tagkammeret. Ved et foretaget Eftersyn viste det sig, at Værelset havde et Gulvareal paa knap 3 m^2 og et Rumfang af 7,5 m^3. Der var i Værelset kun Plads til en Seng og en Stol. Vinduet var anbragt i Loftet (Husets flade Tag) og kunde derfor kun holdes aabent i Tørvejr. Da Opholdet i dette Rum maatte skønnes at medføre Fare for Sundheden, og da ydermere Tyendeloven var overtraadt, henvistes Sagen til Sundhedskommissionen med Indstilling om, at Benyttelsen blev forbudt. Sundhedskommissionen fulgte Indstillingen og forbød Rummets Benyttelse til Natophold.

Vandklosetter.

Ifølge Meddelelse fra Stadsingeniørens Direktorat udgjorde Antallet af installerede Vandklosetter m. m.:

	Ældre By			Indlemmede Distrikter			Hele Byen		
Installeret 1ste Januar	Vand-klosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslag-nings-kummer	Vand-klosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslag-nings-kummer	Vand-klosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslag-nings-kummer
1905	21335	1005	312	105	4	5	21440	1009	317
1915	68611	2245	410	4661	57	34	73272	2302	444
1916	71787	2350	415	5747	69	34	77534	2419	449
1917	75690	2378	414	7694	80	38	83384	2458	452
1918	79800	2392	412	8969	119	38	88769	2511	450
1919	83071	2399	444	9641	119	36	92712	2518	480
1920	85074	2430	433	11015	119	36	96089	2549	469
1921	89736	2638	420	13242	170	37	102978	2808	457
1922	92995	2707	449	14805	202	37	107300	2909	486
1923	95382	2815	481	16333	241	37	111715	3056	518
1924	96428	2814	481	18821	241	37	115249	3055	523
1925	103225	2782	476	20888	300	36	124113	3082	512
1926	107149	2754	501	22894	303	36	130043	3057	537
1927	115057	2652	509	28748	354	36	143805	3006	545
1928	118677	2574	508	31675	360	36	150352	2934	544
1929	123034	2508	501	34063	323	38	157097	2831	539
1930	128571	2414	500	39267	354	38	167838	2768	538
1931	133558	2300	501	45039	347	37	178597	2647	538
1932	137371	2194	496	51374	362	38	188745	2556	534
1933	140957	2158	495	55568	381	38	196525	2539	533

Sundhedskommissionens Laboratorium.

I Aaret 1933 har der til Undersøgelse i Sundhedskommissionens Laboratorium været indleveret 12,136 Prøver, om hvis Resultater der er afgivet Beretning i 1770 Skrivelser:

Der har været foretaget:

kemiske Undersøgelser	11,528	Prøver
mikroskopiske Undersøgelser	180	—
bakteriologiske Undersøgelser	3427	—
mikrobakteriologiske Undersøgelser	5	—

De undersøgte Stoffer har været:

A. Vand (640 Prøver).

a. Vandværksvand	301	Prøver
b. Vand fra Kolonihave- og Parcelbrønde	61	—
c. Saltvand (Strandvand)	276	—
d. Vand indsendt af Sundhedskommissionens Dyrlæger	2	—

a. Vandværksvand.

I. Kemiske og mikroskopiske Undersøgelser:

Fra Trykledningen i Byen	12	Prøver
— Filterpladsen	12	—
— Thorsbro	6	—
— Nybølle	2	—
— Bjællekær	2	—
— Bogøgaard	2	—
— Solhøj Huse	3	—
— Kildedal	3	—
— forskellige Kilder og Søer	13	—

II. Bakteriologiske Undersøgelser:

Fra Borups Allé: Filtreret	12	—
Ufiltreret	12	—
— Thorsbro: Efter Søndermarksbassin og filtreret	6	—
Tryk- og Brøndpumperne	26	—
— Husledningerne i Byen	45	—
— Nybølle	19	—
— Taastrup Valby	11	—
— Islevbro	15	—
— Søndersø	12	—
— Axeltorv	12	—
— Solhøj Huse	9	—
— Bogøgaard	7	—
— andre Boringer og Kilder	70	—

Resultatet af den kemiske Undersøgelse af de fra Trykledningen i Byen tagne Prøver, sammendraget af de maanedlige Undersøgelser, findes i nedenstaaende Tabeller.

Vand fra Trykledningen i Byen	Milligram i 1 Liter									
	Inddampningsrest	Ammoniak	Salpetersyre	Salpetersyrling	Saltsyre	Svovlsyre	Fri og halvb. Kulsyre	Fosforsyre	Kalk	Magnesia
Højeste Indhold	476	0	Spor	0	65	97	130	0	165	25
Laveste Indhold	393	0	0	0	30	16	114	0	119	15

Indhold af organisk Stof:

	Iltforbrug: Milligram i 1 Liter											
	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December
Vand fra Trykledningen i Byen.	1.4	1.6	1.6	1.8	1.5	1.6	1.6	1.5	1.3	1.1	1.8	0.9
Vand fra Filterpladsen	1.6	1.7	1.9	1.7	1.8	1.9	2.3	2.4	1.8	1.5	1.7	0.9

Ved den bakteriologiske Undersøgelse (Kimtælling) er der efter dobbelt udførte Forsøg fundet følgende Antal Kolonier i 1 cm^3 af Vandet.

	Vand fra Borups Allé				Vand fra Thorsbro				Vand fra Husledningerne i Byen	
	Filtreret		Ufiltreret		Efter Søndermarksbassin		Fra Tryk- & Brøndpumperne			
	Talt		Talt		Talt		Talt		Talt	
	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.	3. Dg.	6. Dg.
Indtil 10 Kolonier	12	8	11	6	4	2	22	14	30	3
10—20 —	»	3	1	3	1	»	2	5	14	20
20—50 —	»	»	»	3	»	3	»	5	1	22
50—100 —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
over 100 —	»	»	»	»	1	1	2	2	»	»

b. Vand fra Kolonihave- og Parcelbrønde.

61 Prøver blev undersøgt for Indhold af Ammoniak, Nitrit, Nitrat samt for Colibakterier.

c. Saltvand (Strandvand).

I 276 Prøver blev bestemt Colititer.

Oversigt over Colititerne.

Colititer:	I Antal Prøver:
0,001 cm^3	4
0,01 —	69
0,1 —	76
1,0 —	64
10,0 —	42
over 10,0 cm^3	21

Foruden ovennævnte Vandprøver er der fra Sundhedskommissionens Overdyrlæge indsendt 2 Prøver Vand til Kimtælling og Undersøgelse for Colibakterier.

B. Fødemidler (11,079 Prøver).

a. Mælk og Fløde ..... 10,539 Prøver
b. Andre Fødemidler ..... 540 —

a. Mælk og Fløde (10,539 Prøver).

Prøver af:	Undersøgelse for:							
	Kvalitet	Smuds	Pasteurisering	Surhedsgrad	Reduktase	Gærreduktion	Kimindhold	Andre Unders.
Børnemælk	1627	2759	1627	2759	2759	2759	2777	»
Jerseymælk	142		142					»
Alm. Sødmælk	4920		4903					»
Halvskummet Mælk	35	»	35	»	»	»	»	»
Skummet Mælk	66	»	66	»	»	»	»	4
Kærnemælk	544	»	»	»	»	»	»	»
Eksportfløde	122	»	»	»	»	»	»	»
Fløde Nr. 3	773	»	773	»	»	»	»	»
— Nr. 2	1264	»	1264	»	»	»	»	»
— Nr. 1	15	»	15	»	»	»	»	»
Piskefløde	1031	»	1031	»	»	»	»	1031

b. Andre Fødemidler (540 Prøver).

5 Prøver Allehaande. Der fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

2 Prøver Blommer (syltede). Den ene Prøve var i stærk Gæring og blev betegnet som fordærvet.

2 Prøver Brød. I den ene Prøve fandtes en mørk Klump, der viste sig at bestaa af Tobaksblade. I den anden Prøve fandtes mørke Partikler af koaguleret, delvis forkullet Æggehvide.

10 Prøver Byggryn. Der paavistes ikke Svovlsyrling i nogen af Prøverne. Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes i 1 Prøve nogle Mideekskrementer. For de øvrige 9 Prøver fandtes intet at bemærke.

5 Prøver Chocolade. 1 Prøve indeholdt Klumper af tørret Brød (af Hvede).

I 1 Prøve fandtes en Del Spind og Larveekskrementer.

2 af Prøverne blev undersøgt for Indhold af Arsen og giftige Metaller med negativt Resultat.

10 Prøver Eddike. Indholdet af Eddikesyre varierede fra 4,5—5,1 %. Der paavistes hverken fri Mineralsyrer, Bly, Kobber eller Zink i nogen af Prøverne.

10 Prøver Flødeis. Ved bakteriologisk Undersøgelse paavistes Bac. coli i 4 Prøver.

I ingen af Prøverne kunde eftervises Bakterier hørende til Tyfus-Paratyfus-gruppen.

1 Prøve Fiske-Puré. I Prøven paavistes Salicylsyre, ca. 1,5 g/kg.

10 Prøver Havregryn. Der paavistes ikke Svovlsyrling i nogen af Prøverne.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

10 Prøver Honning. 1 Prøve forholdt sig som Bihonning iblandet kunstigt Invertsukker. De øvrige 9 Prøver forholdt sig som ren Bihonning.

5 Prøver Ingefær. Der fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

13 Prøver Kaffe (brændt og malet). 1 Prøve var iblandet Tilsætning (Cikorie, Roer, Korn).

1 Prøve indeholdt 2,6 % Sand.

For de øvrige Prøver fandtes intet at bemærke.

10 Prøver Kakaopulver. Ved kemisk Undersøgelse fandtes:

	Højeste Indhold	Laveste Indhold
Askebestanddele	7,5 %	5,0 %
Fedt	22,2 —	18,0 —
Alkalinitet svarende til tilsat Potaske	2,3 —	0,2 —

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

5 Prøver Kanel. Der fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

5 Prøver Kardemomme. Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes Indholdet af Frøgemmet i 2 af Prøverne at være større end i Pulver fremstillet af normalt udviklet Kardemomme.

1 Prøve Kirsebær (syltede). Ved direkte Mikroskopi paavistes ikke Gærceller. Kirsebærrene var hele og Saften klar.

10 Prøver Konfekt. Af Farvestoffer paavistes Ponceau, Orange og Rhodamin.

336 Prøver Kødvarer. I 34 Prøver paavistes Svovlsyrling.

I 9 Prøver paavistes Borsyre.

I de øvrige Prøver paavistes hverken Svovlsyrling, Borsyre eller Salicylsyre.

6 Prøver Læskedrikpulvere. I alle Prøverne fandtes Majsstivelse, fri Syre, Tjærefarvestof og Aroma.

Indholdet af fri Syre beregnet som Citronsyre varierede fra 28—33 %.

Af Farvestoffer paavistes Orange og Ponceau.

Der paavistes hverken Oksalsyre eller giftige Metaller i nogen af Prøverne.

3 Prøver Makaroni. I den ene Prøve fandtes en Del levende Snudebiller. De to andre Prøver var i god Opbevaringstilstand.

14 Prøver Mineralvand. 10 Prøver blev undersøgt dels bakteriologisk (Kimtælling), dels kemisk for Indhold af Mineralsalte.

4 Prøver blev undersøgt for Colibakterier, som ikke lod sig paavise i 50 cm^3 af nogen af Prøverne.

10 Prøver Peber (hvidt og sort). Indholdet af Askebestandele varierede i hvid Peber fra 1,0—1,4 %, i sort Peber fra 4,1—6,0 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at alle Prøverne var rene. Der fandtes ikke Sand i kendelig Mængde i nogen af Prøverne.

1 Prøve Rejer (kogte). Blev undersøgt for Indhold af Konserveringsstoffer. Der paavistes hverken Svovlsyrling, Borsyre eller Salicylsyre.

4 Prøver Salat (italiensk o. l.). I 1 Prøve, der blev undersøgt for Konserveringsstoffer, paavistes Benzoesyre.

3 Prøver blev undersøgt bakteriologisk ved Udsæd paa forskellige Substrater. Paa Endo-Agar fremkom kun ganske enkelte Kolonier, hvoraf ingen hørende til Tyfus-Coli-Gruppen. Paa almindelig skraa Agar fremkom fra den ene Prøve Vækst af Mælkesyrestreptokokker, fra de to andre af spredte Kolonier af Bac. subtilis og Bac. mycoides.

10 Prøver Sennep. Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at alle Prøverne var rene og uden fremmede Indblandinger.

2 Prøver Smør. De ved Undersøgelsen fundne Konstanttal er normale for Smørfedt.

10 Prøver Spiseolie. Alle Prøverne forholdt sig som de paa Etiketterne angivne Olier.

20 Prøver Sukkervarer. Af Farvestoffer paavistes Rhodamin, Ponceau og Syrefuchsin.

10 Prøver The. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 5,1—5,9 %, af vandopløselig Aske fra 2,5—3,8 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

C. Brugsgenstande (102 Prøver).

1 Barne-Livstykke. Der paavistes hverken Arsen eller giftige Metaller.

Tøjet udviste neutral Reaktion og gav ikke Reaktion for virksomt Klor eller Ilt.

2 Prøver Farvestof. Den ene Prøve forholdt sig som en Blanding af Ponceau og en Orangefarve. Den anden Prøve forholdt sig som en Blanding af Orange og et Pyroninfarvestof tilsat en ringe Mængde blaat Tjærefarvestof.

10 Prøver Gryder og Kasseroller. Ved Behandling med Eddikesyre paa den i Sundhedsstyrelsens Bekendtgørelse af 22. April 1913 angivne Maade paavistes hverken Bly eller Zink i nogen af Prøverne.

1 Prøve Haarfarvningsmiddel. Prøven gav Reaktion baade for Parafenylendiamin og for Sulfit.

10 Prøver Julelys. Der paavistes ikke Arsen i 2,5 g af nogen af Prøverne.

14 Prøver Legetøj. Der paavistes hverken Arsen eller andre af de i Justitsministeriets Anordning af 9. Decbr. 1914 forbudte Stoffer.

36 Mælke- og Flødeflasker. Flaskerne paahældtes Næringsgelatine, som fordeltes over Flaskernes Indre. Efter 3 Døgns Henstand ved 20° C foretoges Tælling af de fremvoksede Kolonier.

6 Prøver Pattetolde. Der paavistes hverken Arsen, Bly, Zink eller Antimon i nogen af Prøverne.

2 Prøver Saltlage. Der blev foretaget saavel Kimtælling som kvantitativ Bestemmelse af Kogsaltindholdet.

20 Prøver Tapet. 2 Prøver indeholdt Arsen i Mængder, der skønnedes at udgøre ca. 0,05 mg pr. 200 cm^2. I de øvrige 18 Prøver paavistes ikke Arsen.

Foruden ovennævnte Prøver, som indsendtes gennem Stadslægens Kontor, har Laboratoriet fra forskellige Institutioner modtaget 315 Prøver til Undersøgelse, nemlig:

Fra Bispebjerg Hospital:

5 Prøver Piskefløde, 5 Prøver Fløde Nr. 2, 5 Prøver Børnemælk, 5 Prøver Sødmælk, 5 Prøver Skummetmælk og 1 Prøve Rengøringssæbe.

Fra »De Gamles By«:

4 Prøver Margarine.

Fra Direktoratet for Københavns Hospitalvæsen:

1 Prøve Margarine, 1 Prøve Frugtsaft, 4 Prøver Sæbe.

Fra Kommunehospitalet:

12 Prøver Piskefløde, 12 Prøver Fløde Nr. 2, 12 Prøver Sødmælk, 12 Prøver Skummetmælk, 12 Prøver Kærnemælk, 4 Prøver Kaffetilsætning, 1 Prøve Margarine, 1 Prøve Eddike, 1 Prøve Sæbe og 1 Prøve Rensemiddel.

Fra Københavns almindelige Hospital:

6 Prøver Margarine.

Fra Københavns Kommunes Folkekøkkener:

4 Prøver Margarine.

Fra Rudolph Berghs Hospital:

2 Prøver Fløde, 2 Prøver Sødmælk, 2 Prøver Skummetmælk, 2 Prøver Sæbe og 1 Prøve Destillationsprodukt fra Formalinovn.

Fra Sct. Hans Hospital:

11 Prøver Fløde, 42 Prøver Sødmælk, 11 Prøver Skummetmælk og 22 Prøver Øl.

Fra Øresundshospitalet:

12 Prøver Piskefløde og 94 Prøver Sødmælk.

Karantænevæsen.

Ifølge Meddelelser fra Karantænelægen er der i Aaret 1933 sket Anmeldelse til Karantænestationen af 2792 Skibe (heri indbefattet Orlogs- og Lystfartøjer, Bugserbaade og Lægtere etc.), som dels var forbigaaende, dels indgaaende, men alle anmeldelsespligtige. Ialt med en Besætning af 25,750 Personer og 506 Passagerer.

Af disse Skibe bordedes paa Rheden af Karantæneofficianterne og Lægepersonalet 2442 Skibe.

Antallet af de i Havnen (Frihavnen, Jernhavnen, Refshaleøen samt nordre og søndre Toldbod) indkomne Skibe, der er fritagne for Anmeldelsespligt til Karantænestationen, var 6082, en Del af disse Skibe, kommen fra oversøiske Havne, er dog daglig inspicerede.

Det Antal Skibe, som i Aarets Løb er inspiceret af Lægerne i Overensstemmelse med Justitsministeriets derom givne Bekendtgørelse om almindeligt Eftersyn etc. og i Henhold til Lov af 12. April 1911, var 128, paa tilsammen 349,497 N. R. T., Besætning 4058 og Passagerer 160.

Af disse Besætninger og Passagerer er der i det forløbne Aar indlagt 25 Patienter paa Øresundshospitalets Karantæneafdeling; heraf 3 til Observation for Tyfus, 6 for Influenza, 1 for Syfilis, 1 for Angina og 14 for forskellige medicinske og kirurgiske Sygdomme.

I Henhold til Pariserkonventionen af 1926, Art. 28, er der undersøgt 1976 Skibe; heraf er 56 desinficeret for Rotter og Deratization Certificate udstedt; af Deratization Exemption Certificate er udstedt 384. I 357 Skibe har der været opstillet Fælder, og der er til Statens Seruminstitut indbragt 51 Rotter, hvorimellem 33 sorte Rotter og enkelte sydamerikanske Rottearter. Alle Prøver viste negativt Fund.

3 Skibe er blevet desinficeret for smitsomme Sygdomme. Med Skibe, ankommende fra Udlandet, er indbragt 31 Lig.

METEOROLOGISKE FORHOLD

1933	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktober	Novbr.	Decbr.	Aaret
Middeltemperatur C°	0.0	0.3	3.3	5.5	10.7	16.0	18.0	17.1	14.1	10.5	4.3	0.9	8.4
Middelfugtighedsgrad i pCt.	85	84	87	78	74	65	73	73	79	83	86	87	80
Middellufttryk i mm ved Havet og 45° Br.	768.4	759.4	763.1	762.0	760.3	758.2	761.3	761.1	764.4	759.3	761.2	767.0	762.2
Nedbør, mm	23	52	37	15	16	70	59	43	21	88	18	12	454
Dage med Nedbør	12	13	13	7	9	10	11	8	11	15	11	10	130
» » Sne	4	7	6	3	»	»	»	»	»	»	»	7	27
» » Hagl	»	2	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3
» » Torden	»	»	»	»	1	5	4	3	»	»	»	»	13
» » Storm	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Antal Timer med Solskin	30	51	123	206	200	280	268	266	188	74	40	25	1751

Januar: Overvejende sydøstlige og sydlige Vinde; meget mildt Vejr fra d. 1.—11., uafbrudt Frost fra d. 12.—26.; Middeltemperaturen blev 0,2° lavere end normalt; Nedbøren, der blev 40 % for lille, faldt væsentligt som Regn i første Tidøgn; Solskinstimernes Antal var lidt over Normalen.

Februar: Overvejende sydvestlige og vestlige Vinde med meget mildt Vejr i Maanedens første Halvdel, østlige og sydøstlige Vinde med Frost i sidste Halvdel; Middeltemperaturen blev 0,6° højere end normalt; Nedbøren, der i første Halvdel faldt som Regn, i sidste Halvdel som Sne, blev 65 % for stor, Solskinstimernes Antal omtrent normalt.

Marts: Vinde fra Horizontens sydlige Halvdel, gennemgaaende med mildt Vejr; Middeltemperaturen blev 2° højere end normalt, Nedbøren normal og Solskinstimernes Antal 25 % for stort.

April: Overvejende vestlige og nordvestlige Vinde; koldt Vejr fra d. 16.—22., iøvrigt temmelig mildt; Middeltemperaturen blev 0,3° højere end normalt og Solskinstimernes Antal 33 % for stort; Nedbøren beløb sig kun til 37 % af Normalen.

Maj: Svage Vinde fra skiftende Retninger, hyppigst med Temperatur noget over Normalen; Middeltemperaturen blev 0,2° højere end normalt, medens Solskinstimernes Antal og Nedbøren blev henholdsvis 13 % og 60 % for lille.

Juni: Vinde overvejende omkring Øst, fra d. 1.—17. med varmt og tørt Vejr, i Resten af Maaneden med Temperatur omkring Normalen og ustadigt Vejr; Middeltemperaturen blev 1,4° højere end normalt, Solskinstimernes Antal ca. 20 % for stort og Nedbøren ca. 50 % over Normalen.

Juli: Overvejende vestlige Vinde med varmt Vejr; Middeltemperaturen blev 1,6° højere end normalt og Solskinstimernes Antal 20 % for stort; Maanedens første Tidøgn havde tørt Vejr, i Resten af Maaneden faldt der 59 mm, hvilket omtrent er Maanedens normale Nedbør.

August: Overvejende vestlige og nordvestlige Vinde med temmelig varmt Vejr og rigeligt Solskin; Middeltemperaturen blev 1,4° og Solskinstimernes Antal 45 % større end Normalen; uafbrudt tørt Vejr fra d. 2.—16.; Maanedens samlede Nedbør blev ca. 45 % for lille.

September: Svage Vinde med temmelig mildt og overvejende tørt Vejr; Middeltemperaturen blev 1,3° og Solskinstimernes Antal 28 % større end normalt, medens Nedbøren kun beløb sig til knap Halvdelen af Normalen.

Oktober: Vinde overvejende fra Horizontens sydlige Halvdel med mildt og ustadigt Vejr; Middeltemperaturen blev 1,9° og Nedbøren 57 % større end normalt, medens Solskinstimernes Antal blev 10 % for lille.

November: Overvejende østlige Vinde med Temperatur omkring Normalen og oftest tørt Vejr; første Nattefrost den 26.; Middeltemperaturen og Solskinstimernes Antal omtrent normalt; Nedbøren beløb sig kun til en Trediedel af Normalen.

December: Skiftende, dog overvejende nordøstlige eller vestlige Vinde, fra d. 1.—17. og d. 27.—29. hyppigst med koldt Vejr og Nattefrost, i Resten af Maaneden oftest med temmelig mildt Vejr; Middeltemperaturen blev 1° lavere end normalt; Nedbøren var meget lille og beløb sig kun til 22 % af Normalen; den faldt den 14. som Sne, iøvrigt som Regn eller Slud; Solskinstimernes Antal var 65 % større end normalt.

København.

Ville de Copenhague.

Kvarterernes Beliggenhed. — Situation des Quartiers.

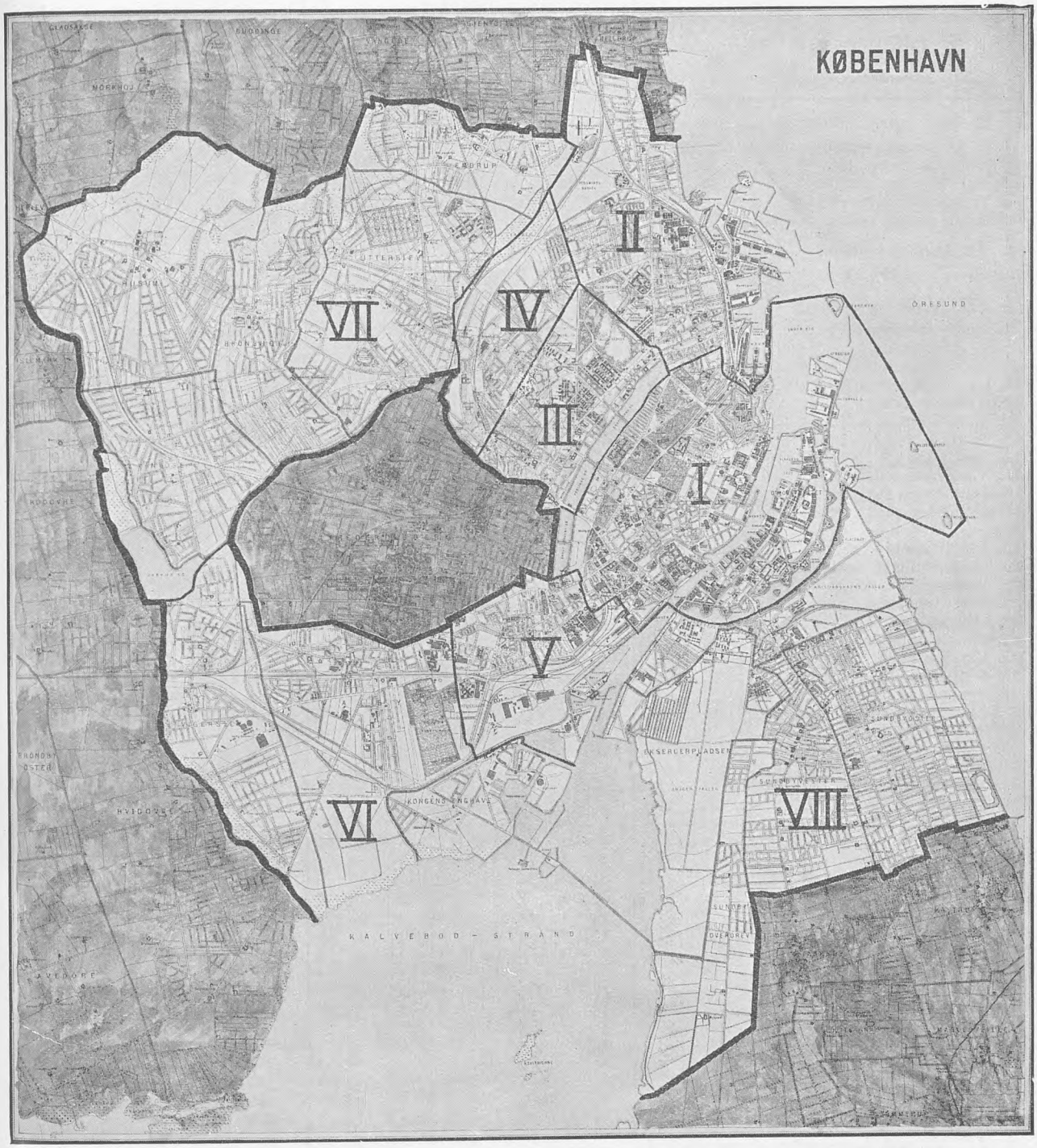

I. Byen.
II. Østerbro.
III. Indre Nørrebro.
IV. Ydre Nørrebro.
V. Vesterbro.
VI. Valby.
VII. Brønshøj.
VIII. Sundby.

Tab. 1.

Københavns Mortalitets-Tabel for 1933.

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
I. Vitia innata. Morbi neonatorum.																
1. Vitia primae conformationis	17	16	8	4	11	6	36	26	1	3	»	»	»	1	»	»
2. Debilitas cong.	16	7	3	1	2	1	21	9	»	»	»	»	»	»	»	»
3. Partus praematurus	56	36	4	1	»	1	60	38	»	»	»	»	»	»	»	»
4. Laesiones intra partum	24	9	»	»	»	»	24	9	»	»	»	»	»	»	»	»
5. Aliae causae mortis neonat.	7	4	»	»	»	»	7	4	»	»	»	»	»	»	»	»
II. Morbi senectutis.																
6. Marasmus senilis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
III. Morbi infectionis.																
7. Fb. typhoidea	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
8. — paratyph.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
9. — undulans (bac. abortus Bang)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
10. — intermittens, Malaria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
11. Variolae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
12. Varicellae	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
13. Morbilli	1	»	»	»	6	4	7	4	6	5	1	2	1	1	1	»
14. Scarlatina	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»
15. Tussis convulsiva	»	»	1	1	5	2	6	3	1	2	»	»	»	»	»	»
16. Diphtheria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	1	2	»
17. Influenza cum compl. pulm.	»	»	1	»	5	2	6	2	1	1	»	»	»	1	»	»
18. — sine » »	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»
19. Parotitis epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
20. Gastro-enterit. acuta infect.	2	1	4	2	11	12	17	15	1	1	»	»	1	»	»	»
21. Dysenteria, bacillaris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
22. Paradysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
23. Icterus epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
24. Fb. rheumatica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
25. Erysipelas	1	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
26. Septichaemia	»	»	1	»	5	1	6	1	»	2	1	»	»	»	»	»
27. Pyaemia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
28. Abscessus, Phlegmone	»	2	»	»	»	3	»	5	1	»	»	»	1	»	»	»
29. Angina septica	»	»	»	»	3	2	3	2	2	1	1	1	»	»	»	»
30. Poliomyelitis ant. acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
31. Encephalitis epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
32. Meningitis cerebro spin. epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	»	»	»	»
33. Pemphigus neonat.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
34. Anthrax, Pustula maligna (Bac. Anthracis)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
35. Tetanus	1	2	»	»	»	»	1	2	»	»	»	»	»	»	»	»
36. Aktinomykosis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
37. Tub. pulm. et laryngis	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»
38. — meningum, cerebri	1	»	1	»	6	1	8	1	»	1	1	2	3	1	1	1
39. — intestini, peritonei	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	2	»	1	»	»
40. — urogenitalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
41. — ossium, articulorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
42. — miliaris	»	»	»	»	2	»	2	»	»	1	»	2	»	»	»	»
43. Scrophulosis (Tub. gld. lymph.)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
44. Lupus (Tub. cutis)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
45. Tub. aliorum organorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
46. Lymphogranulomatosis maligna	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
47. Syphilis cong.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
48. — acq.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
49. Helminthiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
50. Aliae infectiones	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
IV. Mb. syst. haemopoëtici et sangvinis et diatheses haemorrhagicae.																
51. Anaemia perniciosa	»	»	1	»	»	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»
52. Aliae anaemiae	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
53. Leuchaemia	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
54. Pseudoleuchaemia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
55. Haemophilia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
56. Purpura, Mb. maculosus Werlhofii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
57. Alii morbi sanguinis & org. haemop.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	37	31	68	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	21	9	30	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	60	38	98	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	24	9	33	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	4	11	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	6	22	44	100	34	70	»	»	85	193	278	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	7
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	12
1	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	17	14	31	13
2	2	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	3	8	14
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	5	12	15
7	4	2	»	1	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	14	9	23	16
»	»	»	1	2	4	2	2	3	7	12	9	11	9	4	16	9	14	9	25	5	10	»	»	64	101	165	17
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	1	1	1	1	1	2	2	3	»	3	»	»	8	12	20	18
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	19
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	»	»	2	»	»	»	»	»	»	20	19	39	20
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	21
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	1	2	3	22
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	23
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	6	10	24
»	»	1	1	»	»	»	1	1	1	1	1	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	3	6	9	25
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	1	1	»	1	»	1	»	»	»	»	18	15	33	26
»	»	»	»	»	»	2	1	2	1	2	1	1	3	1	3	2	2	1	»	»	1	»	»	»	»	»	27
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	24	17	41	28
»	»	1	»	»	»	1	»	2	»	2	4	7	»	6	1	2	5	1	2	»	»	»	»	11	22	33	29
»	»	»	»	»	»	1	2	1	2	1	1	»	7	1	4	1	2	»	»	»	»	»	»	1	1	2	30
1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	31
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	4	3	7	32
1	»	»	»	»	»	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	33
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	34
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	35
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	4	5	36
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	37
»	1	»	1	10	22	24	27	55	55	58	29	38	10	19	13	16	18	6	6	»	»	»	»	228	182	410	38
2	1	»	2	2	1	3	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	20	13	33	39
1	»	»	»	»	1	»	2	1	1	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	9	14	40
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	4	2	6	41
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	1	4	5	42
»	2	»	»	1	2	»	1	»	3	»	1	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	4	13	17	43
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2	44
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	45
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	46
»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	1	5	47
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	48
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	4	49
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	50
»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	»	5	»	3	1	3	2	8	1	4	»	»	»	»	6	27	33	51
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	52
»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	1	»	2	1	2	»	5	3	»	»	»	»	»	»	14	5	19	53
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	54
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	55
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	56
»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	1	2	3	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	3	7	10	57

Københavns Mortalitets-

Tabel for 1933. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
V. Morbi nutritionis et secretionis int.																
58. Arthritis urica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
59. Scorbutus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
60. Morbus Barlowi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
61. Rachitis	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
62 Diabetes mellitus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
63. Morbi gld. pituitariae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
64. Diabetes insipidus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
65. Morbus Basedowii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
66. Myxoedema	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
67. Morbus Addisoni	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
68. Tetania infantilis	»	1	»	1	3	»	3	2	»	»	»	»	»	»	»	»
69. Diathesis exsudativa lymph.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
70. Morbi gld. thymi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
71. Alii morbi nutritionis & secretionis intern.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
VI. Morbi systematis nervosi et mentis et Morbi organorum sensor.																
72. Haemorrhagia cerebri & mening.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
73. Abscessus cerebri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
74. Meningitis (non epid.)	»	1	»	»	5	1	5	2	1	1	2	1	»	»	»	»
75. Tabes dorsalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
76. Epilepsia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
77. Eclampsia	»	1	»	»	4	»	4	1	»	»	»	»	»	»	»	»
78. Alii morbi systematis nervosi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	1	»	»
79. Dementia paralytica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
80. Alii morbi mentis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
81. Otitis c. complicat.	»	»	»	»	4	3	4	3	2	»	»	»	1	»	»	»
82. Alii morbi organ. sensor.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
VII. Morbi organorum circulationis.																
83. Pericarditis	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
84. Endocarditis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
85. Vitia cordis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
86. Myocarditis acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
87. — chr. & Deg. myocardii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
88. Arteriosclerosis & Embolia art. coronar. cordis, Angina pectoris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
89. Arteriosclerosis universalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
90. Aneurysma aortae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
91. Alia aneurysmata	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
92. Morbi venarum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
93. Hypertensio arterialis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
94. Alii morbi organ. circulat.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
VIII. Morbi organorum respirationis.																
95. Bronchitis acuta	»	»	2	»	1	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»
96. — chr.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
97. Bronchopneum. acuta	5	4	6	7	38	20	49	31	11	7	5	2	»	»	»	1
98. Pneumonia crouposa	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	1	1	»	»	»
99. Pleuritis, Empyema pleurae	»	»	»	»	»	1	»	1	1	1	»	»	1	1	»	»
100. Gangraena pulmonis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
101. Abscessus »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
102. Asthma bronchiale	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
103. Emphysema pulmonum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
104. Alii morbi organ. respirat.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
IX. Morbi organorum digestionis.																
105. Ulcus ventriculi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
106. — duodeni	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
107. Gastroenteritis chronica	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
108. Atrophia infantum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
109. Appendicitis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	1	»	»
110. Hernia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
111. Ileus	»	»	»	»	»	2	»	2	1	1	»	»	»	»	»	»

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	58
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	59
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	60
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	61
»	»	»	1	1	1	1	1	1	»	4	1	8	5	11	14	14	25	8	8	»	»	»	»	49	56	105	62
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	63
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	64
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	1	»	3	1	3	»	»	»	»	»	»	»	»	2	8	10	65
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2	66
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	67
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	2	5	68
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	69
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	70
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2	71
»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	3	6	19	16	40	36	58	87	22	85	1	15	»	»	144	246	390	72
»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	73
1	»	»	»	»	1	1	1	1	1	»	1	2	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	13	9	22	74
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	»	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»	3	3	6	75
»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	3	4	76
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	4	2	6	77
»	1	»	1	»	»	»	1	5	2	5	9	10	9	13	18	32	34	18	31	1	4	»	»	87	111	198	78
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	4	2	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	5	15	79
»	»	»	»	»	»	»	4	1	6	4	7	5	3	1	5	3	2	»	2	»	1	»	»	14	30	44	80
»	1	»	1	»	3	1	»	1	»	1	1	1	2	3	»	1	2	»	»	»	»	»	»	15	13	28	81
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	82
»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	1	»	1	»	»	1	»	»	»	»	4	3	7	83
»	»	»	»	»	1	»	1	1	»	1	1	»	1	2	1	»	1	»	»	»	»	»	»	4	6	10	84
1	»	»	»	1	1	»	3	4	9	19	13	34	33	66	59	29	59	17	28	»	10	»	»	171	215	386	85
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	86
»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3	3	11	10	36	37	84	119	79	142	10	30	»	»	224	343	567	87
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	12	5	28	13	40	33	34	42	4	12	»	»	120	105	225	88
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	11	4	45	45	58	78	14	32	»	»	130	160	290	89
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	5	»	2	2	3	»	2	1	»	»	»	»	14	3	17	90
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	91
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	2	3	7	2	7	6	12	4	9	»	»	»	»	17	37	54	92
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3	7	7	3	8	»	3	»	1	»	»	12	23	35	93
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	2	1	1	»	1	»	»	»	»	3	5	8	94
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	3	2	1	»	8	»	»	7	12	19	95
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	2	»	5	2	2	11	8	11	»	»	»	»	17	26	43	96
1	3	1	»	1	»	2	1	3	3	8	5	9	4	15	14	46	64	55	101	12	43	»	»	218	279	497	97
1	2	»	»	1	1	3	»	5	3	10	12	11	9	19	12	11	4	2	9	»	3	»	»	69	57	126	98
2	»	»	»	»	»	2	1	3	3	2	4	7	3	6	8	7	2	»	1	»	»	»	»	31	25	56	99
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	5	1	6	100
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	2	1	»	1	»	1	»	1	1	»	»	»	»	5	5	10	101
»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	1	1	3	4	1	4	3	2	2	»	»	»	»	12	11	23	102
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	1	»	»	»	»	3	1	4	103
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	2	1	3	104
»	»	»	»	»	»	»	»	7	»	5	1	12	2	9	3	3	2	1	»	»	»	»	»	37	8	45	105
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3	106
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	2	1	»	»	»	»	1	2	»	»	»	»	»	»	3	5	8	107
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	108
2	»	1	»	4	1	2	2	10	3	7	4	8	2	9	4	8	3	1	3	»	»	»	»	54	24	78	109
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	1	4	3	3	5	»	3	1	1	»	»	11	14	25	110
1	»	»	»	»	»	1	»	2	2	1	2	1	1	1	3	»	4	3	2	1	4	»	»	12	21	33	111

Københavns Mortalitets-

Tabel for 1933. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
112. Atrophia hepatis acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
113. Cirrhosis hepatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
114. Morbi viarum biliar c. calculis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
115. — » » sine »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
116. Alii morbi hepatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
117. Morbi pancreatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
118. Peritonitis e. causa ignota	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
119. Alii morbi organ. digestionis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
X. Morbi organorum uropoëticorum.																
120. Nephritis acuta	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
121. — chr.	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»
122. Lithiasis renalis, Nephrolithiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
123. Calculus vesicae, Cystolithiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
124. Cysto-Pyelitis	»	»	»	»	1	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»
125. Alii morbi organ. uropoëticor.	»	»	»	»	»	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»
XI. Morbi organorum genitalium.																
126. Strictura urethrae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
127. Hypertrophia prostatae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
128. Alii morbi organ. genital. virorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
129. Salpingo-oophoritis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
130. Alii morbi organ. genital. feminarum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XII. Morbi gravidarum et puerperarum.																
131. Placenta praevia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
132. Aliae haemorrhagiae (abort excl.)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
133. Abortus (non septicus)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
134. Graviditas extrauterina	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
135. Ruptura uteri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
136. Aliae dystochiae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
137. Eclampsia gravid. et parturient.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
138. Toxaemiae aliae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
139. Septichaemia puerperal. post partum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
140. — puerperal. post abortum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
141. Embolia in puerp. (non septica)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
142. Alii morbi graviditatis et partus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XIII. Morbi ossium et articulorum.																
143. Osteomyelitis acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
144. Arthritis deformans	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
145. Alii morbi ossium et articulorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XIV. Morbi systematis cutanei et subcut.																
146. Dermatitis acuta, Eczema	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
147. Pemphigus papillaris vegetans	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
148. Alii morbi syst. cutanei et subcut.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XV. Tumores.																
149. Cancer labii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
150. — linguae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
151. — muc. cavi oris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
152. — maxillae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
153. — pharyngis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
154. — oesophagi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
155. — ventriculi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
156. — intestini ten. et coli	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
157. — recti	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
158. — laryngis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
159. — pulmonum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
160. — mammae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
161. — uteri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
162. — ovarii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
163. — vulvae et vaginae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
164. — testis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	2	112
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	7	1	9	1	4	1	1	1	»	»	»	»	23	5	28	113
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	5	»	10	6	8	4	10	4	9	»	4	»	»	16	47	63	114
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	4	»	4	»	1	1	»	»	»	4	9	13	115
»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	2	»	3	6	1	»	2	»	2	1	»	1	»	»	11	9	20	116
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»		2	»	»	»	»	1	»	»	»	»	3	2	5	117
»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	5	»	1	2	»	1	2	1	»	»	»	»	»	5	10	15	118
»	»	1	»	»	»	»	1	1	2	1	1	3	2	2	1	1	3	3	1	»	»	»	»	12	11	23	119
»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	1	2	1	1	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»	5	7	12	120
1	»	»	1	»	1	2	»	4	8	6	3	13	8	13	18	15	18	10	7	2	3	»	»	68	67	135	121
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	3	»	2	4	1	1	4	»	»	»	»	»	»	6	11	17	122
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	5	»	5	123
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	4	2	2	2	4	4	13	12	»	6	»	»	24	29	53	124
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	4	»	1	1	1	»	7	1	3	1	»	»	»	»	17	5	22	125
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	4	»	4	126
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	32	»	22	»	»	»	»	»	63	»	63	127
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	128
»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	4	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	9	129
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	4	»	6	»	2	»	2	»	2	»	»	»	»	»	17	17	130
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	131
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	132
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	133
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	134
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	2	135
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	136
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	3	137
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	3	138
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	2	139
»	»	»	»	»	»	»	»	6	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8	8	8	140
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	141
»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	142
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	143
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	144
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	1	»	3	2	1	»	»	»	»	6	5	11	145
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	146
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	»	»	»	»	1	2	3	147
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	»	»	»	»	»	»	1	2	3	148
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	149
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	5	»	2	»	»	»	»	»	8	»	8	150
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	2	1	1	»	»	»	»	»	4	1	5	151
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	»	»	1	1	»	»	»	»	»	2	3	5	152
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	2	2	»	»	»	»	»	»	»	7	3	10	153
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	5	1	14	2	17	7	7	3	1	»	»	»	46	13	59	154
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	3	16	11	29	17	52	48	24	33	»	6	»	»	125	118	243	155
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	5	6	7	5	13	21	13	5	1	4	»	»	39	42	81	156
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	4	4	13	6	15	16	7	5	1	»	»	»	43	32	75	157
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	2	»	2	»	»	»	»	»	»	6	»	6	158
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	2	»	2	»	»	»	»	»	»	6	»	6	158
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	8	3	7	»	3	3	2	1	»	1	»	»	23	8	31	159
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»	19	»	24	»	25	»	8	»	1	»	»	»	84	84	160
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	5	»	19	»	24	»	25	»	8	»	1	»	»	123	123	161
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	»	26	»	37	»	21	»	26	»	4	»	1	»	»	22	22	162
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	4	»	4	»	4	»	5	»	1	»	»	»	»	4	4	163
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	164

Københavns Mortalitets-Tabel for 1933. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
165. Cancer penis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
166. — cutis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
167. — alior. organum et local. incert.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
168. Sarcoma cutis et subcutis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
169. — ossium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
170. — viscerum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
171. — aliorum organorum	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
172. Alii tumores	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XVI. Intoxicationes chronicae.																
173. Alcoholimus chr.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
174. Intoxicationes chr. subst. mineral.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
175. — chr. subst. vegetabil.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XVII. Mors violenta, non naturalis.																
Casus mortiferi:																
176. Submersio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
177. Suffocatio	»	»	»	»	1	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»
178. Combustio	»	»	»	»	»	1	»	1	2	1	2	»	1	»	1	»
179. Congelatio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
180. Insolatio, Thermoplegia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
181. Ictus electricus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
182. — fulminis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
183. Contusio, Dilaceratio, Vulnus contusum, Fractura	»	»	»	»	1	»	1	»	2	1	1	1	»	»	»	»
184. Vulnus punctum, incisum, scissum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
185. — sclopetarium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
186. Intoxicatio acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
187. Inanitio, Exhaustio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
188. Alii casus mortiferi	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Suicidium:																
189. Submersio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
190. Strangulatio, Suspensio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
191. Contusio, Vulnus cont., Fractura	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
192. Vulnus punctum, incisum, scissum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
193. — sclopetarium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
194. Veneficium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
195. Alii modi suicidii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Homicidium:																
196. Infanticidium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
197. Homicidium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
XVIII. Causa mortis vel male vel non indicata.																
198. Mors subita, causa non definata	4	»	»	»	»	1	4	1	»	»	»	»	»	»	»	»
199. Causa mortis non vel male definata	2	2	»	1	5	5	7	8	2	»	»	»	»	»	»	»
Omnes mortis causæ	137	86	33	18	125	77	295	181	45	33	24	18	11	10	8	3

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1	165
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	166
»	»	»	»	»	»	1	»	2	2	6	6	18	19	27	31	44	33	16	21	3	5	»	»	117	118	235	167
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	168
»	»	»	»	»	1	»	1	1	»	1	»	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4	8	169
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	1	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	3	2	5	170
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	4	1	1	1	»	1	»	»	»	1	»	»	6	4	10	171
1	»	»	3	»	»	3	»	1	2	8	5	11	15	6	12	13	7	5	7	»	2	»	»	48	53	101	172
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	4	173
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	174
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	175
»	»	1	»	3	»	3	»	2	»	2	1	3	»	1	»	3	»	»	»	»	»	»	»	18	1	19	176
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	177
»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	»	1	»	1	»	»	9	5	14	178
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	179
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	180
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	181
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	182
3	»	1	2	3	1	3	4	8	2	5	»	3	»	7	6	5	6	6	24	1	5	»	»	49	52	101	183
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	184
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	185
1	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	3	»	»	1	1	2	1	3	»	»	»	»	10	6	16	186
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1	187
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	2	»	»	»	1	»	»	»	»	1	5	6	188
»	»	»	»	»	»	1	1	3	1	»	2	3	»	2	1	1	1	»	»	»	»	»	»	10	6	16	189
»	»	»	»	»	»	2	»	9	1	8	2	9	2	10	2	5	1	2	»	»	»	»	»	48	8	56	190
»	»	»	»	3	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	191
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	192
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	4	193
»	»	»	»	1	»	9	4	13	8	8	9	12	8	11	10	1	3	1	2	»	1	»	»	56	45	101	194
»	»	»	»	»	1	1	»	4	»	2	1	3	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	12	2	14	195
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	196
»	1	1	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	3	5	197
»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	1	9	»	5	4	11	5	1	5	»	»	»	»	31	17	48	198
»	1	»	»	»	»	»	1	1	3	4	1	19	4	12	9	16	14	8	10	»	1	»	»	69	52	121	199
33	25	11	18	39	48	75	73	190	184	250	252	424	349	571	516	747	905	544	886	93	291	»	»	3360	3792	7152	

Tab. 2. Udtog af Københavns

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Ialt
1. Vitia innata & morbi neonat.	24	16	25	20	20	26	19	18	19	20	12	21	240
2. Marasmus senilis	29	23	21	23	19	28	22	18	23	28	19	25	278
3. Febris typhoid.	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
4. Febris paratyphoid.	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
5. Morbilli	2	8	10	2	4	2	2	»	»	»	1	»	31
6. Scarlatina	2	»	»	1	»	1	»	»	1	»	2	1	8
7. Tussis convulsiva	»	2	1	1	1	1	1	1	»	»	2	2	12
8. Diphtheria	10	2	3	»	2	2	»	1	1	1	1	»	23
9. Influenza	66	99	6	1	1	»	1	»	1	2	3	5	185
10. Gastro-enterit. ac. infect.	1	3	5	6	2	8	4	1	2	3	2	2	39
11. Poliomyelitis ant. ac.	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	2
12. Encephalitis epidemic.	»	1	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	3
13. Meningit. cerebro-sp. epid.	2	»	»	1	»	1	»	»	»	1	1	1	7
14. Tuberculosis pulmonum	36	39	33	39	42	31	26	36	33	29	29	37	410
15. Tuberculosis in aliis corp. partibus	6	8	4	7	8	11	9	5	6	4	5	4	77
16. Syphilis	»	»	»	»	»	2	1	»	»	»	1	»	4
17. Alii morbi infectionis	7	5	14	19	11	13	16	6	12	15	15	11	144
18. Cancer & Sarcoma	93	70	81	83	97	98	83	90	82	78	80	80	1015
19. Alii tumores	12	8	16	7	10	8	6	7	10	7	3	7	101
20. Morbi sangv., nutrit. & secret. int.	25	15	18	21	16	16	19	11	12	14	14	10	191
21. Morbi system. nerv. & org. sens.	68	74	72	50	58	49	53	53	46	52	65	77	717
22. Morbus cordis	117	107	125	120	122	79	82	80	83	73	108	101	1197
23. Alii morbi organ. circulat.	45	37	30	28	37	23	33	32	30	31	35	43	404
24. Bronchopneumonia	70	67	56	51	53	30	19	16	17	31	48	39	497
25. Pneumonia crouposa	16	18	15	13	6	14	4	3	6	5	11	15	126
26. Alii morbi organ. respirat.	23	13	11	10	11	25	12	7	13	10	13	16	164
27. Morbi organ. digestionis	38	29	30	23	31	28	30	34	31	30	30	27	361
28. Morbi organ. uropoet. & genital.	33	19	25	34	32	32	25	27	22	26	40	22	337
29. Septichaemia puerperalis	2	1	»	1	»	1	»	2	»	1	1	1	10
30. Alii morbi gravidar. & puerp.	2	1	»	2	1	»	»	2	3	2	»	1	14
31. Morbi ossium, articul. & ext. part.	2	1	5	»	1	3	»	1	2	1	1	2	19
32. Alcoholismus chr.	1	»	»	1	»	»	»	»	2	»	»	»	4
33. Aliae intoxicationes chr.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	2
34. Casus mortiferi (incl. homicid.)	18	9	13	15	15	18	21	14	9	12	9	14	167
35. Suicidium	12	9	21	20	23	12	19	13	17	20	18	8	192
36. Causa mortis non indicat.	16	9	17	18	12	16	17	11	13	15	12	13	169
Summa	779	694	657	617	636	578	524	490	498	512	582	585	7152

Mortalitetstabel for 1933.

Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Havnen	Uden Bolig	Udenbys	
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII				
24	19	65	19	20	17	39	37	»	»	»	1
60	38	87	14	17	19	21	22	»	»	»	2
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4
2	2	8	4	5	4	3	3	»	»	»	5
1	»	3	1	»	»	1	»	2	»	»	6
2	1	2	1	1	1	2	2	»	»	»	7
2	5	6	4	1	»	3	2	»	»	»	8
33	16	49	16	26	9	21	15	»	»	»	9
8	»	12	5	3	3	4	4	»	»	»	10
2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11
1	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	12
1	»	1	2	1	»	1	1	»	»	»	13
81	50	63	43	48	29	43	38	»	15	»	14
8	10	12	10	8	9	8	12	»	»	»	15
1	»	1	»	1	»	»	»	1	»	»	16
28	19	17	16	17	10	15	20	»	»	2	17
218	136	201	73	122	68	85	106	»	4	2	18
23	5	26	8	8	9	11	11	»	»	»	19
34	17	38	20	27	13	21	19	»	2	»	20
135	94	138	51	87	52	57	98	»	5	»	21
258	152	291	80	131	67	97	112	»	3	6	22
87	54	97	31	51	26	19	39	»	»	»	23
74	47	169	27	51	24	62	40	1	2	»	24
27	11	23	11	14	10	13	17	»	»	»	25
41	20	32	7	19	12	13	20	»	»	»	26
74	45	58	31	47	27	39	40	»	»	»	27
49	51	77	19	39	19	47	35	»	1	»	28
1	1	1	2	3	1	1	»	»	»	»	29
»	2	4	»	2	2	2	2	»	»	»	30
4	»	4	3	5	2	»	1	»	»	»	31
»	»	1	»	1	»	»	1	»	1	»	32
»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	33
31	16	25	14	21	13	25	20	1	1	»	34
43	28	24	16	35	8	14	21	»	1	2	35
42	25	27	14	18	6	12	21	»	4	»	36
1396	865	1563	542	830	462	679	759	5	39	12	

Tab. 3. Oversigt over Dødsfaldenes Fordeling efter Alder, Køn og Maaneder i Aaret 1933.

	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar		5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere		Ialt
	i 1ste Maaned		i 2.—3. Maaned		i 4.—12. Maaned		Ialt i 1ste Aar																																				Begge Køn
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
Januar .	12	11	2	2	14	11	28	24	5	3	4	1	1	3	2	»	3	4	1	1	6	5	3	5	21	17	35	28	44	32	65	70	75	94	68	88	6	37	»	»	367	412	779
Februar	11	4	3	»	19	10	33	14	6	2	3	1	1	2	»	2	3	2	2	2	3	5	8	7	16	18	24	25	42	31	49	56	56	82	53	96	11	39	»	»	310	384	694
Marts ..	15	7	5	6	16	9	36	22	8	5	3	3	1	»	4	»	1	1	1	3	4	6	11	5	18	17	18	24	38	29	52	42	72	84	47	78	5	19	»	»	319	338	657
April ...	10	6	6	3	11	10	27	19	7	»	3	3	1	1	»	1	4	1	1	1	4	2	6	12	15	13	15	24	30	31	69	35	64	75	32	81	7	33	»	»	285	332	617
Maj	12	9	5	»	11	7	28	16	1	6	2	3	1	»	1	»	2	3	2	1	2	2	8	5	20	16	15	16	48	42	39	50	79	72	50	71	9	26	»	»	307	329	636
Juni....	10	14	1	»	8	5	19	19	3	3	3	4	1	»	»	»	3	3	1	3	»	2	4	6	17	14	23	20	34	30	38	37	62	88	42	61	8	30	»	»	258	320	578
Juli	16	4	1	1	11	7	28	12	2	3	3	1	»	2	»	»	2	1	1	3	2	2	10	4	14	12	21	24	31	25	34	38	53	69	37	65	5	20	»	»	243	281	524
August .	11	5	1	5	2	3	14	13	2	1	1	»	»	»	»	»	4	2	1	»	5	5	6	6	15	16	24	15	31	24	38	40	48	61	44	50	8	16	»	»	241	249	490
Septbr. .	9	9	2	»	2	1	13	10	»	1	2	1	2	2	1	»	4	2	»	»	3	4	4	4	15	18	17	23	36	25	44	34	51	59	31	67	8	17	»	»	231	267	498
Oktober	11	7	3	1	5	1	19	9	1	4	»	1	»	»	»	»	3	1	»	3	5	3	6	4	19	20	16	20	28	25	39	26	64	67	44	64	9	12	»	»	253	259	512
Novbr...	6	4	1	»	13	5	20	9	5	2	»	»	1	»	»	»	1	1	1	1	2	5	3	11	9	12	23	15	32	29	55	42	62	80	51	79	10	21	»	»	275	307	582
Decbr...	14	6	3	»	13	8	30	14	5	3	»	»	2	»	»	»	3	4	»	»	3	7	6	4	11	11	19	18	30	26	49	46	61	74	45	86	7	21	»	»	271	314	585
Tils.	137	86	33	18	125	77	295	181	45	33	24	18	11	10	8	3	33	25	11	18	39	48	75	73	190	184	250	252	424	349	571	516	747	905	544	886	93	291	»	»	3360	3792	7152
	223		51		202		476		78		42		21		11		58		29		87		148		374		502		773		1087		1652		1430		384		»		7152		
Af 1000 Døde	19.2	12.0	4.6	2.5	17.5	10.8	41.3	25.3	6.3	4.6	3.4	2.5	1.5	1.4	1.2	0.4	4.3	3.5	1.5	2.5	5.5	6.7	10.4	10.2	26.6	25.8	35.0	35.2	59.3	48.8	79.8	72.2	104.5	126.6	76.1	123.9	13.0	40.7	»	»	469.8	530.2	
	31.2		7.1		28.3		66.6		10.9		5.9		2.9		1.6		8.1		4.1		12.2		20.6		52.4		70.2		108.1		152.0		231.0		200.0		53.7		»		1000.0		

Tab. 4. Oversigt over Dødsfald og Dødfødsler i Aaret 1933.

København. Ville de Copenhague.	Beregnet Folkemængde Population calculée 1. Juli 1933	Dødsfald — Décès								Dødfødte Morts-nés	
		Dødsfald efter Alderen Décès par âge						Ialt Total	pr. 1000 Indb.	Ægtefødte Légitimes	Uægtefødte Illégitimes
		0—1	1—5	5—15	15—65	65 og derover	Af ubekendt Alder				
Hele Byen. Total	637,700	476	152	87	2971	3466	»	7152	11.2	202	48
1. Byen	111,600	65	22	8	578	723	»	1396	12.5	21	3
2. Østerbro	80,400	39	14	12	358	442	»	865	10.8	16	»
3. Indre Nørrebro	82,400	103	20	16	415	1009	»	1563	19.0	19	42
4. Ydre Nørrebro	56,200	42	21	9	265	205	»	542	9.6	26	1
5. Vesterbro	76,400	46	16	2	408	358	»	830	10.9	32	2
6. Valby	48,300	32	16	10	207	197	»	462	9.6	15	»
7. Brønshøj	85,500	80	25	13	313	248	»	679	7.9	24	»
8. Sundby	95,200	69	18	17	381	274	»	759	7.9	31	»
Uden Bolig	»	»	»	»	»	32	7	»	39	»	»
Havn og Red	1,700	»	»	»	5	»	»	5	»	»	»
Udenbys	»	»	»	»	9	3	»	12	»	18	»

Kvarter 1

omfatter den indre By med det gamle Voldterræn og Kastellet samt Christianshavn. Det begrænses af Frihavnsterrænet, Classensgade, Østersøgade, Nørresøgade, Gyldenløvesgade, St. Jørgens Sø, Gl. Kongevej, Trommesalen, Helgolandsgade, Kvægtorvsgade, Tietgensgade, Bernstorffsgade og Pladsen mellem Godsbanegaarden og Flæskehallen til Havnen samt Voldterrænet paa Amagersiden.

Kvarter 2

omfatter Frihavnsterrænet og Terrænet Nord og Øst for Classensgade, Østerbrogade, Øster Alle, Lyngbyvej til Emdrup Grænse, som danner Grænsen mod Nordøst til Stadens Grænse.

Kvarter 3

begrænses af Østersøgade, Nørresøgade, Gyldenløvesgade, Aaboulevarden, Jagtvejen, Øster Alle og Østerbrogade.

Kvarter 4

begrænses af Jagtvejen, Ladegaardsaaen, Lygteaaen, Lersøens Midterlinje til Lyngbyvej og Lyngbyvej.

Kvarter 5

begrænses af Pladsen mellem Godsbanegaarden og Flæskehallen, Bernstorffsgade, Tietgensgade, Kvægtorvsgade, Helgolandsgade, Trommesalen, Gl. Kongevej, Værnedamsvej, Frederiksberg Alle, Boyesgade, en lige Linje fra denne bag Vesterbrogade til Rahbeks Alle Nr. 23, hvorfra Grænsen gaar i lige Linje mod Syd til Stedet, hvor Tranehavevej støder til Enghavevej, Enghavevej og Vasbygade til Sydhavnen.

Kvarter 6

omfatter Terrænet Vest for Kvarter 5 (Valby og Vigerslev Sogne).

Kvarter 7

omfatter Terrænet Vest for Frederiksberg og Kvarter 4 (Brønshøj Sogn).

Kvarter 8

omfatter Terrænet Syd for Kvarter 1 (Sundby Sogn).

Tab. 5. Oversigt over de epidemiske Sygdomstilfælde, anmeldte af Læger i Aaret 1933, fordelte efter Alder, Køn, Maaneder og Lokaliteter.

Cas de maladies épidémiques signalés par les médecins (déclaration obligatoire).

København. Ville de Copenhague. ca. 629,700 Indbyggere.	Byen ca. 111,600 Indb.	Østerbro ca. 80,400 Indb.	Indre Nørrebro ca. 82,400 Indb.	Ydre Nørrebro ca. 56,200 Indb	Vesterbro ca. 76,400 Indb.	Valby ca. 48,300 Indb.	Brønshøj ca. 85,500 Indb.	Sundby ca. 95,200 Indb.	Havnen og Reden ca. 1,700 Indb.	Deraf behandlede paa Hospital: Paa civile Hospitaler	Deraf behandlede paa Hospital: Paa Militærhosp.	Deraf behandlede paa Hospital: Tilsammen
Morbi epidemici.												
1. a. Febris typhoidea	1	2	2	1	2	1	4	1	»	13	»	13
b. Febris paratyphoidea	3	»	6	3	6	6	2	3	»	29	»	29
2. Paradysenteria	2	1	3	6	16	1	6	3	14	41	»	41
3. Meningitis cerebrospinalis epid.	2	1	1	1	»	»	2	1	»	8	»	8
4. Poliomyelitis ant. ac.	4	2	2	3	5	1	4	5	»	26	»	26
5. Encephalitis epid.	1	1	2	2	»	1	1	»	»	8	»	8
6. Singultus epid.	3	»	2	»	2	»	»	1	»	4	»	4
7. Diphtheria (incl. Croup)	125	92	190	94	104	61	85	119	»	853	5	858
8. Scarlatina	105	124	208	191	103	87	191	153	2	1074	1	1075
9. Morbilli	394	355	521	455	231	366	727	512	1	286	»	286
10. Tussis convulsiva	76	43	57	59	61	38	83	103	»	100	»	100
11. Parotitis epid.	345	385	256	143	303	49	253	272	2	71	3	74
12. Erysipelas	38	41	44	21	40	32	39	49	»	172	2	174
13. Febris puerperalis	1	»	1	»	2	»	3	2	»	1	»	1
14. Tetanus	1	1	»	»	»	1	1	1	»	4	»	4
15. Pemphigus neonat.	6	1	1	3	»	»	3	2	»	10	»	10
16. Febris intermittens	1	»	1	»	»	1	»	1	»	2	1	3
17. Febris rheumatica	49	43	23	38	38	26	42	35	»	116	1	117
18. Pneumonia crouposa	46	22	32	21	38	20	29	51	»	87	»	87
19. Tracheo-Bronchitis	751	787	792	467	604	264	637	997	»	79	29	108
20. Bronchopneumonia & Bronchitis capill.	323	222	187	97	260	133	246	257	2	585	2	587
21. Influenza	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1398	746	2144
22. Angina tonsillaris	1483	1871	1550	982	1390	812	1602	2179	1	631	168	799
23. Cholerine & Catarrhus intest. acut.	468	362	337	189	389	201	498	574	»	106	»	106
24. Icterus epid.	49	50	46	28	38	26	68	61	»	37	2	39
25. Varicellæ	43	27	44	32	26	29	33	41	»	2	2	4
26. Rubeolæ	34	14	98	6	15	7	4	27	»	2	81	83
27. Febris undulans*)	8	6	2	2	6	5	9	6	»	»	»	»
28. Myalgia epid.	13	11	7	5	3	14	23	22	»	1	»	1
Sum...	4375	4464	4415	2849	3682	2182	4595	5478	22	5746	1043	6789
Alii morbi.												
29. Gonorrhoea										295	74	369
30. Ulcus venereum										5	»	5
31. Syphilis acquisita										64	4	68
32. Syphilis congenita										4	»	4
33. Scabies										23	43	66
34. Delirium tremens										4	»	4
										6141	1164	7305

*) Anmeldte af Seruminstitutet.

Fra 0—1 Aar	Fra 1—5 Aar	Fra 5—15 Aar	Fra 15—65 Aar: Mænd	Fra 15—65 Aar: Kvinder	65 Aar og derover: Mænd	65 Aar og derover: Kvinder	Ialt. Total	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	
»	»	1	7	6	»	»	14	1	1	»	1	2	2	1	»	2	2	1	1	1 a
1	1	11	8	6	1	1	29	»	2	9	3	»	2	4	3	1	2	2	1	b
»	12	10	18	7	»	5	52	»	»	»	»	2	8	17	12	3	4	3	3	2
»	2	3	2	1	»	»	8	»	»	»	1	2	»	1	»	3	»	1	»	3
3	11	11	»	1	»	»	26	»	»	»	»	»	»	»	3	6	9	5	3	4
»	»	»	2	6	»	»	8	»	»	2	»	»	»	»	1	1	1	2	1	5
»	1	»	5	1	1	»	8	3	1	1	1	1	»	»	»	»	»	1	»	6
10	211	367	92	182	7	1	870	172	104	108	59	51	57	30	24	33	102	80	50	7
20	279	711	60	93	»	1	1164	71	63	74	72	71	70	37	86	135	193	164	128	8
80	1385	2035	27	34	1	»	3562	712	618	816	676	452	159	61	20	20	15	6	7	9
44	290	172	4	9	»	1	520	83	53	54	33	34	21	23	32	31	38	68	50	10
8	336	1409	102	148	»	5	2008	184	129	238	303	378	203	58	36	70	83	155	171	11
4	13	11	81	153	17	25	304	33	18	30	28	21	16	12	17	35	38	23	33	12
»	»	»	»	9	»	»	9	1	»	1	1	»	3	2	1	»	»	»	»	13
3	1	»	1	»	»	»	5	1	»	»	»	»	2	»	»	»	1	»	1	14
16	»	»	»	»	»	»	16	1	»	1	»	»	2	3	2	»	4	2	1	15
»	»	»	4	»	»	»	4	»	»	1	»	»	»	»	»	1	2	»	»	16
»	7	47	89	148	1	2	294	27	23	31	27	29	22	17	28	17	27	20	26	17
»	21	33	109	67	16	13	259	39	16	17	28	27	18	5	9	11	28	29	32	18
331	987	1051	995	1340	257	338	5299	883	551	516	386	324	203	123	170	352	650	626	515	19
190	307	203	314	414	125	174	1727	377	258	149	99	94	93	44	62	91	169	168	123	20
492	3281	8595	13645	14569	497	647	41726	24447	9871	1368	569	534	326	269	429	717	950	1118	1128	21
239	1754	4356	2464	2987	35	35	11870	854	648	897	725	725	768	735	1107	1468	1525	1419	999	22
436	737	527	513	648	56	101	3018	272	208	228	181	291	276	294	381	298	218	158	213	23
5	28	136	104	84	4	5	366	34	30	20	23	23	14	22	28	51	51	43	27	24
5	59	197	7	7	»	»	275	42	35	43	29	34	18	5	5	4	4	18	38	25
5	20	75	93	12	»	»	205	5	2	6	21	87	50	12	5	5	2	4	6	26
»	»	5	27	10	»	2	44	5	1	2	5	2	1	3	6	7	5	4	3	27
»	3	18	33	42	1	1	98	3	»	3	7	6	8	6	12	20	23	6	4	28
1892	9746	19984	18806	20984	1019	1357	73788	28250	12632	4615	3278	3190	2340	1786	2479	3382	4146	4126	3564	
4	4	7	3367	1159	15	16	4572	379	327	351	363	315	385	383	439	433	413	439	345	29
»	»	»	19	9	»	1	29	2	5	3	2	3	6	»	1	1	1	2	3	30
»	»	»	115	62	3	1	181	18	15	8	17	15	22	20	14	12	9	22	9	31
4	»	4	2	2	»	»	12	»	»	»	1	1	»	»	2	6	»	»	2	32
7	28	53	1073	1037	4	4	2206	246	170	176	187	149	180	158	164	194	255	219	108	33
»	»	»	7	»	1	»	8	1	1	1	»	»	2	»	1	»	1	»	1	34
1907	9778	20048	23389	23253	1042	1379	80796	28896	13150	5154	3848	3673	2935	2347	3100	4028	4825	4808	4032	

AARSBERETNING

ANGAAENDE

SUNDHEDSTILSTANDEN I KØBENHAVN

FOR

1934

AF

S. AHREND LARSEN
Stadslæge

KØBENHAVN
F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI A/S
1935

INDHOLD

Indledning 1
A. Medicinalberetning for København for Aaret 1934 5
Befolkningsforhold 5
Ægteskaber 5
Fødsler 6
Dødsfald 8
Dødfødte 11
Sygdomsforhold 12
1) *Epidemiske Sygdomme* 13
Febris typhoidea 13
Febris paratyphoidea 13
Febris undulans 14
Paradysenteria 14
Meningitis cerebro-spinalis epid. 14
Poliomyelitis anterior acuta 14
Encephalitis lethargica 14
Singultus epidemica 14
Diphtheria 14
Scarlatina 15
Morbilli 16
Tussis convulsiva 17
Erysipelas 17
Parotitis epid. 18
Febris puerperalis 18
Febris rheumatica 18
Pneumonia crouposa 19
Bronchopneumonia 20
Tracheo-bronchitis acuta 21
Angina tonsillaris 22
Icterus catarrhalis 22
Influenza 23
Myalgia epidemica 23
Catarrhus intestinalis acutus 23
2) *Tuberkulose* 24
3) *Kræft* 26
4) *Kønssygdomme* 27
5) *Andre Sygdomme* 28
Scabies 28
Alcoholismus 28
6) *Sygdomme i Garnisonen* 28

B. Offentlig Sundhedspleje 29
Børneforsorg 29
Sanitært Tilsyn med Boliger m. m. 29
Tilsyn med Næringsmidler 33
Tilsyn med smitsomme Sygdomme 35
Sundhedskommissionens Desinfektionsanstalt 39
Boligtilsynet 41
Vandklosetter 46
Tilsyn med Forhandling af animalske Næringsmidler 46
A) Tilsyn med Forhandling af Mælk 47
B) Tilsyn med Kød, Kødvarer, Pølser m. m. 58
Sundhedskommissionens Laboratorium 60
Karantænevæsen 66

Meteorologiske Forhold 66

Tabeller: 1. Dødsaarsager efter Aldersklasser. — 2. Dødsaarsager efter Maaneder og hygiejniske Kvarterer. — 3. Dødelighed efter Maaneder og Aldersklasser. — 4. Dødsfald og Dødfødsler efter hygiejniske Kvarterer. — 5. Anmeldte Sygdomstilfælde efter Alder, Køn, Maaneder og hygiejniske Kvarterer.

Sundhedsvæsenets Personale.

S. Ahrend Larsen, Stadslæge.

Gustav Jørgensen, 1. Sanitetslæge.
Poul Heiberg, 2. Sanitetslæge, Vicestadslæge.
V. Nissen, 3. Sanitetslæge.
Kai Poulsen, 4. Sanitetslæge.
Sv. A. Chrom, Assistentlæge.
Mogens Thrane, Assistentlæge.
Søren Hansen, Leder af medicinalstatistisk Kontor.
Robert Nielsen, Assistentlæge.
H. J. Hansen, Overdyrlæge.
Kai Seidel, Dyrlæge.
Holger Schmidt, Chef for Boligtilsynet.
Søren Larsen, Ingeniør.

Efter flere Aars tiltagende Sygelighed døde Stadslæge J. P. Chrom den 5. September 1934. Hovedstaden mistede i ham en dygtig og nidkær Embedsmand, som i mange Aar havde indtaget en stor og ansvarsfuld Stilling, og gjort sin Gerning paa en Maade, som skal mindes med Tak og Paaskønnelse. Han begyndte sin Virksomhed som Leder af Stadens Sundhedsvæsen med at omordne og centralisere en meget væsentlig Del af Arbejdet. Før han i 1918 traadte til, havde det i tredive Aar været delt mellem en Række Kredslæger, som hver i sin Kreds tog sig af alle de der forefaldende, meget forskellige Sager, og han var fortrolig med de Ulemper, som denne Ordning medførte, fordi han selv havde været Kredslæge. Det lykkedes ham hurtigt at faa gennemført en Deling efter Sagernes Art, hvorved der sikredes dem en hurtigere og mere ensartet Behandling af Sanitetslæger med hver sit særlige Speciale og med Assistenter, som ved skiftende Arbejde paa de forskellige Omraader fik en alsidig Uddannelse i praktisk Hygiejne, som de senere som Embedslæger fik Anvendelse for til Gavn for hele Landets offentlige Sundhedsvæsen.

Som Kommunens Raadgiver i alle Sager, der kræver lægekyndig Indsigt, viste Stadslæge Chrom sig i Besiddelse af et sundt og naturligt Omdømme, som ved mangfoldige Lejligheder gjorde sig gældende til Stadens Bedste, sidst ved hans vægtige Bidrag til Gennemførelsen af en tidssvarende Organisering af Kampen mod Tuberkulosen.

Overfor Offentligheden optraadte han med en Ro og Sikkerhed, som navnlig under Epidemier gav Stadens Borgere fuld Tillid til hans Dygtighed som Vogter af Sundhedstilstanden.

AHREND LARSEN

Efter Stadslæge Chroms Død blev hidtilværende Sanitetslæge, Dr. med. Ahrend Larsen udnævnt til Stadslæge fra 1. November 1934 at regne, og i hans Sted blev hidtilværende Sanitetslægeassistent Kai Poulsen den 1. December udnævnt til Sanitetslæge. Den 1. Februar fratraadte Sanitetslægeassistent Erik Jacobsen, og i hans Sted tiltraadte Dr. Mogens Thrane.

Den epidemiske Sygelighed var i 1934 ualmindelig lav, og selv Poliomyelitis ant. acuta, Børnelammelse, der flere Steder i Provinsen i Aarets Løb optraadte som alvorlig Epidemi, fik ikke større Udbredelse i København, selv om Antallet af Tilfælde var en Del større end i noget tidligere Aar (se nærmere under 4. Sanitetslæges Beretning).

Blandt de mange forskellige Sager, der i Aarets Løb har været behandlede, skal her nævnes en Del, der ikke umiddelbart vedrører den egentlige Sundhedspleje.

I Anledning af en paatænkt Henlæggelse af Paternitetssager til Embedslægernes Afgørelse udtalte Stadslægen, at han for sit Vedkommende maatte henholde sig til den kgl. Resolution af 10. November 1866, hvorved alle medikolegale Forretninger udsondredes fra Stadslægeembedet. — Paa Forespørgsel fra det tyske Gesandtskab om, hvorvidt en tysk Naturlæge var berettiget til i danske Aviser at avertere om Salg af Lægemidler, blev der svaret, at saadan Reklamering var forbudt ved Apotekerloven. — En Del Kvaksalverisager hævedes, fordi der ikke kunde føres Bevis for, at der var tilføjet Patienterne Skade enten ved Behandlingen eller ved at unddrage dem behørig Lægebehandling. — Mod en Tandtekniker, der havde udsendt Reklamekort med paatrykt Recept paa Bagsiden, kunde der ikke skrides ind, fordi Recepten ikke var i Strid med de for Receptskrivning gældende Regler. — Flere Tandteknikere undgik videre Tiltale for ulovlig Reklamering imod at fjerne Ordet »Klinik« eller lignende vildledende Udtryk fra deres Annoncer. — Et Andragende fra en herværende Apoteker om Tilladelse til at oprette et Haandkøbsudsalg, blev efter Stadslægens Indstilling afslaaet af Ministeriet, fordi der ikke i Apotekerloven findes Hjemmel for Tilladelse til Oprettelse af saadanne Udsalg paa Stadens Grund

Ved gentagen Undersøgelse af Vandet i Svømmebasinet i den kommunale Svømmehal og Badeanstalt, udført paa Budde-Laboratoriet for Statens praktisk sundhedsmæssige Undersøgelser, blev det konstateret, at Vandet maatte betegnes som meget godt eller godt Badevand, i et enkelt Tilfælde paa Grund af nogen Forurening kun som anvendeligt.

Ved Udgangen af 1934 var der i København 562 praktiserende Læger, 368 Tandlæger (heri indbefattet 34 ved de kommunale Tandkliniker ansatte Tandlæger, der vel havde Bevilling til at praktisere, men ikke havde selvstændig Praksis) og 92 Jordemødre. Antallet af Apoteker var 61, hvoraf 6 var Hospitalsapoteker, Militærhospitalets Apotek indbefattet. Det i 1933 oprettede Apotek paa Enghavevej blev den 7. August 1934 aabnet for Drift i Ejendommen, Enghavevej 223, under Navn af Sydhavns-Apoteket.

MEDICINALBERETNING FOR KØBENHAVN FOR AARET 1934.

(Ved Chef for det medicinalstatistiske Kontor *Søren Hansen*)

Befolkningsforhold.

Staden København havde ved Folketællingen 5. November 1934 ialt 654,100 Indbyggere mod 640,574 i 1933. Tilvæksten har saaledes været ret betydelig, nemlig 13,526 eller mere end i noget enkelt Aar siden 1920, og den skyldes ligesom i nærmest forudgaaende Aar hovedsageligt Indvandringsoverskuddet, medens Fødselsoverskuddet fremdeles er ringe.

Befolkningens Fordeling paa Byens hygiejniske Kvarterer og de Forskydninger, der er foregaaet i den siden Aarhundredskiftet, ses af nedenstaaende Oversigt. Det fremgaar heraf, at Folkemængden i den indre By er aftaget med 43,222, medens den i de tre ydre Kvarterer, Valby, Brønshøj og Sundbyerne, er tiltaget med henholdsvis 45,016, 87,636 og 77,009. Ogsaa i de øvrige Kvarterer har Tilvæksten været betydelig, alene med Undtagelse af det Indre Nørrebro.

	Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Havn og Rhed	Hele Staden
1. Febr. 1901 ...	152722	36251	83328	22182	65564	7484	9964	22491	589	400575
1 Febr. 1911 ...	127785	61724	81111	42661	74681	13679	18214	41312	994	462161
1. Febr. 1921 ...	128812	76083	89402	50407	84820	26507	32677	71267	1369	561344
5. Novbr. 1925..	122029	75763	88249	56130	80204	33464	49158	80665	1488	587150
5. Novbr. 1930..	116222	79059	83759	57204	78931	40911	68830	90462	1691	617069
5. Novbr. 1931..	114300	79831	83310	56844	78094	44036	74345	92751	1691	625202
5. Novbr. 1932..	112104	79648	82689	56550	76425	46711	82396	93676	1691	631890
5. Novbr. 1933..	111359	80783	82281	56002	76311	49152	87043	95952	1691	640574
5. Novbr. 1934..	109000	81200	81300	56500	74800	52500	97600	99500	1700	654100

Stadens statistiske Kontor beregner pr. 1. Juli 1934 et Middelfolketal paa 649,700, der fordeler sig paa de hygiejniske Kvarterer som anført i Tabel 4 og Tabel 5.

Ægteskaber.

Ligesom i 1933 blev der i 1934 indgaaet betydeligt flere Ægteskaber end ellers almindeligt, nemlig 7868 eller 12 pCt. af Folkemængden mod gennemsnitlig lidt over 9 pCt. i de forudgaaende 30 Aar. Det var hovedsageligt en Følge af de ved Socialloven indførte Bestemmelser om Adgang til Ægteskab for Personer, der har nydt offentlig Understøttelse, om det end ikke er udelukket, at ogsaa andre Forhold han have gjort sig gældende.

Antallet af borgerlige Vielser er fremdeles betydeligt. Heraf forefaldt der 4846 eller 61,2 pCt. af samtlige Vielser mod 61,9 i 1933, 55,2 i Femaaret 1928—32, 45,2 i Femaaret 1923—27 og 15,2 i Femaaret 1918—22.

Aarligt Gennemsnit	Ægteskaber			
	ialt	pr. 1000 Indb.	heraf borgerlige	pCt.
1903—1907	3626	8,5	591	16,4
1908—1912	4051	8,8	823	20,3
1913—1917	4261	8,4	832	19,5
1918—1922	6101	10,9	924	15,2
1923—1927	5585	9,5	2525	45,2
1928—1932	5951	9,6	3291	55,2
1933	7121	11,2	4406	61,9
1934	7868	12,1	4846	61,2

Vielsernes Fordeling paa Aarets Maaneder var ligesom i 1933 noget afvigende fra det ellers sædvanlige, men lidt mere jævnt fordelte.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
1903—1907	180	205	262	341	402	272	265	246	246	273	390	353
1908—1912	197	232	282	363	455	284	291	279	260	396	436	389
1913—1917	229	263	314	394	559	340	315	313	295	443	518	440
1918—1922	329	394	470	468	566	446	459	422	461	523	540	580
1923—1927	292	384	456	468	537	468	457	417	419	497	538	568
1928—1932	337	380	430	453	604	510	522	488	449	545	587	587
1933	352	364	437	590	750	571	573	480	496	680	942	833
1934	428	508	607	706	836	575	658	542	508	786	930	722

Fødsler.

Ifølge velvillig Meddelelse fra det statistiske Departement blev der i 1934 født 10,071 levende Børn i København, deraf 1938 udenfor Ægteskab. Det samlede Antal udgjorde 15,5 pro mille af Stadens Folkemængde, hvilket var lidt mere end i de tre nærmest forudgaaende Aar, men omtrent det samme som gennemsnitligt i Aarene 1928—32. Der er derfor ingen Grund til at antage, at der er indtraadt en Standsning i den Nedgang i Fødselshyppigheden, der har fundet Sted med lignende smaa Svingninger siden Midten af Firserne; men da Dødeligheden var ret ringe, blev Fødselsoverskuddet dog en Del større end i de nærmest forudgaaende Aar.

Aarligt Gennemsnit	Fødsler pro mille	Dødsfald pro mille	Fødselsoverskud pro mille
1882—1886	36,7	22,4	14,3
1887—1891	34,1	22,0	12,1
1892—1896	30,7	19,3	11,4
1897—1902	29,4	17,3	12,1
1903—1907	28,5	15,7	12,8
1908—1912	26,1	14,6	11,5
1913—1917	23,1	13,9	9,1
1918—1922	21,5	12,7	8,8
1923—1927	17,9	11,5	6,4
1928—1932	15,3	11,5	3,7
1933	14,7	11,2	3,5
1934	15,5	10,9	4,6

Antallet af Fødsler udenfor Ægteskab var fremdeles ret stærkt faldende og udgjorde kun lidt over 19 pCt. af samtlige Fødsler, men dette Forholdstal er paa Grund af det langt stærkere Fald i Antallet af Fødsler i Ægteskab misvisende. Det rigtige Billede af Nedgangen faar man kun ved at sammenholde Tallene for

Aarligt Gennemsnit	Mandkøn			Kvindekøn			Begge Køn		
	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt
1903—1907	4583	1539	6122	4352	1436	5788	8935	2976	11911
1908—1912	4554	1644	6198	4332	1543	5876	8886	3187	12074
1913—1917	4322	1643	5965	4137	1574	5711	8459	3217	11676
1918—1922	4732	1499	6231	4486	1373	5859	9218	2872	12090
1923—1927	4166	1224	5390	3995	1165	5160	8161	2389	10550
1928—1932	3697	1125	4822	3523	1058	4581	7220	2183	9403
1933	3778	1062	4840	3538	992	4530	7316	2054	9370
1934	4184	995	5179	3949	943	4892	8033	1938	10071

Fødsler i og udenfor Ægteskab med Tallene for gifte og ugifte Kvinder mellem 15 og 45 Aar, hvorom der her maa henvises til Aarsberetningen for 1933, da Aldersfordelingen ved sidste Folketælling endnu ikke foreligger.

Fødsler 1934	Mandkøn			Kvindekøn			Begge Køn		
	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt	ægte	uægte	ialt
Januar	333	78	411	323	85	408	656	163	819
Februar	306	79	385	318	79	397	624	158	782
Marts	371	112	483	322	79	401	693	191	884
April	378	97	475	343	88	431	721	185	906
Maj	348	86	434	318	73	391	666	159	825
Juni	362	79	441	344	69	413	706	148	854
Juli	346	81	427	340	75	415	686	156	842
August	368	66	434	359	74	433	727	140	867
September	364	74	438	312	76	388	676	150	826
Oktober	328	72	400	334	90	424	662	162	824
November	354	74	428	298	64	362	652	138	790
December	344	100	444	326	81	407	670	181	851

Efter Jordemødrenes Protokoller har 91 i København praktiserende Jordemødre assisteret 6796 fødende Kvinder, dels i Hjemmene, dels paa private Fødehjem og Fødekliniker. Der fødtes 6860 Børn, hvoraf 6724 var levendefødte.

6596 Børn blev født i Ægteskab, 264 udenfor Ægteskab. 6455 Fødsler var rettidige, 405 før Tiden.

Af Uregelmæssigheder ved Fødslen har 3 Gange foreligget Bækkensnæverhed, 7 Gange fremfalden eller forliggende Navlesnor, 7 Gange Eklampsi og 1 Gang placenta praevia.

6622 Fødsler fuldendtes ved Naturen, 24 ved Vending, 213 ved Tang og 1 ved skarpe Instrumenter.

I 2543 Tilfælde er anvendt Bedøvelse, i 1170 Tilfælde Pituitrin eller lign. Stoffer. 27 Gange er foretaget manuel Fjernelse af Moderkagen.

110 Børn døde ved naturlig Fødsel, 15 ved Vending, 10 ved Tangforløsning og 1 ved skarpe Instrumenter.

Af Kvinderne døde 3 uforløste, 3 efter naturlig Fødsel, 2 efter Vending og 2 efter Tangforløsning.

Dødsfald.

I Aaret 1934 døde der ialt 7221 Personer i København. Heraf var 622 hjemmehørende i Provinserne, hvor der i Aarets Løb døde 478, der var hjemmehørende i København. Af Stadens samlede Befolkning døde der saaledes 7077 eller lidt under 10,9 pro mille, hvilket var mindre end i noget forudgaaende Aar.

I nedenstaaende Tabel er Dødeligheden i de to sidste Aar og de seks nærmest forudgaaende Femaar beregnet i Forhold til 1000 af hvert Køn og hver Aldersklasse, hvorved det dog maa bemærkes, at Folketallene er rent kalkulatoriske, idet det er forudsat, at Befolkningens Fordeling paa Alder og Køn var den samme i 1934 som ved Folketællingen i 1930.

Aarligt Gennem snit	0-1 Aar		1-5 Aar		5-15 Aar		15-25 Aar		25-35 Aar		35-45 Aar		45-55 Aar		55-65 Aar		65-75 Aar		75-85 Aar		85 Aar og derover		Tilsammen af alle Aldre		
	M.	K.	M	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn
1903—1907	201,1	151,0	13,9	13,4	2,4	2,4	4,3	3,4	6,0	4,3	11,6	7,2	19,4	10,8	35,5	19,9	67,5	44,9	145,6	113,7	273,3	247,5	17,7	14,0	15,7
1908—1912	162,8	129,8	12,3	11,4	2,5	2,7	4,1	3,1	6,4	4,7	10,6	6 8	19,5	11,0	34,7	19,1	65,2	44,4	131,7	106,4	263,0	228,2	16,4	13,2	14,6
1913—1917	140,9	109 2	10,4	9.0	2.3	2,3	4,1	3,4	5,7	4,3	10,1	6,5	17,7	11,2	32,5	20,4	65 8	46,7	138,7	120,5	290,8	285,6	15,1	12,9	13,5
1918—1922	97,4	71,2	8,6	7,3	2.2	2,3	5,5	4,3	7,1	6,1	7,6	6,5	12,8	10,1	26,9	19,4	55,3	43,4	132,2	119,8	255,4	240,3	13,3	12,3	12,8
1923—1927	99,1	67,5	7,4	6,3	1,6	1,3	2,9	2,8	3,6	3,2	6,3	5,1	11,2	8,9	25,8	18,2	56,7	43,9	135,5	111,2	269,3	241,8	11,9	11,2	11,5
1928—1932	76,6	54,9	5,8	4,5	1,3	1,5	2,4	2,7	3,3	3,5	6,0	4,7	10,8	9,1	26,8	18,4	60,0	47,8	157,7	128 9	257,6	268,6	11,6	11,5	11,5
1933	61,0	36,7	5,1	4 0	0,9	0,9	2,2	2,0	3,5	2,8	5,5	4,8	12,1	8,3	25,2	17,9	60,4	46,1	135,6	118,8	291,6	285,3	11,4	11,0	11,2
1934	71,1	47,7	4,2	3,6	1,3	0,9	2,2	2,5	2,8	3,2	5,4	4,4	11,1	8,0	24,4	17,7	55,4	45,1	139,1	118,3	393,8	230,8	11,0	10,8	10,9

Dødeligheden i Stadens hygiejniske Kvarterer efter den fra og med 1928 ændrede Inddeling var som nedenfor anført. Efter den ældre Inddeling er Dødeligheden for de fem forudgaaende Femaar meddelt i Aarsberetningen for 1928.

Døde pr. 10,000 Indb.	Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Hele Staden
1928	121	105	200	91	119	87	79	83	116
1929	126	104	194	99	119	84	80	82	116
1930	127	105	177	93	126	93	84	87	115
1931	129	96	204	92	120	88	80	86	116
1932	124	103	190	97	120	87	86	83	114
1933	125	108	190	96	109	96	79	79	112
1934	121	100	191	96	116	86	76	78	109

Der døde i 1934 færre Børn under 1 Aar end i de nærmest forudgaaende Aar, med Undtagelse af 1933, og betydelig færre end tidligere, mindre end Trediedelen af Antallet ved Begyndelsen af indeværende Aarhundrede. Nedgangen har været langt større for de udenfor Ægteskab fødte Børns Vedkommende end for de i Ægteskab fødte.

Aarligt Gennemsnit	Døde i første Leveaar					Af 100 levendefødte				
	Ialt	ægte	uægte	Drenge	Piger	Ialt	ægte	uægte	Drenge	Piger
1903—1907	1737	1148	589	988	749	14,3	12,5	20,0	15,9	12,7
1908—1912	1425	922	503	795	630	11,8	10,4	16,2	12,8	10,7
1913—1917	1167	759	408	669	498	10,0	8,8	12,7	11,2	8,7
1918—1922	935	666	269	548	387	7,7	7,2	9,4	8,9	6,6
1923—1927	749	558	191	442	307	7,1	6,4	8,0	8,2	5,9
1928—1932	620	477	143	358	262	6,6	6,6	6.5	7,4	5,7
1933	476	397	79	295	181	5.1	5,4	3,9	6,1	4,0
1934	510	410	100	310	200	5,1	5,1	5,2	6,0	4,1

Til Oplysning om Børnedødelighedens Tilbagegang i København i de sidste 50 Aar tjener endvidere følgende Oversigt, hvor der er sondret mellem Dødeligheden i første Levemaaned og i de efterfølgende elleve Levemaaneder. Det ses heraf, at Dødeligheden i første Aar under et er gaaet ned til en Trediedel.

Døde af 100 levendefødte Børn.

	1878—1882	1883—1887	1888—1892	1893—1897	1898—1902	1903—1907	1908—1912	1913—1917	1918—1922	1923—1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
1. Maaned	6,3	6,0	5,0	4,7	4,4	4,3	3,8	3,5	3,3	3,0	3,1	3,0	3,0	2,8	2,7	2,4	2,7
2.—11. Md.	15,0	14,5	13,8	13,4	12,2	10,0	8.0	6,5	4,4	4,1	3,7	3,4	4,1	3,4	3,7	2,7	2,4
1. Aar	21,3	20,5	18,8	18,1	16,6	14,3	11,8	10,0	7,7	7,1	6,8	6,4	7,1	6,2	6,4	5,1	5,1

Af nedenstaaende Oversigt over Dødsaarsagerne i første Leveaar i de 2 sidste Aar og de seks forudgaaende Femaar vil det ses, at Tilbagegangen fortrinsvis skyldes Kolerinen, men den langt overvejende Del af denne betydelige Nedgang falder paa det første Leveaars elleve sidste Maaneder, medens Nedgangen i første Levemaaned har været langt mindre, fordi der fremdeles dør et forholdsvis stort Antal Børn kort efter Fødslen paa Grund af manglende Levedygtighed.

Aarligt Gennemsnit	Mæslinger	Skarlagensfeber	Difteri	Kighoste	Kolerine	Syfilis	Stivkrampe	Tuberkulose	Bronch. Pneum. Infl.	Tarmsygdomme	Børnetæring	Medfødt Svaghed	Andre Dødsaarsager	Tilsammen
1903—1907	27	2	7	76	452	38	22	32	248	50	144	367	273	1737
1908—1912	17	4	6	69	338	38	18	24	218	34	81	336	241	1425
1913—1917	19	3	4	53	180	39	9	22	213	24	41	362	196	1167
1918—1922	10	1	5	30	81	24	12	17	226	10	22	348	150	935
1923—1927	16	»	3	30	64	13	5	16	163	11	12	310	106	749
1928—1932	12	»	2	28	52	8	3	11	128	9	4	273	90	620
1933	11	»	»	9	32	»	3	11	93	4	»	234	79	476
1934	»	1	2	13	41	5	2	2	79	6	»	263	96	510

Til Brug ved Registreringen af Dødsaarsagerne er der fra og med 1931 indført en ny Nomenklatur, der er anvendt i fuldt Omfang ved Udarbejdelsen af den udførlige Mortalitetstabel (Tab. 1). Det har derfor været nødvendigt at omordne det hidtil meddelte Sammendrag af Tabellen, som her kun omfatter de sidste fire Aar, men sondrer mellem Dødeligheden for Mænd og Kvinder.

Paa Hospitalerne i København indtraf der i 1934 ialt 4525 Dødsfald, nemlig paa Kommunehospitalet 789 (deraf 68 paa Filialerne), paa Bispebjærg Hospital 735, paa Blegdamshospitalet 242, paa Øresundshospitalet 431, paa Sundby Hospital 421, paa Balders Hospital 73, paa Rudolph Berghs Hospital 24, paa Københavns almindelige Hospital og Plejestiftelse 257 (deraf 58 Husfæller), i De gamle Bys Sygeafdeling 447 Husfæller, paa Sundholm Sygehus 7, paa Rigshospitalet 371 og paa Afdelingen for Nervesygdomme paa Militærhospitalet 61, samt paa Føde- og Plejeafdelingerne 17 Kvinder og 107 Børn, paa St. Josephs Hospital 275, paa St. Elisabeths Hospital 82, paa Welanderhjemmet 4, paa Finseninstitutet 35 og paa Radiumstationen 54, paa Dronning Louises Børnehospital 47, paa Mili-

Døde pr. 100,000 Indbyggere	1931		1932		1933		1934	
	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
1. Vitia innata et morbi neonat.	48	32	52	35	51	26	54	29
2. Marasmus senilis	54	95	29	55	29	56	17	37
3. Febris typhoid.	1	1	1	1	»	»	1	»
4. Febris paratyphoid.	1	2	»	2	»	»	»	»
5. Morbilli	1	1	6	4	6	4	»	1
6. Scarlatina	1	»	»	1	2	1	4	2
7. Tussis convulsiva	7	4	9	11	2	1	4	2
8. Diphtheria	9	6	7	4	5	3	5	4
9. Influenza	14	16	18	29	25	33	2	3
10. Gastro-enterit. ac. infect.	14	9	14	6	7	6	9	7
11. Poliomyelitis ant. ac.	»	»	»	»	»	»	4	2
12. Encephalitis epidemic.	2	2	1	2	1	»	1	»
13. Meningit. cerebro-sp. epid.	2	2	2	1	2	1	3	1
14. Tuberculosis pulmonum	77	64	80	69	78	53	68	58
15. Tub. in aliis corp. partibus	17	15	12	16	12	13	12	8
16. Syphilis	5	4	4	2	»	1	3	2
17. Alii morbi infectionis	22	20	22	17	24	22	24	19
18. Cancer et Sarcoma	143	170	142	186	148	169	133	184
19. Alii tumores	11	16	11	18	16	15	12	11
20. Mb. sangv., nutrit. et secret. int.	24	32	27	38	27	32	24	34
21. Mb. system. nerv. et org. sens.	115	125	103	116	100	123	111	114
22. Morbus cordis	162	190	157	177	179	196	191	185
23. Alii morbi organ. circulat.	50	54	59	66	60	66	65	74
24. Bronchopneumonia	85	95	87	87	74	81	78	84
25. Pneumonia crouposa	32	21	20	15	24	17	23	18
26. Alii morbi organ. respirat.	28	23	29	24	28	24	24	21
27. Mb. organ. digestionis	60	53	65	49	67	48	60	52
28. Mb. organ. uropoet. et genit.	58	37	59	45	66	42	58	43
29. Septichaemia puerperalis	»	4	»	4	»	3	»	4
30. Alii morbi gravidar. et puerp.	»	6	»	6	»	4	»	7
31. Mb. ossium, articul. et ext. part.	2	4	2	4	3	3	3	5
32. Alcoholismus chr.	3	»	2	»	2	»	4	»
33. Aliae intoxicationes chr.	»	»	»	»	»	»	»	»
34. Casus mortiferi (incl. homicid.)	37	21	31	21	32	21	32	19
35. Suicidium	37	16	50	12	45	18	41	17
36. Causa mortis non indicata	35	20	35	17	34	20	32	16
Omnes causæ mortis	1159	1161	1138	1140	1149	1101	1104	1077

tærhospitalet 26 (ekskl. 83 fra Rigshospitalets Nerveafdeling og den kommunale Afdeling) og paa Homøopatisk Hospital 20.

Antallet af Dødsfald paa Hospitalerne udgjorde ca. 64 % af samtlige Dødsfald mod henholdsvis 63, 68, 68, 66 og 65 % i de foregaaende 5 Aar.

Af *medikolegale Dødsattester*, som i Henhold til Lov af 4. Maj 1875 skal udstedes i Tilfælde af Selvmord, saavel som naar Lig opdrive, Personer eller Fostre findes døde, eller naar Mennesker omkommer ved ulykkelig Hændelse, samt naar ellers Undersøgelse er indledet af det Offentlige i Anledning af et indtruffet Dødsfald, indkom i Aaret 1934 ialt 477 eller lidt færre end i de nærmest forudgaaende Aar.

Ifølge Mortalitetstabellen omkom 163 Personer ved ulykkelig Hændelse, heri indbefattet 3 Tilfælde af Manddrab, eller omtrent det samme Antal som i de nærmest forudgaaende Aar. Heraf omkom 13 Mænd og 1 Kvinde ved Drukning, 7 Mænd og 5 Kvinder ved Kvælning eller Ihjelligning (11 spæde Børn), 5 Mænd og 4 Kvinder ved Forbrænding, 5 Mænd og 6 Kvinder ved akut Forgiftning (deraf 2 Mænd og 6 Kvinder ved Belysningsgas, en Mand ved Kulilte i Automobilgarage, en lille Dreng ved Nikotinforgiftning og en Mand ved Morfin). Efter den nye Mortalitetsnomenklatur maa den langt overvejende Del af Dødsfald ved ulykkelig Hændelse samles i en enkelt Gruppe, ikke efter Ulykkestilfældets Art, men efter Dødsaarsagen, og denne Gruppe omfatter 61 Mænd og 48 Kvinder, der

afgik ved Døden som Følge af Benbrud eller Kontusioner eller begge Dele i Forening. For tre Mænd og to Kvinder er Dødsaarsagen ikke nærmere angivet. — Ifølge Aarsberetningen fra Københavns Politi omkom der i Aarets Løb 35 Personer ved Færdselsulykker mod 34 i 1933, 32 i 1932, 34 i 1931, 45 i 1930 og 61 i 1929.

Der forøvedes i Aarets Løb 184 Selvmord, omtrent det samme Antal som gennemsnitligt i de senere Aar. Heraf forøvedes 123 af Mænd og 61 af Kvinder, idet 4 Mænd og 6 Kvinder aflivede sig ved Drukning, 48 Mænd og 8 Kvinder ved Hængning, 2 Mænd og 1 Kvinde ved Snitsaar, 9 Mænd og 2 Kvinder ved Skydning, 58 Mænd og 38 Kvinder ved Gift, deraf 46 Mænd og 21 Kvinder ved Belysningsgas, 5 Mænd og 13 Kvinder ved Veronal o. lign., 4 Mænd og 2 Kvinder ved Morfin o. lign. samt 3 Mænd og 2 Kvinder ved forskellig anden Gift. Endelig aflivede 1 Mand og 6 Kvinder sig ved Nedstyrtning og 1 Mand ved Elektricitet.

Der er foretaget medikolegalt Ligsyn ved samtlige Selvmord og Drab samt i 123 Tilfælde af Dødsfald ved ulykkelig Hændelse, men ikke i 37 Tilfælde, hvor Døden først indtraadte efter nogen Tids Forløb og under Lægebehandling. Der er desuden foretaget medikolegalt Ligsyn ved 167 Dødsfald, som i 76 Tilfælde skyldtes forskellig Sygdom, medens der i 91 Tilfælde ikke kunde paavises nogen bestemt Dødsaarsag.

Legal Obduktion blev foretaget ved 85 Dødsfald.

Dødfødte.

Foruden de allerede omtalte 10071 levendefødte Børn blev der i 1934 bragt 261 dødfødte Børn til Verden. De i den foreskrevne Generaltabel over dødfødte forlangte Oplysninger om Køn og Legitimitet samt om Arten og Hyppigheden af anvendt Kunsthjælp m. m. er i nedenstaaende Tabel sammenstillet med tilsvarende Oplysninger fra foregaaende Aar.

Generaltabel over **Dødfødte** gennemsnitlig	Fosterets Modenheds Grad								Med Tegn til Foraadnelse	Fødslen fuldførtes ved								Totalsummen af dødfødte Børn				
	For tidlig født				Fuldbaaret					Naturen		Instrumenter		Vending		Fremtrækning		Ægte		Uægte		
	Ægte		Uægte		Ægte		Uægte															
	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige		Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Tilsammen
1903—1907	60	42	23	20	62	49	18	14	139	113	95	20	12	14	7	16	10	122	91	41	34	288
1908—1912	45	45	27	23	70	52	16	16	135	105	96	24	14	12	13	17	13	115	97	43	39	294
1913—1917	49	45	29	30	66	50	28	16	138	111	101	29	16	14	10	18	14	115	95	57	46	313
1918—1922	49	47	23	23	84	65	24	18	141	110	106	33	19	16	15	20	14	133	112	47	41	333
1923—1927	46	42	20	18	62	47	14	11	105	83	80	31	19	9	6	19	13	108	89	34	29	260
1928—1932	39	34	15	13	50	46	12	8	83	67	61	21	15	9	7	20	18	89	80	27	21	217
1933	39	47	16	12	70	46	15	5	94	80	68	25	15	11	9	23	18	109	93	31	17	250
1934	49	52	16	20	65	43	12	4	94	78	64	24	16	15	12	25	27	114	95	28	24	261

I efterfølgende Tabel gives for en Aarrække en Oversigt over Forholdet mellem Antallet af Drenge og Piger og mellem Antallet af i og udenfor Ægteskab fødte blandt dødfødte Børn.

	Af 1000 dødfødte var				Af 1000 ufuldbaarne dødfødte var				Af 1000 fuldbaarne dødfødte var			
	Md.	Kv.	ægte	uægte	Md.	Kv.	ægte	uægte	Md.	Kv.	ægte	uægte
1903—1907	566	434	737	263	571	429	700	300	561	439	777	223
1908—1912	538	462	724	276	514	486	645	355	560	440	794	206
1913—1917	550	450	672	328	509	491	615	385	589	411	725	275
1918—1922	539	461	733	267	506	494	673	327	563	437	778	222
1923—1927	545	455	758	242	523	477	698	302	566	434	815	185
1928—1932	535	465	778	222	534	466	724	276	537	463	825	175
1933	560	440	808	192	482	518	754	246	625	375	853	147
1934	548	452	801	199	474	526	737	263	621	379	871	129

Herefter synes Antallet af dødfødte Børn udenfor Ægteskab at have været kendeligt aftagende i den sidste Snes Aar, men Tallene er dog for smaa, til at der kan tillægges dem nogen afgørende Betydning.

I Forhold til det samlede Antal af levendefødte og dødfødte var i denne Henseende Antallet af dødfødte Børn ikke afvigende fra det sædvanlige.

	Drenge	Piger	Ægte	Uægte	Ialt
1903—1907	26,4 p. m.	21,1 p. m.	23,8 p. m.	24,7 p. m.	23,6 p. m.
1908—1912	24,9 —	22,6 —	23,4 —	24,8 —	23,8 —
1913—1917	28,0 —	24,0 —	24,2 —	30,8 —	26,0 —
1918—1922	28,1 —	25,6 —	25,9 —	30,1 —	26,9 —
1923—1927	23,8 —	20,6 —	21,6 —	26,5 —	22,0 —
1928—1932	23,7 —	21,6 —	23,3 —	21,6 —	22,6 —
1933	28,1 —	23,7 —	26,9 —	21,5 —	26,0 —
1934	26,7 —	23,7 —	25,1 —	26,1 —	25,3 —

Efter de fra Læger og Jordemødre indkomne Anmeldelser om Dødfødsler kan der til det her meddelte endnu føjes følgende nærmere Oplysninger om forskellige Omstændigheder ved dem.

Ansigtsstilling forekom 1 Gang, Skraaleje 7, Tværleje 2, Sædestilling 23 og Fodstilling 4 Gange. Navlesnoren var omslynget 15 og fremfalden 10 Gange. Moderkagen var forliggende 11 Gange og løsnedes for tidligt 10 Gange. Snævert Bækken forekom 5 Gange; i 5 Tilfælde havde Moderen Eklampsi, i 1 Tilfælde Syfilis og i 8 Tilfælde anden Sygdom. Fosteret var i 6 Tilfælde anencephalt og havde i 10 Tilfælde andre Misdannelser. I15 Tilfælde var Bristning af Hjerneteltet, og der blev 8 Gange foretaget Perforation eller anden Operation paa Fosteret. Vesvækkelse forekom 2 Gange, habituel Fosterdød, Sindsbevægelse og Fald hver 1 Gang. I 1 Tilfælde var Svangerskabet ekstrauterint.

Mødrenes Alder opgives saaledes:

Under 20 Aar	12	35—40 Aar	35
20—25 Aar	61	40—45 —	13
25—30 —	78	45 og derover	»
30—35 —	62	Ialt	261

Sygdomsforhold.

Af Stadens Læger og fra dens Hospitaler blev der i Henhold til Epidemilovens § 24 i Aarets Løb anmeldt 51,988 Sygdomstilfælde, hvoraf 44.589 af epidemiske Sygdomme. I Forhold til det pr. 1. Juli beregnede Middelfolketal — 649,700 — udgjorde den epidemiske Sygdomskvotient saaledes 68 pro mille, hvilket

var mindre end i noget Aar siden 1882, og for saavidt maa Sundhedstilstanden betegnes som usædvanligt god.

Aarligt Gennemsnit	Middel-folketal	Alle anmeldte Sygdomstilfælde	Tilfælde af epidemiske Sygdomme	pr. 1000 Indbyggere
1877—1881	234850	45945	38167	163
1882—1886	280054	52933	42767	153
1887—1891	312859	62586	54437	174
1892—1896	333835	58873	51695	155
1897—1902	365152	53233	44733	123
1903—1907	426540	53365	44314	104
1908—1912	462161	58516	45706	99
1913—1917	506390	59293	45334	90
1918—1922	561344	100913	84124	150
1923—1927	588000	65177	55478	95
1928—1932	615620	73379	64011	103
1933	637700	80796	73788	116
1934	649700	51988	44589	68

Den efterfølgende tabellariske Oversigt udviser, hvor mange epidemiske Sygdomstilfælde der gennemsnitligt blev anmeldt hver Dag i Aarets forskellige Maaneder og i hele Aaret, sammenholdt med 1933 og med Gennemsnittet for de seks forudgaaende Femaar.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	185	197	157	125	105	96	74	97	94	99	114	119	121
1908—1912	209	182	143	121	108	100	76	110	106	95	127	127	125
1913—1917	172	179	177	149	117	99	73	86	94	109	119	120	124
1918—1922	448	442	204	156	119	87	176	134	123	415	251	219	230
1923—1927	302	244	232	162	127	82	59	69	102	123	158	158	154
1928—1932	542	382	226	158	139	87	56	79	111	120	135	141	175
1933	911	487	149	109	103	78	58	80	113	134	137	111	202
1934	154	140	133	119	99	102	91	133	173	167	186	231	142

1) Epidemiske Sygdomme.

Af de Sygdomme, som i Henhold til Epidemilovens § 6 altid skal være Genstand for offentlig Behandling, forekom der i 1934 ingen.

Tyfoid Feber (Febris typhoidea) optraadte med 19 Tilfælde, der var ret jævnt fordelte paa alle Byens hygiejniske Kvarterer, med Undtagelse af Østerbro, uden nogen tydelig epidemisk Ophobning, ligesom Tilfældene heller ikke var særligt knyttede til nogen enkelt Aarstid. Med Hensyn til Sygdommens epidemiologiske Forhold henvises iøvrigt til 4de Sanitetslæges Beretning. — Der døde kun 3 af de anmeldte.

Samtlige Tilfælde behandledes paa Hospital.

Paratyfus (Febris paratyphoidea), som i 1931 og 1932 havde en usædvanlig stor Udbredelse, forekom kun sjældent. Der blev ialt anmeldt 18 Tilfælde mod 29 i 1933, 220 i 1932 og 139 i 1931. I August blev anmeldt 6 Tilfælde, i Juli og September 3 og i Juni, Oktober og December 2 Tilfælde. Fra den indre By

og fra Brønshøj anmeldtes der 6 Tilfælde, fra hvert af de øvrige Kvarterer kun et enkelt. Sygdommen medførte to Dødsfald.

Paa Hospital behandledes 16 Tilfælde.

Af **Svingefeber** (Febris undulans), for hvilken Sygdom der ikke er foreskrevet særlig Anmeldelsespligt, blev der paa Seruminstitutet diagnosticeret 39 Tilfælde mod 44 i 1933, 31 i 1932 og 35 i 1931.

Paa Statens Seruminstitut blev der i Aarets Løb undersøgt ialt 1607 Blodprøver for Widals Reaktion, af hvilke 1350 gav negativt Resultat, medens 93 gav Reaktion for tyfoid Feber, 62 for Paratyfus, 82 for Bacillus abortus Bang, 7 for Dysenteri og 13 for Gastroenteritis.

Paradysenteri optraadte som mindre Epidemi i Maanederne August, September og Oktober med tilsammen 53 Tilfælde, medens 40 Tilfælde var ligeligt fordelte over Aarets øvrige Maaneder. Der forefaldt 20 Tilfælde i den indre By, 16 paa Ydre Nørrebro, 14 paa Østerbro, 12 paa Indre Nørrebro, Vesterbro og i Brønshøj, 1 i Valby og 6 i Sundby. Med Hensyn til Sygdommens epidemiologiske Forhold henvises iøvrigt til 4de Sanitetslæges Beretning. — Sygdommen medførte kun et enkelt Dødsfald.

Paa Hospital behandledes 84 Tilfælde.

Af **Epidemisk Hjerne-Rygmarvsbetændelse** (Meningitis cerebro-spinalis epidemica) blev der anmeldt 23 Tilfælde, jævnt fordelte over alle Byens Kvarterer med Undtagelse af Valby. Der blev anmeldt 7 Tilfælde i April, medens de øvrige Tilfælde var spredte over Resten af Aaret. Der døde 15 af de angrebne.

Samtlige Tilfælde behandledes paa Hospital.

Paa Statens Seruminstitut blev der foretaget 57 Meningokokundersøgelser, deraf 8 med positivt og 49 med negativt Resultat.

Akut spinal Børnelammelse (Poliomyelitis anterior acuta) som i Aarets Løb optraadte i alvorlige Epidemier forskellige Steder i Provinsen, havde ogsaa i København en epidemisk Karakter, idet der i Efteraarsmaanederne var henved 150 Tilfælde, foruden et mindre Antal i Aarets første Halvdel. Der blev ialt anmeldt 161 Tilfælde, der var nogenlunde ligeligt fordelte over alle Byens hygiejniske Kvarterer. Af de angrebne var 111 Børn, 3 i første Leveaar, 39 mellem 1 og 5, 69 mellem 5 og 15 Aar samt 23 voksne Mænd og 27 voksne Kvinder. Der døde kun 19 af de angrebne. Om Sygdommens epidemiologiske Forhold henvises iøvrigt til 4de Sanitetslæges Beretning.

Samtlige Tilfælde behandledes paa Hospital.

Af **Sovesyge** (Encephalitis epidemica) blev der kun anmeldt 9 spredte Tilfælde med 3 Dødsfald.

Hikkesyge (Singultus epidemica) forekom ligeledes meget sparsomt, idet der kun blev anmeldt 7 Tilfælde.

Ondartet Halssyge (Diphtheria faucium et laryngis) optraadte med lidt flere anmeldte Tilfælde end i 1931 og 1933, nemlig 1053 mod henholdsvis 816 og 870, men ellers færre end i en meget lang forudgaaende Aarrække.

Diphtheria faucium et laryngis	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	942	4.0	137	14.6	5.9
1882—1886	1002	3.6	152	13.2	5.4
1887—1891	3486	11.1	424	12.2	13.6
1892—1896	2729	8.2	250	9.2	7.5
1897—1902	1565	4.3	81	5.2	2.2
1903—1907	915	2.2	35	3.8	0.9
1908—1912	1358	2.9	44	3.2	0.9
1913—1917	1259	2.5	32	2.6	0.6
1918—1922	2347	4.2	50	2.1	0.9
1923—1927	1698	2.9	35	2.1	0.6
1928—1932	1835	3.0	53	3.3	0.9
1933	870	1.4	23	2.6	0.4
1934	1053	1.6	29	2.8	0.4

De fleste Tilfælde anmeldtes som sædvanligt i de senere Aar i Aarets første og sidste Maaneder, og Sygdommen antager i det hele mere og mere Karakteren af en til den kolde Aarstid knyttet Sæsonsygdom uden egentlig epidemisk Karakter.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	89	77	78	68	69	73	75	68	72	105	113	116	1002
1887—1891	324	280	306	273	281	325	306	255	250	280	305	300	3486
1892—1896	261	230	272	222	231	250	226	187	190	217	222	222	2729
1897—1902	167	144	150	134	131	124	98	104	114	129	141	129	1565
1903—1907	106	81	86	74	72	64	52	56	61	83	86	93	915
1908—1912	168	132	134	122	104	94	60	69	96	122	127	130	1358
1913—1917	144	119	99	93	81	79	54	71	101	126	156	135	1259
1918—1922	282	239	219	178	143	132	91	127	183	240	260	251	2347
1923—1927	197	132	146	111	106	88	67	84	114	193	242	218	1698
1928—1932	232	178	171	120	104	102	66	88	141	190	204	237	1835
1933	172	104	108	59	51	57	30	24	33	102	80	50	870
1934	32	56	64	37	54	46	26	56	92	126	200	264	1053

Der døde 29 af de angrebne, svarende til henved 3 pCt. eller det i de sidste 30 Aar sædvanlige.

Paa Hospital behandledes 1037 Tilfælde, deraf 2 paa Militærhospitalet.

Til Laboratoriet for Difteridiagnostik paa Blegdamshospitalet blev der i Aarets Løb indsendt 7988 Kulturer, af hvilke 267 indeholdt Difteribaciller.

Skarlagensfeber (Scarlatina) havde navnlig i Aarets fire sidste Maaneder en ret betydelig Udbredelse. Der blev ialt anmeldt 2042 Tilfælde, deraf 1245 i Maanederne September—December, og det samlede Antal var større end i noget Aar siden 1921.

Scarlatina	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	1040	4.4	77	7.4	3.3
1882—1886	1127	4.5	51	4.7	1.8
1887—1891	1623	5.3	101	6.2	3.2
1892—1896	2603	7.8	94	3.6	2.8
1897—1902	2019	5.6	44	2.2	1.4
1903—1907	1392	3.3	20	1.5	0.5
1908—1912	2272	4.9	71	3.1	1.5
1913—1917	1574	3.1	32	2.0	0.6
1918—1922	2230	4.0	19	0.9	0.3
1923—1927	705	1.2	6	0.9	0.1
1928—1932	493	0.8	3	0.4	0.1
1933	1164	1.8	8	0.7	0.1
1934	2042	3.1	19	0.9	0.3

Sygdommen har i det hele en større Tilbøjelighed til at optræde epidemisk end Difteriti, og den er heller ikke saa nøje knyttet til den kolde Aarstid.

Aarligt Gennemsnit	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	90	83	82	73	87	84	85	78	97	125	120	122	1127
1887—1891	173	138	138	98	69	109	127	106	140	161	182	181	1623
1892—1896	300	247	231	198	179	187	159	133	181	234	272	281	2603
1897—1902	204	157	162	130	163	174	137	138	178	189	202	183	2019
1903—1907	136	117	105	97	81	89	86	117	142	151	152	121	1392
1908—1912	263	215	188	183	177	141	133	151	197	190	212	220	2272
1913—1917	130	121	121	111	92	87	92	158	156	197	174	135	1574
1918—1922	265	224	197	135	132	109	92	140	205	254	248	229	2230
1923—1927	61	46	49	48	46	44	31	49	67	90	97	77	705
1928—1932	52	40	39	35	33	25	16	32	52	59	62	48	493
1933	71	63	74	72	71	70	37	86	135	193	164	128	1164
1934	118	89	132	98	108	108	68	116	246	280	454	225	2042

Antallet af Dødsfald var ikke stort, der døde 19 eller 0,9 pCt. af de anmeldte Tilfælde, og det i de senere Aar sædvanlige.

Paa Hospital behandledes 1925 Tilfælde, deraf 1 paa Militærhospitalet.

Mæslinger (Morbilli), som i første Halvdel af 1933 var optraadt epidemisk, men forsvandt saa godt som fuldstændigt i Aarets sidste Maaneder, forekom ligeledes meget sparsomt i 1934, indtil der i November udviklede sig en ny, ret svær Epidemi, der først kulminerede i Slutningen af Januar 1935. Det samlede Antal af anmeldte Tilfælde blev derfor kun 2929, og heraf indtraf den langt overvejende Del — 2785 — i November og December.

Morbilli	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1882—1886	3281	11.7	138	4.2	4.9
1887—1891	4126	13.2	180	4.4	5.7
1892—1896	3780	11.3	92	2.4	2.8
1897—1902	2985	8.2	71	2.4	1.9
1903—1907	3803	8.9	70	1.8	1.7
1908—1912	3319	7.2	47	1.4	1.0
1913—1917	3743	7.4	50	1.3	1.0
1918—1922	3700	6.6	30	0.8	0.5
1923—1927	4955	8.5	48	1.0	0.8
1928—1932	3864	6.2	36	0.7	0.7
1933	3562	5.6	31	0.9	0.5
1934	2929	4.3	4	0.1	0.1

Sygdommen er i det hele mindre nøje knyttet til en bestemt Aarstid end de fleste andre epidemiske Børnesygdomme.

Morbilli	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	387	614	485	216	83	74	99	96	99	241	499	387	3281
1887—1891	127	78	79	128	231	430	539	357	462	868	561	266	4126
1892—1896	233	182	241	380	373	338	226	112	148	372	608	568	3780
1897—1902	527	438	386	250	179	172	108	61	80	137	266	380	2985
1903—1907	398	316	358	408	467	448	295	118	122	209	313	359	3803
1908—1912	339	289	328	367	517	589	331	117	82	78	134	149	3319
1913—1917	372	440	468	380	466	479	285	123	90	149	201	290	3743
1918 - 1922	700	402	318	300	363	273	159	61	66	148	342	567	3700
1923—1927	842	531	334	209	205	196	139	100	197	432	805	963	4955
1928—1932	834	766	687	494	307	163	70	45	59	96	151	192	3864
1933	712	618	816	676	452	159	61	20	20	15	6	7	3562
1934	12	10	11	11	7	7	7	9	23	47	434	2351	2929

Paa Hospital behandledes kun 258 Tilfælde.

Kighoste (Tussis convulsiva), som i 1933 havde en usædvanlig ringe Udbredelse, optraadte atter i 1934 med den i de senere Aar sædvanlige Udbredelse. Der blev ialt anmeldt 1870 Tilfælde, hvoraf den langt overvejende Del forefaldt i Aarets sidste Halvdel, uden at der dog derved udviklede sig nogen større Epidemi.

Tussis convulsiva	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	af 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1882—1886	1722	6.1	124	7.2	4.4
1887—1891	2024	6.5	157	7.5	5.0
1892—1896	1824	5.5	125	6.9	3.7
1897—1902	1559	5.1	143	7.6	3.9
1903—1907	1876	4.4	127	6.8	3.0
1908—1912	1663	3.6	125	7.5	2.7
1913—1917	1699	3.4	118	7.0	2.5
1918—1922	1941	3.5	67	3.5	1.2
1923—1927	1618	2.8	49	3.0	0.8
1928—1932	1644	2.7	46	2.7	0.7
1933	520	0.8	12	2.3	0.2
1934	1870	2.9	18	1.0	0.3

Antallet af Dødsfald var usædvanligt ringe, idet der kun døde 18 eller mindre end en af hvert 100 anmeldte Tilfælde, det lavest hidtil forekomne Forhold. Endnu i Femaaret 1913—17 døde der, ligesom i en lang forudgaaende Aarrække, ca. 7 pCt.

De anmeldte Tilfældes Fordeling paa Aarets Maaneder fremgaar af nedenstaaende Oversigt.

Tussis conv.	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	158	130	142	134	119	128	131	150	130	142	182	175	1722
1887—1891	221	227	212	197	179	161	143	137	110	125	166	146	2024
1892—1896	143	141	168	179	171	178	164	166	140	138	131	104	1824
1897—1902	120	93	123	130	137	145	146	165	164	133	114	90	1559
1903—1907	163	156	195	192	186	174	136	148	115	129	135	149	1876
1908—1912	173	152	149	128	146	157	142	148	130	97	120	121	1663
1913—1917	242	231	191	177	123	97	82	98	88	100	126	145	1699
1918—1922	65	69	70	88	100	114	139	227	225	303	306	234	1941
1923—1927	253	162	160	103	104	96	87	103	111	145	162	131	1618
1928—1932	197	202	187	154	112	85	62	87	94	127	167	169	1644
1933	83	53	54	33	34	21	23	32	31	38	68	50	520
1934	64	60	58	91	125	216	241	187	177	235	201	215	1870

Paa Hospital behandledes 351 Tilfælde.

Statens Seruminstitut foretog i Aarets Løb 1850 Undersøgelser for Kighostebaciller, af hvilke 552 gav positivt Resultat.

Rosen (Erysipelas) optraadte lidt hyppigere end i 1933, idet der blev anmeldt 338 Tilfælde mod 301, men ellers er Sygdommen fremdeles i udtalt Tilbagegang.

Erysipelas	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	978	4.2	35	3.6	1.5
1882—1886	992	3.5	37	3.7	1.3
1887—1891	848	2.7	33	3.8	1.1
1892—1896	656	2.0	28	3.7	0.8
1897—1902	625	1.7	18	2.8	0.5
1903—1907	657	1.5	27	4.1	0.6
1908—1912	547	1.2	22	4.0	0.5
1913—1917	532	1.1	21	3.9	0.4
1918—1922	438	0.8	16	3.7	0.3
1923—1927	365	0.6	11	3.0	0.2
1928—1932	351	0.6	12	3.5	0.2
1933	304	0.5	9	3.0	0.1
1934	338	0.5	14	4.1	0.2

Paa Hospital behandledes 190 Tilfælde.

Faaresyge (Parotitis epidemica, Angina parotidea), som i 1933 var usædvanligt stærkt udbredt, havde ogsaa i første Halvdel af 1934 en udtalt epidemisk Karakter, men forsvandt derefter saa godt som fuldstændigt. Der blev ialt anmeldt 1175 Tilfælde, deraf 1070 i Aarets første seks Maaneder.

Parotitis	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1920	91	67	49	55	48	39	16	19	31	45	70	93	623
1921	180	227	248	194	147	109	42	32	34	38	45	45	1341
1922	117	68	92	79	53	38	11	5	20	18	45	73	619
1923	105	74	116	168	150	106	36	35	49	51	86	111	1087
1924	96	198	175	115	95	46	11	11	13	21	29	14	824
1925	21	32	43	27	30	36	9	10	14	42	120	117	501
1926	131	136	231	250	218	154	50	41	48	94	200	225	1778
1927	299	182	200	215	167	111	28	13	15	10	20	33	1293
1928	15	28	21	27	15	15	12	10	18	56	162	336	715
1929	613	777	829	959	718	304	83	29	55	63	54	59	4543
1930	98	97	101	95	55	44	19	22	20	33	47	36	687
1931	69	66	69	60	60	33	8	7	9	29	26	37	471
1932	60	53	46	68	45	37	17	13	16	40	76	110	581
1933	184	129	238	303	378	203	58	36	70	83	155	171	2008
1934	245	265	193	182	117	68	19	6	19	23	20	18	1175

De fleste Tilfælde — 292 — forefaldt ligesom i 1933 paa Østerbro.
Paa Hospital behandledes 34 Tilfælde.

Barselfeber (Febris puerperalis) anmeldes som oftere omtalt i Aarsberetningen nu saa sjældent, at Sygdommen ikke længere har nogen medicinalstatistisk Interesse. Der blev kun anmeldt 7 Tilfælde, men efter Mortalitetstabellen døde der 14.

Gigtfeber (Febris rheumatica) er fremdeles i udtalt Tilbagegang. Der blev ganske vist anmeldt ligesaa mange Tilfælde som i 1933 — 294 —, men i Forhold til Folkemænden færre end i noget forudgaaende Aar, og kun en Tiendedel af det Antal, der blev anmeldt for 50 Aar siden.

Febris rheumatica	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	paa 100 anmeldte	paa 10000 Indbyggere
1877—1881	1059	4.5	13	1.2	0.6
1882—1886	1158	4.1	18	1.6	0.6
1887—1891	1087	3.5	17	1.6	0.5
1892—1896	934	2.8	18	1.9	0.5
1897—1902	1083	3.0	23	2.1	0.6
1903—1907	971	2.3	14	1.4	0.5
1908—1912	916	2.0	15	1.6	0.3
1913—1917	823	1.6	10	1.2	0.2
1918—1922	709	1.3	13	1.8	0.2
1923—1927	558	1.0	9	1.6	0.2
1928—1932	459	0.8	11	2.6	0.2
1933	294	0.5	10	3.4	0.2
1934	294	0.4	9	3.1	0.2

De fleste Tilfælde blev anmeldt i Januar og Maj — 35 og 33 —, de færreste i Juni og Juli — 12.

Febris rheumatica	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	100	88	94	91	90	88	55	64	67	75	82	72	971
1908—1912	94	80	96	93	84	71	53	51	69	69	77	79	916
1913—1917	77	70	74	74	80	73	61	53	57	65	70	71	823
1918—1922	76	67	71	65	58	58	37	32	50	58	68	68	709
1923—1927	59	46	49	50	49	40	37	39	38	49	54	49	558
1928—1932	46	45	48	45	53	36	25	23	30	34	36	37	459
1933	27	23	31	27	29	22	17	28	17	27	20	26	294
1934	35	27	20	29	33	12	12	21	25	23	27	30	294

Antallet af Dødsfald var kun 9.

Paa Hospital behandledes 107 Tilfælde, deraf 1 paa Militærhospitalet.

Krupøs Lungebetændelse (Pneumonia crouposa) forekom ligesom i de nærmest foregaaende Aar ret sparsomt, idet der kun blev anmeldt 318 Tilfælde, hvilket var lidt mere end i 1933, der havde 259, men ellers mindre end i noget tidligere Aar. Der døde 131 eller 41,2 pCt., hvilket var lidt færre end i 1933, men ligesom i de nærmest forudgaaende Aar betydeligt flere end for 30—40 Aar siden.

Pneumonia crouposa	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 1000 Indbyggere
1887—1891	1395	4.5	293	21.0	0.9
1892—1896	1090	3.3	189	17.3	0.6
1897—1902	913	2.5	156	17.1	0.6
1903—1907	959	2.2	167	17.4	0.4
1908—1912	1014	2.2	216	21.3	0.5
1913—1917	1097	2.2	228	20.8	0.5
1918—1922	1009	1.8	166	16.5	0.3
1923—1927	583	1.0	152	26.1	0.3
1928—1932	457	0.7	165	36.7	0.3
1933	259	0.4	126	48.6	0.2
1934	318	0.5	131	41.2	0.2

Det er dog næppe fordi Sygdommen nu er mere ondartet end tidligere, men antageligt en Følge af, at man nu diagnosticerer den med større Præcision og ikke medregner lettere eller tvivlsomme Tilfælde, der nu sædvanligvis betegnes som katarrhalsk Lungebetændelse eller som Influenza. I det hele taget egner disse

Sygdomme sig kun daarligt til medicinalstatistisk Behandling, fordi det er overmaade vanskeligt at gennemføre en nøjagtig Registrering. Naar der saaledes i Influenzaperioden 1918–22 beregnedes en Dødelighed for krupøs Lungebetændelse paa 16,4 pCt. mod 20,8 i det foregaaende og 26,1 i det efterfølgende Femaar, var det uden al Tvivl, fordi adskillige Dødsfald af denne Sygdom paa Dødsattesterne blev betegnede som Influenza og derfor ogsaa maatte registreres som Influenza, men under svære Epidemier er sligt selvfølgeligt ikke til at undgaa.

De fleste Tilfælde forefaldt som sædvanligt i Aldersklasserne mellem 15 og 65 Aar og navnlig blandt Mænd, men i Forhold til Folketallet var Sygdommen dog noget hyppigere blandt Børn under 15 Aar.

Pneumonia crouposa	0–1 Aar	1–5 Aar	5–15 Aar	15–65 Aar		over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1903–1907	28	128	178	358	191	31	44	959
1908–1912	23	113	178	413	200	36	51	1014
1913–1917	30	108	179	476	226	35	43	1097
1918–1922	16	75	140	434	283	22	39	1009
1923–1927	6	40	84	239	162	26	26	583
1928–1932	4	24	62	200	124	19	23	457
1933	»	21	33	109	67	16	13	259
1934	4	15	35	145	87	12	20	318

De fleste Tilfælde blev som sædvanligt anmeldt i Vintermaanederne, af hvilke Januar havde 49 og December 34, medens Juli og August kun havde henholdsvis 23 og 18 anmeldte Tilfælde.

Pneumonia crouposa	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903–1907	92	81	111	121	110	97	51	46	58	59	60	72	959
1908–1912	100	104	117	130	114	86	54	39	55	64	74	77	1014
1913 1917	95	102	127	141	120	98	67	48	63	79	73	83	1097
1918–1922	90	85	92	79	98	83	71	47	52	149	91	72	1009
1923–1927	56	52	66	62	57	45	37	28	30	40	48	62	583
1928–1932	51	47	58	62	45	29	22	19	22	30	32	39	457
1933	39	16	17	28	27	18	5	9	11	28	29	32	259
1934	49	21	21	36	33	18	23	18	17	24	24	34	318

Paa Hospital behandledes 112 Tilfælde, deraf 4 paa Militærhospitalet.

Katarrhalsk Lungebetændelse (Pneumonia catarrhalis et Bronchitis capillaris) havde ligesom i de nærmest forudgaaende Aar en forholdsvis ringe Udbredelse,

Pneumonia catarrhalis	Anmeldte Tilfælde		Dødsfald		
	aarligt Gennemsnit	paa 1000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	af 100 anmeldte	paa 1000 Indbyggere
1887–1891	1438	4.6	305	21.2	1.0
1892–1896	1418	4.2	432	30 5	1.3
1897–1902	1707	4.6	467	27.4	1.3
1903–1907	1966	4.6	445	22.6	1.0
1908–1912	1985	4.3	459	23.1	0.9
1913–1917	2376	4.7	513	21.6	1.0
1918–1922	3135	5.6	536	17.1	1.0
1923–1927	2147	3 7	568	26.5	1.0
1928–1932	1854	3.0	572	30.9	0.9
1933	1727	2.9	497	28.8	0.8
1934	1523	2.4	527	34.6	0.8

idet der kun blev anmeldt 1523 Tilfælde eller ca. 2,4 pro mille af Folketallet, men Sygdommen kan vanskeligt gøres til Genstand for rational medicinalstatistisk Behandling, fordi den ofte blot optræder som Afslutningen paa andre Sygdomme, og i saa Fald slet ikke anmeldes. Forholdet træder tydeligt frem i Aldersklasserne over 65 Aar, hvor der sædvanligvis er flere Dødsfald end anmeldte Tilfælde.

De anmeldte Tilfældes Fordeling paa de enkelte Aldersklasser og efter Køn var som sædvanlig en anden end for den krupøse Lungebetændelses Vedkommende, idet henimod Halvdelen af de angrebne var Børn under 15 Aar, og af de voksne var der flere Kvinder end Mænd.

Pneumonia catarrhalis	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1903—1907	428	621	245	225	280	51	116	1966
1908—1912	391	575	252	261	283	81	141	1985
1913—1917	451	616	298	387	356	93	175	2376
1918—1922	396	632	393	663	780	105	167	3135
1923—1927	266	544	325	358	404	85	155	2147
1928—1932	189	359	267	311	414	104	209	1854
1933	190	307	203	314	414	125	174	1727
1934	156	323	219	260	321	84	160	1523

De fleste Tilfælde blev anmeldt i Aarets sidste Maaneder, de færreste som sædvanligt i Sommermaanederne.

Pneumonia catarrh.	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	255	214	268	246	172	124	80	76	93	113	142	184	1966
1908—1912	268	260	235	199	166	118	96	67	90	109	172	205	1985
1913—1917	301	266	344	355	221	142	98	65	100	159	153	172	2376
1918—1922	331	452	357	330	257	129	101	106	124	397	285	265	3135
1923—1927	282	235	297	222	162	98	80	88	116	155	193	220	2147
1928—1932	283	210	207	173	150	95	63	57	86	137	169	223	1854
1933	377	258	149	99	94	93	44	62	91	169	168	123	1727
1934	131	125	115	108	90	119	120	92	128	151	178	166	1523

Antallet af Dødsfald var 527, deraf 325 over 65 Aar.

Paa Hospital behandledes 576 Tilfælde, deraf 3 paa Militærhospitalet.

Akut Brystkatarrh (Tracheo-bronchitis acuta) er fremdeles i udtalt Tilbagegang, om end med nogle smaa Svingninger fra det ene Aar til det andet. Der blev ialt anmeldt 5164 Tilfælde mod 5299 i 1933, 5128 i 1932 og 6165 i 1931; i Forhold til Folkemængden kun en Femtedel af det Antal, der blev anmeldt for et halvt Hundrede Aar siden.

Tracheo-bronchitis	Anmeldte Tilfælde	af 1000 Indbyggere	Dødsfald	af 1000 anmeldte
1882—1886	11891	42.5	71	6.0
1887—1891	11087	35.4	67	6.0
1892—1896	10054	30.1	38	3.7
1897—1902	9293	25.4	39	4.1
1903—1907	8851	20.8	43	4.9
1908—1912	7988	17.3	51	6.4
1913—1917	8082	16.0	53	6.5
1918—1922	7260	12.9	35	4.9
1923—1927	7215	12.3	12	1.6
1928—1932	6014	10.0	19	3.1
1933	5299	8.3	19	3.0
1934	5164	7.9	14	2,7

Ligesom i de foregaaende Aar indkom den langt overvejende Del af Anmeldelserne i den kolde Aarstid.

Tracheobronchitis	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
1882—1886	1789	1385	1510	1115	857	569	393	317	452	768	1255	1482	11891
1887—1891	1585	1398	1296	1073	862	538	311	313	499	700	1062	1449	11087
1892—1896	1420	1230	1253	919	720	432	253	238	441	748	1147	1254	10054
1897—1902	1331	1195	1030	932	812	506	262	225	436	631	908	1028	9293
1903—1907	1370	1080	1126	930	677	457	240	240	387	625	778	941	8851
1908—1912	1386	1154	928	727	562	342	180	166	344	520	816	863	7988
1913—1917	1212	1027	1135	938	604	391	208	184	347	703	637	697	8082
1918—1922	882	828	851	839	621	356	206	206	371	636	743	721	7260
1923—1927	878	804	920	780	621	346	169	233	430	586	711	737	7215
1928—1932	848	662	646	597	472	286	164	188	350	509	608	690	6014
1933	883	551	516	386	324	203	123	170	352	650	626	515	5299
1934	506	413	409	411	338	342	206	288	489	604	594	564	5164

Antallet af Dødsfald var 14.
Paa Hospital behandledes 170 Tilfælde, deraf 3 paa Militærhospitalet.

Af **akut Halsbetændelse** (Angina tonsillaris) blev der anmeldt 13,258 Tilfælde, hvilket var lidt flere end i de to nærmest foregaaende Aar, men iøvrigt omtrent som gennemsnitligt.

Anmeldte Tilfælde af Angina tonsillaris 1881—1934
paa 1000 Indbyggere.

1881	25.6	1891	25.5	1901	22.7	1911	26.9	1921	23.6	1931	21.1
1882	19.7	1892	25.2	1902	22.6	1912	20.1	1922	16.8	1932	18.0
1883	22.5	1893	27.8	1903	22.0	1913	17.6	1923	16.0	1933	18.6
1884	22.6	1894	24.5	1904	22.1	1914	21.3	1924	17.5	1934	20.4
1885	24.6	1895	18.1	1905	20.1	1915	24.3	1925	18.8		
1886	25.9	1896	22.0	1906	19.6	1916	19.2	1926	17.2		
1887	24.7	1897	23.9	1907	18.7	1917	21.1	1927	17.7		
1888	24.5	1898	22.3	1908	20.2	1918	15.0	1928	20.1		
1889	26.7	1899	24.2	1909	19.0	1919	21.9	1929	19.6		
1890	28.0	1900	19.5	1910	21.8	1920	24.7	1930	23.0		

Sygdommen er ikke særligt stærkt knyttet til nogen bestemt Aarstid. De fleste Tilfælde — 1743 — blev anmeldt i September, de færreste — 785 — i Juli.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1903—1907	911	775	728	651	667	646	508	554	722	836	909	836	8743
1908—1912	1075	877	849	722	762	655	499	698	942	932	1017	887	9914
1913—1917	945	966	963	885	802	712	556	681	869	1040	1097	874	10389
1918—1922	1174	1189	994	813	757	695	563	742	1098	1123	1100	1128	11376
1923—1927	992	792	823	754	763	607	471	795	1014	1084	1162	999	10257
1928—1932	1160	972	1080	947	899	761	636	985	1310	1330	1325	1130	12535
1933	854	648	897	725	725	768	735	1107	1468	1525	1419	999	11870
1934	1104	951	896	811	844	801	785	1239	1743	1475	1367	1242	13258

Der døde 30 Personer af septisk Angina.
Paa Hospital behandledes 885 Tilfælde, deraf 181 paa Militærhospitalet.

Epidemisk Gulsot (Icterus catarrhalis, Hepatitis infectiosa) forekom usædvanlig hyppigt, idet der blev anmeldt 720 Tilfælde, deraf over Halvdelen hos Børn mellem 5 og 15 Aar.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1925	1	3	57	22	7	»	»	90
1926	»	3	6	10	2	1	1	23
1927	»	2	6	28	15	»	»	51
1928	2	2	21	38	22	1	1	87
1929	»	7	48	95	61	2	3	216
1930	3	20	155	99	117	4	5	403
1931	»	16	129	143	94	5	4	391
1932	»	12	70	109	72	2	4	269
1933	5	28	136	104	84	4	5	366
1934	6	58	369	124	158	3	2	720

Sygdommen var ligesom i de foregaaende Aar mest udbredt i Efteraarsmaanederne.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1925	13	6	7	2	»	3	2	4	14	23	10	6	90
1926	3	»	1	4	»	»	1	»	4	4	2	4	23
1927	2	3	4	1	2	3	3	6	5	16	6	»	51
1928	3	3	5	1	3	5	8	7	8	11	18	15	87
1929	18	14	19	5	9	14	15	17	27	30	26	22	216
1930	29	30	38	23	29	16	20	30	50	45	48	45	403
1931	41	34	33	38	27	19	33	46	39	29	20	32	391
1932	19	14	22	20	22	19	12	25	33	28	27	28	269
1933	34	30	20	23	23	14	22	28	51	51	43	27	366
1934	53	30	64	51	42	47	35	70	63	94	94	77	720

Sygdommen medførte ingen Dødsfald.
Paa Hospital behandledes 134 Tilfælde, deraf 6 paa Militærhospitalet.

Af **Influenza** blev der kun anmeldt 9491 Tilfælde eller færre end i noget Aar siden 1921, da Antallet efter de svære Epidemier i de tre foregaaende Aar gik ned til 2570. De fleste Tilfælde blev som sædvanligt anmeldt i den kolde Aarstid, men der var ingen epidemisk Ophobning af dem. Ogsaa Antallet af Dødsfald var ringe, idet der kun døde 16 eller 1,7 for hvert Tusinde anmeldte Tilfælde, hvilket er den laveste Letalitetskvotient, der hidtil har foreligget.

Aar	Anmeldte Tilfælde	Døde	Af 1000 anmeldte Tilfælde	Aar	Anmeldte Tilfælde	Døde	Af 1000 anmeldte Tilfælde
1918	99635	1623	16.4	1927	39575	135	3.4
1919	33832	754	22.3	1928	15284	53	3.5
1920	41490	997	24.0	1929	46120	229	5.0
1921	2570	21	8.2	1930	9671	39	4.0
1922	41675	198	4.8	1931	37435	94	2.5
1923	12415	72	5.6	1932	40809	149	3.7
1924	20387	102	5.0	1933	41726	185	4.4
1925	11771	46	3.9	1934	9491	16	1.7
1926	12254	46	3.8				

Paa Hospital behandledes 536 Tilfælde, deraf 312 paa Militærhospitalet.

Af den saakaldte **Bornholmske Syge** (Myalgia epidemica) blev der anmeldt 41 Tilfælde mod 98 i 1933 og 342 i 1932, deraf 35 hos Voksne.

Af **Kolerine** (Catarrhus gastro-intestinalis acutus) blev der anmeldt lidt flere Tilfælde end i de nærmest forudgaaende Aar, ialt 3469, deraf 590 hos Børn under

1 Aar. Antallet af Dødsfald var ikke betydeligt, idet der kun døde 51, deraf 41 Børn under 1 Aar.

Aarligt Gennemsnit	Alle Aldersklasser				Aldersklassen under 1 Aar				
	Anmeldte		Døde		Anmeldte		Døde		
	Ialt	p. M. af Befolkn.	Ialt	pCt. af anmeldte	Ialt	pCt. af alle anmeldte	Ialt	pCt. af anmeldte 0—1 Aar	pCt. af alle Kolerine-Dødsfald
1882—1886	8589	30.7	466	5.4	2049	23.9	420	20,5	90.1
1887—1891	8093	25.9	470	5.8	1921	23.7	415	21.6	88.3
1892—1896	7873	23.6	451	5.7	1948	24.7	410	21.0	90.9
1897—1902	6575	18.0	473	7.2	1729	26.3	432	25.0	91.3
1903—1907	6103	14.3	495	8.1	1759	28.8	452	25.7	91.3
1908—1912	5912	12.8	398	6.7	1664	28.1	338	20.3	84.9
1913—1917	4789	9.5	207	4.3	1091	22.8	180	16.5	87.0
1918—1922	3399	6.1	91	2.7	651	19.2	86	13.2	94.5
1923—1927	3086	5.2	87	2.8	451	14.6	64	14.2	73.6
1928—1932	2820	4.6	71	2.5	375	13.3	54	14.6	76.9
1933	3018	4.7	39	1.3	436	14.4	32	7.3	82.1
1934	3469	5.3	51	1.5	590	17.0	41	7.0	83.9

De anmeldte Tilfældes Fordeling paa Aarets Maaneder var den i de senere Aar sædvanlige, med en ringe Ophobning i August og September.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Aaret
1882—1886	381	331	369	403	474	641	1322	1698	1494	657	444	375	8589
1887—1891	394	373	419	476	543	945	1192	1126	1096	666	487	376	8093
1892—1896	347	331	337	372	451	768	986	1744	1186	581	412	359	7873
1897—1902	310	247	253	298	396	546	671	1591	992	547	424	300	6575
1903—1907	281	229	249	291	363	487	664	1429	886	510	402	313	6103
1908—1912	287	205	231	247	283	434	602	1673	905	428	340	278	5912
1913—1917	245	200	205	231	384	394	513	960	692	378	329	258	4789
1918—1922	251	198	216	228	223	259	371	507	388	265	246	247	3399
1923—1927	228	149	168	164	202	205	375	557	332	243	222	241	3086
1928—1932	241	176	210	175	201	139	275	356	318	237	220	239	2820
1933	272	208	228	181	291	276	294	381	298	218	158	213	3018
1934	332	282	233	253	218	219	280	415	407	237	227	366	3469

I Forhold til Folkemængden blev der anmeldt noget flere Tilfælde blandt Smaabørn end i de nærmest foregaaende Aar, men dog betydeligt færre end for 20—30 Aar siden.

Anmeldte Tilfælde af **Kolerine** pr. 1000 Indb.	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	over 15 Aar		Ialt
				Md.	Kv.	
1903—1907	178.1	35.1	6.8	7.9	8.8	14.3
1908—1912	171,0	34.0	6.3	7.4	7.5	12.8
1913—1917	117.2	28.3	5.9	5.4	6.1	9.5
1918—1922	58.8	21.0	4.4	3.4	4.0	6.1
1923—1927	50.1	21.4	4.9	2.8	3.3	5.2
1928—1932	39.7	17.8	4.8	2.6	2.9	4.6
1933	44.6	23.2	5.7	2.6	2.7	4.7
1934	69.1	27.6	5.8	2.5	2.9	5.3

Paa Hospital behandledes 246 Tilfælde, deraf 6 paa Militærhospitalet.

2) Tuberkulose.

Af **Lungetuberkulose** (Tuberculosis pulmonum) blev der i 1934 anmeldt 883 nye Tilfælde, 1,2 for hvert Tusinde Indbyggere mod 1,3, 1,6, 1,5, 1,5 og 1,6 i de fem foregaaende Aar.

Nye Tilfælde af Lunge- og Strubetuberkulose i 1934.

	0—5	5—15	15—20	20—25	25—30	30—35	35—45	45—55	55—65	65 og derov.	ubek. Alder	Ialt	
Mænd	13	19	43	70	65	54	59	44	43	18	2	430	} 883
Kvinder . .	15	27	64	95	82	60	43	27	13	21	6	453	

De fleste Anmeldelser falder paa Kvinder i de yngre Aldersklasser, medens der af de ældre anmeldes flere Mænd end Kvinder.

Hos 526 af de 883 anmeldte er der paavist + TB., d. v. s. i 59 % af Tilfældene. Hos de øvrige var Tuberkelbaciller ikke paavist eller Ekspektoratundersøgelse ikke foretaget.

Til Tuberkulosediagnosestationen paa Øresundshospitalet blev der i 1934 indsendt 4708 Prøver af Opspyt, hvoraf 795 indeholdt Tuberkelbaciller.

Antallet af Dødsfald som Følge af Lungetuberkulose har i 1933 været 406, svarende til 0,63 ‰ af Befolkningen mod 0,64, 0,74, 0,70, 0,73 og 0,76 i de fem foregaaende Aar.

Af samtlige 406 Dødsfald indtraf 321 eller 79 % paa Hospitaler eller Sanatorier, deraf 266 paa Øresundshospitalet. I Hjemmet døde 25 Mænd og 60 Kvinder.

Anmeldte		Deraf døde									
Aargang	Antal	før 1927	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	Ialt
31/12 1905	785	418	1	1	»	1	»	1	1	2	425
1906	1731	1053	2	»	2	1	1	1	»	»	1060
1907	1235	702	1	3	2	»	»	»	»	»	708
1908	1250	714	2	2	»	1	»	1	»	1	721
1909	1056	622	1	2	1	»	»	»	»	»	626
1910	938	625	1	1	»	1	»	1	1	»	630
1911	985	615	1	»	»	1	»	1	»	1	619
1912	923	594	3	2	1	»	3	1	»	»	604
1913	918	599	4	1	1	»	2	1	1	1	610
1914	901	585	2	2	2	2	2	1	3	»	599
1915	1043	578	1	2	1	2	1	1	»	»	586
1916	1403	726	1	1	3	4	2	4	»	1	742
1917	1373	701	6	4	3	4	2	6	2	3	731
1918	1197	581	3	2	3	3	2	3	1	»	598
1919	1138	547	7	2	1	2	4	4	3	2	572
1920	1174	501	8	6	3	4	6	3	3	2	536
1921	1015	468	7	12	7	7	6	4	4	2	517
1922	975	408	13	16	18	9	5	3	5	3	480
1923	1017	405	27	18	9	14	6	3	5	4	491
1924	892	477	32	21	12	10	5	8	5	3	573
1925	1011	333	56	36	21	14	12	14	14	5	505
1926	853	255	94	38	36	19	17	6	20	8	493
1927	918	»	208	94	40	27	17	16	12	15	429
1928	868	»	»	202	82	36	36	20	11	8	395
1929	1000	»	»	»	215	98	48	45	20	14	440
1930	925	»	»	»	»	188	77	58	24	24	371
1931	937	»	»	»	»	»	181	71	46	29	327
1932	992	»	»	»	»	»	»	189	67	47	303
1933	827	»	»	»	»	»	»	»	162	58	220
1934	883	»	»	»	»	»	»	»	»	173	173
Tilsammen...	31163	12507	481	468	463	448	435	466	410	406	16084

Ovenstaaende Tabel viser Antallet af døde af de forskellige Aargange af anmeldte.

Af de Personer, hvis Anmeldelse ligger mere end 8 Aar tilbage, dør nu kun ganske faa af Lungetuberkulose, saaledes at Sygdommen for langt de flestes Vedkommende maa betragtes som endt med Helbredelse. Bestanden af egentlige

syge udgøres væsentlig kun af de sidste 8 Aars anmeldte med Fradrag af de deraf døde, d. v. s. omtrent 4700 Personer.

Af andre **tuberkuløse Sygdomme** døde kun 61 mod 77 i 1933 og gennemsnitlig 110 i Tiaaret 1923—32. Af nedenstaaende Oversigt over Antallet af Dødsfald af Tuberkulose i alle Former og alene af Lungetuberkulose, beregnet pr. 10,000 Indbyggere, vil det ses, at Forskellen mellem disse to Kvotienter, der angiver det relative Antal af Dødsfald af andre tuberkuløse Sygdomme end Lungetuberkulose, i de sidste 50 Aar er aftaget meget betydeligt, nemlig fra ca. 10 til ca. 1 pr. 10,000 Indbyggere.

Saavel den samlede Tuberkulosedødelighed som Dødeligheden af Lungetuberkulose var i 1934 ligesom i 1933 paafaldende lav.

Dødsfald af Tuberkulose i København 1885—1934 pr. 10,000 Indbyggere.

Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose	Aar	Tuberkulose alle Former	Lunge-tuberkulose
1885	33.8	24.8	1895	29.3	19.7	1905	21.3	15.8	1915	14 8	11.9	1925	10.8	8.8
1886	32.2	24 4	1896	26.6	19 0	1906	19 0	14.7	1916	18.8	15.0	1926	10.8	8.7
1887	32.7	25.6	1897	25.2	18.1	1907	17.7	13.9	1917	19.6	15.6	1927	9.6	8.1
1888	36.0	26.6	1898	24.4	17.5	1908	18 8	14.8	1918	15.6	12.1	1928	9.5	7.8
1889	33.4	24 8	1899	22.7	17.1	1909	17.1	13.2	1919	13 2	10.2	1929	9.0	7.6
1890	32.2	23.4	1900	24.5	18.3	1910	15.3	11.8	1920	12.0	9 4	1930	8.9	7.3
1891	30.6	21.8	1901	21.7	15.3	1911	17.6	13.1	1921	11.6	9.3	1931	8.5	7.0
1892	29.1	19.6	1902	17.2	11.9	1912	17.7	13.6	1922	11.2	8.8	1932	8.8	7.4
1893	27.7	18.7	1903	19.7	14.1	1913	15.1	11.8	1923	10.3	7 8	1933	7.6	6.4
1894	27.5	19.9	1904	20.2	14.9	1914	15.4	12.4	1924	12.7	10.1	1934	7.2	6.3

3. Kræft.

Kræft (Cancer) medførte i 1934 ialt 1042 Dødsfald eller omtrent det samme Antal som i de nærmest forudgaaende Aar. Den summariske Dødelighedskvotient var saaledes fremdeles ca. 16 pr. 10,000, men den har som oftere bemærket i Aarsberetningen kun en ret betinget Interesse, fordi den langt overvejende Del af Dødsfaldene indtræffer i de faatallige højere Aldersklasser.

Dødsfald af Kræft pr. 1000 Indbyggere.

Aarligt Gennemsnit	Under 35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75 Aar og derover	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
1903—1907	0.0	0.1	0.7	1.2	2.2	2.8	6.2	4.7	11.5	8.9	14.8	14.9
1908—1912	0.1	0.1	0.6	1.1	2.6	2.7	6.1	4.9	11.7	8.5	15.9	11.5
1913—1917	0.1	0.1	0.6	1.0	2.3	2.7	6.2	5.0	12.0	8 6	16.6	13.6
1918—1922	0.1	0 1	0.5	0.9	2.1	2.5	5.8	5.1	11.1	7.9	17.3	13.3
1923—1927	0.1	0.1	0.4	1.1	1.9	2.4	5.8	4.8	12.2	8.5	17.6	13.0
1928—1932	0.0	0.1	0.5	1.1	1.7	2.6	5.4	4.7	12.3	9.4	18.1	15.2
1933	0.1	0.1	0.4	0.9	1.9	2.5	4.7	4.0	12.7	9.6	18.5	12.1
1934	0.0	0.1	0.2	1.0	1.9	2.9	4.4	4.7	10.8	9.0	16.8	14.9

I ovenstaaende Tabel er Dødeligheden derfor beregnet pr. 1000 Indbyggere i hver enkelt Aldersklasse, Mænd og Kvinder for sig. Udenbys hjemmehørende er udeladt, og Oversigten omfatter foruden de to sidste Aar kun de seks nærmest foregaaende Femaar, i hvilke det ikke kan antages, at der er indtraadt nogen Ændring i Sygdomsbegrebet.

Det fremgaar heraf, at Kræftdødeligheden i København i Løbet af de sidste 30 Aar maaske er aftaget lidt i de lavere Aldersklasser og tiltaget lidt i de højere. Det vilde være en naturlig Følge af den Forskydning, der har fundet Sted i Befolkningens Sammensætning, hvorved Middellevetiden er bleven betydeligt forlænget. At Kræftdødeligheden i det hele ikke er tiltagende, fremgaar med tilstrækkelig Tydelighed af den efterfølgende Oversigt over det relative Antal af Kræftdødsfald i de sidste 14 Aar.

Af 1000 Indbyggere over 45 Aar døde af Kræft.

	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Mænd	5.7	6.1	6.1	5.9	6.0	7.0	5.8	5.4	5.8	5.4	5.6	5.4	5.5	5.0
Kvinder	5.6	5.8	5.4	5.6	5.6	5.7	5.3	5.6	5.4	5.9	5.5	5.9	5.2	5.7
Ialt	5.7	5.9	5.7	5.7	5.8	6.7	5.5	5.5	5.6	5.7	5.5	5.6	5.3	5.4

I Aarsberetningen for 1932, Side 28, er der meddelt en Oversigt over, hvorledes Kræftdødsfaldene i Aarene 1903 til 1932 har fordelt sig paa de forskellige Aldersklasser efter Sygdommens Lokalisation.

4) Kønssygdomme.

Af **Kønssygdomme** (Morbi venerei) blev der i 1934 anmeldt ialt 4909 Tilfælde, ubetydeligt flere end i det foregaaende Aar, der i Forhold til Folketallet havde de hidtil færrest anmeldte Tilfælde.

Anmeldte Tilfælde	Gonorrhoe		Ulcus venereum		Syphilis	
	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere	aarligt Gennemsnit	pr. 10000 Indbyggere
1887—1891	4746	152	863	28	1177	38
1892—1896	4165	125	809	24	1153	35
1897—1902	4765	135	709	19	1781	49
1903—1907	5094	119	579	14	1643	39
1908—1912	6142	133	878	19	2446	53
1913—1917	6884	136	660	13	2336	46
1918—1922	7449	133	564	10	2315	41
1923—1927	6267	104	173	3	1349	23
1928—1932	5326	87	71	1	705	11
1933	4572	70	29	»	193	3
1934	4624	71	42	1	243	4

Af **Gonorrhoe** blev der anmeldt 4624 Tilfælde mod 4572 i 1933, 4463 i 1932, 4640 i 1931, 5377 i 1930, 5629 i 1929 og 5919 i 1928. Af de angrebne var 3549 voksne Mænd, 1057 voksne Kvinder og 18 Børn under 15 Aar. Den siden 1930 indtraadte Nedgang i Antallet af angrebne voksne Kvinder har saaledes fortsat sig, antageligt som Følge af den ved en enkelt af de kommunale Polikliniker for vederlagsfri Behandling af Kønssygdomme indførte mere rationelle Behandling af Kvinder.

Anm. Tilf. over 15 Aar	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Mænd	4638	4675	5085	4538	4425	4218	4017	3419	3294	3382	3549
Kvinder	1313	1466	1567	1504	1445	1364	1320	1185	1130	1175	1057
Ialt	5951	6147	6652	6042	5870	5582	5337	4604	4424	4557	4607

Paa Hospital behandledes 396 Tilfælde, deraf 99 paa Militærhospitalet.

Af **venerisk Saar** (Ulcus venereum s. molle) blev der anmeldt 42 Tilfælde, eller lidt flere end i de to nærmest foregaaende Aar, der havde henholdsvis 31 og 29 Tilfælde, men Sygdommen er fremdeles saa sjælden, at den er uden medicinalstatistisk Interesse.

Syfilis optraadte lidt hyppigere end i 1933, men ellers med færre anmeldte Tilfælde end i noget forudgaaende Aar og kun en Tiendedel af, hvad der blev anmeldt i Aarene 1908 til 1922. Det samlede Antal var 243, heri indbefattet 11 Tilfælde af medfødt Syfilis.

Paa Hospital behandledes 82 Tilfælde, deraf 6 paa Militærhospitalet.

Om den vederlagsfri Behandling af Kønssygdomme henvises til 4de Sanitetslæges Beretning.

5) Andre Sygdomme.

Fnat (Scabies) optræder fremdeles ret hyppigt. Der blev i Aarets Løb anmeldt 2485 Tilfælde, mod 2206 i 1933, 2344 i 1932 og 2889 i 1931. I 1925 var Tallet kun 862, hvortil det var gaaet ned efter en betydelig Stigning i Krigsaarene, da det i 1918 kulminerede med 9201 Tilfælde.

Alkoholisme opføres paa Mortalitetstabellen som umiddelbar Aarsag til 13 Dødsfald (12 Mænd og 1 Kvinde), et noget større Antal end i de tre nærmest forudgaaende Aar, men dog ikke flere, end at det godt kan bero paa en ren Tilfældighed.

Af Delirium tremens blev der kun anmeldt 5 Tilfælde, det samme ringe Antal, som i de senere Aar.

Sygdomme i Garnisonen.

Ifølge velvillig Meddelelse fra Hærens Lægekorps var Antallet af de paa Militærhospitalet i 1934 behandlede Sygdomstilfælde følgende:

Diphtheria 1, Scarlatina 1, Febris catarrhalis 286, Angina tonsillaris 166, Varicellæ 6, Rubeolæ 3, Tuberculosis pulmonum 7, Bronchitis acuta og Bronchopneumonia 56.

Der behandledes desuden 6 Tilfælde af Syfilis, deraf 3 friske, og 116 Tilfælde af Gonorrhoe, deraf 93 friske.

OFFENTLIG SUNDHEDSPLEJE

Tilsyn med Fødehjem, Vuggestuer, Asyler, Børnehaver, Daghjem o. l. Institutioner samt private Skoler.

(Meddelt af 1ste Sanitetslæge, Dr. med. *Gustav Jørgensen.*)

Fødehjem.

Ved Aarets Udgang stod 8 Fødehjem med tilsammen 65 Pladser under Tilsyn; der fandt ialt 618 Fødsler Sted.

Der blev ikke anmeldt noget Tilfælde af Barselfeber.

Vuggestuer.

Ved Aarets Udgang stod 11 Vuggestuer under Tilsyn.

Asyler, Børnehaver, Daghjem o. l. Institutioner.

Ved Aarets Udgang stod 96 Asyler, Børnehaver og Daghjem under Tilsyn.

Private Skoler.

Ved Aarets Udgang stod 24 private Skoler under Tilsyn.

Enkelte af de ovenfor nævnte Institutioner har været lukket, fordi der optraadte smaa Epidemier (2—3 Tilfælde), særlig af Scarlatina og Difteri; men der er ikke i nogen Institution optraadt en større Epidemi.

Alle Institutionerne er blevet inspiceret i Aarets Løb; de hygiejniske Forhold har i det store og hele været tilfredsstillende og giver ikke Anledning til nærmere Omtale.

Sanitært Tilsyn med Boliger m. m.

(Meddelt af 2den Sanitetslæge, Dr. med. *Povl Heiberg.*)

I Aaret 1934 er der i Samarbejde med Sanitetslægeassistenterne Dr. med Sv. A. Chrom og Dr. med. M. Thrane journalført 922 Sager med 1938 Ekspeditioner.

Efter Sundhedsvedtægtens andet Afsnit (Ordning af Afløb m. m.) har der i dette Aar været 7 Sager.

Efter 3die Afsnit (den offentlige Renlighed) har der været 40 Sager.

Efter fjerde Afsnit (Latrinvæsen) har der været 824 Sager.

Efter femte Afsnit (de for de omboendes Sundhed skadelige Anlæg) har der været 41 Sager.

Endelig har der efter syvende Afsnit (Boliger) været 10 Sager.

I omstaaende Tabel er tillige vist det aarlige Gennemsnitstal for Sager indenfor de forskellige Afsnit af Sundhedsvedtægten for det sidste Tiaar.

	II Ordning af Afløb	III Den off. Renlighed	IV Latrinvæsen	V De for de omboendes Sundhed skadelige Anlæg	VII Boliger
1921—30.....	158	7	928	50	151
1931.....	»	16	1283	39	130
1932.....	5	15	1321	32	100
1933.....	6	20	1259	30	54
1934.....	7	40	824	41	10

Af denne Tabel fremgaar de Forandringer, der i de sidste Aar er sket med Antallet af Sager indenfor de her behandlede Afsnit af Sundhedsvedtægten i Forhold til det forløbne Tiaar.

I Stadslægens Aarsberetning for 1905 findes aftrykt »Forskrifter for Latriner i en Bygnings Etager af 1/11 1905«, der indtil 1. Januar 1934 har været gældende her i København.

De nævnte Forskrifter er nu afløste af »Forskrifter for Klosetrum m. m. af 1/12 1933«, der er aftrykt nedenfor:

Forskrifter for Klosetrum m. m. af 1/12 1933.

I. Almindelige Bestemmelser.

§ 1.

Andragende.

Tilladelse til i en Bygnings Etager eller i særlig Bygning at indrette nye eller at ændre bestaaende Klosetanlæg og til i en Bygnings Etager at indrette eller ændre Pissoirer indhentes ved derom til Bygningsvæsenet (Byggesagskontoret) at indgive Andragende ledsaget af Tegninger, begge Dele i 2 Eksemplarer dog, hvor der søges om Dispensationer, som kun Sundhedskommissionen kan give, i 3 Eksemplarer. Andragendet skal indeholde alle til Sagens Bedømmelse fornødne Oplysninger, og Tegningerne skal vise Rummenes Beliggenhed, Gulvareal og Loftshøjde, Belysning og Ventilation samt de tilstødende Rum og deres Bestemmelse. Ved Fremsendelse af Andragende sammen med Andragende om Opførelse af nye Bygninger eller om Bygningsændringer kan man dog nøjes med at henvise til de Bygningsandragendet ledsagende Planer, naar disse viser det efter foranstaaende fornødne; dog er et særligt Eksemplar af Andragende og Tegning ogsaa her nødvendigt, hvis der søges om Dispensationer, som kun Sundhedskommissionen kan give. Andragender og Tegninger skal være underskrevne af den, som bærer Ansvaret for Byggearbejdets Udførelse. Tegningerne skal mindst være i Maalestok 1 : 100. Bygningsvæsenet kan, hvor det finder det nødvendigt, forlange Detailtegninger i større Maalestok.

Naar efterfølgende Forskrifter — eventuelt med de Lempelser, som Forskrifternes eget Indhold giver Bygningsvæsenet Bemyndigelse til at indrømme — er opfyldte, meddeles den ansøgte Tilladelse af Bygningsvæsenet. For Vandklosetter og Pissoirer maa Afløbsregulativet desuden opfyldes.

Andre Lempelser kan Sundhedskommissionen, naar Forholdene efter dens Skøn taler derfor, indrømme som Dispensationer fra Forskrifterne, som Regel dog ikke for nye Bygningers Vedkommende. Andragende om saadanne Dispensationer forelægges af Bygningsvæsenet for Sundhedskommissionen. Hvor det drejer sig om de i § 17 nævnte Indretninger, forelægger Bygningsvæsenet alle Andragender for Sundhedskommissionen. Sundhedskommissionens Afgørelser meddeles Andrageren gennem Bygningsvæsenet.

Ved ældre Bygninger forstaas i nærværende Forskrifter Bygninger, til hvis Opførelse der er meddelt Tilladelse inden Forskrifternes Ikrafttræden.

§ 2.

Gennemførelse af Vandklosetsystemet.

Hvor Vand- og Kloakforholdene muliggør Indretning af Vandklosetter, kan der ikke forventes Tilladelse til Anvendelse af andre Systemer til Latrinens Bortfjernelse, cfr. Sundhedsvedtægtens § 17, 2det Stykke. Hvor Vand- og Kloakforholdene endnu ikke muliggør Indretning af Vandklosetter, kan der kun forventes Tilladelse til Indretning af Beholderklosetter, naar

Rummene, hvori de anbringes, opfylder nærværende Forskrifter for Vandklosetrum samt paa Betingelse af, at Beholderklosetterne erstattes med Vandklosetter, saasnart Vand- og Kloakforholdene muliggør dette.

§ 3.

Vandklosetrums Beliggenhed af Hensyn til Frostfare.

Vandklosetrum skal være saaledes beliggende eller indrettede, at Ulemper hidrørende fra Frost udelukkes; Opvarmning skal ske paa en af Bygningsvæsenet godkendt Maade (Centralvarme, Gasblus eller lignende).

II. Etageklosetter til Brug for en enkelt Husstand.

§ 4.

Adgang.

Der maa ikke være Indgang til Klosetrum fra Køkken, Spisekammer eller Pigeværelse. Der maa ikke uden Bygningsvæsenets Tilladelse være mere end én Indgang til Rummet.

§ 5.

Størrelse.

Klosetrummet skal have et Gulvareal af mindst 1 m² med en fri Plads foran Sædet af mindst 40 cm. og paa hver Side af Sædet af mindst 15 cm.

I *ældre* Bygninger med vanskelige Pladsforhold kan Bygningsvæsenet tillade Rum, som med Opfyldelse af de nævnte Krav til fri Plads foran Sædet og paa hver Side af Sædet har et mindre Gulvareal end 1 m².

Klosetrummets Højde skal mindst være 2,51 m. I Etager, hvor Bygningsvæsenet tillader en Højde af under 2,51 m i Beboelsesrum, kan Bygningsvæsenet tillade ogsaa Klosetrum med saadan Højde og med en Gulvflade af mindst 1 m².

§ 6.

Belysning.

Direkte belyste Klosetrum skal være forsynede med et til det fri oplukkeligt, mindst 0,2 m² stort Vindue eller i Tagetagen et mindst 4 Stens Tagvindue. Indirekte belyste Klosetrum skal være forsynede med elektrisk Lys samt en indmuret, uigennemsigtig, mindst 0,5 m² stor, af svært Glas udført Rude, der vender mod et direkte belyst Rum, dog ikke Spisekammer, Pigeværelse eller Nabolejlighed; mod Trappen maa kun anvendes Monierglas.

I *ældre* Bygninger kan Klosetrum, som alene belyses ved elektrisk Lys, tillades, hvor Forholdene efter Bygningsvæsenets Skøn taler derfor.

§ 7.

Ventilation.

I direkte belyste Klosetrum skal der i Rummets Vindue anbringes en mindst 600 cm² stor Vipperude. Indirekte belyste Rum skal ventileres gennem en Aftrækskanal af Mur, Beton eller lignende brandfrit; af Bygningsvæsenet godkendt Materiale (herunder ikke Zink- eller galvaniseret Jernplade) med et Tværsnitsareal af mindst 150 cm² og paa intet Sted et Tværmaal under 8 cm. Aftrækskanalen skal enten føres mindst 30 cm op over Tagryggen eller forbindes med en vandret Tværkanal med Udmundinger i to modstaaende Tagflader, dog saaledes, at hver af de lodrette Aftrækskanaler føres til sin vandrette Tværkanal, hvis Tværsnitsareal skal være mindst 100 cm². I Tagetagen er det tilladt over øverste Beboelseslag at udføre Aftrækskanaler af mindst 0,7 m/m forblyet Jernplade. Alle Aftrækskanalernes Aabninger — saavel indvendige som udvendige — skal forsynes med Messingtraadnet med en Maskevidde paa ca. 1 cm. Døraabningen til et indirekte belyst Klosetrum maa ikke have Fals eller Anslag forneden; mellem Dørens Underkant og Gulvet eller Underkarmsstykket skal der være en Afstand af mindst 2 cm.

I *ældre* Bygninger kan Klosetrum, der ventileres paa anden Maade, tillades, hvor Forholdene efter Bygningsvæsenets Skøn taler derfor.

§ 8.

Materiale.

Gulvet skal udføres af Beton; det skal belægges med Terrazzo, Asfalt eller andet for Fugtighed uigennemtrængeligt Materiale. Væggene, der skal udføres af mindst $^1/_2$ Stens Murværk, 5 cm Monierværk, 5 cm Slaggebetonplader med forsvarligt Jernindlæg eller lignende, skal i mindst 1,5 m Højde oliemales eller beklædes med Fliser eller et andet for Fugtighed uigennemtrængeligt Materiale med glat Overflade. Alle de anvendte Materialer skal være godkendt af Bygningsvæsenet.

I *ældre* Bygninger kan Bygningsvæsenet tillade ferniseret Brædde gulv med veludkittede Fuger; Belægning af Brædde gulve tillades ikke. Dobbelte Brædde skillerum kan tillades, naar de pudses paa begge Sider og iøvrigt behandles som ovenfor anført.

III. Fællesklosetter.

§ 9.

Et Etagekloset maa ikke være fælles for flere Lejligheder.

I *ældre* Bygninger kan Sundhedskommissionen dog tillade Klosetrum, der er fælles for to — undtagelsesvis 3 — Familier, og som har Adgang fra en fælles Gang eller Trappe.

I en Bygning, i hvilken hver Lejlighed er forsynet med Kloset, kan Bygningsvæsenet tillade, at der i Kælder- og Tagetage indrettes Klosetrum til fælles Brug for Personer, som beboer enkelte Værelser i denne Etage eller benytter derværende Vaske- eller Tørrerum.

IV. Gaardklosetter.

A. *Gaardklosetrum i en Bygnings Etager.*

§ 10.

Adgang.

I en Bygnings Etager maa Gaardklosetter kun indrettes i Kælder- eller Stueetage med Adgang fra Gaard, Port, Kældergennemgang eller aaben Trapperepos.

§ 11

Størrelse.

Klosetrummets Højde skal være mindst 2,51 m, i Kældere mindst 2,20 m, dets Gulvareal mindst 1,5 m². Foran Sædet skal der være en fri Plads paa mindst 50 cm, og paa hver Side af Sædet paa mindst 20 cm. Hvor Bygningsvæsenet tillader Indrettelse af Vaskerum i Kældere med under 2,20 m indvendig Højde, kan lignende Tilladelse meddeles af Bygningsvæsenet for Klosetrums Vedkommende.

§ 12.

Belysning og Ventilation.

Hvert Klosetrum skal være forsynet med elektrisk Lys samt et mindst 0,2 m² stort, til det fri oplukkeligt Vindue, hvori der — saafremt Rummet ikke ventileres ved Aftrækskanal som i § 7 beskrevet — skal anbringes en mindst 600 cm² stor Vipperude.

§ 13

Materiale.

Gulvet skal udføres af Beton; det skal belægges med Terrazzo, Asfalt eller andet for Fugtighed uigennemtrængeligt Materiale og have Fald til Afløb. Væggene, der skal udføres af mindst $^1/_2$ Stens Murværk, 5 cm Monierværk eller lignende, skal i mindst 1,5 m Højde oliemales eller beklædes med Fliser eller et andet for Fugtighed uigennemtrængeligt Materiale med glat Overflade. Loftet skal udføres af mindst 5 cm Monierværk. Klosetskaalene skal forsynes med Vippesæder og Kontravægt. Alle de anvendte Materialer skal være godkendt af Bygningsvæsenet.

B. *Gaardklosetrum i særlig Bygning.*

(Bygningslovens § 59).

§ 14.

Rummet skal være mindst 2,51 m højt og opfylde Bestemmelserne i § 11 om Gulvareal og fri Plads; desuden skal Rummet belyses paa en af Bygningsvæsenet godkendt Maade og være ventileret mindst ved et i Taget anbragt Aftræksrør, hvilket af Bygningsvæsenet kan fordres forlænget over de Vinduer, der maatte findes over Klosetbygningen. Gulvet skal udføres af et for Fugtighed uigennemtrængeligt Materiale.

§ 15.

Hvor der i Henhold til § 2, cfr. Sundhedsvedtægtens § 17, fremdeles kan anvendes Beholderklosetter i Latrinhus, skal der til Optagelse af Ekskrementerne benyttes tætte Beholdere, som ikke har Afløb, let kan flyttes, og som i det hele, navnlig ogsaa med Hensyn til Form, Materiale og Dimensioner, opfylder de Forskrifter, Sundhedskommissionen derom giver. Beholderne maa kun benyttes til Optagelse af Ekskrementer, og vedkommende Husejer er ansvarlig for, at Beholderne ikke bliver overfyldte, forinden Afhentning sker. Beholderne skal anbringes paa et for Fugtighed uigennemtrængeligt Underlag, som skal have passende Fald til Afløb for Udskylning. Hvor underjordisk Afløb ikke findes, maa Underlaget ikke ligge lavere end det omgivende Terrain.

Pottetønder og Udslagningskummer skal være anbragte i et særligt dertil indrettet Rum, hvis Vægge og Gulv skal være saaledes indrettede, at de let kan renses og afskylles. Rummet skal være forsynet med Aftræk som i § 14 anført, og overfalset Dør.

V. Pissoirer inde i Bygninger.*)

§ 16.

Inde i Bygninger maa Pissoirer kun indrettes, hvor Kloakforholdene tillader underjordisk Afløb. Føres Afløbet fra Gulvet, skal dette udføres af Beton og Pissoirets Vægge i mindst 1,25 m Højde være saaledes indrettede, at de er uigennemtrængelige for Fugtighed. Lægges Afløbet udenfor Gulvet, skal Væggene i mindst 1,25 m Højde være oliemalede. Iøvrigt kommer de i nærværende Forskrifter indeholdte Regler for Etageklosetrum til Anvendelse.

VI. Klosetrum og Pissoirer hørende til Lokaler med særlig Anvendelse.

§ 17.

Klosetter og Pissoirer hørende til Fabrikker, Forretningslokaler, Forsamlingslokaler, Hoteller, Skoler o. l. skal indrettes efter Sundhedskommissionens nærmere Afgørelse i hvert enkelt Tilfælde og med Hensyntagen til saadanne særlige Bestemmelser, som maatte indeholdes i andre gældende Forskrifter.

§ 18.

Om indendørs Toiletter (Pissoirer og Klosetrum) i Beværtningslokaler gælder Politivedtægtens Bestemmelser.

§ 19.

Disse Forskrifter, der er vedtaget af Sundhedskommissionen i Henhold til Sundhedsvedtægt af 4. November 1918 § 17 saaledes som denne Paragraf er ændret ved Tillæg af 26. August 1933, træder i Kraft den 1. Januar 1934, fra hvilken Dag Forskrifterne af 1. November 1905 ophæves.

Sundhedskommissionen for København, den 1. December 1933.

Samtidig er Haandhævelsen af Forskrifterne i det store og hele overgaaet til Bygningskommissionen. Kun de Toiletanlæg, der henhører under § 17 og som findes i de i Bygningslovens § 64 og § 65 nævnte Bygninger, henvises til Sundhedskommissionens nærmere Afgørelse.

Forskrifterne bringer Forholdene i Frederiksberg og i København i mere Overensstemmelse, end de var tidligere, men samtidig er Forholdene i Lyngby—Taarbæk blevne mere forskellige fra de nu i København gældende, idet der her den 14. Maj 1935 er indført nye moderniserede Forskrifter for Klosetter.

Tilsyn med Næringsmidler m. m.

(Meddelt af 3die Sanitetslæge *V. Nissen.*)

Af 3die Sanitetslæge og Assistent er i 1934 behandlet:

Andragender ang.		Beværtninger	391 (S.V. § 70)
—	-	Logishuse	0 (- - 71—80)
—	-	Kødudsalg	111 (- - 34 f. f.)
—	-	Høkerforretninger	119 (- - - -)
—	-	Vildt- og Fiskeforretninger	32 (- - - -)
—	-	andre Næringsmiddelforretninger	53 (- - - -)
—	-	Drikkevandsbrønde	12 (- - 63 og 64)

Fra forskellige Udsalg i Byen er der gennem Sundhedspolitiet til Undersøgelse paa Sundhedskommissionens Laboratorium udtaget Prøver af Byggryn,

*) Om udendørs Pissoirer se Sundhedsvedtægtens § 20, 1. og 2. Stykke.

Cacao, Chokolade, Eddike, Fiskekonserves, Fløde, Frugter (tørrede), Frugtkonserves, Gemysekonserves, Havregryn, Honning, Julelys, Kaffe, Kardemomme, Konfekt, Mel, Mineralvand, Olivenolie, Peber, Sennep, Slikpinde, Spiseolie og The.

Der behandledes 15 Klager over sundhedsskadelige eller forfalskede Levnedsmidler.

Sundhedskommissionens Kontrol med Drikkevandet.

Der er i Tidsrummet 1. April 1934—31. Marts 1935 indvundet følgende Vandmængder:

Anlæget ved Søndersø og Anlægene vest for Søndersø	16,144,970 m³ *)
Kilderne med Valby Vandværk og Nybølle	15,982,880 —
Thorsbro og Taastrup—Valby	13,729,220 —
Marbjerg	1,906,740 —
	47,763,810 m³
Til Byledningerne er ialt indført	47,323,130 —
heraf afgivet til Frederiksberg, Gladsaxe Kommune og andre udenbys boende	5,495,660 —
Vandforbruget i København var da i 1933—34	41,827,470 —
Det gennemsnitlige Døgnforbrug	114,600 —
Døgnforbruget var altsaa 0,97 % større end i 1933—34.	
Det største Vandforbrug i København pr. Døgn fandt Sted Mandag den 7. Maj med	140,300 —
og Leveringen til Frederiksberg m. fl. Forbrugere medregnet Mandag den 7. Maj med	158,550 m³
Det mindste Vandforbrug i København pr. Døgn fandt Sted Søndag den 20. Maj (1. Pinsedag) med	71,420 -

Med den af Statistisk Kontor beregnede Folkemængde 649,700 bliver Gennemsnitsforbruget pr. Døgn pr. Indbygger 176,38 Liter.

Vandforbruget var:

Aar	Millioner m³ aarlig	m³ daglig	Liter daglig pr. Individ
1900	11,31	31,000	86,52
1905	14,26	39,060	102,70
1910	19,70	53,980	117,40
1915	22,19	62,270	124,36
1920	23 85	65,350	116,28
1925	30,26	82,890	141,14
1930	35,59	97,499	158,53
1931	37,66	102,900	165,30
1932	39,68	108,700	172,62
1933	41,42	113,490	177,96
1934	41,83	114,600	176,38

Af det ovennævnte Forbrug i København er 17,082,740 m³ betalt efter Rumfang og omfatter Vand til Næringsbrug, Stats- og Kommuneinstitutioners Vandforbrug, samt noget Vand til Husbrug.

Det Forbrug til Klosetskylning, der er maalt gennem særlig Maaler, har i 1933—34 udgjort 7,188,290 m³.

*) Heraf 598,000 m³ chlorbehandlet Overfladevand fra Søndersø.

Marbjerg Anlæget indgik i Driften den 1. December 1934; dets Kapacitet er 4,0 Mill. m^3 aarlig.

De kemiske og bakteriologiske Undersøgelser af Vandet er fortsat som tidligere gennem Sundhedskommisssionens Laboratorium.

De bakteriologiske Undersøgelser fra de forskellige Indvindingsanlæg og Filtre har givet samme tilfredsstillende Resultater som i de foregaaende Aar.

Vandet, aftappet fra Taphaner i Byens forskellige Kvarterer, har vist et gennemsnitligt Kimtal af 7,8 (efter 3 Døgns Dyrkning). Det højeste Kimtal var 25 pr. cm^3.

Der har været 12 Andragender om Godkendelse af Drikkevandsbrønde.

Tilsyn med smitsomme Sygdomme.

(Meddelt af 4. Sanitetslæge *K. A. Poulsen.*)

Af 4. Sanitetslæge (indtil 1/12 1934 Dr. med. S. Ahrend Larsen, herefter ovennævnte) og Assistent, Dr. med. Mogens Thrane, er følgende Sager angaaende Infektionssygdomme ekspederet:

Tyfus: 19 Tilfælde anmeldtes.

Paratyfus: 18 Tilfælde anmeldtes.

Saavel Tyfus som Paratyfustilfældene var spredt udover hele Byen og er ikke optraadt med Karakter af Epidemi.

Paradysenteri er anmeldt med 93 Tilfælde, hovedsagelig i Sommermaanederne.

Patienter, lidende af en af de ovennævnte Sygdomme, er for Størstepartens Vedkommende behandlet paa Blegdamshospitalet, og først udskrevet derfra, efter at 3 paa hinanden følgende Prøver af Ekskreter havde vist sig negative; de Patienter, hos hvem de patogene Bakterier ikke indenfor en rimelig Tid er forsvundet, udskrives til fortsat Kontrol her paa Stadslægekontoret.

Kontrollen med Tyfus- og Paratyfusbacilbærere er fortsat efter samme Linie som tidligere Aar (se Stadslægens Aarberetning 1930).

Poliomyelitis ant. ac. er i 1934 anmeldt med 161 Tilfælde (alle hospitalsverificerede); Vanskeligheden ved at stille denne Diagnose paa et tidligt Stadium belyses ved, at der samtidig til Kontoret er indgivet 67 Anmeldelser lydende paa enten Obs. for pol. ant. ac. eller paa pol. ant. ac., som i Løbet af nogle Dage afsløredes som meningitis serosa, Influenza o. lign.

Det høje Antal Poliomyelitistilfælde giver Anledning til at beskrive denne Epidemi lidt nærmere; en Sammenligning med de nærmest forudgaaende Aar viser Stigningen:

1921.....	9	Tilfælde	0	Dødsfald
1922.....	5	—	0	—
1923.....	11	—	0	—
1924.....	8	—	2	—
1925.....	10	—	4	—
1926.....	7	—	1	—
1927.....	11	—	0	—
1928.....	4	—	1	—
1929.....	38	—	1	—
1930.....	13	—	1	—

1931.....	8	Tilfælde	0	Dødsfald
1932.....	13	—	1	—
1933.....	26	—	2	—
1934.....	161	—	19	—

Det vil altsaa sige, at 1934 møder med mere end 6 Gange saa mange Børnelammelsestilfælde som det nærmest forudgaaende Aar.

Tilfældene har ikke været knyttet til en bestemt Bydel — de har været spredt ud over hele Staden; inddeles Byen i Kvarterer, saaledes som det er vist paa Kortet, Side 69, er Tilfældene fordelt som følger:

I. Byen	(109,800 Indb.)	19	Tilfælde	0,2 ‰
II. Østerbro	(81,100 —)	25	—	0,3 -
III. Indre Nørrebro	(81,600 —)	12	—	0,1 -
IV. Ydre Nørrebro	(56,400 —)	13	—	0,2 -
V. Vesterbro	(75,300 —)	22	—	0,3 -
VI. Valby	(51,400 —)	22	—	0,4 -
VII. Brønshøj	(94,100 —)	30	—	0,3 -
VIII. Sundby	(98,300 —)	18	—	0,2 -

Af de angrebne har Størsteparten været Børn, saaledes som ses af nedenstaaende Tabel.

	Børn i Alderen			Voksne i Alderen			
	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		over 65 Aar	
				Md.	Kv.	Md.	Kv.
Antal Tilfælde .. .	3	39	69	23	27	0	0

For Børnenes Vedkommende ligger langt det største Antal i den skolepligtige Alder, hvor selvsagt Muligheden for Smitteoverførelsen er størst. Af de voksne er angrebet nogenlunde lige mange Mænd og Kvinder; maaske staar dette i Forbindelse med den tiltagende Anvendelse af kvindelig Arbejdskraft. — Saa godt som alle Patienter er blevet behandlet paa Blegdamshospitalet, og medens der paa dette Hospital i Aarets første Halvdel kun var behandlet 9 Tilfælde af Børnelammelse, begyndte Indlæggelserne rigtig at tage Fart — efter en lettere Stigning i Juli — ved Sommerferiens Slutning først i August for at naa Kulminationspunktet midt i September; nedenstaaende Oversigt viser den ugentlige Fordeling af Tilfælde i Tidsrummet fra 4. August—3. November; efter denne Dato og indtil 31. December var ialt kun 12 Tilfælde.

Ugen til:	11. August	6	anmeldte	Tilfælde
— -	18. —	4	—	—
— -	25. —	2	—	—
— -	1. September	9	—	—
— -	8. —	14	—	—
— -	15. —	14	—	—
— -	22. —	27	—	—
— -	29. —	19	—	—
— -	6. Oktober	15	—	—
— -	13. —	2	—	—
— -	20. —	6	—	—
— -	27. —	9	—	—
— -	3. November	2	—	—

Kun i faa Tilfælde har det været muligt at finde en Smittekilde; langt Størsteparten af Tilfældene er optraadt isoleret.

Hvad angaar Isolation og Desinfektion er Sundhedskommissionen gaaet frem efter følgende Linier:

Et Tilfælde, der anmeldes som Obs. for Poliomyelitis, behandles indtil endelig Diagnose foreligger som sikkert Tilfælde.

Patienten indlægges paa Blegdamshospitalet.

I Patientens Hjem desinficeres Soveværelse, de derværende Møbler, Sengetøj og Klæder samt W. C.

Hvis Barnet har søgt Skole, Børnehave, Asyl eller Vuggestue bliver ogsaa her desinficeret, tillige med Toiletterne.

Skolesøgende raske Søskende (resp. Søskende i Børnehaver, Asyler og Vuggestuer) isoleres i Hjemmet i 3 Uger for at hindre Smittespredning.

Den Klasse, hvori en skolesøgende Patient har gaaet, hjemsendes i 10 Dage; det samme gælder Børnene i en af de ovennævnte andre Institutioner, saafremt der her optræder Tilfælde af Børnelammelse.

I det forløbne Aar er i Henhold til ovenstaaende foretaget Lukning i 79 Tilfælde; i de 42 Tilfælde fandtes ved den paafølgende Observation paa Hospitalet, at Barnet var lidende af anden Sygdom end Børnelammelse, og Meddelelse herom blev omgaaende tilstillet Stadslægekontoret, der herefter underrettede vedkommende Skoles Leder, hvorefter Forbud for Skolegang hævedes. I de 37 Tilfælde verificeredes Diagnosen og de ovennævnte Regler fulgtes.

Med Hensyn til de i Hjemmet værende voksne Søskende har Sundhedskommissionen hidtil indtaget det Standpunkt, at kun Personer, ansat ved Levnedsmiddelfabrikation eller Udsalg, holdes hjemme, idet der da gennem Sundhedskommissionen udbetales de paagældende Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste; i Henhold hertil er da ogsaa af 4. Sanitetslæge i 1934 behandlet 5 Sager angaaende Erstatning.

Søskende, ansat paa Kontorer, i Butikker, ved Fabrikker etc., hvor Levnedsmidler ikke forhandles eller tilberedes, faar ikke af Sundhedskommissionen det ovennævnte Paabud og kan uhindret fortsætte deres Arbejde.

Febris undulans er anmeldt i 45 Tilfælde.

Meningitis cerebrospin. epidemica er anmeldt i 23 Tilfælde.

Encephalitis epidemica: 9 Tilfælde er anmeldt.

Trismus og *tetanus neonat.* er anmeldt i 7 Tilfælde.

Febris puerperalis: 7 Tilfælde.

Pemfigus neonat.: 61 Tilfælde.

Af sjældnere Lidelser er *Singultus epidemicus* anmeldt i 7 Tilfælde, *Malaria* i 1 Tilfælde og *Trachoma* i 3 Tilfælde.

For Tuberkulose er desinficeret i 975 Tilfælde og i 95 Tilfælde ved Død heraf.

Atter i Aar har der været en Del Sager angaaende smittefarlig Tuberkulose.

Foruden de nedennævnte gennem Københavns Kommunes Desinfektionsanstalt udførte Desinfektioner er udført 14 Desinfektioner med Cyanbrinte. Ifølge Indenrigsministeriets Instruks af $^{17}/_{6}$ 1932 og Sundhedsstyrelsens Regulativ af $^{25}/_{6}$ 1932 skal ved enhver saadan Desinfektion Stadslægens Tilladelse indhentes. Ved enhver Desinfektion er vedkommende Lokale eller Lejlighed under Opsigt af Sundhedspolitiet; under Udluftningen, der foregaar under Tilsyn af 4. Sanitetslæge, er saavel denne som hele det ved Udluftningen deltagende Personale forsynet med tilpassede og tætsluttende Gasmasker.

Disse Desinfektioners Antal er stadig i Stigning og foretages ofte for at

udrydde Væggetøj, en Plage, som synes at brede sig mere og mere og skyldes den tiltagende Flytning fra gamle til nye Lejligheder.

Desinfektion med Svovl og lign. utøjdræbende Stoffer har i Aarets Løb givet Anledning til en Del Forgiftningstilfælde.

Dette har givet Stødet til, at der af 4. Sanitetslæge er foretaget Indstilling om, at Sundhedskommissionen for Fremtiden fører Tilsyn med hvilke Midler, der anvendes til disse Desinfektioner. Denne Sag er for Tiden til Afgørelse indenfor Sundhedskommissionen.

I Anledning af Gadeomlægning i forskellige Bykvarterer er ekspederet 12 Sager.

Ved Søbadeanstalter er i Lighed med tidligere Aar foretaget talrige Analyser af Badevandet.

Vaccination.

Paa Statens Seruminstitut er i 1934 ialt vaccineret 6546 Børn mod Kopper.

I Henhold til Lov Nr. 84 af 31. Marts 1931 er, efter derom indsendt Ansøgning bilagt med den paabudte Lægeattest, givet Udsættelse med Vaccination i 1 Aar i 490 Tilfælde og fornyet Udsættelse i 90 Tilfælde.

Som Grund for Udsættelsen er angivet:

Skrofulose, ekssudativ Diathese	210	(36)
Ekzem og andre Hudsygdomme	77	(11)
Recidiverende Bronchitis, Asthma	54	(11)
Nylig overstaaet Infektionssygdom	40	(4)
Anæmi, Underernæring	26	(8)
Kramper, Nervelidelse	21	(4)
Kronisk Ørebetændelse	14	(3)
Tuberkulose	13	(3)
Andre Lidelser	33	(10)
Nervøsitet hos Forældrene	2	

Tallene i Parenthes er fornyede Udsættelser.

Fuldstændig Fritagelse er givet i 45 Tilfælde, nemlig for Hjærtesygdom 5, Lungetuberkulose 3, Sukkersyge 2, Skrofulose og svageligt Helbred 9, Epilepsi og anden Nervelidelse 3, Asthma bronchiale 1, Nyrelidelse 1 og kronisk Hudsygdom 1. Resten af Fritagelserne er givet af Hensyn til »Sygelighed i Familien af legemlig eller sjælelig Art«.

Endvidere foretages paa Seruminstituttet Vaccinationer mod Difteri.

Den vederlagsfri ambulatoriske Behandling af Kønssygdomme.

Den i Henhold til Lov af 30. Marts 1906 indførte vederlagsfri ambulatoriske Behandling af Kønssygdomme paa de kommunale Kliniker af de visiterende Læger har i 1934 været søgt af 3654 nytilkomne Patienter — mod 3215 i 1933, 3207 i 1932, 3414 i 1931, 3531 i 1930, 3818 i 1929, 4466 i 1928, 4802 i 1927, 4988 i 1926, 4917 i 1925. Af Patienterne var 2499 Mænd, 1140 Kvinder og 15 Børn under 15 Aar.

For *Syfilis* behandledes ialt 287 nytilkomne Tilfælde, hvoraf 61 ikke tidligere var anmeldte. Af Tilfældene var 161 Mænd, 125 Kvinder og 1 Barn under 15 Aar.

For *Gonorrhoe* behandledes ialt 1769 nytilkomne Tilfælde, hvoraf 1662 nye Infektioner, medens 107 Tilfælde var Recidiv. Af Tilfældene var 1333 Mænd, 436 Kvinder og ingen Børn under 15 Aar.

For *veneriske Saar* behandledes ialt 7 nytilkomne Patienter, allesammen Mænd.

1591 nytilkomne Patienter har været til Observation for venerisk Sygdom, som ikke konstateredes. Af disse var 998 Mænd, 579 Kvinder og 14 Børn under 15 Aar.

Der er indgaaet Anmeldelser om 483 Patienter, der er udeblevet fra Behandlingen for venerisk Sygdom. Anmeldelserne er af 4. Sanitetslæge videresendt henholdsvis til de herværende kommunale Kliniker, til Sædelighedspolitiet her i Byen eller til Embedslæger i Provinsen.

Sundhedskommissionens Desinfektionsanstalt.

Der blev i Aaret 1934 udført:

A.	1768	Desinfektioner	for offentlig Regning.
B.	66	—	- Ubemidlede.
C.	97	—	- privat Regning.
Tilsammen	1931	Desinfektioner.	

Disse fordeler sig saaledes:

Boligdesinfektioner alene	619
Effektdesinfektioner alene	662
Boligdesinfektioner og Effekterne desinficerede med Damp	618
Antal af Persondesinfektioner	32
Tilsammen 1931	

Ved Boligdesinfektioner anvendtes 1236 Gange Desinfektion med Formaldehyddampe og desinficerede 1640 Værelser, 52 Entreer, 111 Køkkener og 43 W. C.-Rum.

Der blev anvendt Desinfektion ved Afvaskning med Kresolvand og desinficeret 4 Værelser, 1018 W. C-Rum, 4 Latriner, 25 Pissoirer, 22 Retirader, 4 Badeværelser og 1 Garderobe.

De ovennævnte 32 Persondesinfektioner omfattede 824 Personer.

De desinficerede Rum havde et Kubikindhold af 76,410 Kbm. Heraf desinficeredes 69,850 Kbm. med Formaldehyddampe og 6560 Kbm. med Kresolvand. Der anvendtes fast Formalin til 69,850 Kbm. (16,800 ved Brug af Generator og 35,360 Kbm. ved Brug af Haandlamper). Til Resten 6560 Kbm. anvendtes Kresolvand.

De i Desinfektionsanstalten ved Blegdamshospitalet desinficerede Effekter havde et Kubikindhold af 925,6 Kbm.

Desinfektionsstationen i 1934.

Maaned	Begæringer	A. Desinfektioner for offentlig Regning							B. Desinfektioner for Ubemidlede			C. Desinfektioner for privat Regning		
		Tyfus	Difteri	Skarlagensfbr.	Tuberkul. Dødsfald	Tuberkul. Flytning	Fnat	Forskll. Sygd.	Kræft	Utøj	Forskll. Sygd.	Kræft	Rosen	Forskll. Sygd.
Januar	103	1	5	15	7	57	»	1	4	2	1	»	»	10
Februar	155	3	9	13	11	99	»	7	1	3	»	1	»	8
Marts	130	»	10	22	4	76	1	3	1	2	1	2	»	8
April	150	»	4	16	13	92	1	12	»	8	»	1	»	3
Maj	129	1	3	13	10	81	»	6	1	5	»	1	»	8
Juni	111	»	4	12	9	70	»	9	2	1	1	»	»	3
Juli	105	6	3	8	5	64	»	8	»	1	3	1	»	6
August	193	11	5	24	7	75	»	51	2	4	»	1	»	13
September	249	12	6	44	5	44	»	122	4	3	2	2	1	4
Oktober	225	4	11	52	8	90	»	49	2	2	1	»	»	7
November	210	2	32	59	10	72	1	18	1	2	1	1	»	11
December	171	3	38	49	6	60	»	5	1	3	»	»	»	6
Ialt	1931	42	130	327	95	880	3	291	19	36	10	10	1	87

Antallet af Effektdesinfektioner og af Boligdesinfektioner i de enkelte Maaneder i Aaret 1934.

Maaned	Antal			
	Begæringer	Effektdesinfektioner Kbm.	Boligdesinfektioner Fast Formalin Kbm.	Boligdesinfektioner Kresolvand Kbm.
Januar	103	61,7	2070	10
Februar	155	77,9	4640	180
Marts	130	72,6	3140	90
April	150	70,7	5510	110
Maj	129	73,9	3830	80
Juni	111	66,8	3060	110
Juli	105	68,1	3560	130
August	193	91,1	7900	1300
September	249	101,8	12990	3070
Oktober	225	91,6	10110	1100
November	210	89,9	7090	280
December	171	59,5	5950	100
Ialt	1931	925,6	69850	6560

Antallet af Desinfektioner ved de enkelte Sygdomme i 1933 og 1934.

Sygdomme	1933		1934	
	Antal	pCt. af samtlige Desinfektioner	Antal	pCt. af samtlige Desinfektioner
Tyfus	60	3,0	42	2,2
Difteri	114	6,7	130	6,8
Skarlagensfeber	233	13,7	327	16,9
Tuberkulose ved Dødsfald	115	6,7	95	4,9
Tuberkulose ved Flytning	869	51,1	880	45,5
Smitsom Hjerne- og Rygmarvsbetænd.	11	0,6	16	0,8
Kræft	34	2,0	29	1,5
Fnat	2	0,2	3	1,5
Lungebetændelse	7	0,4	3	1,5
Rosen	»	»	1	0,1
Kønssygdomme	»	»	6	0,3
Børnelammelse	70	4,1	266	13,7
Utøj	74	4,3	36	1,8
Forskellige Sygdomme	124	7,2	97	5,2

I de ved Desinfektionsstationen oprettede Desinfektionskursus deltog i Aarets Løb 7 Elever, 3 fra Jylland, 2 fra Lolland, 1 fra Sjælland og 1 fra Sønderjylland.

Boligtilsynet i København 1934.

(Meddelt af Overingeniør, Dr. *Holger Schmidt*).

Boligtilsynets Arbejde bestaar i Behandling af teknisk-hygiejniske Mangler ved Ejendomme her i Staden. Disse Mangler kommer til Boligtilsynets Kundskab dels ved direkte Anmeldelse fra Kommunelægerne, de kommunale Hjemmesygeplejersker og Tuberkulosestationernes Sygeplejersker (ialt 52 Personer), dels fra Privatpersoner samt gennem Sundhedskommissionssager, der henvises til Boligtilsynets Behandling, endvidere ved Boligtilsynets egne Undersøgelser af Stadens Ejendomme.

Boligtilsynet er knyttet til et teknisk-hygiejnisk Kontor, hvis Virksomhed bestaar i Besvarelse af Sundhedskommissionens Forespørgsler angaaende tekniske Forhold, Foretagelse af Undersøgelser, Udarbejdelse af Forslag samt Behandling af Dispensationsandragender.

Boligtilsynet har i 1934 ved 7080 Besøg undersøgt 5314 Boliger. Der fandtes i 1760 af disse Boliger ialt 2550 Mangler, som blev paatalt og for ca. 75 % Vedkommende afhjulpet ved en skriftlig Overenskomst mellem Chefen for Boligtilsynet og de paagældende Ejere eller Lejere. Der foretages Eftersyn for at fastslaa, om Overenskomstens Betingelser er opfyldt paa forsvarlig Maade; dersom dette er Tilfældet, henlægges Sagen, ellers rettes en sidste Henvendelse til Vedkommende, og hvis Sagen ikke dermed gaar i Orden, indstilles det til Sundhedskommissionen at ordne Sagen ved Tilhold.

Tabel I indeholder en Oversigt over de undersøgte Boliger ordnet efter Værelsernes Antal samt en Beregning af Gennemsnitslejen i Kr. pr. m^3 pr. Aar.

Tabel I.

	Antal af undersøgte Boliger	Pris pr. m^3 pr. Aar
1 Værelse m. Køkken	282	Kr. 7,18
2 —	2742	— 6,90
3 —	2041	— 6,42
4 —	220	— 4,53
5 —	29	— 3,90

Der indgik i Aarets Løb 867 Anmeldelser paa mangelfulde Boliger. Derudover har Boligtilsynet ved sine systematiske Undersøgelser konstateret Overtrædelser af bestaaende Bestemmelser i 893 Lejligheder. De forefundne Mangler fordeler sig efter deres Art som angivet i Tabel II.

Tabel II.

Mangler	Antal	Helt afhjulpne	Delvis afhjulpne
Fugtighed	240	183	57
Svamp	23	23	0
Røg (Mangler ved Ovne etc.).	879	734	145
Overbefolkning	88	44	44
Urenlighed	101	40	61
Rotter (Mus)	46	30	16
Væggetøj	111	72	39
Andre sanitære Mangler	560	492	68
Istandsættelse tiltrænges	267	115	152
Stank fra Vask etc.	193	161	32
Snegle	4	4	0
Kakerlakker	0	0	0
Daarlig Belysning	38	7	31
Summa..	2550	1905	645

Der findes ofte flere Mangler i samme Bolig; Manglernes Antal er derfor større end Antallet af mangelfulde Boliger.

Af særlig graverende Eksempler paa Overbefolkning skal her nævnes:

Lavendelstræde	6,00	m^3	pr.	Person
Saxogade	5,20	-	-	—
Ryesgade	4,80	-	-	—
Borgergade	4,50	-	-	—
Klerkegade	4,00	-	-	—
Sølvgade	4,00	-	-	—
Jægersborggade	3,50	-	-	—

Nogle af disse Boliger er beliggende i Kældere eller Stueetager, for hvilke Sundhedsvedtægten kræver mindst 12 m^3 pr. Person (i de øvrige Etager 10 m^3). Foruden at være sundhedsnedbrydende virker saadanne Boliger ogsaa uheldigt i andre Henseender, blandt andet ved Sammenstuvningen af Voksne af begge Køn og Børn paa alle Udviklingstrin.

Der fandtes af Værelser, hvis Gulvareal er mindre end de i Byggeloven af 12. April 1889 forlangte 5,91 m^2:

15	Værelser	med	Gulvareal	fra	2—3	m^2
148	—	-	—	-	3—4	-
152	—	-	—	-	4—5	-
191	—	-	—	-	5—5,91	-

Den maalte Loftshøjde var i nogle Lejligheder under de foreskrevne 2,51 m. Den laveste Højde var 1,80 m.

Der fandtes ved Undersøgelserne 20 Rum uden direkte Lys, som benyttedes dels til Soverum, dels til Køkkener. De fleste af disse Rums Gulvareal var mindre end 5,91 m².

Tabel III giver en almindelig Oversigt over de Sager, som Boligtilsynet har behandtet i Aarets Løb, hvem der har anmeldt Sagen og Resultatet af Behandlingen.

I Tabellen er ikke medtaget de Sager, der er henvist til Overingeniøren i hans Egenskab af Sundhedskommissionens tekniske Konsulent. Disse Sager fordeler sig saaledes:

Almindelige Sundhedskommissionssager	75
Tekniske Sundhedskommissionssager	193
Boligtilsynssager	197
Ialt...	465

Der blev i Aarets Løb dels ved frivillig Overenskomst, dels efter Henvisning af Sagen til Bygningskommisionen sat Vandlaase paa 160 Køkkenvaske; 55 manglende Klokkeriste blev anbragt.

Tabel III.

Sager tilstillet Boligtilsynet af:	Antal	Ekspederet af Boligtilsynet:				Sagen henvist til:										
		Ordnet ved Overenskomst med Ejeren	Ordnet ved Overenskomst med Lejeren	Tilhold indstillet	Foreløbig henlagt	Stadslægen	Bygningskommissionen	Stadsing. Direktorat	Sundhedspolitiet	Magistratens II Afdeling	Magistratens III Afdeling	Magistratens IV Afdeling	Belysningsvæsenet	Arbejds- og Fabrikstilsynet	Brandvæsenet	Vandforsyningen
Sundhedskommissionen	555	91	19	73	40	279	14	22	»	13	»	1	1	2	»	»
Kommunelæger	2	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Tuberkulosestationer	45	9	6	»	10	»	5	1	6	8	»	»	»	»	»	»
Børneværnskontoret	9	»	4	»	»	»	»	»	2	2	1	»	»	»	»	»
Børnehospitalet	9	1	3	»	3	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»
Skolesygeplejersker	14	3	2	»	4	»	»	»	2	3	»	»	»	»	»	»
Lejere	178	70	31	»	23	»	10	2	29	10	2	»	»	»	»	1
Grundejere	18	6	3	»	»	»	2	1	2	4	»	»	»	»	»	»
Magistratens II Afdeling.....	31	7	»	»	1	1	»	»	6	16	»	»	»	»	»	»
Magistratens III Afdeling.....	2	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bygningskommissionen	4	»	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»
Sager rejst af Boligtilsynet ...	893	776	38	»	33	11	7	3	19	3	»	»	»	»	1	»
Sum...	1760	964	107	73	114	292	40	29	68	64	3	1	1	2	1	1

Af de Sager, som Boligtilsynet i Aarets Løb har behandlet, skal her nævnes nogle specielle Eksempler:

I nogle Træskure paa Amager, Resterne af Lysthuse i nogle sløjfede Kolonihaver, boede en Del enlige Personer. En af disse levede her under meget daarlige Forhold. Huset, et Lysthus sammentømret af et enkelt Lag Brædder, maalte ca. 2 m. paa hver Led. Foran Døren til Huset var der et næsten ufremkommeligt Ælte, og en Spand fyldt med Ekskrementer stod umiddelbart ved Siden af Døren. Lige indenfor Døren stod en tændt Petroleumsovn, og paa den en Kaffekande i Kog. Ved den ene Væg stod en gammel Sofa, og Gulvet, med Undtagelse af en yderst smal Passage mellem Petroleumsovnen og Sofaen, var i ca. 1 m's Højde dækket af Skrammel, Sække og Papir, ovenpaa hvilket der laa et tykt Lag Støv og Fjerene fra en hullet Dyne; utildækkede, snavsede, uappetitlige Madvarer laa ovenpaa Sækkene, og hist og her laa nogle Køkkenredskaber, Kasseroller etc.

Beboeren af Huset laa fuldt paaklædt paa Sofaen under et snavset, laset Tæppe. Han forklarede, at han levede af en Understøttelse paa 10 Kr. ugentlig, at han havde været indlagt paa Sct. Johannes Hospital, hvorfra han dog havde forlangt at blive udskrevet af Frygt for åt blive overført til Sundholm. Han erklærede at være uarbejdsdygtig paa Grund af Svimmelhedsanfald, der stammede fra en Nedstyrtning, siden hvilken han ikke har kunnet passe sin Profession. Iøvrigt ønskede han kun at dø og beklagede, at det ikke var sket, da han faldt ned.

Dersom det nu blev ham forbudt at bo i Træskuret, vilde han berøve sig selv Livet, da den sidste Udvej, der saa stod ham aaben, var Sundholm, og derhen vilde han ikke. Han var ikke gammel nok til at faa Aldersrente, og af Understøttelsen kunde han ikke betale Husleje andre Steder.

Alle Forsøg paa at bringe ham til at se lidt lysere paa Forholdene var forgæves, og der blev derfor givet ham en Frist paa et Par Dage til at søge sig et andet Opholdssted. Han blev kort efter indlagt paa et Hospital, og det blev forbudt Ejeren af Grunden og Huset paany at leje Huset ud til Beboelse.

Ogsaa de andre Huse paa dette Areal blev efterhaanden rømmet, og Forbud mod deres Benyttelse nedlagt.

Boligtilsynet har igennem længere Tid beskæftiget sig med en Sag angaaende et Lysthus paa en Grund i Brønshøj. Det begyndte med en Værgeraadsanmeldelse, idet nævnte Raad ansaa Huset for aldeles uegnet til Beboelse, og derfor henviste Sagen til videre Behandling i Boligtilsynet. Forholdene var meget daarlige, saavel hvad Husets Egnethed til Beboelse, som hvad Renholdelsen angik. Da imidlertid Sommeren stundede til, og Familien lovede Bedring med Hensyn til Renholdelsen, og endelig fordi Lukning af Huset maatte medføre, at Hustruen og Børnene blev anbragt paa Sundholm, medens Manden selv maatte skaffe sig Ophold i Byen, udsattes Sagen til Efteraaret for at give Familien Tid til at ordne sine Forhold.

Ved Fristens Udløb var Forholdene ikke bedrede, og da Vinterbeboelse i Huset skønnedes at kunne medføre Fare for Familiens Sundhed, blev Sagen forelagt Sundhedskommisionen med Indstilling om, at Benyttelsen blev nedlagt ved Tilhold. Tvunget af Omstændighederne maatte Manden for at undgaa Indkvartering af Kone og Børn i Husvildeafdelingen paabegynde Bygningen af et mere solidt Hus under Tilsyn af Bygningsvæsenet. Konen kom imidlertid paa Hospitalet, Manden og Børnene flyttede til Bekendte, og Arbejdet paa det nye Hus blev indstillet. Senere tog Manden dog fat igen. Han fjernede en Væg ad Gangen og murede en ny op i Stedet og naaede paa den Maade at faa fornyet de tre Vægge, medens den fjerde stadig var den oprindelige gamle Trævæg. Arbejdet standsede paany,

men Familien havde da taget Huset i Brug, og selv om det i nogen Maade var bedre end det nedrevne, kunde der ikke fra Bygningsvæsenets Side gives Byggeattest. Bygningskommisionen henstillede derfor til Sundhedskommisionen at nedlægge Forbud mod Benyttelsen. Da Sundhedskommisionens gamle Tilhold drejede sig om et Hus, som delvis var nedrevet, maatte Tilholdet anses for at være ude af Kraft, og Sagen gik tilbage til Behandling i Bygningskommisionen, hvor der nu vil blive truffet Bestemmelse om Familiens fremtidige Skæbne.

I en Ejendom i den indre By var der i en Sidebygnings Kælderetage indrettet nogle Lejligheder, som ved nærmere Eftersyn viste sig at være uegnede til Menneskeboliger. Der konstateredes en høj Grad af Fugtighed, som antagelig stammede fra Grundfugt. Men selvom det ved forskellige Reparationer maaske kunde lykkes at faa denne delvis ophævet, maatte Lejlighedernes daarlige Beliggenhed for Adgang til Lys og Luft gøre dem uanvendelige i Beboelsesøjemed, hvorfor det blev indstillet til Sundhedskommisionen at nedlægge Forbud mod Benyttelsen; Sundhedskommisionen tiltraadte denne Indstilling.

En Familie paa Nørrebro havde af Godhed ladet nogle Slægtninge, Mand, Kone og et Barn, tage Ophold i et Pigeværelse, indtil de kunde skaffe sig selvstændig Bolig. Værelsets Rumfang var ca. 11 m^3, medens Sundhedsvedtægtens § 67 til 3 Personer kræver mindst 30 m^3, i Stueetagen, som Tilfældet var her, endog 36 m^3. Hustruen i den indlogerede Familie var angrebet af en stærk fremskreden smittefarlig Tuberkulose, og den stærke Overbefolkning af det lille Pigeværelse maatte derfor anses for farlig for de øvrige Familiemedlemmers Sundhed, ligesom den Omstændighed, at de ogsaa fik deres Kost hos Værtsfolkene, gjorde det meget betænkeligt, at lade dem blive boende af Hensyn til nogle mindreaarige Børn. Den indlogerede Familie erklærede sig trods ihærdige Anstrængelser ude af Stand til paa egen Haand at skaffe sig anden Bolig, hvorfor det henstilledes til Magistratens 2. Afdeling at anvise den en Lejlighed i en af Kommunens Ejendomme, hvor Familien derefter optoges.

I en Sidebygning til en Ejendom i den indre By boede i et lille Rum under Trappen en enlig Kvinde. Rummet kunde ikke opvarmes, det var meget mørkt og snavset og fyldt med forskelligt Skrammel. Sengestedet var kun en Bunke Pjalter. Der var en næsten uudholdelig Stank, og Beboerens personlige Renlighed lod meget tilbage at ønske. Hun forklarede, at hun var skilt, at hun nu kun havde een Interesse, nemlig: Spiritus, og hun var ved Besøget kendelig paavirket deraf.

Det lykkedes at faa hende flyttet til en bedre Lejlighed med Køkken, hvor hun, hvis hun vil, kan leve under bedre hygiejniske Forhold.

Vandklosetter.

Ifølge Meddelelse fra Stadsingeniørens Direktorat udgjorde Antallet af installerede Vandklosetter m. m.:

	Ældre By			Indlemmede Distrikter			Hele Byen		
Installeret 1ste Januar	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer	Vandklosetter Ialt	Heraf Sæder i Trug W.C.	Udslagningskummer
1905	21335	1005	312	105	4	5	21440	1009	317
1915	68611	2245	410	4661	57	34	73272	2302	444
1916	71787	2350	415	5747	69	34	77534	2419	449
1917	75690	2378	414	7694	80	38	83384	2458	452
1918	79800	2392	412	8969	119	38	88769	2511	450
1919	83071	2399	444	9641	119	36	92712	2518	480
1920	85074	2430	433	11015	119	36	96089	2549	469
1921	89736	2638	420	13242	170	37	102978	2808	457
1922	92995	2707	449	14805	202	37	107300	2909	486
1923	95382	2815	481	16333	241	37	111715	3056	518
1924	96428	2814	481	18821	241	37	115249	3055	523
1925	103225	2782	476	20888	300	36	124113	3082	512
1926	107149	2754	501	22894	303	36	130043	3057	537
1927	115057	2652	509	28748	354	36	143805	3006	545
1928	118677	2574	508	31675	360	36	150352	2934	544
1929	123034	2508	501	34063	323	38	157097	2831	539
1930	128571	2414	500	39267	354	38	167838	2768	538
1931	133558	2300	501	45039	347	37	178597	2647	538
1932	137371	2194	496	51374	362	38	188745	2556	534
1933	140957	2158	495	55568	381	38	196525	2539	533
1934	146030	2116	501	63983	420	52	210013	2536	553

Beretning om Københavns Sundhedskommissions Dyrlægers Virksomhed i Aaret 1934.

(Meddelt af Overdyrlæge *H. Hansen*.)

Sundhedskommissionens Dyrlægers Virksomhed omfatter Tilsyn med Forhandling i København af Mælk, Kød og andre Næringsmidler af animalsk Oprindelse; desuden udøves konsultativ Virksomhed for Sundhedskommissionen ved Behandling af Sager, der kræver veterinærsagkyndig Udtalelse og Bistand, saasom Indretning af Stalde, Andragender om Indførsel af Kødvarer fra Udlandet o. a. m.; yderligere foretages Undersøgelse af de animalske Næringsmidler, der af private, fordi de formenes utjenlige til Menneskeføde, indleveres til Sundhedspolitiet til Undersøgelse.

Sundhedskommissionens Dyrlægepersonale bestaar af en Overdyrlæge og en Dyrlæge.

Der samarbejdes i det daglige Arbejde med Sundhedspolitiets Personale, af hvilket 1 Overbetjent og 3 Politibetjente er beskæftigede med Tilsynet med Forhandling af Mælk, og 1 Overbetjent og 7 Politibetjente er beskæftigede ved Tilsynet med Forhandling af Kød. Foruden det rent politimæssige Arbejde, Afhøringer, Rapportskrivning til Retten o. s. v., udfører Sundhedspolitiets Betjente

de almindelige Prøveudtagninger og medvirker desuden ved Arbejdet med Eftersyn af de Virksomheder, hvor Næringsmidler af den omhandlede Art tilvirkes, opbevares og forhandles.

Det med Kontrollen med de omhandlede Næringsmidler forbundne Laboratoriearbejde udføres paa et privat Laboratorium i en derværende særlig, af Københavns Kommune underholdt Afdeling, *Sundhedskommissionens Laboratorium.*

A.

Tilsyn med Forhandling af Mælk.

Den Mælk og Fløde, der indføres i København*), hidrører hovedsagelig fra Kvægbesætninger paa Sjælland og Lolland-Falster, men ogsaa fra Bornholm sendes Mælk og navnlig Fløde fra ca. 100 Kvægbesætninger.

Mælken og Fløden, der indføres i København, sendes dels direkte fra Produktionsstederne til herværende Bymejerier, dels gennem udenbys beliggende Andels- og Privatmejerier som saakaldt Suppleringsmælk. Suppleringsmælken skaffer Bymejerierne sig dels ved privat Overenskomst med de leverende Mejerier, dels gennem en særlig en gros Forretning, Andelsmejeriernes Mælkeudvalg.

Yderligere tilføres der Byen Mælk fra ca. 40 i den nærmeste Omegn beliggende mindre Mejerivirksomheder, som modtager Mælken fra et Faatal Kreaturbesætninger i Mejeriets nærmeste Opland, og som selv kører Mælken til Staden og forhandler denne dels en gros, dels en detail (Mælkeforpagtere).

Det Antal Kvægbesætninger, hvorfra der indføres Sødmælk, Fløde og Skummetmælk til Eksportflødefabrikation, kan, som det er anført i nedenstaaende Skema, deles i to Grupper, nemlig de, som har leveret Mælk hele Aaret, og de, som kun periodevis, navnlig ved Højtiderne Jul og Paaske, ved hvilke Lejligheder særlig Indførselen af Fløde tiltager, har været i Leverance.

Af det samlede Antal Kvægbesætninger har 18 med et Koantal af ca. 1600 leveret Børnemælk og 10 med et Koantal af ca. 1000 leveret Jerseymælk.

Desuden har 476 Kvægbesætninger med tilsammen 14,495 Køer leveret Mælk fra tuberkulinprøvede Kvægbesætninger.

Antal Kvægbesætninger, hvorfra Mælk har været indført til København i 1934.

Form for Leverance	Antal Kvægbesætninger	Antal Køer
Helaarlig	3756	75602
Periodisk	701	10647

Hvad angaar den daglige Indførsel af Mælk, Fløde m. m. og den Form, hvorunder disse Varer forhandledes, da forholder disse Spørgsmaal sig, saavidt det har været muligt at faa det oplyst, saaledes som det fremgaar af nedenstaaende Skema (Gennemsnitstal).

*) Ved København skal her forstaas København-Frederiksberg og delvis ogsaa Gentofte Kommune.

Mælkens Art	Indførsel til København, angivet i kg	Forhandling	
		Som raa Vare	Som pasteuriseret eller paa anden Maade varmebehandlet
Sødmælk	230359	111229	42746
Børnemælk	11973	7957	»
Jerseymælk	4707	2795	»
Piskefløde	16587	1819	12542
Fløde I	454	6	368
» II	906	2419	4360
» III	254	228	3422
Kærnemælk	14333	6645	18067
Skummetmælk	24083	1270	36377
Halvskummetmælk	»	145	2371
Stassaniseret Mælk	»	»	38896
Langtidspasteuriseret Mælk	»	»	735
Steriliseret Fløde III	13924	»	16214

Den gennemsnitlige daglige Totalindførsel af Sødmælk er — Jerseymælk og Børnemælk indbefattet — ialt 247,039 kg. Heraf forhandles som Sødmælk 204,358 kg, nemlig 121,981 kg raa Sødmælk og 82,377 kg varmebehandlet Sødmælk. Af den Sødmælk, der forhandles i raa Tilstand, udbydes 34,443 kg til Salg under Betegnelsen »Sødmælk fra Besætninger, der har bestaaet Tuberkulinprøven«.

De for Indførsel og Forhandling af Mælk i København gældende Bestemmelser findes i Tillæg af 30. Oktober 1930 til Københavns Sundhedsvedtægt af 4. Novbr. 1918, §§ 48—62 incl., samt i Justitsministeriets Anordning Nr. 273 af 22. Oktbr. 1925 om, hvad der maa forhandles som Mælk, Fløde o. l.

Kontrollen

med Overholdelsen af de Bestemmelser, der er gældende for Indførsel og Forhandling af Mælk og Fløde m. m. i København, kan deles i to Hovedopgaver, nemlig: »*Kontrollen med Mælkens Produktion*« og »*Kontrollen med Mælkens Forhandling*«.

1) Kontrollen med Mælkens Produktion.

Denne Kontrol omfatter dels det i Sundhedsvedtægtens § 49, Stk. 2, omhandlede maanedlige Dyrlægeeftersyn af Kreaturbesætninger, hvis Mælk indføres til København som Sødmælk, eller hvis Mælk benyttes til Fremstilling af Fløde, derunder ogsaa Eksportfløde; dels det i Sundhedsvedtægtens § 52 omhandlede 2 Gange maanedlige Dyrlægeeftersyn af Kreaturbesætninger, hvis Mælk indføres til København som Børnemælk, og yderligere omfatter denne Kontrol de af Sundhedspolitiet foretagne Eftersyn af Mejerivirksomheder, der indsender Mælk m. m. til København, samt den af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Efterkontrol i saavel Kreaturbesætninger som Mejerivirksomheder.

De maanedlige Dyrlægeeftersyn foretages af 128 Dyrlæger, af hvilke et Faatal, 3, er ansatte ved de store Mælkeforsyninger, medens de øvrige er lokalt praktiserende Dyrlæger.

Ved den maanedlige Kontrol med Kvægbesætningerne foretages en nøje Undersøgelse af hver enkelt Ko i Besætningen, særlig indgaaende af alle i Øjeblikket malkende Køer, og desuden inspiceres Staldforhold, Foder og Malkeredskaber, og, naar Tilsynet foretages under Malkningen, paases det, at denne udføres paa tilbørlig Maade og i Overensstemmelse med de herfor givne Regler.

I Tilslutning til Eftersynet udfærdiges af Dyrlægen en Attest, paa hvilken der anføres, hvilke eventuelt syge Dyr, der er fundet, hvad disse Dyr lider af,

og hvad der er beordret med Hensyn til disse Dyrs Isolation og deres Mælk. Yderligere anføres paa Attesterne de eventuelt forefundne Overtrædelser af de for Produktion af Mælk til København gældende Bestemmelser.

Disse Attester indsendes maanedsvis til Sundhedskommissionens Sekretariat af de her i Byen værende Modtagere af Mælk og Fløde.

Paa Grundlag af de i Tidsrummet fra 1. Januar til 31. December 1934 udstedte Dyrlægeattester fremgaar, at det paa Grund af Sygdom, i kortere eller længere Tid, har været forbudt at levere Mælken til København af et større Antal Køer.

De paa Dyrlægeattesterne opførte Lidelser grupperer sig maanedsvis saaledes som fremgaar af nedenstaaende Skemaer, til hvilke skal bemærkes, at Antallet af anmeldte Sygdomstilfælde ikke er det samme som Antallet af Køer, der har været syge, idet talrige Køer har været syge gennem længere Tid og derfor mere end een Gang indgaar i Skemaet.

Antal anmeldte Sygdomstilfælde 1934.

I. De helaarlig leverende Kvægbesætninger.

Maaned	Diagnosticerede Lidelser						Mistænkelige Tilfælde			Ialt
	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Yver-Sygdomme	Patte-Sygdomme	Bør-Sygdomme	Andre Sygdomme	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Sygdomme	
Januar	8	»	2801	27	77	13	11	1	»	2938
Februar	8	3	2929	28	100	9	16	4	»	3097
Marts	10	1	3247	25	87	17	11	1	»	3399
April	8	»	3375	54	58	8	8	1	»	3512
Maj	4	»	3301	35	35	6	3	2	»	3386
Juni	3	»	3393	29	33	2	3	1	»	3464
Juli	6	»	3432	58	22	6	5	»	»	3529
August	7	1	3374	81	25	7	5	»	»	3500
September	10	»	3271	44	58	2	6	1	»	3392
Oktober	6	1	3115	30	36	8	»	»	»	3196
November	10	»	2816	24	53	9	4	1	»	2917
December	3	»	2455	11	51	22	3	2	»	2547
Ialt	83	6	37509	446	635	109	75	14	»	38877

II. De periodevis leverende Kvægbesætninger.

Maaned	Diagnosticerede Lidelser						Mistænkelige Tilfælde			Ialt
	Tuberkulose	Yver-Tuberknlose	Andre Yver-Sygdomme	Patte-Sygdomme	Bør-Sygdomme	Andre Sygdomme	Tuberkulose	Yver-Tuberkulose	Andre Sygdomme	
Januar	»	»	192	2	6	2	»	1	»	203
Februar	»	»	202	2	6	»	4	1	»	215
Marts	4	»	236	2	7	»	»	»	»	249
April	»	»	146	2	9	2	»	»	»	159
Maj	»	»	60	»	1	»	»	»	»	61
Juni	»	»	61	»	2	2	»	»	»	65
Juli	»	»	52	»	»	»	»	»	»	52
August	»	»	55	2	3	»	»	»	»	60
September	1	»	44	»	3	1	»	»	»	49
Oktober	»	»	40	»	2	»	»	»	»	42
November	»	1	34	4	1	1	»	1	»	42
December	»	»	78	3	2	1	»	»	»	84
Ialt	5	1	1200	17	42	9	4	3	»	1281

I de Tilfælde, hvor *de kontrollerende Dyrlæger* har paaført Attesterne Bemærkninger om Fejl og Mangler med Hensyn til Overholdelsen af de for Indførelsen af Mælk til København gældende Bestemmelser, er Attesterne almindeligvis blevet tilbagesendt de respektive Mejerier med Anmodning om at foranledige de af Dyrlægerne ved Eftersynene paatalte Fejl m. m. rettede og ny Attest indsendt i Løbet af 8—14 Dage. — I en Del Tilfælde har Dyrlægernes Attestbemærkninger foranlediget, at særligt Eftersyn er foretaget af Sundhedskommissionens Dyrlæger.

Af *Sundhedskommissionens Dyrlæger* er der ialt i 1934 foretaget 999 Eftersyn af Kobesætninger og Mejerivirksomheder, nemlig:

160 Eftersyn af Mejerier og Flødefabrikker,
839 — - Kvægbesætninger, deraf
20 — - Børnemælksbesætninger og
4 — - Jerseymælksbesætninger.

Af Kvægbesætningerne havde:

169 et Kotal af 50 og derover,
485 - — - 10—49 og
185 - — - 1—9.

Ved disse Eftersyn er der i et Antal Tilfælde konstateret Forhold, som var i Strid med de for Indførsel af Mælk til København gældende Bestemmelser.

De konstaterede Fejl og Mangler har angaaet saavel Renholdelse som Vedligeholdelse af Redskaber og Lokaliteter, uheldige Staldforhold, mangelfuld Renholdelse og Klipning af Køer samt Overtrædelse af de for Malkearbejdets rette Udførelse givne særlige Bestemmelser.

De som Følge af Eftersynene fremkomne Sager behandles paa den Maade, at Ejeren i direkte Tilslutning til Eftersynet modtager en skriftlig Meddelelse om, hvad der vil være at rette for at faa Forholdene bragt i Orden i Henhold til de givne Bestemmelser; dernæst underrettes de respektive Mejerier og kontrollerende Dyrlæger om Eftersynene og, hvad der derved er konstateret, og anmodes om paa den givne Foranledning at paase, at de paatalte mangelfulde Forhold rettes, samt at Bemærkning herom paaføres Attesten for næste Eftersyn.

I særlige Tilfælde kræves indsendt Ekstraattest, og i Tilfælde, hvor Manglerne har været væsentlige eller ikke trods gentagne Forsøg har været til at faa rettede, nedlægges Forbud i kortere eller længere Tid mod Indsendelse af Mælk til København fra de paagældende Besætninger. Der har i 1934 ikke været nedlagt Forbud i noget Tilfælde.

En Del af de af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Eftersyn har været foranlediget af de foretagne Smuds- og Kimtalsundersøgelser. I de Tilfælde, hvor der er konstateret stort Smuds- eller stort Kimindhold i de undersøgte Prøver, er Forholdet blevet rettet efter skriftlig Henvendelse til Ejer, Mejeri og kontrollerende Dyrlæge — eventuelt som anført i Forbindelse med herfra foretaget Eftersyn.

I 3 Tilfælde blev Sagen henvist til retslig Paatale.

Yderligere skal vedrørende de af Sundhedskommissionens Dyrlæger foretagne Eftersyn tilføjes, at der ved Eftersynene er blevet »udsat« fra Mælkeleverance 157 Køer paa Grund af Yver-, Bør- og andre Lidelser.

Disse Udsættelser af Køer har foranlediget en Del mikroskopiske Undersøgelser, dels for at underbygge den kliniske Diagnose, der betinger »Udsættelse fra Leverance«, dels for at understøtte den kliniske Undersøgelse, naar Tidspunktet for Helbredelse menes at være indtraadt, saaledes at fornyet Mælkeleverance kan finde Sted.

I Tilslutning til Omtalen af Besætningskontrollen m. m. skal tilføjes, at 38 Mejerier har søgt om og faaet godkendt tilsammen 391 Kreaturbesætninger til Salg af Mælk fra Besætninger, der har bestaaet Tuberkulinprøven. Endvidere har 2 Mejerier opnaaet Godkendelse og Tilladelse til at forhandle langtidspasteuriseret Mælk i København. Begge Mejerier var udenbys beliggende. I et Tilfælde blev Tilladelse nægtet.

Endvidere skal tilføjes, at der i Aarets Løb er behandlet Sager vedrørende: eet Tilfælde af Scarlatina og eet Tilfælde af den Weilske Sygdom paa to Gaarde. I det første Tilfælde blev Mælken paa den paagældende Gaard i længere Tid pasteuriseret, i det andet Tilfælde ophørte Mælkeleverancen i et kortere Tidsrum.

Angaaende de af *Sundhedspolitiets Betjente* foretagne Eftersyn af Mejerier, hvorfra indsendes Suppleringsmælk og Fløde, skal anføres, at der i 1934 ialt er foretaget 269 Eftersyn af 140 Mejerier og 14 Flødefabrikker.

Eftersynene gaar væsentlig ud paa at kontrollere, om den indsendte Mælk eller Fløde hidrører fra Besætninger, der staar under Dyrlægekontrol, som anført i Sundhedsvedtægtens § 49, Stk. 2, og om det Antal Køer, der kontrolleres, kan yde det daglig indsendte Kvantum Mælk m. m., men desuden paases Orden, Renlighed og Vedligeholdelse af Lokaliteter og Redskaber. Paa Virksomheder, hvor Mælk og Fløde tappes paa Flasker, paases ogsaa, om Flaskerensningen er fyldestgørende.

I 66 Tilfælde er forefundet Mangler med Hensyn til Lokaler og Redskaber.

2) Kontrollen ved Mælkens Forhandling.

Dette Arbejde omfatter dels a) Eftersyn af Mejerivirksomheder, Mælkeudsalg og Koholderier i København, dels b) Laboratorieundersøgelse af indkøbte og indleverede Mælkeprøver.

a) Eftersyn af Mejerivirksomheder, Mælkeudsalg og Koholderier.

Der er i 1934 dels af Sundhedspolitiets Betjente, dels af Sundhedskommissionens Dyrlæger til ubestemte Tider foretaget ialt 3762 Eftersyn af 42 Mejerier, ca. 2000 Mælkeudsalg og ca. 325 Detailvogne, og ved disse Eftersyn er der i 72 Tilfælde forefundet Mangler med Hensyn til Vedligeholdelse af Lokaler m. m.

Der fandtes i København ved Udgangen af 1934 i den gamle By 4 Kostalde og i de indlemmede Distrikter 13 Kostalde med henholdsvis 60 Køer og 107 Køer, ialt 17 Kostalde med 167 Køer. Kostaldene i den indre By er Handelsstalde, fra hvilke der ikke forhandles Mælk, men fra Kvægbesætningerne i de indlemmede Distrikter forhandles Mælken enten direkte ved Stalddør, eller den leveres til nærmeste Mejeri.

b) Laboratorieundersøgelse af indkøbte Mælkeprøver.

Til Laboratorieundersøgelse er ialt indleveret 10,573 Prøver Mælk og Fløde.

De undersøgte Prøver var:

Børnemælk	1588 Prøver	Halvskummetmælk	22 Prøver	Eksportfløde	185 Prøver
Jerseymælk	163 —	Skummetmælk	45 —	Fløde (3)	751 —
Sødmælk	4936 —	Kærnemælk	657 —	Fløde (2)	1242 —
				Fløde (1)	14 —
				Piskefløde	970 —

Resultatet af Undersøgelse af Mælk og Fløde.

Undersøgelse af Fedtindhold i Børnemælk, Jerseymælk, Sødmælk, Fløde og Halvskummetmælk.

Indhold af Fedt i 1588 Prøver Børnemælk:

Under 3,25 %	20	Prøver
3,25—3,50 %	123	—
3,50—4,00 %	887	—
4,00—5,00 %	550	—
5,00 % og derover	8	—

Af dette fremgaar, at 1,26 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end den i Sundhedsvedtægten § 52 foreskrevne Minimumsfedtprocent 3,25.

Dertil skal bemærkes, at 12 af de 20 Prøver med for lavt Fedtindhold hidrører fra Udsalgsmælk. De øvrige tynde Prøver er udtaget af de indsendte Transportspande med Mælk, inden Mælken er sammenblandet, og har derfor ikke givet sig tilkende i Udsalgsmælken.

Indhold af Fedt i 163 Prøver Jerseymælk var:

Under 4,75 %	5	Prøver
4,75—5,00 %	9	—
5,00—6,00 %	144	—
6,00 % og derover	5	—

Af dette fremgaar, at 3,1 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 4,75 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Jerseymælk. 1 Prøve Jerseymælk forholdt sig som en Blanding af alm. Mælk, Fløde og Vand.

Indhold af Fedt i 4936 Prøver Sødmælk var:

Under 3,25 %	177	Prøver
3,25—3,50 %	831	—
3,50—4,00 %	3330	—
4,00—5,00 %	460	—
5,00 % og derover	19	—

Af dette fremgaar, at 3,58 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 3,25 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Sødmælk.

Da 80 af de 177 Prøver med for ringe Fedtindhold er udtaget af Producenternes Transportspande ved Mælkens Ankomst til Byen, inden Sammenblandingen paa Mejeriet har fundet Sted, saaledes at disse Prøver ikke har foraarsaget for tynd Udsalgsmælk, er Fejlprocenten i Udsalgsmælken (4035 Prøver) 2,40 %.

Indhold af Fedt i 970 Prøver Piskefløde var:

Under 30 %	6	Prøver
30,00—32,00 %	45	—
32,00—34,00 %	302	—
34,00 % og derover	617	—

Af dette fremgaar, at 0,6 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 30,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Piskefløde.

I 4 af de 14 undersøgte Prøver af Fløde 1 (18 %) var Fedtindholdet for lavt, hvilket for denne Flødesorts Vedkommende svarer til 28,6 %.

Indhold af Fedt i 1242 Prøver Fløde 2 var:

Under 13,00 %	21	Prøver
13,00—15,00 %	642	—
15,00—16,00 %	173	—
16,00 % og derover	406	—

Af dette fremgaar, at 1,70 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 13,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Fløde 2.

1 Prøve forholdt sig som en Blanding af lige Dele Piskefløde og Vand.

Indhold af Fedt i 751 Prøver Fløde 3 var:

Under 9,00 %	4	Prøver
9,00—11,00 %	479	—
11,00 % og derover	268	—

Af dette fremgaar, at 0,50 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 9,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Fløde 3.

Indhold af Fedt i 185 Prøver Eksportfløde var:

Under 9,00 %	20	Prøver
9,00 % og derover	165	—

Af dette fremgaar, at 10,8 % af Prøverne havde mindre Fedtindhold end 9,00 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Eksportfløde.

Indhold af Fedt i 22 Prøver Halvskummetmælk:

I ingen af de undersøgte Prøver Halvskummetmælk fandtes mindre Fedtindhold end 0,75 %, der i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 51 er Minimumsfedtprocenten i Havskummetmælk.

Vandtilblanding i Mælk.

3 af de undersøgte Prøver Sødmælk indeholdt Vand.

Ingen af de undersøgte Prøver Skummetmælk indeholdt Vand.

Tørstofindhold i Kærnemælk.

Ved Undersøgelse af 657 Prøver Kærnemælk fandtes 92 Prøver, d. v. s. 14,0 %, der havde mindre Tørstofindhold end foreskrevet i Sundhedsvedtægtens § 55.

Undersøgelser for Smuds.

Ved Undersøgelse for Smuds i 2743 Prøver Sødmælk, Jerseymælk og Børnemælk, hvilke Prøver er udtaget ved Mælkens Ankomst til Byen, fandtes i et Antal Prøver Sødmælk Smuds i kendelig Mængde (Bernsteins Smudsundersøgelse).

I 3 Mælkeprøver, udtagne i Mælkeudsalgene her i Byen, fandtes Smuds i kendelig Mængde. En Prøve Sødmælk i original Emballage indeholdt nogle Pupper af en Flueart og desuden i Flaskens Bund en brun Skorpe, der hovedsagelig bestod af Gærceller. I en Prøve Kærnemælk fandtes en Del Kulpartikler.

Undersøgelser for Opvarmning.

9613 Prøver Mælk og Fløde er bleven undersøgt for Opvarmning.

1) Undersøgelser for Pasteurisering.

1) 256 Prøver, der var solgt som pasteuriserede, reagerede som raa ved Paraphenylendiaminprøven, nemlig:

Sødmælk	103	Prøver
Halvskummetmælk	1	—
Skummetmælk	3	—
Piskefløde	44	—
Fløde 1	2	—
Fløde 2	72	—
Fløde 3	31	—

2) 31 Prøver, der var solgt som raa, var pasteuriserede (Paraphenylendiaminprøven), nemlig:

Sødmælk	10	Prøver
Skummetmælk	1	—
Piskefløde	7	—
Fløde 1	1	—
Fløde 2	9	—
Fløde 3	3	—

Af dette fremgaar, at 2,98 % af Prøverne har reageret fejlagtig ved Paraphenylendiaminprøven.

2) Undersøgelser for ulovlig Opvarmning.

219 af de foran anførte Prøver Sødmælk, der var solgt som raa, og som gav Reaktion som raa ved Paraphenylendiaminprøven, er undersøgt med Henblik paa ulovlig Opvarmning i Henhold til Justitsministeriets Anordning Nr. 273 af $^{22}/_{10}$ 1925 § 9.

Ved disse Undersøgelser er foretaget Bestemmelse af Amylaseindhold, foretaget Schardingers Prøve, Katalaseprøve (Katalasetal pr. 100 cm^3) samt Albuminprøve med følgende Resultat:

Amylaseprøve (Weinstein).

Af 219 Prøver gav 196 Amylasetal paa 0,8 eller derover, medens 23 Prøver ikke indeholdt saa megen Amylase, at 10 cm^3 af Prøven kunde hydrolisere 0,8 cm^3 Stivelseopløsning efter Weinstein.

Schardingers Prøve, Katalaseprøve og Albuminprøve.

23 Prøver, som viste for lidt Amylaseindhold, gav ved ovennævnte 3 Prøver følgende Resultat:

Antal Prøver	Affarvningstid	Katalasetal (100 cm³)	Albuminprøve
4	5 Min.	11—15	Stort Bundfald
3	6 —	9—19	Stort ell. lille Bundfald
3	7 —	7—14	Stort Bundfald
3	8 —	12—20	— —
2	9 —	3—11	— —
3	10 —	2—17	— —
1	11 —	11	— —
1	13 —	11	Lille Bundfald
1	15 —	16	Stort Bundfald
2	18 —	10—13	Stort ell. lille Bundfald

Det skal tilføjes, at disse Undersøgelser for ulovlig Opvarmning af Mælk har foranlediget 21 Tilfælde af retslig Paatale, samt at Opvarmningen dels har været konstateret i Handelsmælk her i Staden og dels i Mælk, indsendt fra udenbysbeliggende Mejerier, i hvilke sidste Tilfælde Prøverne har været udtaget ved Mælkens Ankomst til Byen.

Undersøgelser for Aciditetsgrad.

Ved Undersøgelse af Aciditetsgraden (Antal cm³ 1/10 Na OH som neutraliserer 100 cm³ Mælk) i 3229 Prøver Børnemælk, Jerseymælk og Sødmælk fandtes følgende Talværdier:

	Sødmælk (Jerseymælk)	Børnemælk
Under 15	235	150
15	443	712
16	349	507
17	139	174
18	11	16
19	4	0
20	3	0

	Stassaniseret Mælk	Langtidspast. Mælk	Højpast. Mælk
Under 15	42	33	14
15	130	49	16
16	105	50	6
17	18	22	0
18	0	1	0

Reduktase- og Gæringsprøveundersøgelse.

Reduktaseprøve er foretaget med 3229 Prøver Børnemælk, Jerseymælk og Sødmælk. For samtlige Prøvers Vedkommende har Prøven været kombineret med Gæringsprøve.

1) Oversigt over Affarvningstiderne:

	Sødmælk Jerseymælk	Børnemælk
Mindre end 1 Time	42	14
1—2 Timer	55	5
2—3 —	49	15
3—4 —	63	35
4—5 —	65	33
over 5 —	910	1452

1184

2) Oversigt over Affarvningstiderne:

	Stas-saniseret Mælk	Langtids-past. Mælk	Høj-past. Mælk
Mindre end 1 Time.....	2	1	1
1—2 Timer.....	3	0	2
2—3 —	7	2	2
3—4 —	9	1	3
4—5 —	5	4	4
over 5 —	269	147	24

3) Oversigt over Gæringstyperne:

	Sødmælk (Jerseymælk)	Børne-mælk
Den geleagtige Type.....	812	1031
— ostede —	165	349
— blærede —	62	87
— svampede —	129	89
— flydende —	16	3

4) Oversigt over Gæringstyperne:

	Stas-saniseret Mælk	Langtids-past. Mælk	Høj-past. Mælk
Den geleagtige Type.....	198	86	6
— ostede —	48	48	1
— blærede —	30	7	22
— svampede —	19	14	7
— flydende —	0	0	0

Bakteriologiske Undersøgelser:

For 3229 Prøver Børne-, Jersey- og Sødmælks Vedkommende er Undersøgelsen kombineret med Kimtælling.

Kimtællingerne er foretaget i Fortyndinger 10 og 100,000, og som Næringssubstrat er anvendt Kød-Pepton Gelatine. Aflæsningen har fundet Sted efter 6 Dages Forløb.

Oversigt over Kimtallene.

	Sødmælk (Jerseymælk)		Børne-mælk	
Under 0,1 Mill.....	323	Prøver	1142	Prøver
0,1—0,3 —	354	—	259	—
0,3—0,5 —	140	—	49	—
9,5—0,7 —	75	—	26	—
0,7—1,0 —	86	—	30	—
1—2 —	86	—	24	—
2—3 —	42	—	13	—
3—5 —	42	—	9	—
5—10 —	27	—	7	—
10—20 —	9	—	0	—

	Langtids-pasteuriseret Mælk	Stassaniseret Mælk	Højpasteuriseret Mælk
0,001—0,005 Mill.	37 Prøver	24 Prøver	0 Prøver
0,005—0,01 —	57 —	32 —	1 —
0,01—0,05 —	92 —	67 —	9 —
0,05—0,1 —	34 —	14 —	7 —
0,1—0,3 —	36 —	10 —	7 —
0,3—0,5 —	14 —	4 —	4 —
0,5—0,7 —	5 —	1 —	1 —
0,7—1,0 —	2 —	1 —	1 —
1—5 —	18 —	1 —	6 —
over 5 —	0 —	1 —	0 —

Der er endvidere foretaget Kimtælling i 2 Prøver Piskefløde.

Mikroskopiske Undersøgelser.

111 Prøver Mælk blev centrifugeret i Trommsdorffs Glas og de fremkomne Bundfald efter Aflæsning mikroskopisk nndersøgt.

Undersøgelse for Konserveringsmidler.

Konserveringsmidler er ikke i 1934 paavist i nogen Mælkeprøve.

Undersøgelse for Tilblanding af Fedtemulsion.

970 Prøver Piskefløde har været undersøgt for det for kunstige Fedtemulsioner paabudte Røbestof, Sesamolie. Dette blev ikke paavist i nogen af Prøverne.

Undersøgelse af Fløde for Homogenisering m. m.

3073 Prøver Fløde blev undersøgt.

1 Prøve, der var deklareret homogeniseret, var ikke homogeniseret, medens 5 Prøver, der ikke var deklareret homogeniserede, indeholdt homogeniseret Fløde.

19 Prøver Piskefløde undersøgtes for Indhold af Tragant, Stivelse og Sukkerkalk.

1 Prøve Piskefløde blev undersøgt for Sukkerkalk, Brintoverilte og virksomt Klor.

Der paavistes intet af de ovennævnte Stoffer i nogen af Prøverne.

Sager, henvist til retslig Afgørelse.

Ved Udøvelsen af Mælkekontrollen i 1934 har de forefundne Overtrædelser af Sundhedsvedtægtens forskellige Bestemmelser i 510 Tilfælde foranlediget, at Sundhedskommissionen har henvist de paagældende Sager til retslig Tiltale.

Disse Sager har drejet sig om:

1) Overtrædelser af Tillæg af 30. Oktbr. 1930 til Københavns Sundhedsvedtægt af 4. Novbr. 1918:

§ 34 II cfr. § 48, Anvendelse af et forbudt Lokale til Mælk...	1 Tilfælde
§ 34, Hunde medtaget i Mælkeudsalg	2 —
§ 34 III cfr. § 57 IV og § 392, Manglende Opslag om Mælk og Fløde samt Opslag om Forbud mod Hunde i Lokalerne	1 —
§ 49 II, Mælk og Fløde fra ukontrollerede Besætninger.....	12 —

§ 51, For ringe Fedtindhold i Sødmælk	99	Tilfælde
§ 51, — — — - Fløde	58	—
§ 51, — — — - Jerseymælk	2	—
§ 51 cfr. § 55, Vand i Handelsmælk	4	—
§ 52, For ringe Fedtindhold i Børnemælk	4	—
§ 53, Pasteuriseringsfejl	274	—
§ 53 IX cfr., Anordn. af $^{22}/_{10}$ 25. Ikke tilladt Opvarmning	21	—
§ 54, For ringe Tørstof i Kærnemælk	86	—
§ 56, Smuds i Mælk	9	—
§ 56, Forhandling af Mælk fra syge Køer	1	—
§ 57, Mangelfuld Deklaration	12	—
§ 57, Omhældning paa Gade, Vej m. m.	17	—
§ 57, Mangelfuld Afkøling af Mælk under Forhandlingen	29	—
§ 58, Transport af Mælk sammen med Køkkenaffald	2	—
§ 58, Rustne Spande og Redskaber	3	—
§ 59 VII, Forhandling af ikke tilladte Varer sammen med Mælk m. m.	73	—
2) Overtrædelse af Straffeloven:		
§ 188 II, Vand i Mælk	1	—
§ 175 II, Urigtige Tuberkulinlister	3	—

Foruden de til Retten henviste Sager, er der i 3 Tilfælde meddelt Advarsel for Overtrædelse af Sundhedsvedtægtens § 56 og i 1 Tilfælde for Overtrædelse af § 49 II.

De samlede Bødebeløb for Overtrædelse af Sundhedsvedtægtens Bestemmelser m. m. i 1934 beløb sig til 11,560 Kr.

B.

Tilsyn med Handel med Kød, Kødvarer, Pølser o. l.

Tilsyn med Slagter- og Høkerbutikker, Undersøgelser af Pølser m. m.

Der er i 1934 af Sundhedspolitiets Betjente, i nogle Tilfælde i Forbindelse med Sundhedskommissionens Dyrlæger, foretaget 26,039 Eftersyn hos Slagtere og Høkere samt Vildt- dg Fiskehandlere, nemlig henholdsvis 6897, 16,106 og 3036 Eftersyn.

Ved disse Eftersyn er der i 30 Tilfælde forefundet Overtrædelser af Sundhedsvedtægten. I 31 Tilfælde er der sket Henvisning til Retten for Overtrædelse af Regulativ af $^{18}/_{5}$ 1925. Desuden er der i 12 Tilfælde sket Indberetning til Statskødkontrollen for Overtrædelse af Lov om udenrigs Kødkontrol.

Ved Eftersynene fandtes i 20 Tilfælde Varer, som var fordærvede. Disse Varer, ialt 1302 kg, blev i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 35 kasserede som uskikkede til Menneskeføde.

1310 Prøver var indkøbt til Undersøgelse for Indhold af ikke tilladte Konserveringsmidler, og der paavistes i 20 Prøver Tilsætning af Natriumsulfit og Borsyre, hvilket har foranlediget retslig Paatale.

Kødvarer, indleverede til Undersøgelse,

Der er i 1934 indleveret til Undersøgelse 56 forskellige Prøver Kød- og Madvarer. Aarsagerne var i 7 Tilfælde Formodningen om, at de paagældende Varer havde foraarsaget lettere Forgiftningstilfælde, i de øvrige Tilfælde skyldtes Indleveringen, at Varerne formodedes at være utjenlige til Menneskeføde. I de 7 Tilfælde, hvor der forelaa Formodning om, at de indleverede Kødvarer havde

forvoldt Sygdomstilfælde, er Sagerne efter Varernes Undersøgelse og Prøveudsendelse til Laboratorieundersøgelse bleven overgivet 3die Sanitetslæge til videre Foranstaltning.

Som Følge af Undersøgelse af samtlige indleverede Varer skete i 45 Tilfælde Kassation og Destruktion, medens Godkendelse fandt Sted i 11 Tilfælde.

Endvidere undersøgtes en Prøve Flæskefars for Tilblanding af Kalvekød. Undersøgelsen viste, at saadan Tilblanding ikke havde fundet Sted.

Fjerkræ, indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1934 foretaget Undersøgelse af 60 Høns og Kyllinger, 8 Ænder og endvidere 6 Gæs.

Heraf blev godkendt til Menneskeføde 2 Høns og 1 Gaas.

Erklærede utjenlige til Menneskeføde blev 58 Høns, 8 Ænder samt 5 Gæs.

Kassationsaarsagerne var: 4 Høns — Tuberkulose, 54 Høns og Kyllinger, 8 Ænder og 5 Gæs — Fordærvelse.

Fisk m. m., indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1934 i 4 Tilfælde indleveret Fisk m. m. til Undersøgelse, nemlig: 73 kg Rødtunger, 1 Kasse Fiskefilet og en Del røgede Sild, der kasseredes. paa Grund af Fordærvelse.

1 Portion kogt Torsk, der kasseredes paa Grund af Invasion af Ascaris capsularis.

Vildt, indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1934 indleveret 2 Harer, der kasseredes paa Grund af Fordærvelse, samt noget stegt Dyrekød, der ved Undersøgelse ikke frembød noget abnormt.

Smør, Æg, Ost, indleveret til Undersøgelse.

Der er i 1934 undersøgt en Portion Ost, der kasseredes paa Grund af Skimmelvækst.

Undersøgelse af Konserves.

Der er i 1934 undersøgt en Daase Hummer, der kasseredes paa Grund af Fordærvelse. Endvidere er undersøgt et Parti Fiskekonserves (»Sølaks«) for Tilsaltning af Konserveringsmidler. Der paavistes Salicylsyre og Hexamethylentetramin. Sagen blev henvist til Behandling i Sundhedsstyrelsen.

C.

Angaaende Kødkroppe, der er bleven afvist paa den herværende Kødkontrolstation for indført Kød.

Paa Kontrolstationen i Kommunens Flæskehal er der i 1934 i 41 Tilfælde foretaget Afvisning af hele eller Dele af Kødkroppe, som i Henhold til Loven om indenrigs Kødkontrol ikke var indførselsberettigede i Kommunen.

Det drejede sig i 17 Tilfælde om Oksekød, i 12 Tilfælde om Kalve- og i 9 Tilfælde om Svinekød samt i 2 Tilfælde om Hestekød og 1 Faar.

Det afviste Kød er ved Politiets Foranstaltning enten tilbagesendt Indsenderen, henført til Konservesfabrik eller til Kommuner, hvori det er salgsberettiget.

D.

Angaaende Indretning og Forandring m. a. vedrørende Stalde.

Der er i 1934 behandlet 7 Sager vedrørende Hestestalde og 1 angaaende Svinestalde.

Yderligere er behandlet 1 Sag vedrørende Stank fra en Hestestald.

Sundhedskommissionens Laboratorium.

I Aaret 1934 har der til Undersøgelse i Sundhedskommissionens Laboratorium været indleveret 12,072 Prøver, om hvis Resultater der er afgivet Beretning i 1859 Skrivelser:

Der har været foretaget:

kemiske Undersøgelser	10,681	Prøver
mikroskopiske Undersøgelser	180	—
bakteriologiske Undersøgelser	3803	—
mikrobakteriologiske Undersøgelser	111	—

De undersøgte Stoffer har været:

A. Vand (580 Prøver).

a. Vandværksvand	315	Prøver
b. Vand fra Kolonihave- og Parcelbrønde	7	—
c. Saltvand (Strandvand)	255	—
d. Vand indsendt af Sundhedskommissionens Dyrlæger	3	—

a. Vandværksvand.

I. Kemiske og mikroskopiske Undersøgelser:		
Fra Trykledningen i Byen	12	Prøver
— Filterpladsen	12	—
— Søndersø	2	—
— Bogøgaard	2	—
— Solhøj Huse	2	—
— Thorsbro	2	—
— Ramsø	4	—
— Marbjerg	2	—
— forskellige Kilder og Søer	26	—
II. Bakteriologiske Undersøgelser:		
Fra Thorsbro	24	—
— Borups Allé	23	—
— Nybølle	18	—
— Islevbro	13	—
— Søndersø	13	—
— Axeltorv	12	—
— Taastrup Valby	7	—

Fra Tinghøj	6 Prøver
— Bogøgaard	6 —
— Filterpladsen	6 —
— Kildedal	6 —
— Solhøj Huse	5 —
— Bjellekær	5 —
— Iltningshuset i Egebjergene	4 —
— forskellige Kilder og Søer	58 —
— Husledningerne i Byen	45 —

Resultatet af den kemiske Undersøgelse af de fra Trykledningen i Byen tagne Prøver, sammendraget af de maanedlige Undersøgelser, findes i nedenstaaende Tabeller.

Vand fra Trykledningen i Byen	Milligram i 1 Liter									
	Inddampningsrest	Ammoniak	Salpetersyre	Salpetersyrling	Saltsyre	Svovlsyre	Fri og halvb. Kulsyre	Fosforsyre	Kalk	Magnesia
Højeste Indhold	488	0	Spor	0	60	37	136	0	153	25
Laveste Indhold	396	0	0	0	45	25	108	0	123	22

Indhold af organisk Stof:

	Iltforbrug: Milligram i 1 Liter											
	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December
Vand fra Trykledningen i Byen.	1.7	1.3	1.5	1.0	1.0	0.9	0.5	0.8	1.4	1.6	1.5	1.6
Vand fra Filterpladsen	1.9	2.4	1.9	1.2	1.5	1.2	1.7	1.5	1.9	1.9	1.7	2.0

Ved den bakteriologiske Undersøgelse (Kimtælling) er der efter dobbelt udførte Forsøg fundet følgende Antal Kolonier i 1 cm^3 af Vandet.

	Thorsbro talt		Borups Allé talt		Nybølle talt		Islevbro talt	
	3. Dag	6. Dag	3. Dag	6. Dag	3. Dag	6. Dag	3. Dag	6. Dag
Indtil 10 Kolonier	22	20	19	11	16	13	10	9
10—20 —	1	1	3	9	1	2	1	2
20—50 —	1	1	»	2	»	1	1	»
50—100 —	»	2	»	»	1	2	»	»
over 100 —	»	»	1	1	»	»	1	2

	Søndersø talt		Axeltorv talt		Taastrup Valby talt		Tinghøj talt	
	3. Dag	6. Dag	3. Dag	6. Dag	3. Dag	6. Dag	3. Dag	6. Dag
Indtil 10 Kolonier	8	4	7	2	7	7	4	2
10—20 —	3	2	4	5	»	»	»	1
20—50 —	2	4	»	4	»	»	»	2
50—100 —	»	3	1	»	»	»	2	1
over 100 —	»	»	»	1	»	»	»	»

	Bogøgaard talt		Filterpladsen talt		Kildedal talt		Solhøj Huse talt	
	3. Dag	6. Dag	3. Dag	6. Dag	3. Dag	6. Dag	3. Dag	6. Dag
Indtil 10 Kolonier	6	6	»	»	4	2	5	5
10—20 —	»	»	»	»	»	2	»	»
20—50 —	»	»	1	»	2	»	»	»
50—100 —	»	»	3	1	»	2	»	»
over 100 —	»	»	2	5	»	»	»	»

	Bjællekær talt		Iltningshuset i Egebjergene talt		Forskellige Kilder og Søer talt		Husledningen i Byen talt	
	3. Dag	6. Dag	3. Dag	6. Dag	3. Dag	6. Dag	3. Dag	6. Dag
Indtil 10 Kolonier	5	5	4	3	48	41	34	2
10—20 —	»	»	»	»	4	2	10	25
20—50 —	»	»	»	1	3	10	1	17
50—100 —	»	»	»	»	1	1	»	1
over 100 —	»	»	»	»	2	4	»	»

b. Vand fra Kolonihave- og Parcelbrønde.

7 Prøver blev undersøgt for Indhold af Ammoniak, Nitrit, Nitrat samt for Colibakterier.

c. Saltvand (Strandvand).

I 255 Prøver blev bestemt Colititer.

Oversigt over Colititerne.

Colititer:	I Antal Prøver:
$0{,}0001$ cm³	1
$0{,}001$ —	18
$0{,}01$ —	58
$0{,}1$ —	77
$1{,}0$ —	74
$10{,}0$ —	17
over $10{,}0$ cm³	10

Foruden ovennævnte Vandprøver er der fra Sundhedskommissionens Dyrlæger indsendt 3 Prøver Vand til Undersøgelse for Kimtal og Colibakterier.

B. Fødemidler (11,126 Prøver).

a. Mælk og Fløde ..... 10,573 Prøver
b. Andre Fødemidler ..... 540 —

a. Mælk og Fløde (10,573 Prøver).

Prøver af:	Undersøgelse for: Kvalitet	Smuds	Pasteurisering	Surhedsgrad	Reduktase	Gærredukt.	Kimindhold	Kunstig Fedtemulsion	Homogenisering	Andre Unders.
Børnemælk	1588	2743	1588	3229	3229	3229	3229	»	»	»
Jerseymælk	163		163					»	»	»
Sødmælk	4936		4818					»	»	»
Halvskummet Mælk	22	»	22	»	»	»	»	»	»	»
Helskummet Mælk	45	»	45	»	»	»	»	»	»	»
Kærnemælk	657	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Piskefløde	970	»	970	»	»	»	»	970		20
Fløde Nr. 1	14	»	14	»	»	»	»	»	3073	»
— Nr. 2	1242	»	1242	»	»	»	»	»		»
— Nr. 3	751	»	751	»	»	»	»	»		»
Eksportfløde	185	»	»	»	»	»	»	»		»

b. Andre Fødemidler (553 Prøver).

10 Prøver Byggryn. Der paavistes ikke Svovlsyrling i nogen af Prøverne. I 1 Prøve fandtes en Del Mider.

For de øvrige Prøver var Opbevaringstilstanden tilfredsstillende.

10 Prøver Chocolade. Ved kemisk Undersøgelse fandtes:

	Højeste Indhold	Laveste Indhold
Vand	1,2 %	0,5 %
Askebestanddele	2,0 —	0,9 —
Sukker	50,4 —	42,0 —
Fedt	39,5 —	34,1 —

Det ekstraherede Fedt af alle Prøverne udviste en for Kakaofedt normal Refraktion.

Indholdet af Kakaofrøskaldele skønnedes ikke i nogen af Prøverne at udgøre over 4 % af den anvendte Kakaomasse.

10 Prøver Eddike. Indholdet af Eddikesyre varierede fra 4,0—5,1 %. Der paavistes hverken fri Mineralsyre, Kobber, Bly eller Zink i nogen af Prøverne.

1 Prøve forholdt sig som fortyndet Eddikesyre (Destillationseddike) tilsat Karamel.

De øvrige 9 Prøver forholdt sig som Gæringseddike.

16 Prøver Fiskekonserver o. l. Ved Undersøgelse for Konserveringsstoffer fandtes:

3 Prøver Rejer indeholdt Heksametylentetramin.

1 Prøve Hummer indeholdt Benzoesyre og Heksametylentetramin.

1 Prøve Sølaks indeholdt Benzoesyre og Heksametylentetramin.

2 Prøver Lakserstatning indeholdt Benzoesyre.

10 Prøver Flødeis. Ved bakteriologisk Undersøgelse paavistes Bac. coli i 3 Prøver.

Der paavistes hverken tyfus- eller paratyfuslignende Bakterier i nogen af Prøverne.

2 Prøver Franskbrød. Den ene Prøve havde en ubehagelig Lugt og Smag, som skyldtes Vækst af en Kartoffelbakterie (Bacillus mesentericus).

10 Prøver Frugtkonserver. I 1 Prøve (Pærer) paavistes Sakkarin.

I de øvrige Prøver paavistes hverken Sakkarin, Svovlsyrling, Benzoesyre eller Salicylsyre.

10 Prøver Gemysekonserver. Der paavistes hverken Svovlsyrling, Borsyre, Benzoesyre, Salicylsyre eller Kobber.

10 Prøver Havregryn. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 1,5—1,9 %. Der paavistes ikke Svovlsyrling i nogen af Prøverne.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke.

11 Prøver Honning. 1 Prøve forholdt sig som opvarmet Bihonning, iblandet kunstig Invertsukker. De øvrige Prøver forholdt sig som ren Bihonning.

14 Prøver Kaffe. Indholdet af Ekstrakt varierede fra 24,1—29,1 %. 1 Prøve indeholdt Jernforbindelser i vandopløselig Form (ca. 0,5 % FeO). Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

1 Prøve Kage (Rullade). Det i Rulladen anvendte Syltetøj var i stærk Gæring.

10 Prøver Kakaopulver. Ved kemisk Undersøgelse fandtes:

	Højeste Indhold	Laveste Indhold
Fedt	21,7 %	9,3 %
Askebestanddele	7,5 —	4,5 —
Alkalinitet svarende til tilsat Potaske	2,9 —	0,2 —

Ved mikroskopisk Undersøgelse skønnedes Indholdet af Skaldele ikke at være over 4 % i nogen af Prøverne.

1 Prøve Kardamome. Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at Indholdet af Frøgemme i Prøven var større end i Pulver fremstillet af normalt udviklet Kardamome.

1 Prøve Kartoffevand (grønt). Den grønne Farve skyldtes naturligt forekommende Stoffer (Garvesyre) i de uskrællede Kartofler i Forbindelse med en ringe Mængde Jern.

1 Prøve Kartofler. Kartoflerne var angrebne af Kartoffelskimmel (Phytophthora infestans).

10 Prøver Konfekt. I 5 Prøver paavistes et rødt Farvestof, der forholdt sig som Rhodamin.

313 Prøver Kødvarer. I 19 Prøver paavistes Svovlsyrling.

I 3 Prøver paavistes Borsyre.

I 1 Prøve paavistes Benzoat.

I de øvrige Prøver paavistes hverken Svovlsyrling, Borsyre eller Salicylsyre.

10 Prøver Mel. Der paavistes ikke Svovlsyrling i nogen af Prøverne.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at alle Prøverne var rene og uden fremmed Indblanding.

10 Prøver Peber. Indholdet af Askebestanddele i sort Peber varierede fra 3,9—6,0 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at alle Prøverne var rene.

1 Prøve Risengrød blev undersøgt baade kemisk og bakteriologisk. Ved den kemiske Undersøgelse paavistes ikke giftige Metaller. Ved Udsaaning og Dyrkning paa Næringsgelatine fremkom kun Vækst af Mælkesyrebakterier.

1 Prøve Rugbrød. Brødet indeholdt en graalig Klump, der viste sig at være Størstedelen af en Husmus.

10 Prøver Sennep. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 4,6—6,4 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at alle Prøverne var rene og uden fremmede Indblandinger.

10 Prøver Slikpinde. Af Farvestoffer paavistes Rhodamin, Ponceau og Orange.

20 Prøver Mineralvand (Sodavand). Prøverne blev udsaaet paa Næringsgelatine, og der blev foretaget Kimtælling efter 3 og 6 Døgns Dyrkning.

Kimtallene for 3. Døgns Tælling varierede fra 2—320 pr. cm^3 Vand.

4 Prøver blev undersøgt for Colibakterier. Colititerne var i alle 4 Prøver over 10 cm^3.

20 Prøver Spiseolie. Alle Prøverne forholdt sig som de paa Etiketterne angivne Olier. Der fandtes intet at bemærke for nogen af Prøverne.

10 Prøver The. Indholdet af Askebestanddele varierede fra 5,1—5.7 %, af vandopløselig Aske fra 3,2—4,2 %.

Ved mikroskopisk Undersøgelse fandtes, at alle Prøverne var rene og uden fremmede Indblandinger.

10 Prøver tørret Frugt. 5 Prøver indeholdt Svovlsyrling fra 0,18—0,58 g/kg.

1 Prøve Wienerbrød blev undersøgt for Indhold af giftige Metaller. Der paavistes hverken Arsen, Kobber, Kvægsølv, Bly eller Zink i Prøven.

C. Brugsgenstande (51 Prøver).

1 Prøve »Acantex«. Prøven bestod af Svovl, Kalisalpeter samt en ringe Mængde Farvestof.

3 Prøver Afmagringsmidler. 2 Prøver indeholdt Borsyre.

1 Prøve bestod hovedsagelig af Fosfat, desuden paavistes Fenolftalein, Stivelse, Magnesia, Kalk og lidt Talkum.

1 Prøve Haarfarvningsmiddel. Prøven gav Reaktion baade for Sulfit og Parafenylendiamin.

4 Prøver Haarfjerningsmidler. Der paavistes ikke i nogen af Prøverne Stoffer, som ifølge Kosmetikanordningen er forbudt.

10 Prøver Julelys. Der paavistes ikke Arsen i 2,5 g af nogen af Prøverne.

27 Prøver Mælke- og Flødeflasker. Flaskerne paahældtes Næringsgelatine, som fordeltes over Flaskernes Indre. Efter 3 Døgns Henstand ved 20° C. foretoges Tælling af de fremvoksede Kolonier.

1 Prøve Pulver. Prøven bestod af ca. 50 % Natriumfluorid, 26 % Rørsukker og 24 % Hvedemel.

4 Prøver Svovl. 2 Prøver var rent Svovl.

1 Prøve indeholdt lidt Kalciumsulfat og Jernilte.

1 Prøve indeholdt lidt Kaliumnitrat.

Foruden ovennævnte Prøver, som indsendtes gennem Stadslægens Kontor, har Laboratoriet fra forskellige Institutioner modtaget 315 Prøver til Undersøgelse, nemlig:

Fra Bispebjerg Hospital:

4 Prøver Sødmælk, 5 Prøver Børnemælk, 4 Prøver Skummetmælk, 4 Prøver Piskefløde, 4 Prøver Fløde 2 og 1 Prøve Kærnemælk.

Fra Børnehospitalet:

1 Prøve Saft og 1 Prøve Skurepulver.

Fra »De Gamles By«:

3 Prøver Margarine.

Fra Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen:

2 Prøver Margarine og 1 Prøve Frugtsaft.

Fra Kommunehospitalet:

12 Prøver Piskefløde, 12 Prøver Fløde 2, 12 Prøver Sødmælk, 12 Prøver Skummetmælk, 12 Prøver Kærnemælk, 2 Prøver Kakaopulver, 1 Prøve Saft og 1 Prøve Skosværte.

Fra Københavns Kommunes Folkekøkkener:

4 Prøver Margarine.

Fra Raadhusforvalterens Kontor:

4 Prøver Sæbe.

Fra Rudolph Berghs Hospital:

2 Prøver Fløde, 2 Prøver Sødmælk, 1 Prøve Skummetmælk og 1 Prøve Kærnemælk.

Fra Sct. Hans Hospital:

12 Prøver Fløde, 47 Prøver Sødmælk, 12 Prøver Skummetmælk, 24 Prøver Øl, 5 Prøver Madkulør og 5 Prøver Sæbe.

Fra Sundby Hospital:

2 Prøver Sæbe.

Fra Sundholm:

4 Prøver Margarine.

Fra Øresundshospitalet:

12 Prøver Piskefløde og 84 Prøver Sødmælk.

Karantænevæsen.

Ifølge Meddelelse fra Karantænelægen er der i Aaret 1934 sket Anmeldelse til Karantænestationen af 2565 Skibe (heri indbefattet Orlogs- og Lystfartøjer, Bugserbaade og Lægtere etc.), som dels var forbigaaende, dels indgaaende, men alle anmeldelsespligtige. Ialt med en Besætning af 25,482 Personer og 3046 Passagerer.

Af disse Skibe bordedes paa Rheden af Karantæneofficianterne og Lægepersonalet 2234 Skibe.

Antallet af de i Havnen (Frihavnen, Jernhavnen, Refshaleøen samt nordre og søndre Toldbod) indkomne Skibe, der er fritagne for Anmeldelsespligt til Karantænestationen, var 6511; en Del af disse Skibe, kommende fra oversøiske Havne, er dog daglig inspicerede.

Det Antal Skibe, som i Aarets Løb er inspiceret af Lægerne i Overensstemmelse med Justitsministeriets derom givne Bekendtgørelse om almindeligt Eftersyn etc. og i Henhold til Lov af 12. April 1911, var 149 paa tilsammen 380,264 N. R. T. Besætning 3918 og Passagerer 192.

Af disse Besætninger og Passagerer er der i det forløbne Aar indlagt 36 Patienter paa Øresundshospitalets Karantæneafdeling, heraf 3 til Observation for Malaria, 1 for Paratyfus, 1 for Skarlagensfeber, 2 for Difteri, 1 for Influenza, 1 for Lungetuberkulose og 27 for forskellige medicinske og kirurgiske Sygdomme.

I Henhold til Pariserkonventionen af 1926, Art. 28, er der undersøgt 2235 Skibe; heraf er 51 desinficeret for Rotter og Deratization Certificate udstedt; af Deratization Exemption Certificate er udstedt for 520. I 203 Skibe har der været opstillet Fælder, og der er til Statens Seruminstitut indbragt 49 Rotter, hvorimellem 21 sorte Rotter samt brune Rotter og enkelte sydamerikanske Rottearter. Alle Prøver viste negativt Fund.

11 Skibe er blevet desinficeret for smitsomme Sygdomme. Med Skibe, ankommende fra Udlandet, er indbragt 33 Lig.

METEOROLOGISKE FORHOLD

1934	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktober	Novbr.	Decbr.	Aaret
Middeltemperatur C°	2.1	3.4	3.6	7.0	11.7	14.9	18.3	16.9	15.9	11.1	6.9	5.5	9.8
Middelfugtighedsgrad i pCt.	91	88	86	74	67	65	64	75	80	85	84	90	79
Middellufttryk i mm ved Havet og 45° Br.	764.2	764.1	756.9	760.2	762.3	761.6	759.1	759.2	763.9	756.8	762.1	759.0	760.8
Nedbør, mm	38	29	56	15	37	24	32	57	63	103	45	29	528
Dage med Nedbør	15	10	20	9	12	12	9	15	8	20	12	10	152
» » Sne	4	3	6	1	»	»	»	»	»	»	»	1	15
» » Hagl	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	2
» » Torden	»	1	»	1	1	»	2	»	»	2	»	»	7
» » Storm	»	2	»	»	1	»	»	»	»	2	»	»	5
Antal Timer med Solskin	29	55	68	176	269	262	332	180	182	80	52	4	1689

Januar: Sydlige, sydvestlige og vestlige Vinde, gennemgaaende med mildt Vejr; Middeltemperaturen blev ca. 2° højere end normalt; Nedbøren, der væsentligt faldt som Regn i Tiden fra d. 4.—19., blev normal, Solskinstimernes Antal 6 % for lille; Taage forekom hyppigt.

Februar: Overvejende vestlige Vinde med meget mildt Vejr; Middeltemperaturen blev ca. 3½° højere end normalt, Nedbøren — væsentligt Regn — omtrent normal, Solskinstimernes Antal ca. 10 % for stort; stærk Storm d. 8. og 20.

Marts: Vinde overvejende fra Horizontens sydlige Halvdel med mildt og ustadigt Vejr; Middeltemperaturen blev 2,3° højere end normalt, Nedbøren 50 % for stor, Solskinstimernes Antal 50 % for lille.

April: Overvejende østlige og sydøstlige Vinde med mildt Vejr; Middeltemperaturen blev 1,8° højere end normalt, Nedbøren ca. 65 % for lille og Solskinstimernes Antal 12 % større end normalt.

Maj: Overvejende sydvestlige og vestlige Vinde; temmelig varmt og tørt Vejr fra d. 1.—12, herefter en halv Snes Dage med Temperatur omkring Normalen og i Slutningen af Maaneden køligt og ustadigt Vejr; Middeltemperaturen blev 1,2° højere end normalt og Solskinstimernes Antal 17 % for stort, medens Nedbøren blev 10 % for lille; Storm d. 22.

Juni: Vinde overvejende fra Horizontens nordlige Halvdel fra Vest til Nordøst, ringe Nedbør og rigeligt Solskin; kortvarige varme og kølige Perioder vekslede med hinanden. Middeltemperaturen blev 0,3° højere end normalt og Solskinstimerues Antal 11 % for stort, medens Nedbøren blev 50 % for lille.

Juli: Overvejende vestlige og nordvestlige Vinde med varmt, solrigt og hyppigst tørt Vejr; Middeltemperaturen blev 1,9° højere end Normalen og Solskinstimernes Antal 45 % for stort, medens Nedbøren blev 48 % for lille.

August: Skiftende, dog oftest sydvestlige og vestlige Vinde med Temperatur over Normalen; Middeltemperaturen blev 1,2° højere end normalt, Nedbøren 25 % for lille og Solskinstimernes Antal omtrent normalt.

September: Overvejende sydlige og sydøstlige Vinde med temmelig varmt Vejr; stærk og langvarig Regn d. 1.—2., tørt Vejr d. 3.—19.; Middeltemperaturen blev usædvanlig høj, 3,1° højere end normalt; Solskinstimernes Antal blev 22 % og Nedbøren 26 % større end normalt.

Oktober: Overvejende sydlige og vestlige Vinde med meget mildt og regnfuldt Vejr; Middeltemperaturen blev 2,5° højere end normalt, Regnmængden 84 % for stor og Solskinstimernes Antal omtrent normalt; Storm d. 13. og 15.

November: Skiftende, dog hyppigst sydvestlige og vestlige Vinde og mildt Vejr; Middeltemperaturen blev 2,5° højere end normalt, Nedbøren omtrent normal og Solskinstimernes Antal 35 % for stort.

December: Overvejende sydlige, sydøstlige og østlige Vinde med overtrukken Himmel, fugtigt, taaget og oftest meget mildt Vejr; Middeltemperaturen blev usædvanlig høj, 3,6° højere end normalt; Nedbøren blev 46 % og Solskinstimernes Antal 75 % mindre end Normalen.

København.

Ville de Copenhague.

Kvarterernes Beliggenhed. — Situation des Quartiers.

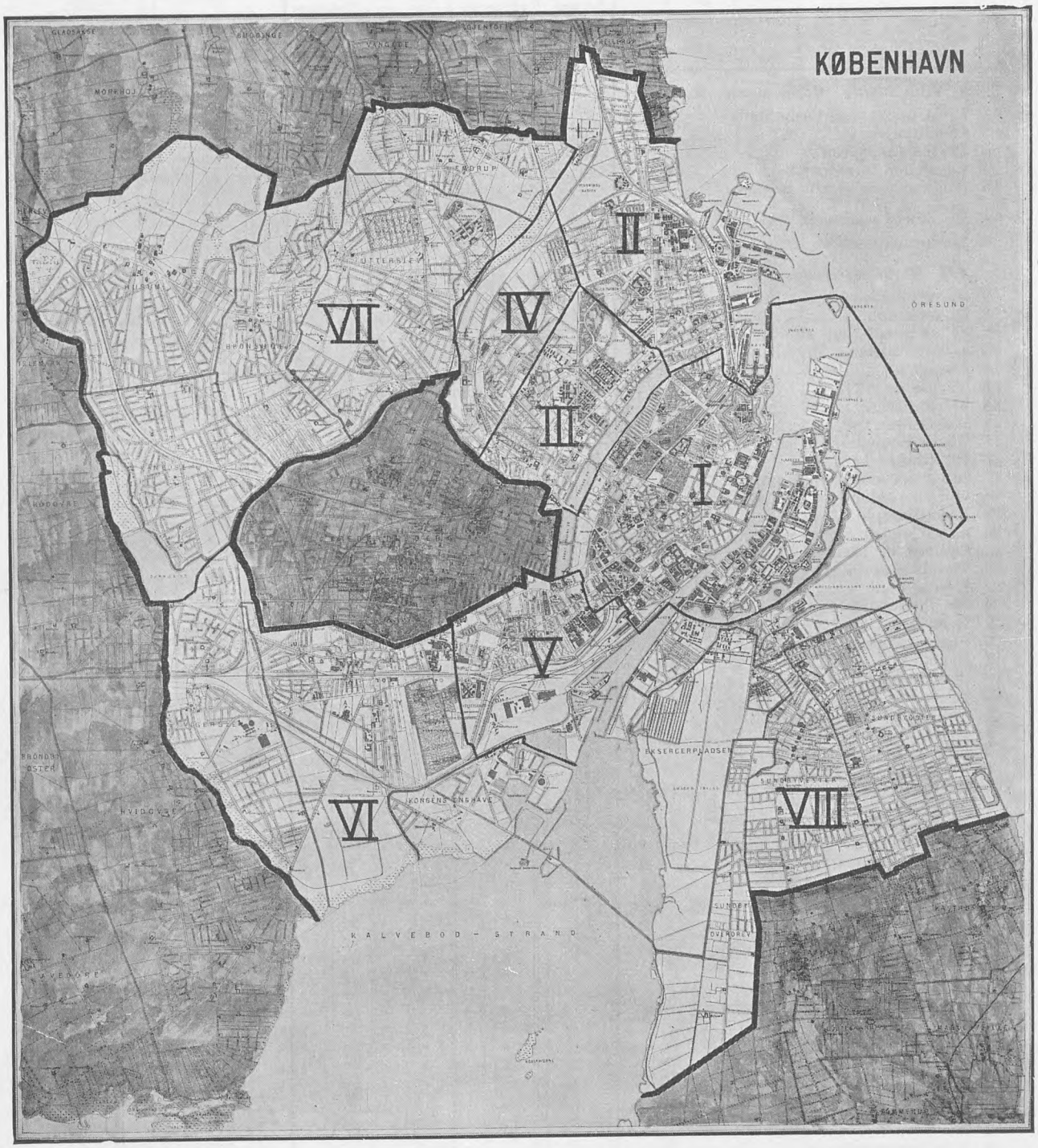

I. Byen.
II. Østerbro.
III. Indre Nørrebro.
IV. Ydre Nørrebro.
V. Vesterbro.
VI. Valby.
VII. Brønshøj.
VIII. Sundby.

Tab. 1.

Københavns Mortalitets-Tabel for 1934.

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
I. Vitia innata. Morbi neonatorum.																
1. Vitia primae conformationis	25	16	4	1	5	3	34	20	»	»	»	»	»	»	»	»
2. Debilitas cong.	20	8	1	2	3	»	24	10	»	»	»	»	»	»	»	»
3. Partus praematurus	63	46	1	1	»	»	64	47	»	»	»	»	»	»	»	»
4. Laesiones intra partum	30	15	»	1	»	»	30	16	»	»	»	»	»	»	»	»
5. Aliae causae mortis neonat.	10	8	»	»	»	»	10	8	»	»	»	»	»	»	»	»
II. Morbi senectutis.																
6. Marasmus senilis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
III. Morbi infectionis.																
7. Fb. typhoidea	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
8. — paratyph.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
9. — undulans (bac. abortus Bang)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
10. — intermittens, Malaria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
11. Variolae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
12. Varicellae	»	»	1	1	»	»	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»
13. Morbilli	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	1	»	1
14. Scarlatina	»	»	»	»	1	»	1	»	2	1	»	»	»	»	»	»
15. Tussis convulsiva	»	»	»	1	8	4	8	5	3	2	»	»	»	»	»	»
16. Diphtheria	»	»	1	»	1	»	2	»	»	»	2	1	»	2	3	»
17. Influenza cum compl. pulm.	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
18. — sine » »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
19. Parotitis epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
20. Gastro-enterit. acuta infect.	1	1	7	4	15	13	23	18	1	»	»	»	»	»	»	1
21. Dysenteria, bacillaris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
22. Paradysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
23. Icterus epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
24. Fb. rheumatica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
25. Erysipelas	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»
26. Septichaemia	1	1	2	2	2	6	5	9	1	»	1	»	»	»	»	»
27. Pyaemia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
28. Abscessus, Phlegmone	»	»	»	1	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»
29. Angina septica	»	»	»	»	4	2	4	2	»	»	1	»	»	»	»	»
30. Poliomyelitis ant. acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
31. Encephalitis epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
32. Meningitis cerebro-spin. epid.	»	»	»	»	4	1	4	1	4	2	»	1	»	1	»	»
33. Pemphigus neonat.	4	»	»	»	»	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»
34. Anthrax, Pustula maligna (Bac. Anthracis)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
35. Tetanus	1	1	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»
36. Aktinomykosis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
37. Tub. pulm. et laryngis	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»
38. — meningum, cerebri	»	»	»	»	»	2	»	2	2	2	1	2	2	2	»	»
39. — intestini, peritonei	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
40. — urogenitalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
41. — ossium, articulorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
42. — miliaris	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	1	»
43. Scrophulosis (Tub. gld. lymph.)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
44. Lupus (Tub. cutis)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
45. Tub. aliorum organorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
46. Lymphogranulomatosis maligna	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
47. Syphilis cong.	1	1	»	»	2	1	3	2	»	»	»	»	»	»	»	»
48. — acq.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
49. Helminthiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
50. Aliae infectiones	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
IV. Mb. syst. haemopoëtici et sangvinis et diatheses haemorrhagicae.																
51. Anaemia perniciosa	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
52. Aliae anaemiae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
53. Leuchaemia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
54. Pseudoleuchaemia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
55. Haemophilia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
56. Purpura, Mb. maculosus Werlhofii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
57. Alii morbi sanguinis & org. haemop.	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	34	20	54	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	24	10	34	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	64	47	111	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	30	16	46	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	8	18	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	9	17	20	64	21	47	»	»	52	129	181	6
»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3	7
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	12
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	4	13
8	1	1	2	»	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	13	6	19	14
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	7	18	15
7	8	2	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	16	13	29	16
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	2	1	»	5	1	3	»	»	»	»	5	10	15	17
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1	18
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	19
»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	»	»	»	1	1	»	»	1	1	1	»	»	»	»	28	23	51	20
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	21
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	22
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	23
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	3	9	24
»	»	1	»	»	»	1	»	»	2	»	»	1	»	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	2	1	2	2	2	1	»	»	»	»	8	6	14	25
»	1	»	»	1	»	»	3	»	1	»	1	4	2	»	1	1	3	2	»	»	»	»	»	15	21	36	26
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	27
»	»	»	»	»	»	»	1	2	2	4	1	»	2	5	3	»	2	1	2	»	»	»	»	12	15	27	28
»	1	»	»	1	1	2	»	1	2	2	1	»	3	4	»	1	2	»	2	»	»	»	»	16	14	30	29
4	2	3	1	1	»	2	1	2	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	12	7	19	30
»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3	31
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	5	15	32
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	4	33
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	34
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	2	5	35
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	36
1	3	1	»	10	14	17	40	45	69	53	26	39	21	22	13	8	10	6	6	»	»	»	»	204	202	406	37
1	1	1	1	3	2	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	13	24	38
»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	4	39
»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	2	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	5	7	40
»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	1	1	»	»	2	1	»	»	»	»	»	»	6	2	8	41
1	2	»	»	3	»	1	1	1	1	1	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	12	5	17	42
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	43
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	44
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	45
»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	4	3	7	46
»	»	»	»	1	»	1	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	2	5	47
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	1	1	1	2	»	»	»	1	»	»	»	»	5	4	9	48
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	49
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	50
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	4	4	3	11	»	6	1	»	»	»	10	22	32	51
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2	52
»	»	2	»	3	»	1	»	»	1	»	2	3	2	2	5	4	4	2	»	»	»	»	»	17	14	31	53
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	54
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	55
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	56
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	1	»	»	»	»	»	»	1	5	6	57

Københavns Mortalitets-Tabel for 1934. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
V. Morbi nutritionis et secretionis int.																
58. Arthritis urica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
59. Scorbutus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
60. Morbus Barlowi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
61. Rachitis	»	»	»	»	1	1	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»
62. Diabetes mellitus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
63. Morbi gld. pituitariae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
64. Diabetes insipidus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
65. Morbus Basedowii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
66. Myxoedema	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
67. Morbus Addisoni	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
68. Tetania infantilis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
69. Diathesis exsudativa lymph.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
70. Morbi gld. thymi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
71. Alii morbi nutritionis & secretionis intern.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
VI. Morbi systematis nervosi et mentis et Morbi organorum sensor.																
72. Haemorrhagia cerebri & mening.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
73. Abscessus cerebri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
74. Meningitis (non epid.)	»	»	2	»	3	2	5	2	»	»	»	»	»	»	»	»
75. Tabes dorsalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
76. Epilepsia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
77. Eclampsia	1	»	1	»	1	»	3	»	1	»	»	»	»	»	»	»
78. Alii morbi systematis nervosi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
79. Dementia paralytica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
80. Alii morbi mentis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
81. Otitis c. complicat.	»	»	2	»	2	3	4	3	»	3	»	»	»	1	1	»
82. Alii morbi organ. sensor.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
VII. Morbi organorum circulationis.																
83. Pericarditis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
84. Endocarditis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
85. Vitia cordis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
86. Myocarditis acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
87. — chr. & Deg. myocardii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
88. Arteriosclerosis & Embolia art. coronar. cordis, Angina pectoris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
89. Arteriosclerosis universalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
90. Aneurysma aortae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
91. Alia aneurysmata	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
92. Morbi venarum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
93. Hypertensio arterialis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
94. Alii morbi organ. circulat.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
VIII. Morbi organorum respirationis.																
95. Bronchitis acuta	1	»	1	1	1	»	3	1	»	»	»	»	»	»	»	»
96. — chr.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
97. Bronchopneum. acuta	6	5	7	3	38	18	51	26	12	8	5	3	»	3	»	»
98. Pneumonia crouposa	»	»	»	1	»	1	»	2	»	1	»	»	»	1	1	»
99. Pleuritis, Empyema pleurae	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	2	2	3	»	»	»
100. Gangraena pulmonis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
101. Abscessus »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
102. Asthma bronchiale	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
103. Emphysema pulmonum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
104. Alii morbi organ. respirat.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
IX. Morbi organorum digestionis.																
105. Ulcus ventriculi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
106. — duodeni	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
107. Gastroenteritis chronica	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
108. Atrophia infantum	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
109. Appendicitis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	1
110. Hernia	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
111. Ileus	»	1	1	»	2	»	3	1	1	»	1	»	»	»	»	»

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsårsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	58
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	59
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	60
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3	61
»	»	2	»	»	»	1	»	2	»	3	4	8	19	12	16	19	1	10	1	3	»	»	»	43	58	101	62
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	63
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	64
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	6	65
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	3	4	66
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	3	3	67
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	68
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	69
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	70
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	2	2	71
»	»	»	»	»	»	»	2	2	2	3	4	18	14	33	31	43	82	36	71	3	14	»	»	138	220	358	72
»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3	73
2	1	»	2	»	»	»	1	1	1	»	1	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	9	9	18	74
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	2	»	»	1	»	»	»	»	5	1	6	75
»	1	»	»	»	1	1	»	2	3	1	»	3	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	11	5	16	76
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	4	1	5	77
»	1	»	1	»	»	»	»	3	2	6	3	6	6	22	19	38	34	34	42	5	11	»	»	114	119	233	78
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	3	1	7	3	5	1	3	»	»	»	»	»	»	»	19	6	25	79
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	3	4	3	6	1	6	6	7	»	4	1	2	»	»	15	31	46	80
»	»	»	»	»	»	1	1	1	3	4	3	6	1	6	6	7	»	4	1	2	»	»	»	15	8	23	81
1	»	2	»	»	1	»	»	»	»	1	»	4	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	82
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»				
»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	2	»	1	2	»	»	»	»	4	5	9	83
1	»	»	1	1	1	2	1	2	2	»	1	2	»	3	2	1	1	»	»	»	»	»	»	12	9	21	84
»	»	»	»	»	2	2	2	1	9	23	14	35	33	60	48	53	48	19	35	»	4	»	»	193	195	388	85
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	86
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	4	21	8	39	27	88	149	84	161	20	57	»	»	256	406	662	87
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	14	3	19	12	39	28	25	41	5	9	»	»	104	93	197	88
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	12	10	48	36	70	108	24	29	»	»	155	186	341	89
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	3	2	1	1	»	»	»	»	7	3	10	90
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	91
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	4	3	5	2	3	3	14	4	3	1	1	»	»	13	31	44	92
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	2	2	»	9	7	3	16	»	9	»	»	»	15	34	49	93
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	2	»	2	»	»	»	»	»	2	4	6	94
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	1	4	»	1	»	5	9	14	95
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	1	4	»	1	»	»	5	9	14	95
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»				
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	1	1	8	12	7	10	3	2	»	»	22	25	47	96
»	1	1	»	1	»	1	»	3	2	10	5	6	14	18	32	38	74	70	91	18	34	»	»	234	293	527	97
2	1	»	1	2	1	2	1	6	7	17	9	18	11	8	9	7	8	5	10	»	1	»	»	68	63	131	98
»	»	»	»	»	»	»	2	2	»	1	4	4	1	6	2	2	2	6	1	1	»	»	»	28	14	42	99
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	2	1	3	100
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	2	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	3	3	6	101
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	5	2	1	3	2	3	»	2	»	1	»	»	9	13	22	102
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	1	2	3	103
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	1	5	6	104
»	»	»	»	»	»	2	1	2	»	4	»	10	1	4	3	3	1	1	3	»	»	»	»	26	9	35	105
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	1	»	»	»	3	1	2	1	»	»	»	»	7	3	10	106
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	1	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	6	9	107
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	108
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	44	35	79	109
2	3	3	3	4	2	»	2	11	2	8	6	3	3	7	2	3	7	3	1	»	»	»	»	9	13	22	110
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	1	3	3	2	3	1	3	1	1	»	»	10	17	27	111
»	»	»	»	»	»	1	1	»	1	2	3	»	3	1	2	»	3	1	3	»	»	»	»				

Københavns Mortalitets-

Tabel for 1934. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-3die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
112. Atrophia hepatis acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
113. Cirrhosis hepatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
114. Morbi viarum biliar c. calculis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
115. — » » sine »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
116. Alii morbi hepatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
117. Morbi pancreatis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
118. Peritonitis e. causa ignota	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	2
119. Alii morbi organ. digestionis	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
X. Morbi organorum uropoëticorum.																
120. Nephritis acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
121. — chr.	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
122. Lithiasis renalis, Nephrolithiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
123. Calculus vesicae, Cystolithiasis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
124. Cysto-Pyelitis	»	»	»	»	1	2	1	2	»	»	»	»	»	»	»	»
125. Alii morbi organ. uropoëticor.	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
XI. Morbi organorum genitalium.																
126. Strictura urethrae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
127. Hypertrophia prostatae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
128. Alii morbi organ. genital. virorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
129. Salpingo-oophoritis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
130. Alii morbi organ. genital. feminarum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XII. Morbi gravidarum et puerperarum.																
131. Placenta praevia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
132. Aliae haemorrhagiae (abort excl.)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
133. Abortus (non septicus)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
134. Graviditas extrauterina	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
135. Ruptura uteri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
136. Aliae dystochiae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
137. Eclampsia gravid. et parturient.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
138. Toxaemiae aliae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
139. Septichaemia puerperal. post partum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
140. — puerperal. post abortum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
141. Embolia in puerp. (non septica)	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
142. Alii morbi graviditatis et partus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XIII. Morbi ossium et articulorum.																
143. Osteomyelitis acuta	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»
144. Arthritis deformans	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
145. Alii morbi ossium et articulorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XIV. Morbi systematis cutanei et subcut.																
146. Dermatitis acuta, Eczema	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
147. Pemphigus papillaris vegetans	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
148. Alii morbi syst. cutanei et subcut.	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
XV. Tumores.																
149. Cancer labii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
150. — linguae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
151. — muc. cavi oris	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
152. — maxillae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
153. — pharyngis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
154. — oesophagi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
155. — ventriculi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
156. — intestini ten. et coli	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
157. — recti	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
158. — laryngis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
159. — pulmonum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
160. — mammae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
161 — uteri	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
162. — ovarii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
163. — vulvae et vaginae	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
164. — testis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	112
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	5	2	5	1	9	2	»	»	1	2	»	»	»	»	20	8	28	113
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	5	4	1	6	5	9	5	11	2	10	1	1	»	»	19	42	61	114
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	5	4	2	5	5	5	»	»	»	»	13	17	30	115
»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	1	»	2	1	3	1	2	»	1	»	»	»	»	4	9	13	116
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	1	1	»	»	»	»	»	»	2	4	6	117
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	1	»	2	»	2	3	»	»	»	»	»	»	8	9	17	118
1	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	1	»	2	»	2	3	»	»	»	»	»	»	8	9	17	118
»	»	»	»	»	»	»	»	1	6	1	»	2	»	4	1	1	2	3	2	1	»	»	»	14	11	25	119
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	1	»	2	»	1	1	»	»	»	»	»	»	5	4	9	120
»	»	»	1	»	»	»	2	1	4	8	5	14	2	21	19	16	24	8	13	2	»	»	»	71	70	141	121
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	3	3	1	2	3	»	3	»	2	»	»	»	»	5	13	18	122
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	1	»	2	»	»	»	8	»	8	123
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	3	»	»	1	7	8	4	8	2	»	»	»	17	22	39	124
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	1	1	1	2	»	1	»	»	»	»	»	»	4	5	9	125
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	1	126
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	»	26	»	29	»	1	»	»	»	63	»	63	127
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	128
»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	5	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	10	129
»	»	»	»	»	»	1	»	»	4	»	6	»	7	»	5	»	»	»	»	»	1	»	»	»	25	25	130
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	131
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	132
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	133
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	134
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	135
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	136
»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	5	137
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	138
»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	6	139
»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8	8	140
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	141
»	»	»	»	»	»	»	»	2	5	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	9	142
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	5	7	143
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	144
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	3	3	2	2	»	»	»	»	»	7	6	13	145
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	146
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	147
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	4	5	148
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	149
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	2	2	»	»	»	»	»	»	»	6	2	8	150
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	151
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	5	»	»	»	»	»	1	»	»	»	7	»	7	152
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	»	1	2	»	»	2	»	»	»	»	»	5	3	8	153
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	11	5	11	8	10	3	»	1	»	»	34	18	52	154
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	9	22	14	32	21	34	44	17	36	3	3	»	»	110	128	238	155
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	1	7	6	8	14	16	17	8	19	1	4	»	»	42	62	104	156
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	9	5	13	7	16	8	9	9	1	3	»	»	48	35	83	157
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	»	1	5	»	1	»	»	»	»	»	10	1	11	158
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	1	4	»	4	3	4	3	4	4	1	2	»	1	»	15	15	30	159
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	»	22	»	28	»	26	»	7	»	1	»	»	»	90	90	160
»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	»	20	»	48	»	20	»	19	»	10	»	»	»	»	»	124	124	161
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	4	»	5	»	8	»	»	»	»	»	»	»	21	21	162
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	3	3	163
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	164

Københavns Mortalitets-

Tabel for 1934. (Fortsat.)

Causæ mortis.	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar	
	i 1ste Maaned		i 2den-8die Maaned		i 4de-12te Maaned		Tilsammen i 1ste Aar									
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K	M.	K.	M.	K.	M.	K.
165. Cancer penis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
166. — cutis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
167. — alior. organum et local. incert.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
168. Sarcoma cutis et subcutis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
169. — ossium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
170. — viscerum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
171. — aliorum organorum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
172. Alii tumores	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XVI. Intoxicationes chronicae.																
173. Alcoholimus chr.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
174. Intoxicationes chr. subst. mineral.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
175. — chr. subst. vegetabil.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
XVII. Mors violenta, non naturalis.																
Casus mortiferi:																
176. Submersio	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
177. Suffocatio	»	»	1	3	5	2	6	5	»	»	»	»	»	»	»	»
178. Combustio	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	1	»	»	»	»	»
179. Congelatio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
180 Insolatio, Thermoplegia	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
181. Ictus electricus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
182. — fulminis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
183. Contusio, Dilaceratio, Vulnus contusum, Fractura	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»
184. Vulnus punctum, incisum, scissum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
185. — sclopetarium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
186. Intoxicatio acuta	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»
187. Inanitio, Exhaustio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
188. Alii casus mortiferi	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Suicidium:																
189. Submersio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
190. Strangulatio, Suspensio	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
191. Contusio, Vulnus cont., Fractura	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
192. Vulnus punctum, incisum, scissum	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
193. — sclopetarium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
194. Veneficium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
195. Alii modi suicidii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Homicidium:																
196. Infanticidium	2	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
197. Homicidium	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
XVIII. Causa mortis vel male vel non indicata.																
198. Mors subita, causa non definata	2	1	1	»	1	1	4	2	1	»	»	»	»	»	»	»
199. Causa mortis non vel male definata	»	»	»	1	4	4	4	5	1	»	»	»	»	»	»	»
Omnes mortis causæ	169	104	33	24	108	72	310	200	42	26	16	15	6	13	7	7

5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere			Dødsaarsag Nr.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Begge Køn	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	165
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	166
»	»	»	»	2	1	»	»	2	2	1	7	9	18	24	27	44	43	15	23	2	5	»	»	99	126	225	167
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	168
»	»	1	»	»	»	»	1	»	»	1	1	1	3	2	1	3	2	1	»	»	»	»	»	10	8	18	169
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	2	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	2	4	170
»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	2	1	3	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	5	7	12	171
»	»	1	»	»	1	2	»	2	5	9	6	6	7	10	5	4	6	2	6	»	1	»	»	36	37	73	172
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	5	»	3	»	3	»	»	»	»	»	»	»	12	1	13	173
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	174
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	175
1	»	»	»	»	»	3	1	3	»	1	»	2	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	13	1	14	176
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	5	12	177
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	2	»	»	»	»	5	4	9	178
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	179
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	180
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	181
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	182
3	»	4	»	3	1	2	1	7	4	7	4	5	2	12	5	7	8	6	19	5	1	»	»	61	48	109	183
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	184
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	185
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	2	»	»	»	4	1	»	»	»	5	6	11	186
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	187
»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	1	»	»	2	»	»	»	»	»	»	3	2	5	188
»	»	»	»	»	»	2	1	1	1	»	1	»	1	1	2	»	»	»	»	»	»	»	»	4	6	10	189
»	»	»	»	»	»	1	1	8	»	14	2	8	2	10	1	4	1	3	1	»	»	»	»	48	8	56	190
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	191
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3	192
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	1	3	»	4	»	1	»	»	»	»	»	»	»	9	2	11	193
»	»	»	»	1	1	6	3	14	8	8	10	12	8	11	6	3	2	3	»	»	»	»	»	58	38	96	194
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	1	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	»	2	6	8	195
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	196
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	197
»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	4	»	3	»	12	5	8	6	5	1	»	2	»	»	39	16	55	198
1	1	»	»	»	1	»	»	1	1	5	2	15	2	13	10	12	11	5	7	»	»	»	»	57	40	97	199
36	31	26	14	43	33	62	85	154	213	250	234	394	345	572	519	698	902	557	899	128	240	»	»	3301	3776	7077	

Tab. 2. Udtog af Københavns

Mortalitetstabel for 1934.

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Ialt
1. Vitia innata & morbi neonat.	16	16	22	24	23	24	24	20	20	26	23	25	263
2. Marasmus senilis	15	23	21	12	19	12	20	10	8	12	11	18	181
3. Febris typhoid.	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	3
4. Febris paratyphoid.	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	2
5. Morbilli	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	4
6. Scarlatina	4	2	»	»	1	»	3	»	2	2	1	4	19
7. Tussis convulsiva	»	»	2	»	3	1	4	»	»	1	2	5	18
8. Diphtheria	1	2	3	1	»	»	»	1	1	1	5	14	29
9. Influenza	3	»	2	2	1	»	2	1	»	»	3	2	16
10. Gastro-enterit. ac. infect.	2	5	6	1	5	7	10	5	3	5	2	»	51
11. Poliomyelitis ant ac.	»	»	»	»	»	1	2	3	6	4	1	2	19
12. Encephalitis epidemic.	»	»	1	»	»	»	1	»	»	1	»	»	3
13. Meningit. cerebro-sp. epid.	»	»	1	4	3	1	»	2	»	3	»	1	15
14. Tuberculosis pulmonum	35	38	34	39	42	35	24	40	26	34	30	29	406
15. Tuberculosis in aliis corp. partibus	7	5	4	9	9	7	3	6	4	2	3	3	62
16. Syphilis	1	1	2	2	»	»	4	1	»	2	»	1	14
17. Alii morbi infectionis	5	14	12	13	15	9	14	3	7	17	13	15	137
18. Cancer & Sarcoma	87	67	92	95	101	76	77	100	84	81	92	90	1042
19. Alii tumores	13	5	3	5	6	4	9	4	1	9	9	5	73
20. Morbi sangv., nutrit. & secret. int.	15	11	15	12	11	7	19	19	19	18	27	19	192
21. Morbi system. nerv. & org. sens.	65	55	69	57	67	55	63	57	70	57	61	57	733
22. Morbus cordis	97	109	117	119	113	110	77	87	108	120	101	120	1278
23. Alii morbi organ. circulat.	42	40	46	38	32	34	35	24	36	39	42	43	451
24. Bronchopneumonia	43	48	34	58	48	46	42	25	36	50	53	44	527
25. Pneumonia crouposa	13	14	5	12	17	11	16	5	5	11	9	13	131
26. Alii morbi organ. respirat.	23	9	11	11	11	9	9	6	9	15	15	15	143
27. Morbi organ. digestionis	36	24	20	26	37	34	32	43	16	25	30	41	364
28. Morbi organ. uropoet. & genital.	34	25	30	27	25	26	21	33	33	23	18	28	323
29. Septichaemia puerperalis	1	2	3	»	2	1	1	2	»	1	1	»	14
30. Alii morbi gravidar. & puerp.	1	4	»	3	2	1	2	2	1	2	3	2	23
31. Morbi ossium, articul. & ext. part.	7	4	3	»	3	1	3	»	2	»	3	2	28
32. Alcoholismus chr.	1	»	1	1	6	»	2	»	»	»	1	1	13
33. Aliae intoxicationes chr.	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
34. Casus mortiferi (incl. homicid.)	13	8	17	12	11	13	17	17	13	14	13	15	163
35. Suicidium	18	17	12	22	12	20	15	10	15	14	18	11	184
36. Causa mortis non indicat.	22	12	11	11	13	19	11	10	9	10	12	12	152
Summa	621	561	599	616	638	564	562	537	536	600	603	640	7077

Byen	Østerbro	Indre Nørrebro	Ydre Nørrebro	Vesterbro	Valby	Brønshøj	Sundby	Havnen	Uden Bolig	Udenbys	
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII				
33	17	82	17	24	17	39	34	»	»	»	1
36	19	58	11	26	13	6	12	»	»	»	2
1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	3
1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	4
»	1	1	»	1	»	1	»	»	»	»	5
2	2	1	3	2	1	6	2	»	»	»	6
3	1	3	2	1	4	3	1	»	»	»	7
4	»	1	4	9	2	»	9	»	»	»	8
6	»	2	2	3	1	1	1	»	»	»	9
12	3	8	5	3	5	8	7	»	»	»	10
3	2	2	2	1	2	3	4	»	»	»	11
»	»	»	»	1	1	»	1	»	»	»	12
2	1	1	1	2	3	3	2	»	»	»	13
83	45	50	33	48	29	54	50	»	14	»	14
10	6	10	4	6	9	8	8	»	1	»	15
1	»	7	1	1	»	2	2	»	»	»	16
15	12	28	17	10	10	25	19	1	»	»	17
193	120	202	94	138	73	92	127	»	2	1	18
15	7	16	5	10	6	5	9	»	»	»	19
44	23	43	12	28	9	17	16	»	»	»	20
140	96	171	38	82	46	82	73	»	4	1	21
251	169	338	89	148	62	98	119	»	1	3	22
88	64	88	35	65	23	32	56	»	»	»	23
90	54	160	35	62	23	55	45	1	1	1	24
22	19	27	5	19	9	14	15	»	»	1	25
20	15	29	15	21	9	18	16	»	»	»	26
79	38	65	29	54	27	33	37	1	»	1	27
49	38	70	27	39	14	46	40	»	»	»	28
»	2	3	1	2	3	2	1	»	»	»	29
3	»	6	2	1	4	4	3	»	»	»	30
5	4	4	1	4	3	4	3	»	»	»	31
5	1	3	1	»	»	»	2	»	1	»	32
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	33
23	22	27	15	21	11	20	22	1	»	1	34
51	16	29	11	21	12	26	16	»	1	1	35
44	14	23	12	16	13	11	19	»	»	»	36
1334	811	1558	530	870	444	718	771	5	25	11	

Tab. 3. Oversigt over Dødsfaldenes Fordeling efter Alder, Køn og Maaneder i Aaret 1934.

	I 1ste Aar								I 2det Aar		I 3die Aar		I 4de Aar		I 5te Aar		5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar		25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65—75 Aar		75—85 Aar		85 Aar og derover		Af ubekendt Alder		Tilsammen af alle Aldere		Ialt
	i 1ste Maaned		i 2.—3. Maaned		i 4.–12. Maaned		Ialt i 1ste Aar																																				Begge Køn
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
Januar .	12	5	1	3	7	8	20	16	3	1	1	1	1	2	»	3	3	2	1	1	3	3	6	9	17	19	22	13	42	27	49	50	59	84	46	83	12	22	»	»	285	336	621
Februar	8	8	3	3	6	7	17	18	2	1	1	»	1	»	»	»	2	3	1	»	7	2	4	9	4	14	21	22	44	28	42	39	52	66	54	80	8	19	»	»	260	301	561
Marts ..	13	9	1	1	7	6	21	16	3	2	1	2	»	»	1	»	2	»	»	1	4	1	7	8	12	27	17	14	30	33	57	38	57	77	53	85	14	16	»	»	279	320	599
April ...	8	18	1	1	10	5	19	24	5	2	2	2	»	2	»	»	1	4	1	1	4	2	8	6	14	20	24	15	30	25	46	59	62	82	57	68	13	18	»	»	286	330	616
Maj	19	6	3	1	13	1	35	8	3	7	»	3	»	2	1	»	1	3	2	1	2	4	5	5	16	21	15	17	37	26	61	51	69	89	46	72	10	26	»	»	303	335	638
Juni....	19	5	4	1	10	5	33	11	5	3	»	2	»	»	»	»	5	»	3	2	5	»	5	3	16	16	15	27	32	25	48	42	68	65	42	61	12	18	»	»	289	275	564
Juli	15	8	3	5	17	13	35	26	7	1	2	»	1	1	1	»	4	6	4	»	1	4	5	9	13	19	32	17	33	23	39	35	48	68	48	60	10	10	»	»	283	279	562
August .	13	6	2	2	5	7	20	15	1	1	1	»	1	1	»	1	2	2	3	1	2	3	5	6	7	16	20	24	34	35	37	51	50	77	35	64	2	20	»	»	220	317	537
Septbr. .	14	8	4	3	7	3	25	14	5	1	1	»	»	»	1	1	6	»	1	2	4	3	3	6	12	14	20	14	31	25	47	36	51	74	45	67	10	17	»	»	262	274	536
Oktober	15	11	5	1	5	6	25	18	2	2	3	1	»	»	1	»	3	»	2	1	4	2	5	3	11	14	26	19	31	33	49	39	64	73	49	85	13	22	»	»	288	312	600
Novbr...	15	10	2	1	13	4	30	15	1	3	»	1	1	2	»	»	1	5	4	3	4	5	5	14	16	13	19	33	23	30	42	39	49	82	40	85	12	26	»	»	247	356	603
Decbr...	18	10	4	2	8	7	30	19	5	2	4	3	1	3	2	2	6	6	4	1	3	4	4	7	16	20	19	19	27	35	55	40	69	65	42	89	12	26	»	»	299	341	640
Tils.	169	104	33	24	108	72	310	200	42	26	16	15	6	13	7	7	36	31	26	14	43	33	62	85	154	213	250	234	394	345	572	519	698	902	557	899	128	240	»	»	3301	3776	7077
	273		57		180		510		68		31		19		14		67		40		76		147		367		484		739		1091		1600		1456		368		»		7077		
Af 1000 Døde	24	15	5	3	15	10	44	28	6	4	2	2	1	2	1	1	5	4	4	2	6	5	9	12	22	30	35	33	56	49	81	73	99	127	79	127	18	34	»	»	466	534	
	39		8		25		72		10		4		3		2		9		6		11		21		52		68		105		154		226		206		52		»		1000		

Tab. 4. Oversigt over Dødsfald og Dødfødsler i Aaret 1934.

København. Ville de Copenhague.	Beregnet Folkemængde Population calculée 1. Juli 1933	Dødsfald — Décès								Dødfødte Morts-nés	
		Dødsfald efter Alderen Décès par âge						Ialt Total	pr. 1000 Indb.	Født i Ægteskab Légitimes	Født udenfor Ægteskab Illégitimes
		0—1	1—5	5—15	15—65	65 og derover	Af ubekendt Alder				
Hele Byen. Total	649,700	510	132	107	2904	3424	»	7077	10.9	209	52
1. Byen	109,800	63	25	7	571	668	»	1334	12.1	20	1
2. Østerbro	81,100	35	14	8	323	431	»	811	10.0	20	2
3. Indre Nørrebro	81,600	128	19	8	404	999	»	1558	19.1	17	43
4. Ydre Nørrebro	56,400	41	15	11	249	214	»	530	9.6	27	»
5. Vesterbro	75,300	51	16	16	372	415	»	870	11.6	30	3
6. Valby	51,400	37	9	9	203	186	»	444	8.6	15	»
7. Brønshøj	94,100	85	20	30	353	230	»	718	7.6	40	1
8. Sundby	98,300	70	14	18	395	274	»	771	7.8	25	2
Uden Bolig	»	»	»	»	»	20	5	»	25	»	»	»
Havn og Red	1,700	»	»	»	5	»	»	5	»	»	»
Udenbys	»	»	»	»	9	2	»	11	»	15	»

Kvarter 1

omfatter den indre By med det gamle Voldterræn og Kastellet samt Christianshavn. Det begrænses af Frihavnsterrænet, Classensgade, Østersøgade, Nørresøgade, Gyldenløvesgade, St. Jørgens Sø, Gl. Kongevej, Trommesalen, Helgolandsgade, Kvægtorvsgade, Tietgensgade, Bernstorffsgade og Pladsen mellem Godsbanegaarden og Flæskehallen til Havnen samt Voldterrænet paa Amagersiden.

Kvarter 2

omfatter Frihavnsterrænet og Terrænet Nord og Øst for Classensgade, Østerbrogade, Øster Alle, Lyngbyvej til Emdrup Grænse, som danner Grænsen mod Nordøst til Stadens Grænse.

Kvarter 3

begrænses af Østersøgade, Nørresøgade, Gyldenløvesgade, Aaboulevarden, Jagtvejen, Øster Alle og Østerbrogade.

Kvarter 4

begrænses af Jagtvejen, Ladegaardsaaen, Lygteaaen, Lersøens Midterlinje til Lyngbyvej og Lyngbyvej.

Kvarter 5

begrænses af Pladsen mellem Godsbanegaarden og Flæskehallen, Bernstorffsgade, Tietgensgade, Kvægtorvsgade, Helgolandsgade, Trommesalen, Gl. Kongevej, Værnedamsvej, Frederiksberg Alle, Boyesgade, en lige Linje fra denne bag Vesterbrogade til Rahbeks Alle Nr. 23, hvorfra Grænsen gaar i lige Linje mod Syd til Stedet, hvor Tranehavevej støder til Enghavevej, Enghavevej og Vasbygade til Sydhavnen.

Kvarter 6

omfatter Terrænet Vest for Kvarter 5 (Valby og Vigerslev Sogne).

Kvarter 7

omfatter Terrænet Vest for Frederiksberg og Kvarter 4 (Brønshøj Sogn).

Kvarter 8

omfatter Terrænet Syd for Kvarter 1 (Sundby Sogn).

Tab. 5. Oversigt over de epidemiske Sygdomstilfælde, anmeldte af Læger i Aaret 1934, fordelte efter Alder, Køn, Maaneder og Lokaliteter.

Cas de maladies épidémiques signalés par les médecins (déclaration obligatoire).

	Byen ca. 109,800 Indb.	Østerbro ca. 81,100 Indb.	Indre Nørrebro ca. 81,600 Indb.	Ydre Nørrebro ca. 56,400 Indb	Vesterbro ca. 75,300 Indb.	Valby ca. 51,400 Indb.	Brønshøj ca. 94,100 Indb.	Sundby ca. 98,300 Indb.	Havnen og Reden ca. 1,700 Indb.	Deraf behandlede paa Hospital: Paa civile Hospitaler	Deraf behandlede paa Hospital: Paa Militærhosp.	Deraf behandlede paa Hospital: Tilsammen
København. Ville de Copenhague. ca. 649,700 Indbyggere.												
Morbi epidemici.												
1. a. Febris typhoidea	2	»	1	1	3	2	4	4	2	19	»	19
b. Febris paratyphoidea	6	1	1	1	1	1	6	1	»	16	»	16
2. Paradysenteria	20	14	12	16	12	1	12	6	»	84	»	84
3. Meningitis cerebrospinalis epid.	3	3	1	3	6	»	4	3	»	23	»	23
4. Poliomyelitis ant. ac.	19	25	12	13	22	22	30	18	»	161	»	161
5. Encephalitis epid.	2	1	1	3	»	»	1	1	»	9	»	9
6. Singultus epid.	3	»	»	»	»	»	4	»	»	»	»	»
7. Diphtheria (incl. Croup)	142	80	124	85	202	89	256	74	1	1035	2	1037
8. Scarlatina	180	176	266	190	368	253	383	226	»	1924	1	1925
9. Morbilli	123	413	537	593	101	170	842	150	»	258	»	258
10. Tussis convulsiva	227	292	279	169	161	169	249	324	»	351	»	351
11. Parotitis epid.	104	292	111	83	151	188	122	124	»	34	»	34
12. Erysipelas	43	40	47	37	59	28	43	41	»	190	»	190
13. Febris puerperalis	1	1	1	»	1	1	1	1	»	2	»	2
14. Tetanus	»	2	2	»	1	»	2	»	»	6	»	6
15. Pemphigus neonat.	6	5	22	7	2	2	9	8	»	43	»	43
16. Febris intermittens	2	»	»	»	»	»	1	»	3	»	»	»
17. Febris rheumatica	58	32	34	35	32	19	37	47	»	107	1	108
18. Pneumonia crouposa	49	40	37	21	46	28	42	53	2	108	4	112
19. Tracheo-Bronchitis	864	821	846	488	353	259	618	915	»	167	3	170
20. Bronchopneumonia & Bronchitis capill.	233	179	218	105	224	121	183	260	»	573	3	576
21. Influenza	»	»	»	»	»	»	»	»	»	224	312	536
22. Angina tonsillaris	1648	2158	1778	1080	1449	960	2018	2165	2	704	181	885
23. Cholerine & Catarrhus intest. acut.	602	461	413	210	356	210	566	651	»	240	6	246
24. Icterus epid.	82	59	115	37	90	101	122	113	1	128	6	134
25. Varicellæ	55	45	85	14	40	22	67	63	»	15	»	15
26. Rubeolæ	23	4	10	3	6	4	3	7	3	»	2	2
27. Febris undulans*)	7	5	10	2	2	6	4	3	»	1	1	2
28. Myalgia epid.	6	4	6	2	5	1	9	8	»	»	»	»
Sum...	4510	5153	4969	3198	3693	2657	5638	5266	14	6422	522	6944
Alii morbi.												
29. Gonorrhoea										297	99	396
30. Ulcus venereum										14	»	14
31. Syphilis acquisita										73	6	79
32. Syphilis congenita										3	»	3
33. Scabies										29	38	67
34. Delirium tremens										3	»	3
										6841	665	7506

*) Anmeldte af Seruminstitutet.

Fra 0—1 Aar	Fra 1—5 Aar	Fra 5—15 Aar	Fra 15—65 Aar: Mænd	Fra 15—65 Aar: Kvinder	65 Aar og derover: Mænd	65 Aar og derover: Kvinder	Ialt. Total	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	
»	»	2	7	7	1	2	19	1	2	1	»	1	»	3	2	1	4	1	3	1 a
1	3	1	4	8	1	»	18	»	»	»	»	»	2	3	6	3	2	»	2	b
»	35	33	5	16	1	3	93	3	8	7	2	6	3	5	11	32	10	3	3	2
8	11	1	2	1	»	»	23	»	3	1	7	2	1	1	1	1	3	2	1	3
3	39	69	23	27	»	»	161	1	5	»	2	3	6	6	30	77	20	10	1	4
»	1	3	1	4	»	»	9	1	1	1	3	1	1	»	»	»	1	»	»	5
»	2	»	4	»	1	»	7	»	»	»	»	1	»	»	2	2	»	»	2	6
33	269	549	61	141	»	»	1053	32	56	64	37	54	46	26	56	92	126	200	264	7
30	594	1245	55	118	»	»	2042	118	89	132	98	108	108	68	116	246	280	454	225	8
46	1028	1822	8	25	»	»	2929	12	10	11	11	7	7	7	9	23	47	434	2351	9
200	997	638	11	23	1	»	1870	64	60	58	91	125	216	241	187	177	235	201	215	10
»	201	797	75	99	1	2	1175	245	265	193	182	117	68	19	6	19	23	20	18	11
8	14	20	90	176	9	21	338	30	22	26	26	29	30	17	21	33	41	29	34	12
»	»	»	»	7	»	»	7	1	1	»	2	»	1	»	»	1	1	»	»	13
3	»	1	2	1	»	»	7	1	»	»	2	»	»	»	»	1	3	»	»	14
60	1	»	»	»	»	»	61	11	4	»	5	3	»	8	6	5	8	9	2	15
»	»	»	4	2	»	»	6	1	»	»	»	»	»	1	»	3	»	1	»	16
»	7	45	107	121	4	10	294	35	27	20	29	33	12	12	21	25	23	27	30	17
4	15	35	145	87	12	20	318	49	21	21	36	33	18	23	18	17	24	24	34	18
290	1118	1063	889	1263	213	328	5164	506	413	409	411	338	342	206	288	489	604	594	564	19
156	323	219	260	321	84	160	1523	131	125	115	108	90	119	120	92	128	151	178	166	20
92	729	1860	3159	3410	103	138	9491	1296	1007	845	719	413	450	341	453	882	1081	1010	994	21
311	2248	4663	2660	3304	32	40	13258	1104	951	896	811	844	801	785	1239	1743	1475	1367	1242	22
590	916	547	537	739	50	90	3469	332	282	233	253	218	219	280	415	407	237	227	366	23
6	58	369	124	158	3	2	720	53	30	64	51	42	47	35	70	63	94	94	77	24
5	105	266	3	12	»	»	391	75	79	123	52	24	6	2	3	6	7	6	8	25
1	17	31	9	5	»	»	63	5	10	10	7	6	10	1	4	2	3	2	3	26
»	»	4	22	11	1	1	39	5	3	2	4	»	4	4	2	2	1	11	1	27
»	1	5	15	19	1	»	41	12	5	3	4	2	1	4	6	3	1	»	»	28
1847	8732	14288	8282	10105	518	817	44589	4124	3479	3235	2953	2500	2518	2218	3064	4483	4505	4904	6606	
3	10	5	3528	1053	21	4	4624	394	344	351	360	370	333	416	463	454	440	386	313	29
»	»	»	34	8	»	»	42	3	6	2	2	2	6	5	4	5	3	4	»	30
»	»	1	147	80	2	2	232	18	18	19	15	7	20	29	18	24	19	22	23	31
2	1	2	1	4	»	1	11	1	»	1	2	1	1	3	1	1	»	»	»	32
2	39	100	1179	1160	2	3	2485	241	185	184	236	178	167	144	241	228	216	258	207	33
»	»	»	5	»	»	»	5	»	»	1	»	»	2	»	»	»	1	»	1	34
1854	8782	14396	13176	12410	543	827	51988	4781	4032	3793	3568	3058	3047	2815	3791	5195	5184	5574	7150	